Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 13 (110)
A. VI-1 iul. 1957

Știați că în trei sate din Banat locuiesc bulgari imigrați aci acum 2 veacuri?...
(pag. 11-12)

O operație care se face înainte de îngroparea conductei: ștemuirea ← plumbului.

Se montează ultimele două conducte de fontă.→

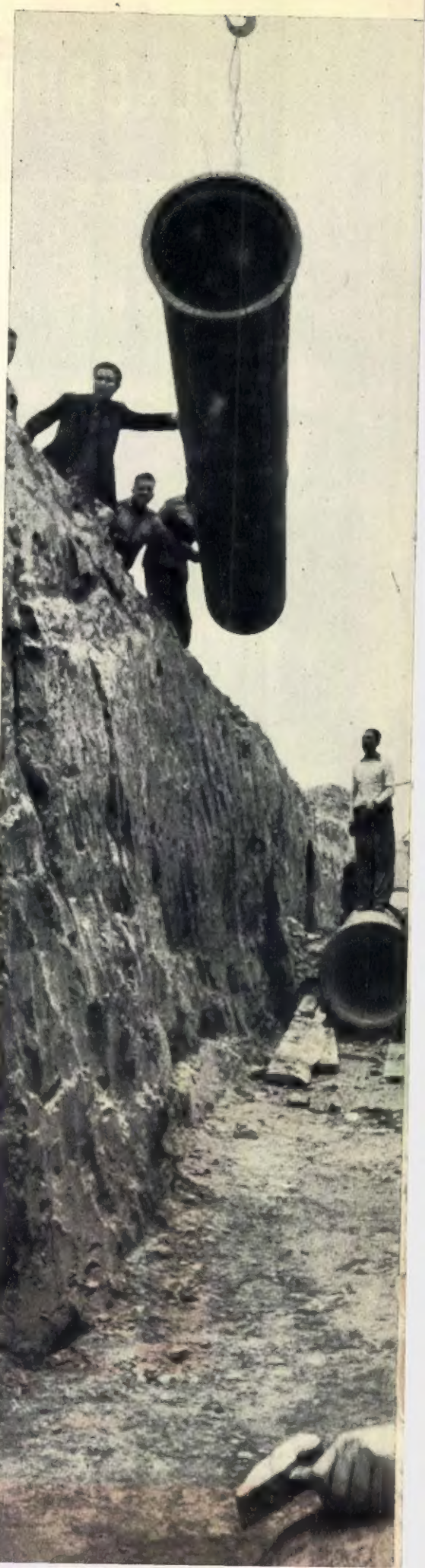

ARTERA de FONTĂ

Reportaj de F. Ursianu
Foto: A. Lovinescu

Lipsa apei este o boală cronică a orașului Iași, pe care burghezia n-a fost în stare s-o vindece. Și iată că ea va fi în curînd vindecată. Peste cîteva zile orașul va primi o uriașă infuzie cu apă. În acest scop s-au executat lucrări importante, care au durat peste un an, s-au investit aproape o sută de milioane de lei, s-au depus eforturi imense.

Acum lucrările sînt pe terminate și în scurtă vreme, printr-o imensă arteră de fontă, apa va porni din plin spre uzinele, întreprinderile și locuințele cetățenilor din Iași. Sute de muncitori și tineri brigadieri de pe șantierul național al acestei conducte, zeci de ingineri, constructori și tehnicieni vor dovedi că și-au respectat angajamentul luat anul trecut: la 1 iulie Iașul va avea apă dintr-un nou izvor — Prutul.

★

Bahluiul, firicelul gălbui care trece pe la marginea Iașului, n-a putut furniza vreodată apă de băut și nici măcar apă industrială. Și nici alte surse serioase de apă nu prea au existat în jurul orașului. De aceea ieșenii, în ultima jumătate de veac, au băut apă adusă tocmai din regiunea Neamțului, printr-o arteră tot din fontă, lungă de peste 120 de kilometri — conducta de la Timișești. Străbătînd Moldova de la vest la est, conducta de la Timișești transportă zilnic 16 mii metri cubi de apă. Dar apa aceasta, avînd rostul să miște mașinile, să potolească setea ieșenilor și să le curețe orașul, înafara altor zeci sau sute de întrebuințări care i se pot da, nu ajungea în întregime pînă sub zidurile vechii capitale a Moldovei. În drumul ei lung, conducta de la Timișești mai întîlnește o localitate pe care are datoria s-o aprovizioneze: orașul Roman. În anii puterii populare și acest oraș a pornit pe calea dezvoltării industriale. Noul laminor, o mare fabrică de cărămizi și alte întreprinderi noi, pe lîngă o fabrică veche de zahăr, cer apă multă. Locuitorii orașului, la fel.

Pentru Iașul de acum 30-40 de ani apa adusă de la Timișești era suficientă. Dar pentru orașul de azi, cu una din cele mai mari fabrici de antibiotice din această parte a lumii — „Penicilina", cum îi zic pe scurt ieșenii — care prin natura fabricatelor este o importantă consumatoare de apă, cu numeroase alte fabrici vechi și noi, cu un uriaș plan de dezvol-

tare industrială, apa adusă tocmai de lîngă Tîrgul Neamț, din Ozana, a devenit cu totul insuficientă. Dezvoltarea actuală a Iașului suferea. Nu se putea trece la ridicarea unor noi și mari întreprinderi industriale, iar cetățenii bătrînului Iași erau supuși la temporare restricții de apă — „orele de întrerupere".

Pentru a se da Iașului apa necesară au apărut în ultimii ani planuri îndrăznețe, cu variante și mai îndrăznețe. Se plănuiau schimbări în cursul Siretului sau legarea acestui rîu cu Jijia; se preconiza aducerea apei de la Chec. A apărut și formula acceptată drept cea mai bună: apă din Prut.

Conform acestui proiect, care a fost tradus în viață, începînd de la 1 iulie Prutul devine noul izvor de apă al Iașului. În fiecare zi mii de metri cubi de apă vor ieși din Prut printr-o uriașă instalație de captare și apoi vor fi expediați și filtrați prin mijloacele cele mai moderne. La anul, pe vremea aceasta, se va mări capacitatea de livrare: prin aceeași conductă Iașul va putea primi apa necesară unui consum sporit.

★

Artera subterană de fontă Prut-Iași a fost terminată. Pe la sfîrșitul lunii mai erau aproape terminate și parte din vastele instalații aferente: stația de pompare a apei din Prut, de expediere prin conductă, rezervoarele uriașe, stațiunile de tratare a apei — complexul de la Sorogîrla. În acele zile, pe țărmul romînesc al Prutului se desăvîrșea o lucrare impresionantă: uriașul cilindru din beton pentru captarea apei — chesonul de priză. Măsurînd 18 metri în diametru, cilindrul acesta, care se înfige în albie prin propria-i greutate, va cîntări zece milioane kilograme.

Toate aceste lucrări, executate într-un an și ceva, sînt o realizare record. Cu doi ani în urmă, cînd abia se terminase elaborarea proiectului, specialiștii estimaseră timpul de execuție la trei-patru ani. „Îl vom termina în 15 luni!" — au zis muncitorii, tehnicienii și inginerii de pe șantierul proaspăt deschis. În sprijin au venit și locuitorii satelor de pe traseul conductei. S-a muncit fără întrerupere, iarna pe cel mai mare frig, vara pe arșiță. Pe constructorii conductei nu i-au putut împiedica nici praful adus de vînt peste cîmpii, nici ploile, nici noroiul caracteristic ținutului. Munceau înainte, spre a-și respecta angajamentul.

— S-au înregistrat și acte de eroism? — am întrebat pe ing. Aurel Moldoveanu, unul din cei 20 de ingineri tineri de pe șantier.

— Au fost numai acte de eroism! — mi-a răspuns el.

Tunelul acesta face legătura între stația de decantare și filtrare. Înainte de așezarea conductelor, inginerii S. Lazăr și M. Burean au stabilit cotele radierului.

Instalarea conductei se apropie de sfîrșit. Artera de fontă se introduce pe străzile orașului.

Încununarea acestei munci eroice o va aduce ziua de 1 iulie. În acea dimineață primele cantități de apă vor trebui să țîșnească din Prut și, împinse pe noua arteră din fontă, să dăruiască forțe noi orașului. Iașul, vechiul centru cultural al țării, va putea deveni și un puternic centru industrial.

Așa a lucrat, zile de-a rîndul, monto-rul Sabău Cornel, în apa Prutului. Montarea garniturilor la conducta de aspirație a apei a fost o muncă dificilă. →

asasinat cu plazon

Piero Piccioni, principalul acuzat, sosind la proces. Jos, în dreapta: Wilma Montesi, victima.

Corespondență specială pentru „Flacăra" de Giancarlo SCALFATI

Cîteva date cu privire la „cazul Montesi" revelator pentru morala „înaltei societăți" italiene.

În ziua de 9 aprilie 1953, la orele 8 dimineața, zidarul Fortunato Bettini traversa ca de obicei plaja de la Tor Vajanica în drum spre gara Anzio. Voia să ia trenul de Roma, pentru a se duce la lucru. Pășind agale, cu pachetul de mîncare la subsuoară, Bettini descoperi înfiorat de spaimă, cadavrul părăsit al unei femei. Avea capul cufundat în nisip și trupul înfășurat într-o haină largă, de culoare neagră. Zăcea cu fața în jos, la numai cîțiva metri de mare, desculță.

Cu această imagine sumbră a început, în acea dimineață cenușie, „cazul Montesi", afacere ce avea să dezvăluie încă un aspect al putreziciunii oligarhiei italiene și al moralei burgheze în general.

Acum, după patru ani de la izbucnirea sa, acest scandal politic — unul dintre cele mai mari din perioada postbelică, cum îl caracterizează însăși presa occidentală — a fost mușamalizat de către oficialitatea italiană și înmormîntat în arhivele justiției. La ultimul proces al cazului Montesi, desfășurat de la începutul acestui an și pînă recent la Tribunalul din Veneția, s-a pronunțat — după 126 zile de dezbateri și audierea a mai mult de 150 martori — o sentință pe care oligarhia italiană o cerea cu insistență și la care, de altfel, opinia publică se aștepta, deși o dorea cu totul contrară: achitarea lui Piccioni, acuzat de homicid, și a lui Montagna și Polito, acuzați de trafic de influență. A fost arătat și motivul acestei sentințe — „lipsa de probe", deși procurorul Palminteri, în rechizitoriul său, a fost nevoit să susțină, pe baza probelor, teza asasinării Wilmei Montesi.

Tocmai despre aceste probe, despre dispariția lor și în general despre culisele murdare ale acestui scandalos „caz Montesi" — care este de fapt cazul „înaltei societăți" italiene, corupte, viciate, imorale, al întregului regim democrat-creștin — despre adevărul pe care oficialitatea a încercat să-l arunce în cel mai deplin întuneric, ne relatează în aceste pagini corespondentul nostru special din Italia, *Giancarlo Scalfati*, care a participat zi de zi la dezbaterile procesului de la Veneția, cu aceeași asiduitate cu care a urmărit în toți acești ani întreaga desfășurare a „cazului Montesi".

Acuzatul Ugo Montagna (primul din stînga) este liber. Seară de seară el va putea fi întîlnit din nou în mijlocul aceleiași societăți descompuse, viciate, ce se autodenumește „înalta societate" italiană.

TOTUL PĂREA LIMPEDE

Cadavrul descoperit de Bettini era al unei femei tinere, frumoase. Actele din geantă arătau că era vorba de Wilma Montesi, în vîrstă de 24 ani.

Întrucît tînăra locuia la Roma, ancheta a fost încredințată poliției speciale „Squadra Mobile" (Brigada Mobilă), create de ministrul Scelba. Poliția a luat legătură cu familia defunctei. Tatăl ținea o mică tîmplărie. Oameni modești, liniștiți, temători, părinții declarară ceea ce le spusese Wilma la plecare. Suferea de degerături la picioare și voise să facă o baie în mare, la Anzio. Lucrurile erau deci clare. În timp ce-și scălda picioarele bolnave în apa mării, i s-a făcut rău, a căzut în valuri și s-a înecat. În timpul nopții, curentul marin i-a transportat cadavrul de la Anzio la Tor Vajanica, cîțiva kilometri spre sud. Un simplu accident... Și așa luă naștere, în mod oficial, versiunea „băii de picioare". Ziarele răspîndiră știrea lansată de poliție și totul păru că s-a sfîrșit.

VERSIUNEA „BĂII DE PICIOARE" SE CLATINĂ

Doi tineri reporteri din redacția unui ziar de după-amiază, intrigați de modul suspect în care au fost efectuate cercetările polițienești, hotărîră să înceapă investigații pe cont propriu.

Au plecat de îndată la Tor Vajanica, unde s-au prezentat în primul rînd la morgă. Cadavrul Wilmei mai era încă acolo. I-au privit mîinile. Ciudat! Erau fine, îngrijite. Neobișnuit de frumoase pentru o fată care, după mărturisirile părinților, făcea gospodărie în fiecare zi. Au cercetat articulațiile și au descoperit că nu erau rigide. Deci moartea nu se produsese în după-amiaza zilei precedente, ci mai tîrziu, numai cu cîteva ore înainte de descoperirea cadavrului. Pe de altă parte, au fost intrigați de faptul că defunctei îi lipsea portjartierul — și, în general, lenjeria. În plus, o localnică, pe nume Balelli, le-a declarat că văzuse pe tînăra de pe plaje, cu o zi înainte, după-amiaza, îndreptîndu-se spre Capocotta — probabil spre vilă — însoțită de un bărbat scund.

Vila Capocotta este situată în pădure, la cîțiva kilometri de Tor Vajanica.

În anumite cercuri aristocratice din Roma se știa că „marchizul" Montagna, pe mîna căruia încăpuse această proprietate după căderea monarhiei, organiza aci vînători urmate de orgii nemaiîntîlnite, care durau pînă noaptea tîrziu. Oaspeții lui obișnuiți erau: dr. Galeazzi Lisi, medicul personal al papei, Piero Piccioni, fiul ministrului de Externe democrat-creștin, Pavone, șeful poliției, senatori și deputați ai partidului democrat-creștin, mari afaceriști, speculanți, prinți din fosta familie regală (principele d'Assia) și alții.

La vilă, în ciuda mutenieii paznicilor, cei doi ziariști reușiră să afle de la soția unuia dintre ei, Olindo Trifelli, că, într-adevăr, cu o după-amiază înainte de descoperirea cadavrului sosise acolo un automobil în care se aflau un bărbat și o tînără, a cărei descriere corespundea cu cea a Wilmei.

După întoarcerea la Roma, cei doi gazetari se grăbiră să stea de vorbă cu familia Montesi. Părinții Wilmei susțineau cu îndîrjire versiunea băii de picioare, socotind probabil că numai versiunea unui accident le putea salva onoarea amenințată.

Dîndu-și seama că „puseseră mîna" pe ceva senzațional, reporterii-„detectivi" au scris o serie de articole în care au spulberat versiunea „băii de picioare", susținînd în schimb că Wilma Montesi avusese o dublă existență și că fusese asasinată. După cum era de așteptat, articolele au produs mare vîlvă. Numeroase personalități suspuse au intrat în panică, iar în culisele aristocrației italiene s-au luat măsuri drastice pentru mușamalizarea întregii chestiuni. Autorii articolelor au fost dați în judecată pentru calomnie și condamnați. Astfel, pentru cîteva luni, „cazul Montesi" a fost învăluit în tăcere.

DESTĂINUIRI SENZAȚIONALE...

Apropae că fusese dată uitării această moarte misterioasă, cînd numele Wilmei Montesi se impuse din nou atenției publice. Într-o dimineață de septembrie, o tînără femeie, pe nume Anna Maria Moneta Caglio, ținu să se spovedească — lucru destul de nefiresc pentru ea, care venise la Roma atrasă de mirajul cinematografiei și, după multe aventuri, sfîrșise prin a deveni amanta marchizului Montagna. Preotul, înspăimîntat de cele aflate, se urcă într-o mașină și dădu fuga la un călugăr de la Vatican, care avea sarcina de a ține legătura cu partidul guvernamental democrat-creștin — unde se spovedi la rîndul lui. După ce-l ascultă, iezuitul se prezentă domnului Fanfani, secretar al partidului democrat-creștin, care era și capul fracțiunii ce se opunea cu îndîrjire celor trei politicieni din conducerea guvernului: De Gasperi, Scelba și Piccioni. De cînd aștepta Fanfani să-i compromită pe acești „colegi", pentru a-i face să demisioneze, ca să-i revină lui sarcina formării noului guvern! De aceea el aranjă astfel lucrurile, ca întreaga poveste să ajungă la urechile lui Silvano Muto, un ziarist fascist care edita o revistă de mică importanță.

A doua zi „Attualita", publicația lui Silvano Muto, împărtășea pe larg cititorilor confesiunea Annei Caglio. Amanta marchizului Montagna mărturisise că fiul ministrului de Externe, muzicantul de jaz Piero Piccioni, cunoscut ca artist sub numele de Piero Morgan, era amantul Wilmei Montesi, cu care se întîlnea în vila Capocotta, în societatea lui Montagna și a altora, și că acolo aveau loc adevărate saturnale nocturne. Toți se drogau cu stupefiante — aduse clandestin în Italia de o bandă de contrabandiști condusă de Montagna (iar Wilma era unul din cei ce se ocupau cu vînzarea lor în detaliu). În timpul întîlnirii din 8 aprilie, Wilma, exagerînd doza de cocaină, și-a pierdut cunoștința. Piccioni, crezînd că partenera sa a sucombat, a fost cuprins de panică și l-a chemat în ajutor pe Montagna. Amîndoi au transportat-o, în timpul nopții, pe plaja de la Tor Vajanica și — fără să-și dea seama că femeia mai trăiește încă — au aruncat-o în mare, spre a simula un accident. În graba cu care au „operat", ei au uitat însă să-i îmbrace lenjeria...

Anna Maria Caglio, ale cărei mărturisiri senzaționale au dezvăluit dedesubturile monstruoase ale „accidentului" de la Tor Vajanica.

Destăinuirile Annei Caglio au amplificat scandalul. În parlament, opoziția a cerut să fie trași la răspundere șeful poliției, chestorul și ministrul de Externe Piccioni.

SE FACE DREPTATE?

Rafaello Sepe, magistrat dotat cu o inteligență ascuțită și cu o rară tenacitate, a dispus repunerea pe rol a cazului Montesi. Sepe se afla în fața unui cadavru de mult intrat în putrefacție, a unui proces redeschis după aproape doi ani, a unor depoziții contradictorii, neluate suficient în considerație.

Majoritatea datelor culese în urma cercetărilor sale coincideau, alcătuind un fir ce ducea la concluzia asasinării Wilmei Montesi. Dar le lipsea valoarea de probe. Or, tocmai acestea, probele concludente, fuseseră distruse datorită corupției funcționarilor de la poliție.

Sepe nu se dădu bătut și dispuse reexaminarea cadavrului. În ciuda faptului că, între timp, cadavrul intrase în putrefacție, cercetările întreprinse de trei experți cu renume duseră la cîteva concluzii importante, care confirmau ipoteza lui Sepe, că Wilma Montesi, părăsită în stare de inconștiență pe plajă, murise prin înecare lentă, înăbușită de valuri. Din ordinul lui, fură arestați Piero Piccioni, Ugo Montagna și Saverio Polito. Știrea arestării celor trei avu efectul unui trăsnet în întreaga Italie. Se părea că, în sfîrșit, s-a făcut dreptate. Tatăl lui Piero Piccioni, sfătuit de ceilalți miniștri, rămase pentru moment în guvern, dar cîteva luni mai tîrziu demisionă. Pavone, prefectul poliției și superiorul lui Polito, își dădu de asemenea demisia, iar comisarul Morlacchi, care încercase tot timpul să mușamalizeze cazul Montesi, fu îndepărtat din Roma.

Din închisoare, Montagna începu să amenințe că va face „să se dezlănțuie un uragan". Era un avertisment deschis, adresat tuturor partenerilor săi de escrocherii și orgii — miniștri, conducători democrat-creștini, personalități ale Vaticanului etc. — să-i sară în ajutor, pentru că altfel va destăinui tot ce știe despre ei. Înspăimîntați de această perspectivă, protectorii lui Montagna începură să acționeze. Cazul Montesi și vinovăția lui Piccioni și Montagna deveniseră o afacere de stat. Acuzația adusă lor se răsfrîngea asupra regimului democrat-creștin. Deci absolvirea celor doi de orice vină ar fi dus implicit la absolvirea guvernului.

Rodul eforturilor aliaților lui Montagna și Piccioni apăru de îndată.

Judecătorul Sepe s-a văzut constrîns să-i pună în libertate pe Piccioni și Montagna, mărginindu-se, după șase luni de cercetări, să dea o sentință de rechemare a celor doi inculpați în fața justiției — sentință concretizată în procesul de apel ce s-a desfășurat de la începutul acestui an și pînă de curînd la Veneția, în sala întunecoasă a Tribunalului din Porte del Rialto.

★

Sentința a fost pronunțată. O sentință dictată de cei interesați în salvarea cît de cît a „prestigiului" regimului democrat-creștin. Căci și așa, în cei patru ani de zile cît „cazul Montesi" a fost în atenția opiniei publice italiene, și nu numai italiene, prea multe lucruri au fost scoase la lumină, prea au fost compromise cercurile „înaltei societăți" și multe personalități politice italiene suspuse.

Dar străduința oficialității de a-i scoate basma curată pe cei de pe banca acuzării a rămas de fapt zadarnică. A și fost rostită o altă sentință: oprobiul milioanelor de oameni cinstiți italieni la adresa acelor elemente corupte și descompuse ale aristocrației, care ocupă poziții cheie în Italia de azi.

BOURGES MAUNOURY
văzut de CIK DAMADIAN

Al 23-lea!

După trei săptămîni de criză politică acută, Franța are un nou guvern — al 23-lea în ultimii 12 ani.

Cît de puțin trainică pare a fi și această garnitură ministerială reiese din faptul că majoritatea observatorilor politici francezi își exprimă deschis scepticismul față de stabilitatea guvernului format de Bourgès-Maunoury cu participarea unor reprezentanți ai partidelor socialist și radical-socialist. Ziarele franceze sînt unanime în a aprecia că noua echipă ministerială se deosebește foarte puțin de fostul guvern Mollet, cu atît mai mult cu cît în funcția de ministru de externe a fost menținut Christian Pineau, iar Robert Lacoste, unul din principalii organizatori ai războiului murdar din Algeria, deține mai departe funcția de ministru rezident al Algeriei.

În ce îl privește pe noul premier, ziarul „Franc Tireur" subliniază că în timp ce acesta „are la dreapta mulți amici, la stînga el nu se bucură de simpatii".

Faptul că în prima sa declarație oficială Bourgès-Maunoury s-a pronunțat pentru continuarea războiului colonialist din Algeria nu a contribuit desigur cu nimic la atenuarea nepopularității celui de-al 23-lea guvern francez.

LA 23 IUNIE AU AVUT LOC în R. D. Germană alegeri pentru organele locale ale puterii. Alegerile s-au desfășurat sub semnul luptei întregului popor pentru pace, pentru unitatea Germaniei, pentru socialism. 97,15% dintre cei cu drept de vot s-au prezentat la vot. 99,52% din votanți s-au pronunțat pentru candidații frontului național.

În fotografie, președintele Wilhelm Pieck votînd la una din circumscripțiile electorale din Berlin.

CU PRILEJUL CĂLĂTORIEI SALE prin țările scandinave, primul ministru al Indiei, Jawaharlal Nehru, a vizitat și Finlanda.

În fotografie, premierul indian primit cu cordialitate de reprezentanții dietei finlandeze.

fotocronica FLACĂRII

CONSTANTIN SILVESTRI LA LONDRA. În capitala Angliei, maestrul Constantin Silvestri a avut de dat un greu examen, trebuind să-și concentreze întreaga muncă de pregătire într-o singură repetiție! (E deci explicabilă încordarea de pe figura maestrului!) La capătul ei, monumentala „Missa Solemnis" de Beethoven era realizată într-o concepție ce avea să impresioneze puternic publicul londonez.

FALIMENT TOTAL în lansarea primei rachete teleghidate intercontinentale americane „Atlas"! Racheta, lansată după minuțioase pregătiri la baza Cape Carnaveral (statul Florida) trebuia să parcurgă o distanță de 800 km; ea n-a parcurs decît 25 km și a explodat în aer, la o înălțime de numai 1600 metri.

În fotografia pe care o reproducem se pot desluși cele trei faze ale experimentării nereușite a rachetei „Atlas". 1: momentul lansării; 2: explozia rachetei; 3: „Atlas"-ul dezintegrat se prăbușește în mare. Pagubele: 200 miliarde franci.

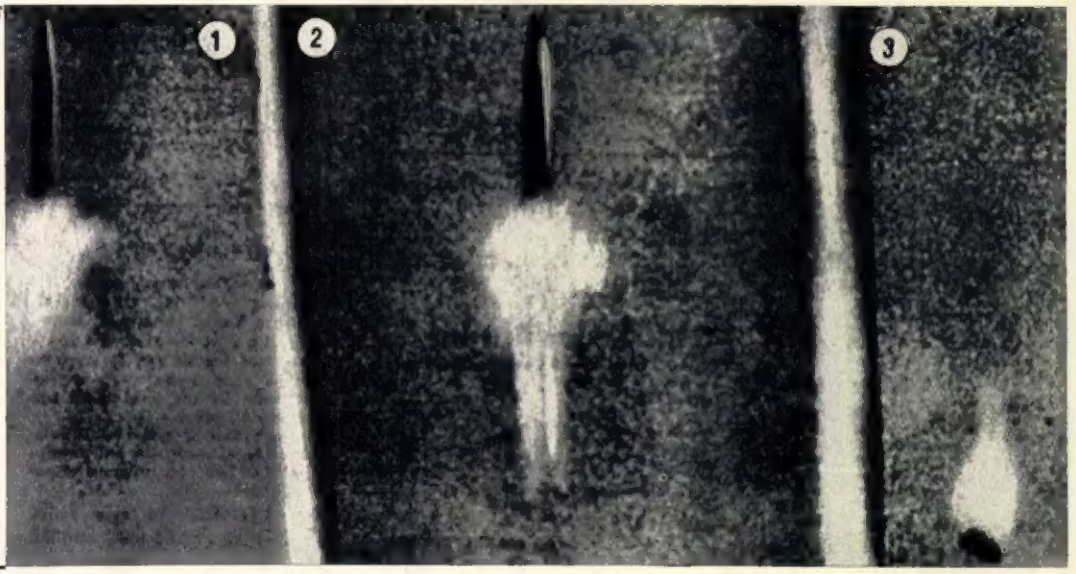

fotocronica FLACĂRII

UN SFERT DE MILENIU

GLORIOSUL ORAŞ DE NORD, care poartă cu cinste numele marelui Lenin, împlineşte 250 de ani. De la Petersburgul de odinioară şi pînă la Leningradul de azi, oraşul a crescut şi s-a dezvoltat într-un ritm vertiginos, devenind în zilele noastre una din perlele strălucitoare ale Uniunii Sovietice.

În fotografie: Piaţa Stacek din Leningrad.

ÎNTRUCÎT ÎN ALGER forţele poliţieneşti n-au fost în stare să reprime acţiunile de luptă anticolonialiste ale populaţiei, comandamentul francez a înţesat oraşul cu unităţi de paraşutişti înarmaţi pînă în dinţi.

CHARLIE CHAPLIN şi-a manifestat nu o dată, de-a lungul ultimilor ani, ostilitatea deschisă faţă de orice politică menită să împingă omenirea spre un nou război. Recent marele actor a acceptat invitaţia „Consiliului japonez împotriva bombelor atomice şi cu hidrogen", de a fi unul din promotorii celei de-a treia Conferinţe mondiale pentru interzicerea armelor nucleare, care urmează să aibă loc la Tokio, între 2-6 august.

Charlie Chaplin este tatăl a şase copii: cel mai mic dintre ei a venit pe lume de curînd. În fotografie, „prima întîlnire" dintre Charlot-tatăl (în vîrstă de 68 ani) şi sugarul în vîrstă de cîteva zile...

UN GRUP DE AGENŢI ai spionajului englez în Egipt au fost judecaţi şi condamnaţi la Cairo. Din grup făceau parte cetăţeni englezi şi egipteni.

În fotografie: spionul Sayed Amin Mahmud (în dreapta) care a fost condamnat la moarte.

IATĂ-I PE CEI TREI reprezentanţi temerari ai rasei canine, care au efectuat primele călătorii în spaţiile cereşti, pe bordul rachetelor sovietice ce au atins o înălţime de peste 100 km. După cum s-a constatat, în tot timpul călătoriei prin stratosferă, la o înălţime atît de mare şi cu o viteză de 1770 metri pe secundă, animalele s-au comportat foarte bine.

caricatura săptămînii

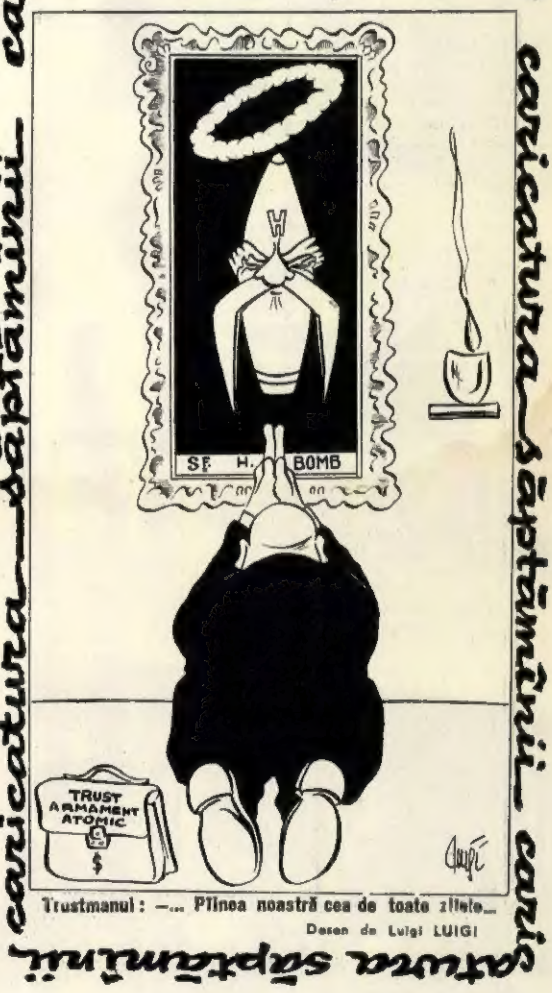

caricatura săptămînii caricatura săptămînii caricatura săptămînii

Trustmanul: —... Pîinea noastră cea de toate zilele...

Desen de Luigi LUIGI

NOUL AMBASADOR AL REPUBLICII DEMOCRATE VIETNAM la București, Nguyen Van Kinh, prezintă scrisorile de acreditare tovarășului Dr. Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne.

ÎN AMINTIREA EROILOR și martirilor clasei muncitoare, uciși la Galați în 1916, cînd guvernul burghezo-moșieresc a înăbușit în sînge demonstrația pentru pace a muncitorimii — zilele acestea a avut loc un impresionant miting al populației gălățene. Cu acest prilej, osemintele celor uciși la 13 iunie 1916 au fost reînhumate într-un cavou, în fața căruia au fost postate, tot timpul mitingului, gărzi de onoare constituite din veterani ai mișcării muncitorești din Galați.

← S-A ÎNTORS ÎN CAPITALĂ delegația bisericii ortodoxe romîne, în frunte cu patriarhul Justinian, care la invitația patriarhului bisericii ortodoxe din Serbia, Vicentie, a făcut o vizită prietenească în R. P. F. Iugoslavia.

fotocronica FLACĂRII

↑ LA 24 IUNIE s-a sărbătorit cea de-a 10-a aniversare a înființării trupelor de grăniceri ale Ministerului Afacerilor Interne. În cinstea bravilor apărători ai frontierelor patriei, ziua de 24 iunie a devenit „Ziua grănicerilor din R. P. Romînă".

LA GOSPODĂRIA AGRICOLĂ DE STAT din Chirnogi (raionul Oltenița) a început recoltarea păioaselor. În fotografie: o mașină recoltînd orzul.

O DRAMATICĂ SCENĂ din noul film romînesc „Pasărea furtunii", după romanul lui Petru Dumitriu, realizat de regizorul Dinu Negreanu. În rolurile principale, doi actori debutanți în film: Margareta Pogonat (Uliana) și Mircea Albulescu (Adam Iora).

OASPEȚI: ORCHESTRA DE DANS DIN LEIPZIG. Patru trompete, patru tromboane, cinci saxofoane, grupul ritmic și... dirijorul, firește. Dintre toate, vi-l prezentăm pe Kurt Henkels, binecunoscutul dirijor al orchestrei de dans a Radiodifuziunii din Leipzig, pe care în aceste zile o putem asculta la Teatrul de vară „23 August" din București.

Archie JOHNSTONE
ziarist englez

Țara în care nu există imposibilul

Călătorind prin Uniunea Sovietică, un englez rămîne cu adevărat uluit de imensitatea pămînturilor proaspăt desțelenite.

Dacă s-ar înscrie pe hartă drumul de mii și mii de kilometri străbătut de mine prin văzduh, pe uscat și pe apă, în timpul călătoriei mele prin Siberia, Kazahstan, prin republicile Bașkiră și Tatară, distanța ar părea neînsemnată, cu toate că ea poate să încingă de cîteva ori insulele noastre britanice.

În timp ce scriu aceste rînduri, în fața mea se află un săculeț cu spice de grîu, o sticlă conținînd o probă de petrol nerafinat și o bucată de minereu de fier, avînd fiecare valoare de simbol. Sînt daruri noi ale pămînturilor din Orientul sovietic, din regiunile desțelenite.

Există o legătură indisolubilă între grîu, petrol și metal. Grînele de aur ale holdelor sînt culese de puternice mașini de oțel, ale căror roți sînt puse în mișcare de combustibilul provenit din petrol. Dar aceasta nu este decît latura pur tehnică a unității lor. Cel venit dintr-o țară a „întreprinderilor libere", a proprietății agrare private, dintr-o țară în a cărei industrie domnește haosul intereselor ce se ciocnesc, este profund impresionat de unitatea planului economic, de țelul unic ce dirijează giganticul mecanism al recoltării bogățiilor vegetale și minerale ale pămîntului sovietic.

Încercînd să redea poetic imaginea unui lan de grîu din țara lui, un bard englez l-ar putea asemui cel mult cu un „lac de spice aurii". Dar cînd zbori astăzi pe deasupra lanurilor Siberiei și Kazahstanului sau cînd gonești zile de-a rîndul printre ele cu mașina, cuvîntul „lac" devine ridicol. Nici comparația cu marea nu redă îndeajuns de bine imensitatea. Doar ocean este termenul întru totul corespunzător.

Îmi dau seama că între un cîmp și altul, între două sovhozuri, trebuie să existe hotare. Dar loturile laolaltă par un singur cîmp nesfîrșit. Am petrecut cîteva ore cu brigada unor tineri combineri veniți de departe să ajute la strînsul recoltei. Mi-au povestit, oarecum rușinați de isprava lor: odată, din greșeală, au trecut cu combinele dincolo de hotarele sovhozului „lor", culegînd recolta pe cîteva zeci de hectare aparținînd unui sovhoz „străin".

Dar într-o țară unde hotarele au fost înlăturate și unde nu există decît un singur „proprietar agricol" — poporul — cine ar putea să condamne o asemenea greșeală?

O enigmă au fost pentru mine drumurile pe pămînturile odinioară înțelenite. Cum de le găsesc șoferii autocamioanelor, în acest ocean nemărginit de grîu? Într-adevăr, aici poate fi vorba mai de grabă de arta „navigației", decît de cea a conducerii unui automobil. Uneori direcția nu poate fi precizată decît după soare sau după stele și ai impresia că busola trebuie să constituie o parte din echipamentul necesar fiecărui șofer.

Înafară de o mică excepție, drumurile au fost tăiate aici, pe un pămînt virgin, de roțile primelor mașini care au trecut pe aceste locuri abia cu un an în urmă. Șoferul nostru, deși de prin partea locului, a rătăcit la un moment dat drumul și nu știu dacă acest ocol inutil nu a fost urmat și de alte mașini, mai necesare în campania recoltei, decît cea a unui corespondent.

Am stat de vorbă cu mulți conducători de sovhozuri din regiunile Novosibirsk și Kustanai. Discuțiile s-au purtat mai ales în jurul tehnicii agricole — cum era și firesc, de altfel, în preajma bătăliei recoltei. Cei cu care am vorbit mi-au declarat că dispun de un număr suficient de mare de combine și de camioane pentru secerișul și transportul grînelor. Modești, ei nu făceau caz totuși de faptul că lupta pentru strîngerea recoltei era ca și cîștigată. Întrucît prevederea, uneori chiar puțin exagerată, este trăsătura cea mai de seamă a fiilor patriei mele, Scoția, nu m-ar fi surprins chiar dacă vreunul dintre interlocutorii mei mi-ar fi citat cunoscutul proverb—același, după cîte știu, în toate limbile: *„nu te lăuda cu recolta, pînă nu este strînsă în hambar"*.

Grîul înalt, cu spicele coapte, grele de rod, aștepta să fie secerat. Vremea era minunată. Privind lanurile unduite de vînt, pe locuri pînă de curînd năpădite de buruieni, mi-am amintit de învățătura înțeleaptă a lui Miciurin: „Noi nu putem aștepta daruri de la natură, sarcina noastră este de a i le smulge".

Demult credeam că Uniunea Sovietică este o țară *cu posibilități nemărginite*. Acum, după trei săptămîni de călătorie pe pămînturile desțelenite și prin ținuturile, pînă de curînd virgine, din Siberia și regiunea Volgăi, în care se valorifică azi bogatele zăcăminte de petrol, minereu și cărbune, după ce am întîlnit pretutindeni hotărîrea și eroismul cu care oamenii sovietici înfrîng obstacolele și înlătură greutățile, pot să spun că Uniunea Sovietică este *o țară în care nu există imposibilul*.

Balșug de grîu pe pămînturile desțelenite ale Kazahstanului.

să nu-ți uiți vorba...

— schiță —

de Cornelu LEU

Se spune că pe lume sînt trei feluri de oameni: buni, răi și șoferi. Naiba știe! Ce să mai zic? Nu mai zic nimic. Eu, cu Grigore, omul de care mi-e legată soarta în toată campania asta, m-am lămurit și m-am răslămurit. Îl las să turuie ce vrea, cum vrea, pînă unde vrea. Îl las să turuie, numai să conducă mașina repede și să-nu mă dea în vreun șanț. Din punctul ăsta de vedere, da! Nimic de spus! Mașina merge — ceas. Atîta știu șoferii ăștia: mașinuța lor și pîntecul lor. Și despre astea două lucruri dă-i, și trage-i, vorbește și sporovăiește, bodogănește... Bodogănește-mă, Grigore, că eu tot nu te ascult. Adică, cum să nu te-ascult, cînd te-aud? Eu mă gîndesc ce-o fi făcînd brigada de agitatori din satul care urmează, el mă-ntreabă: „da' ce zici, tovarășe secretar, niște molănel abțiguim noi acolo?" Eu fac socoteala procentuală a cererilor de înscriere-n gospodărie primite săptămîna asta, el zice: „da' un pui fript e?... Ce părere ai, tovarășe secretar, nu-i așa că n-ar fi rău?... Mai ales cu niște mujdei!"... Eu mă chibzuiesc pe care dintre instructorii raionali să-l trimit responsabil al unei brigăzi, el îmi atrage atenția, destul de supărat: „numai să nu mai faci ca ieri, tovarășe secretar, să zici că bine, bine... și pîn-la urmă să-l lași pe Grigore să-și facă singur rost de potol... Ai să mai faci așa, tovarășe secretar?"

Îl asculți, îi răspunzi, ce să faci?! Doar bați cu el drumurile de două săptămîni!... Numai cînd mă enervează prea mult, îi spun: „să nu-ți uiți vorba", și-l întreb altceva. Hm, auzi: „Să nu-ți uiți vorba!" Îi spun așa, dar mă gîndesc în sinea mea: „De și-ar uita-o odată!"... Dar de unde?! Ți-ai găsit! Îmi răspunde, schimbă viteza, apasă pe accelerator și...

— ...Să am eu jumătate din funcția dumitale... auzi: ditamai secretar la comitetul raional!... Ehe, ce fericită ar fi burticica asta!... M-auzi? Numai purcei de lapte aș mînca: și încă nu așa, oricare purcel de lapte. Numai purcei de lapte de trei săptămîni și-o zi!... Din ăia ale căror oase fac între dinți cranț, cranț, cranț... Știi...

— Grigore, să nu-ți uiți vorba! Ce-ai face tu, dacă ai duce trei zile muncă de lămurire cu un om să intre în gospodărie, l-ai vedea cum se convinge, cum aduce hîrtia, tocul, călimara, cum trimite femeia să scoată o cană de vin, cum toarnă în pahare, cinstește și, cînd să pună mîna pe toc să iscălească, deodată i se tulbură ochii și zice iarăși: „plec". E, ce-ai zice?

— Ce să zic, tovarășe secretar?... Ți s-a-ntîmplat dumitale așa ceva?

— Da—răspund eu bucuros că, în sfîrșit, îl interesează altceva.

Ochii lui verzi mă privesc cu atenție, ca și cum ar vrea să vadă dacă spun drept sau nu. Apoi el mă întreabă:

— Da'vinu' pe care l-a adus femeia cum era, era bun?

— Ptiu, fir-ai să fii, Grigore!

— De ce, tovarășe secretar? Prin partea sta e și viță nobilă, dar și teras... Ei, în jos, spre Dunăre, la Rasova, la Cochirleni, acolo-i vin bun... Alb și rubiniu... Lacrimă! Și-un buchet!... De ce nu mergem noi într-acolo, tovarășe secretar?

Ce să-i mai zici?... Zi-i ceva, dacă mai poți! Cînd te frămîntă atîtea gînduri, cînd ai de rezolvat atîtea lucruri, cînd simți și tu nevoia să te sfătuiești cu cineva, Grigore... zi-i Grigore și lasă-l în pace. Îl lași, dar parcă el te lasă?!

— Tovarășe secretar...

— Stai, să nu-ți uiți vorba! Ce se vede colo, pe cîmp, cîine sau iepure?

— Cîine, dă-l naibii! — răspunde el repede, pentru ca să se-ntoarcă iar spre mine. Știi, eu mă gîndesc, poate ai aici mai multă treabă, lasă-mă pe mine să mă duc la Cochirleni... Am acolo...

— Stai, să nu-ți uiți vorba! Nu-i așa că la Ceamurlia o iei așa, peste deal?

— Da... Da' ce zici, mă duc pînă la Cochirleni?

— Nu se poate!

Sprîncenele i se pleoștesc a supărare.

— De ce?

— Sîntem în campanie; pînă la trei februarie ne-am luat un angajament. Nu vezi că nu-i ușor de dus munca de lămurire? Uite, să-ți dau alt caz: chiar din satul ăsta, unde mergem acum...

— Sînt oameni primitori pe-aici, sau pățim...

— Stai, să nu-ți uiți vorba! Voiam să-ți cer un sfat: e un om care zice că el intră-n gospodărie, dar femeia-i rămîne pe dinafară; așa ceva nu se poate... Ce zici, Grigore, cum să-l lămurim?

— Are vie?

— N-are—îi răspund eu, convins că tovarășul meu își face vreun calcul în legătură cu sfatul pe care vrea să mi-l dea.

— N-are...—face Grigore supărat. Atunci, ovarășe secretar, cît stai dumneata de vorbă cu el, eu mă duc pînă-n capul satului, la unul pe care-l cunosc și știu că are.

Așta-i Grigore. Cînd terminăm campania, am să stau eu de vorbă cu el mai serios. Dar pînă atunci... Pînă atunci...

Uite însă ce mi s-a întîmplat ieri: stăteam de vorbă de vreo două ore c-un gospodar. Îi arătam, negru pe alb, cît au cîștigat colectiviștii din satul alăturat, îi povesteam despre aparatul de radio pe care și-l cumpărase unul, cu vreo două zile mai înainte. Omul asculta, înțelegea, dar de hotărît nu voia să se hotărască nici în ruptul capului... La o vreme ușa se deschide și pe ea apare Grigore.

— Mă iertați, e cam frig în mașină. Pot să stau și eu?

— Stai — îi spun eu.

— Poftește— îi spune gazda.

Și apoi trecem iarăși la discuția noastră, nebăgîndu-l în seamă. Și eu vorbeam, și spuneam, și oboseam, și omul îmi da toată dreptatea, pînă cînd ajungeam iarăși la hotărîrea pe care trebuia s-o ia el.

— Tovarășe Nichifor (că așa îl chema pe om)—zic eu—dacă vezi că-i bine, dacă-ți dai seama că nu te mint, de ce nu te hotărăști o dată?

Și iarăși zîmbetul neîncrezător al omului, și iarăși ia-o de la capăt, și iarăși aprobarea lui față de cele ce spuneam, și iarăși:

— Tovarășe Nichifor, dacă vezi că-i bine, dacă-ți dai seama că nu te mint...

Atunci, deodată, dintr-un colț, aud o voce:

— Tovarășe secretar, să nu-ți uiți vorba!

Grigore, Grigore era! Îl văd cum se ridică, cum se apropie, cum se așază lîngă om și începe să-i vorbească. Dar să-i vorbească, nu glumă. Intru și eu în discuție, ne aprindem toți trei, ne domolim, iar ne aprindem. Peste încă vreo oră, Nichifor semna cererea de intrare-n gospodărie.

Am ieșit. Era noapte. Motorul mașinii începu să duduie.

— Tovarășe secretar — zice Grigore.

Iar eu:

— Stai, să nu-ți uiți vorba! Vreau să-ți mulțumesc, să-ți mulțumesc foarte mult... să nu-ți uiți vorba. Vreau să-ți spun serios.

Dar el, de colo:

— Cum o să mi-o uit, tovarășe secretar? Cum o să mi-o uit, cînd vreau să te întreb dacă mă iei și pe mine de-acuma prin case...

— Te iau, Grigore, dar uite, omul ăsta, de exemplu, n-avea vin... Tu, după cîte știu...

— Stai, tovarășe secretar, să nu-ți uiți vorba! Vreau să-ți spun un singur lucru: ce, chiar așa crezi că e Grigore?!

mihu dragomir: VERSURI

OM

E-n mine-un sens mai trainic ca-n vîntul ce mă-ndoaie
Ca norul trec, și totuși nu-s mulțumit cu-o ploaie.
Cînd pier în somnul nopții, visez o nouă zi.
Izvoru-l sorb, și setea din nou mă va-ncolți.
Cu mîinile căzute tînjesc de neiubire,
Dar tot aștept o oră de-alean și nemurire.
Mi-a fost sfărmată casa, și alta mi-am durat.
Am desperat prin gloanțe, și totuși am sperat.
Pierdutu-mi-am prieteni, prin moarte sau dezgust,
Cotnarul prieteniei eu tot încerc să-l gust.
Mi-am azvîrlit chiar viața pe-un talger de cîntar.
Am socotit-o strîmbă, și mi-am clădit-o iar.
Și astfel merg 'nainte pe drumul nebătut:
Mai cad, dar niciodată n-o iau de la-nceput.

PLIMBARE

Cu scuturi grele de toamnă tîrzie
balta ne primește din nou.
Lotca scîncește ca vie
și-n sălcii se-mpletește același nostalgic ecou.

Leneși, șerpii absorb ultima căldură.
Apele s-au resemnat înainte de-a îngheța.
Tu, fiică a soarelui, pură,
luminezi împărăția băltii și-a mea.

Vibrează visele-n mîinile mele
ca strunele unei harfe pe care doar eu știu să cînt.
Ascultă, ascultă, iubito, la ele
ce imn de-mplinire înalță în vînt.

Toamna toarnă cu pumnul aur în baltă,
părul tău e-o flacără tremurînd.
Cînd te ridici în picioare, decît zarea mai-naltă,
pari un strigăt al vieții, țîșnit din străfund.

Visele-au tăcut, și noi am tăcut,
în lumea ciudată a-ntinselor ape.
Să-notăm alături, ca într-un sărut,
aproape de cîntec, mereu mai aproape...

Azi, tînăra Ecaterina Basilka din Vinga a îmbrăcat haina de sărbătoare: costumul național bulgar. Desigur că acest port nu mai seamănă cu cel de la obîrșie; în două sute de ani e normal să fi suferit transformări!

după 2 VEACURI

— Scurte note de drum —

de B. SURU

Fotografiile autorului

Dacă privești spre nord, dintr-un turn al bisericii din Vinga, poți zări — în nopțile clare — luminile Aradului, iar dacă îți îndreptă privirile spre sud, pe cele din Timișoara — deși zeci de kilometri de cîmpie despart comuna de aceste două orașe. Turnul acesta are o înălțime de 70 de metri.

Biserica despre care vorbim, datorită dimensiunilor și arhitectonicii ei (are oarecare asemănare cu faimoasa catedrală gotică din Köln), se află în contrast violent cu satul în mijlocul căruia este așezată: un sat obișnuit, cu case mărunte, construite în stiluri și înfățișări diferite.

Jumătate din locuitorii acestei comune sînt de naționalitate bulgară, iar monumentala biserică este de rit catolic, ridicată în veacul trecut pentru acești bulgari.

„Bulgari catolici?" — se poate întreba nedumerit orice om neinformat. „Nu se poate — va spune tot el — bulgarii se știe doar că au aparținut bisericii ortodoxe!" Și, totuși, așa este: bulgari catolici! Numai această curiozitate religioasă face să găsim azi bulgari în acest colț din Banat.

O monografie a celor cîteva sate bulgărești din Banat nu s-a apucat încă nimeni să scrie, deși mulți din cei de pe aici pot povesti lucrurile ca și cum ele s-ar fi întîmplat ieri și nu prin veacul al XVIII-lea. Iar după scriptele rămase, se poate afla numele primului copil născut la Beșenova, cîte sute de oameni au murit de holeră între 1830 și 1836, sau chiar vîrsta matusalemică pe care au atins-o unii dintre primii locuitori.

Ce i-a împins pe acești bulgari să treacă Dunărea și, izolîndu-se de țara lor, să se stabilească în Banat? O poveste lungă și tragică, pe care cei de azi o știu de la părinți, de la bunici, de la străbunici...

Mii de bulgari, originari din ținutul Nicopole, convertiți la catolicism, fugind de persecuțiile turcilor ca și ale bisericii dominante, au trecut Dunărea acum mai bine de două veacuri, transportîndu-și bruma de avere unii cu cărușele, alții cu spinarea, într-un nesfîrșit și impresionant cortegiu. Ei au ajuns în părțile Craiovei și, după un lung popas în Oltenia, s-au îndreptat spre Banat, unde urmașii lor mai trăiesc și azi. Monarhia catolică a Habsburgilor, care le-a permis să se stabilească aici, i-a binecuvîntat de îndată cu biserici și preoți catolici...

★

Comunele bulgărești sînt cîteva insule în mozaicul de minorități naționale din regiunea Timișoara. N-am vizitat decît două: Vinga și Beșenova Veche. Beșenova este o comună mai mare decît Vinga. Are șase mii de locuitori și toți șase mii sînt bulgari. Azi aproape toți sînt colectiviști, membri ai gospodăriei „Gheorghi Dimitrov". În Vinga, în gospodăria colectivă înființată cu șase ani în urmă și botezată cu numele poetului revoluționar bulgar Hristo Botev, trăiesc și muncesc laolaltă nu numai colectiviști bulgari, ci și români, sîrbi, maghiari, germani și țigani.

Comuna Vinga a avut pe vremuri faima sa: aici se fabrica o ciocolată despre care se zice că era foarte bună, deosebită la gust de produsele altor fabrici. Ciocolata și bomboanele de Vinga au purtat faima comunei multă vreme, pînă cînd fabricantul respectiv, un anume Drașcovici, hapsîn ca oricare capitalist, a dus cu el în mormînt secretul de fabricație, pe care-l ținuse ascuns toată viața, neîmpărtășindu-l, nu numai muncitorilor pe care îi exploata, dar nici măcar propriului său fiu.

Deși de atunci nu s-a mai fabricat în Vinga ciocolată, totuși e de la sine înțeles că satul nu s-a prăpădit, iar locuitorii n-au fost împiedicați de a dobîndi o nouă faimă: faima de oameni gospodari și harnici.

În ceea ce privește Beșenova, aceasta e situată în partea cealaltă a Banatului, tocmai dincolo de Sînnicolaul Mare, nu departe de acel cot al țării unde se-mbucă trei frontiere: română, ungară și iugoslavă. Primii locuitori bulgari ai acestei comune s-au așezat pe fosta vatră a unui sat de pecenegi, în aceeași perioadă în care s-au format satele bulgare Vinga și Denta.

Două secole de-a rîndul copiii bulgarilor de aci n-au putut învăța carte în limba maternă. Dar astăzi, pe scena căminului cultural din Beșenova se joacă piese în limba bulgară, tinerii dansează în tradiționale costume naționale. S-a prezentat în limba bulgară „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale, dar și o piesă scrisă de Matei Kastiov, directorul școlii bulgare din Beșenova. Această piesă, premiată la concursul regional, descrie viața de ieri și de azi a oamenilor din partea locului.

Despre viața de ieri, atunci cînd vorbesc, bătrînii bulgari întorc capul ca și cînd și-ar aminti de un vis urît. Exista aici un obicei nenorocit: ca să capeți de lucru la moșier sau la chiabur, trebuia să plătești. Să plătești, ca să fii angajat!

Coperta noastră

Maria Jirkov și Petru Șerban în costumele naționale ce se poartă în Vinga. Costumul fetei e foarte bogat; pentru realizarea acestei țesături metalice, în greutate de 8-10 kg, cusătoresele — adevărate artiste populare — lucrează ani de zile. În jurul gîtului, fetele poartă salbe grele de argint, moștenite din mamă în fiică.

COPERTA • NOASTRĂ

NOTĂM! NOTĂM! NOTĂM!

CA LA ORAȘ... Amărâștii de Jos! Despre cîte suferințe și amărăciuni, îndurate timp de veacuri, ne vorbește numele acestui sat din raionul Caracal, în care pînă acum 12 ani stăpîneau 5 moșieri și 32 de chiaburi!

În fotografie: sala de spectacole (600 de locuri) a noului cămin cultural, înzestrat cu uzină electrică proprie, două aparate de proiecție, instalație de radioficare și bibliotecă.

Fotografie de Em. TRIFAN

CU FORȚA A 1200 CAI Șantierele navale din Galați produc în serie un nou tip de remorcher. Noile remorchere, dotate cu o putere de tracțiune de 1200 HP, au o construcție care asigură o viteză mare și o siguranță corespunzătoare a acestor vase maritime. Calitățile lor sînt apreciate și în străinătate, de unde primim numeroase comenzi.

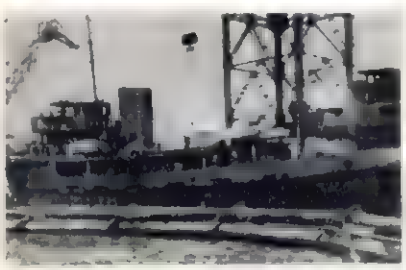

GRAFICUL DIN PADEA Haturile care fărîmițau în sute de fîșii de pămînt ogoarele comunei Padea, din raionul Negarcea, au dispărut o dată cu primăvara. În întreaga comună vor rămîne doar 7 ogoare ale celor șapte mari familii pădene unul al cooperativei agricole „1 Mai" și șase ale celor șase întovărășiri agricole.

În fotografie: zeci de țărani întovărășiți au venit la afatul popular pentru a sărbători evenimentul. Așa cum arată și graficul în formă de ceas, cooperativizarea comunei a fost terminată.

Fotografie de Em. TRIFAN

O MEȘTERĂ A COVOARELOR La Constanța a luat ființă prin cooperația meșteșugărească fabricarea covoarelor cu motive românești și orientale.

În fotografie: întărtorarea Lucia Duru, cea mai destoinică țesătoare a atelierelor de covoare ale U.R.C.M.-ului din Constanța.

MECANIZARE În trecut ambalarea sării de calitate superioară se făcea la salina din Slănic (Telejen), pe cale manuală. Datorită unor mașini moderne, puse recent în funcțiune, întreaga operație de ambalare în cutii a sării de lux se face astăzi în mod automat. Ca urmare, la secția de ambalat munca s-a redus numai la doi oameni, care nu fac decît să controleze mersul mașinii: mecanicul David Gheorghe și ajutoarea sa, Ecaterina Dorobanțu.

Fotografie de I. VERMONT

BUCEAVA SAU TISMANA? Deși confecționate după modelul celui mai curat port moldovenesc, bundițele acestea sînt lucrate de mîinile meștere a două tinere olteace din Tismana. Lucia Mărineț și Constanța Bușescu. Amîndouă fete sînt membre ale cooperativei „Arta casnică", iar bundițele pe care le lucrează sînt daruri destinate Festivalului de la Moscova.

Fotografie de VASILE BARBU (Rm.-Jiu)

jat! Și plata se făcea în natură: o săptămînă sau două de muncă pe ogorul stăpînului. Abia după ce prestai această muncă de lobag, aveai dreptul să devii slugă!...

Azi slugile de ieri se mîndresc cu cele două gospodării colective și cu satele lor, care devin din zi în zi mai frumoase.

Ca și celor din Vinga, împărăteasa Maria Tereza a Austro-Ungariei le-a dăruit bulgarilor din Beșenova o biserică și biblii în limba latină. Timp de două veacuri au ascultat oamenii de aici liturghia în latinește, dar tot atîta vreme nici unul n-a știut să scrie și să citească în limba ce-o vorbeau acasă.

Iakob Ronkov este învățător în Beșenova de peste 45 de ani. Trei decenii a predat doar în limba oficială de stat, fie ea ungară, fie română. Pe pereții claselor și ai cancelariei școlii se aflau afișe mari: „vorbiți numai românește" — sau (după epocă): „vorbiți numai ungurește". Aceste afișe au existat pînă la venirea puterii populare. Azi copiii bulgari învață în limba bulgară, au cărți de școală în aceeași limbă. Bătrînul Ronkov, la etatea de 70 ani, este încă alături de noii învățători și profesori din Beșenova, aproape toți foști elevi ai săi, absolvenții de azi ai școlii pedagogice bulgare din București. Într-un singur sat — cum este Beșenova — se află azi trei școli, 23 învățători bulgari, un medic, un farmacist, un dispensar, o casă de nașteri, un cinematograf, un cămin cultural, o cooperativă de consum.

... Și zeci de copii cu cravate roșii de pionier la gît recită în limba bulgară și versurile lui Hristo Botev, și ale lui Eminescu, și ale lui Petőfi. La sute de kilometri de țara în care s-au născut strămoșii lor...

← *Această clădire monumentală nu este catedrala unui mare oraș ci biserica catolică construită în veacul trecut de bulgarii din satul Vinga.*

→ *Anton Karagiov, președintele Sfatului popular din Vinga (mijloc), e bucuros de un oaspete sosit tocmai din Sofia: o ziaristă bulgară. E de față și directorul școlii bulgare din Vinga, tovarășul Karol Nenkov (dreapta).*

Din umorul clasic englez

Prima scrisoare

de **Rudyard KIPLING**

Ilustrații de Eugen TARU

dată, e foarte mult de atunci, trăia Prea Iubitul om Neolitic. Era un Primitiv care vieţuia într-o peşteră şi purta puţine veşminte. Nu ştia nici să citească, nici să scrie şi asta îi era perfect egal: era veşnic mulţumit, afară de timpul cînd îi era foame. Se numea Tegumai Bopsulai, ceea ce înseamnă: Omul-care-nu-pune-un-picior-înaintea-celuilalt-fără-să-ştie-de-ce; dar noi — o Prea Iubitul! — îl vom numi, pe scurt, Tegumai.

Numele soţiei sale era Teshumai Tewindrow, ceea ce înseamnă: Doamna-care-pune-multe-multe-întrebări; dar, pentru a nu pierde vremea, o vom chema Teshumai. Şi numele fetiţei sale era Taffimai Metallumai, ceea ce înseamnă: Mică-persoană-fără-creştere-şi-care-trebuie-biciuită; dar noi o vom numi Taffy. Şi ea era Prea Iubita lui Tegumai Bopsulai şi Prea Iubita Mămichii-sale-şi-numai-a-ei; nu era biciuită nici pe jumătate cît ar fi trebuit şi trăiau fericiţi cîteşitrei. Îndată ce Taffy învăţă să meargă, ea începu să-l însoţească pretutindeni pe Tata Tegumai şi adesea nu se înapoiau la peşteră decît cînd li se făcea foame; şi atunci Teshumai Tewindrow spunea: „Unde dracu' aţi fost amîndoi, de v-aţi umplut aşa de noroi? Zău, dragă Tegumai, că nu eşti mai breaz decît Taffy".

Dar, staţi şi ascultaţi!

Într-o zi Tegumai Bopsulai coborî pe la Balta cu Castori, ca să prindă cu harponul crapi pentru masă; Taffy veni şi ea mai tîrziu. Harponul lui Tegumai era din lemn, cu dinţi de rechin la un capăt, dar, mai înainte de a prinde un singur peşte, îl rupse din pricină că îl aruncase cu prea multă putere pe fundul rîului. Ei se aflau la mile şi mile depărtare de căminul lor (bineînţeles, cu prînzul într-un paneraş) şi Tegumai uitase să-şi ia harpoane de rezervă.

— Halal să ne fie, frumos pescuit! spuse Tegumai. O jumătate de zi trebuie să pierdem pentru a repara asta.

— Dar mai e acasă harponul cel negru, spuse Taffy. Lasă-mă să dau o fugă pînă la peşteră şi să-l cer Mamei.

— E prea departe pentru picioruşele tale, spuse Tegumai. Ba mai poţi să şi cazi în Balta cu Castori şi să te îneci. Trebuie să facem haz de necaz!

Se aşeză jos, luă un săculeţ de piele peticit, plin cu vine de ren şi curele de piele, cu bucăţi de ceară şi de răşină şi începu să-şi repare harponul. Taffy se aşeză şi ea, cu degetele picioarelor în apă şi cu bărbia în palmă, şi se puse să gîndească adînc. Spuse:

— Ştii, Tăticule, e plictisitor că nici unul dintre noi nu ştie să scrie. Dacă am şti, am putea trimite o scrisoare, ca să cerem harponul.

— Taffy, spuse Tegumai, de cîte ori ţi-am cerut să nu mai vorbeşti aşa. Plictisitor, cît nu se poate spune; într-adevăr ar fi foarte comod dacă am putea să scriem acasă.

Dar chiar în acel moment un Străin venea de-a lungul rîului; el aparţinea unui trib îndepărtat, Tewara, şi nu înţelegea un cuvîntel din limba lui Tegumai. Rămase în picioare, pe mal, surîzîndu-i lui Taffy, pentru că şi el avea o fetiţă acasă. Tegumai scoase o legătură de vine de ren din săculeţul său şi se puse să repare harponul.

— Vino aici, spuse Taffy. Tu ştii unde stă mămica?

Străinul răspunse: „Hum!" fiind, după cum se ştie, un Tewara.

— Ah! Ce stupid! exclamă, bătînd din picior, deoarece zărise un frumos banc de crapi care urcau contra curentului, tocmai în momentul cînd Tatăl său nu se putea servi de harpon.

— Nu-i plictisi pe oamenii mari, zise Tegumai, atît de preocupat de meştereala lui, că nici măcar nu se întoarse.

— Dar nu-i plictisesc, răspunse Taffy. Îi cer numai să facă un lucru pe care eu vreau ca el să-l facă şi nu înţelege.

— Atunci nu mă mai plictisi pe mine! spuse Tegumai, care continua să tragă şi să forţeze vinele de ren, cu gura plină de capete şi bucăţele.

Străinul, un Tewara pur sînge, se aşeză pe iarbă şi Taffy îi arătă cu degetul ce făcea tatăl său. Străinul gîndi: „Iată o copilă surprinzătoare. Bate din picior şi scoate limba la mine. Pesemne că e fata acestui nobil şef, care e atît de puternic, încît nici nu mă bagă în seamă". Aşa că zîmbi mai politicos ca totdeauna.

— Acum, rosti Taffy, vreau să mergi şi s-o găseşti pe mama, pentru că picioarele tale sînt mai lungi decît ale mele şi nu vei cădea în Balta cu Castori. Vei cere celălalt harpon al lui Tata: pe cel care are un mîner negru şi e agăţat deasupra vetrei.

Străinul, vă spusei că era un Tewara, gîndi: „Iată o copilă foarte, foarte surprinzătoare. Dă din mîini şi-mi zbiară în obraz; dar nu înţeleg nimic din tot ce spune. Totuşi, dacă nu fac ce vrea ea, mi-e tare teamă că acest şef arogant, Omul-care-întoarce-spatele-la-vizitatori, să nu se supere".

Se sculă deci şi rupse o bucată mare de scoarţă de pe un mesteacăn, oferind-o fetiţei. Făcu asta, pentru a arăta că inima sa era tot aşa de curată ca şi scoarţa de mesteacăn şi că nu avea intenţii rele; dar Taffy nu înţelese prea bine.

— Oh! spuse ea, înţeleg acum. Vrei adresa locuinţei Mămichii. Eu nu ştiu să scriu, dar ştiu să desenez figuri, numai să am ceva ascuţit pentru a putea zgîria. Dă-mi, te rog, dintele de rechin pe care văd că-l porţi la salbă.

Străinul (care era un Tewara) nu spuse nimic şi Taffy întinse mîna şi trase de frumoasa salbă de pietricele, grăunţe şi dinţi de rechin pe care o purta la gît.

Străinul (un adevărat Tewara) gîndi: „Iată o foarte, foarte surprinzătoare copilă; deoarece dintele ăsta e fermecat şi mi s-a spus totdeauna că orice persoană care m-ar atinge fără voia mea trebuie imediat să se umfle şi apoi să crape cu zgomot. Dar copila asta nu se umflă şi nici nu crapă, iar acest şef important, Omul-care-se-ocupă-numai-de-treaba-sa, pare că nici nu se sinchiseşte de un asemenea lucru. Aş face bine să fiu mai politicos".

De aceea el îi dădu lui Taffy dintele de rechin şi ea se aşeză pe burticică, cu picioarele în aer — ca cineva, pe care îl cunosc eu foarte bine, pe parchetul din salon, pentru a desena imagini — şi spuse:

— Acum o să fac nişte desene frumoase! Îţi dau voie să priveşti peste umărul meu, dar să nu rîzi. Mai întîi, o să-l desenez pe Tata cînd pescuieşte. Asta nu prea îi seamănă, dar Mama va şti despre ce e vorba, pentru că am făcut harponul rupt. Iată şi celălalt harpon, pe care îl vrea, cel care are un mîner negru. S-ar putea spune că e înfipt în spatele lui Tata, dar asta e din pricină că a alunecat dintele şi bucata asta de scoarţă nu e destul de mare. Acesta e harponul care trebuie adus; şi acum o să fac chipul meu, explicîndu-ţi tot. Părul meu nu e vîlvoi, cum l-am făcut, dar e mai uşor să-l desenezi aşa. Acum o să te desenez pe dumneata. Asta nu înseamnă că nu eşti foarte drăguţ, cum eşti în realitate, dar nu pot să te fac frumos în desen. Aşa că nu trebuie să te superi. Te-ai supărat?

Străinul (era un Tewara) surîse. El gîndi: „Pesemne că undeva se pregăteşte o mare bătălie şi această surprinzătoare copilă, care mi-a luat dintele de rechin şi nici nu se umflă, nici nu crapă, îmi ordonă să chem tot tribul acestui mare şef în ajutor. Fără îndoială că e un mare şef, căci altfel s-ar fi uitat cît de cît la mine".

— Priveşte, spuse Taffy, desenînd cu multă aplicaţie şi de loc rău; iată, ţi-am desenat şi ţi-am pus în mînă harponul de care se serveşte Tata, ca să-ţi amintesc că trebuie să-l aduci. Acum, o să-ţi arăt cum să găseşti locuinţa Mamei. Mergi drept înainte, pînă dai

de doi copaci (ăştia sînt copacii). Pe urmă urci o coastă de deal (asta e o coastă) şi apoi ajungi la Balta cu Castori. N-am pus toţi castorii, pentru că nu ştiu să desenez castori, dar am făcut capetele lor şi de altfel e tot ce vezi de-a lungul ei. Vezi să nu cazi în apă! De peştera noastră dai îndată ce ai trecut de baltă. Ea nu e chiar atît de înaltă cît coasta dealului, dar nu pot face lucrurile mai mici. În faţa peşterii stă Mama, care e frumoasă. E cea mai frumoasă dintre toate mamele care au existat; dar ea nu o să se supere că am făcut-o aşa urîtă. Va fi mulţumită să vadă că ştiu să desenez. Pentru ca nu cumva să uiţi, am desenat harponul pe care îl vrea Tata, afară din peşteră. În realitate el e înăuntru; dar dumneata vei arăta figura Mamei şi ea ţi-l va da. Am făcut-o cu braţele în aer, pentru că ştiu că va fi mulţumită cînd te va vedea. Nu-i aşa că e o imagine frumoasă? Dacă nu înţelegi prea bine, o să-ţi mai explic.

Străinul (care era un Tewara) privi imaginea şi dădu din cap foarte tare.

El îşi spuse: „Dacă nu mă duc să-i caut tribul, acest mare şef va fi desigur ucis de inamicii săi, care vin cu lănci din toate părţile. Acum îmi dau seama de ce se făcea el că nu mă vede! Îi era teamă ca duşmanii lui să nu fie ascunşi în cîmpia cu ierburi înalte şi să-l vadă îndu-mi o însărcinare. De-aia chiar îmi întoarce spatele, ca să lase pe minunata şi buna copilă să deseneze înfiorătoarea imagine care îmi arată pericolul în care se află. Alerg să cer sprijinul tribului său".

Fără să-i mai ceară lui Taffy să-i arate drumul, fugi ca vîntul peste cîmpie, cu scoarţa de mesteacăn în mînă, iar Taffy se aşeză din nou, mulţumită.

— Dar ce făceai acolo, Taffy? întrebă Tegumai, care îşi reparase harponul şi îl cumpănea în mînă, să vadă dacă e bine făcut.

— Mi-a venit, aşa, o idee, Tată drag, spuse Taffy. Şi dacă nu o să pui întrebări, o să afli totul îndată şi o să fii tare mirat! Nici nu-ţi închipui ce mirat o să fii, Tată drag! Făgăduieşte-mi că vei fi mirat!

— S-a făcut! spuse Tegumai.

Şi continuă să pescuiască.

Străinul (ştiaţi oare că e un Tewara?) alerga din toate puterile, ţinînd imaginea în mînă, şi, după cîteva mile, cu totul întîmplător, dădu peste Teshumai Tewindrow, la uşa peşterii sale, vorbind cu alte cîteva doamne Neolitice, care tocmai terminaseră un dejun Primitiv. Taffy semăna mult cu Teshumai, astfel că Străinul, ca un Tewara curat ce era, îi surîse politicos şi-i întinse scoarţa de mesteacăn.

Abia îşi aruncă ochii pe imagine, că ea şi începu să ţipe ca o apucată şi sări la Străin. Celelalte doamne Neolitice îl aruncară cu dosul în aus şi şase dintre cele mai grele se aşezară pe el, în vreme ce Teshumai îi smulgea smocuri de păr.

— Ceea ce a făcut Străinul ăsta sare în ochi ca şi nasul în mijlocul feţei. L-a străpuns pe Tegumai cu harponul şi asta a îngrozit-o aşa de rău pe biata Taffy, că i s-a făcut părul măciucă; şi nemulţumit cu atîta, mai are îndrăzneala să-mi aducă această groaznică imagine, care arată tot ce a săvîrşit. Ia uitaţi-vă!

Şi ea arătă imaginea doamnelor Neolitice, care se odihneau în tihnă, pe Străin.

— Uite-l pe Tegumai, cu un braţ rupt; uite o lance care îi intră în spate; uite un om care e gata să arunce un harpon; iată şi un altul, care aruncă harponul din fundul unei peşteri; şi uite o grămadă de oameni (erau castorii făcuţi de Taffy, dar e adevărat că aveau aerul unor persoane) care sosesc în spatele lui Tegumai. Ce oroare!

— Ce oroare! repetară doamnele Neolitice.

Şi, spunînd asta, umplură cu noroi părul Străinului (lucru care îl surprinse enorm) şi începură să bată tobele şi să adune pe toţi şefii tribului lui Tegumai, vrăjitori, războinici şi bonzi, care deciseră ca înainte de a-i tăia gîtul să-l ducă pe Străin pînă la rîu, pentru a le arăta unde o ascunsese pe mica Taffy.

De la o bucată de vreme, însă, Străinul (aşa Tewara cum era) începuse să se plictisească. Îi năclăiseră părul cu noroi, fusese dat de-a berbeleacul pe pietricele ascuţite, şase persoane se aşezaseră pe el, îl loviseră şi îl zdrobiseră de să-i vină rău şi, deşi nu înţelegea limba lor, era aproape sigur de un lucru: numele pe care i le dădeau doamnele Neolitice nu erau de loc politicoase. Totuşi, el nu spuse nimic, pînă ce tot tribul lui Tegumai se adună şi atunci el îi conduse pînă la malul rîului Wagai, unde o găsiră pe Taffy, care împletea ghirlande din margarete, şi pe Tegumai, care pescuia crapi cu harponul său reparat.

— Dar repede ai venit! spuse Taffy. De ce, însă, aşa de multă lume? Tată dragă, asta e surpriza mea. Eşti mirat?

— Foarte mirat; dar cu asta s-a terminat orice pescuit pe ziua de azi. E de necrezut, Taffy, dar întreg bunul, bravul şi demnul nostru trib e aci!

Şi era adevărat.

Atunci Teshumai se repezi şi începu să o îmbrăţişeze foarte tare pe Taffy; dar Marele Şef al tribului lui Tegumai îl apucă pe Tegumai de penele moţu lui său de pe frunte şi îl scuturâ zdravăn.

— Explică, explică, explică! strigă întreg tribul.

— Lasă-mi moţul, spuse Tegumai. Ce te-a apucat? Nu poate omul să-şi rupă harponul, fără să-i vie pe cap tot tribul? Asta e treaba mea!

— Şi după toate astea, spuse Taffy, nici măcar n-aţi adus harponul cu minerul negru. Şi ce înseamnă acest fel de a vă purta cu drăguţul meu Străin?

Între timp acesta era dat în tărbacă în mod metodic, în aşa fel, că îi ieşeau ochii din cap. Nu putea decît să deschidă gura şi să o arate pe Taffy cu degetul.

— Unde sînt mizerabilii care te-au lovit cu lancea, dragă? spuse Teshumai Tewindrow.

— Dar n-a fost nimeni, zise Tegumai. Singura mea vizită de azi dimineaţă e acest sărman om, pe care v-aţi pus în cap să-l omorîţi. Oare nu sînteţi zdraveni la minte, o, trib al lui Tegumai?

— Bine, dar a adus o imagine înfiorătoare, spuse Marele Şef, care te arăta împănat de lănci.

— Eh!... Hm!... Poate ar fi bine să vă mărturisesc că eu i-am dat imaginea, declară Taffy.

Ce e drept, însă, nu prea se simţea în largul el.

— Tu, strigă tribul lui Tegumai într-un glas, Mică-persoană-fără-creştere-şi-care-trebuie-biciuită? Tu?

— Taffy, fetiţa mea, zise Tatăl, iată-ne ajunşi şi la gîlceavă. (Şi o luă pe după mijloc, totul fiindu-i perfect egal).

— Explică, explică, explică! spuse Marele Şef al tribului lui Tegumai.

Şi sări într-un picior.

— Eu am vrut numai ca Străinul să aducă harponul lui Tata, răspunse Taffy, şi de asta am făcut desenul. Nu erau multe harpoane, era numai unul. Dar l-am desenat de trei ori, pentru a fi mai sigură. N-aveam nici un mijloc să-l fac să nu aibă aerul că intră în capul lui Tata; bucata de scoarţă era prea mică; şi chestiile astea pe care Mama le numeşte oameni răi sînt castori. I-am desenat pentru a-i arăta drumul pe lîngă baltă, am desenat-o pe Mama la intrarea peşterii, cu un aer mulţumit, pentru că e un Străin drăguţ; cît despre voi, vă găsesc pe toţi nişte proşti, adăugă Taffy. E foarte drăguţ Străinul meu. De ce i-aţi năclăit părul cu noroi? Spălaţi-l!

Multă vreme nimeni nu scoase o vorbă. Apoi, Marele Şef se porni pe rîs, apoi Străinul (el, cel puţin, era un Tewara) rise de asemenea; apoi Tegumai rise aşa de tare, încît căzu pe burtă, pe mal; apoi tot tribul rise laolaltă, unul mai tare ca celălalt. Singurele persoane care nu rîdeau erau Teshumai Tewindrow şi celelalte doamne Neolitice. Atunci Marele Şef al tribului lui Tegumai strigă şi proclamă:

— O, Mică-persoană-lipsită-de-creştere-care-ar-trebui-biciuită, ai făcut cu asta o mare invenţie.

— N-am făcut-o dinadins; voiam numai harponul cu minerul negru, spuse Taffy.

— Nu face nimic; oricum, e o mare invenţie şi într-o zi oamenii o vor numi scriere. Acum asta nu e decît imagine şi, după cum am văzut, imaginile sînt înţelese, cîteodată, pe dos. Dar va veni o vreme — o, fiică a lui Tegumai! — cînd vom scrie scrisori — douăzeci şi cinci, nu mai puţin — şi cînd vom şti şi să citim, nu numai să scriem. Atunci nu ne vom mai înşela. Şi acum doamnele Neolitice să cureţe de noroi părul Străinului.

Mai tîrziu, îl adoptară pe Străin (un adevărat Tewara din Tewar) şi îl primiră în tribul lui Tegumai, pentru că era un băiat bine crescut, care n-a făcut caz de noroiul cu care doamnele Neolitice i-au năclăit părul. Dar din acea zi (şi, desigur, Taffy e pricina) sînt puţine fetiţe cărora să le placă să citească şi să scrie. Celor mai multe le place să deseneze şi să se plimbe cu Taţii lor — aşa cum făcea Taffy.

(Extras din „Istorioare ca astea")

Trad. de **Alex. BALTEŞ**

foto GHICITOARE

Întîlnirea nocturnă a celor doi tineri a avut loc „undeva" în Bucureşti. Unde?

(Răspunsul la pag. 21)

„...în emisiunea noastră de astă-seară, veți putea vedea...“

În fiecare joi, sîmbătă și duminică (în curînd mult mai des), crainica postului de televiziune salută pe telespectatori cu aceste cuvinte.

Dornici să aflăm pe unde ne va purta de data aceasta covorul fermecat al undelor, ne-am adunat și noi în jurul televizorului.

Antena emițătorului din „Casa Scînteii“ trimite în eter semnalele invizibile, care se vor transforma, pe ecranul televizorului nostru, în imagini și sunete – rodul muncii îndelungate a actorilor și regizorilor, operatorilor și tehnicienilor ce colaborează la realizarea programelor de televiziune.

Pe ecran, totul decurge normal, simplu, fără efort... Dar în studio ?

În carul de reportaj, comenzile se succed cu repeziciune. La pupitrul de comandă regizorul artistic și regizorul de imagine selecționează imaginile culese de camerele de luat vederi, pe care antenele parabolice instalate pe platforma carului de reportaj le transmit mai departe, postului de emisiune...

Proba de sunet s-a terminat...

„LINIȘTE, EMISIE!" În cabina de regie toată lumea este la posturi.

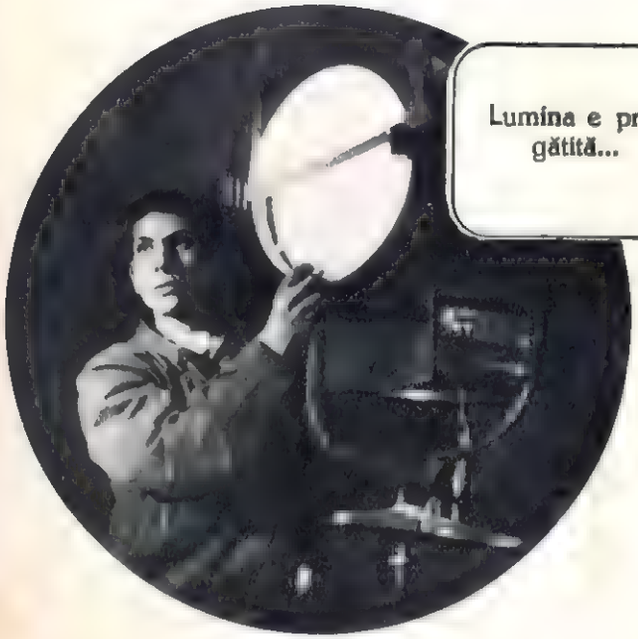

Lumina e pregătită...

Duminică, pe stadion...

Iar operatorul N. Nița așteaptă să se aprindă semnalul de începere a emisiunii.

Actorul Ion Manta în fața monitorului de control, urmărind transmisiunea.

Întreaga familie se adună în jurul televizorului.

Fotografii de S. STEINER

FRĂMÎNTĂRILE UNUI ȚĂRAN ARDELEAN

Eroul poveștirii „Rătăcirile lui Salamon" este un țăran nevoiaș, care de cînd se știe caută să scape de mizerie. Obiectivul scriitorului îl surprinde într-un moment de adîncă frămîntare lăuntrică. Cumpărînd de la fostul proprietar al morii satului un motor hîrbuit — sîntem prin 1952 — el reușește să înjghebeze un circular de tăiat lemne. În sfîrșit, socotea el, a venit timpul să se căpătuiască. Sublinierea fineței cu care autorul transcrie reacțiile eroului său devenit peste noapte proprietar. Salamon e mîndru, dar și intrigat, că a început să primească înștiințări din partea sfatului popular pe adresa „Domnului Salamon Andras, proprietar", că este salutat cu respect cînd trece pe uliță (cel puțin așa crede, el). Dar vechii lui prieteni, chiar dacă nu-l ocolesc, au început să aibă mai puține legături cu el. În schimb, spre totala lui surprindere, este chemat la sfatul popular și, primind anumite sarcini în legătură cu însămînțările, înțelege că a început să fie trecut în același rînd cu cei la care argățise în urmă cu ani. În frămîntarea eroului este surprins, cu multă artă, zbuciumul lăuntric, nelămurit, contradictoriu al unui om curat sufletește, cinstit, care încearcă să fie „întreprinzător", așa cum a învățat el în capitalism. Descumpănit, eroul lui Sütő se închide din ce în ce mai mult în sine. Umană, tragică, experiența lui Salamon, gradat redată de autor, va căpăta curînd proporțiile unei autentice drame. Atunci cînd se aștepta mai puțin, circularul de tăiat lemne se strică, visul său se spulberă. De acum încolo desfășurarea faptelor se precipită. Deși Salamon a rămas ceea ce a fost o viață întreagă, un țăran nevoiaș care nu știe cum să scape de lipsuri, el este trecut *„cu mijloc de producție de patru cai putere"* în toate matricolele percepției. Cu toată rugămintea lui de a fi „naționalizat", el rămîne mai departe proprietar, revenindu-i anumite obligații, printre care și acea de a plăti impozite. În cele din urmă Salamon se hotărăște să intre în gospodăria colectivă. Situația lui nu se rezolvă însă nici de data aceasta: se găsește un delegat al sfatului popular raional, rău intenționat, care, voind să se răzbune pentru o jignire pe care i-o adusese cîndva Salamon, îndeamnă la excluderea acestuia din gospodărie. De aici încolo începe partea a doua a acțiunii poveștirii, mai interesantă ca intrigă, mai bogată în întîmplări, mai puțin realizată însă în direcția individualizării personajelor, a analizei psihologice. Patkos, delegatul raional, profitînd de pasivitatea, de conformismul președintelui colectivei, Kerekes, aproape că obține excluderea lui Salamon, pe motiv că ar fi „proprietar de mașină" și „element străin". Însă membrii gospodăriei nu admit hotărîrea arbitrară a delegatului raional, așa că Salamon, după atîtea peripeții provocate de cumpărarea motorului, își găsește, în sfîrșit, liniștea.

Drama lui Salamon Andras, plină de semnificații, cu adînci implicații sociale, este redată de Sütő Andras la nivelul celor mai bune scrieri ale sale.

C. ARMAȘU

VERSURILE LUI ISAAKIAN

„Cartea Rusă" a editat o culegere de traduceri din versurile bătrînului poet al Armeniei, Avetik Isaakian (născut în 1875). Se cunoștea la noi prea puțin din lirica nouă armeană și această culegere umple un gol. Cartea cuprinde scurte poeme lirice, un ciclu de interesante versuri de dragoste („Cîntecele Alagheazului"), balade, legende și fabule.

Esențial, temperamentului lui Isaakian, înadaptabil la peisajele străine și măcinat, în ele, de dorul de casă, dar înfioritor și înclinat spre viața potolită, de combustie lăuntrică și de încîntare în mijlocul patriei sale libere, îi corespunde mai cu seamă poezia lirică. Iată-l pe poet, spre pildă, în anii rătăcitori ai tinereții, student în Germania. Peisajul, atmosfera străină nu găsesc nici un ecou în lirica sa. Poetul remarcă numai ce este mobil și nelegat de locul unde se află vremelnic (păsările, vîntul) și chiar întreabă: *Păsărucă, ce prin munți tot zburați / N-ați văzut-o-n vreo vale pustie? / Vînturi iuți, dinspre mări cînd mînați, / Nu o-a dat maica mea vreo solie?* Poezia se și numește „Mamei mele" și în ea poetul cîntă dorul și dragostea pentru meleagurile natale.

Struna aceasta, al cărei sunet este infiltrat în toată poezia lui Isaakian, e cea mai puternică. În anii premergători Revoluției din Octombrie, poetul a fost nu o dată prigonit și arestat de poliția țaristă, pentru atitudinea sa de răzvrătit social. Atitudinea lui izvora din imensa dragoste de patrie. Patria îi este mamă. Pentru ea nici un sacrificiu nu e mare.

După eliberarea țării, după victoria Revoluției, în poezia lui sentimentul regenerării devine dominant: *Și vei suna, suna, înfr-arpat, / Puternice, bătrîne grai al meu, / Tu limba mea, cea tînără mereu.*

În această nouă perioadă, poezia lui Isaakian se purifică, dispărîndu-i nota de tristețe. În natură el nu caută acum atît formele plastice sau culorile, cît mai ales aerul suav și odihnitor, atmosfera care fertilizează avînturile omului: *E primăvară. Soare și pămînt / Blînd se sărută. Firea-i de smarald. / Spre lume viorească cald bîlnd, / Cu ochi albaștri îi zîmbește cald.* Aci nu e idilism, ci ecoul unui temperament însetat de pace și încîntare, adică de viață și belșug pentru poporul său: *La ceasuri socotite fiecîrez oiarî Își mînă spre imașuri mioare, mieî și vite, / Iar seara le aduce, în ugere cu poveri / De lapte mult și dulce spre case-nnvălite... / Ci soarele apune... Către țărîi urcînd, / Tihnit ca înserarea, din coșuri crește fumul. / Iar oamenii se-așază la cină rînd pe rînd. / Și somnul le întinde, a liniște, zăbunul.*

Un asemenea mesaj este înviorător prin calmul său și îndeamnă adînc la prețuirea valorilor vieții constructive și pașnice.

Victor KERNBACH

O NUVELĂ IZBUTITĂ

E, fără îndoială, demnă de toată lauda stăruința lui Ieronim Șerbu în practica nuvelei; ispitit și el de prestigiosul miraj al romanului, autorul „Rădăcinilor bucuriei" se reîntoarce totuși cu devotiune la acest gen al prozei, pe nedrept trădat de atîția scriitori care au uitat că au debutat cu nuvele.

Stăruința, firește, e meritorie, dar ea singură, fără rezultatul scontat, nu ajunge. De aceea e cu atît mai îmbucurătoare consecvența pentru nuvelă a lui Ieronim Șerbu, cu cît roadele acesteia sînt dintre cele mai pline. Mi se pare — din activitatea de pînă acum a scriitorului — că lui Ieronim Șerbu îi e mai la îndemînă evoluția pe domeniile mai puțin vaste ale nuvelei, dar nu și mai puțin dificile de abordat decît acelea, de pildă, ale romanului. Spațiul acestor consemnări nu ne permite să insistăm asupra nuvelei *„Hoțul"* publicate de *Ieronim Șerbu* în *Viața Românească* (nr. 4). Putem însă spune că nuvela e un succes al autorului. Inspirată din realitatea imediată a zilelor noastre, realizarea ei artistică demonstrează cu convingere că tematica actualității oferă un teren sigur pentru opere valoroase. Dozînd echilibrat analiza psihologică cu nota epică, scriitorul dă viață cîtorva personaje și situații, pe un ton firesc și antrenant. Tînărul profesor Paul Stamate, intelectual cinstit, dar încă necombativ cu resturile vechiului, e urmărit cu finețe psihologică în frămîntările lui interioare de către autor. De asemenea rămîne memorabilă în bidoșenia ei figura nepmanului Oprișan. Dar încă o dată: nuvela, în întregimea ei, e încă o demonstrație că falsa teorie a distanțării de actualitate a scriitorului rămîne ceea ce este: o superstiție.

T. S.

Satelitul artificial al pămîntului, după graficianul sovietic V. Dobrovolski.

atenţiune: soarele, satelitul!...

de Constanţa COPORAN

Sîntem contemporanii celei mai vaste opere ştiinţifice de colaborare internaţională care a existat vreodată în istoria omenirii: anul geofizic internaţional. La lucrările sale, care încep la 1 iulie 1957 şi vor dura pînă în luna decembrie a anului viitor, participă 55 de state, printre care şi ţara noastră. Cu această ocazie se vor studia amănunţit în special regiunile polare ale pămîntului, regiunile tropicale şi trei regiuni meridiane. În aceste studii vor fi antrenate un mare număr de specialităţi ştiinţifice: meteorologia, geomagnetismul etc. etc.

Oamenii de ştiinţă din aceste specialităţi vor avea mai mult ca oricînd de lucru... Bunăoară, astronomii. În primul rînd ei vor studia Soarele. De el depind o sumedenie de fenomene terestre şi însăşi existenţa vieţii pe planeta noastră. Din 11 în 11 ani, astrul zilelor noastre îşi intensifică activitatea. Pe suprafaţa sa apar pete întinse, pe marginea discului său apar protuberanţe cu aspectul unor flăcări, unele regiuni ale sale devin mai luminoase — faculele — alteori au loc erupţii, în jurul astrului se vede o aureolă alburie: coroana solară etc.

Poate că toate aceste manifestări solare ar constitui simple... curiozităţi ale naturii şi ar fi studiate de specialişti ca atare, dacă ele nu ar avea o mare importanţă şi nu ar influenţa direct activitatea şi viaţa noastră pămînteană. Într-adevăr, fenomenele solare influenţează direct multe fenomene terestre. La 30-90 minute după erupţiile puternice din Soare, se poate observa o mare creştere a intensităţii razelor cosmice, aşa cum s-a petrecut în februarie 1956. La circa 26 de ore după erupţii, acele magnetice de pe pămînt au mişcări neregulate. Ionosfera[1]) se tulbură, comunicaţiile radio şi telegrafice pe mari distanţe sînt deranjate, apar mari aurore polare chiar în regiunile temperate ale globului etc. Este vorba în aceste cazuri de mari furtuni magnetice şi ionosferice, determinate de sosirea unor extrem de rapide particole electrizate, emise de Soare, cu o viteză de 1600 km pe secundă!

Se presupune că activitatea solară influenţează şi starea timpului, şi multe alte date terestre. Aceste lucruri nu se cunosc încă pe deplin, cum nu se cunosc pînă la această oră nici toate detaliile cu privire la felul cum se produc perturbările descrise mai sus. Cercetătorii îşi pun însă mari speranţe în anul geofizic internaţional. Anul 1958 reprezintă pentru Soare un al „unsprezecelea" an, în sensul mai sus arătat, deci o perioadă de maximă activitate. În această perioadă astrul va fi observat continuu de peste 50 de observatoare solare, aşezate în diferite locuri ale globului...

Observaţiile solare şi magnetice sînt comunicate de observatoarele respective unor centre regionale (3 pe tot globul) care, pe baza lor, fac unele prevederi asupra fenomenelor geofizice legate de activitatea solară. Aceste prevederi sînt centralizate zilnic prin radio, la Washington, unde pe baza lor se fac prevederile finale. Cînd acestea justifică, să zicem, anunţul probabil al unor furtuni magnetice, se dă semnalul: „Fiţi gata!" Iar cînd declanşarea furtunii este iminentă, se anunţă începutul unui „Interval Mondial Special", în cadrul căruia toate observatoarele solare şi geofizice îşi intensifică observaţiile.

În lunile care au trecut s-au făcut încercări de probă, verificări asupra valabilităţii organizării comunicaţiilor în cursul anului geofizic. Cu aceste prilejuri, semnalele de la Washington ne-au parvenit în ţară, retransmise de Moscova (centrul regional pentru Eurasia, de care aparţine ţara noastră) în mai puţin de o oră! E o incontestabilă mărturie a operativităţii şi bunei organizări, realizate în cadrul acestei importante lucrări de colaborare ştiinţifică internaţională.

În cadrul anului geofizic se vor efectua sute şi sute de studii în diferitele discipline interesate. A vorbi despre ele, măcar în treacăt, ar echivala cu scrierea mai multor tomuri... Dar oricît de în treacăt am vorbi, nu putem să nu amintim de lansarea, în această perioadă, de către U.R.S.S. şi S.U.A., a sateliţilor artificiali ai pămîntului.

Presa sovietică a anunţat nu demult că în U.R.S.S., pregătirile pentru lansarea satelitului artificial au fost încheiate cu succes. Pe de altă parte, lansarea satelitului artificial american va fi întîrziată din cauza unor dificultăţi de ordin tehnic, ivite în ultimul moment.

Sateliţii artificiali ai pămîntului vor consti-

[1]) Atmosfera foarte înaltă a pămîntului.

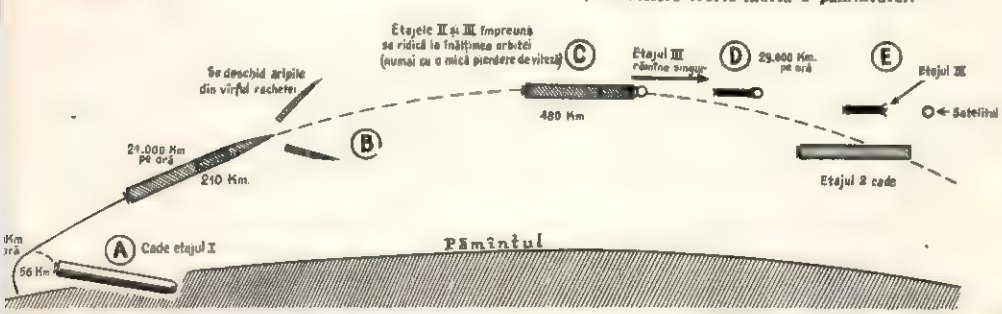

LANSAREA SATELITULUI ARTIFICIAL

A) În prima etapă, viteza rachetei atinge 10.000 km/oră, apoi primul etaj se desprinde şi cade.

B) Viteza proiectilului creşte pînă la 21.000 km/oră. Aripile din vîrful rachetei se deschid; înălţimea la care ajung etajele II şi III este de cca. 480 km. (Orientarea rachetei se face prin procedee de jeturi controlate).

C) Etajul II se desprinde şi începe să cadă. Etajul III, accelerat pînă la viteza orbitală în jurul pămîntului, rămîne singur.

D) Etajul III ajunge la viteza de 29.000 km/oră. (Viteza orbitală, la cca. 480 km înălţime).

E) Satelitul se desprinde de etajul III... Staţia radio-terestră pune în funcţiune staţia de semnalizare de pe satelit. (Etajul III urmează cîtva timp satelitul, apoi cade din cauza rezistenţei aerului; în desen se vede cum etajul II — desprins de la etapa însemnată de noi cu litera C — continuă să cadă).

lui cea mai spectaculoasă realizare a anului geofizic şi cea mai îndrăzneaţă realizare de pînă acum a omenirii, în visul ei de a cuceri spaţiul interplanetar.

La început, sateliţii — viitorii fraţi ai bătrînei noastre lune — vor fi de proporţii reduse: vreo jumătate metru diametru, cu o greutate de circa 11 kg, inclusiv aparatele de pe ei. Lansat cu ajutorul unei rachete multiple, alcătuite din trei etaje, satelitul capătă, după explozia ultimului etaj al rachetei, o viteză de circa 29.000 km pe oră. La această viteză, forţa de atracţie a pămîntului este învinsă de forţa centrifugă născută din marea viteză a satelitului şi acesta începe să se rotească mereu în jurul pămîntului (fără a avea nevoie de combustibil), la o înălţime de 360-1600 km. În 90-100 minute el va face un ocol al planetei noastre şi, în funcţie de înălţimea la care se va afla faţă de pămînt, va traversa discul lunei în cîteva secunde sau în cîteva zecimi de secundă. Luminat de Soare, în amurg sau în zori, cînd observatorul va avea astrul zilei sub orizont, satelitul va părea o mică stea, abia vizibilă. În lumina crepusculară, el va trebui prins cînd trece prin dreptul staţiei de observaţie şi nu va putea fi văzut decît cu o mică lunetă sau cu binoclul.

Şi acum o mică dezamăgire: prin dreptul ţării noastre satelitul nu va trece pe deasupra capului, ci aproximativ la jumătatea distanţei pînă la orizont, spre sud; din cauza aceasta el va fi şi mai puţin strălucitor. Cu toate acestea, oricare dintre noi îl va putea vedea dacă se va pregăti şi va lua din timp unele măsuri: se pot forma echipe de astronomi amatori şi fiecare dintre membrii echipei va putea supraveghea cu o mică lunetă fixă, o oarecare regiune a cerului.

Observatoarele din toată lumea vor urmări cu febrilitate evoluţia satelitului. Cu ajutorul aparatului de emisie radio de pe acesta, el va putea fi precis localizat, prin mijloace radio, pînă la 3000 km distanţă. Pe baza poziţiilor precise ale satelitului se va putea calcula cu mare exactitate orbita acestuia şi din orbita lui se vor deduce o serie de date geofizice importante: turtirea pămîntului, forma şi dimensiunea lui, variaţiile densităţii în scoarţa terestră, starea atmosferei foarte înalte etc.

Foarte bine — veţi spune dumneavoastră —dar ce se va întîmpla pînă la urmă cu aceşti sateliţi, după ce îşi vor fi îndeplinit sarcinile date de omenire? Se vor învîrti în jurul nostru la nesfîrşit, pînă la adîncile noastre bătrîneţi? Nu, sateliţii aceştia, primii sateliţi lansaţi de omenire, nu vor avea o viaţă eternă. La marile înălţimi la care vor evolua, mai există unele urme de aer. Prin frecarea cu suprafeţele sateliţilor, aceste urme de aer îi vor face să-şi încetinească viteza şi să se apropie de pămînt. După cîteva luni, maximum cîţiva ani, intrînd în regiuni mai dense ale atmosferei, sateliţii se vor încălzi puternic prin frecarea cu aerul şi vor arde ca nişte mici stele căzătoare...

Pare puţin trist, dar nu este. În locul lor oamenii vor scorni şi vor lansa alţi sateliţi, alte aparate, alte metode şi mai perfecţionate, cu ajutorul cărora vor afla noi şi noi taine despre problemele care îl preocupă... Îmi bazez afirmaţia pe ştirea dintr-o telegramă Tass, sosită înainte de închiderea ediţiei: oamenii de ştiinţă vor putea împiedica coborîrea prematură a satelitului şi-l vor putea sili să se apropie de Lună... Dirijat de pe pămînt, acesta va putea fi transformat în satelit al Lunei şi va efectua cercetări în spaţiul din apropierea ei. Cu această ştire încheiem articolul... Astfel, veştile care vin una după alta ne depăşesc...

În cadrul Anului Geofizic Internaţional se face determinarea, cu o nouă lunetă Zeiss, a longitudinii şi latitudinii Observatorului astronomic din Bucureşti. →

Şi meteorologii lucrează intens... În momentul acesta, la staţiunea Băneasa se lansează o radio-sondă ↓

ANNEE GEOPHYSIQUE INTERNATIONALE
1957 1958
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ГЕОФИЗИЧЕСКИЙ ГОД

TE VĂD!... TE VĂD!...

Fotografii de S. STEINER

TE VĂD!...

O dispută „pugilistică"

Credeţi că în faţa redutabilului pumn adversarul o să mai răspundă ?

TE VĂD...

La coafor

Un „partizan" al egalităţii între bărbaţi şi femele.

Copăcel, copăcel!

Pe lîngă gard, pe lîngă drum!

TE VĂD!...

SPORT

În cadrul campionatului european de baschet de la Sofia, jucătorii noștri au obținut frumoase succese, întrecînd formații de valoare, ca aceea a Franței. Iată două momente de la acest campionat: deschiderea festivă (sus) și o fază din meciul R.P.R.—R.P. Ungară (Răducanu înscriind pentru echipa noastră — stînga).

Victorioasă și mîndră de recordul realizat (2: 08,8 la 800 m plat), Fiorica Oțel salută publicul spectator de la întîlnirea triunghiulară de atletism R.P.R. — Italia — R. Cehoslovacă.

La un minut după obținerea titlurilor de campioni: N. Navasart și N. Froha (ambii de la C.C.A.) au realizat cel mai bun timp în proba de două vîsle a campionatului de canotaj academic.

ÎNDEMN

E un lucru bine cunoscut de acum că cele mai mari întreceri internaționale, în frunte cu Jocurile Olimpice, încep cu mult înainte de data deschiderii lor oficiale. Vă mai amintiți desigur de uluitoarele performanțe care s-au realizat în toate sporturile, dar mai cu seamă la atletism și natație, în întîmpinarea Olimpiadei de la Melbourne. La un fenomen identic asistăm acum, înaintea Jocurilor Sportive Prietenești de la Moscova. Trecînd deocamdată peste șirul performanțelor dobîndite de sportivii din alte țări, ne vom opri la ultimele recorduri înregistrate de reprezentanții noștri. Cu prilejul întîlnirii triunghiulare de atletism R.P.R. — R. Cehoslovacă—Italia, sportivele Ana Șerban, Maria Diți și Fiorica Oțel au realizat trei noi și valoroase recorduri republicane la 80 m garduri (11,1 sec), aruncarea suliței (49,99 m) și 800 m (2:08,8).

Sportivii fruntași din țara noastră se pregătesc acum cu multă însuflețire în vederea Jocurilor Sportive Internaționale ale Tineretului de la Moscova. Tuturor le-a provocat o mare bucurie vestea realizării acestor recorduri. Publicul nostru așteaptă ca ei să găsească în aceste performanțe un îndemn de a asalta și celelalte recorduri ale țării, de a se pregăti cît mai temeinic pentru viitoarele întreceri internaționale, de a dobîndi în cinstea Festivalului de la Moscova noi victorii de răsunet, noi performanțe de valoare.

ÎN OFSAID

* Mii de spectatori care au asistat la meciul de fotbal dintre formațiile Progresul București și Olimpique Marseille au fost pe cît de surprinși, pe atît de neplăcut impresionați de abaterile unor jucători francezi de la cele mai elementare reguli de sportivitate. Cînd au văzut că au în față o echipă superioară, care îi depășea prin viteza acțiunilor, ei au început să se dedea la iregularități dintre cele mai flagrante, lovind și scuipînd pe jucătorii noștri, protestînd scandalos la deciziile arbitrului și vrînd chiar să părăsească terenul de joc. Faptele sînt cu totul ieșite din comun și nu au mai fost întîlnite pe terenurile noastre de sport de ani de zile. Ele au totuși o explicație: fiind o echipă profesionistă, Olimpique-Marseille nu a vrut să-i scadă acțiunile în arena sportivă internațională datorită unui meci... oarecare, la București. Se știe însă că singurul criteriu de apreciere a valorii fotbaliștilor este confruntarea de pe teren. Sperăm că după concludentul rezultat de 2-4, echipierii francezi și-au schimbat impresia despre valoarea fotbalului nostru. În orice caz aroganța și brutalitatea — cu atît mai mult cînd vin din partea unor oaspeți pe care i-am primit și găzduit cu toată prietenia — nu sînt de natură să stimuleze bunele relații sportive între țări.

* În ciuda calificativelor cu care ziarul „Sportul Popular" s-a grăbit să gratuleze organizarea întîlnirii triunghiulare de atletism R.P.R.—R. Cehoslovacă—Italia, considerăm că Bucureștiul nu a fost o gazdă potrivită pentru această întrecere. În timp ce în capitala țării ea a stîrnit un interes minor, la Cluj, la Timișoara sau în alt mare centru din provincie ar fi adunat în tribune un număr record de spectatori.

Pagină realizată de **FLORIN ȘERBAN** și **MAX BĂNUȘ**

Campionatul mondial de fotbal

La 23 iunie, echipa Uniunii Sovietice a întrecut cu 3-0 reprezentativa R.P. Polone. (Telefoto-Agerpres)

Dezlănțuit, Hidegkuti se apropie de poarta apărată de Najdenov (Ungaria—Bulgaria 4-1). (Telefoto-Agerpres)

Poșta redacției

POPA PETRE — BUCUREȘTI. Materialul dv. critic despre concertul „Muzica e viața mea" e foarte interesant, substanțial și bine scris. Regretăm însă că nu l-am putut publica în întregime datorită dimensiunilor sale mult prea mari pentru posibilitățile noastre de publicare, ca și faptului că materialul ne-a parvenit atît de tîrziu după premieră, încît apariția lui ar fi fost tardivă. Publicăm totuși mai jos cîteva extrase din articolul dv.:

„Spectacolul e anunțat și prezentat apoi tot timpul de amabilul „domn" Rin Negrea care, pe un ton plin de patos, ne prezintă pe toți „domnii" componenți ai orchestrei. Mă întrebam și nu găseam răspuns, de ce l-o fi supărînd pe Rin Negrea termenul de „tovarăș", cu care ne-am obișnuit și care ne e atît de cald și de apropiat... Îmi permit să fac o observație, care e valabilă pentru mulți interpreți de muzică ușoară și anume pentru acei care împrumută din melodiile din cele două Americi, elemente caracteristice muzicii interpretate prin dubioase localuri nord-americane, deși folclorul și creația artistică a respectivelor popoare nu au nimic comun cu acestea...

... Dorina Drăghici e o adevărată artistă, pentru că se transpune, vibrează integral în ritmul melodiei și al conținutului ei...

... Cîntecele de „mare succes" sînt (le-ați ghicit): „Che fai tu luna", „Bella dona", „Vagabondul" etc. Puține și mereu aceleași... Programul promite un potpuri de melodii sovietice, pe care ansamblul nu l-a executat însă. De altfel, e momentul s-o spun că nici muzica ușoară sovietică, nici cea din țările de democrație-populară nu sînt prezentate în concertul de la Dalles. E un lucru pe care spectatorii îl cer în mod legitim și peremptoriu".

TRIMIA PETRE — COMUNA BÎRCA — SEGARCEA. Am trecut în planul nostru propunerea dv. de a publica un material despre istoricul orașului Craiova.

— Abonamentele se fac numai prin oficiile P.T.T., factorii poștali sau difuzorii voluntari din întreprinderi.

— Orice farmacie poate să vă pună la dispoziție un medicament contra pistruilor.

UN ABONAT—CARACAL. Anonimatul în care vă complaceți ne pune în imposibilitate de a da curs reclamației dv. în legătură cu neprimirea la timp a revistei. De aceea adresați-vă persoanei sau oficiului P.T.T. care v-a făcut abonamentul, cerîndu-i să vă pună în drepturi. În cazul în care nu veți fi satisfăcut, scrieți-ne pentru a sesiza forurile superioare ale Difuzării Presei. Dar nu uitați să comunicați și numele dv.

NICA STELIAN — COMUNA CHEIA — TIMIȘOARA. Procurați-vă cartea „Manual practic de fotografie" de E. A. Iofis, pe care o puteți găsi în librăriile din Timișoara. Acest manual vă va iniția în arta fotografiei mai bine decît orice indicații pe care vi le-am putea furniza noi prin corespondență.

ȘAH • ȘAH • ȘAH

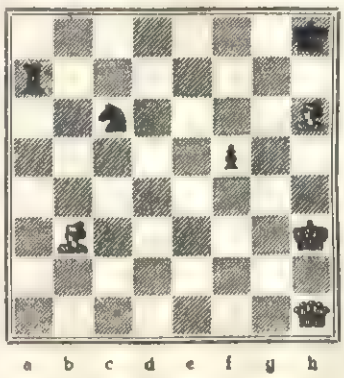

a b c d e f g h

Problemă de A. P. GULEAEV

Din culegerea „Probleme și studii alese", 1957.

Mat în 3 mutări

(Alb: Rh3, Dh1, Nb3, Nh6. Negru. Rh8, Ta7, Cc6, Pf6.)

Soluția problemei din cronica precedentă

O miniatură foarte simplă, dar elegant realizată. Soluția începe cu *1.Ng2-h11* după care sînt posibile două variante: 1...Rh2 *2.Tc3 R:h1 3.Th3* mat, și *1...Rh3 2.Rf2 Rh2 3.Th4* mat.

O combinație interesantă

Următoarea scurtă partidă s-a jucat de curînd într-un meci pe echipe, la Poznan, în R.P. Polonă, între Nowacki (alb) și Manka (negru).

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cd2 c5 4.e:d5 D:d5 5.Cg3 Cf6 6.Nc4 Dd8 7.d:c5! N:c5 8.0-0 Cc6 9.c3 0-0 10.De2 Ce7? (Cu această manevră negrul pierde prea mult timp. Era mai bine 10...Dc7, terminînd dezvoltarea pieselor). *11.Cg5! h6 12.Cge4! C:e4 13.C:e4 Nb6 14.Tfd1 Cd5 15.Dh5 De7?!* (După 15.f5 ar fi urmat o combinație asemănătoare acelei care a avut loc în partidă: 16. N:h61 f:e4 17.T:d5! Df6 18.Tg5 N:f2+ 19.Rh1 Tf7 20.N:g7! T:g7 21.Tf5 și albul cîștiga.) *16.N:h6!!* (Începutul unei combinații elegante care decide partida în cîteva mutări.) *16...g:h6 17.D:h6* (Amenință N:d5 urmat de Cf6+, ceea ce obligă pe negru să joace f7-f5. La 17...f6 ar fi urmat 18.Td3 Tf7 19.N:d5 e:d5 20.Tg3+Tg7 21. Cf6+ Rf8 22.Ch5 etc.) *17...f5 18.T:d5! Df7 19.Dh5* și negrul a cedat, deoarece la 19...Nd7 ar fi urmat 20.T:d7! D:d7 21.Cg5 Tf6 22.Ce6.

CURĂȚIREA LENTILELOR. *Lentilele murdare sau prăfuite pot provoca fenomene de halo și, în orice caz, dăunează calității optice a imaginii. De aceea suprafețele lentilelor trebuie curățate din cînd în cînd, cu mare grijă și atenție. La fel trebuie să fim atenți și la aburirea suprafețelor lentilelor, care se întîmplă ori de cîte ori obiectivul este supus unor schimbări bruște de temperatură. Dacă obiectivul s-a aburit, nu-l ștergem, ci așteptăm cu fotografierea pînă cînd picăturile de apă se evaporă. Praful se îndepărtează cel mai bine cu ajutorul unei pensule curate și foarte moi, sau suflîndu-l cu ajutorul unei pompițe de cauciuc. După ce praful a fost îndepărtat, obiectivul se poate șterge cu o batistă de in curată. Nu se recomandă pielea de căprioară sau folosirea alcoolului.*

Să nu atingem sticla obiectivelor cu degetele. Urmele de sudoare au un efect distrugător asupra sticlei optice și contribuie la degradarea prematură a obiectivului.

Răspuns la foto-ghicitoarea din pag. 14

Pe b-dul Bălcescu, vis-a-vis de Circul de Stat.

MODA
începînd la Moscova

Vă prezentăm cîteva din modelele cu care R.P.R. a participat la Congresul internațional al Modei de la Moscova.

1) Talor din stofă subțire, fără guler, ce se poartă cu un pardesiu din același material.

2) Din jerseu alb, o rochie cu fusta ușor încrețită și corsajul în fronseuri. Se poartă cu un cordon elastic și un turban din jerseu.

3) Pentru ținere o rochie cu fusta bogată, presărată cu mici flori brodate. Corsajul și talia sînt marcate cu trei benzi de catifea, în culoarea broderiilor.

4) Dintr-o mătase naturală suplă, o rochie ale cărei grupuri de pliuri pornesc din corsaj, se întretaie în talie, și se continuă pe fustă.

5) Pentru seară, o elegantă rochie satinată, cu un mantou larg, dublat cu același material.

Concursul de jocuri distractive

pe tema „ETNOGRAFIE ŞI ARTĂ POPULARĂ"

SERIA a II-a

PORT POPULAR

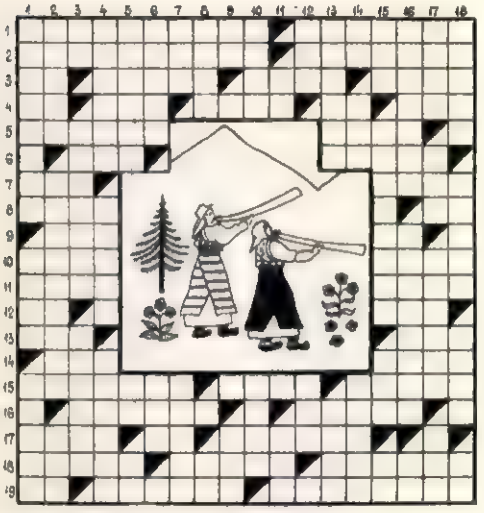

35 puncte

ORIZONTAL: 1) Văl de pînză albă ce-l poartă femeile pe cap (Ard.) — Prosop (Mold.). 2) Acoperăminte de cap, din catifea neagră, cu dantelă pe margini (Mold. de nord) — Basmale de muselină. 3) Prefix negativ — Piesă de port femeiesc, făcută dintr-o ţesătură de care atîrnă fire groase de lînă divers colorate (Ban.) — Roman de M. Sadoveanu — Primejdie posibilă. 4) Afirmaţie — Perioada „de vîrf" a unui iarmaroc — Măsură engleză de lungime — Dinsa — Diminutiv feminin. 5) Cu ele se lucrează horbotele, ciorapii etc. — Măiestrie. 6) Numele slav al Adigeului — Părţile ce se adaugă în lăţime la croitul diferitelor piese de port (pl.). 7) În şepci — Antren, ritm (fig.). 8) Act vechi — Poezi. 9) Personaj feminin din „Roţeta fericirii" — Eugen Barbu. 10) Provoci — Metal alb-cenuşiu. 11) Tatăl — Interjecţia lui Mitică. 12) Alfa şi omega — Localitate în Asia Centrală. 13) Găunoase — Motive mărunte în formă de rotiţe brodate pe pieptare. 14) Linx — Învodală. 15) Stofă de mătase ţesută cu fire de aur — Văl de mireasă (Ard.) — Şorţ cu ornamente pe poale, ce se poartă peste fustă (sec. Ong). 16) Veşmînt clerical — Sprintene. 17) Smocuri de lînă la gubă (Oaş) — [illegible] găurele la ie — Guleraş la gîtul ie (Mold. de nord). 18) Nostalgie — Şnur (Ard.) — Cusătură în zig-zag cu care se încheie părţile iilor (Făg.). 19) Nichel — A trece firele ursitei printre ţie şi spată (Mold.) — Pieptar moldovenesc.

VERTICAL: 1) Poala cămăşii cu ornamente în partea de jos (Oaş) — Poet ardelean — Haină lungă de dimie. 2) Plantă veninoasă — Fotă (Mold. de nord) — Rîu în Asia Centrală. 3) Mihai Beniuc — Sai cu realizări valoroase în cusături (Oaş) — Dungi colorate ce brăndează catrinţa (Mold. de nord). 4) E vorba de dragoste — Vechi acoperămînt de cap la femei, din pînză neagră cu flori roşii (Făg.) — Artistul anonim al portului popular. 5) A murmura — Între „le" şi „do" — Tine! 6) Lagună în care se află portul Abidjan — Interjecţie. 7) Zeul vînturilor anagramat — Comună în Oaş, cu port caracteristic regiunii. 8) ...Istvan, autorul romanului „La cea mai înaltă tensiune" — Idem. 9) Din nou precedentul — Se poticni la sfîrşit! 10) Saşiu (Ard.) — Rămas bun! 11) Vede! — Sui. 12) Şade — Pahar de bere. 13) Un fel de ghetre largi de dimie (Mold.) — Izmene largi din pînză de casă (Oaş). 14) Dinsul — Rîu în Schleswig — Suman de dimie (Făg.). 15) Patria noastră — Vergea cu care se ţine pînza întinsă la războiul de ţesut — Îl acoperă marama — Interjecţie. 16) Sîreturi împletite ce împodobesc hainele de dimie — Basmale de lînă — Spetează. 17) Oraş în Franţa — Cureluşe de mezină — Au ca sîreturi nojiţele — Firul unei ursell. 18) Haină scurtă de pănură, în loc de cojoc (Făg.) — Năluca din turbinca lui Ivan — Nădragi ţărăneşti (sing.) — Lucrez pămîntul.

MONOVERSE CU INTARS

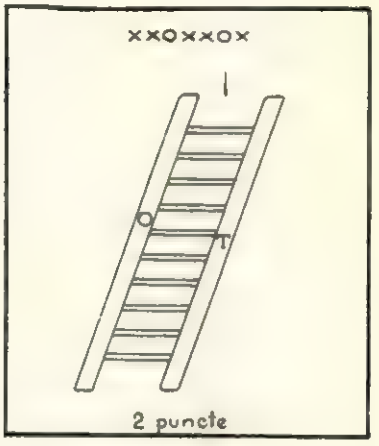

2 puncte

MONOVERS SILOGISTIC

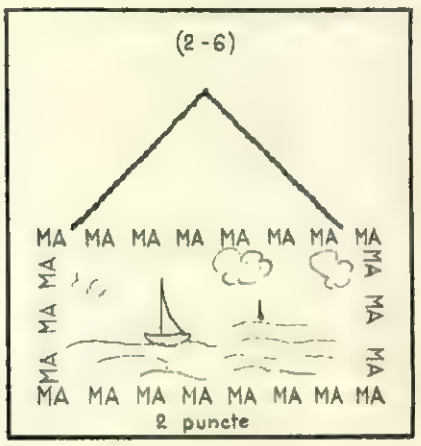

2 puncte

RIVERS PARADOXAL

(9—5)

2 puncte

CRIPTOGRAFIE

(5—4—3—5)

2 puncte

MONOVERSE

(5—7)

1 punct

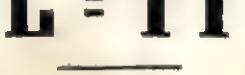

(5 — 7)

1 punct

(4 -6)

1 punct

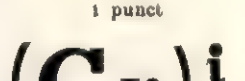

(6 8)

1 punct

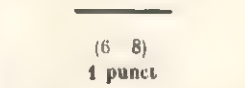

TRIVERS

(8—2—4)

2 puncte

JOC ANAGRAMAT

4 puncte

Se dau următoarele cuvinte: LAIBĂR, ABA, EBINCĂ, CATRINŢĂ, ROCODELE. Din iniţialele lor formaţi un cuvînt, care să însemne o piesă de port popular. Prin anagramarea literelor acestui cuvînt, găsiţi încă 5 cuvinte (anagrame perfecte) cu următoarele semnificaţii: 1) haină de postav purtată de ţărance în loc de cojoc; 2) cămară; 3) cutii de lemn cu capac pentru brînză, unt etc; 4) cuvete; 5) pînze urzite cu două feluri de bumbac.

ÎN ATENŢIA PARTICIPANŢILOR LA CONCURS

Seria ultimă a concursului de jocuri distractive organizat de revista „Flacăra" şi Muzeul de Artă Populară al R.P.R. va apare în nr. 14 din 6 iulie a.c.

Concursul este dotat cu următoarele premii:

— Un premiu I: o faţă de masă brodată, un serviciu de tort din ceramică şi un vas de ceramică neagră.

— Două premii II: a) o garnitură de 25 seturi brodate şi un platou din ceramică; b) o copertă de carte din piele şi un mileu brodat.

— Trei premii III: a) un serviciu de toaletă din lemn sculptat (oglindă şi pudrieră) şi un ştergar cu ornamente ţesute; b) o maramă şi un serviciu de ţuică din ceramică; c) un cordon din piele şi un mileu brodat.

— 10 menţiuni I: cîte o publicaţie de artă, o serie de cărţi poştale ilustrate cu obiecte de artă populară şi cîte un abonament pe şase luni la revista „Flacăra".

— 20 menţiuni II: cîte un album al Muzeului de Artă Populară al R.P.R. şi cîte un abonament pe trei luni la revista „Flacăra".

Dezlegările tuturor jocurilor din concurs vor fi trimise într-un singur plic, pînă la data de 20 iulie. Se consideră expediate în termen dezlegările ce vor purta pe plic ştampila poştei din localitatea de expediere, pînă la data de mai sus.

Se atrage în mod deosebit atenţiunea că dezlegările neînsoţite de toate cele trei cupoane de participare nu vor fi luate în consideraţie. Pentru controlarea rezultatelor obţinute în concurs, participanţii sînt rugaţi să-şi păstreze copii după dezlegările trimise.

În „Flacăra" nr. 18 din 3 august vom publica dezlegările tuturor jocurilor din concurs, împreună cu un cupon de dezlegări. Dezlegătorii care vor să participe la tragerea la sorţi a premiilor vor anunţa în scrisa pînă la data de 12 august numărul de puncte pe care le-au totalizat, anexînd la scrisoare cuponul de dezlegare. După trierea rezultatelor, se vor distribui premiile în ordinea numărului de puncte. În caz de paritate, cîştigătorii vor fi indicaţi prin tragere la sorţi. Revista „Flacăra" va publica numele şi fotografiile premianţilor.

BON DE PARTICIPARE la concursul de jocuri - Nr. 2

ÎN JURUL GLOBULUI

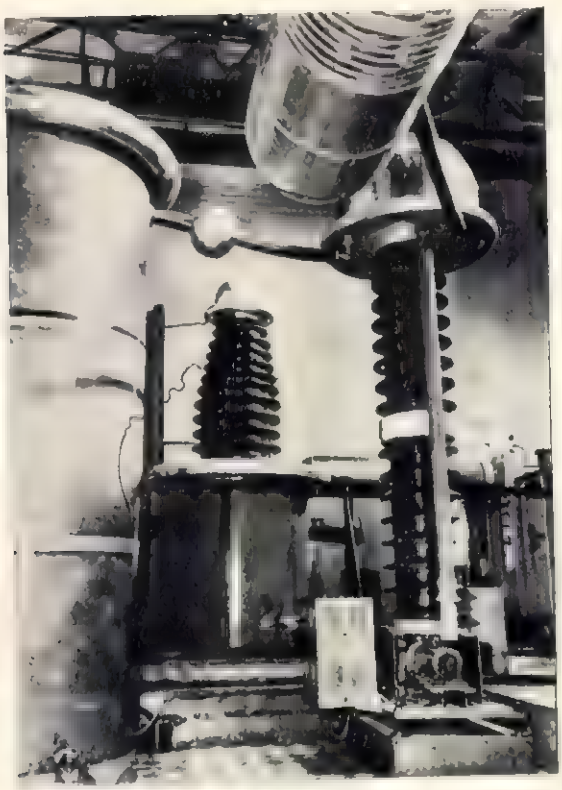

CEA MAI PUTERNICĂ DIN LUME. Injectorul de protoni, prima verigă a sincrofazotronului, cea mai puternică instalație atomică din lume, pusă de curînd în funcțiune la Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna, lîngă Moscova.

DUPĂ 117 ANI. Scormonind printre pietrele de pe fundul rîului Vilsan, afluent al Argeșului, studentul Nic. Stoica, de la Facultatea de biologie din București, a prins și cîteva zglăvoace, care-i părură ciudate, deoarece — contrar celor învățate — aveau corpurile acoperite cu solzi.

Ciudatele exemplare au fost luate în studiu de către prof. Margareta Dumitrescu și dr. P. Bănărescu, care au constatat că ele aparțin familiei percidelor, din care face parte și șalăul. Acest pește, pe lîngă că are caractere morfologice deosebite de ale celorlalte genuri cunoscute pînă acum, este singurul reprezentant din familia percidelor, care a fost găsit în apele repezi de munte. Din 1840, cînd a fost descris ultimul percid din Europa și Asia, pînă azi nu s-a mai descoperit nici unul. Acestui nou gen de pește din familia percidelor, i s-a dat numele de Romanichthys valsanicola.

Romanichthys valsanicola

CUMPĂRAȚI-VĂ UN NAS AMERICAN! Din pricina mizeriei, multe femei japoneze sînt nevoite să-și cîștige existența „distrîndu-i" pe ocupanții americani. Dar yankeii sînt pretențioși. Iar un nas „tip Hollywood", cum poate executa numai chirurgul din Shinbasi pe care-l vedem în fotografie, costă cca 75 de dolari. Scump, dar... nu face!...

Un stol de albatroși

RECORDMAN CU... PENE. De curînd, doi naturaliști suedezi au prins un albatros și l-au dus la o distanță de 109,3 km. Albatrosul s-a reîntors în cuib după 34 minute și 10 secunde, atingînd astfel viteza de 192 km pe oră!

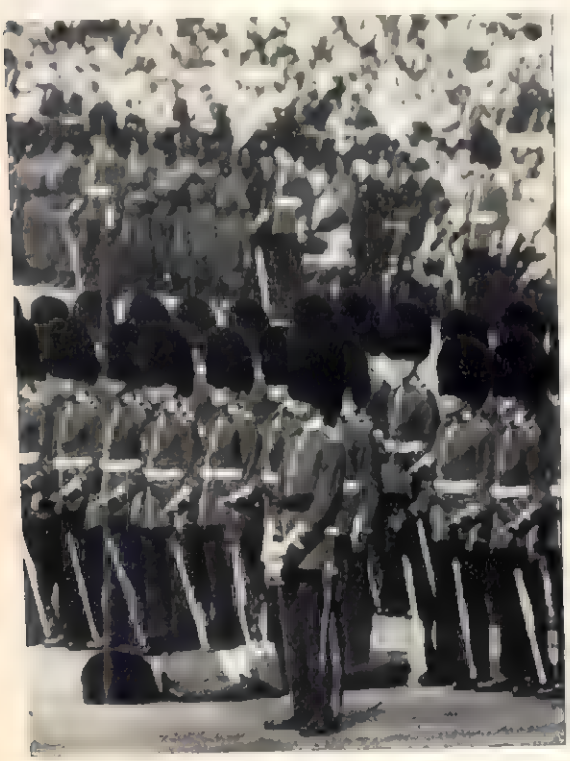

← **INSTANTANEU.** Tradiția e tradiție, dar și omul e om: tocmai cînd parada londoneză era în toi, un soldat al gărzii regale britanice a leșinat. N-a mai putut suporta omul cușma mițoasă și dolmanul gros al uniformei. Dar camaradul lui de alături nu are voie să-l ajute.

Evenimentul cel mai însemnat al stagiunii estivale londoneze va fi prezentarea în premieră a unei realizări a lui Charlie Chaplin, „Un rege la New-York", film la care marele artist a lucrat în ultimii ani în Europa, de cînd a părăsit definitiv Hollywood-ul. Filmul este o excelentă satiră împotriva moravurilor și instituțiilor americane, de la extravaganțele mondene, pînă la „vînătoarea de vrăjitoare".

Cîteva zile ne mai despart de ziua deschiderii celui de-al zecelea Festival Cinematografic Internațional de la Karlovy-Vary, care se va desfășura între 6 și 21 iulie. Festivalul, organizat anul acesta într-un cadru festiv jubiliar, va întruni cel mai mare număr de țări reprezentate prin producțiile lor la vreun festival internațional: 51 de țări, față de 23 întrunite la ultimul festival de la Cannes.

Regizorul italian Maleno Malenotti, care pregătește filmul „Squarcio", s-a gîndit să alcătuiască un cuplu actoricesc „senzațional", apelînd pentru cele două roluri principale la Yves Montand și Alida Valli. Deocamdată, numai Alida Valli a acceptat, căci Yves Montand este, pare-se, nemulțumit de scenariu.

Actrița, celebră pe vremuri, Marlene Dietrich, care a debutat acum mai bine de un sfert de veac în filmul german „Îngerul albastru" și care și-a continuat cariera la Hollywood, se vede nevoită să accepte acum, în perioada de declin a activității ei, roluri în filme polițiste de duzină, ca „Stigmatul diavolului", unde partenerul Marlenei e un alt actor din generația ei, Akim Tamiroff.

Nimeni nu se aștepta ca ecranizarea cunoscutei piese americane „Omul care aduce ploaie" de Richard Nash, să prilejuiască un film mediocru, care minimalizează mesajul uman al acestei piese, transformîndu-i tema valoroasă într-un banal film de cowboys, care se susține doar grație excelentei interprete a Lizziei, cunoscuta Katherine Hepburn, și a lui Burt Lancaster, care joacă rolul lui Starbuck.

Una din cele mai recente producții ale studioului cinematografic sovietic Lenfilm o constituie „Ștepan Kolciughin", film realizat după romanul lui Vasili Grossmann, lucrare binecunoscută cititorilor noștri. Pe baza unui scenariu semnat de S.S. Kara, regizoarea T. Radionova și operatorul G. Maradjian au izbutit să creeze un film care se impune printre cele mai interesante realizări ale anului.

Ladislao Vajda este numele unui tînăr regizor spaniol care reușește, în pofida asprei cenzuri oficiale, să-și transforme filmele în zguduitoare documente umane. După succesul primei sale realizări, „Marcelino, pîine și vin", Vajda a prezentat de curînd filmul „Piciul", pe care critica cinematografică îl compară cu izbutitul film „Hoții de biciclete".

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7 PIAȚA SCÎNTEII Tel. 7.60.10 Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Bibliotecă Reg. de Ilustr. 108

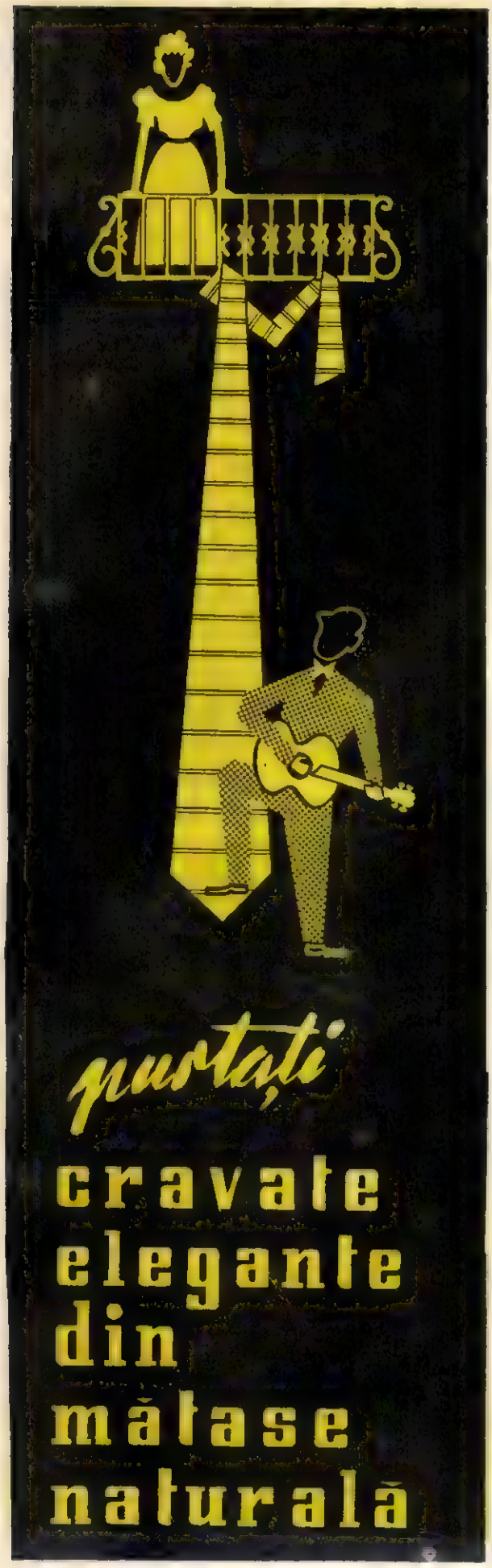
purtați
cravate
elegante
din
mătase
naturală

ÎNCEPÎND CU ACEST NUMĂR
FLACARA
apare săptămînal
IN FIECARE SÎMBĂTĂ

Pronosport

Pronosport

La 5 iulie
revista de jocuri distractive
VINEEE
REBUS

PREȚUL 1,50 LEI

FLACĂRA

Nr. 14 (111)
A. VI - 6 iul. 1957

LA ȘTRAND
Fotografie de
A. MIHAILOPOL

BETÓN ȘI PIÎNEA

reportaj de RADU COSAȘU

În jurul meu, oamenii lucrează purtînd căști ostășești de pe vremuri; din '916 mai ales. Cunoașteți modelul: în nu știu cîte comune și orășele ale acestei Moldove, căștile din '916 sînt imortalizate prin monumentele consacrate eroilor primului război mondial; ceva în genul ăsta, dacă nu chiar acest model, mai oferă azi pompierii. Aci, la baraj, sînt însă frapante, în desuetudinea lor comică; băieții nu știu să le poarte și, destinzîndu-se din cînd în cînd, după efort, le dau pe ceafă, ca pe simple pălării. Stropite de betonul pe care bena îl descarcă necontenit în batardou, pătate, ruginite de ploile a 40 de ani — căștile acestea sînt o comedie simpatică — singura, aci, pe blocurile de beton ale barajului.

Mai e și Bobik. Bobik nu e comic. Bobik e o tandrețe - singura, aci. Bobik e voinic, are o privire bună, cinstită, e atent, receptiv și calm, nimic din ceea ce vede nu-l copleșește; păstrează măsura în toate, cu sobrietate; devine exuberant numai cînd Mircea îl strigă: „Bobik, hai acasă! Bobik, după mine!" — și atunci sare ca nebun în jurul inginerului. Îl urmează peste tot, pe schele, sub schele, pe cofraje; urmărește cu el coborîrea benei, descărcarea ei, iar cînd Mircea strigă după Cocoș: „Unde e Cocoș? Nu l-ați văzut pe Cocoș?" atunci Bobik îl caută pe Cocoș, rapid, în dreapta și-n stînga, cu privirea lui inteligentă. Bobik e singurul cîine din Dodeni care vine pe șantier — și-n Dodenii aceștia cu ulițe de 180 de pași sînt enorm de mulți cîini. Seara, Bobik vine acasă și, calm, le povestește ce a văzut; trebuie să aibă un glas plăcut, o frază plăcută.

Mă gîndesc la Bobik și la căștile ostășești pentru a mă liniști; acum zece minute am asistat la recepționarea unei lamele a „blocului șase" de pe malul drept și la betonarea ei. Nu am văzut nimic mai dur de cînd urmăresc construcția hidrocentralei; munca în puțuri, la subteran, nu mă mai impresionează, pentru că mi s-a imprimat de o mie de ori pe retină. Și pe urmă, ceea ce mărește efectul impresiilor inedite de la lamelă este faptul că totul s-a petrecut la lumina zilei, la suprafață.

O lamelă e o porțiune a unui bloc de beton. Blocul se betonează pe stîncă și, pentru ca aderența să fie perfectă, stînca e pregătită cu o minuțiozitate înnebunitoare: nu trebuie să existe nici o impuritate, colțurile stîncii trebuie să fie tari, ascuțite, fără moliciuni. Pînă acum mi se povestise numai despre operația aceasta. Dar înainte cu zece minute, am văzut oamenii frecînd stînca cu perii de sîrmă, cum ai freca parchetul; apoi au spălat-o cu apă: au furtunuri mari, cum ar fi furtunurile din marile parcuri. În timp ce frecau și spălau, inginerul Ana Petrescu, soția lui Mircea (cel cu Bobik), împreună cu Moraru, recepționerul, pipăiau centimetru cu centimetru stînca. Cereau să „se mai la aci", „să se mai la acolo" — adică cu tîrnăcopul să se curețe stînca de straturile moi, superficiale, ca să rămînă crudă, tare, aspră. Firimiturile de stîncă se adună una cîte una și urmează o nouă palpare a stîncii. Cred că oamenii aceștia visează în somn stînci; nu există porțiune, centimetru, milimetru de stîncă scăpat ochilor, mîinilor, degetelor lor. Și cu cît se apropie clipa recepției — adică aprobarea dată de Moraru pentru betonare — uneltele se simplifică. De la proiect, dinamită și pickhamer s-a ajuns, într-o febră inevitabilă, la furtun, perie de sîrmă, ochi liber și mînă goală. E gradul exact de duritate al acestei munci titanice.

Pînă să coboare bena cu mortar (înainte de beton, se pune pe stîncă un strat de mortar), oamenii au scos din buzunarele salopetelor bucăți mari de pîine și mîncînd. Cad pe stînca imaculată — doamne, ce expresie mi-a răsărit în minte! — cad pe stîncă firimituri de pîine; nimeni nu le culege. Tacit se acceptă că pîinea e o „impuritate" admisibilă. Pîinea se amestecă cu mortarul și betonul. Firimituri de pîine intră în compoziția blocului șase. E tot ce-i mai omenesc în acest bloc șase: pîinea noastră cea de toate zilele.

Mă gîndesc la Bobik, la căștile ostășești și la pîinea din beton — ca să mă liniștesc. Sînt departe de blocul șase; sînt în batardou, pe malul stîng; stau pe blocul 19, continui să privesc sus, pe malul celălalt, spre „șase". Remarc pe stîncile cenușii, acolo, cățărată pe un cofraj gălbui, silueta Anei Petrescu, puloverul ei roșu; o văd mergînd pe cofraj, apoi urcînd scara de lemn, întorcîndu-se și privind de pe una din trepte; strigă, gesticulează; se întoarce pe cofraj. Lemnul cofrajului are o grosime de cîțiva centimetri — e mai îngust ca bîrna unui concurs de gimnastică. Ana e o femeie voinică, plină de forță, îmbujorată permanent. Mi-aduc aminte că, în clipele cît am fost și eu sus, la recepție, mi s-a părut că-a răgușit. Nu mi-am putut da seama. Cît timp am fost lîngă ea, sus, am urmărit-o prea puțin, copleșit de operațiile pregătitoare pentru betonare. Abia de aci, de jos și de departe, văzînd-o cum își ține echilibrul pe cofraj, refac mișcările ei din lamelă și-mi dau seama de originalitatea prezenței ei printre stîncile și scările de lemn extrem de complicate și de aspre, printre atîția bărbați, printre strigătele artificierului-șef, prin praful dinamitărilor, sub benele pline de beton și bolovani, pe cofraje, în lamelele terîbile. Glasul lui Cocoș mă trezește din contemplarea puloverului roșu. Glasul lui Cocoș ar trezi și morții. Cocoș vorbește tare, răspicat și repede; e tînăr, scund, bine legat, deși din prima ochire zici că-l sufli; și-a aruncat pe umeri o haină balonseide, o ține într-un deget de agățătoare și pare un drumeț pe un drum de țară. Dialogul cu el e brutal, sigur, exact și simplu. Mi-aduc aminte, de pildă, că stătea în Dodeni ușă-n ușă cu un prieten al meu, Soli. Odată, într-o duminică, fiind la Soli, am auzit de la Cocoș patefonul cu „Tiomnaia noci". Sau nu... Parcă era alt cîntec... Dar n-are importanță! În orice caz, am auzit patefonul, cu un tango, și prima amintire de la Cocoș e un tango auzit duminică după-amiază, într-una din barăcile evoluate ale Dodenilor.

— Tot acolo stai, Cocoș? Lîngă camera unde locuia Soli?...

— M-am mutat, dom'le; mai bine.

— Ai și patefonul cu tine?...

— Patefonul ca patefonul. Principalul e că mi-am amenajat un fel de baie. Cu baie, se construiește mai bine.

Cocoș mă ia cu el prin batardou. Coordonează lucrările canalului pentru abaterea Bistriței. Uit de Bobik, de căștile din '916, de pîinea din beton și de puloverul Anei. Dar simplitatea explicațiilor lui v-ar încurca. Poate că de data aceasta un reporter v-ar ajuta mai eficace să înțelegeți valoarea și semnificația acestui canal. Personal, n-am văzut nimic mai substanțial la Bicaz, în decurs de un an, de cînd tot vin aci. Există o literatură blîndă despre Bistrița; peisaj, plute, măreție, forță, energie; există o altă literatură — mai recentă — plină de patetism: o vom supune, o vom înfrîna etc. etc. Canalul va înscrie o pagină mai rece, mai lucidă, străină de calofilie: oamenii vor lua, la propriu, Bistrița — depășind figura de stil și „viziunea" — și o vor pune, fără sentimentalism, unde vor vrea, unde au calculat.

Chiar și numai pe o porțiune de 250 de metri, o apă de forță, dar mai cu seamă de vanitatea și personalitatea Bistriței, va curge între maluri noi, pe un fund nou, părăsind albia aleasă și bătută timp de milenii. Va fi o dramă care, dac-ar fi să credem în comuniunea sufletească a apelor lumii, va impresiona cu siguranță Niagara. Canalul—cam de 250 de metri lungime, lat de 24 — se va afla pe actualul mal stîng, chiar între blocurile de beton „19" și „21" ale viitorului baraj. O parte din aceste blocuri

Acolo unde Bistrița a fost silită să-și schimbe milenarul său curs...

vor alcătui pereții canalului, între care va curge, cîțiva ani, Bistrița. Desigur, blocurile „19" și „21" nu asigură lungimea canalului; ca atare, li se adaugă, în dreapta și-n stînga, pereți de beton și se construiește un fund, de asemenea betonat. „19" și „21" se mai înalță cu cîțiva metri. (La ora cînd acest reportaj va apare, apele Bistriței vor fi curgînd deja pe noua albie – N.R.)

Recitesc ultimele rînduri — și-mi dau seama că l-am imitat pe Cocoș în explicații — sumare și seci. În fond, ca profani sinceri, nu ne interesează decît că Bistrița va curge pe o albie nouă, pe 250 de metri, permițînd astfel ca lucrările pentru ridicarea barajului să se extindă în vechea ei albie, pe vechiul ei fund.

Pentru că nu mai e chinul cu stînca — operațiile, aici, pe șantierul canalului, sînt parcă mai simple decît cele de pe malul drept. Dar nu mai puțin dure. Și mai febrile. Timpul de descărcare al benei e aci de nouă minunte; pe malul drept, pentru a lăsa betonul în lamelă, sînt afectate unsprezece. Bena aduce mai cu seamă „material", adică bolovani, lemne, materie nespecializată. Însă descărcarea bolovanilor din bena enormă e o operație năprasnică, de efect neașteptat; poți urmări cum, chiar în 1957, oamenii mai sînt impresionați de piatră. De cînd bena apare deasupra batardoului, toți se uită în jurul lor pentru a vedea ce lucruri sînt periclitate, ca și cum s-ar descărca lavă. Unul țipă:

— Roabele! Roabele, mă!

Bena coboară rapid. Strigătele se întețesc — roabele! Sînt, într-adevăr, la marginea cavității care trebuie astupată cu bolovani, două roabe de fier. Bena a ajuns în cavitate, peste o clipă va descărca; bolovanii parcă clocotesc înăuntru. Doi băieți își fac curaj, îndemnîndu-se violent, și apucă mînerele roabelor, înfrigurați, ca în preajma unei explozii; se semnalizează descărcarea. Trec cîteva secunde — nimic. Piatra clocotește realmente în benă, dar nu curge, nu se revarsă. Oamenii așteaptă cu ochi măriți o revărsare, o descărcare fluidă; numai în oțelării, în marile clipe ale așteptării oțelului topit, o secundă înaintea curgerii lui incandescente pe jgheab, am văzut asemenea scenă. Și bena are ceva din marile căldări ale oțelăriilor. Bena e astupată, de aceea bolovanii nu curg. Un om—nu știu de ce, în vîrful picioarelor — se apropie de benă cu o rangă în mînă, se apleacă să constate astuparea ei, lovește scurt și fuge—nimic. Repetă mișcarea, urmărit în perfectă tăcere de toți, așezați pe cofraje, pe scările de lemn, pe pietre și pămînt. Un sunet sec, de fier, lovind piatra — nimic. Omul se întoarce și lovește mai hotărît, de cîteva ori. Deodată, o cascadă de bolovani curge cu huruit asurzitor și toți zîmbesc, ca și cum apele Bistriței ar cădea din înălțimea barajului, gata construit. Cascada are o durată de cîteva minute; are o incandescență care arde retina și rămîne imprimată pe nervi multă vreme. Văd prin ea un chip feciorelnic, straniu, urmărind-o de pe o scară de lemn; cînd bena se ridică goală, îl recunosc pe Scoruș, un puști de 17 ani, ajutor de electrician, un băiat fraged, cu obrajii catifelați, un copil venit într-adevăr pe șantier, pe lîngă frate-său mai mare, așa cum a prezis și imaginația mea. Glumesc cu el, pe seama copilăriei sale:

— Da, da, chestia e că m-am calificat — mă respinge demn și important.

Sigur, „chestia" e că s-a calificat!

Îmi pare totuși — plăpînd cum e, ușor palid, siluetă feminină — un crin născut în vîrtejul cascadei de bolovani. Ciudați, băieții aceștia liliali — căci nu e numai Scoruș, ci și Punguță, pe malul drept, Amariei, pe malul stîng, tot ajutori de electricieni — cum cresc cu benele deasupra capului, printre cascade de beton și bolovani, păstrînd un aer copilăros, pur și senin. Nu, Bobik nu e singura tandrețe aci, în batardou. Bobik ascultă atent discuția lui Mircea cu Cocoș. Mircea îi povestește cum a întîrziat la prînz cu masa și praftura primită de la Ana:

— Cocoș, ai văzut? Mi-a stat ceasul. Credeam că e unu fără douăzeci și cinci, era două, mă aștepta cu supa și trebuia să plece la recepția lamelei.

Cocoș nu e alarmat de diferendul din familia Abramovici-Petrescu. Îmi explică, căutîndu-l din ochi pe Beretca, mîna lui dreaptă:

— Se lucrează pe sparte. Mircea e-n schimbul de după masă, dar vine și dimineața. Ăsta-i șantierul. Cojak, îl știi, șeful de brigadă, bătrînelul ăla simpatic, îl știi, vine ieri la mine: „Dom'le inginer, spune-mi, da' nu ca-n ședințe, așa, pentru mine: facem noi pînă la unu iulie abaterea?" „Dacă-ți spun, nene Cojak!" și dă-i cu convingerea. Culmea e că omul era convins dinainte și m-a luat doar la fix.

Cocoș rîde: ăsta-i șantierul. Da' hai, după Beretca, că așa nu mai merge.

Beretca lucrează la planșeele de beton care vor constitui fundul canalului: armături de fier, orizontale, care se umplu în mod obișnuit cu beton. Așa va fi noul fund al Bistriței, chiar și numai pe 250 de metri. O clipă mă gîndesc ce vor găsi oamenii pe vechea albie: au curs, o dată cu Bistrița, legende ce l-au inspirat pe Sadoveanu, cîntecele plutașilor — și toate s-au depus în veșnicie, pe prundișul apei, împreună cu lucrurile zilei, cu razele soarelui și ale lunii, cu praful stîncilor dinamitate, cu strigătele Anei și ale artificierului-șef: „Ardee! Ardee!" Oamenii le vor găsi acolo pe toate — dar, ridicînd barajul, punînd beton pe stînca peste care a curs odată Bistrița — nu le vor spulbera. Vor lăsa acolo poveștile lui Sadoveanu și strigătele artificierului-șef, cum au lăsat pînea în lamela blocului 6. Și ele vor rămîne în veșnicie, împreună cu betonul și pîinea.

Instalatorii pregătesc din vreme rețeaua de înaltă tensiune.

„Gata? E-n ordine? Atunci, turnați!" Inginerul Camenițzer conduce operația de betonare a uneia dintre lamelele blocului 6.

„Alo, alo, avem nevoie mai repede de materialele comandate!" răsună în aparat vocea inginerului Nicolae Cocoș.

Cîntece minerești

VECHILE CIOCANE*)

Trei guri de întuneric și-un clopot spînzurat
Deasupra lor, cu limba de vînt ușor mișcată...
Trei guri de întuneric rînjesc încrîncenat
Spre îndrăznețul care în preajma lor s-arată.

E primul drum în neguri subpămîntene... Ce-i
Acolo în străfunduri: argint? aur? aramă?
Sînt oare focuri negre cu albăstrui scîntei?
Sînt focuri de comoară ce ispitesc și cheamă?

Te-apropii... Pui piciorul... Și crengile tresar
Și bronzul de deasupra de vînt se înfioară...
Un pas și încă unul și-ntîiul ciocănar
În gura de-ntuneric încet, încet, coboară...

Coboară... Tot coboară... Afară s-a-nnoptat,
Și peste codrii negri încep să ardă stele...
Privește-o dată omu-ndărăt și, tulburat,
Se-ntreabă: oare arde și steaua mea cu ele?...

Tîrziu, spre miezul nopții, adîncul a tunat,
Și muntele, uriașul, a hohotit sălbatic!
Pe cerul fără margini o stea s-a tulburat
Și s-a zvîrlit în hăuri, cu plezne de jeratic...

Și clopotul în vînturi se tîngui prelung,
Și focurile negre s-au murdărit cu sînge
Și au țîșnit afară ca niște lănci ce-mpung
Albastrul nopții care peste păduri se frînge...

*) Ciocane: denumire dată în Bucovina celor dintîi exploatări miniere.

„Hei, cine mai încearcă?" întreabă fumegînd
Trei guri de întuneric... Și clopotul deodată
S-ogoaie; va re'ncepe să vuie în curînd:
Un alt flămînd în preajma ciocanelor s-arată.

„MOLDOVA 5"

E o-nserare blîndă de iarnă. Peste munți
Aceeași lună-și varsă argintul de pe umăr;
Pădurea vastă tace adînc: frunți lîngă frunți
Au adormit molizii cărunți și fără număr...

Dar liniștea nu doarme și-n subpămînt: s-aud
Burghiile cum sfarmă mileniile de piatră
Și minereul negru-și începe drumul, nud...
Răpită moartea-n straturi neputincioasă latră...

Și mina larg răsună și rîde-n scăpărări
De kilowați ce-aleargă spre negrele străfunduri.
Răzbat spre bogăție niște flăcăi ce ieri
Se mai jucau cu iezii și pietrele pe drumuri...

Aduceți-v-aminte de primul ciocănar
Ce nu s-a-ntors din noaptea cu focuri de aramă...
De ce dorm oare codrii în pace și răsar
Netulburate stele pe-a cerului marămă?

Nici gurile de beznă nu mai rînjesc acum?
Nici clopotul sinistru nu se-nfioară-n vînturi?...
Porniră strănepoții cu alte-armuri la drum,
Să cucerească țara de sulf de sub pămînturi...

... În înserarea asta cu tot cuprinsul nins,
Cînd luna-și varsă iară argintul de pe umăr
Din șut ies ciocănarii cu vestea: Am învins!
Și anii-și pleacă fruntea, supuși și fără număr

Dragoș Vicol

LA 6 OCTOMBRIE anul acesta va fi redată Aradului „Statuia Libertății", pe care în 1925, din motive șovine, guvernul liberal a demolat-o și a depus-o demontată în curtea primăriei. Monumentul acesta fusese ridicat în anul 1890 prin contribuția publică a populației române, maghiare și germane din oraș, în amintirea celor 13 generali revoluționari executați aici la 6 octombrie 1849. De o valoare artistică deosebită, statuia are împunătoarea înălțime de 18 metri. În momentul de față un grup de sculptori din Arad lucrează la reconstituirea statuii.

U.

fotocronica FLACĂRII

A SOSIT în Capitală Kim Ven Zik, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Democrate Coreene la București.

Foto AGERPRES

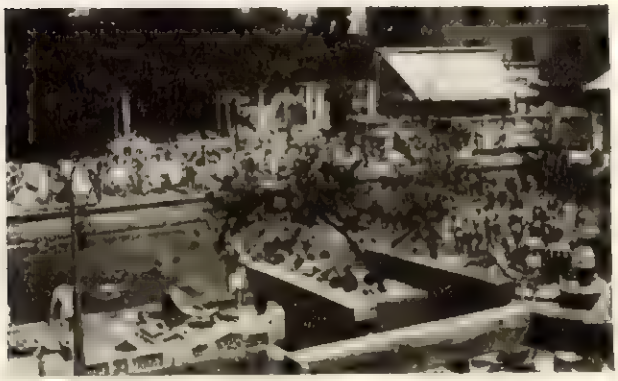

COCHETUL ȘTRAND „LIDO" din Capitală, al cărui bazin cu valuri artificiale constituie o atracție pentru cei ce poartă nostalgia mării...

Foto AGERPRES

←

ÎNCHIDEREA ANULUI UNIVERSITAR s-a sărbătorit într-un cadru neobișnuit. Ea avea loc la numai câteva zile după apariția Hotărîrii C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la îmbunătățirea învățământului superior. Luîndu-și rămas bun de la un an de învățătură, studenții patriei noastre se angajează ca, împreună cu cadrele didactice, să pășească din prima zi a noului an la înfăptuirea tuturor prevederilor Hotărîrii partidului și guvernului

CHEMAREA

COLOMBO

„Pacea va fi salvată de popoare, prin mărețul mișcare pentru apărarea păcii, cu condiția ca toate popoarele să știe să-și unească eforturile cu cele ale tuturor forțelor vii, ale tuturor bărbaților și femeilor din întreaga lume cărora le este scumpă pacea".

(Din Rezoluția aprobată de Comisia pentru problema slăbirii încordării și problemele legate de aceasta).

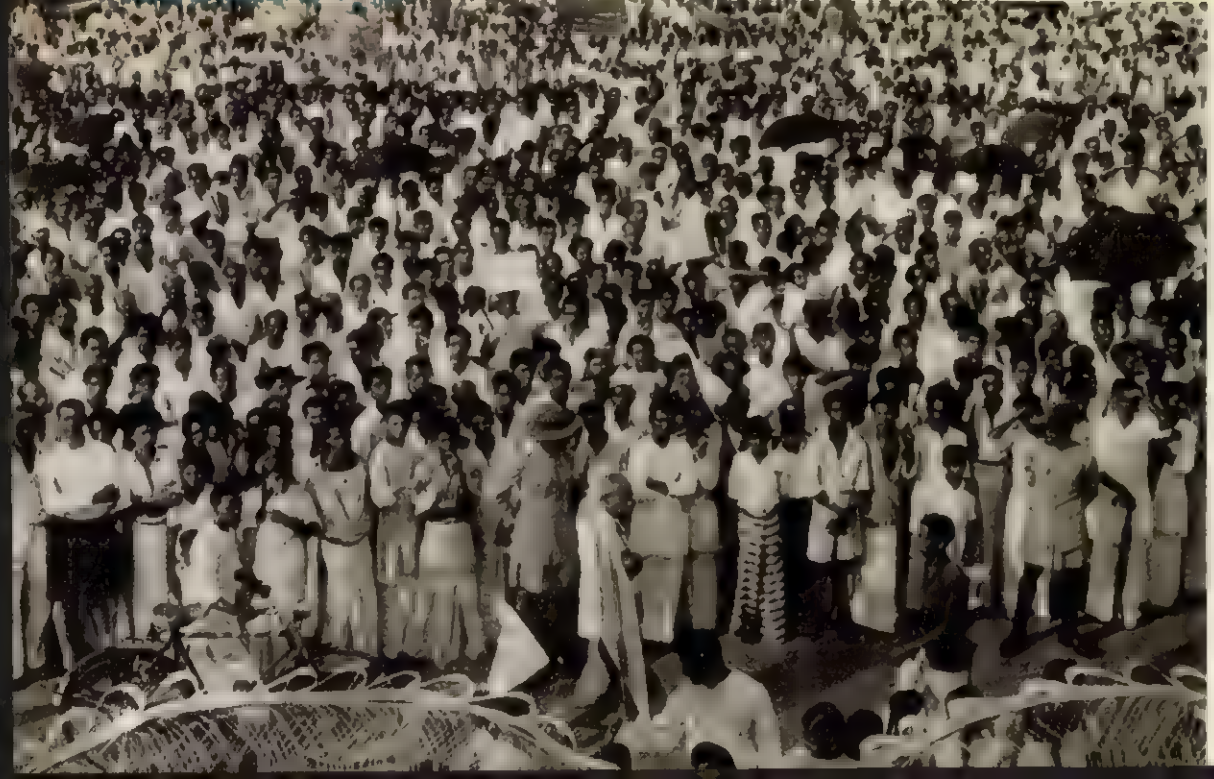

← Grandiosul miting din capitala Ceylonului a constituit o măreață demonstrație a hotărîrii de luptă a popoarelor Asiei și Africii, Americii și Europei, pentru apărarea păcii în întreaga lume.

POPOARELOR

402 delegaţi din 74 de ţări au dezbătut la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii cele mai arzătoare probleme care frămîntă popoarele, cerînd „în numele a tot ce este sfînt pentru omenire“:

- Încetarea experienţelor cu bomba A şi H.
- Dezarmarea.
- Curmarea războiului din Algeria.
- Menţinerea păcii în Orientul Apropiat şi Mijlociu.
- Renunţarea la forţă în rezolvarea problemelor litigioase.
- Slăbirea încordării internaţionale.
- Coexistenţă paşnică.

↑ În Prezidiu au luat loc militanţi de frunte ai mişcării mondiale a partizanilor păcii, ca S. Kitchlew (India), Go Mo-jo (R. P. Chineză) şi alţii.

Cu pancarte şi steguleţe, în sunetul tobelor ceyloneze, mii de locuitori se îndreaptă spre Piaţa Independenţei din Colombo, spre a lua parte la mitingul pentru apărarea păcii. →

La sesiunea de la Colombo au participat membri ai guvernelor şi parlamentelor, reprezentanţi ai cercurilor de afaceri şi ai diferitelor culte religioase, oameni de ştiinţă şi artă, gospodine, activişti sindicali... În fotografie: un aspect din timpul lucrărilor sesiunii. ←

Delegaţia mişcării pentru pace din ţara noastră, la sesiunea de la Colombo. ↓

LUAŢI SEAMA, DOMNILORI

Am văzut nu demult, într-un jurnal cinematografic, oameni adăpostindu-se de ploaie. Părea o ploaie de vară ca oricare alta, răpăind puternic; oamenii se ascundeau sub streşini, în ganguri. Dar oamenii erau japonezi şi vocea crainicei a căpătat deodată un accent straniu: „În Japonia toate ploile sînt radioactive“. Nu de simple picături de ploaie se adăposteau japonezii cîteva zile după exploziile experimentale engleze în Pacific...

A fost o vreme cînd, organizînd explozii atomice la mari depărtări de reşedinţele lor, oamenii de stat apuseni puteau merge apoi liniştiţi în ploaie, apăraţi doar de o simplă umbrelă. Dar n-a trecut mult şi savanţii au avertizat: radioactivitatea se răspîndeşte în atmosferă, se împrăştie, nu ţine seama de poligoane, de zone interzise, de hotare. Radioactivitatea se poate întoarce împotriva celor ce o produc...

E tocmai ceea ce ilustrează desenul unui caricaturist francez, reprodus alături: poţi declanşa liniştit explozia, dar nu poţi rămîne liniştit multă vreme după aceea. Nu demult, în Nevada a avut loc o explozie atomică. Totul părea în ordine. Experţii Pentagonului îşi frecau mîinile de satisfacţie. Dar a început să bată vîntul. Un vînt nici prea încet, nici prea puternic. Avea un singur neajuns: era un vînt neprevăzut. N-a trecut mult şi la sute de kilometri depărtare a început să cadă cenuşă radioactivă. Contoarele de control au dat alarma. S-a stîrnit o panică în toată regula printre cei ce asistau la „desfăşurarea“ ciupercii atomice. Militarii, tehnicienii şi toţi oficialii americani s-au grăbit s-o ia din loc, cu sufletul la gură. Pulberea morţii ameninţa să-i atingă şi pe ei.

Ştirile despre creşterea radioactivităţii în atmosferă provoacă pretutindeni indignare legitimă. Oamenii se întreabă: de ce? De ce nu se ajunge la o înţelegere pentru interzicerea experienţelor atomice? De ce nu încetează otrăvirea atmosferei? De ce nu sînt ascultate propunerile U.R.S.S.?

Întrebările ajung fireşte şi la urechile conducătorilor occidentali. Numai că ei preferă să răspundă în felul lor..., lansînd braşoave despre aşa-zisa „bombă curată“, care cică nu mai produce radioactivitate, e blîndă ca un porumbel, inofensivă ca un pahar de coca-cola, avantajoasă ca o afacere de bursă. Privind desenul-avertisment de alături, fabricanţii de arme atomice ar face bine totuşi să se gîndească: nu în „bombe curate“ le stă propria salvare, ci în renunţarea la planurile lor murdare.

Radu ŢIULESCU

SCRISOARE DIN ATENA

ΣLLADA ANTI

Două fapte au reținut cu deosebire atenția opiniei publice grecești în ultimele săptămîni, stîrnind vii frămîntări în toată țara. Este vorba în primul rînd de furtunoasele dezbateri parlamentare, în cadrul cărora — în ciuda unei opoziții puternice — ministrul de externe al Greciei s-a pronunțat în favoarea „doctrinei Eisenhower", iar în al doilea rînd de asasinarea generalului Sarafis printr-un foarte suspect „accident" de mașină, provocat de un ofițer american pe străzile Atenei.

Aceste fapte, în aparență nelegate unul de celălalt, au prilejuit o nouă și puternică răbufnire a sentimentelor antiamericane ale poporului străvechii Elade. În cursul celor cinci zile de dezbateri parlamentare de politică externă, numeroși deputați, printre care și generalul Sarafis, secretar al Uniunii Democrate de Stînga (E.D.A.), au luat atitudine fermă împotriva „doctrinei Eisenhower", apărînd curajos cauza independenței Greciei. De altfel generalul patriot asasinat de militarul yankeu Mussali se pronunțase doar cu cîteva zile înainte de „accident" împotriva instalării de baze militare atomice ale S.U.A. pe teritoriul Greciei și denunțase, printr-un fulminant articol publicat în ziarul atenian „Avghi", primejdia de moarte pe care o reprezintă uneltirile agresive sub firma N.A.T.O.

Numeroase alte fapte petrecute în ultima vreme marchează o creștere vădită a stării de spirit antiamericane în Ellada.

Tocmai despre aceste sentimente profund ostile prezenței americanilor pe pămîntul însetat de libertate al patriei mele vreau să vorbesc în această scrisoare adresată cititorilor „Flăcării". Mai precis, vreau să redau aci cîteva întîmplări pe care le consider semnificative pentru actuala stare de spirit a poporului nostru.

Vă este cunoscut, desigur, că și la noi militarii americani comit fără deleg, rămînînd în imensa lor majoritate nepedepsiți, deoarece ei fac uz din plin, și de obicei în chip cu totul arbitrar, de dreptul de exteritorialitate. De altfel, după cum o arată și un raport publicat recent, al șefului procuraturii militare a S.U.A., generalul maior Hicman, numai în cursul unui singur an, 14.394 militari americani au fost acuzați de încălcarea legilor statelor străine. Dintre aceștia doar... 88 au fost pedepsiți.

Dar în țara noastră — și, desigur, în multe alte țări înrobite de yankei — a început să se facă tot mai mult simțită o altă justiție decît cea oficială, o justiție fără togă și fără reguli de procedură, dar în schimb dreaptă și eficace.

Insula Creta, ca și alte pămînturi grecești, reprezintă pentru americani un deosebit punct de atracție, mai ales de cînd S.U.A. intenționează să instaleze aci baze atomice. Nimeni n-a întrebat însă vreodată pe insulari dacă sînt sau nu de acord cu prezența americanilor și a tunurilor atomice.

Despre cretani se știe în schimb că sînt voinici, curajoși și iubitori de libertate. Marele Hugo a zugrăvit într-una din poeziile sale figura eroică a unui copil cretan care cerea și el praf de pușcă și gloanțe pentru a lupta împotriva cotropitorilor străini. Dar imperialiștii americani nu știu sau se prefac că nu știu nimic despre tradițiile glorioase ale acestui popor. Demnitatea umană și mîndria națională a popoarelor sînt pentru soldățoii yankei amănunte neînsemnate. Ei au mulți bani și sînt convinși că de aceea își pot permite orice...

Așa gîndeau desigur și cei cîțiva marinari americani, beți și aroganți, care și-au făcut apariția într-una din zilele acestei primăveri în cafeneaua bătrînului Bri-

Tineretul grec în primele rînduri ale luptei pentru apărarea libertății și independenței patriei. ←

↑

Zeci de mii de atenieni au ieșit în stradă pentru a lua parte la funeraliile generalului Sarafis, asasinat de ofițerul american Mussali. Înmormîntarea s-a transformat într-un viguros protest împotriva nelegiuirilor americane. Sus: fotografia generalului Sarafis.

AMERICANĂ

de IANIS THEODORIDIS

ceakis, din satul cretan Sternes.

— Uite bani și du-te de ne cumpără țigări — strigă unul dintre marinari la bătrîn, după ce-i azvîrli un dolar.

Dîndu-și seama că huliganii în uniformă voiau să scape de el, pentru ca apoi să poată batjocori în voie cele trei nepoate ale sale, bătrînul refuză categoric: „Nu mă duc nicăieri!"

— Ai să te duci! Noi sîntem stăpîni aici! — strigară înfuriați americanii. Și cum Briceakis nu se lăsă înduplecat, tăbărîră asupra lui, lovindu-l la nimereală cu pumnii și cu picioarele.

Nepoatele bătrînului nu erau însă numai frumoase. Erau și curajoase. Ele au sărit în ajutorul bătrînului și, după ce au dat alarmă în sat, împreună cu cîțiva vecini le-au administrat marinarilor o asemenea bătaie zdravănă, încît aceștia au trebuit să fie transportați de urgență la spital.

Acestea sînt faptele; dar ceea ce e mai important e că nu s-a găsit nici un grec care să nu fi primit cu satisfacție lecția dată huliganilor, de cele trei fete. Mai mult. Comportarea demnă a fetelor din Sternes a constituit un exemplu, care a găsit un puternic ecou în întreaga Grecie. Urmînd pilda lor, alți patrioți greci au trecut la acțiuni antiamericane asemănătoare.

... În centrul Atenei se află strada Corais. Într-un bar situat în această stradă au ieșit într-o noapte două doamne însoțite de un căpitan grec în uniformă și un civil — fost ofițer, acum invalid. Cînd să urce în mașină, doi militari americani se apropiară de cele două femei, propunîndu-le cu nerușinare să-i însoțească; și, ca să le „convingă", ei se băteau cu palma peste buzunarul de la piept, în semn că au dolari... Indignați, însoțitorii celor două femei au protestat și au chemat poliția. Atît le-a trebuit americanilor, care au și tăbărît pe invalid, necutezînd totuși să se atingă de ofițerul grec. Dar, ca și la Sternes, americanii au mîncat și de data aceasta o bătaie soră cu moartea..

Acest fel popular de a face „justiție" i-a molipsit pînă și pe polițiștii greci. Cînd, acum cîtăva vreme, patru marinari americani de la baza militară Gurnes din Creta au molestat un chelner și o cîntăreață dintr-un bar, poliția portuară — sub presiunea stării de spirit populare — a intervenit de îndată și, lăsînd la o parte orice reticență față de „stăpînii" yankei, i-a pus pe fugă, silindu-i să se arunce, cu arme cu tot, în mare.

Firește, toate acestea sînt trecute sub tăcere de rapoartele procuraturii militare americane. Căci, departe de a fi întîmplări izolate sau mici răfuieli locale, ele constituie răbufniri violente ale antiamericanismului în Grecia. În legătură cu aceasta ar mai fi semnificativ de amintit faptul petrecut chiar în Atena, cu prilejul recentei sărbătoriri a Zilei naționale a Greciei. În timp ce în fața tribunei avea loc parada oficială, un numeros grup de manifestanți au oprit o limuzină ce purta inscripția distinctivă XA (Xeni Apostoli — Corpul Diplomatic n.r.) și au huiduit pe americanii ce se aflau înăuntru. Apoi manifestanții au distrus un autobuz al societății engleze Power și au sfărîmat cu pietre vitrinele localului unde se află Serviciul de informații american. În tot acest timp echipe formate din studenți distribuiau manifeste în care era scris: ... „Imperialiștii străini trebuie să afle că paharul răbdării s-a umplut. Să ieșim din N.A.T.O.! Americani, cărați-vă acasă!"...

Cum se explică valul de antiamericanism ce a cuprins întreaga Grecie? Corespondentul permanent al ziarului „Le Monde" la Atena, Marc Marceau, declară că nu este dumirit cum se face că, deși au cheltuit două miliarde de dolari în cadrul „doctrinei Truman", americanii nu mai sînt stăpîni pe situația din Grecia și că, dimpotrivă, și-au atras ura întregului popor grec. Explicația există totuși.

La început și noi, grecii, am fost amăgiți; ni se promitea marea și sarea.

„Va sosi veacul lui Pericle, vom mînca cu toții din linguri de aur" scria în urmă cu zece ani ziarul proamerican „Kathimerini". Dar viața verifică toate promisiunile. Și viața ne-a dovedit ce înseamnă „ajutor american", ce înseamnă N.A.T.O.

Iar acei care la început au putut fi induși în eroare și-au dat curînd seama că „aliații" nu numai că nu ne sînt prieteni, ci că sînt dușmani sadea ai Greciei, atît în problema Ciprului, cît și în ce privește dezvoltarea în general a economiei noastre naționale. Pînă și același ziar „Kathimerini" a ajuns să scrie acum cu indignare vădită: *„Noi acceptam ploaia de aur ca pe o binecuvîntare, pe cînd dolarii au fost în fapt un blestem. Și aceasta în primul rînd pentru*

O viguroasă demonstrație antiamericană a tineretului atenian.

că au generat descompunerea, au dezbinat pe greci, împărțindu-i în... asupritori și nedreptățiți... au contribuit la sporirea contradicțiilor între săraci și bogați. Împrumuturile pe care ni le-au acordat Statele Unite după eliberarea țării de sub ocupația fascistă și, în general, protecția marilor noștri aliați au transformat Grecia în cel mai mizerabil protectorat din lume".

Pe cît de reale sînt constatările ziarului „Kathimerini", pe atît de adevărat este că Ellada și fiii ei curajoși refuză să suporte mai departe dominația S.U.A., a cărei cea mai proaspătă expresie este „doctrina Eisenhower".

Cei mai în măsură să știe acest lucru sînt înșiși militarii și civilii americani aflați pe teritoriul țării noastre, care sînt înconjurați de ura unui întreg popor.

În țara aceasta străveche, unde de-a lungul veacurilor s-a vărsat atîta sînge pentru libertate și demnitate națională, miliardele de dolari, baionetele și „doctrinele" imperialiste devin tot mai neputincioase.

O dovadă a „simpatiei" ce o nutrește poporul grec față de imperialiștii americani: sediul Oficiului de informații american din capitala Greciei devastat de manifestanți.

Ciocniri între poliție și manifestanți, în timpul unei demonstrații antiimperialiste la Atena.

La ceas de rugă?

de L. Sebastian

Îmi amintesc. Revăd drumeagurile nisipoase, înguste, de pe marginea șanțurilor de irigație ce împrejmuiesc străvechiul oraș Samarkand, unde doarme de 550 de ani vestitul Tamerlan. Nisipul arde sub soarele torid. Chiar la ceasul violet al amurgului. Pe un drumeag din acestea, lipsit de umbră, am întîlnit un bătrîn uzbec cu barba albă ca vata, bărbă rotundă, scurtă și creață. Straiele îi erau și ele albe, cum sînt ile la noi. Numai obrazul și mîinile, pentru contrast, erau arămii. În mijlocul drumeagului, după ce s-a uitat bine la soarele ce cobora la orizont, bătrînul s-a lăsat în genunchi, pe nisipul arzător. Apoi s-a înclinat și și-a lipit fruntea de pămînt. Totul a durat vreo două minute. Bătrînul s-a ridicat de la pămînt și și-a văzut de drum. Își făcuse ruga de seară. Așa e legea lui Mohamed: unde te-ar surprinde ceasul rugăciunii, lași totul și te rogi.

Mă uit la fotografia pe care o vedeți și dumneavoastră. Sus, cerul e imaculat și, desigur, torid. Jos, nisipul — de asemenea fierbinte și alb. O mulțime de oameni, tineri și bătrîni (se vede bine că fotografia n-a cuprins tot grupul, care-i mult mai mare) au căzut în genunchi. Privind de aproape, vezi că oamenii sînt musulmani. Cîțiva poartă tradiționalul fes. Fără îndoială că i-a surprins, pe drum, ceasul rugăciunii.

Toate bune, dar ce caută acolo atîția militari francezi? E limpede. Nu e vorba de nici o rugă... Ne aflăm la vreo 200 de kilometri de Alger, aproape de baza aeriană Paul Cazelles, într-un lagăr de concentrare improvizat. „Mahomedanii în rugăciune" sînt, de fapt, niște algerieni care — nu încape îndoială—suspină după libertate, după independența patriei lor; ei n-au apucat încă să întreprindă vreo acțiune și, totuși, pentru autoritățile franceze, sînt „suspecți". Îngenunchierea asta în masă n-are nimic din pioșenia unei rugi. E o îngenunchiere comandată, silită, cu arma la spate. Și nu e vorba ca oamenii să stea așa, cu genunchii lipiți de nisipul fierbinte, cel mult două minute. Nu. Vor sta așa ceasuri întregi. Fiindcă fiecare „suspect" așteaptă, în poziția asta dureroasă, să fie percheziționat.

E un mic, palid, neînsemnat aspect al celor ce se întîmplă în Algeria azi. Dar el evocă pe celelalte. De pildă, masacrele de la Melouza. Sau un bilanț recent: 300.000 de algerieni uciși și 125.000 aruncați în închisori și lagăre de concentrare. Sau unele sate rase de pe fața pămîntului, asemeni unui Lidice cri Oradour. Sau mentalitatea bestială a unor militari francezi, cum ar fi generalul Auméran, fost deputat în Adunarea Națională, care a semnat un articol în „L' Information", în care își exprima în limba lui Voltaire *„son regret"* că n-au fost executați absolut toți cei 704 algerieni de curînd condamnați la moarte. Etc. Etc.

Dar să nu credeți că numai fotografia de acum mi-a adus aminte de bătrînul evlavios și de Samarkand. O, nu! Mi le-a mai amintit și o broșură oficială a armatei franceze, care expune soldaților cele mai bune metode de „pacificare" a Algeriei. După ce definește la pagina 33: „Înflăcărare, interes teroare, iată cele trei motoare umane principale pe care le pune în joc războiul psihologic", broșura evocă o figură istorică tocmai *à propos*: „Cînd Gingis Han a străbătut Pamirul cu cavalerii lui mongoli, cel dintîi oraș ce i-a ieșit în cale a fost Samarkand. Orașul acesta, perlă a Orientului musulman, ale cărui universități erau celebre în lumea întreagă, a fost trecut prin sabie, și ceea ce fusese un centru uman atît de important s-a prefăcut într-un pustiu".

Urmași ai lui Rabelais și Montaigne își iau, azi, ca exemplu pe Gingis Han. Alte comentarii sînt de prisos...

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

La instigația S.U.A., Cian Kai-și a amenințat țările care nu vor respecta embargo-ul, că va opri transporturile spre R. P. Chineză.

CARICATURA SĂPTĂMÎNII

CIAN KAI-ȘI CEL „TERIBIL"

Desen de Cik DAMADIAN

DIN PLASTICA NOASTRĂ NOUĂ

Angi PETRESCU-Tipărescu

Budapesta-„Cronicarul anonim"

Gheorghe NAUM

Punct pescăresc

Catul BOGDAN

Portret de copil din Bistra

Căruțașul

Jean Al. STERIADI

FLACĂRA

Lidia NANCUINSCHI

1907 (fragment)

„UNII"

Dacă în dicționare sau gramatici întîlnim explicația că „unii" înseamnă pronume nehotărît sau numeral nehotărît, după întrebuințare, la unele ședințe, sau în unele articole unii înseamnă termen hotărît.

Părinții lipsiți de cunoștințe pedagogice au inventat de-a lungul veacurilor un cuvînt bun de sperietoare pentru copii: „bau-bau". Bau-bau e de fapt ceva cu totul nedefinit între inorog și hipocampoelefantocamelos, un monstru fără contururi, cețos, care ciupește copiii și are picioarele reci cînd li se strecoară sub plapumă. Bau-bau vine și te ia dacă mănînci prea multă dulceață sau îți rupi pantalonașul de catifea.

Există și un alt bau-bau. Se rostește nu în grai părintesc, ci fulgerător și cu degetul ridicat la fel ca în statuia unui fost ministru de la domenii. În articole la gazeta de perete, de pildă, se subliniază cu cerneală violetă. Mai există la noi „unii".... cred „unii", ...„unii" tovarăși nu și-au îndeplinit sarcinile de plan... există lipsuri la „unii"...,

E un cuvînt de mare ocară acest „unii". Cel insultat s-ar putea supăra și atunci am putea auzi un asemenea dialog:

— Tu ești „unii"...

— Ba tu ești! Am priceput eu că de tine era vorba!

„Unii" răsună atunci parcă desenat cu litere de foc, ca acel „mane — tekel — fares" biblic.

„Unii" n-are cap, n-are profil, n-are fizionomie, dar în tot cazul, e ceva rău, un personaj dăunător. „Unii" poate fi de orișice sex, e deci plurigen și e declanșat de fraza: „Dați cazuri concrete". Atunci „unii" apare repede. „Unii" are și consoartă... „unele". De pildă, se spune sau scrie: „unele" tovarășe mai au obiceiul să împletească diverse pulovere în timpul orelor de serviciu. „Unii" și „unele" au funcții precise, absolut critice. Se referă numai la aspecte negative. Dispar imediat, cînd e cazul de relatat succese remarcabile sau realizări. Atunci lista de nume e bogat garnisită, mai ales cu șefi, căci folosirea lui „unii" într-un asemenea caz ar provoca furtuni teribile.

„Unii" e în fond o atitudine de mare curaj, îmi argumenta un iubitor de aforisme. Numind concret, poți să-ți faci inamici limitați ca număr: Popescu, Ionescu etc. Spunînd „unii", îriți roiuri de muște care zboară de pe zeci și sute de căciuli ai căror posesori, socotindu-se ei cei vizați, lesne îți devin inamici.

Cu „unii" înainte, poți întreprinde orice. E un fel de „Sesam, deschide-te". Poți spune, de pildă: „unii" nu și-au făcut suficient autocritica; sau: „unii" nu sînt suficient de combativi. Se știu ei acei „unii" și să se cutremure! După ce se văd sau se aud citați cu adjectivul de „unii", respectivii la început sînt neliniștiți, apoi, desigur, se vor strădui să se îndrepte, pentru a ieși din categoria incriminată. Dar nu pot fi trecuți ca o avansare la categoria „alții", pentru că și „alții" e Caribda, dacă „unii" o socotim drept Scilla... Și acesta e un termen oprobatoriu.

— Sînt „unii" tovarăși care... în timp ce „alții"...

Deci e rău să fi și „unii", și „alții"!

Da, „unii" e într-un fel o armură a „curajului" îmbrăcată de cavalerul pornit în turnir, chiar dacă victima sucombă anonimă, fără panaș și blazon.

Ne-am obișnuit mult cu acest cuvînt. Nerostirea lui la o ședință, necitarea lui într-un articol produce neliniște. Îl presimți, îl aștepți și..., în sfîrșit, iată-l, e aici, prietenul nostru „unii". Răsufli ușurat, și problema e acum... clară.

P.S. *Am scris aceste rînduri, pentru că obiceiul unor astfel de cuvîntări sau articole îl mai au... „unii".*

Al. POPOVICI

TE VĂD!... TE VĂD!...

For. S. STEINER

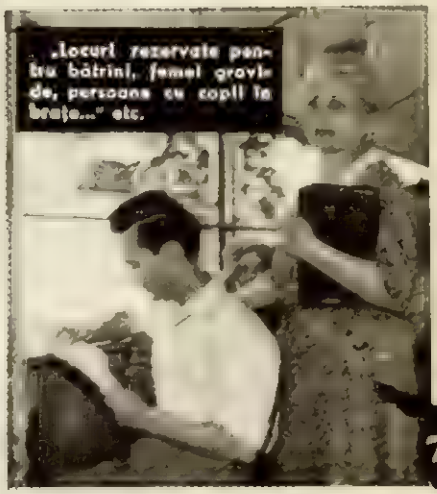

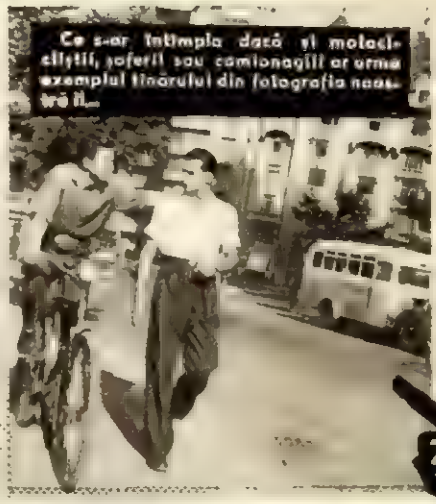

Una din marile surprize rezervate oaspeților festivalului i noaptea, pe apele Vltavei, una din orchestrele participante a interpretat un concert simfonic.

S-au întîlnit la PRAGA...

Fotografiile din pagina de față, trimise de fotocorespondentul nostru praghez Miroslav Peterka, aduc un „ecou" în imagini al tradiționalei întîlniri internaționale muzicale cunoscute, în răstimpul celor 11 ani de cînd ființează, sub numele de „Primăvara la Praga". Se pare că de-a lungul celor trei săptămîni, cît a durat festivalul, praghezii și oaspeții lor s-au aflat în mare încurcătură, neștiind la care din concertele celor zece orchestre, dirijate de douăzeci și unu de dirijori, la care din recitalurile celor 56 de soliști, sau la care din concertele celor unsprezece ansambluri corale și opt formații de muzică de cameră să participe mai întîi. Praga, poetica Pragă bătrînă, cu cupolele-i aurite, a întrunit în acele zile celebri muzicieni din diferite țări ale lumii, care, cu toată diversitatea orientărilor lor artistice, au conchis că idealurile de artă care-i unesc sînt mai viguroase decît deosebirile de concepții politico-filozofice. Este interesant de remarcat că festivalul praghez al anului 1957, spre deosebire de cele anterioare, a fost dominat de muzica veacului nostru — lucrările lui Prokofiev, Honegger, Berg, Martinu, Janacek, Șostakovici, Stravinski și mulți alții fiind în centrul atenției critice a compozitorilor și muzicologilor prezenți, cu toții în mod sincer preocupați de a contribui la clarificarea căilor pe care se dezvoltă muzica europeană contemporană.

Din amplul fotoreportaj primit de la Praga am reținut imaginile alăturate, înfățișînd cîteva din figurile cele mai reprezentative ale artei componistice și interpretative mondiale, care s-au întîlnit în zilele festivalului în „orașul de aur".

1) Îl recunoașteți? După ce a interpretat concertul pentru vioară de Șostakovici, ieșirea din culise l-a fost pur și simplu baricadată de admiratori. Jovial și prietenos ca întotdeauna, David Oistrah „s-a predat" în mîinile celor ce-i solicitau autografe.

2) Violoncelistul american Janos Starker, considerat unul dintre cei mai buni celiști din lume și care a interpretat la festival concertul de Dvorak, este un vechi cunoscut al țării noastre: în anii de după război, el a locuit șase luni în Romînia.

3) De data aceasta, prezentările nu mai sînt utile: iată-l pe talentatul nostru dirijor și compozitor Constantin Silvestri, semnînd autografe solicitatorilor.

4) Renumitul dirijor sovietic Evgheni Mravinsky, a cărui artă de o mare sobrietate și concentrare dramatică a impresionat mai ales în Simfonia IV de Ceaikovski. Fotograful l-a sur-

prins tocmai într-un moment al interpretării acestei lucrări.

5) Cunoscutul dirijor al Filarmonicii cehe, Karel Ancel (dreapta), felicitîndu-l pe dirijorul german Franz Konwitschny, după succesul repurtat.

6) În catedrala Sf. Guy, iubitorii de muzică au putut asculta cantata „Sf. Venceslas" a compozitorului Foerster.

Din ciclul

„CARNET de RĂZBOI"

de George LESNEA

Concentrat în 1941, am fost purtat opt întregi pe drumul unui război nedrept și urît de poporul nostru. O, ce îngrozitoare dramă, ce zile și luni amare, chinuitoare, au trăit atunci oamenii trimiși să lupte în numele unor „idealuri" cîrpite din nimicuri, minciuni și demențial.

Îmi aminteam din Esenin: „Străjuia albastra mea Rusie, Plopul vechi..." La umbra plopilor aceștia, baionetele războiului au săpat adînc în mine amintiri tragice despre oameni, despre oamenii împinși cu silа în bătălii pe care conștiința lor le refuza. Încă atunci, sau mai tîrziu, multe din aceste amintiri s-au așternut în versuri. Încredințez acum ceva din ele tiparelui, drept mărturie împotriva războiului, închinîndu-le oamenilor de pretutindeni care-și dăruiesc forțele cauzei păcii.

CÎNTEC DE LEAGĂN

Pe front e-o tăcere de schit la vecernie,
Răcoarea și noaptea se lasă, se lasă...
Prin găuri, în grîul ce foșnete cerne,
Soldații visează porumbul de-acasă.

E un murmur de graiuri din vremuri uitate,
Se vede departe un sat care arde.
Zac morții, zac morții, un miros răzbate,
Gem lîncezi răniții purtați pe brancarde.

Deodată un cîntec, un cîntec deodată,
Și căștile-ascultă, ascultă ce spune...
Duios dintr-o casă de schije mușcată,
Un cîntec de leagăn a prins să răsune.

Prin inimi un zîmbet, un zumzet, un treagăn,
O undă de taină de suflete-i suptă:
Ce caută oare un cîntec de leagăn,
Un cîntec de leagăn pe cîmpul de luptă?

Răsună, răsună cu tot adevărul,
Alunecă gingeș, plutind peste moarte,
Și grîul, ah, grîul e-ntocmai ca părul,
Ca părul copiilor care-s departe.

Soldații ascultă, visînd în neștire,
Visînd în neștire cu-n dor care sfarmă,
Și plini de mîhnire, și plini de mîhnire,
Obrajii se culcă pe paturi de armă!

— 1943 —

MARȘ PRIN GLOD

Frig și ploaie, glod și vînt,
Iad de mlaștini pe pămînt.

Pașii-s mîzgă, drumul ghiol,
Iar piciorul de nămol.

Pînă-n gît stă-n glod un tanc,
Milul mușcă de bocanc.

Sparte, ude, foi de cort.
Lîngă-un viu pășește-un mort.

Glod pe arme, glod pe căști,
Glod în sînge, glod pe măști.

Glod pe cer și glod pe jos,
Pînă-n suflet glod cleios.

Reci mocirle de blestem:
Cade cîte unul ghem.

Reci șuroaie de prăpăd:
Trec ceilalți, n-aud, nu văd.

Trec prin glod, în ud prohod,
Triști infanteriști de glod.

Un grup de cercetători de la I.C.A.R. lucrînd la o hartă privind zonarea

Prin 1939 treburile m-au purtat prin părțile Slatinei. Am colindat atunci multe sate. Ceea ce mi-a atras îndeosebi luarea aminte era faptul că peste tot vedeam aproape numai grîu și porumb; rar dacă întîlneam un lan de floarea-soarelui sau de dughie.

În vara anului trecut am poposit din nou pe acele meleaguri. E adevărat, tot grîul și porumbul ocupau suprafețele cele mai întinse, căci doar sînt la ele acasă, dar tot mai des vedeam lanuri de floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, grădini de legume și culturi de nutreț. Totuși, și de data aceasta, lucerna, borceagul etc. se lăsau mai greu la vedere. Nu prea au oamenii din partea locului obiceiul de a cultiva nutrețuri; nutrețurile de bază au rămas paiele de grîu și cocenii de porumb.

Într-una din zile, în peregrinările mele, am cunoscut un bătrîn, pe moș Gheorghe Oană, cu care am stat mai amănunțit de vorbă despre treburile cîmpului.

— Este adevărat — mi-a spus el la un moment dat — că am mai deprins unele lucruri bune în anii din urmă. Dar știți? Noi tot pe grîu și porumb am rămas. Dacă așa am apucat!...

Pe bună dreptate spunea moșul că oamenii au mai deprins „unele lucruri bune" în ce privește culturile. În grija de a făuri o viață tot mai bună oamenilor muncii, statul a înființat o fabrică nouă de zahăr lîngă Craiova, pentru care trebuia asigurată materia primă în apropiere; s-au extins culturile de floarea-soarelui și grădinile de legume, s-a încurajat creșterea animalelor, acordîndu-se prețuri bune la contractări de animale și multe altele. A fost deci nevoie ca, pe lîngă grîu și porumb — culturi a căror suprafață a rămas și va trebui să rămînă și pe viitor cea mai întinsă — să se introducă într-o oarecare măsură și alte culturi, necesare unei bune aprovizionări a oamenilor muncii cu produse agroalimentare și a industriei cu materii prime.

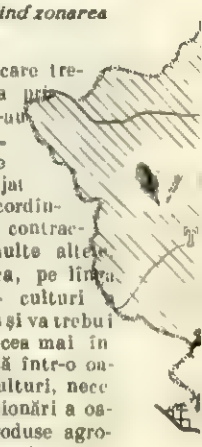

Dar, în ciuda acestor rînduieli noi și bune, unele lucruri au rămas totuși — așa cum a arătat și moșul — moștenite din vremurile trecute, cînd agricultura era supusă intereselor moșierilor și capitaliștilor. Pînă nu de mult nu se realizase încă la noi o stabilire, pe baze științifice, a producțiilor necesare și, ca urmare, a întinderilor pe care trebuie să le ocupe culturile agricole, adică a structurii culturilor din fiecare regiune, raion și comună. De asemenea, nu se stabilise întinderea pe care trebuie să o ocupe via, livezile, grădinile de legume etc. și nici numărul de animale necesar pe regiuni și alte unități teritoriale. În economia noastră planificată, această situație constituia un mare neajuns și o greutate în mărirea producției agricole. Să dau un exemplu: cu numai 1,2% culturi furajere din terenul arabil, cifră înregistrată în 1956 în comuna Pleșoi, raionul Slatina, nu se poate realiza acea creștere a producției animale, care ar reveni comunei respective, din sarcina generală prevăzută în cel de-al doilea plan cincinal.

Lipsurile acestea vor fi înlăturate în cea mai mare parte prin transpunerea în practică a lucrării întocmite nu demult de Institutul

Prin hibridarea porumbului, adică prin încrucișarea rațională a diferitelor soiuri și linii între ele, producția poate crește pînă la 50%. În anii ce vin se va extinde folosirea semințelor hibride asigurîndu-se astfel realizarea și chiar depășirea producției globale prevăzute pentru cel de-al doilea cincinal

Pentru

HARTA ZONELOR DE PRODUCȚIE AGRICOLĂ DIN R P R.

În fiecare zonă se obține un complex de produse agricole, dintre care predomină unul sau mai multe. Produsele predominante imprimă orientarea zonei și-i dau denumirea. Pe lîngă produsele principale, în zona respectivă se obțin și celelalte produse, în cantități mai mici.

de Cercetări Agronomice — zonarea producției agricole. Studiul zonării producției agricole a fost indicat de Congresul al II-lea al P.M.R., ca una din măsurile necesare pentru buna organizare a agriculturii. El a pornit de la cunoașterea nevoilor întregii economii naționale și a posibilităților respective de realizare. Zonarea producției agricole constă din stabilirea unor zone pe teritoriul țării, după cum se vede pe hartă, și din stabilirea în cuprinsul acestora a structurii ramurilor și culturilor, adică a întinderilor ce trebuie să le ocupe fiecare cultură agricolă, via, livada, numărul de animale pe specii etc.

De asemenea, pentru fiecare zonă în parte, se recomandă măsurile agrozootehnice ce trebuie aplicate pentru a se asigura producția totală necesară economiei naționale. La executarea lucrării s-a ținut seama de condițiile naturale (sol, precipitații, temperatură etc.) și de cele social-economice (forța de muncă, apropierea de centrele de desfacere, căile de comunicație, nevoia de consum local, gradul de socializare etc.). Toate acestea au fost privite apoi prin prisma producției necesare economiei naționale și a situației actuale privind structura culturilor din fiecare zonă de producție.

Prin punerea în aplicare a recomandărilor cuprinse în zonarea producției agricole se vor înlătura multe din neajunsurile moștenite de la vechile regimuri. Așa, de pildă, viile și pomii se vor extinde pe terenurile proprii lor, în regiunea de deal în primul rînd, înlocuind culturile ce dau azi acolo producții mici. În zona pomicolă și aceea a pășunilor și fînețelor se vor reduce diferite culturi ce dau producții mici și se vor extinde suprafețele ocupate de cartofi, deoarece s-a constatat că în aceste părți cartoful dă producții mari, pînă la 10.000-12.000 kg la hectar.

Aprovizionarea centrelor populate se va asigura în bune condiții, deoarece s-a prevăzut ca în zonele din imediata apropiere a acestora să se extindă culturile alimentare, să crească numărul vacilor cu lapte, al păsărilor etc. De asemenea, acele produse agricole cu volum sau greutate mare, ce constituie materie primă pentru industrie, ca sfecla de zahăr, inul și cînepa de fuior etc., au fost prevăzute să fie cultivate în apropierea fabricilor, pentru evitarea transporturilor pe distanțe mari etc.

Ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii nu se poate realiza decît prin sporirea necontenită a producției agricole. Aceasta va fi în mare măsură asigurată de zonarea producției agricole, printr-o structură mai rațională a culturilor în zonele în care acestea dau producții mai mari, dar mai ales prin introducerea unei agrotehnici îmbunătățite. Așa, bunăoară, în zonele de producție ale regiunii Pitești, să zicem, în urma zonării, valoarea producției probabile obținute din terenul arabil în 1960, față de situația actuală luată egală cu 100, va fi: zona cerealieră 190%; zona viticolă 147%; viti-pomicolă 150%; zona pomicolă 186%; zona pășuni și fînețe 234%; zona preorășenească 185%.

Cifrele acestea arată din plin, potrivit calculelor științific realizate, rezultatele pe care le va aduce zonarea în îndeplinirea sarcinilor trasate de partid cu privire la creșterea neîncetată a producției noastre agricole.

Ing. agr. V. V. POPOVICI

belșugul de mîine

GIMNASTA SONIA IOVAN a repurtat un frumos succes cu prilejul întîlnirii internaționale de gimnastică R.P.R. – R.D. Germană, ocupînd primul loc în clasamentul individual compus. Atît la băieți, cît și la fete, victoria a revenit reprezentanților noștri

UN NOU AVÎNT ÎN DEZVOLTAREA CULTURII FIZICE ȘI SPORTULUI

Recenta Hotărîre a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român și a Consiliului de Miniștri al R.P.R. cu privire la reorganizarea mișcării de cultură fizică și sport din țara noastră a fost primită cu o vie satisfacție de sutele de mii de sportivi și amatori de sport de pe întreg cuprinsul patriei. Constituirea Uniunii de Cultură Fizică și Sport, ca organ unic de conducere, îndrumare și organizare a activității de cultură fizică și sport din R. P. Română, întărirea rolului colectivelor sportive în dezvoltarea mișcării sportive de masă, înființarea de cluburi sportive, care să se ocupe exclusiv de sportul de performanță, și a asociației „Turismul Popular" — toate vor face ca spre porțile larg deschise ale stadioanelor să se îndrepte mase și mai largi de tineret, ca activitatea competițională să fie și mai bogată, ca prestigiul sportiv al țării noastre să crească mereu.

Prin măsurile care s-au luat se va dezvolta necontenit baza materială a mișcării sportive, se vor construi noi săli și stadioane, se vor ieftini echipamentele și materialele sportive, se va spori necontenit cantitatea și se va îmbunătăți calitatea acestora.

Constituirea federațiilor sportive, ca persoane juridice, va duce, fără îndoială, la o mai bună organizare a activității din fiecare disciplină, angrenînd în mișcarea de cultură fizică și sport un larg activ obștesc. Interesarea și mai puternică în această activitate a organelor de stat, a organizațiilor și comitetelor de partid, ca și a Uniunii Tineretului Muncitor și a sindicatelor, sporește importanța acordată culturii fizice și sportului ca mijloc de întărire a sănătății oamenilor muncii, de creștere a unei generații viguroase.

Reorganizarea mișcării de cultură fizică și sport, avînd sprijinul multor cadre obștești, va determina un nou și puternic avînt în dezvoltarea culturii fizice și sportului în Republica Populară Română și toți sportivii își fac o datorie patriotică sprijinind cu tot elanul lor tineresc traducerea în viață a acestor binevenite măsuri.

CURSA CICLISTĂ BUCUREȘTI — SOFIA a ajuns la cea de-a treia ediție. Iată-i pe cicliștii romîni și bulgari rulînd în prima etapă pe străzile Bucureștiului.

ECHIPA UNIUNII SOVIETICE a cucerit la Sofia titlul de campioană europeană la baschet, terminînd neînvinsă în turneul primelor opt formații din Europa. Iată-i pe jucătorii sovietici marcînd cu multă îndemînare în partida cu echipa Turciei.

NOUL CAMPION MONDIAL de box la categoria pană este nigerianul Hogan Bassey, care l-a învins de curînd pe francezul Cherif Hamia în meciul decisiv de la Palatul Sporturilor din Paris. Hamia a fost învins prin abandon în repriza a 10-a. Lupta a fost atît de dîrză, încît la jumătatea meciului cei doi pugiliști au căzut în corzi.

În ofsaid

* Aproape că nu a fost zi în ultima perioadă, în care Bucureștiul să nu găzduiască o întîlnire sportivă internațională. Această bogată activitate competițională merită a fi subliniată. Nu aceleași cuvinte de laudă avem însă pentru organizarea tuturor acestor competiții în capitala țării. Și iată de ce. La fel ca la întîlnirea triunghiulară de atletism, la meciul de gimnastică cu echipele R.D.G. și mai ales la ultimele întîlniri internaționale de tenis de masă numărul spectatorilor a fost foarte mic. S-a ajuns astfel ca în încăpătoarea Sală Floreasca să nu întîlnim în prima zi a întrecerii de gimnastică R.P.R.-R.D.G. decît... 72 de spectatori. Iar la întîlnirea de tenis de masă, și mai puțini.

Întrucît se anunță noi întîlniri internaționale, insistăm din nou ca o parte din ele să fie programate în importantele centre din provincie, unde se vor bucura de o călduroasă primire din partea unui numeros public.

* La fiecare din meciurile de fotbal desfășurate pe Stadionul Republicii și mai ales pe Stadionul 23 August spectatorii sînt nevoiți să asculte, la stațiile respective de radioamplificare, tot ce doriți, înafara amănuntelor care îi interesează în legătură cu respectivele meciuri sau cu alte partide de fotbal ce au loc concomitent. Sînt desigur interesante anunțurile în legătură cu spectacolele Ansamblului de Estradă, cu regulile de circulație etc. etc... Dar ce-ar fi să se transmită și cîteceva în legătură cu sportul?

Pagină realizată de
Mox BANUȘ și Florin ȘERBAN

FILME NOI

RĂSFĂȚATUL ANDRIUȘA AVERIN, ÎN INTERPRETAREA LUI HARITONOV

Piesa „Într-un ceas bun!" a lui Viktor Rozov e atît de cuceritoare, încît a vrăjit și inima unui veteran al cinematografiei sovietice — regizorul Viktor Eisimont. Ecranizînd-o, celebrul cineast a ales pentru rolul răsfățatului Andriușa pe Leonid Haritonov, un actor tînăr și foarte talentat, pe care publicul romîn a avut prilejul să-l admire recent în filmul „Fiul".

SURPRIZELE CINEMATOGRAFIEI BULGARE

Prietenii bulgari par hotărîți să ne cheme la o întrecere cinematografică dintre cele mai pasionante. După filme istorice impresionante, după altele cu subiecte din actualitate, comedia își exercită magnetul asupra cineaștilor bulgari. Iată acum „Două victorii": un film vesel, plin de încurcături, confuzii, puțintică satiră și... muzică, muzică, muzică.

[illegible] edia [illegible] ce să [illegible] oricii". [illegible] a tînără, dotată [illegible] și haruri de balerină, care [illegible] să-și dovedească talentul în fața dir[illegible] de teatru, dar care, atunci cînd totul pare pierdut, izbutește totuși să-și demonstreze aptitudinile, cortina lăsîndu-se de regulă peste sărutul pasionat dintre tînăra stea și regizorul îmblînzit!

Nici filmul „Dansez cu tine", programat pe ecrane în cadrul acestei luni, nu face excepție de la formula prestabilită. Cu observația că Hanneri Matz e o actriță tînără și drăgălașă, pe care o privești cu simpatie, iar Paul Hörbiger, o revedere plăcută.

M. M. S.

CÎTEVA SUGESTII PENTRU PLAJE

1. Iată un complet din cîteva piese, toate confecționate din același material: peste costumul format dintr-o singură piesă (observați linia modernă: chilotul e lung și sugerează o fustiță dreaptă), se poate atașa o fustă îngustă — închisă ca și costumul de altfel — cu nasturi într-o parte. Boleroul se atașează corsajului costumului de baie. Ansamblul poate fi completat cu un cordon alb, tighelit din același material din care e confecționată și garnitura costumului.

2. Peste un costum de baie în dungi, fără bretele, un pantalon trei sferturi și o bluză largă din același material cu pantalonul, e ansamblul cel mai practic pentru mare.

Răspuns la Fotoghicitoare

IATĂ CE!

PENTRU FOTOAMATORI: Trimiteți pe adresa revistei noastre („Flacăra" București, Piața Scînteii nr. 1) propriile dv. încercări de fotoghicitoare. Pe cele mai bune le vom publica.

Concursul de jocuri distractive

pe tema „ETNOGRAFIE ŞI ARTĂ POPULARĂ" (III)

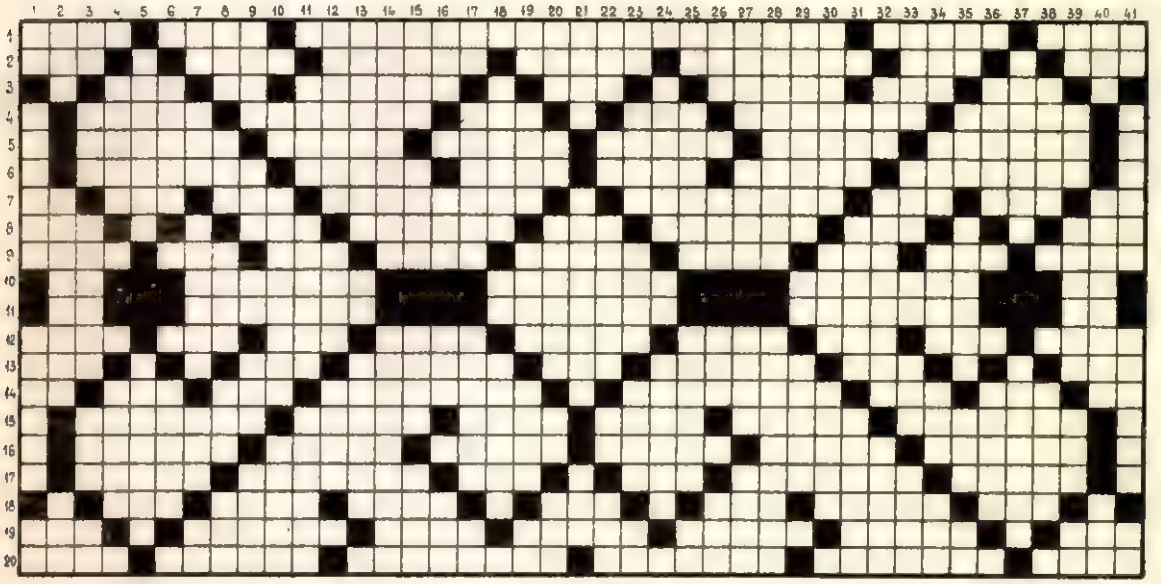

(70 puncte)

ETNOGRAFIE ŞI ARTĂ POPULARĂ

ORIZONTAL: 1) Jghiab la moară — Ciob, hîrb(Ban.) — Aşezământ care pune la dispoziţia publicului comorile geniului artistic al poporului (4 cuv.) — Furcă de prins peşti — Căuş cu care se pune mălaiul în căldare (Olt.). 2) Scoarţă (Ard.) — Ţinut, regiune — Vatra focului (Ard.) — Increţituri la căiţă (Ard.) — A se usca de tot de căldură — Sipot (Ard.) — Dungă colorată cu care se ornează bata. 3) Zeiţă frumuseţii la indieni — Dumneata — Pietre preţioase — Intrări — Partea superioară a unei coloane (pl.) — Văzduh — Oraş în Noua Caledonie. 4) Uneltă de ros asperităţile interioare ale vaselor de lut (Olt.) — Piesnite — Pentru (lat.) — Lunire din trunchi scobit (od.) — Detalii rococo — Suport de sîrmă ce susţine ceapsa (Ard.). 5) Dare pe oi (od.) — Supusă — Părţile de jos ale iilor — Tovarăş — Magistraţi romani — Suman scurt pînă la brîu (Mold.). 6) Bucăţi înguste de pînză, aplicate jos la mîneca iilor (Făg.) — A şterge, a egala cu zero — Boltă cerească — Poet — Pe steagul R.P.R. — Traistă mică cu ornamente, nelipsită bărbaţilor din Oaş. 7) Insulă lîngă Marsilia — Nume feminin — Imperfect (abr.) — Expunerăm — Cartofi (Mold.) — Povară de porumb (Ard.) — A privi pe furiş (Mold.) — Spunei 8) Fir de aur sau argint întrebuinţat la cusături — Puşculiţă cu fibret — Înşelat, ademenit — Volum — Discul superior al roţii de olar (pl. Olt.) — Mare, ca rang de boierie (od.) — Ciomag de ciobani (Ard.). 9) Ţol gros şi rar — Măsură de suprafaţă (pl.) — Grăsime — Pus în circulaţie — Salbă — Dialect — Adrian I. Ştefănescu — Ciorap gros de lînă — Haină de lînă mîţoasă, caracteristică pentru nuntă (Oaş). 10) Notă muzicală — Copiere — Borcan de lut smălţuit (Mold.) — Colac făcut din cîrpe, folosit ca suport pentru purtat greutăţi pe cap (Olt.) — Bîrl 11) Emil Bărbulescu — Damigeană mică de lut cu gîtul strîmt — Manta cu glugă din dimie neagră — Ţesătură cu găurele la tivul unor marame — Afirmaţie. 12) Ceartă (Olt.) — Roman de Liviu Rebreanu — Negru cenuşiu (vorbind de lîna oilor) — Cogul teascului de struguri — Regiune etnografică, renumită prin frumuseţea portului — Fabulist olandez (m. 1660) — Rîu în Siberia — Rîu în Asia Centrală — Ornament la pălării. 13) Lichid injectabil — Adverb de timp — Bulgăre făcut din felii de argilă preparată de olari — Usturoiaţ — Mantale groase de blană, purtate mai ales de păstori (Făg.) — În graiul ciorli — Terci (Mold.) 14) A se spăla (Mold.) — Soare de cameră — Postav — Ceaşcă fără toartă, pusă pe suport — Un fel de ciorapi groşi de forma unor cizme, purtaţi mai ales iarna (Ard.) — Lucrezi pămîntul — Navigator portughez — Constantin Nottara. 15) Butoiaş (Mold.) — Muşeţel (Ban.) — Specie de grîu — Instrumente muzicale triunghiulare cu coarde — Armătura şeii — Covoare de lînă lucrate de ţărănci, cu mult simţ artistic. 16) Mîngîiat — Dungă colorată ce încadrează bata (Mold. de nord) — Radă în sudestul Africii — Bine spălat — Negustor de lînă — Tunica uniformei militare (Mold.). 17) Elegant (Ard.) — Vas mare şi adînc pentru adus supa la masă — Din coaja lui se fac curmeie — Fusul vîrtelniţei —Credit — A năvăli. 18) Şi celelalte — Un fel de cuptoraş de lut ars pentru copt pîine — Localitate legendară — Nod făcut la aţă (Ard.) — Cu patru cifre — Instrumente cu coarde — Irooli (fig.). 19) Vas mic de lut pentru apă — Haină cu mîneci, lungă şi împodobită cu găitane (Mold.) — Smîntîi (Mold.) — Haină făcută din piei de oaie cu lînă cu tot — Dantelută pe marginea cămăşilor (Oaş) —Lemnul cu care se scormoneşte focul în cuptor (Ban.) — Linia ondulată ca ornament pe vasele de lut (Olt.). 20) Tocul uşii — Ghivece de flori (Olt.) — Fustă de lînă purtată de ţărănci peste cîmaşă (Mold.) — Aţă cu care se leagă cîmaşa la gît (Ard.) — Covoare ţărăneşti ce se aştern pe laviţe — Catrinţă (Munt.).

VERTICAL: 1) Liniştei — Cusătură înfloată pe umerii cămăşilor ţărăneşti — Căciuli îmblănite în patru colţuri (od.) — Dumneata. 2) Pătul de porumb (Mold.) — Sourtelcă îmblănită cu piele de oaie (Munt.) — Regiune etnografică interesantă din Ardeal. 3) Cană de lut (Ard.) — Sclav — Mintean (Olt.) — Pod umblător — Capăt de toartă. 4) Părere de rău — Vas de lemn pentru spălat rufe (Mold.). 5) Firele de tort prin care se bate cu suveica — Covor lucrat în casă. 6) Cort la populaţiile din nordul Asiei — Blid de lut smălţuit pe dinăuntru. 7) Numele iniţial al titulaturii Domnilor români — Diminutiv feminin — Deal tinos (Ard.) — Bărbierit — Posesiv. 8) Ţinut cu veşitie centre ceramice — Prefix — Inatacabil (fig.) — Hrisov — Ritul porcului (Olt.). 9) Lingură de lemn (Olt.) — Întreprinderea de montaje şi construcţii — Spetează înfăşurată cu iţe — Manta de lînă la turci — Împozitul alegătorilor în unele ţări capitaliste. 10) Ruteniu — Bucată de pînză cu cusături, purtată de ţărănci de la brîu în jos (Mold.) — Pungi de piele (Mold.) 11) Cadru — Amăgitor (Ard.) — Grătie de fier la fereastră (Ard.). 12) Mîrţoagă, gloabă — Sui — Mişunat, furnicat. 13) Struină (la cal) — Dinsa — Geamgiu. 14) Mici cîntece de nuntă în cinstea tinerilor căsătoriţi — Trompetă din lemn şi metal (Huned.). 15) Marginea de sus a unei oal- (pl.) — Dare (
Franţa — Ur
(Mold.). 16
nomazi —
— Cer —
Dumitru
(Mold.)
junctie.
— Geo
lut mic
— Adăg
gan —
nas(pl.
în fini
— En
trară
21) Per
mătase
de soc.
în Sibe
— Pegt
de bur
— Cru
flaman
cămăşii
ciativ.
— Şură.
Cioareci (
(Mold.) —
în R.S.F.S
— Localita
nutiv femi.
rioară a p
— A suge
— Bucate,
de aramă —

MONOVERB CU INTARS

XXXOXOOX

2 puncte

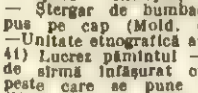

5 pun.

KKCIR[N] PPPP E

METATEZE

(2 puncte)

Oaie cu lîna fină,
Doar o virgulă de-i tai,
Stă mai bine pe maşină
Şi prăjeşte tot ce-i dai.

(2 puncte)

O oprire-i prima oară,
Apoi un baston-cuţit
Mai virtos şi, în sfîrşit,
Vase de muls vaci la ţară.

REDACŢIA: BUCUREŞTI Căsuţa Poştală 7 PIAŢA SCÎNTEII Tel. 7.60.10 int. 1744 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. **PREŢUL ABONAMENTELOR** 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

BON DE PARTICIPARE la concursul de jocuri - **Nr.3**

ÎN JURUL GLOBULUI

LOCOMOTIVA FINLANDEZĂ 293. Cu prilejul recentei vizite a lui N. A. Bulganin și N. S. Hrușciov în Finlanda, guvernul finlandez a oferit guvernului U.R.S.S. un dar de preț: istorica locomotivă nr. 293 cu care în august 1917 feroviarii finlandezi l-au transportat pe V. I. Lenin în Finlanda, plecînd de la Razliv, unde se adăpostise în adîncă ilegalitate. Cu această locomotivă, în octombrie 1917, Lenin a venit la Petrograd preluînd nemijlocit conducerea insurecției armate.

EVADAT DIN IADUL LISINMANIST. Ofițerul sud-coreean Kim Ciul-jun, urmînd exemplul altor camarazi de-ai săi, a evadat din tabăra războinicilor sud-coreeni, cerînd azil în R.P.D. Coreeană.

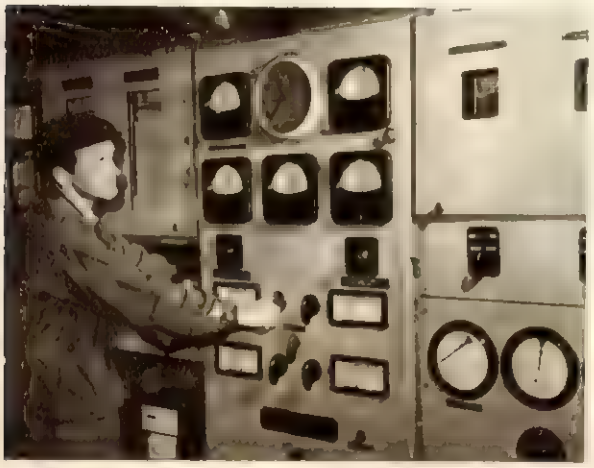

ELECTROCENTRALĂ PE ȘINE. Uzinele Tatra Kolin din R. Cehoslovacă fabrică o centrală electrică instalată într-un tren — „Energotrenul B1" — compusă din 15 vagoane. Centrala poate aproviziona cu curent electric un oraș cu 10.000 locuitori și cu o mică industrie. În fotografie: tabloul de comandă de la care se dirijează întreaga funcționare a energotrenului ←

O ANUMITĂ OPTICA... Cu prilejul paradei modei care a avut loc la Hamilton House Picadilly (Londra) au fost prezentați și acești ochelari.

1) În formă de lună în creștere, denumiți „Diavolii roșii".

2) Cu lentile de cristal albastru, cu gene.

Într-adevăr o modă cu ochi și cu sprîncene...

PRIETENIE... Această maimuță, ce aparține unui fermier din Sussex (Anglia) pare a se înțelege foarte bine cu vițelul care-și vede liniștit de păscut... →

← ARTĂ... Pus în fața acestor imagini dintr-o expoziție de sculptură din Londra, un spectator, James Smith, de profesie zoolog, a declarat că ele înfățișează fosilele unor animale.

Domnul Austin Wright a declarat însă că e vorba de o ...lucrare plastică intitulată „Trio".

Cel care a ghicit este Austin Wright, deoarece chiar el este autorul și e normal să știe ce a „creat".

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● deschiderea unui nou teatru în R.S.S. Moldovenească, în orașul Bălți. Colectivul noii instituții artistice și-a început activitatea prezentînd cu un binemeritat succes comedia „Chiriția la fași" de V. Alecsandri.

● frumoasa inițiativă a cîtorva dintre elevii regretatului actor și regizor francez Louis Jouvet, de a păstra cu fidelitate indicațiile de regie ale maestrului (de la a cărui moarte au trecut cinci ani), în reînscenarea comediei moliereștl „Școala femeilor". În rolurile principale apar Michel Etcheverry, care a izbutit să fie un foarte bun Arnolphe, fără să facă o imitație servilă după creația de neuitat a dascălului, și o tînără revelație: eleva de conservator Anna Tonietti, în Agnes.

● în trei orașe ale Bulgariei, măiestria dramaturgului nostru Mihail Sebastian, a cărui „Stea fără nume" a fost montată în ultima vreme la Sofia, Plovdiv și Vidin, întrunind unanim sufragiile spectatorilor. Piesa a prilejuit vii discuții în presă, judecîndu-se comparativ realizările celor trei colective și se pare că laurii i-a obținut regizoarea L. Penceva, care a condus echipa de actori din Plovdiv, avînd în frunte pe M. Iordanova în rolul „necunoscutei" și pe At. Liliianov în cel al profesorului Miroiu.

● ansamblul artistic al teatrului din Riazan, care repetă o piesă nouă a scriitorilor Maximovici și Cluvakin, inspirată din viața poetului Serghei Esenin. Piesa, intitulată „Cîntecul necîntat", va fi prezentată de acest colectiv în premieră pe întreaga Uniune, prilejuind astfel întîia întruchipare scenică a figurii marelui poet.

PUBLICUL CRITICĂ...

● spectacolul teatrului parizian „La Huchette", alcătuit din două piese de Eugen Ionesco, „Tablouri" și „Jacques sau Supunerea", lucrări lipsite de orice logică dramatică, demonstrații ale unei formule antirealiste și antiteatrale, proprii autorului.

● concepția regizorului german Picsator, care a montat la Mannheim drama lui Miller „Vrăjitoarele din Salem" într-un stil expresionist, alterînd structura dramatică și semnificațiile piesei.

● inspirația nefericită a oficialităților argentiniene, care au deschis noul Teatru Național din Buenos-Aires cu „Monstrul citadelei" de Barbieri, o alegorie existențialistă, un imn închinat irresponsabilității.

● reprezentarea noii piese a lui Robert Collon, „Războiul lui Sucre", pe o scenă pariziană. Autorul a transformat un moment din istoria luptei pentru independența țărilor din America de Sud într-un pretext de vodevil și operetă, montarea lui Yves Allegret accentuînd cu prisosință această latură.

● concepția ultimei piese a lui Alejandro Casona, „A treia vorbă", care se joacă în Argentina și care nu are nimic din larg sufluș umanist al pieselor anterioare, ca „Natasa noastră" sau „Copacii mor în picioare".

GONG!

UMOR

Noua locuință

Desen de V. VASILIU

— Ce fals cînt ! .

Desen de B. RODNA

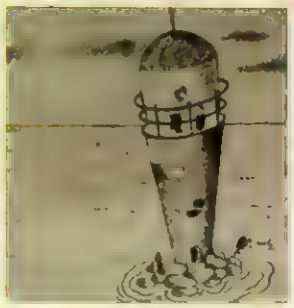

— Tăticule, îmi dai voie să mă joc puțin pe jos ?
— Da, dar să nu te depărtezi prea mult de casă...

Desen de Al. DARLY

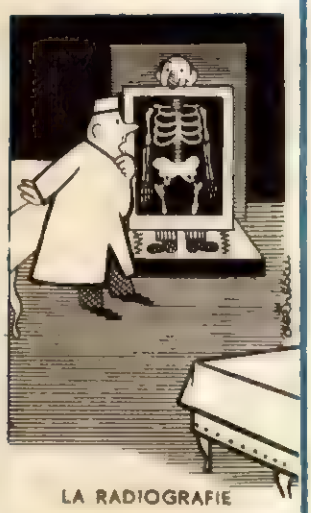

LA RADIOGRAFIE

Medicul : Dumneata bat ?
Pacientul : Dacă faceți cinste...

Desen de George VOINESCU

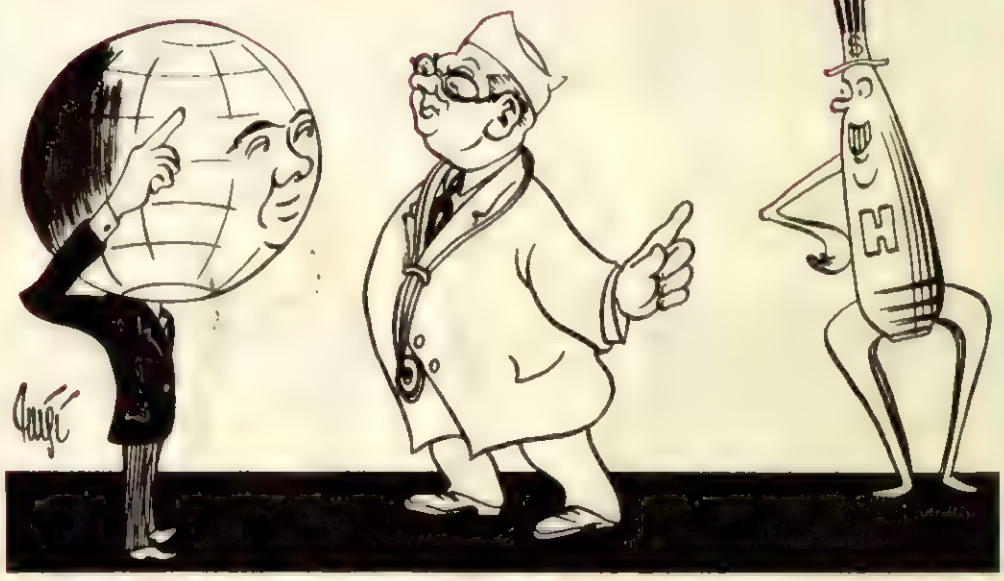

Doctorul : — Din ce cauză cereți punerea sub interdicție ?
Globul : — Din cauza ideilor ! Are puține, dar... fixe !

Desen de Luigi LUIGI

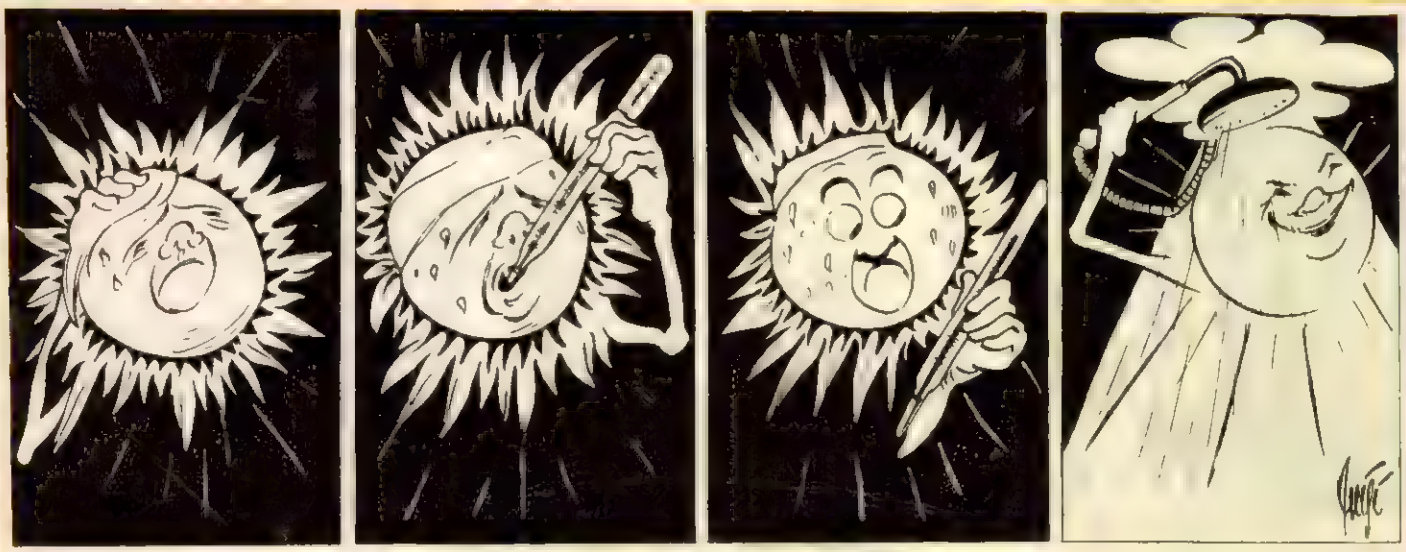

Fără cuvinte

Desen de Luigi LUIGI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 15 (112)

A. VI - 13 iul. 1957

ÎN VACANȚĂ

Fotografie de A. LOVINESCU

În vechea

Trenul își încetini mersul, scrîșni prelung din saboții frînelor și opri în sfîrșit în fața gării micuțe de provincie, învăluind-o într-un nor cald de abur. Am coborît pe peron amorțit de oboseala călătoriei și curios am cercetat în jur decorul: în fund masivii și înnegurații munți stabileau vertical orizontul. Ca un ecou prelungit, dealurile preluau linia descendentă a înălțimilor, treceau pe sub picioarele mele și se pierdeau domolite în vasta depresiune a geosinclinaului străvechi, inundată de soare.

Cam așa arată, descrisă succint, regiunea unde șeful m-a trimis expres să-i aduc „un material colorat", „tare" și... „așa cum știu eu", indicație abstractă dar servită vizibil dintr-un tact diplomatic. Stimulat, am pornit la drum și iată-mă în Cisnădie, în tovărășia plăcută a unui vecin de compartiment care, volubil, mi-a relatat cu patos și mîndrie istoria străvechiului orășel...

... Pe la 1100, regele ungur Geza chemă în Ardeal pe războinicii germani din Saxonia, cu gîndul de a crea aici, la marginea imperiului creștinătății, o marcă cu rolul de pavăză împotriva năvălitorilor păgîni. Războinicii au venit cu gînd de îmbogățire, dar curînd s-au apucat de treabă. Au schimbat săbiile cu topoarele și au început să defrișeze nesfîrșitele păduri, pentru a face loc cetății. Curînd și-au ridicat, pe la 1140, măreața cetate de piatră cu ziduri străvechi ce o înconjoară.

De-a lungul veacurilor, războinicii transformați în coloniști au adăugat mereu alte ziduri cetății lor, așezate pe rînd de tot felul de năvălitori: mongoli, turci. Zidurile cu grote, șanțuri și ambrazure păstrează și acum vestigiile vremurilor glorioase de istorie. Într-una din încăperile zidurilor se află însă un muzeu deosebit, ce nu păstrează arme străvechi, blazoane sau pergamente.

Piesele muzeului abia au o vechime de vreo sută de ani și ele afirmă preocupările pașnice ale vechilor saxoni: un război din lemn, pentru țesut covoare, un darac arhaic, cîteva instrumente de lemn și două steaguri de breslă. Mai există undeva și un zapis, un ordin scris prin care voievodul Transilvaniei încuviințează postăvarilor sași din Cisnădie să-și desfășoare meșteșugul lor, ce-i făcuse vestiți pînă în țările apusului.

— Pînă mai acum cîțiva ani — explică interlocutorul meu volubil — meseriașii lucrau covoarele fiecare în căsuța lui, la niște războaie nu cu mult diferite de ceea ce vezi aici. Pînă și casele se construiau într-un fel special: o încăpere mare, ca o sală de dans, la stradă, în care se instala războiul și un darac pentru lînă — și atelierul era gata. E drept, aveau o măiestrie înaltă, rodul unei experiențe de secole, transmisă cu o moștenire din tată în fiu. Modelele covoarelor, tainele vopsirii și combinării culorilor erau păstrate ca mari secrete de familie.

Dar aceasta nu putea înlocui tehnica modernă, ce scotea cu mașini perfecționate covoare perfecte, variate și atît de multe, că începuse să pună în primejdie străvechea tradiție a țesătoarelor de covoare din Cisnădie.

De cîțiva ani însă țesătorii de covoare au adoptat o nouă metodă. S-a petrecut un fapt surprinzător, tot atît de extraordinar pe cît a fost și descoperirea primei suveici.

Meșterii bătrîni, păstrători de veacuri ai tradiției, ai tainelor meșteșugului din bătrîni, oameni ce-și apără cu îndîrjire de ochii străinilor secretele meșteșugului, au prins să lucreze împreună în marile fabrici de covoare ce s-au înființat în oraș, au pus alături zelul, priceperea și mai ales măiestria desăvîrșită pentru a scoate un lucru bun, frumos, de faimă. Și au reușit: covoare fermecătoare, de o bogăție și un colorit ce întrunea parcă tot ceea ce aveau mai minunat diferitele stiluri ale bătrînilor țesători. Și-au recăpătat, după un intermezzo de zeci de ani, faima lor internațională, dar mai ales au căpătat încrederea în ei înșiși. Oamenii nu se mai spionau, nu mai țineau sub jurămînt tainele țesutului, ci și le împărtășeau bucuros unul altuia, se sfătuiau, încercau și împreună sărbătoreau, fără strîngere de inimă, succesul desăvîrșit al unuia dintre ei. De necrezut pare aceasta pentru bătrînii care retrași prin ceardacurile răcoroase, povestesc copiilor isprăvi din vremuri de demult. Cum a fost posibil aceasta?

Este un lucru ce s-a înfăptuit încet, cu fiecare zi o picătură și cînd cupa s-a răsturnat într-o zi, lucrul nu a mai părut nimănui nefiresc.

Multe situații cu totul schimbate azi în țara noastră își au istoricul asemănător și, ca să faci o sinteză generală a lucrurilor, ar trebui mult timp.

★

Gertrude Brenner nu are decît 16 ani (deși din fotografie ai crede că a împlinit 19—20 ani). Viața sa nu cuprinde în acești ani lucruri senzaționale, ci fapte mărunte, obișnuite altor fete de seama ei din aceste locuri. Gertrude nu și-a cunoscut tatăl pînă de curînd. A crescut orfană, alături de văduvia îngăduitoare dar săracă a mamei. În ascuns, mama sa privea des, lăcrimînd un portret în uniformă de husar, ascuns printre albituri în scrinul vechi. Și iată că, într-o zi, ușa casei vechi s-a dat de perete și în prag a apărut un om în vîrstă, cu priviri stinse, dar înfrigurate. Mama a dat un țipăt

După ce covorul a fost țesut, el trece în „secția de retuș", unde încep pe mîinile gingașe ale fetelor. Aci defectele, uneori invizibile unui necunoscător, sînt înlăturate, covorul primind ultima și cea mai exigentă toaletă.

cetate a postăvarilor

și, hohotind, a sărit îmbrățișîndu-l pe străinul ce semăna mult cu fratele mai mare al fetei. Vreme de cîteva minute mama și străinul au stat îmbrățișați, plîngînd. Gertrude privea uimită și cînd a auzit pe străinul acela rostind: „Iartă-mă, draga mea" — a înțeles că s-a întors de pe drumuri necunoscute tatăl ei. Au venit,

Nu este nimic romantic în afirmația că minunatele covoare de la Cisnădie au parcă împletite în firele lor ceva din dragostea și frumusețea țesătoarelor din străvechea cetate, din depresiunea Sibiului.

aduși de veste, și cei doi frați, țesători și ei la fabrică, și la masa bucuriei tatăl a povestit peregrinările lui fără sfîrșit prin țările străine.

„Dar dorul de casă, de țară, mă ardea cumplit. Nu-mi iertam că am plecat amăgit, părăsindu-vă. Și cînd am auzit că țara își primește iertătoare fiii rătăciți, m-am hotărît..."

...Gertrude este o fată frumoasă și veselă. Ea nu-i mare meșteră la țesut, ca tatăl sau frații ei. Ea face deocamdată un lucru foarte simplu, potrivit firii ei: împreună cu un grup de fete cizelează, retușează, stopează covoarele înainte de a fi expediate din fabrică. Și tocmai ei i s-a încredințat un lucru mărunt dar simbolic: ea prinde de covorul finisat eticheta fabricii, eticheta ce va însoți, ca un act de garanție, covorul plușat, pînă în mîna cumpărătorului.

Fabrica de covoare persane din Cisnădie este cunoscută amatorilor de covoare de preț și faima ei a depășit de mult hotarele. Desigur că și unii cititori au admirat varietatea bogată a desenului, coloritul inspirat și execuția fără reproș a covoarelor pe care, într-un colț, se află și iscălitura micuță a Gertrudei. Un covor purtînd iscălitura ei, puteți fi sigur că-i un covor lucrat cu grijă, căci altfel fata nu i-ar da drumul mai departe.

★

Vurper este o comună arătoasă, cu case îngrijite, aliniate de-a lungul ulițelor largi. Într-una din căsuțele acestea solide, acoperite cu țiglă roșie și înconjurate de ziduri înalte cu porți monumentale, cu ani în urmă își încheia copilăria un băiețel slăbuț și sfios. Vasile se frămînta între necazurile neștiute, de copil pricăjit și nepriceput — cum îi spuneau toți — și ambiția de a deveni „cineva", pentru a arăta tuturor ce-i în stare el, tînărul neluat în seamă de nimeni (deși după acte împlinise deja cinsprezece ani!). Și iată că băiatul acesta, căruia satul în care trăia i-a devenit deodată prea mic, prea strîmt pentru visurile sale, și-a strîns într-o zi actele și a pornit către Cisnădie cu adresa fratelui său mai mare în buzunar. Sipoș cel mare lucra în fabrica de covoare și neștiind ce urmare o să aibă cuvintele sale, el scrisese mai demult acasă despre viața și meșteșugul său, ce-i plăceau atît de mult. Cînd l-a zărit pe Vasile așteptîndu-l răbdător la poarta fabricii, așezat pe o piatră cu desagii alături, a înțeles într-o clipă. A voit să-i tragă strengarului o chelfăneală și să-l trimită acasă cu primul tren. Dar mezinul s-a tras un pas înapoi și l-a privit strașnic în ochi:

— Eu, nene, nu mă întorc înapoi. Am venit să învăț meserie. Eu nu-s pentru muncă la plug...

Fratele i-a privit trupul firav și delicat ca de fetiță și a rămas tăcut.

— Să nu mă gonești, nene...

... Și a rămas. A urmat școala profesională și a încăput pe mîinile meșterului Szeghedzi Martin, un tînăr țesător, priceput în tainele meseriei ca un meșter bătrîn.

— Uite, Vasilică, cum se leagă suveica. Potrivești la arc și tragi... numai să ai grijă la cuțite, și ochii la desen.

Vasilică a avut urechea la meșter și ochii la desen. A prins meseria, a învățat teorie și matematică la școală, practică și ochi de artist de la meșterul de 26 de ani...

...De curînd, Vasilică Sipoș, care-i acum un flăcău înalt, cu freză, a fost pe acasă în Vurper. S-a plimbat elegant ca un domnișor pe ulița mare a satului, a băut

În călătoria lui, peste mări și țări, eticheta întovărășește frumosul covor persan românesc. El poartă într-un colț și iscălitura micuță a Gertrudei.

o bere cu oamenii mari, a dat binețe bătrînilor ieșiți pe la porți și a vorbit „amabil" cu fetele. Răspundea politicos și demn la întrebări... „cam cît cîștigă pe lună" și „cum a devenit fruntaș...". Vasilică în sus, Vasilică în jos... Toate rudele au venit să-l vadă, să-l întrebe, să-i admire hainele mîndre de orășean. Vasilică devenise „cineva". Adolescentul firav și nebăgat în seamă era răzbunat...

★

Așa se țes în Cisnădie, nu numai firele țesăturilor, dar și cele mult mai fine și cu... desene mult mai complicate, ale vieții oamenilor...

Gh. PIETRARU

Fotografii de Dumitru F. DUMITRU

După ce ne-au tîrît în războiul criminal antisovietic; după ce, cu ajutorul slugilor lor din țară, au organizat pogromuri; după ce au batjocorit, schingiuit și ucis mii de patrioți; după ce ne-au jefuit fără milă țara — în zilele care au urmat actului de la 23 August 1944, hitleriștii au bombardat și incendiat sistematic case de locuit, spitale, instituții de știință și artă din Capitală. Iată cum arătau ruinele fostei opere (Teatrul Liric) din Piața Valter Mărăcineanu, distrusă de bombele fasciste.

Un punct de atracție: specialități culinare sovietice vîndute de grupa de tineret „Max Barrel" (Max Barrel — un tînăr luptător francez din Rezistență, executat de fasciști).

O scrisoare originală: are o lungime de... doi metri și este adresată tinerilor din Odesa, ca un vibrant mesaj al prieteniei.

NISA fără MILIONARI

Nisa — raiul bogătașilor trîndavi, care-și datoresc huzurul muncii altora. Nisa—Eldorado-ul aventurierilor și escrocilor. Nisa—locul de întîlnire al lumii căreia îi place să se împopoțonеze cu titlul de „lume bună", lumea lui Onassis și Bao-Dai, a Barbarei Hutton și a lui Aga Khan...

Dar iată că într-o însorită dimineață de vară, în parcul Chambrun din Nisa nu mai rămăsese nici un loc pentru vîrfurile protipendadei. În acea duminică însorită, parcul imens era înțesat de tineri francezi entuziaști. Muncitori, studenți și elevi organizaseră o serbare publică în vederea colectării fondurilor necesare pentru plecarea celor mai buni dintre ei la Festivalul de la Moscova

FOTOREPORTAJ PENTRU FLACĂRA
de A. PASZKOWIAK
ziarist din R. D. Germană

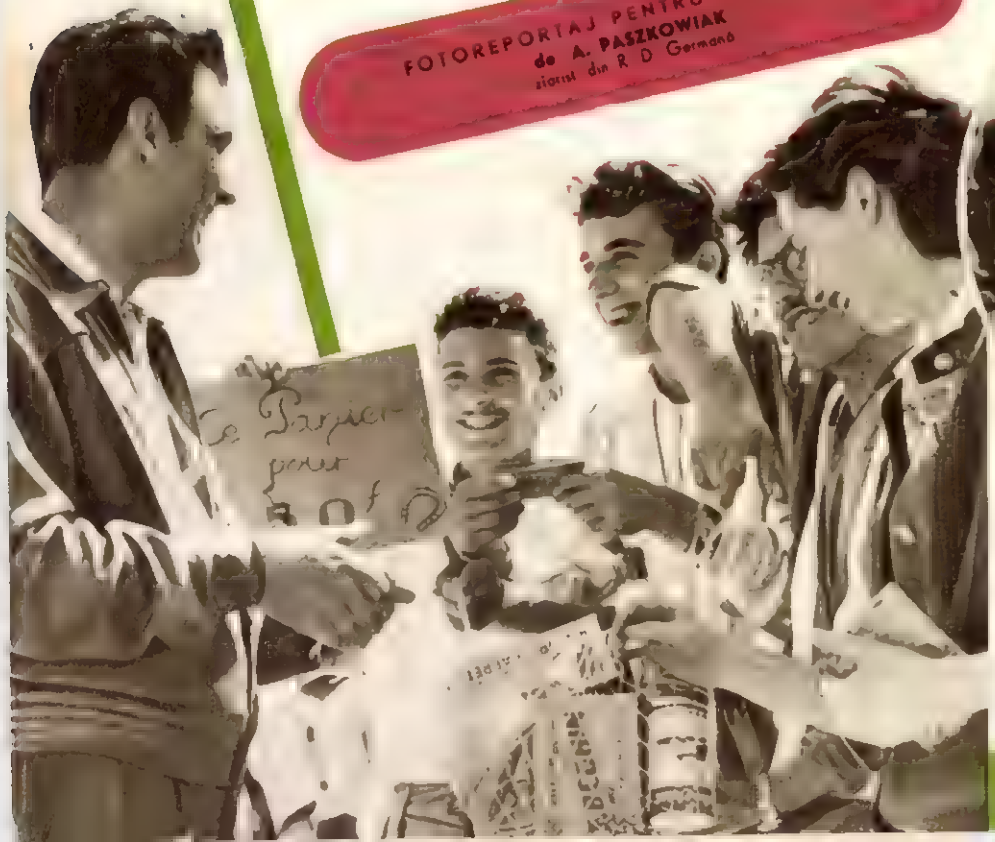

↑ **Steagul grupei „Max Barrel"** este purtat de la om la om. Tinerii adună de la cei prezenți cîte o modestă contribuție pentru asigurarea călătoriei delegației lor la Moscova.

← **Doar cu 50 de franci** puteai cîștiga la loterie o sacoșă cu alimente. Cei cu bilete necîștigătoare erau totuși bucuroși că au contribuit și ei la fondul serbării tineretului.

Afișul Festivalului, păzit cu străşnicie, a rezistat tuturor... atentatelor polițienești.

Corrigor la fortune — lucru interzis — dar trebuie să ierți unei fete frumoase, dacă vrea să-și ajute puțintel norocul.

Multe obstacole au avut de înfruntat tinerii frumoși, pînă și-au văzut înfăptuită dorința. Administrația orașului le-a interzis la început folosirea parcului — dar ei nu s-au dat bătuți. Și pînă la urmă tot l-au obținut. Poliția le-a rupt afișele de pe ziduri, dar peste noapte au apărut altele. Bande fasciste au încercat în noaptea dinaintea serbării să distrugă standurile gata amenajate — dar tinerii le-au dat riposta cuvenită.

Răsplata străduinței lor entuziaste a constituit-o însăși reușita serbării. Duminică, mii de oameni se adunară în parcul Chambrun. Băieții și fetele dovediseră că Nisa nu aparține numai milionarilor snobi.

Intrecerile sportive au fost și ele urmărite cu însuflețire.

Templul Bunei din Nisa nu mai este în această duminică un loc de întîlnire al lumii interlope internaționale, ci o poartă de intrare a celor veniți la întîlnirea tineretului.

DEZARMARE

CASELE SIMPLE AȘTEAPTĂ VEȘTI DE LA LANCASTER HOUSE

„Flacăra" prezintă cititorilor săi un fotoreportaj special în legătură cu tratativele pentru dezarmare ce se desfășoară în prezent la Londra.

Foto: **KEYSTONE - Londra**

Ați citit azi dimineață ziarele? Poate că v-ați întîlnit din nou cu acele cîteva rînduri cu care v-ați obișnuit în ultima vreme: „La Londra a avut loc ieri ședința Subcomitetului O.N.U. pentru dezarmare ...Următoarea ședință va avea loc azi..." (sau mîine, sau peste cîteva zile). Ați citit din nou cuvintele atît de cunoscute și ați încercat din nou, ca în atîtea alte rînduri, un sentiment de dezamăgire. O nouă amînare? Calendarul arată mijlocul lunii iulie. Mai sînt deci două săptămîni pînă la 1 august, ziua în care Subcomitetul pentru dezarmare va trebui să prezinte Organizației Națiunilor Unite un raport asupra muncii sale. „Raport" înseamnă pentru toți bilanțul unei activități cît de cît pozitive, care să îndreptățească nădejdi, năzuințele a milioane de oameni. Are însă cuvîntul „raport" același înțeles pentru toți? Dacă vrem să știm ce se înțelege prin acest cuvînt la Londra, să pătrundem pentru o clipă în sediul Subcomitetului Comisiei O.N.U. pentru dezarmare. Și să pătrundem puțin în tainele sale...

Iată, în fotografia nr. 1, clădirea din care așteptăm în fiecare zi să ne vină vestea cea bună. O clădire masivă din piatră, cunoscută în toată Londra — Lancaster House. La balcon flutură steaguri. Cel alb e al Națiunilor Unite, celălalt e al țării-gazdă — Marea Britanie. Omul pe care îl vedeți în balcon e un funcționar unic în felul său. Singura sa misiune e să nu lase ca vîntul să încurce steagurile pe băț. Căci steagul e mișcător în timp ce bățul e țeapăn. Dar despre ceea ce e mișcător și ceea ce e țeapăn vom mai avea prilejul să vorbim, așa încît să ne îndreptăm încet spre sala special amenajată pentru ședințele Subcomitetului (foto 2).

Înainte sala era destinată muzicii. Și acum acordurile, care răzbat de aici ar putea, fi armonioase. Există — pentru aceasta — și cineva care dă tonul... Delegatul sovietic Zorin (foto 3) face propuneri: să se înceteze imediat pentru 2-3 ani experiențele atomice și cu hidrogen, să se instituie posturi de control pe bază de reciprocitate, pe teritoriile U.R.S.S., S.U.A., Angliei și în zona Pacificului. O propunere concretă și practică, izvorîtă din dorința de a scoate lucrările Subcomitetului din impas. Zorin încheie cu cuvintele: **„Acum este rîndul dv", domnilor reprezentanți occidentali."** Oare există vreo posibilitate ca domnii reprezentanți occidentali să nu înțeleagă apelul care li se adresează? Nici una. Chiar în spatele fostei săli de muzică sînt instalate cabinele traducătorilor (foto 4). Aceștia transmit simultan traducerea textului sovietic. Totuși, la locul său, dl Stassen, șeful delegației americane (foto 5), are înfățișarea omului care nu aude. Sau care nu vrea să audă... Casca, odihnindu-se pe masă, arată că sînt unele lucruri pe care urechile d-lui Stassen le suportă greu... Sau poate că dl Stassen a rămas să se gîndească la modul în care ar putea da înapoi de la propriile sale propuneri?...

N-ar fi de mirare și, în orice caz, n-ar fi pentru prima oară... Față cu propriile-i propuneri dl Stassen dovedește o mobilitate remarcabilă. În schimb propunerile sovietice îl fac dintr-o dată rigid și țeapăn...

Între timp, dactilografele (foto 6) bat neobosite la mașină — traduceri, procese verbale... Nu le întrebați despre ce e vorba, căci nu vă vor spune: există nu numai zîmbet profesional, ci și secret profesional! De altfel, curînd, radioul și ziarele vă vor aduce la cunoștință comunicatul laconic, pe care unul dintre funcționari îl dictează direct operatoarei de la teletip (foto 7). Desigur, dv așteptați de

NU AMÎNARE!

3

4

7

8

la Londra mai mult decît un comunicat scurt și, din păcate, prea mereu același. Așteptați vestea cea mare a acordului cu privire la interzicerea armelor atomice. Va veni curînd această veste? Despre aceasta discută, fără doar și poate —așteptînd terminarea unei ședințe a Subcomitetului pentru dezarmare — și șoferii care transportă pe delegați, și polițiștii din gardă (foto 8). Și nu încape îndoială că șoferii sovietici (ale căror ZIM-uri le puteți vedea în stînga) îi pun adesea în încurcătură pe interlocutorii lor occidentali.

...Și, totuși, în ciuda obstrucțiilor și a tergiversărilor, atmosfera este optimistă. Milioane și milioane de oameni știu: există posibilitatea unui acord. Această posibilitate se va dovedi mai tare decît manevrele anumitor cercuri războinice. Acestor speranțe, unii le zîmbesc spontan, cu simpatie, alții sînt obligați să le zîmbească. Oricum, fotografii cum este cea de față, reprezentînd pe șefii delegațiilor în Subcomitetul pentru dezarmare, înainte de începerea unei ședințe, sînt de bun augur (foto 9). (De la stînga la dreapta: dr. Protich — reprezentant al O.N.U., H. Stassen — reprezentantul S.U.A., V.A. Zorin — reprezentantul U.R.S.S., Selwin Lloyd — reprezentantul Angliei, Jules Moch — reprezentantul Franței, David Johnston, reprezentantul Canadei). Toți oamenii ar vrea să-i vadă pe „cei 6" zîmbind și după ședință... Atunci poate că una dintre dactilografe, călcînd legea secretului profesional, va ieși să telefoneze vestea prietenului ei; și, peste tot, în lumea largă, va pluti vestea cea mare... Și atunci fiecare casă, oricît de modestă, va fi mai frumoasă decît însuși vestitul Lancaster House...

9

Lacrimile acuză. Părinții și rudele tinerilor asasinați la Kempten își plîng durerea, blestemîndu-i pe militariștii revanșarzi din fruntea Bundeswehr-ului și pe șefii lor americani.

DRAMA DE LA KE

La locul crimei: generalul fascist Heusinger și ministrul de război Strauss. Ofițerul american Ellis Gilleland, trimis ca... „observator", s-a ferit de obiectivul fotografilor.

În seara aceea de iunie, clopotele bisericilor din Kempten și din Rott am Inn, două mici localități din Germania occidentală, au bătut la o oră neobișnuită. La Kempten dangătul lor jeluia pieirea celor 15 recruți, înghițiți în zori de apele repezi ale rîului Iller; la Rott am Inn clopotele vesteau... căsătoria domnului Franz-Josef Strauss, ministrul de război vest-german. Nunta de la conacul fabricantului de bere Zwicknagl a trebuit însă să fie amînată pentru cîteva ore, timp în care Herr Strauss avea să se repeadă pînă la locul „accidentului".

Acolo, pe malul sălbaticului Iller, mulțimea adunată urmărea cu înfrigurare operațiunile de salvare a ostașilor înecați. Reflectoarele instalate de o parte și de alta dezvăluiau ici-colo chipuri de oameni triști, de femei înlăcrimate. În orbita fascicolelor de lumină erau surprinse însă și alte figuri, încruntate și vinovate. Persoanele oficiale se fereau de lumină: ministrul în straie de mire, ca și generalul hitlerist Heusinger, n-aveau motive să se simtă în largul lor, mai ales că în ochii tuturor se putea citi mînia acuzatoare.

„Marșul morții", care s-a soldat cu drama de la Kempten, a dezvăluit unul din aspectele cele mai odioase ale creării Bundeswehr-ului: recrudescența militarismului prusac în varianta lui americano-vest-germană.

Metoda de „călire prin tortură", aplicată în cazărmile americane, a provocat anul trecut tragedia din mlaștinile Carolinei de Sud (S. U. A.), unde au pierit — se știe — șase soldați americani. Aplicînd aceeași metodă, după principiul prusac și hitlerist „freacă-l pe recrut pînă iese untul din el", comandamentul brigăzii 106 a regimentului 19 de parașutiști al Bundeswehr-ului a mînat la moarte, „în marș forțat", pe recruții din Kempten. De altfel, după cum a mărturisit însuși comandantul batalionului aeropurtat din care făceau parte victimele, instrucția recruților s-a făcut după „mentalitatea americană" și a fost dirijată de către o unitate americană de parașutiști.

Ceea ce s-a întîmplat pe Iller constituie o crimă premeditată a căpeteniilor militariste de la Washington și Bonn. O știu acum supraviețuitorii „marșului morții", o știu părinții îndoliați ai tinerilor înecați, o știe poporul german.

Cercurile oficiale americane și vest-germane au fost alarmate nu atît de tragedia de la Kempten, cît de influența ei asupra stării de spirit a populației. Dîndu-și seama că nu poate mușamaliza „cazul", guvernul de la Bonn s-a grăbit să organizeze niște „funeralii"..., ad-hoc, cu o durată de o oră, după care, cu un cinism respingător, au fost expediate pe adresa familiilor celor pieriți, niște... coșciuge goale... În același timp, Herr Strauss a ținut să declare cu ipocrizie că el și întregul Bundeswehr „deplîng moartea celor 15 recruți".

Cît de „profund mișcat" era domnul ministru de război, reiese și din faptul că doar la cîteva ore

Au trecut doar cîteva ore de la moartea parașutiștilor. Reîntors la conac, Strauss, mirele-ministru (în dreapta), și-a recăpătat buna dispoziție. Martor și participant la ceremonia nupțială este și dl Adenauer (în mijloc). Fotografii pot imortaliza clipa istorică...

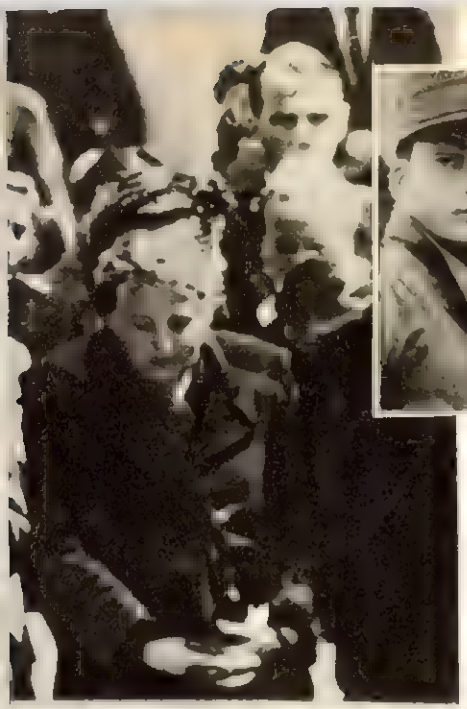

Trei dintre supraviețuitorii „marșului morții".

MPTEN

de la reîntoarcerea sa de la locul crimei, el și-a reluat ospățul nupțial, avînd ca oaspete, printre alți nuntași, pe însuși Adenauer.

Și în timp ce la conacul din Rott am Inn petrecerea guvernanților vest-germani era în toi, doliul mamelor celor uciși la Kempten era împărtășit solidar de întreaga populație indignată.

Clopotele din Rott am Inn n-au putut acoperi, cu dangătul lor festiv, glasul mînios al mulțimilor. În clipa cînd Franz-Josef Strauss pleca în voiaj de nuntă cu proaspăta lui soție, Marianne, în fața cazărmilor Bundeswehr-ului manifestanții împotriva crimei de la Kempten înfipseseră cruci de lemn cu inscripțiile: „15 morți acuză!"; „Să ne retragem din N.A.T.O.!"; „Jos militarismul!"; „Astăzi 15 morți, mîine milioane!".

D. BABOIAN

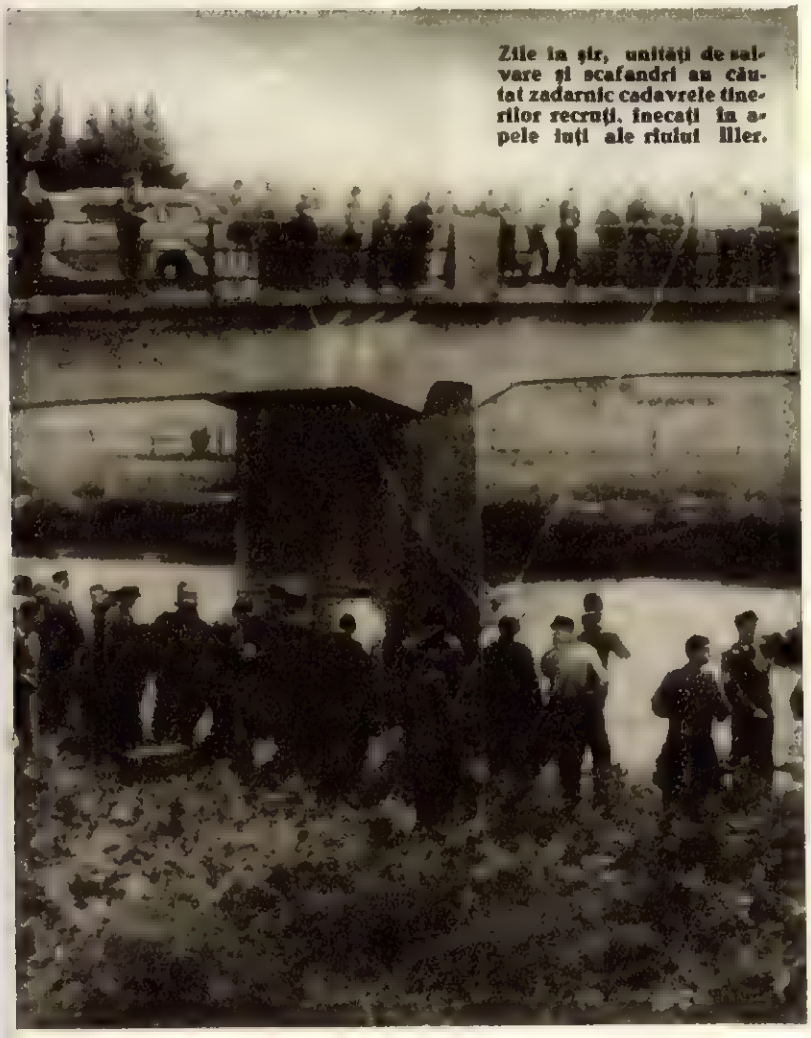

Zile în șir, unități de salvare și scafandri au căutat zadarnic cadavrele tinerilor recruți, înecați în apele lutii ale rîului Iller.

Karel Vlach și formația s

Orchestra cehă de jaz a lui Karel Vlach nu este pentru noi o cunoștință nouă, deși o știm numai „din auzite", adică din transmisiile ei radiofonice. Curînd, foarte curînd, o vom putea asculta la noi acasă, pe estradele de concert ale sălilor și grădinilor bucureștene. Pînă atunci, corespondentul nostru din Praga, V. Straka, se grăbește să o prezinte cititorilor „Flăcării" în imagini fotografice și în scurtul text de mai jos.

Îmi spunea cîndva un confrate de breaslă din străinătate că, înainte de a ne cunoaște mai îndeaproape țara, cuvîntul Cehoslovacia îi sugera spontan patru noțiuni: motocicletele Jawa, berea de Pilzen, șunca de Praga și... orchestra lui Karel Vlach. Mă rog, mi s-a părut cam puțin, dar l-am înțeles. Și pentru că obiectul rîndurilor de mai jos îl formează orchestra lui Vlach, trebuie să recunosc în mod expres că, mai ales în cazul de față, are dreptate: muzica de jaz cehă este atașată definitiv numelui lui Karel Vlach.

Activînd pe lîngă Teatrul de Satiră condus de cunoscutul actor Jan Werich (pe care l-ați văzut poate în filmele „Brutarul Împăratului" și „Împăratul brutarului"), orchestră a imprimat peste 700 de discuri care se transmit la posturile de radio ale continentelor european, american și australian.

Să nu vă imaginați că aveți de-a face cu o orchestră spectaculoasă ca aparițiie. Fotografiile de alături îl trădează de altfel fizionomia: numără cu totul 17 membri și, firește, respectivele instrumente, dintre care 4 trompete, 4 tromboane și 5 saxofoane. Ca nespecialist, îmi permit să citez aprecierea unei reviste engleze de specialitate, care recunoștea meritele orchestrei lui Vlach, mai ales în ce privește calitatea grupului de tromboane (atribuindu-i acestuia primul loc în comparație cu toate celelalte orchestre europene de jaz existente).

Nu este de mirare că cea mai logică aspirație — și cea mai frecventă, de altfel — a unui „jazist" de la noi este de a cînta în această formație, aspirație ce se cere însă întotdeauna întărită prin studii complete în conservator și prin aptitudini manifeste.

Karel Vlach este, precum ușor se poate presupune, sufletul acestei mici dar atît de personale orchestre. Cîntă de aproape 30 de ani, deși n-are la un loc mai mult de 44. Elev de liceu, a început să studieze vioara, a schimbat-o apoi („proastă alegere", spuneau unii) cu clarinetul, iar apoi („dezastruos", gîndeau alții) cu saxofonul, pentru ca — după o scurtă trecere printr-o formație de amatori, să-și înființeze în 1939 propria sa orchestră. Succesul a fost uriaș. Nimeni nu l-a mai condamnat pentru „trădarea" viorii; de atunci au apărut mulți violoniști, mai mult sau mai puțin mediocri, dar nici un „jaz-ist" de valoarea remarcabilă a lui Vlach.

Întrebarea vine firesc: care a fost cheia succesului? Desigur, în primul rînd o desăvîrșită și plină de personalitate tehnică interpretativă. Dar mai ales alegerea repertoriului. Vlach a asigurat orchestrei sale o ținută superioară, de bun gust și rafinament artistic, evitînd producțiile de calitate îndoielnică, zgomotoase și amelodice, promovînd pe clasicii jaz-ului, pe Gershwin, pe Duke Ellington și, în primul rînd, promovînd pe compozitorii cehi. Lui Vlach trebuie să i se recunoască meritul incontestabil de a fi descoperit și stimulat mulți compozitori de mare talent ca, de pildă, Vlastimil Hlaba și Miloslav Duchaci.

Sper că la sfîrșitul călătoriei orchestrei în țara dv., să se adauge în numărul celor ce cunosc și iubesc muzica interpretată de orchestra lui Karel Vlach și mulți dintre amatorii romîni de muzică de jaz. E dorința cea mai vie a membrilor formației, și-mi permit să o exprim în numele lor.

Vlodimir STRAKA

Karel Vlach →

Orchestra lui Karel Vlach.

REÎNTOARCERE

Reportaj din coloniile de reeducare a delicvenților minori

de Ilarie MURGU

Fiecare colonie are un așa-numit „sfat al comandanților". Alcătuit din elevi fruntași, sfatul judecă cazurile de indisciplină.

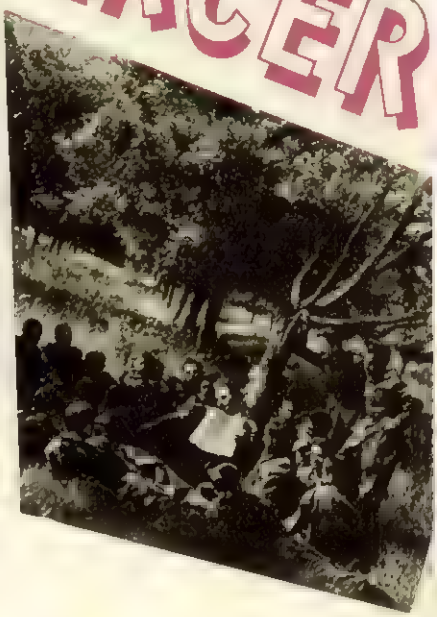

Un moment de odihnă al tinerilor la umbra pomilor din grădina coloniei.

Unui vizitator neavizat, rămas cu imaginea fostelor case de corecție ale regimului trecut, intrarea în colonia de minori din Iași i-ar provoca o primă și puternică stupefacție.

În primul rînd zidul mic, neînsemnat, care împrejmuiește colonia, apoi lipsa totală a unor paznici și, în sfîrșit, zbenguiala liberă a copiilor prin curtea și grădina clădirii. Pe mine, însă, care cunoșteam toate acestea dinainte, n-a avut de ce să mă mire. Nu m-a mirat nici următoarea scenă, al cărei martor am fost scurt timp după venirea mea aci.

În timp ce mă aflam în biroul locotenentului-major Constantin Gheorghiu, comandantul coloniei, ușa s-a deschis, lăsînd să intre un om înalt, între două vîrste, care aducea, mai mult pe sus decît pe jos, un băiat de vreo 14 ani, ce se zbătea din răsputeri să scape din mîinile lui.

— Iată, tovarășe comandant, mi-am adus fiul pentru internare. E un copil rău, cu deprinderi urîte. Mi-a amărît viața și m-a umplut de rușine. M-am hotărît să vi-l încredințez dumneavoastră; m-am sfătuit cu vecinii, m-a îndemnat și miliția...

Comandantul tace, zîmbind. Privește cînd la părintele îndurerat, cînd la adolescentul de alături, care stă cu barba în piept, mușcîndu-și buzele.

— Ce zici, Sergiule?—vorbește în sfîrșit tovarășul Gheorghiu. Vrei să rămîi la noi? Nu cunosc motivele pentru care tatăl tău te-a adus aci. Știu însă un lucru: la noi băieții vin să învețe.

Ca și pînă acum, băiatul ține mereu privirea în pămînt. Cu coada ochiului observă în schimb cum comandantul se îndepărtează împreună cu tatăl său, înspre celălalt colț al camerei. O clipă—și tînărul, întorcîndu-se pe călcîie, iese din cameră, străbate ca un bolid curtea, sare peste gardul de cărămidă și pe-aci îi-e drumul.

Disperat, tatăl său se repede pe urmele lui.

Privesc la comandant. E calm, liniștit, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Se așează la birou și, scoțîndu-și chipiul, începe a-și netezi cu palma tîmplele ninse. Mă întreabă:

— Nu crezi că ar trebui să mai vîrîm puține lemne pe foc? E frig aci.

Absolut nimic despre cele întîmplate.

Peste o oră, transpirat, cu părul și hainele răvășite, părintele se întoarce, aducîndu-și de guler odrasla.

— Nu mai pot, tovarășe locotenent major. Băiatul acesta mă va băga în mormînt. Luați-l și închideți-l degrabă. Vă recomand de asemenea să-i dați în fiecare zi cîte o porție zdravănă de bătaie.

Comandantul se ridică, întinzîndu-i mîna:

— Băiatul va rămîne la noi. Dumneata poți să pleci cu conștiința împăcată.

Și părintele pleacă. Fără altă vorbă, comandantul se așează la masă și începe să scrie ceva. Lîngă ușă, nemișcat, băiatul stă și-l privește. Minutele se scurg unul după altul, într-o tăcere de mormînt. Într-un tîrziu, comandantul se ridică și, luîndu-l pe băiat de umăr, iese cu el în curte. Aci vorbește, în sfîrșit, pe un ton liniștit și grav:

— Să știi de la mine, Sergiule, că nu e nici o bravură ca cineva să fugă de la noi. După cum vezi și tu, zidul e scund. Îl pot sări și rațele. Paza e ca și cînd n-ar fi. Un biet moșneag la poartă. La noi băieții vin să învețe. Cine nu e în stare, sau nu vrea, poate pleca cînd dorește. Nu ținem pe nimeni cu forța, Sergiule. Pe nimeni!

Îl prinde de umeri, zîmbindu-i.

— Mai vorbim noi. Acum ți-e foame sau poate ești obosit. Dacă

← Elevii fac în fiecare vară un contract: nimeni nu mănîncă din via școlii pînă nu începe culesul. Dar cum cei dinafara școlii nu sînt părți contractante, elevii instituie paza viei, cu schimbul.

nu, poți să mergi la club. Avem șah, ping-pong, jocuri, de toate. Sau la bibliotecă, să citești. Mîine după masă mergem cu toții la cinema. Cîteva zile vei sta aci fără mare treabă. Să-ți cunoști colegii, să vezi ce învățăm noi aci.

Sergiu îl privește cu ochi uimiți. La orice, numai la asta nu se așteptase. Minutele de tăcere scurse în biroul comandantului i-au născut în imaginație zeci de perspective negre. Acum simte că i se dărîmă în suflet un munte întreg. Vorbe blînde în loc de bătaie, libertate în loc de închisoare...

Intrăm în club. Capete multe, bălane și negre, ne întîmpină.

— Vă prezint un nou coleg.

Băieții rîd și fac cerc în jurul lui. Îi privesc cu atenție. Sînt îmbrăcați în obișnuitele uniforme ale elevilor școlilor medii tehnice. Unii mai mari, alții mai mici, dar toți veseli, puși pe ghidușii, bucurîndu-se din plin de orele libere pe care și le petrec în club. Nimic care să-ți amintească că te afli totuși într-o colonie de delicvenți.

Părinți, „prieteni", întîmplări nefericite

Înainte cu cîteva zile, vizitasem colonia de minore de la Roșu. Și atunci, ca și acum, de îndată ce m-am aflat în mijlocul lor, mi-a încolțit în minte aceeași inevitabilă întrebare: „ce anume a putut să aducă aceste făpturi senine într-o colonie de reeducare?"

De un lucru se feresc în primul rînd educatorii din colonie: de a pomeni vreodată minorului pricinile care l-au adus aci. Cu toate acestea, viața fiecăruia este cunoscută în amănunt și pentru fiecare în parte se alcătuiește un plan special de redresare morală. Liniștit, micul fost delicvent își duce viața în mijlocul colegilor săi, fără să observe de cele mai multe ori că un grup întreg de pedagogi îi urmăresc pas cu pas fiecare mișcare, îi cîntăresc de la o zi la alta toate laturile comportamentului și se trudesc să afle noi și noi căi pentru îndreptarea sa. E ceea ce Makarenko numea: principiul acțiunilor paralele.

Să facem, la cîțiva dintre ei, calea întoarsă, pe drumul care i-a adus aci.

Anton B., fiul unui funcționar din București. Pe vremea cînd avea opt ani, părinții săi se despart. Tatăl alcoolic, mama îmbolnăvită de nervi din pricina lui. Viața familiei era un iad. Anton rămîne cu mama, care intră lucrătoare într-o croitorie particulară. În timpul serviciului e lăsat în grija unor vecini. Treptat, băiatul devine neascultător. În clasa a treia rămîne de două ori repetent. Toată vremea aproape și-o petrece în parcul Tei, în tovărășia unor „prieteni mai mari". Învață pe rînd să joace barbut, să fumeze și chiar să bea. La 11 ani Miliția îl prinde furînd dulciuri dintr-un magazin. În același an fuge subit de acasă și, peste o lună, Miliția îl prinde la Constanța, încercînd să vîndă un ceas furat de pe plajă. Nu pe bani, ci pe... smochine.

Alexandra R. Fiica unei muncitoare din București. Părinții săi divorțează pe vremea cînd Alexandra avea doar un an. Strivită de mizerie, mama cade în brațele prostituției. Mai tîrziu, cînd sub regimul nostru se creează condiții noi de viață și muncă, ea intră ca muncitoare la o fabrică. Nu este însă în stare să o rupă cu trecutul și continuă să ducă o viață ușuratică. Alexandra a împlinit vîrsta de 14 ani. Mama se simte din ce în ce mai stînjenită de fiica sa. O tratează neomenos, lăsînd-o flămîndă și brutalizînd-o pentru orice fleac. Copila fuge de acasă. Doarme prin sălile de așteptare ale Gării de Nord, în cotețele de păsări ale vecinilor, pe sub scările blocurilor. Într-un magazin e surprinsă furînd... bomboane (sărmanul copil!). Un ofițer de Miliție vrea s-o readucă mamei, dar copila îl imploră cu desperare: „Nu acasă! Nu o iubesc pe mama! Oriunde, dar nu acasă".

Yvone M. Tînără „de familie" și singură la părinți. Cocoloșită și răsfățată de toată lumea. De mama, de tata, de bunica, de „fräulein". La școală, leneșă; acasă, obraznică. La 13 ani cade sub influența unor prietene mai mari. E prezentată mai multor „domni bine". Într-o noapte fură de pe noptiera unuia dintre ei un bibelou

... LA VIAȚĂ

O mare parte dintre eleve învață croitorie. Multe întreprinderi solicită de pe acum angajarea viitoarelor absolvente.

Tînărul Valeriu ne-a declarat că dorește să ajungă un bun muncitor.

Îți pot aminti vreo clipă figurile acestor tineri sportivi că te afli într-o colonie de delicvenți?

de mare preţ. E reclamată şi tribunalul decide internarea ei în colonie.

Un tablou incomplet, cu toate acestea valabil pentru cea mai mare parte a copiilor internaţi în coloniile de minori.

Se pot admite, în mare, două categorii de delicvenţi. Pentru cei din prima, vagabondajul, furtul, prostituţia sînt consecinţele lipsei de căldură familiară, neglijenţei şi brutalităţii părinţilor, care, la rîndul lor, sînt cauzate, de cele mai multe ori, de proastele relaţii conjugale ale părinţilor. În cea de-a doua, minorul cade în delicvenţă din pricina răsfăţului şi leneviei cu care l-au obişnuit părinţii. Infracţiunea apare aci ca un joc interzis, plin de senzaţii, în stare să-i înfrîngă splinul său timpuriu.

În fosta Romînie burgheză cauzele care împingeau copilul spre acţiuni necinstite erau, la rîndul lor, consecinţa directă a structurii sociale de atunci. Structură socială care determina şi şomajul, şi mizeria crescîndă a oamenilor muncii, şi nesiguranţa continuă care creează instabilitate şi lipsă de perspectivă în cămin. Dar azi cauzele se opresc într-adevăr numai la familia delicventului. Părinţii nu mai pot avea nici o scuză, o dată ce statul le asigură toate posibilităţile pentru a-şi crea o viaţă omenească şi statornică.

Pedagogi, elevi, părinţi

În discuţia cu tînărul Sergiu, comandantul coloniei din Iaşi a pomenit cuvintele: „şcoală, club, sală de ping-pong, bibliotecă, ieşire în colectiv la cinema". Vom adăuga şi altele: echipe sportive, echipe artistice, concedii petrecute în taberele de odihnă de la munte şi mare, premii, cîştiguri personale, vacanţă şcolară etc.

Nici un fel de deosebire între această colonie şi o obişnuită şcoală tehnică! Aceeaşi uniformă, acelaşi tratament. Se învaţă metalurgie, stenodactilografie (fete), legumicultură etc. plus obişnuitele cursuri teoretice.

Nu constrîngeri, nu pedepse, nu identificarea delicventului minor cu cel major — ci dimpotrivă: asigurarea unor condiţii materiale optime, care să răspundă tuturor cerinţelor rămase nesatisfăcute în traiul său de acasă(mîncare, îmbrăcăminte, distracţie). Toate acestea la un loc au făcut ca pedeapsa cea mai mare pentru delicventul ajuns aci să fie ameninţarea: ai să fii dat afară din colonie!

De necrezut, dar, în schimb, adevărat!

Ceea ce nu înseamnă că stînd aci liniştit, mîncînd, învăţînd şi distrîndu-se, copilul se transformă în mod automat. E adevărat, cea mai mare parte dintre ei se trezesc că au devenit oameni de treabă, fără să fi simţit cum, trei ani înşir, proastele deprinderi le-au fost smulse pas cu pas de pedagogii care le-au urmărit fiecare mişcare, i-au îndrumat pe nesimţite — tocmai cînd bănuiau mai puţin. Iată în acest sens un fapt semnificativ, văzut de mine în colonia din Iaşi.

După doi ani petrecuţi în colonie, elevul N. T. din Slatina a fost învoit să plece acasă în vacanţa de iarnă. La întoarcere comandantul l-a rugat să-i povestească cîte ceva de acasă. Şi a povestit cum la început toată lumea l-a privit cu neîncredere, apoi cu bunăvoinţă şi, în cele din urmă, cu dragoste deplină. Chiar şi tatăl său, spune băiatul, l-a sărutat la plecare.

Istorisind acestea, N. T. se opreşte înecat de lacrimi. Povestind, şi-a reamintit din nou scenele petrecute. În sufletele deschise, senine, ale părinţilor săi el şi-a văzut oglindit, pentru prima dată, noul său chip. Pentru prima dată şi-a măsurat şi şi-a pipăit propriul suflet.

E, desigur, foarte greu să faci o prezentare sistematică a metodelor de educaţie aplicate. Fiecare minor constituie o problemă aparte şi pentru fiecare pedagogul trebuie să imagineze, o dată cu faptul ivit, soluţia cea mai nimerită. Găsesc cu toate acestea interesant să reproduc cîteva asemenea soluţii, pe care educatorii le-au folosit în scopul călirii voinţei copilului şi stimulării sentimentului său de cinste şi devotament.

În curtea coloniei din Iaşi se află o alee cu vişini. Ei, bine, ce poate fi mai tentant pentru un copil, decît vişinele coapte? În fiecare primăvară elevii se adună şi semnează, la propunerea comandantului, un..., contract: nimeni nu va mînca o singură vişină, pînă nu va începe culesul. Şi angajamentul se păstrează cu sfinţenie. Înfrînîndu-şi cu străşnicie lăcomia, băieţii trec, se plimbă pe alee cu vişini, fără a rupe vreo poamă.

Într-o zi, profesorului de romînă îi dispar de pe catedră mănuşile uitate. Tovarăşul Gheorghiu anunţă acest lucru colectivului de elevi, cu un glas plin de amărăciune. Băieţii primesc vestea ca pe un trăsnet.

— Trebuie să le aflăm! — strigă deodată cu toţii.

Şi, peste o oră, un grup victorios intră în biroul comandantului. Mănuşile se aflau ascunse în coşul sobei.

— Dar făptaşul? — întreabă comandantul, regizînd, cu talent şi scop precis, aceeaşi mină îndurerată.

Tinerii pleacă din nou. Unul dintre ei îşi aminteşte că l-a zărit azi dimineaţă pe colegul S. cu braţul murdar de cenuşă pînă la cot. Băieţii îl iau la întrebări şi descoperă în ei făptaşul. Este dus pe sus la comandant.

— Să fie dat afară!— cer ei cu hotărîre.

Ce situaţie nostimă şi înduioşătoare în acelaşi timp! Delicventul e propus să fie pus „în libertate", deoarece faptele sale pătează onoarea colectivului de aci. Nu e de mirare. La nimic nu ţin mai mult oamenii doritori să-şi îndrepte trecutul întunecat, decît la a înfăţişa, în fiecare clipă, celor din jur, cinstea, integritatea şi devotamentul lor.

Asemenea istorioare am mai auzit o mulţime. De la elevi, de la profesori şi, în special, de la eminentul şi valorosul pedagog al coloniei din Iaşi, locotenentul-major Constantin Gheorghiu. Am rîs şi m-am înduioşat pînă la lacrimi, ascultîndu-le o zi întreagă.

Anumite considerente de ordin moral, uşor de înţeles, ne împiedică să vorbim despre cei care au absolvit asemenea şcoli. E de ajuns să ştim atît: cea mai mare parte dintre băieţii şi fetele care au părăsit coloniile de minori s-au încadrat perfect în societate, ca elemente, cinstite, dovedind mult devotament şi dragoste de muncă.

Mulţi dintre ei s-au înscris la universităţi, devenind cadre de valoare în administraţie, pe tărîmul culturii şi tehnicii.

NOUTĂŢI!

IA NAŞTERE UN ANSAMBLU

Imaginaţi-vă că e vară. Vă aflaţi pe o cîmpie înverzită, dorind să prindeţi un fluturaş. Săriţi, dar degeaba. Fluturele v-a scăpat. Alergaţi după el. Nu-l uşor. În sfîrşit: aţi pus mîna pe el. Iată aceleta pe care a trebuit să o interpreteze, printre altele, tînăra Szekelyhidi Eva, lucrătoare la cooperativa de producţie meşteşugărească „Carpaţi" din Tg. Mureş, la concursul în care au fost selecţionaţi cei peste o sută de membri ai Ansamblului de cîntece şi dansuri al Regiunii Autonome Maghiare.

Examenul a fost trecut. De acum, în timpul liber, după orele de producţie, tînăra muncitoare va avea o nouă îndeletnicire.

Corespondenţă de **Ştefan IZSÁK**
Fotografie de Meiszter PINKÁSZ

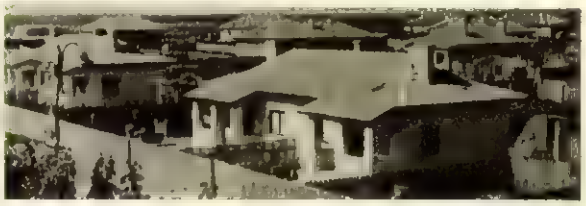

S-A CONSTRUIT UN CARTIER NOU

Ajutaţi de stat prin acordarea de împrumuturi pentru construcţii de locuinţe proprii, numeroşi ceferişti de la atelierele Palas-Constanţa şi-au construit case noi.

Aproape toate locuinţele sînt în prezent gata. Ele formează un nou cartier al Constanţei, care a căpătat denumirea de cartierul Filimon Sîrbu.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

MUNCITORII SPRIJINĂ POLITEHNIZAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Elevii şcolii mixte nr.11 din Ploeşti au primit în dar, din partea muncitorilor întreprinderii I.S.A.R., instrumente şi aparate pe care le vor folosi în practica din timpul vacanţei, precum şi unelte agricole cu care îşi vor îngriji grădina şcolii.

În fotografie directorul-adjunct al întreprinderii I.S.A.R. explicînd elevilor funcţionarea unui mic dinam, una din piesele oferite în dar.

Fotografie de I. VERMONT
Ploeşti

ŞALUPA — LABORATOR

Atelierele navale din Galaţi au executat o comandă specială. E vorba de o şalupă cu motor care va fi folosită în cercetările ştiinţifice ce se fac în Delta Dunării. Partea dinspre pupă a şalupei este înzestrată cu un laborator de analize şi cercetări, iar în faţă sînt cabinele cercetătorilor ştiinţifici.

Fotografie de Gh. BERCOV

MEŞTERI ÎN CERAMICĂ

Suite de figurine, bibelouri, obiecte mici de artă, toate realizate din ceramică, lucrări de adevărată măiestrie, ies din mîinile îndemînatice ale lucrătorilor-artişti din Vadul Crişului.

În fotografie: Elisabeta Hasaş lucrînd la finisarea unor figurine.

Fotografie de E. POPPER

NOUTĂŢI!

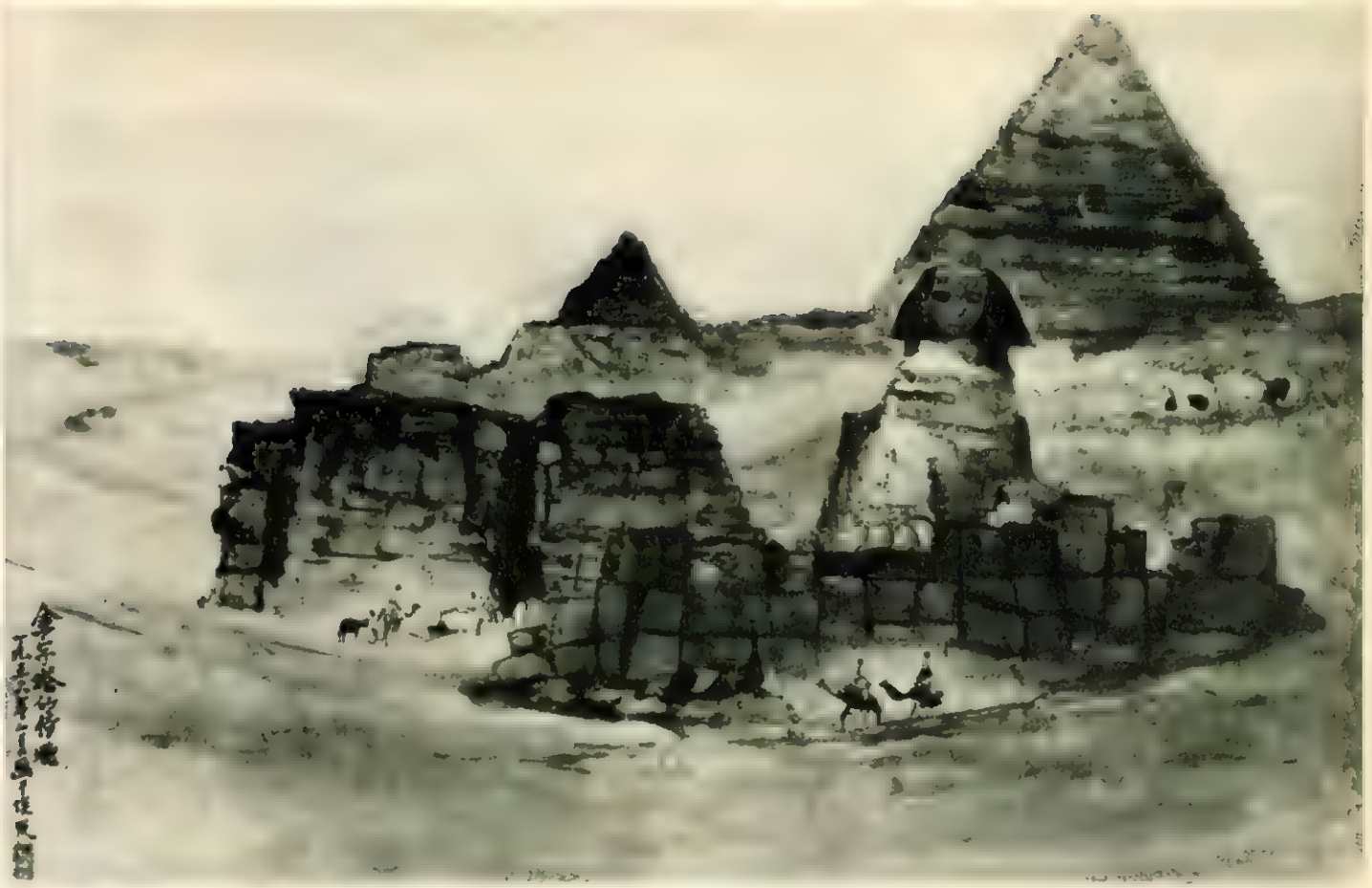

SI-LU — Piramide în amurg

EGIPTUL

văzut de pictori chinezi

Nu s-ar putea spune că pictorii Si-Lu şi Ciau Wang-Yun, oaspeţi timp de cîteva luni ai Egiptului, au inclus în lucrările lor majestatea hieratică a peisajului de pe tărîmul piramidelor; mai curînd au surprins în acele locuri motive pentru un desen transparent cu contur de filigran, specific artei chineze. Astfel interpretată, imaginea Egiptului capătă rezonanţa nu lipsită de farmec a unei limbi vorbite cu accent străin.

Se pare că lumina care scaldă malurile Nilului i-a cucerit pe oaspeţii veniţi de pe meleagurile lui Hoangho. Ei au găsit în natura Egiptului, pe încinsele lui nisipuri şi în paradisiaca răcoare a umbrei de palmieri, acel calm şi acea intensitate a culorii care fac ca siluetele să se profileze ca decupate pe cer, pe sol, pe pereţii giganticí ai piramidelor. Tuşul laviului capătă calde rezonanţe în gama de alb-negru, în mîinile lui Si-Lu, amator de poezie spectaculoasă ca aceea a „Piramidelor în amurg" sau a stîncii bătută de val din „De veghe"; Wang-yun, virtuos desenator, sensibil mai ales la ritmul liniilor, la împerecherea decorativă de forme, caligrafiază fine şi vibrante siluete din care se încheagă imaginea unei tăcute poezii a gesturilor (evidentă în „Întoarcerea de la cîmp" sau „Arabi").

A. A.

CIAU WANG-YUN — Întoarcerea de la cîmp

SI-LU
De veghe

CIAU WANG-YUN

Arabi

SHLU

Mamă şi fiu

SI-LU

Sub un copac

SI-LU

Corabia deșertului

În tren

de **ASZTALOS István**

Ilustrație de N. POPESCU

Someșeanul fumega în gară, gata de drum. Fusese zi de tîrg și compartimentele se umpleau încet de țăranii care veneau de la tîrg. Urcau cu desagi, cu clondire, în vagoanele care miroseau a fum, se trăgeau de-a lungul culoarelor și își așezau boccelele, cu zornăieli și zdrăngăneli, în portbagaje. Bărbații aprindeau numaidecît cîte o țigară, iar femeile se așezau bine pe bănci, ca să ocupe cîte două locuri.

Într-unul din compartimente erau cinci. Bărbați greoi, cu straie ponosite, nebărbieriți. Afară soarele de primăvară strălucea cald de tot, pătrundea pe fereastra largă și dădea un aer prietenos compartimentului care altfel era plin de praf și duhnea.

Țăranii însă ședeau ursuzi pe locurile lor și clipeau îngrijorați din ochi spre cei care umblau pe coridor, nu cumva să mai intre cineva, iar ei să fie nevoiți să se înghesuie mai tare. Dar a mai intrat. În compartiment a pătruns un țăran de vreo cincizeci de ani, cu o mustață mare, bălaie. Un om cu fața brăzdată, dar încă rumen și oacheș.

Sînt unii care duc cu ei, pe oriunde îi poartă pașii, bucuria de a trăi. În jurul lor plutește numai voie bună, prin ei viața se însenînează. Așa era și omul acesta. Intră, salută cu glas tare și se așează la fereastră. Dar se ridică repede și coborî geamul.

— Bate soarele ăsta... — zise el voios.

Țăranii își întinseră grumajii, cum fac găinile cînd simt vreo primejdie.

Pe coridor se oprise o țărancă în vîrstă, cu niște clondire. Se uită cu pizmă cîți au apucat să se așeze în compartiment; ar fi pornit mai departe, dar omul cu mustața bălaie îi făcu semn.

— Mai este loc... Uite, aci, lîngă mine, să mai întineresc.

Femeia intră, își cocoță clondirele, bocceaua, apoi se așeză, strîngîndu-se în sine fără o vorbă. Însă omul cu mustața bălaie nu-i dădu răgaz să șadă mută:

— Așa cum ședem noi doi acuma, ai zice că ne-am sfădit — spuse el rizînd.

Dar femeia nu rîse. Era ea, nu-i vorbă, femeie durdulie, cu ochi mari, negri, dar fața îi era stafidită și de un galben bolnăvicios. Glasul, aspru:

— Nu-s obligată să stau de vorbă.

Omul tresări ușor.

— Știu și eu că nu ești obligată, dar vezi că așa-i obiceiul. Nu putem ședea ca niște momîi — spuse el.

Apoi se întoarse de la ea și începu să le vorbească celorlalți.

— Aș fi vrut o văcuță bună... M-am uitat să văd la ce preț ar fi... Am să-mi cumpăr una chiar săptămîna viitoare...

Nimeni nu-i răspunse.

Scoase un pachet de țigări, aprinse una, apoi întinse pachetul spre cel care îi ședea în față.

— Aprinde — îi îmbie el.

Omul scormoni foarte grăbit cu degetele lui noduroase și scoase o țigară. Iar ceilalți începură să se foiască. Un om tare nebărbierit își drese glasul:

— Chmm... D-apoi, o văcuță bună îi bună — rosti el și clipi din ochi spre pachetul de țigări.

Cel cu mustața bălaie prinse de veste și-l îmbie și pe el; apoi mai îmbie doi oameni.

Tot compartimentul fuma. Și veni vorba despre semănături.

— Noi am pus punct — rosti omul cu mustața bălaie. E boronit, neted ca-n palmă... Și as' toamnă la noi toate au fost gata mai degrabă decît oriunde...

„La noi"—omul spunea mereu numai ce-a fost și ce e „la noi". Cu încetul ceilalți se dumiriră de ce vorbește așa. Atunci se uitară la el și mai și. Îi priviră cizmele cînd și le repezi înainte cu o mișcare sigură de sine, cioarecii curați, cîtuși de puțin roși, sumanul albastru-închis. Avea și un șal la gît, un șal cenușiu, iar căciula de miel era și ea nouă, cu lîna lucioasă și măruntă. Dar mai strălucită decît toate îi era voioșia. Vorbea tare, hotărît, ca omul care nu are nimic de tăinuit.

— ...Ba avem și vaci care dau pînă la douăzeci și patru de litri pe zi... Ceas, nu alta: opt litri la un muls... Li se dă borhot, bine-înțeles...

Mai tîrziu îi întrebă:

— Sînteți din Cața, nu?... Am fost prin Cața. Eu îs din Ghej, dar am ajuns apoi în Bărăi. M-am însurat acolo. În Ghej nu mai am pe nimeni. Cel mult drăguța părăsită — rîse scurt. Frumușică drăguță am avut eu acolo. Lackó Annuș... Avea niște ochi întunecați, ca noaptea...

Femeia de lîngă el, care pînă acum șezuse ghemuită, se mișcă și se uită la omul cu mustața bălaie. Și deveni tot mai agitată. Fu cît pe ce să vorbească, dar apoi strînse și mai tare din buze și rămase mută. Trăgea însă într-una cu coada ochiului la omul ăsta. Se uita la el cît era de puternic, cît părea de cu dare de mînă și mai ales ce voios era. Cu încetul, o cuprinse amărăciunea de-a binelea. Se mai luptă o vreme cu sine însăși și pînă la urmă, buzele îi tresăriră, iar din gură îi scăpă întrebarea:

— Și de ce ai părăsit-o?

Glasul îi era agresiv și tăios.

Omul, care vorbea acum de altceva, o privi surprins.

— Ce?

— Fata ceea din Ghej.

— Fata din Ghej? — dădu din umeri. Nu ne potriveam. Ea era alt fel, eu alt fel...

Privea, căzut pe gînduri, înaintea lui.

— ... Nu știa să trăiască. Îi părea rău de orice, pentru oricine. Chiar și pentru ea însăși... „În ladă trebuie să îndeși, nu în burtă"— zicea ea. Cică o să mă învețe ea și pe mine să agonisesc... Cînd o cătai, tot asta turuia.

Ridică brusc capul.

— Odată, la joc, am cerut un litru de vin pentru ortaci. M-a ocărît că-s mînă spartă și cîte toate... Stai tu, fată hăi, m-am cugetat eu, că n-am poftă să postesc toată viața!... Am părăsit-o.

— De asta?

— De asta! M-am dus să slugăresc în Bărăi.

O vreme se lăsă tăcere; femeia tăcea, omul căzuse și el pe gînduri. După un răstimp, se întoarse către ea:

— Te pomenești că și dumneata ești din Ghej.

Femeia stătu pe gînduri, făcîndu-și de lucru la basma, apoi se întoarse brusc cu fața spre el.

— D-apoi nu mă mai cunoști? — întrebă ea provocătoare.

Omul îi privi fața scormonitor, apoi clătină încet din cap.

— Nu!

De agitată ce era, femeii îi zvîcneau iar buzele. Își dezlegă brusc năframa.

— Nici așa?

Omul clătină doar din cap și de data asta.

— Nu! Nici așa.

Femeia roși de rușine. Spuse cu amărăciune:

— Sînt Annuș... Lackó Anna.

La asta omul nu mai putu decît să îngăime:

— Annuș!... Lackó Annuș?!... Ei, să știi că te-ai schimbat, nu glumă!

De rușine și de pizmă, ei i se preschimbă glasul.

— Ai îmbătrînit și'mneata, îi pe pace, Văd că nici nu mai vezi cu ochii.

Omul o măsură cu băgare de seamă.

— Ei, dar tu!... — spuse.

Apoi iar îl cuprinse voioșia:

— Dar văd că și tu ai agonisit mai curînd în burtă decît în ladă. Nu-i vorbă, la vîrsta asta și maică-ta era grasă, deși a trăit doar cu zeamă lungă. Știți ce bujor de fată a fost Annuș asta?—se întoarse el spre ceilalți. Ia te uită!... — și clătinînd din cap, se minună cît de mult s-a mai îngrășat Annuș.

— Aud că te-ai măritat cu Boros Beri și n-ai avut copii...

— Nu mi-a dat dumnezeu — roși iar femeia.

— Ți-a fost slab vecinul — rîse omul...

Pe culoar trecea unul cu bomboane. Omul cu mustața bălaie îi făcu semn să intre și cumpără niște bomboane învelite în celofan. Erau zece boabe, zece boabe mari.

Femeia se uita la el cum își scoate portmoneul și plătește bomboanele. În portmoneu era un teanc zdravăn de bani. Îi năpădi atîta

amărăciune în inimă, încît buzele i se subțiară și mai mult. Omul desfăcu bomboanele și o îmbie:

— Ia, Annuș, să-ți mai îndulcești viața.

Și femeia luă, vezi bine, repede, cu năduf. Măcar atîta să fie al ei de la omul ăsta... Bagă bomboana în gură numaidecît, apoi îl privi îngrozită cum îmbie, rînd pe rînd, tot compartimentul.

Un țăran mai tînăr se gîndea să cumpere și el niște bomboane ca astea, pentru fetița lui; acum, însă, își mută gîndul: ăștia s-ar aștepta să-l îmbie și el. Preferă deci să ascundă pe furiș bomboana primită.

Omului cu mustața bălaie îi mai rămăseseră patru bomboane. Una o bagă în gură, iar trei le împachetă la loc în celofan și le păstră în mînă. Femeia îl privi, îl privi și se făcu ca fierea la față.

TE VĂD!.. TE VĂD!..

Fotografii de A. MIHAILOPOL și S. ȘTEFĂNESCU

Înghețata este într-adevăr populară însă „metoda" de aruncat ambalajul nu trebuie... popularizată.

„Omul care aduce ploaie" (str. Maria Rosetti 36—etaj).

„Poftiți în vagoane", sau „Poftiți pe vagoane"?

Din sacii rupți se scurge sarea... Sare, pe toate drumurile, prin toate gangurile oferă T. A. P. L. — Mediaș.

— Văd că ești tot așa ca atunci... Împarte-le pe toate — spuse ea încet, să n-o audă ceilalți.

Omul se posomorî, apoi dădu din umeri.

— Iar tu, văd că numai pe dinafară te-ai schimbat. Bietul bărbatu-tău, dacă nu i-oi fi venit de hac pînă acuma, nici zile multe n-are...

Femeia îl privi cu pizmă.

— Dumitale ți-e ușor.

— Da. Cînd mi-e greu, pun jos.

Se înfurie pe neașteptate:

— Tot cu asta-mi veniți: că mie mi-e ușor. Și tot cu asta mi-ați venit mereu... De ce mi-ar fi fost mai ușor mie? Că doar am ostenit și eu întocmai ca voi. Mi s-au chircit degetele de atîta muncă.

Își ridică mîinile grele, cu vinele umflate, și le privi.

— Fii pe pace, că au muncit și astea cît ale altora! — spuse.

Fără voia lor, ceilalți își priviră și ei cu toții palmele bătucite și degetele chircite.

Glasul omului cu mustața bălaie deveni iar voios și cam bățos:

— Acum mi-e ușor, nimic de zis. Dar și vouă vă poate fi la fel... Avem o bunătate de colectivă, cea mai de frunte din raion. Pămînturile cele mai bune. Trei sute de hectare...

Femeia se făcu cenușie la față.

— Acolo-s numai pîrliții...

Omul se zborși.

— De teapa mea, nu?... Ai fi vrut tu un pîrlit ca mine!...

De data asta femeia mușcă, aidoma unui șarpe:

— ...Care fac numai risipă. Risipesc tot...

La vorba asta omul se liniști.

— Avem patruzeci de perechi de boi, Annuș... Douăzeci de vaci cu lapte...

— N-o să mai aveți... La nimic nu vă pricepeți...

— ... o sută douăzeci de scroafe de rasă. Acum un an n-aveam încă nici una. Fă socoteala cîți purcei o să avem la toamnă...

— Lăsați plugurile afară pe cîmp, în ploaie... Porumbul nu e cules nici în noiembrie...

— La noi nu se pomenește asemenea lucru. Cînd cu împărțeala, am dus acasă, eu și cu ceilalți trei ai mei, douăzeci și opt de măji de grîu, Annuș... Acuma îmi cumpăr o vacă...

La asta femeia nu mai fu în stare să răspundă. Douăzeci și opt de chintale de grîu într-un an!... Îl privi cu ură pe omul ăsta atît de liniștit, care, cînd ea era fată, o părăsise ca pe nimic, omul a cărui viață, gîndea ea, fusese întotdeauna atît de ușoară și nu fusese atît de zbuciumată ca a ei.

Acum stătea doar cu buzele strînse, mută.

Și ceilalți tăceau. Unul își plimbă ochii pe sumanul de pănură ponosit și se mohorî foarte. „Douăzeci și opt de măji de grîu, asta-i grozav de mult!"—gîndi el. Își aminti că ei sînt cinci care știu să muncească. „Asta cîte măji ar putea să fie?" Gîndul îl făcu să pălească.

Pe ușă își vîrî atunci capul un flăcău.

— De cînd te caut, bade András. Vino dincolo, la noi, că mai este loc — spuse el.

Omul cu mustața bălaie se ridică.

— Sîntem împreună — le explică el ăstora.

Din ușă se mai întoarse o dată.

— Da' să nu te superi pe mine — îi spuse el femeii. Bine că ne-am mai întîlnit. Ține! —și îi întinse cele trei bomboane înfășurate în celofan.

Privirile femeii se întunecară și mai mult; mîna-i tresări, să-l pleznească peste ochi, nu alta; dar pînă la urmă tot le luă, ascunzîndu-și unghiile. Trenul porni de mult, iar ea ședea, ședea pe locul ei, cu buzele strînse și strîngea în pumn bomboanele înfășurate în celofan.

Ilustrația de Ion URCAN

SEMNE

ÎNTR-O CAMERĂ LA SOVATA

de Maria ARSENE

Bocancii au fost croiți din toval. Toval gros, ca să îndure anii, zăpada, băltoacele, nădușeala. Tocurile sînt ruinate pe de margini, unul fiind direct văduv de placheu.

Pălăria a fost cîndva verde. Apoi vîntoasele, vărsările de apă și boabele înghețate de măzăriche din praguri de iarnă i-au șters culoarea, au lățit-o, i-au umflat postava groasă și ieftină, pînă și-a înstrăinat cu totul forma, de i-a plesnit panglica.

Cufărul e lipsit complet de personalitate și identitate. O ladă dreptunghiulară, de tip cazon, cu fețele prost geluite la rîndea, brîu subțire de fier petrecut peste mijloc. Belciugul prinde de nas un lacăt mare, de magazie.

Cufărul este al lui Petrică.

Bocancii sînt tot ai lui.

Și pălăria.

Horvath Iuliana, îngrijitoarea vilei din Sovata, mă informează:

— ... Înainte vreme vila o stăpînea... Oaspeții de sezon erau... (Înțelegem ușor, și fără nume, cine stăpînea și folosea vila).

Kafay Geza, directorul stațiunii (care este de altminteri și un strașnic gospodar), actualizează:

— ... astăzi găzduim în vilă miniștri, delegații străine și, bineînțeles, fruntași în producție...

Îl văd pe Petrică încălțat în bocanci de uriaș, cu pălăria pleoștită în cap și lăsată pe frunte. Petrică Constantin, lucrător de linie la C. F. R., pe traseul Slatina — Piatra Olt.

Plouă... Ninge... Bate vîntul.. Viscolește... Arde soarele...

Petrică scoate traversele putrede și le înlocuiește cu altele sănătoase. Controlează și schimbă crampoanele, întărește trifoanele, strînge buloanele, verifică eclisele. Bocancii i se-nfundă în noroiul de pe marginea rambleului; scrîșnesc sub colțurile de cremene ale balastului. Postava pălăriei suge ca un burete picăturile de ploaie ce cad în ropot. Iar la o asemenea muncă nu poți să umbli nici cu pantofi fini, nici cu pălării de fetru moale.

Acceleratul zboară cu 120 kilometri pe oră peste panglicile de oțel date în seama lui Petrică cel cu bocancii de zece ocale și pălăria ca o găină speriată în cap.

★

Bocancii, pălăria și cufărul au fost găzduite pentru 21 de zile într-o cameră cu parchet pe jos, covor persan, pat elegant cu polog, somieră pe arcuri și saltea de lînă, radio, terasă însorită, fotoliu, șezlong și măsuță de scris. În camera de la etaj a vilei numărul cinci. Cea mai luxoasă din Sovata.

Buletinul de identitate al chiriașului sezonier poartă o suită de ștampile în stricta erarhie a anilor. A anilor noștri: Slămic... Eforie... Vasile Roaită... Govora... Sovata. Mai există și un pașaport care destăinuie că acum doi ani proprietarul și-a petrecut concediul la Balaton (Ungaria).

Iar șifonierul cu oglindă păstrează un costum de camgarn, o pereche de pantofi de antilopă, patru cămăși de poplin și o pălărie nouă din fetru, scoase din cufăr și rostuite cu grijă pe umerașe și rafturi.

Echipamentul de duminică și de sărbătoare al lui Petrică, lucrător de linie la C. F. R. și fruntaș în muncă.

Vom vedea PE ECRANE...

Fotoreportaj de S. ȘTEFĂNESCU

Atîtînd curiozitatea chiar și a celor mai puțin curioși, imaginile uriașe de pe panourile din centrul Capitalei vestesc ce filme noi vor vedea în curînd bucureștenii. Printre acestea, evident, filme românești realizate de studioul „București".

Celor nerăbdători le prezentăm cîteva imagini luate pe platourile pe care se toarnă viitoarele filme.

„Poveste ciudată" se intitulează scenariul unui film pe care scriitorul Maria Arsene îl citește (foto 1) reprezentanților redacției de scenarii a studiourilor.

Iată-l pe regizorul francez Daquin, însoțit de echipa de prospecție a studiourilor (foto 2), în mijlocul tufelor de ciulini din Bărăgan. Aici va începe peste scurt timp turnarea filmului „Ciulinii Bărăganului", după romanul lui Panait Istrati.

Pînă cînd „Vagonul 3021" va rula pe ecrane, regizorul Tobias repetă cu actorii cîteva scene (foto 3) din acest viitor film.

Atențiune, se filmează!... Se filmează o scenă din „Bijuterii de familie" (foto 4) și una din filmul „Festival" (foto 5).

Pelicula filmului este gata. Sau aproape gata. Acum filmul este developat în laborator (foto 6).

Montajul. O treabă meticuloasă și de mare însemnătate. Imagine cu imagine este parcurs întregul film „Vultur 101" (foto 7), în regia lui Andrei Călărașu și în montarea Eugeniei Dumitrescu. Se fac tăieturi, adăugiri, recombinări de scene, cu un cuvînt, se definitivează filmul.

Postsincronizarea este metoda cea mai perfecționată de a asigura partea sonoră și vorbită a filmului. Actorii, negrimați, necostumați, nu mai apar în fața obiectivului aparatului de filmat, ci doar a unui microfon. Așa cum face, de pildă, actorul Marcel Anghelescu pentru filmul „Cazul Lakatos" (foto 8).

Dacă întrebarea „n-aveți un bilet în plus?" se va face des auzită în fața cinematografului, înseamnă că munca depusă în studiouri *acum* pentru ce va fi *în curînd* n-a fost zadarnică.

VULTUR 101 ÎȘI ANUNȚĂ SOSIREA

Prezentările dintre noi și eroii lui „Vultur 101" au loc într-o atmosferă — cum se obișnuiește a spune — specific cinematografică. În timp ce pe un ecran de proporțiile unei coperte de carte își face intrarea căpitanul de aviație Andrei Timuș, „consiliul zeilor" — respectiv montera-șefă Eugenia Dumitrescu, regizorul Andrei Călărașu și operatorul Lupu Gutman —dispune din cîteva cuvinte de soarta episodului ce se desfășoară sub ochii noștri. Rezultatul? Printr-o simplă apăsare pe buton căpitanul de pe ecran e trimis să alerge în sens invers, fiind oprit apoi brusc de aceleași puteri discreționare ale monterei. Filmul pe care e înregistrată imaginea capătă acum anumite semne, creionul roșu parcelează de asemenea pelicula unde se găsește muzica. Ambele fișii sînt potrivite pe capul de citire al mesei de montaj — proiecția reîncepe. De două, de trei, de cinci, de nouă ori, bietul căpitan Timuș aleargă iar

și iar, pînă-i iese sufletul, sau ca să fim mai preciși: pînă cînd imaginea, muzica și zgomotul fac un tot omogen, așa cum a hotărît, în scurtul conciliabul, regizorul.

Distribuția și... anecdotica

Pentru „Vultur 101", film în care pasiunea erotică se învecinează cu spionajul, muzica lui Rachmaninov și a lui Grieg, cu șuierul de nălucă al reactoarelor, în care dragostea senină se prăbușește în cîteva clipe și impulsivitatea duce la violență, regizorul Andrei Călărașu a ales o distribuție originală, din care puțini actori au mai avut pînă acum experiența platoului de filmare. Căpitanul de aviație Andrei Timuș și-a întîlnit interpretul tocmai la Teatrul de Stat din Constanța, în persoana actorului Ștefan Moisescu; Coca Dumitrescu — în film soția lui Timuș — n-are decît 18 ani în viața de toate zilele; a fost găsită de regizor în corpul de figurație al unui teatru bucureștean și numai după debutul din „Vultur 101", tînăra a luat hotărîrea să se dedice carierei artistice. Constantin Sincu este cunoscut în calitate de director al Teatrului Tineretului, ceea ce nu-l împiedică să ni se releve în film drept un perfect muzician și... dar nu, am hotărît să păstrăm discreție asupra subiectului... Cu un mic efort de memorie vă veți aminti că Marga Butuc-Codrescu și-a făcut prima apariție pe ecran în „Nepotul gornistului". Totală schimbare de personaj în „Vultur 101".

Știți desigur cine e interpreta clasică a „Chiriței" lui Vasile Alecsandri. În „travesti", talentatul actor ieșean Miluță Gheorghiu! Învățat să-l vezi mai cu seamă în această postură, te cuprinde mirarea cînd afli că artistul a abandonat vremelnic fustele și cupletele veacului al XIX-lea, pentru figura — nu mai puțin pitorească — a unui bătrîn și simpatic aviator.

Și acum, unele amănunte „inedite" din jurnalul de bord al echipei „Vultur 101". Acțiunea filmului se petrece într-un oraș X, unde se află un aerodrom militar, cu o escadrilă de vînătoare alcătuită din reactoare. Viața de pe aerodrom este tot timpul legată de viața familiei căpitanului Timuș. Pentru ca interpreții să se acomodeze cu aviația, a fost nevoie ca toți să poarte un timp uniforma, să trăiască în mijlocul unui aerodrom militar autentic. Bineînțeles că regulamentele militare n-au fost chiar atît de repede asimilate de cineaști, în schimb aviatorii veritabili s-au familiarizat mult mai lesne cu artiștii. Așa se face că, într-o zi, sosind un general în inspecție la unitatea respectivă, acesta a fost destul de mirat de faptul că un soldat a omis să-i prezinte reglementarul salut. La întrebarea generalului, omul a răspuns candid: „Credeam că și dumneavoastră faceți parte din echipă!" Desigur, generalul a rămas surprins. Dar și mai surprins a fost Nini Ștefănescu (băiețelul de 5 ani care joacă un rol destul de important în întîmplările din „Vultur 101"), aflînd că atunci cînd ai dinți de lapte și aceștia îți cad în plină activitate cinematografică, „nenea regizorul" îți comandă repede o proteză, fiindcă filmările nu pot tolera capriciile dentiției infantile ...

Ați văzut undeva în București aceasta statuie a lui Prometeu? Vă amintiți și unde?

(Răspuns la pag. 22)

Premiera

„Vultur 101" își anunță premiera pentru 2 septembrie, tradiționala zi de sărbătoare a aviației. După cum ne declară regizorul Andrei Călărașu, „Vultur 101" va avea destule necunoscute pentru iubitorii filmului de aventuri. În prim-plan s-a urmărit însă soarta unei familii, s-au pus probleme de conduită morală. Filmul nu definitivează soarta eroilor săi, lăsînd oarecum concluziile la latitudinea spectatorului. Discuțiile despre căpitanul Andrei Timuș, despre soția sa, despre pianista Laura, pot continua așadar și după aprinderea luminii. Iată deci un film care ne face să-l așteptăm cu curiozitate.

M. MARINESCU-SANDU

Nu lese fum fără... truc. Operatorii I. Stoica și B. Marcel pregătesc scena pătrunderii avionului inamic, protejat de nori, din filmul „Vultur 101".

DE CE PLACE SPECTACOLUL „N-AVEȚI UN BILET ÎN PLUS?"

...Mai întîi pentru că la baza sa stă un text scris cu respect pentru bunul gust al spectatorilor. Autorii (N. Focșa, Radu Stănescu, Titi Aca) au dovedit pricepere în mînuirea mijloacelor specifice genului. Cupletul care dă titlul spectacolului pornește de la ideea „cozilor" la spectacole — expresie a setei de artă a noului public; de aici derivă întrebări ca aceea adresată lui Adam la începutul lumii de către un maimuțoi burlac care o văzuse pe Eva: „Poate-aveți o coastă-n plus?"; sau întrebarea unui leu adresată spectatorilor după ce dresorul și-a vîrît capul în gura lui: „N-aveți un dresor în plus?" etc. etc. Asemenea „poante" se găsesc cu zecile în spectacol, în „Imitații", în „Prezentare", în scheța „Melodramă" — în care e ridiculizat la modul grotesc stilul șiropos în teatru — sau în scheța „Intim tablou de familie", în care sînt risipite cu generozitate, în cîteva minute, o mulțime neobișnuită de glume bune.

E păcat însă că autorii au fost cam zgîrciți în abordarea temelor la zi: cele cîteva referiri la actualitate rămîn neobservate în contextul momentelor etern valabile.

Interpreții spectacolului,

Aida Moga și Villy Donea în „Fachiri".

și în primul rînd Tanți Cărăbină și Radu Zaharescu, Aida Moga și Villy Donea, au demonstrat că în materie de estradă greutatea specifică a textului nu se reduce la 7/8 dintr-un spectacol și că atunci cînd au de interpretat un text inspirat, pot fi excelenți.

La succesul spectacolului a contribuit și direcția de scenă (Titi Aca și Val. Moldoveanu) care — contrar obiceiului stabilit pe unele scene de estradă — a dovedit că posedă simțul umorului. Regizorii au înlocuit prin vervă și fantezie decorurile și costumele, baletele și reflectoarele, absente de pe estrada sălii Dalles, și au dat un spectacol mult mai bun decît cele ornamentate excesiv.

Bine condus muzical de către tînărul compozitor, pianist și șef de orchestră Mihai Negreanu, spectacolul ar fi cîștigat dacă melodiile românești ar fi fost mai inspirate, iar cele străine, în majoritate mambe despre o serie de Marii (Maria Cristina, Tina Marie etc.), ar fi fost cîntate și în românește.

În concluzie, iată secretul calității unui spectacol de estradă: 1. text cu satiră și umor de bun gust; 2. muzică bună; 3. interpretare revuistică și nu leftin mambo-bulevardiată; 4. o regie îndrăzneață, nerefractară la umor.

A. B.

URGENT!...

— Fotoreportaj —

de S. STEINER

În comuna Crasna un cetățean s-a accidentat grav. Pentru a fi salvat, trebuie să i se facă o intervenție chirurgicală. La stația de salvare din Cluj, sună telefonul: „Alo! Alo! Aici Sfatul popular din comuna Crasna, raionul Zalău... Vorbește oficiantul sanitar... Un bărbat a suferit o fractură la coloana vertebrală. Trimiteți urgent avionul"... Telefonista înregistrează apelul și...

Au trecut doar cîteva minute. Dispecerul de serviciu al stației AVIASAN a înmînat pilotului Simion Haralambie ordinul stației de salvare, care stabilește itinerarul. Pilotul se îndreaptă spre avion.

De multe ori avionul nu aterizează Aici, la spitalul din Jibou, aflat într-o poiană, avionul parașutează deseori medicamente și sîngele cerut urgent de către medicul șef.

A trecut doar o oră și pe aeroportul din Cluj a sosit avionul care aduce bolnavul din Crasna. Cu grijă el este urcat în mașină și dus la spital. Astfel, viața unui om obișnuit, un anonim, este salvată.

S-a semnat la Bucureşti un acord cultural între Republica Populară Română şi Republica Democrată Vietnam.

Foto AGERPRES

Noi vagoane de dormit executate la Complexul Griviţa Roşie. Capitonate cu vinilin românesc, noile vagoane au o înfăţişare elegantă şi pot fi întreţinute în condiţii mai bune de igienă.

Foto AGERPRES

La malul românesc al Dunării, pe „Podul prieteniei", în clipa în care reprezentanţii tineretului bulgar sosesc pentru a transmite reprezentanţilor tineretului român ştafeta păcii, ce-şi va urma calea la Moscova, la Festival...

La 10 iulie vor fi gata reparaţiile pe apă ale vaporului românesc „BEREZINA", aparţinînd Navromului. Un nou vas românesc este astfel redat circulaţiei maritime.

Fotografie de GH. CIOROBEA

Comisia Naţională a R.P.R. pentru U.N.E.S.C.O. împreună cu Institutul român pentru relaţiile culturale cu străinătatea au organizat în sala bibliotecii I.R.R.C.S. din b-dul Dacia o expoziţie de reproduceri după gravuri japoneze în lemn. În fotografie: gravura „PLOAIA" de Torii Kiyonaga.

Foto AGERPRES

Corespondentul nostru din Constanţa ne-a trimis fotografia de faţă, care înfăţişează o vedere generală a comunei Chilia Veche din raionul Tulcea, ultima comună cooperativizată în această regiune.

Fotografie de GH. CIOROBEA

Ovidiu

În întreaga lume este sărbătorită împlinirea a două mii de ani de la nașterea marelui poet roman Publius Ovidius Naso.

Născut la 20 martie anul 43 î. e. n. la Sulmona, Ovidie este unul dintre cei mai cunoscuți și mai populari poeți ai antichității. Alături de poemele homerice sau de epopeea vergiliană, opera poetică a lui Publius Ovidius Naso (Tristele, Ponticele, Metamorfozele) a străbătut veacuri de-a rîndul, intrînd definitiv în tezaurul literaturii universale.

Pentru poporul nostru aniversarea poetului roman are o deosebită semnificație, deoarece marele poet este și primul care a lăsat mărturii în versuri despre pămîntul strămoșilor noștri.

Publius Ovidius Naso a murit la Tomis (Constanța) la 1 ianuarie, anul 17 e. n.

CARTEA I-a A TRISTIILOR

Elegia a VIII-a

Tălmăcire de Eusebiu CAMILAR

De ce să nu se poată ca apele-n șuvoi
Spre vechile izvoare să curgă înapoi,
De la Apus să lasă al Soarelui alai,
Spre Răsărit să-și mîie de-acum focoșii cai;
De ce n-ar fi pămîntul de stele presărat,
Și n-am vedea văzduhul cu pluguri mari brăzdat;
De ce să nu răsară izvoarele, din foc,
Și flacără din ape n-ar izvorî pe loc?
Încredințat sînt astăzi și pot s-o prevestesc:
Nimic nu va mai merge pe vechiul drum firesc,
Nimic nu va mai merge pe drumul cunoscut,
Și nu se află-n lume nimic de necrezut!
O, toate au să meargă de-acuma înspre rău,
Căci am sperat zadarnic în ajutorul tău...
Cum ai uitat de mine, pe dată, om perfid,
Cînd l-ai văzut pe alții cum vin și mă ucid?
Lipsitule de suflet, vroiam măcar atît,
Să vii, măcar să-l mîngîi pe tristul doborît,
Să-i spui măcar o vorbă, sau să-l privești măcar,
Cum este dus din casă spre rugul funerar...
Frumoasa prietenie, cu nume vechi și sfînt,
Sub tălpi ai sfărîmat-o, trîntită la pămînt!
Pe vechiul tău prieten măcar să-l fi privit,
Cum geme sub atîtea nenorociri zdrobit,
Măcar așa, ca față de oameni străini,
Te-ai fi putut preface că plîngi sau că suspini,
Să fi rostit un singur cuvînt prietenesc,
Sau să-ți amesteci glasul în strigătul obștesc,
Și să privești, de spaimă adînc cutremurat,
Imaginea durerii ce n-o s-o vezi vreodată',
Să mă auzi, în ceasul din urmă cum îți spun,
Cutremurat de jale, un ultim rămas bun.:
Dar fost-a să se-ntîmple, prieteni lipsind,
Străini să mă petreacă în urma mea jelind...
La întristarea asta, ușor mi-era s-ajung,
De n-am fi fost prieteni un timp atît de lung;
Și nu numai la Roma, acasă, ne-am știut;
Atîtea țări străine cu mine ai văzut!
În vînturile Mării, de-acuma, toate, nu-s;
Pe toate, fluviul Lethe le-a înghițit, le-a dus...

Mi-ai fi rămas prieten și-n cel din urmă val,
De te năștea tihnita cetate Quirinal,
Pe unde eu, de-acuma, n-oi mai păși voios...
M-așteaptă țărmul sumbru al Pontului stîncos,
Sarmația m-așteaptă și Scitia; și-așa,
Prin munții lor sălbatici de-acuma voi umbla...
De-i fi având fărîmă de inimă, om dur,
E prinsă în artere de cremene-mprejur,
Și dacă nu ți i pieptul un zăcămînt de fier,
În clipele restriștii veneai să vezi cum pier,
De nu-ți punea tigroaica pe gură pulpa grea,
Nu ți-ar fi fost străină nenorocirea mea...

Dar pentru că exilul mi-ar fi cu mult mai greu,
Pierzîndu-te — te ndreaptă curînd, amic al meu!
Prin multe fapte bune ce le vei săvîrși,
Prefacă-se blestemul în laudă într-o zi...

Victor TULBURE

Ora 23

A mai rămas un ceas. Un singur ceas,
Și o să te-ncumeți, știu c-o să te-ncumeți,
Să smulgi aceste neguri din obraz,
Să strîngi la piept lumina cu ochi umezi.

Te-aud cum vii. Prin nopți de unde vii?
Îți ții pleoapa arsă de funingeni.
A mai rămas un singur ceas! Făclii
Vor izbucni curînd și pretutindeni.

1944

Douăzeci de ani

Tupilat prin șanțuri, frînt prin bolovani,
Rezemîndu-mi fruntea de o carabină,
Împlinesc azi, țară, douăzeci de ani,
La hotarul dintre beznă și lumină

Și mi se năzare că-mi tot face semn
Cineva din neguri, că m-așteaptă o față,
Pe poteci pe care n-or să lase semn
Pașii ei de umbră, pașii mei de viață.

Cum o fi, să fie! Anii mei puțini
Au crescut în crucea vînturilor toate,
Firavul meu cîntec, încă rădăcini
N-a putut să prindă-n sîrmele ghimpate.

Arșiți or să-mi bea singurul izvor —
Bruma o să-mi prade mugurii grădinii
Și-or să-mi cadă șoimii, fulgerați din zbor,
Prefăcuți cenușă, undeva-ntre linii.

Și-o să vină iarna aducînd nămeți,
Urma să mi-o șteargă sub lințoliu dalbe,
Ultimului cîntec, peste meri trișteți,
Ultimele rînduri i-or rămîne albe.

Mă încumet, totuși, pe cîmpii de nea,
Moartea de-mi trimite ordin de chemare,
Țară, întru slava și cinstirea ta,
Să le scriu cu roșu, ca pe-o sărbătoare.

Și cîndva, prin holde, fete de țărani
Îmi vor strînge macii singelui fierbinte...

Împlinesc azi, țară, douăzeci de ani,
Uită-te la mine cu luare-aminte.

1945

Din volumul în curs de apariție „Crinul Alb era roșu".

Alexandru ANDRIȚOIU

Cîntec despre mîini și palme

Să fac chiromanție eu nu sînt în măsură
și nici zodiacul să-l deslușesc din stele —
dar știu citi din palmă muncita bătătură
și știu citi, de-o vreme, pe cerul
vremii mele.

Citesc în palma asta înmlădiere de grîne
și bătătura-i aspră ca spicul și ca paiul —
în cealaltă: urma baltagelor bătrîne
și dîrele de cîntec ce le așterne naiul.

Mai strîng și-o altă palmă în palma mîinii
mele
și prind puteri de parcă-s stăpîn pe timp
și spații
simțindu-i urma caldă a parafei de oțele
care la nicovală înalță constelații.

Cunosc și palma lină și arsă de solviți
ce mișcă în tăcerea de mari laboratoare —
pentru ale științei înalte revoluții —
să-adune energia învesnicită-n soare.

Am cunoscut eu palme, frumoase altădată,
parcă erau de spumă și totuși erau grele —
că pielea fină, albă, de platină sau vată
lovea, lăsîndu-mi fața cu urme de inele.

Asemeni mîini frumoase de animal domestic
n-am sărutat vreodată, cu slugi și cu
pramatii,
că nu puteam rușinea precum un laș s-o
mestic —
am sărutat doar mîna neliniștită-a tatii.

Nici mîinile acestea care desfață veacul
nu le sărut. În viață eu nu-mi ciopîesc icoane —
dar inima-mi tresaltă cînd întîlnesc ortacul
cu care intră-n marea de oameni, milioane.

E mîna ce ridică furnale și drapele,
o mînă grea-n bătaie și-n încordarea muncii —
ușoară însă — asemeni petalei de lalele
cînd mîngîie iubita sau își dezmiardă pruncii.

SPORTIVUL SOVIETIC TARASOV a câștigat concursul internațional de pentatlon modern (călărie, scrimă, tir, înot și cros) care a luat sfîrșit duminică și care a subliniat și pregătirea destul de bună a sportivilor noștri. În fotografie: Tarasov execută o excelentă întoarcere în proba de înot (300 m).

FINALA CUPEI PRIMĂVERII. După ce Știința Timișoara a condus majoritatea timpului cu 1-0, Locomotiva București reușește să egaleze spre sfîrșit, cîștigînd, după prelungiri, cu 3-1. Golul de egalare (redat de această fotografie) a fost realizat de Copil dintr-o lovitură directă din corner. Interesant este faptul că mingea a trecut printre cei 5 jucători fără să fie atinsă de nici unul. Și, totuși, și-a găsit drumul spre poartă (stînga). După 120 de minute de joc, epuizați de efortul depus, feroviarii s-au fotografiat totuși fericiți, împreună cu „imensa" cupă, care parcă se pierde în brațele lui Dungu (dreapta). Din fotografie lipsește Olaru, care a fost rănit în timpul jocului.

Actualitatea sportivă

Pagina realizată de Florin ȘERBAN și Max BĂNUȘ.

UN RECORD VALOROS Cu noscutul fondist Constantin Grecescu, campion pe 5.000 m și 10.000 m, s-a specializat recent și pe probele de semifond. Duminică, participînd la un concurs organizat pe Stadionul Republicii din București, a reușit excelenta performanță de a doborî recordul republican pe 1.500 m plat. Noul record: 3 min. 48 sec. Deci, o bună promisiune pentru Jocurile de la Moscova.

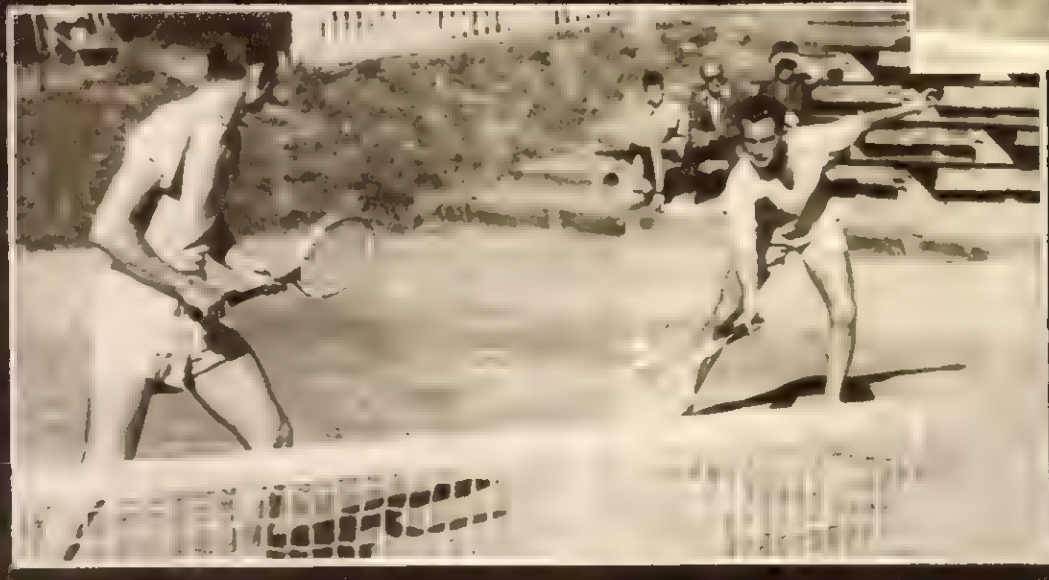

TINERII jucători romîni de tenis, pregătindu-se pentru Jocurile Sportive de la Moscova, iau parte la un turneu în R. D. G. și în R. P. Polonă. Duminică a luat sfîrșit turneul din R. D. G., cu victoria la dublu băieți a reprezentanților noștri Cristea și Năstase. Ei au învins în finala cuplul din fotografie, format din sumpatriotul lor, timișoreanul Juhasz, și polonezul Gasiorek.

Cuvinte încrucișate

CONSTRUCȚII

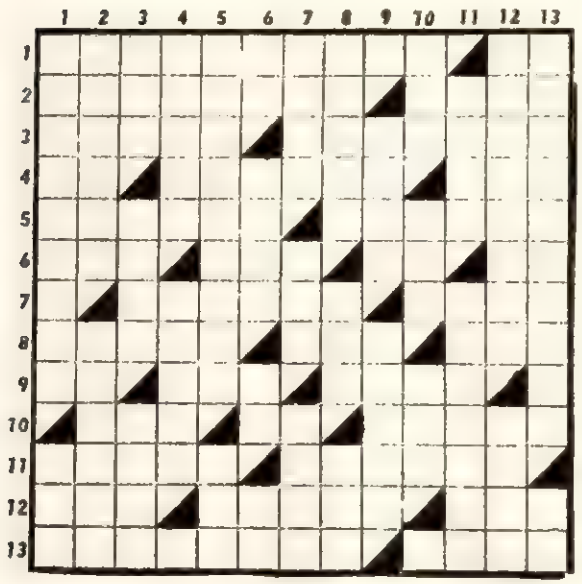

ORIZONTAL: 1) Locul unde se află ruinele vestitei „Cetăți a lui Țepeș-Vodă", zidită pe vîrful unei stînci înalte—Palat în... construcție! 2) Element de construcție așezat deasupra ultimului etaj al unei clădiri — Ionic sau doric. 3) Lucrare colțurată de fortificație — Construcții sanitare. 4) Prepoziție — Lacaș de învățătură Pace (lat.). 5) Curte interioară a casei la romani — Acceptată. 6) Interjecție de mirare — Canal derivat dintr-un curs de apă pentru a fi condus la o moară ori fabrică — Apă vocalică — Teatrul Național. 7) Dependință a clădirii — Construcție executată din metal, lemn, zidărie sau împletitură pentru a despărți două suprafețe de teren vecine. 8) Celebru arhitect elin care a construit labirintul din Creta — Terenul necesar pentru ridicarea unei case — Terci (mold.). 9) Pivot—Drug de fier — Acolo. 10) Totalitatea încăperilor de pe același planșeu al unei clădiri — Literă chirilică—Construcție din zidărie de piatră sau din beton, cu suprafața interioară concavă, folosită pentru susținerea unei greutăți. 11) Se poate spune despre planul unei construcții de amploarea „Casei Scînteii" — Material de construcție. 12) Ornament arhitectural — Plăcuță care acoperă capitelul unei coloane și pe care se reazimă arhitrava — Cupolă în formă de emisferă. 13) Imens palat egiptean, despre care vorbește Herodot că avea 12 săli mari și 3000 de camere, din care 1500 erau în subsol și serveau ca morminte faraonilor și crocodililor sacri — ... Scînteii, măreața citadelă a culturii din țara noastră, a cărei construcție a fost terminată de curînd.

VERTICAL: 1) Statuie de piatră reprezentînd o femeie care susține cornișa unei case sau monument și care înlocuiește o coloană — Zid de piatră groasă. 2) Ornamente arhitecturale — A săpa în pămînt o cavitate în vederea unor lucrări de construcție. 3) Sub acoperiș—Oraș în Arabia — Stil arhitectonic. 4) Trib de Piei Roșii — Volum. 5) Amestec de var și nisip folosit în construcție — Povară de porumb. 6) Alifie — De numele lui e legată una din cele mai de seamă construcții, moscheia din Ierusalim — Zid neterminat! — Jumătate de bina. 7) Firidă — Sîrguința — Oraș în R. S. F. S. R. 8) Editură din R. P. R. Cadru de lemn sau metalic, fixat în zidărie, de care se prinde o fereastră sau o ușă — Prefix pentru opt. 9) Una care sare casa! —Șarpe. 10) Acest — Crai — Parcelă. 11) Pari bătuți în pămînt — Arc. 12) Stîlpi pătrați intrați parțial în zid — Fondatorul legendar al Troiei. 13) Farul din... vestit prin construcția sa, cunoscut ca una din cele șapte minuni ale lumii — Pronume.

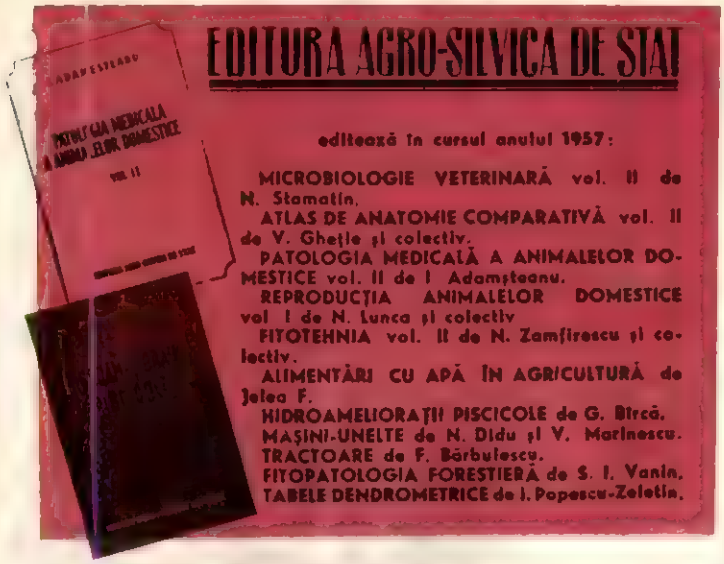

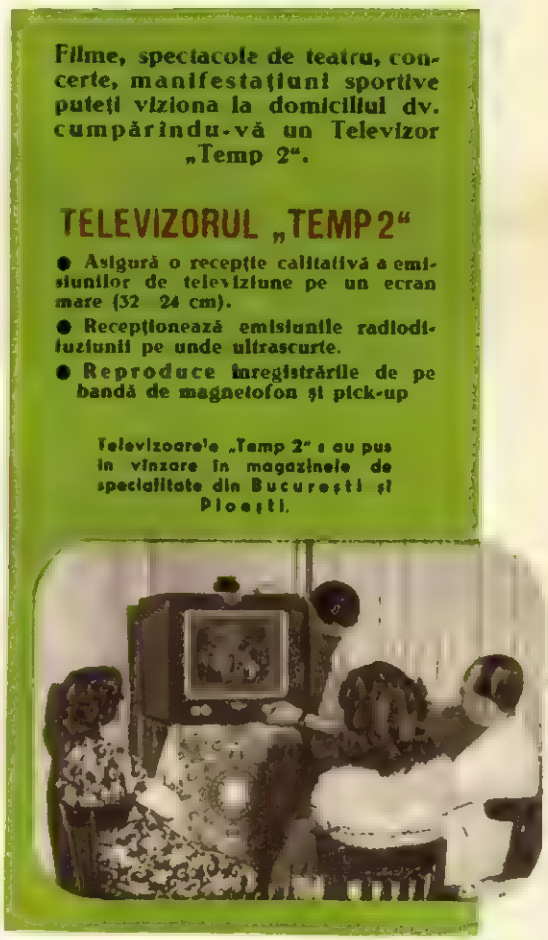

Moda de vară la MOSCOVA

Pentru plajă, un complet format din trei piese: peste costumul de baie iuni, croit dintr-o singură bucată, o fustă amplă în dungi și un mic bolero încheiat la spate, din același material.

Pentru teatru, o rochie dintr-un material iuni, netăiată în talie și foarte ajustată pe corp. Pe umăr, un șal dintr-o culoare asortată rochiei, cu încrustații de lame în tonul pantofilor.

De vorbă cu medicul

SIMPATECTOMIA

Prin materialul de față, lov. asist. univ. dr. Em. Gaba răspunde întrebării puse de tov. Kimnich Vilma din București

Simpatectomia este o operație chirurgicală care constă din rezecția(scoaterea) unui nerv simpatic pe o lungime oarecare și, uneori, și a ganglionilor simpatici. Dar ce este sistemul nervos simpatic? Acesta este o parte a sistemului nervos, cu particularități structurale și anatomice proprii și cu funcțiuni care, deși involuntare și inconștiente, rămîn totuși în strînsă legătură și sub controlul sistemului nervos central.

Sistemul nervos simpatic este format din două lanțuri de ganglioni(grămezi de celule nervoase) situate de-a lungul fiecărei părți a coloanei vertebrale. Aceste lanțuri sînt legate prin fibre nervoase, pe de o parte cu sistemul nervos central, iar pe de altă parte, cu diverse organe interne ale corpului și cu vasele de sînge, ajungînd pînă la piele. Împreună cu alte sisteme din corpul omenesc, sistemul nervos simpatic are rolul de a asigura o funcționare normală a întregului organism. Acest lucru este realizat printr-o strînsă legătură cu glandele cu secreție internă, cum sînt hipofiza, tiroida etc., cu diverși animatori chimici ai țesuturilor și cu sistemul nervos central. Toate funcțiile vieții solicită intervenția simpaticului: acesta influențează metabolismul (schimburile și nutriția țesuturilor), are un rol de seamă în reglarea temperaturii, accentuînd arderile, dilată traheea și bronchiile, accelerează bătaile inimii, contractă vasele de sînge etc. Prin urmare, intervenind pe cale chirurgicală asupra sistemului simpatic, putem obține modificări ale funcțiilor organelor mai sus amintite.

Chirurgia simpaticului cuprinde: infiltrații anestezice cu novocaină ale nervilor simpatici și operații pe simpatic (simpatectomii). Dintre simpatectomii amintim: simpatectomia periarterială, constînd în scoaterea tunicii nervoase simpatice din jurul unei artere ce irigă o anumită porțiune a corpului, asupra căreia vrem să acționăm. Operația, antrenînd o vaso-dilatație periferică pe un timp mai lung, determină o mai bună și mai abundentă hrănire cu sînge. Simpatectomia periarterială este aplicată în spasmele arteriale, în maladia Raynaud, în arteritele obliterante (care pot duce la gangrene), în asturări de vase (emboli), în special la membre, ca și în degerături sau în unele sindroame dureroase (causalgii). Stelectomia, o altă simpatectomie, constă în scoaterea unui ganglion simpatic de la baza gîtului; la această operație se recurge în unele boli de inimă, cum ar fi anghina de piept.

Simpatectomiile dorsale sau lombare constau din extirparea lanțurilor simpatice, cu ganglionii respectivi, de la nivelul coloanei vertebrale. Este utilizată în tulburări circulatorii, arterite obliterante, gangrene etc., cît și în unele boli ale organelor din partea inferioară a bazinului.

Rezultatele acestor operații sînt cu atît mai valoroase și mai de durată, cu cît ele sînt practicate în stadii mai incipiente ale bolii. Mulți bolnavi au fost salvați de la gangrene grave și, respectiv, de la amputații ale membrelor, atunci cînd intervenția a fost făcută în timp util. Bineînțeles că operația este precedată și completată de un tratament medicamentos corespunzător.

Poșta redacției

Aurel Moldoveanu—Bistrița. Am luat notă de dorința dv. de a publica un material despre istoricul orașului Bistrița și am trecut în planul nostru realizarea acestui material.

Takacs Anna - Tg. Mureș. Despre Yves Montand au apărut două materiale în revista noastră. În măsura posibilităților vom publica articole și despre ceilalți actori romîni și străini de care vă interesați. În ce privește adresele lor „precise", regretăm, dar nu le avem la dispoziție pentru a vi le putea comunica.

Alexandrescu Ion - Lugoj; Rudolf Hanss — Loco. Vă sfătuim să vă adresați unui medic specialist, care va putea da răspunsuri competente întrebărilor dv.

Pîrva Ion - Brad. Broșura de care vă interesați se află în lucru și va apare în curînd. Ea se va vinde în librării și la chioșcurile difuzării presei.

În ce privește propunerile de materiale ce ni le-ați făcut, am luat notă de ele și le vom publica pe măsură ce le vom obține de la colaboratorii noștri.

Roman Mihalache - Caracal; Geo Popescu - București. Răspunsuri competente la întrebările pe care ni le puneți vă poate da numai un medic specialist după un consult personal. Este greu să vă dăm sfaturi prin corespondență.

Filip Ioan - Baia Mare. Am primit sugestiile dv., de care vom ține seama în viitorul apropiat. Mai scrieți-ne.

Felix Zanes - Protopopești; Simona - București; Nemeș Ioan — Dîrja. Materialele dv. nu întrunesc condițiile necesare pentru a fi publicabile.

RĂSPUNS LA FOTOGHICITOARE

Pe una din aleile Parcului de cultură și odihnă „I. V. Stalin".

Iluminarea la portret

Putem obține portrete bune cu 2 reflectoare: fie ele cu becuri de 500 wați speciale Nitraphot, sau cu becuri lăptoase, sau cu becuri simple cu oglindă în spate. De preferință însă este ca becul să fie mat, deoarece un asemenea bec ne dă o lumină mai difuză, mai dulce. Pînia reflectorului trebuie să fie nichelată sau cu o oglindă în spatele becului, pentru a mări cantitatea de lumină reflectată.

Iluminarea unui portret poate fi de două feluri:

1. O iluminare difuză, ce se obține cînd reflectorul se află în spatele aparatului de fotografiat. Bineînțeles că nu este exclusă și luminarea fundalului cu cel de-al doilea reflector.

2. Iluminarea cu lumină de modelare — reflectorul plasîndu-se lateral față de model. În acest caz, se va crea o umbră prea puternică pe fața persoanei. Această umbră necesită o atenuare cu cel de-al doilea reflector, care trebuie plasat din față, lîngă aparat, la distanță mult mai mare de model decît primul reflector, acela care ne dă lumina de modelare. Acest reflector trebuie să dea o lumină cît se poate de difuză. În asemenea cazuri de iluminare, ne trebuie cîteodată și un al treilea reflector, pentru tratarea cu lumină a fundalului.

E mai bine ca amatorul portretist să lucreze la început cu prima variantă de iluminare, adică cu lumina difuză.

Asupra luminii combinate, vom reveni.

S-a spart gheața!

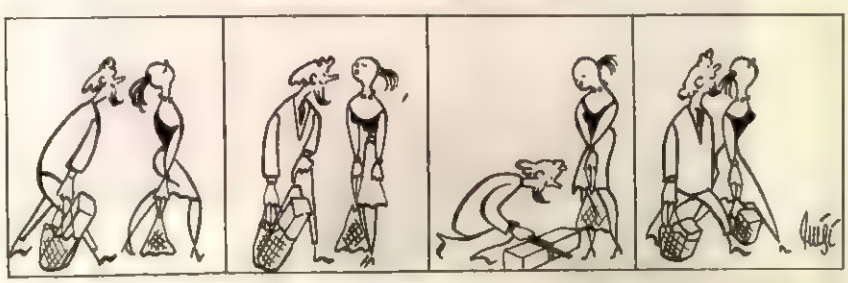

Desen de LUIGI

ÎN JURUL GLOBULUI

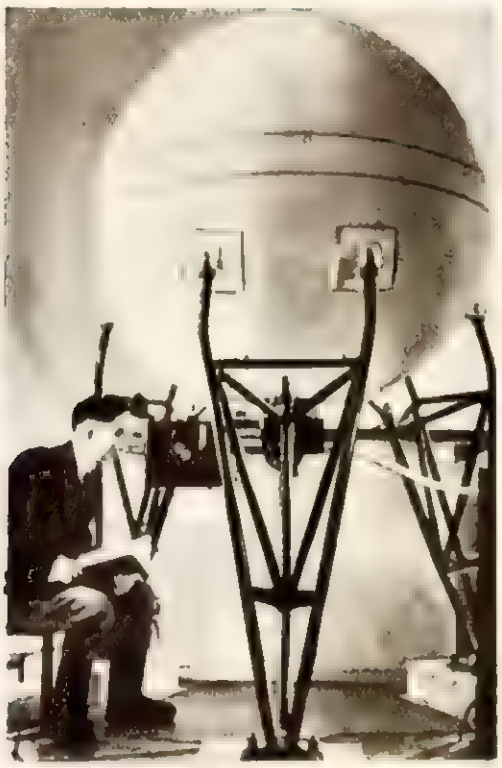

O „CAPCANĂ" A RAZELOR COSMICE. Instalat în laboratorul de raze cosmice al filialei din Iakutsk a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., aparatul acesta, ASK-I, creat pentru lucrările din cadrul Anului Geofizic Internaţional, captează, înregistrează şi descifrează razele cosmice. Globul metalic, compus din două învelişuri de oţel între care se găseşte un strat de plumb ce lasă să treacă particulele de mai mare energie, oprindu-le pe celelalte, cîntăreşte 16.000 kg.

UN SPORT NOU. În Franţa a început să fie practicat un nou sport: baschetul pe patine cu role. →

AUTOMOBILUL CU TREI ROŢI. În R.F.G. a fost recent brevetat un original automobil cu trei roţi având două locuri. Viteza maximă a maşinii, pe drum bun, este de 78 km/oră, iar consumul de benzină, de 2,4 litri la 100 km. ↓

SURPRIZĂ. La congresul antreprenorilor de hoteli din America, şi-a făcut apariţia şi această persoană mascată, care după afirmaţiile sale este reprezentantul gangsterilor din hoteluri.

Ăsta barem lucrează cu mască ..

MEMENTO !... O scenă de război? De bună seamă! Aci însă este vorba de un moment din timpul turnării filmului englez ce va reconstitui „artistic" dezastrul de la Dunkerque. Oare filmul acesta va da de gîndit anumitor cercuri londoneze suspuse care, uitînd trecutul, dau azi mîna cu inamicul de ieri? →

← PARADĂ... CAPILARĂ. Geneviève Loisel din Paris prezintă o „superbă" creaţie capilară la festivalul naţional al coafurii de la New Horticultural Hall.

Poza asta ştiţi ce-nseamnă?
E-o dovadă, cum vedeţi,
Că în cap, stimata doamnă
N-are exclusiv sticleţi.

Căci din părul ei — minune!
S-au „născut" doi cai în trap.
(Coaforul cum s-ar spune,
Astăzi şi-a făcut de.... cap!...)

E gata un nou film al lui Vico Torriani. Aşadar, liniştiţi-vă admiratori ai cîntăreţului despre care se zvonise că ar fi murit! Torriani trăieşte, cîntă şi iubeşte iarăşi, tot în culori, pe alte melodii şi cu noi partenere, Eva Kerbler şi Karin Dor, în filmul Santa Lucia, realizat de regizorul Werner Jakobs, pe un scenariu de Ursula Bloy.

Cunoscuta piesă clasică poloneză „Moralitatea doamnei Dulska", pe care au jucat-o şi unele teatre din ţara noastră în actuala stagiune, a inspirat pe regizorul ucrainean Svaţko, care lucrează actualmente la ecranizarea comediei Gabrielei Zapolska, în studiourile din Kiev. Noua realizare va fi, desigur, încă un prilej de popularizare a acestei satire a mediului burghez polonez, scrisă pe la începutul secolului nostru.

Raskolnikov şi ceilalţi eroi ai vestitului roman „Crimă şi pedeapsă" de Dostoievski au servit scenaristului şi regizorului francez Georges Lampin la realizarea unui film mult lăudat de presa pariziană. Printre interpreţi citîm, în rolurile centrale, pe tinerii Robert Hossein şi Marina Vlady, înconjuraţi de Jean Gabin, Gaby Morlay şi Bernard Blier.

Alexander Ford, unul dintre cei mai viguroşi regizori polonezi, turnează actualmente pe platourile germane o coproducţie germano-polonă, intitulată „A opta zi a săptămînii". Filmul va fi interpretat de actori din ambele ţări, în frunte cu Ilse Steppat şi Paul Dahlke.

Noua producţie cinematografică a studioului din Sarajevo (R.P.F. Iugoslavia) care a fost prezentată pe ecranele Belgradului se numeşte Solaja, după numele unei familii de ţărani, eroi ai dramei de mare tensiune care a fost realizată în regia tînărului Voja Nanovici. În rolul titular joacă Milivoi Jivanovici, un actor de mari resurse artistice.

Un nou film pe care studiourile sovietice Maxim Gorki îl realizează în cinstea aniversării a 40 de ani de la Marea Revoluţie din Octombrie este „Patrula de noapte", pe un scenariu de L. Şeinin şi M. Makliarski. Filmul e inspirat din activitatea eroică a miliţienilor sovietici, care vor sărbători, tot în noiembrie, 40 de ani de activitate. În principalele roluri apar actorii Lev Sverdlin, Mark Bernes şi T. Okunevskaia.

Lucrările pregătitoare pentru filmul „Cidul", dramatizare şi ecranizare a cunoscutei epopei clasice spaniole (care a inspirat şi cunoscuta piesă a lui Corneille) au fost sistate din cauza neaşteptatei morţi a apreciatei artiste mexicane Maria Felix. Filmul urma să fie o coproducţie mexicano-americană, în rolul titular fiind distribuit un actor hollywoodian care se bucură de mare popularitate, Antony Quinn.

REDACŢIA: BUCUREŞTI Căsuţa Poştală 7 PIAŢA SCÎNTEII Tel. 7 60.10 int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. PREŢUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Rony NOEL „În ilegalitate" — desen

Ana ILIUT: „Baia Arsănichii" litografie.

Gh. NAUM: „1907" — gravură pe linoleum

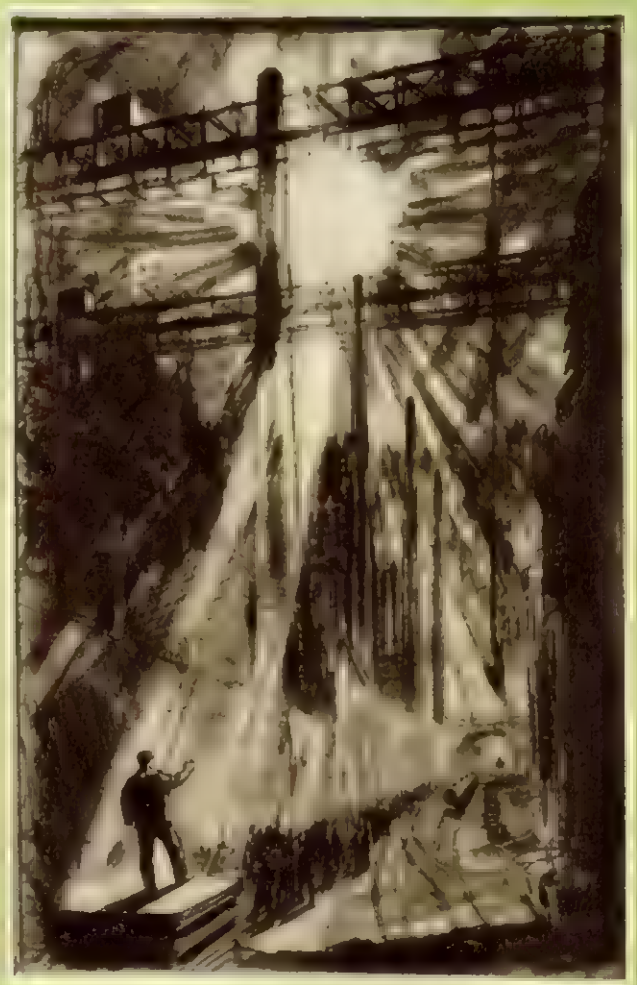

Gh. IVANCENCO „Cariera" — gravură pe linoleum.

Ștefan SZÖNYI „Lumină peste uzină" — desen.

Grafica 1957

— DIN EXPOZIȚIA ANUALĂ —

PREȚUL 1,50 LEI

ÎN PAGINA A 2-a:
TINERETUL SOVIETIC SE PREGĂTEȘTE PENTRU FESTIVAL

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 16 (113)
Anul VI
20 iulie 1957

MOSCOVA, PE COLINELE LUI LENIN

Tineretul sovietic se pregătește de Festival

Aci, în piața Maiakovski, se va instala o imensă estradă de dans.

De luni de zile, artiștii decoratori lucrează pentru ca la 28 iulie Moscova să fie mai tînără și mai frumoasă ca oricînd.

Pe șantierul naval din Odesa... Desigur că nu pot să plece chiar toți la Festival. O loterie sportivă va stabili pe norocoșii câștigători.

Pe străzile Moscovei au apărut tot felul de automate: pui un hămuj și-ți iese un creion, sau ești stropit cu apă de colonie etc.

Moscoviții folosesc de pe acum această frumoasă carte poștală.

Moscova din „unghiul" Festivalului!

În limbaju-i profesional, reporterului cinematografic îi place să se intituleze „vînător de unghiuri". Cinematografia, ca și cinegetica, încep să-și dezvăluie tainele de la „a ști nu numai cum, ci și de unde să ochești!"

Ei bine, dacă în aceste zile te afli în orașul care peste o săptămînă va deveni capitala tineretului lumii și cauți unghiul de unde să poți „vîna" imaginea cea mai fidelă a pregătirilor pentru Festival, nu mai zăbovi: du-te la hotelul „Moscova".

Aici e statul-major al Comitetului Internațional de pregătire a Festivalului.

Alege-ți o cameră la un etaj superior. Înarmează-te cu un binoclu. Știu, n-o să vezi chiar pînă la Expoziția Unională, de unde, din fața celebrei sculpturi a Verei Muhina, vor porni la 28 iulie, șiruri de mașini către Lujniki, și n-o să vezi nici pînă la Lujniki, imensul stadion pe care vor răsuna primele goarne, anunțînd deschiderea tradiționalei sărbători tinerești. N-o să distingi poate nici piața Maiakovski, cu imensa ei estradă de dans, și doar noaptea, după luminiile roșii aprinse pe turnuri, îți vei da seama unde se află Universitatea „Lomonosov", locul de întîlnire al studenților lumii. Dar vei vedea ca în palmă piața Pușkin, în vecinătatea căreia se înalță clădirea „Radio Festival", și, pentru că se află doar la cîteva sute de metri, vei vedea prea bine Kremlinul, în marea sală a căruia și tu poate vei dansa la „Balul Festivalului", vei vedea și rîul Moscova, pe înserat cu vaporașele lui elegante, care îți vor purta cîntecul și — de ce n-am spune-o? — poate o nouă, nevinovată idilă.

Acum coboară în holul hotelului. Fă cunoștință cu primii sosiți. Alături de moscoviți vei întîlni mexicani cu sombrero-uri și arabi cu burnusuri largi, vei întîlni tineri din sute de țări.

Ieși apoi în stradă. În lumina reflectoarelor vei vedea afișe de dimensiuni uriașe din care sînt nelipsite culorile alb, galben, negru și cifra șase. Cumpără-ți o insignă „Festival", ca să nu fii singurul din locuitorii Moscovei care n-o poartă pe piept; lasă-ți fața mîngîiată de faldul unui drapel alb ori albastru; savurează o înghețată „Festival" (moscoviții afirmă că e chiar mai gustoasă decît delicioasa „Eskimo") și, mai ales, privește fețele oamenilor, zîmbetul și privirile lor prietenoase. Toate îți vor spune în acel grai care nu se descifrează cu dicționarul, ci cu inima: „vă așteptăm!"

Octav PANCU-IAȘI

Moscova, iulie 1957

La stabul-major al Festivalului, fotografii a surprins o discuție amicală între doi conducători ai Uniunii Internaționale a Studenților (U.I.S.): Iri Palikan (dreapta) și Aleksandr Iankov.

Haz și voie bună. „Jazul bucătarilor", organizat de clubul „Gorki" din Moscova, este gata pentru Festival.

PINĂ MAI IERI un cartier oropsit, cu coioabe mizere, cu prăfăraie și gloduri — Păcurarii Iașului se transformă rapid într-un cartier modern. Iată, de pildă, cum arată noile construcții ale cartierului, blocurile de locuințe muncitorești.

PE AEROPORTUL BĂNEASA, la sosirea delegației parlamentare a Uniunii Birmane, care face o vizită de prietenie în Republica Populară Română.

TROFEUL INTERNAȚIONAL. Să cîștigi premiul întîi într-un concurs internațional la care participă 27 de țări este un lucru deosebit. Performanța a fost dobîndită la Llangollen (Anglia) de către o echipă de cîntece și dansuri a Ansamblului C.F.R.-Giulești, care a obținut distincția cea mai mare a acestui concurs. „Trofeul internațional".

„CINE ȘTIE, CIȘTIGĂ"

...Și dacă nu credeți, întrebați-l pe inginerul de mine Alex. Brîncuș, care (cu toate emoțiile pe care pare a le indica gestul său din fotografie) a izbutit, răspunzînd strălucit la toate cele nouă întrebări cu tema „Cronicarul Ion Neculce", să cucerească un premiu de 6400 lei, în cadrul primei emisiuni radiofonice cu public intitulate „Cine știe, cîștigă".

30 DE ANI în activitatea unui teatru muzical reprezintă o adevărată etapă istorică. Pentru Teatrul de Operă și Balet, această etapă este strîns legată de unul din cei mai mari cîntăreți ai săi, artistul poporului Petre Ștefănescu-Goangă. Zilele trecute, în cadrul unui spectacol festiv „Rigoletto", P. Ștefănescu-Goangă a fost sărbătorit pentru cele trei decenii de muncă artistică închinate scenei noastre lirice.

NU E CASĂ DE ODIHNĂ, nici club sau bibliotecă, ci doar holul unei... cooperative meșteșugărești: centrul de comandă fără măsură al cooperativei „ARTEX" din Arad, inaugurat de curînd. Așteptîndu-și rîndul la probă, cumpărătorii — și mai ales cumpărătoarele — consultă noile modele de confecții pe care cei mai buni meșteri ai cooperativei sînt gata să le execute... la comandă.

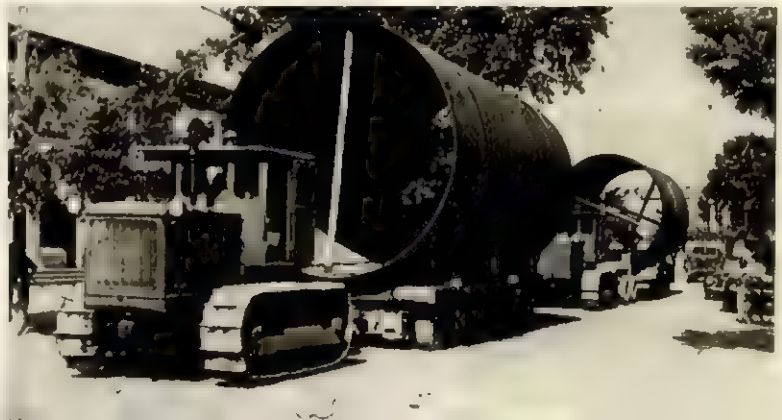

...ACESTE TRACTOARE se îndreaptă spre Bicaz. Ele transportă uriașele tuburi de oțel — viitorul tunel — prin care vor trece apele Bistriței punînd în mișcare turbinele hidrocentralei „V. I. Lenin" azi în construcție. Fabricate la Bratislava (Republica Cehoslovacă), aceste tuburi au o greutate de 30.000 kg fiecare, un diametru de 4 m și o lungime de 9 m.

Fotografie de B. PETROVICI

SUB SEMNUL PRIETENIEI FRĂȚEȘTI!

Vizita în Republica Cehoslovacă a delegației de partid și guvernamentale sovietice a constituit încă una din puternicele manifestări ale prieteniei și frăției indistructibile dintre popoarele Uniunii Sovietice și Cehoslovaciei, o mărturie a solidarității țărilor lagărului socialist.

Pretutindeni în țara vecină, tovarășii N. S. Hrușciov, N. A. Bulganin și ceilalți membri ai delegației au fost salutați cu căldură prietenească și cu entuziasm de oameni muncii ieșiți în întîmpinarea înalților oaspeți.

În dreapta, sus: conducătorii celor două țări răspund aclamațiilor mulțimii la sosirea delegației sovietice. De la stînga la dreapta: N. S. Hrușciov, A. Zapotocky, N. A. Bulganin și V. Siroky.

În fotografia de jos: populația Pragăi salută pe înalții oaspeți sovietici. În automobil, tovarășul N. S. Hrușciov însoțit de președintele Zapotocky și de tovarășul A. Novotny.

fotocronica FLACĂRII

Ho Și Min, președintele R. D. Vietnam, s-a oprit pentru cîteva zile la Moscova, în drumul său spre țările europene de democrație populară, unde va face vizite oficiale.

În fotografie, președintele Ho Și Min (x) vizitînd pavilionul „Energia atomică în slujba păcii" de la Expoziția Industrială Unională din Moscova.

Fotoradio TASS

INUNDAȚIILE provocate de revărsarea apelor fluviului Po (Italia) au făcut și în acest an adevărate ravagii în regiunea deltei.

Răspunderea pentru inundațiile catastrofale este atribuită de opinia publică autorităților și marilor moșieri, care de ani de zile tărăgănează începerea lucrărilor de îndiguire.

ÎN CARANTINĂ sînt ținute o serie de vapoare britanice, pe bordul cărora s-a declarat gripă infecțioasă în timp ce se aflau în porturile din Australia și Malaya. În fotografie: pasagerii motonavei „Empire Orwell", în carantină în portul Durban, își procură alimente pe cale „sui-generis".

CONTRA ARMELOR MORȚII. Pentru a-și demonstra împotrivirea față de experiențele cu bombele termo-nucleare, funcționarul japonez Hajimo Sato a declarat greva foamei în fața clădirii ambasadei S.U.A. din Tokio.

ZGUDUITOARE DEZVĂLUIRI a făcut, la o recentă conferință de presă ținută la Atena, arhiepiscopul Makarios, în legătură cu atrocitățile comise de trupele britanice împotriva populației cipriote. Refuzul categoric al guvernatorului englez Harding de a întreprinde o anchetă în această chestiune este calificată, chiar și de unele ziare londoneze, drept „o probă evidentă a vinovăției lui Harding."

În fotografie: arhiepiscopul Makarios (sus, în stînga) vorbind la conferința de presă. În documentele fotografice pe care le reproducem: cîteva din victimele tratamentului „uman", aplicat de zbirii lui Harding.

„MICII EUROPENI" ÎN CADRUL UNOR MARI PLANURI AMERICANE

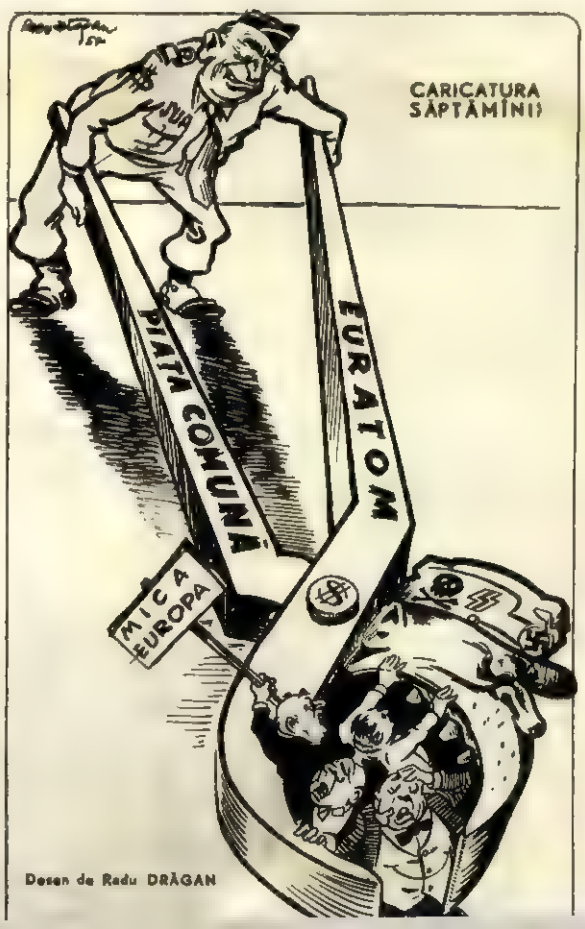

Desen de Radu DRĂGAN

rulmenți . . .
rulmenți . . .

Reportaj de
F. URSEANU
Fotografiile autorului

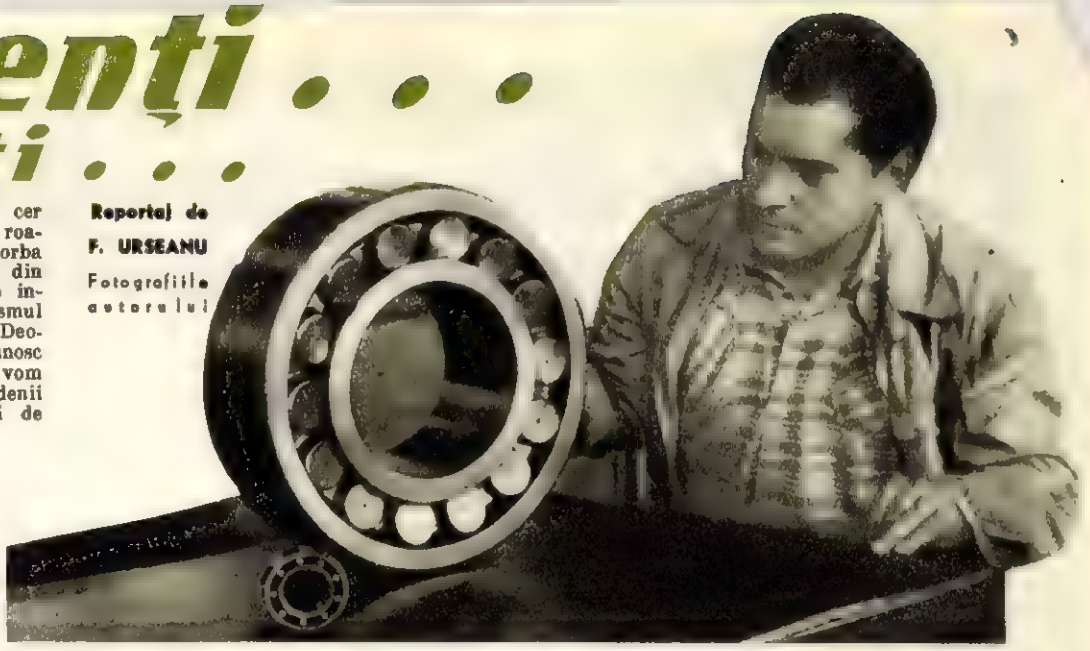

Numai Carul Mare circulă pe cer fără rulmenți — restul, chiar și roaba, merge azi pe bile". Deși vorba de mai sus nu-i o zicătoare din bătrîni, fiindcă rulmentul este o invenție relativ nouă, totuși aforismul circulă ca pe... rulmenți. Unde? Deocamdată la Bîrlad. Cine-i autorul? Îl cunosc toți bîrlădenii și-l știm și noi. Despre el vom vorbi la sfîrșit. De altfel, pentru bîrlădenii zilelor noastre orice chestiune legată de rulmenți este o chestiune de viață, de viața lor proprie, de viața orașului lor. Pe bună dreptate: Bîrladul se dezvoltă în raport direct cu dezvoltarea F. R. B-ului, marea și moderna fabrică de rulmenți de la marginea orașului.

„Rulmenții" acesteia au adus Bîrladului o serioasă infuzie de tinerețe, l-au regenerat și l-au trezit. Orașul a rămas doar cu amintirea vieții molcome și triste de altădată; cu amintirea oamenilor care trăiau la umbra dughenelor în zilele călduroase de vară, așteptînd seara răcoroasă sau trecerea acceleratului — aidoma ca în tabloul plin de pitoresc local, zugrăvit de un vrednic fiu al urbei: Victor Ion Popa.

Recent s-au împlinit patru ani de cînd primul rulment a ieșit din fabrică. Meșterul care l-a făurit — se spune — în entuziasmul său, a zbughit-o pe poarta uzinei și s-a oprit tocmai la raionul de partid. Primul rulment fabricat aici se mai găsește și azi la raion — simbol al dezvoltării economice a orașului. Poate fi simbol și pentru țară. Azi — e bine de reținut — Romînia a devenit exportatoare de rulmenți.

Tot recent peste două sute de specialiști în fabricarea rulmenților s-au întîlnit la Bîrlad. A fost un fel de congres pe țară al tehnicienilor, inginerilor, profesorilor de la Politehnică și chiar al consumatorilor... de rulmenți, cum anunța convocarea. Tema: creșterea calității rulmenților romînești și buna lor întreținere. În timp ce discuțiile se purtau într-o sală din centrul orașului, tehnicienii din fabrică se întreceau „pe viu" la găsirea unor perfecționări și a unor metode de lucru mai bune. Nu-i de mirare. În patru ani cîți au trecut, cabinetul tehnic a înregistrat 301 propuneri de inovații. Aplicate, 147 din ele au adus o economie de două milioane și jumătate lei. De altfel, despre elanul în muncă al lucrătorilor de aici circulă o istorioară cu tîlc, născută dintr-o întîmplare autentică petrecută în urmă cu vreun an. Iat-o:

Carcasele bilelor de oțel, mai bine zis lăcașul acestora între inelele exterioare ale rulmenților, se fabricau la uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin. Cum fabrica din Bîrlad urma să treacă la o producție completă, s-a început și aici fabricarea carcaselor. Asupra calității acestora, însă, meșterii s-au împărțit în două tabere: unii, specializați sau veniți de la Orașul Stalin, susțineau că aceste carcase nu corespund și propuneau să se fabrice rulmenți numai cu carcase aduse de la „Steagul Roșu". Ceilalți, „autohtonii", susțineau buna calitate a carcaselor fabricate pe loc. Epilog: într-o noapte, pe cînd meșterii specializați în Orașul Stalin dormeau fără grijă în apartamentele încă proaspăt zugrăvite din noile blocuri ale întreprinderii, s-a petrecut o operație puțin obișnuită. În puterea nopții cîteva mii de carcase de fabricație locală au fost împachetate în „ambalajul original" al uzinelor „Steagul Roșu" și expediate pînă la... gară. A doua zi lăzile cu carcase bîrlădene au fost readuse în fabrică, anunțîndu-se că ar fi sosit un nou transport de la Orașul Stalin.

— Vedeți, astea-s carcase bune! — s-au grăbit să certifice partizanii carcaselor fabricate la „Steagul Roșu", prezenți la desfacerea lăzilor.

Se pripiseră, însă. Cîteva minute mai tîrziu au aflat adevărul: dăduseră certificat de calitate carcaselor fabricate chiar la Bîrlad. De atunci carcasele se fabrică și la Bîrlad. Sînt tot atît de bune ca și cele de la „Steagul Roșu" din Orașul Stalin. Nu numai atît, dar F.R.B. furnizează inele de rulmenți chiar și fabricii din Orașul Stalin.

Să ne înapoiem în ateliere și să urmărim cîteva din inovațiile din ultima vreme. Sînt destul de importante și merită să fie remarcate. De exemplu: inginerul Teodor Armeanu a realizat două mai principale: „cromarea inelelor, de rulmenți" și „piatra abrazivă cu liant de bachelită". Șlefuirea rulmenților cu un înlocuitor al liantului de vulcanită este o realizare importantă în acest domeniu. Lipsa pietrelor speciale de șlefuit, întîrzierea în aprovizionare cu cele mai bune abrazive provoca mari necazuri fabricii de rulmenți. De aceea inovația introdusă de inginerul Armeanu este salutară. Alți doi inovatori de seamă sînt Aurel Constantinescu și Lazăr Nemțoiu, care au adus îmbunătățiri însemnate în domeniul controlului tehnic. Lista inovatorilor este lungă și, ce-i mai interesant, mulți dintre ei, în urmă cu vreo cinci ani, nici nu visau să ajungă meșteri. Jumătate din angajații fabricii de rulmenți sînt tineri veniți din cătunele și satele din jurul Bîrladului. Nu numai că acești tineri s-au calificat, dar foarte mulți dintre ei au ajuns șefi de echipă și reglori, iar unii sînt pe cale să devină ingineri. Mircea Rață, care cu șase ani în urmă mîna încă oile pe dealurile Nicorești ului, este șef de echipă la presa de patru tone. Tînărul acesta blînd, care, deși n-a depășit vîrsta de 20 de ani, este cunoscut ca bun forjor, cu cîtva timp în urmă își ieșise din fire. Amenința că va distruge un dispozitiv pneumatic instalat pentru o nouă perfecționare a presei sale. Motivul? Aplicarea dispozitivului va aduce scăderi în productivitatea presei! Directorul fabricii a trebuit să fie cel care să-l convingă că n-are dreptate, sfătuindu-l să aștepte cu răbdare rezultatele. Acum Mircea Rață e convins de necesitatea inovației. Dispozitivul pneumatic aplicat forjei sale, forjă care zi și noapte înghite bare de oțel și revarsă inele de rulmenți, este pentru el cea mai mare descoperire a epocii. Ar fi vai și amar de cel care s-ar apropia acum de acest dispozitiv, cărula el însuși, într-o noapte, a vrut să-i vină de hac.

Pentru directorul care l-a sfătuit de bine, Mircea Rață are toată recunoștința. O recunoș-

S-a terminat tura. Mircea Rață (dreapta), cel cu povestea de la forjă, s-a întîlnit cu amicul său, meșterul lăcătuș Gh. Burghelea. El este acel care a instalat presa de la forjă.

tință sinceră, pe care mi-a împărtășit-o și mie, ca și altora. Printre complicatele și ultramodernele mașini ale fabricii l-am cunoscut și eu pe acest director. Înalt și voinic, parcă domină și forjele. Fiindcă îl cheamă Ștefan (Ștefan Dumitrescu) și fiindcă-i și mare, și capabil, oamenii din fabrică l-au botezat „Ștefan cel Mare". Pentru „uzul intern", așa i-a rămas numele. De altfel, muncitorii „au ce au" cu el. Transferat acum cîțiva ani la Bîrlad pentru a conduce fabrica de rulmenți, a fost urmat de un mesaj scris de muncitorii de unde plecase. Tovarășii săi de muncă de la „Mao Tze-dun" din București scriau celor din Bîrlad: „Dați-ni-l înapoi pe director". De-abia plecase de acolo...

La Bîrlad, într-o ședință de producție, făcînd elogiul rulmentului, directorul acesta a lansat formula: „Numai Carul Mare circulă pe cer fără rulmenți — restul..."

Restul, îl știe acum tot Bîrladul. Și îl simte întreaga noastră industrie metalurgică

Maistrul principal de montaj Nazarie Galan își admiră opera. A fost montat cel mai mare rulment. E mai greu decît un sac cu porumb.

Aspect din Bîrladul de azi.

Mină de cărbuni în lumina soarelui

de Dános MIKLOS

Fotografii de S. STEINER

Cît de uşor uită oamenii! Iată, bunăoară, cazul „Mierlei" de la Vîrghiş. Pînă n-a fost alta, „Mierla" a dus de una singură, cu cinste şi vrednicie, tot greul muncii. Urca panta povîrnişului gîfîind din greu cu mersul ei hurducat şi apoi alerga de zor în jos, spre vale. Nu obosea niciodată şi nici de oprit nu se oprea decît rareori. Trăgea vagoanele cu obloane înalte, încărcate cu pămîntul clisos de la Vîrghiş. Mai tîrziu căra cărbuni, comoara pămîntului, lignitul brun şi lucios.

Adevărat că, încă de pe vremea cînd fusese adusă aici, locomotiva aceasta micuţă era bătrînă şi hodorogită. O tăbliţă ponosită, prinsă de peretele cabinei, îi trăda vîrsta, vorbind despre anii de după 1920. Dar oamenii de la Vîrghiş spun că „Mierla" ar fi putut să vorbească şi despre monarhia austro-ungară... Pe unde să fi umblat înainte de a fi fost adusă aici? Nimeni nu ştie. Important este că-şi făcea treaba cu cinste. Urca dealurile care păzesc Pîrăul Fierului şi, cînd ajungea sus pe culme, scotea un fluierat ca în anii ei de tinereţe; un fluierat ascuţit, melodios, un adevărat strigăt de izbîndă, care se auzea pînă departe de tot. De aici i s-a şi tras numele de „Mierla".

Trecuse prin toate greutăţile începutului, cu mecanic tînăr, cu mecanic bătrîn, cu Pişta şi cu Marţi. Şi cînd i-a venit, în sfîrşit, vremea, a văzut că în locul ei este adusă aci „Reşiţa 1", locomotiva cea nouă cu roţile roşii. „Mierla" dispăru în bezna depoului...

Nu i s-a făcut nici un necrolog şi de bună seamă că n-a fost trecută nici în monografia Vîrghişului. Cu toate acestea, pe cuvîntul meu că ar merita să i se închine cîteva rînduri. Căci cine altul decît „Mierla" a fluierat primul marş triumfal în 1954, cînd geologii cutreierau regiunea, cînd excavatorul experimental muşca pentru prima dată în coasta dealului? „Mierla" a adus încoace primii muncitori; ea a fost aceea care a cărat sus pe coastă lemnul de construcţie, buldozerele grele, copăile late ale benzilor transportoare, cutiile albastre ale motoarelor Diesel şi tot ea a tras la Chepeţi prima garnitură încărcată cu cărbuni.

Pe „Mierla" au învăţat copiii acestor meleaguri cum se conduce o locomotivă, pe ea o ocărau păstorii cirezilor de vaci pentru zgomotul pe care-l făcea, pentru funinginea pe care o scuipa, ea a întruchipat la un moment dat pătrunderea civilizaţiei în aceste locuri.

Într-adevăr, această bătrînă locomotivă a ajuns oarecum un simbol al Vîrghişului, lăsat în voia soartei timp de atîtea decenii. În acest colţ minunat al Ţării Secuilor, ocolit de linia ferată şi de şoseaua naţională, unde cultura şi civilizaţia au pătruns atît de tîrziu, în această regiune atît de bogată — fiecare sat în parte poate să spună ceva despre istoria acestui ungher de ţară, care în trecut era mai vitregit decît cel mai vitreg copil, cel mai părăsit dintre toţi părăsiţii. Degeaba se trimiteau la Bucureşti (sau la Budapesta) în cutii de chibrituri darurile bătrînului pămînt al Vîrghişului — hucăţele de minereu de fier, de cărbune, azbest, caolin şi cine mai ştie ce alte comori ale acestei regiuni. Degeaba au venit oameni luminaţi, învăţaţi, să ceară industrializarea. Nu s-a primit niciodată vreun răspuns favorabil sau o încurajare. Poporul acestui pămînt bogat a rămas sărac şi an de an sute şi sute de oameni porneau pe drumul care şerpuia spre oraşe, ca să caute pîine, muncă şi un dram de fericire.

Cu toate acestea, aurul zăcea în faţa oamenilor, la suprafaţa pămîntului. La Vîrghiş aceste cuvinte nu erau un simplu fel simbolic de a vorbi. Aici este cu adevărat aşa, în sensul cel mai propriu al cuvîntului. Cînd îţi plimbi privirea de-a lungul minei de suprafaţă de la Vîrghiş încerci o senzaţie ciudată. Lipsesc doar atîtea lucruri pe care mintea omenească le leagă de noţiunea de regiune minieră! Lipsesc galeriile din adîncime, puţurile, ascensoarele care coboară vijîind în măruntaiele pămîntului, veşnicul mister al galeriilor, veşnica lor beznă, veşnicul lor romantism. Lipsesc legendele, basmele ciudate, semnele eroicelor lupte muncitoreşti. Numai un singur lucru nu lipseşte din tot ce trebuie să existe la o astfel de mină: cărbunele, aurul acesta brun, dătător de căldură, de energie, de lumină.

Este o senzaţie ciudată să zăreşti, în mijlocul verdeţei cîmpurilor, ai florilor din livezi, în razele aurii ale soarelui de primăvară, o mină de cărbuni. Parcă pămîntul şi-ar fi deschis pîntecul în faţa noastră, scoţînd la lumină cea mai ascunsă dintre comorile sale. Lutul galben nu acoperă stratul gros de cărbune negru şi curat mai mult decît o coajă ce învelește carnea zemoasă a unui fruct. Mîinile vînjoase ale excavatoarelor brăilene (mama care le-a dat naştere: uzinele „Progresul"-Brăila) desfac, jucîndu-se, acest înveliş subţire. Numai să nu plouă, numai să nu ningă, şi munca merge pe aici fără încetare.

Şi cît de simplă este extracţia! Parcă totul s-ar petrece într-un basm cu zîne. Excavatoarele muşcă zi şi noapte, fără încetare, cărbunele, zvîrlindu-l de-a dreptul în vagoneţi, pentru ca apoi „Reşiţa 1" să le tragă spre vale. Asta-i tot! O producţie ieftină şi uşoară. Şi, totuşi, cîte greutăţi, cîte necazuri au fost pînă s-a ajuns aici! Omul a trebuit să lupte îm-

E ajunul sărbătorilor de iarnă ale anului 1944. Fotografia noastră reprezintă doar un mic fragment din halucinanta „coadă" a mizeriei în faţa clădirii Preşedinţiei Consiliului de Miniştri. Numai în filmele care înfăţişează tablouri tragice din ţările capitaliste se pot întîlni asemenea chipuri. Dar la sfîrşitul lui 1944, Romînia trăia încă din plin suferinţele generate de îndelungata guvernare burghezo-moşierească.

1. ...Parcă pămîntul și-ar fi deschis pîntecul în fața noastră, scoțînd la iveală comorile sale ascunse...

2. ...Excavatoarele mușcă zi și noapte, fără încetare, cărbunele...

3. Inginerul Iacob Zoltan își găsește timp liber pentru a povesti cum a învățat meseria de miner..

4. ...Nu se poate vorbi astăzi despre Vîrghiș fără să se amintească numele inginerului șef Alfred Kasper, un om înalt, uscățiv, cu părul cărunt...

5. ...In locul „Mierlei" a fost adusă „Reșița 1", locomotiva cea nouă cu roțile roșii.

6. ...Și cine nu-l cunoaște, la Vîrghiș, pe excavatoristul László Borbát...?

potriva apei, împotriva pămîntului lutos, împotriva coastei năbădăioase a dealului, împotriva lipsei de organizare, împotriva zăpăcelii. Prin luptă au trebuit cucerite linia ferată, vagonetii, benzile transportoare — și oamenii.

Da, și oamenii au trebuit să fie cuceriți; acei oameni care în cele din urmă au învins greutățile, au pornit producția, au dus la îndeplinire planurile. Fel și fel de oameni au venit la Vîrghiș. ingineri cu experiență, țărani simpli din Secuime, adolescenți de-abia ieșiți din anii copilăriei, femei de curînd măritate sau meseriași în vîrstă. Au fost printre ei oameni care aveau la activul lor 25 de ani petrecuți în împărăția cărbunelui, dar și din aceia care în viața lor n-au mai pus piciorul într-o mină. Au fost și oameni care au învățat la fața locului acest meșteșug, dar și alții care l-au studiat în amfiteatrele facultăților.

Nu se poate vorbi astăzi despre Vîrghiș fără să se amintească numele inginerului șef Alfred Kasper, un sas înalt, uscățiv și cu părul cărunt. Viața lui? Muncă, muncă și iarăși muncă, fără preget, fără încetare. Omul acesta are la activul său experiența bogată a aproape trei decenii petrecute în minele din Valea Jiului, a anilor grei de la Doicești și a pionieratului de la Vîrghiș. Studiile la universitatea vieții și le-a făcut la Petrila. Și cînd era pe punctul să creadă că a izbutit să învețe tot ceea ce trebuie să știe un om pentru a fi maestru în extracția cărbunelui, s-a pomenit aici, la Vîrghiș, că trebuie s-o ia cu totul de la început.

Jakab Zoltán, al doilea inginer al exploatării, e un om tînăr. Nu cred să aibă mai mult de 26 ani. A parcurs și el un drum interesant în viață. Fiu de secui, a ajuns la Petroșani numai datorită unei întîmplări. Acolo a început să lucreze în mină și la un moment dat s-a înscris la cursurile Institutului de Mine... De aici un salt îndrăzneț l-a făcut să ajungă student-bursier în Uniunea Sovietică. Timp de cinci ani a studiat în Țara Socialismului. Cu ajutorul profesorilor și al minerilor sovietici și-a însușit cunoștințele necesare acestui meșteșug... S-a însurat cu o tînără rusoaică și, întors acasă, a fost pus să alcagă Valea Jiului sau Vîrghișul. Jakab s-a hotărît pentru acesta din urmă. Era mai greu, dar i s-a părut mai frumos, mai apropiat de năzuințele lui... Nu i-a părut rău nici o clipă de alegerea făcută.

Și cine nu-i cunoaște la Vîrghiș pe maistrul miner Aurel Costinaș, pe Lajos Kászoni, pe Lajos Kolumbán, pe László Borbát pe Sándor Müller și pe toți ceilalți, care aici au învățat meșteșugul, aici au devenit mineri, mecanici, tehnicieni, transformînd exploatarea de la Vîrghiș într-o mină adevărată!

Cînd am trecut pe acolo, am auzit pe un inginer mai în vîrstă observînd sarcastic:

— Iată o mină care n-are trecut.

Să fie oare adevărat? Nu. Nu-i adevărat. Oare sărăcia, mizeria, bezna, visurile neîndeplinite ale localnicilor nu aparțin trecutului? Dar mina are un trecut și prin faptul că trecutul nu se măsoară numai cu deceniile sau cu veacurile. Adeseori cîțiva ani fac cît un veac întreg, iar o lună sau două pot purta în ele mai multă istorie decît un număr nesfîrșit de ani sterpi.

Aici, la Vîrghiș, oamenii de astăzi realizează ceea ce oamenii din trecut nu au putut să facă. Cu toată inima, cu tot sufletul lor recuperează rămînerea în urmă din decenii îndelungate.

„Aici să veniți, poeți, ca să creați imnuri! În acest colț schimbat la față din secuime, aici pe frumoasele meleaguri ale Vîrghișului" — a scris nu demult publicistul Edgár Balogh.

La apelul acesta aș vrea să adaug doar atît: chiar dacă nu se vor scrie poezii sau imnuri despre Vîrghiș — de bună seamă însă că se vor naște legende și amintiri dătătoare de putere, care vor trece de la o generație la alta.

Maria Arșeni

REÎNTÎLNIRE

NOTE DE DRUM ÎN POLONIA

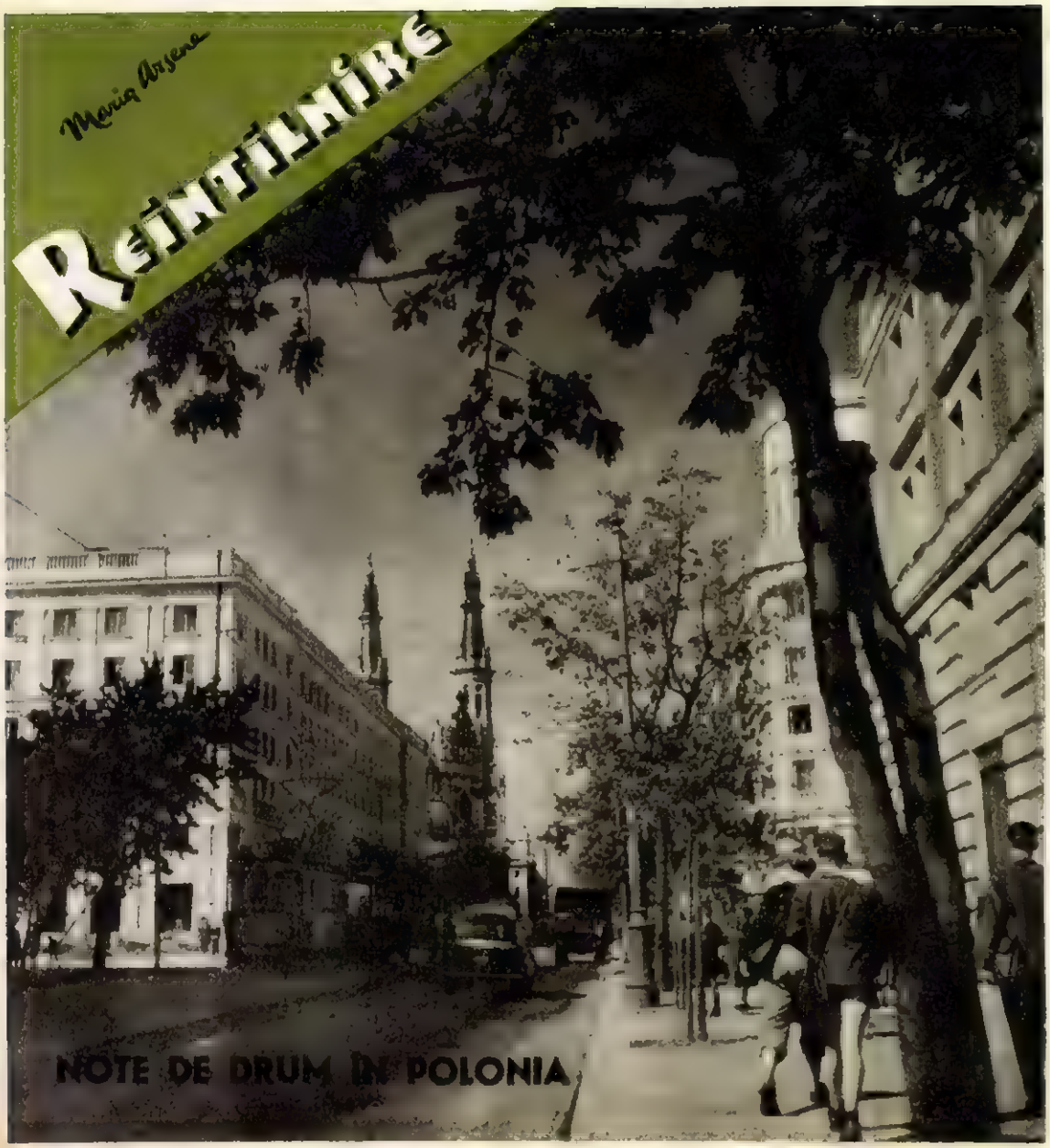

Pe unde au trecut, de-a latul, tancurile cu zvastică, iar bombele artileriei și ale Stukasurilor au sfîrtecat... (Stradă din Varșovia renăscută).

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Adunarea în sala de așteptare a Gării de Nord fusese anunțată pentru orele nouă dimineața. Plecarea, după orarul căilor ferate, nouăzeci de minute mai tîrziu.

Sîntem peste 20 de turiști cu domiciliile în cele patru puncte cardinale ale țării, care așteptăm să pornim cu O.N.T.-ul într-o excursie puțin cam deosebită.

Vom trece prin două țări — Ungaria și Cehoslovacia — ca să ajungem în Polonia și s-o vizităm. Grupul de excursioniști este pestriț. Funcționari, medici, ziariști, muncitori...

Privesc atent la tovarășii de drum din jurul meu. Unii sînt nervoși, nerăbdători, gata să se supere pentru te miri ce motiv: Un geamantan mutat de cineva din locul său; o încuietoare care nu funcționează; limbile ceasului de pe peron care se mișcă prea încet... Și-au desfășurat itinerarul pe minute și secunde și, zgîrciți, nu vor să piardă nici o fracțiune de timp.

Alții sînt, dimpotrivă, veseli, guralivi, puși pe snoave și ghidușii. Au mai fost în străinătate.

Cîțiva tac, cu privirile întrebătoare, îngîndurați. Părăsesc pentru întîia oară țara și faptul acesta îl socotesc un eveniment foarte important.

★

În Polonia am intrat noaptea. Dimineața ne-am trezit la Varșovia. Pentru mine, orașul-capitală prezenta un dublu interes și o deosebită importanță. Mi se povestise despre el de către refugiații și deținuții politici polonezi pe care i-am întîlnit în timpul războiului în lagăr. Am stat de vorbă cu unul dintre puținii supraviețuitori ai răscoalei din gheto. Pînă acum scrisesem doar din imaginație și documentare indirectă, despre acest oraș martir și despre cei care au pătimit înăuntrul zidurilor sale. Acum voi avea prilejul să văd tot ce s-a păstrat din anii aceia...

Ceea ce te izbește cînd parcurgi cei dintîi metri pe bulevardul care duce de la gară spre centru, sînt schelăriile. Pretutindeni blocuri noi, la roșu sau abia tencuite. Peste tot, macarale și zidari care înalță noi și noi clădiri. După trei zile de vizitare a capitalei, am avut convingerea că fiecare cetățean are, înafara profesiunii sale de bază, și o meserie în plus: zidăria. Meserie pe care o practică în orele libere, astfel cum folosim noi acest timp pentru sport, plimbare, citit ori alte ocupații distractive.

S-a construit și se construiește în Varșovia cu frenezia insului care și-a așezat dimineața temelia, iar seara trebuie să-și bată ultimul cui pe acoperiș. De altminteri, impresia aceasta de febrilă reconstrucție va fi susținută și în celelalte orașe ale țării, greu încercate de ororile războiului.

★

Ghidul nostru, pus la dispoziție de Orbis (oficiul polonez de turism), este o femeie blondă, subțire, cu gesturi nițel aristocratice și vocea ușor graseiată. Ne conduce în parcul Belvedere, la Palatul Științei și Culturii, la malul Vistulei, în muzeul Chopin și la fostul sediu al Gestapoului. Ne vorbește despre istoria capitalei de la întemeiere la bombardamentul hitlerist și de la eliberare la refacere.

Am renunțat însă la serviciile ghidului și am pornit de unul singur, încercînd să reconstitui, pe viu, fragmentele de povestiri, cumplitele întîmplări redate în șoaptele întretăiate de lacrimi, mărturii ascultate cu sufletul la gură în lungile nopți de lagăr.

Și, la fel ca și prietenii mei, cu cincisprezece ani în urmă, am pornit trist și pe jos spre sediul Gestapoului. Aveam cu mine două arme: stiloul și amintirile.

★

Gestapoul își avea sediul în inima orașului, într-o masivă și grandioasă clădire. O curte interioară betonată era străjuită pe trei laturi de zidurile cu multe etaje. Poarta strîmtă de fier permitea intrarea. Am pătruns, mărturisesc, cu inima strînsă. Într-o rotondă am găsit mai multe plăci de marmură încrustate cu numele unor eroi din rezistență. Cifrul și armele Poloniei revoluționare se înălțau din podea pînă în tavan. Numeroase coroane și jerbe de flori aduceau prinos de recunoștință luptătorilor pentru libertate căzuți cu fruntea sus și fața la dușmanul cotropitor.

Un culoar. Încă un coridor. O mică încăpere. Stația terminus. Aci se făcea ultima percheziție. Apoi, un gang care sfîrșea de-a lungul unor celule.

„Voi care intrați, lăsați orice speranță". M-am uitat sus pe perete. Nemuritoarea frază a lui Dante nu era gravată deasupra ușilor ferecate. Ar fi fost și inutil. Speranța, de care hitleriștii nu i-au putut jefui pe deținuți, înflorea chiar și acolo, sub pămînt, departe de lume, între umerii sufocanți ai carcerelor, înapoia groaselor zăbrele de fier.

Un gang strîmt cît să se strecoare un trup de om. Și boxele: una,

„Lasciate ogni speranza... Aici își avea sediul Gestapoul în Varșovia ocupată de naziști. Azi e muzeu național al martirilor și luptătorilor antihitleriști.

două, cinci, zece... Boxe dreptunghiulare, scobite în zidul gros, ca să cuprindă o rezervație de cîțiva pași sau oxigenul necesar unei consumații normale timp de 24 ore.

Un grilaj împletit, de oțel, înlocuiește ușa. Am intrat într-una din aceste celule. Pe un perete, un gînd rămăsese încrustat cu unghia: „Sînt nevinovată. Mor pentru libertate". Semnătura e indescifrabilă. Drama petrecută înapoia ușii de metal mi-e necunoscută. Nu pot decît s-o reconstitui din imaginație. Tot așa cum, chiar în clipele acelea, am încercat să reîntregesc mintal, dintr-un petic albastru zărit prin ferestruica îngustă ca o lamă, întregul cer al Varșoviei.

De zăbrelele boxei vecine atîrnă un trandafir proaspăt.

Ghidul permanent al teribilei închisori-muzeu îmi relatează că nici unul dintre arestații viriți în celule n-a mai scăpat cu viață.

★

Palatul Științei și Culturii este prezent în toată capitala. Vîrful lui poate fi văzut din orice stradă sau margine de oraș. O uriașă lucrare de artă din marmură, nichel și cristal, care simbolizează prietenia sovieto-polonă.

Nu vreau să dau cifre. Departe de mine gîndul acesta. Totuși, țin să mărturisesc că e destul de greu să încerci a număra ferestrele sau chiar etajele, fără să te-ncurci.

Vizitarea imensului edificiu nu se poate face într-o zi, nici în două. E nevoie cel puțin de o săptămînă, ca să-l străbați în tihnă de la parter la ultimul cat.

Am colindat prin cîteva etaje unde cu deosebit gust au fost amenajate expozițiile industriei miniere, industriei electrice, a transporturilor etc. Machetele sînt măiestrit lucrate și la amănunt. Regret că n-am putut vedea, din lipsă de timp, decît sălile rezervate industriei transporturilor și electricității.

Acolo am dat de un exemplar al primului automobil importat în Polonia. O mașină-trăsură, cu motorul așezat în spate, transmisia prin curea de piele și o manșă în loc de volan. Aprinderea motorului se făcea cu amnarul sau cu lumînarea. În sala următoare, am văzut ultimul tip de automobil, producție poloneză, model aerodinamic.

Zilnic, sute de vizitatori încalță pîslarii obligatorii și cutreieră sălile palatului, o podoabă de valoare mondială a arhitecturii sovietice.

★

Nowa-Hutta am văzut-o de departe. Respectiv de la o sută de metri. Autobusului care ne transporta i-a trebuit mai mult ca o oră să dea ocol imensului combinat.

De fapt, Nowa-Hutta, aflată la cîteva zeci de kilometri de Cracovia, se împarte în două orașe: orașul-uzină și orașul propriu-zis.

Am să încerc să vi-l prezint în cîteva fraze. Orașul-uzină este un imens conglomerat industrial, în care pe o parte intră zi și noapte șiruri nesfîrșite de vagoane cu minereu, iar pe cealaltă ies, ambalate în lăzi, produse finite. De la tractoare, la avioane și mașini de cusut.

Orașul propriu-zis este o urbe modernă, cu blocuri imense, școli, magazine, parcuri, cinematografe și un teatru (în care nu am putut intra, deoarece tocmai atunci se făcea repetiție).

Forța industrială a Poloniei — a 5-a din Europa — se-mbină fericit cu arta, cu gustul pentru frumos al poporului polonez, gust care merge de la potolit la tumultuos, de la pitoresc și practic, la subtil și rafinat.

Aș fi putut trage această concluzie chiar dacă aș fi văzut în Polonia doar un singur motor turbo-reactor, un cristal cizelat sau un afiș anunțînd o reprezentație de teatru.

★

Și tot din Cracovia și pînă la Oswiecin — faimosul Auschwitz — sînt doar 90 de kilometri. Șoseaua este bine întreținută. Ea merge pe teren plan, urcă, coboară linia ferată, însoțind-o tot timpul. Încă un motiv ca să mă întorc cu gîndul în trecut.

...Pe această panglică de oțel șiruri nesfîrșite de vagoane transportau victimele naziștilor. Luptători din rezistență, prizonieri de război, victime ale prigoanei rasiale. Sufocați, striviți, terciuiți, cîte 200 într-un singur vagon, ei au trecut sfîrșiți și leșinați, fără să simtă aerul tare al pădurilor, fără să vadă copacii, căsuțele din sate, cerul, soarele.

S-a scris mult despre Auschwitz și Birkenau, despre cuptoare, despre camera de gazare și topitoriile de cadavre, din grăsimile cărora hitleriștii făceau săpun.

S-a scris mult. Foarte mult. Dar extraordinar de puțin pentru ca toate conștiințele să refuze acceptarea unei repetări.

S-a scris mult. Nu voi reveni. Țin să arăt numai trei aspecte. Trei mici și, poate, insignifiante aspecte.

Primul : am sosit la Auschwitz într-o luni la prînz. Unsprezece ani după eliberarea Poloniei de către trupele sovietice. Unsprezece ani de cînd lagărul ororilor naziste — unice în istoria omenirii — a devenit un muzeu universal pentru înfierarea genocidului. Și, totuși, în acea zi de început de săptămînă, trei grupuri din trei țări vizitau acest muzeu al crimelor. Din Olanda, Ungaria și Cehoslovacia.

Al doilea: am pătruns în muzeul compus din numeroase blocuri, expoziții, puțin nervos. Trecusem prin celebra poartă deasupra căreia trona falsa deviză „Arbeit macht frei", care făcuse, în imagine fotografică, ocolul lumii.

În zbor planat, cu funicularul, între Zakopane și vîrful Tatrei ..

Noua călătorie a lui Cristofor Columb

Cronică rimată de Demostene Botez

Învăluit în somnul lui de plumb,
Dormea de veacuri Cristofor Columb
Și-acolo, la Valadolid, în groapă,
Oricum, după o viață furtunoasă,
Stătea-n vecie ca la el acasă
Cu o nostalgie stranie de apă.
Persecutat de regele ostil
Și rătăcind atîția ani pe vase,
După o viață-ntreagă-l acceptase
Pămîntul care-i element stabil.
Dar iată că și-acolo, într-o zi,
În liniștea veridic mormîntală
Un bubuit puternic se-auzi,
Și Cristofor Columb din morți se scoală
Trecuse parcă, subteran, un tren,
Și cunoscutul spărgător de ouă
Nici nu știu atunci că-n lumea nouă
O bombă — a explodat, cu hidrogen.
Grăbit, nici nu lăsă să treacă anii
Și a pornit din Genova cu-o navă,
Să vadă el, cu ochii, ce ispravă
Făcură-n urma lui, americanii.
Și ca în timpul de-altădată, antic,
Columb tăie Mediterana iar,
Ieși apoi în larg prin Gibraltar,
Pe-ntinderea străvechiului Atlantic.
Și merse-așa, o săptămînă, două,
Pe ape cenușii ca niște nori,
Cum mai mersese de atîtea ori,
Pe cînd descoperise lumea nouă.
Părea oceanul calm în aparență,
Habar n-avea că-n insulele lui,
Ca pe-un pămînt acum al nimănui,
Făceau americanii experiență
Cu cel mai științific tip de bombă —
Un fel de derivat dintr-un atom,
La care nu rezistă nici un om,
Și face dintr-o țară o hecatombă.
Jucau pe valuri peștii argintii,
Aidoma ca puștii de pe stradă,
Și lui Columb nici nu-i venea să creadă,
Că s-ar putea să nu mai fie vii.
Un soare roșu apunea pe ape
Făcînd din valuri, dealuri de aramă,
Și admirînd imensa panoramă,
Simțea în nări pămîntul lui aproape.
Prin razele de soare lungi și blonde,
Ce le văzuse de atîtea ori,
Văzu pădurea de zgîrie-nori,
Ca niște turle cenușii de sonde.
Iar mai aproape, parcă, văzu, însă,
Statuia ce plutea ca un Isus,
Ținînd, întins, cu mîna dreaptă-n sus
O flacără simbolică... dar stinsă.
El care-a cunoscut cîndva strămoșii
Ce locuiseră pe-acele locuri,
Pe care i-a văzut dansînd la focuri,
În triburi sperioase de piei roșii,
Se aștepta să afle azi acolo,
Pe tărmurile cu păduri virgine,
O țară-a fericirilor depline,
O nouă statuă a lui Appolo,
Și înflorind acum o nouă artă.
Dar nu văzu în toată metropola,
Desfășurată-n față ca o hartă,
Decît reclame pentru Coca-Cola.
Iar peste-Americi, pînă hăt, departe,
Pe cerul de neon orbit,
Prin nouri călărea Babit,
Pe-o bombă albă, ca un alter Marte...
Mai mult Columb n-a mai putut să vadă,
Ce-i pe pămîntul lui și ce-i pe sus
În raiu-acela cu-nverzite zări,
Căci polismanii l-au răpit din radă
Și ferecat, așa, burduf l-au dus
Comisiei de cercetări...

[illegible]

de Vasile Bîrna

Voi urme și hîrburi ale trecutului,
Încrîncenate vestigii,
Nici strigoaicele, nici strigii,
Nu v-ar mai putea scoate
De sub ale vremii maluri surpate!
Plugul de lemn,
Holda îngustă cît palma,
Ocara stăpînilor și sudalma,
Sumanul peticit, cămașa ruptă,
Fața mamelor pămîntie și suptă,
Atîtea și atîtea imagini vechi
Ce hodinesc fărîme
Ca niște piese de muzeu, în vată.
Dar uitate nu vor rămîne,
Nu, niciodată!

Din grupul nostru de excursioniști, două perechi păşeau rîzînd, făcînd glume stupide cu aceeaşi veselie cu care intrau zgomotoşi într-o peluză de pe stadion, pentru un meci de fotbal:

— Unde-s cadavrele?

— Care-i cuptorul cu săpun?

— Făceau şi săpun de toaletă? Ori numai pentru scos pete?

Primul bloc. O sală dreptunghiulară. Răcoare. Lumina scăzută. O candelă uriaşă, lîngă un Crist pe cruce. Iar deasupra, încremenite, mute, în bernă şi cu panglici îndoliate, drapelele tuturor ţărilor care au dat jertfă Molohului nazist.

— Un singur drapel lipseşte — a şoptit cineva, lîngă mine.

Am ridicat privirea.

Da. Lipsea drapelul Germaniei hitleriste.

În vitrine uriaşe, înapoia imenselor geamuri, munţi de păr de copii. Păr blond în bucle, negru cu cîrlionţi, şaten ondulat, neted, codiţe cu panglici, o funduliţă decolorată, prinsă de o şuviţă...

Cînd am ieşit din al treilea bloc, cei cîţiva care intraseră ca la bîlci aveau feţele trase şi ochii mici. Cele văzute aci îi speriaseră, apoi îi potoliseră.

Al treilea: lîngă poartă, o clădire mică din zid. Înăuntru, două cuptoare. La gura unuia din ele, un buchet uscat de trandafiri, legat cu fir subţire de sîrmă. Pe un mic cartonaş, în franceză: „Rog aşezaţi modestul buchet în gura cuptorului pe unde a trecut Edwige, unica mea fiică, în vîrstă de 19 ani".

★

De la Oswiecin ne-am întors iarăşi la Cracovia. Şi de acolo am pornit spre Zakopane, una din minunatele staţiuni climaterice poloneze, cunoscută prin concursurile internaţionale de sporturi de iarnă. Am urcat cu funicularul în vîrful munţilor Tatra, am făcut excursie în pădurea de la 30 de kilometri, unde autobusul care trebuia să ne ducă la hotel ne-a făcut pozna. Era cît pe-aci să pierdem trenul. Am sosit în ultimul moment, avînd doar răgazul să împachetăm şi să pornim spre casă.

★

I-am cunoscut pe polonezi în lagărele fasciste: erau dîrji şi plini de încredere. Ne-am reîntîlnit, după ani, în Polonia eliberată: la fel de hotărîţi, în construirea socialismului, acelaşi optimism robust.

Mă gîndesc cu drag la zilele petrecute în Polonia. Aş vrea să revăd Varşovia, să mă reîntîlnesc cu prietenii dragi. Sper să-mi îndeplinesc cîndva această dorinţă.

La 22 iulie poporul polonez sărbătoreşte cea de-a 13-a aniversare a eliberării sale, cu ajutorul armatei sovietice, de sub jugul fascist. Succesele poporului frate polonez în aceşti ani sînt şi succesele noastre.

Urăm poporului frate polonez noi izbînzi!

Curînd autocamioanele vor porni peste ţări şi mări, ducînd faima produselor industriei grele poloneze.

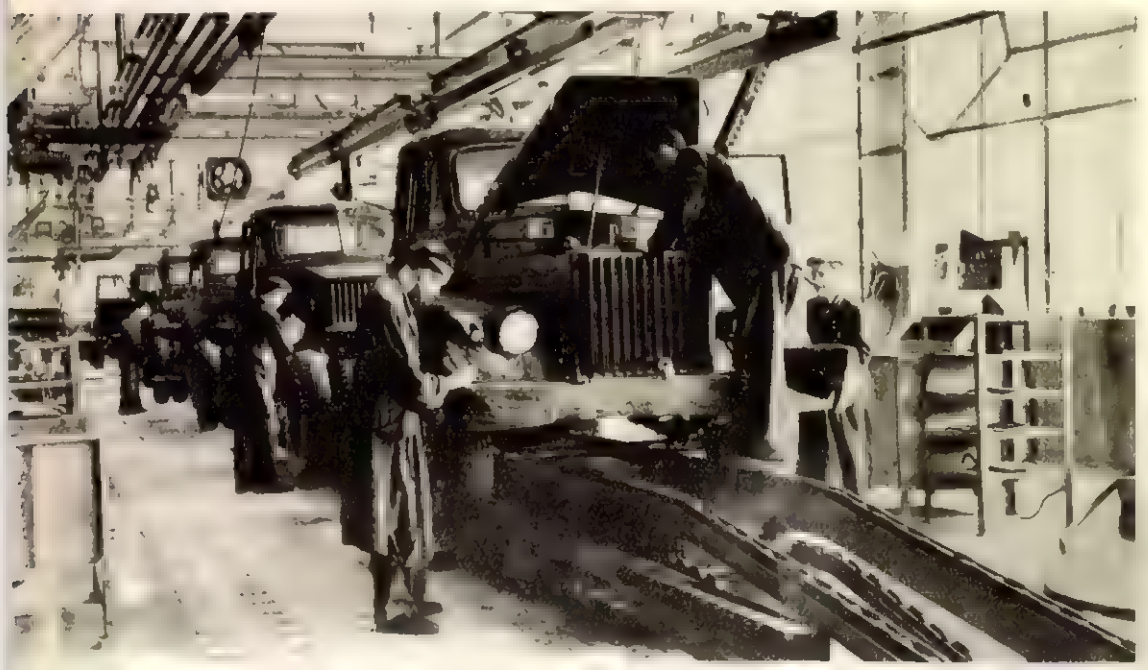

Moment

de Dionisie Sincan

Ilustrația de N. HILOHI

D. SINCAN

La colțul casei lui Nuri stau patru bătrîni și se sorese. Este aici Nuri Said, stăpînul casei, Suleiman Kadri, bostangiul (ce-o fi căutînd el aici, cînd trebuie să fie la bostană?), Ali Burtosu, măcelarul, și Nemoli Nemet, cel cu măgărușii. S-au așezat cu toții pe niște pietroaie rostogolite din deal de Nuri acum vreo 20 de ani. Pietroaiele astea își au și ele povestea lor. Se spune că atunci cînd și-a pus în gînd Nuri să le care pînă în ograda lui, de-abia se însurase și își ridicase căsuța care se ține în picioare și acum. Cum o fi arătat căsuța la începuturile ei, nu știu, dar astăzi arată tare prăpădită. Lumea zice că Nuri de-aia s-a cocîrjat, din pricina ușii prea mici. Căci sînt 40 de ani de cînd tot intră pe ușa asta. Și de cîte ori intră în casă, trebuie să se frîngă din șale ca să nu-și pălească fruntea. Căsuța e făcută din chirpici și acoperită cu stuf. Peste stuf, Azizé, nevasta lui Nuri, a tras, an de an, cîte o lipitură cu pămînt. Așa că acum căsuța parcă n-are acoperiș, ci o căciulă uriașă de pămînt pe care primăvara înverzesc ierburile.

Dar să ne întoarcem la pietroaiele lui Nuri. Pe vremea aceea Nuri semănase o jumătate de hectar de floarea-soarelui. În sat numai el pusese floarea-soarelui și sătenii îl cam luau peste picior. „Ce-o să faci tu cu floarea-soarelui, Nuri? Spargi toată iarna semințe?" Nuri dădea îndărătnic din cap. Semințele nu le-a spart el. În toamnă, cînd mai picau zile frumoase, veneau alții la Nuri să spargă semințe. Și el le dădea cu paharul, strîngînd pitacii în șalvari. Și fiindcă mai erau doritori de-o vorbă-două, se înșirau pe vine la spatele căsuței și sporoviau d-ale lor, rozînd de zor floarea-soarelui. Nuri s-a gîndit atunci să care aici pietroaie, ca să aibă pe ce sta oamenii. La deal de așezarea lui era o carieră. A urcat într-o zi acolo și s-a opintit în cîteva pietre. Le-a tîrît el cum le-a tîrît cîțiva metri. Pînă la urmă, însă, le-a scăpat la vale. Și pietroaiele au trecut prin zidul de chirpici ca prin brînză. Noroc că nu era Azizé acasă, că praf o făceau. Nuri a coborît coasta, scărpinîndu-se la ceafă. Acum zidul era spart. Noroc că pietroaiele se opriseră în vatră, altfel ar fi trebuit să le urce de la vale la deal și ar fi fost mai greu. Împăcat că n-au ieșit lucrurile mai prost — mare e Alah! — s-a apucat și a scos pietroaiele din casă. Apoi a făcut zidul la loc. De ce să te mînii? Toate se potrivesc bine pînă la urmă. De atunci au rămas pietroaiele aici și, an de an, oamenii s-au obișnuit să se strîngă la Nuri la cîte o vorbă-două și să clănțăne semințe.

Al doilea bătrîn din cei care se soreau pe pietroaie este Suleiman Kadri, bostangiul. El e cel mai tînăr dintre ei. Dar pe cît este de tînăr, pe atît de albă îi e barba. Ba chiar îi tremură puțin mîinile uscate. Poate că mîinile îi tremură din pricina tutunului; mai știi? Suleiman Kadri fumează ca un șarpe și numai tutun nefiert, din cel din care, dacă tragi un fum, îți arde bojocii de tare ce-i. Suleiman este numit în sat și Bostangiul. Toată averea lui a fost un singur hectar de pămînt, pe coasta din spatele cimitirului turcesc. Nu se putea face mare lucru cu el, așa că Suleiman a pus aici în fiecare an bostană. Toamna, cînd se coceau pepenii, Kadri se întovărășea cu Nemoli Nemet, cel de-al treilea bătrîn aici de față, și porneau împreună cu pepeni prin satele din jur și la tîrg, la Medgidia. Nemoli Nemet avea o cotigă la care înhăma doi măgărași. Niciodată nu s-a putut lipsi Nemet de măgărușii lui. O pereche i-a murit, dar de la ei i-au rămas alți doi. Și cu aceștia din urmă l-au apucat bătrînețele.

Acești trei bătrîni au intrat în gospodăria colectivă cu tot avutul lor. Dintre ei, doar Suleiman Kadri mai lucrează. Că bostana gospodăriei i s-a dat în grija lui, ca unul care toată viața n-a făcut altceva decît să se învîrtească în jurul pepenilor. Nemoli apare toamna, cînd se sparge bostana. Prinde din turma de oi a gospodăriei foștii lui măgărași, îi înhamă ca pe vremuri și se duce la bostana lui Kadri din spatele cimitirului. Numai că acum nu mai hoinărește prin sate strigîndu-și marfa, ci o duc la gospodărie, în deal, unde a fost curtea lui Urdădulce.

Al patrulea bătrîn, Ali Burtosu, are o faimă nu tocmai frumoasă. În tinerețe a fost geambaș. Peste șapte sate era cunoscut pentru tocmelile lui cumplite. Înafară de asta, toamna, cînd se răcorea timpul și după ce se spărgeau bostanele, se îndeletnicea și cu tăierea de vite. Cumpăra oi și cai bătrîni, îi tăia, făcea ghiudem și-l angaja cărăuș pe Nemoli Nemet cu măgărușii lui, după ce acesta își termina hoinăreala cu Suleiman Kadri. Toată iarna dădeau ocol satelor, vînzînd tătarilor carne de cal sau de oaie. Nemoli Nemet a fost martorul multor tocmeli și el știe cîte parale au înghițit șalvarii lui Ali. Cu toate astea, tot sărac a rămas Ali. Singura lui avere este burta, o frumusețe de burtă care lămurește ce făcea Ali cu banii, după ce-i cîștiga. Din primăvară pînă-n toamnă Ali își prăpădea bănetul în tîrg la Medgidia, unde învîrtea un fel de geambășie. Trăgea cîte un chef de urlau hogii și imamii în toată Dobrogea, huluindu-l și blestemîndu-l. Ca să le închidă gura, Ali s-a dus într-o vară la Mecca. La întoarcere nimeni nu i-a spus Hagiu, așa cum s-ar fi cuvenit. Și pe Ali l-a durut în cot de asta! Cîți hogi și imami fuseseră la Mecca?... El tot fusese! În loc de Hagiu, i-au spus Burtosu. Și Burtosu i-a rămas numele. Dintre cei săraci el e singurul cu burtă și asta îl înveselește. În gospodărie n-a intrat. E de ajuns că s-a vîrît acolo Neazi, fiu-său. Neazi n-are apucături de negustor. El e om de treabă, muncitor, mare herghelegiu. Lui îi spun oamenii maestru crescător de cai. Dacă stai bine și te gîndești, și asta e ceva!

Acești patru bătrîni și-au rămas credincioși din tinerețe. Oamenii îi respectă pentru bărbile lor albe, pentru anii care au trecut peste umerii lor. Din cînd în cînd, se strîng pe pietroaiele lui Nuri și tăifăsuiesc, trăgînd tutun nefiert din pipele de lut. Astăzi Suleiman a picat și el în sat. De o săptămînă stă la bostana gospodăriei, așteptînd să rupă primul pepene care se va coace. Așa a făcut el mereu, de 30 de ani încoace, și nu se poate ca acum, oricît i s-ar fi muiat balamalele, să nu-și îndeplinească obiceiul. A coborît în sat numai ca să-și ia o provizie de tutun. Nepoții l-au uitat cu totul, prinși cu alte treburi la gospodărie. Măcar Izmet, fiul lui Oimaz Ciorabai, ginere-său, să-și fi adus aminte de el. Dar și ăsta e cu capul în nori și mort după tractoarele S.M.T.-ului. Uite la el cum țopăie în jurul fierăraiei ăleia care a încremenit în drum. Ah, bine-i face, că-i scoate sufletul!

Într-adevăr, Izmet e în mijlocul drumului. Tractorul lui nu mai vrea să urce dealul. Și ceea ce-l înfurie mai mult nu e stricăciunea pe care o are motorul. Nu, nu e asta! Îi e necaz că s-a oprit chiar în fața casei lui Nuri Said. Cînd începuse să urce dealul el îi văzuse pe bătrîni stînd la taclale pe pietroaie și se simțise mîndru că o să le treacă pe sub nas cu tractorul. Mai ales pe Ali Burtosu avea el necaz. De pe cînd era mic acesta-l tot necăjise cu porecle care — după el — nu i se potriveau. Cînd îl prindea, îi făcea vîrtej în cap cu degetul cel mare îndoit, de-l treceau toate nădușelile. Acum, că s-a făcut mare, și Ali tot îl mai sîcîie! I-ar fi arătat el că știe mai multe, cu toată tinerețea lui. Ar fi accelerat motorul și le-ar fi trecut prin față ca o nălucă, cu toate că nu e voie să pui mașina pe goană, și mai cu seamă la deal... Ei, dar damblaua tot și-ar fi făcut-o. Pe cînd acum, afurisitul de tractor, pîr, poc, s-a înțepenit în drum.

Izmet îi dă ocol plin de furie. Îi ridică tablele de pe bot şi se vîră cu jumătate trup înăuntru, peste motorul înfierbîntat. Numai dosul i-a rămas afară, ca să-l vadă bătrînii.

— Ei, Izmet — îi strigă Ali Burtosu — vezi că te trage fundul înapoi! He-he-he! — rîde el într-un colţ.

Izmet se face că n-aude. Îşi dă seama că nu-i cuvincios ce a făcut, întorcîndu-le spatele celor bătrîni — e şi bunicul Suleiman acolo — dar n-are încotro. Mai stă puţin, ca să arate că nu din pricina vorbelor Burtosului îşi trage el dosul înapoi. Îşi scoate apoi capul din maşinărie, se şterge pe mîini cu nişte cîlţi şi trece de partea cealaltă. Ştia el că tot bujiile-s de vină!

— Izmet. Ei, Izmet geanabet[1]) — nu se lasă Ali — cît îmi dai să-ţi fac calul ghiudem?

— Ali-acai[2]), ai să-ţi rupi dinţii-n ghiudemul ăsta.

E mai mult ca o necuviinţă. Ali mai are un singur colţ în gură şi nu se simte prea bine cînd i se aminteşte de asta. Suleiman îi prinde privirile mîniate şi roşeşte. Doar Izmet e nepotu-său! Prost l-a mai crescut Olmaz, tare prost!

— Lasă-l, Ali — îi spune el Burtosului. Nu-l înţepa cu ace, că te-mpunge cu coarnele.

Izmet aude, dar suflă cu nădejde într-o bujie care s-a-necat în ulei. Dracu'să le ia şi bujiile astea! De cînd se tot lăuda moş Mija, directorul, că o să scoată atelierul mobil din curte şi o să-l trimită din brigadă-n brigadă. Pentru un fleac, mereu trebuie să fugi la staţiune cu tractorul.

Izmet se uită la soare. A urcat bine de tot pe cer şi parcă o să-l audă pe Mîrza, şeful brigăzii, strigînd că umblă ca după mort. Pînă acum trebuia să înfigă şi plugul în brazdă pe mîriştе şi el s-a oprit la Nuri, în faţa casei... Iar bătrînii ăştia îl mai iau şi peste picior.

— S-aduc măgăruşii mei să te scot pe deal! — îl aude el pe Nemoli Nemet.

Ali rîde iar: he-he-he!... Lui Izmet îi sare ţandăra.

— Nemoli-acai, du-ţi măgăruşii la Ali-acai. Scoate el ghiudem din ei. Tractorul lasă-l în pace. N-ai să faci sită din coada măgarului. Nici pe-ai tăi, Nemoli-acai, n-ai să-i agăţi de tractor.

Nuri intervine şi el, privindu-l pe Izmet mînios, drept în ochi, dar adresîndu-se lui Nemoli:

— Dacă măgarul te loveşte, nu-i întoarce lovitura. Ce ştie el?

Izmet îşi înghite limba. Furios, strînge bujia în locaşul ei. Dracu' să-l ia de tractor, acum trebuie să meargă.

Suleiman, ca să împace lucrurile, schimbă vorba:

— Unde ari, Izmet?

La asta trebuie să răspundă, n-are încotro.

— Lîngă bostană, Suleiman-acai. Ogor pentru bostana de anul viitor.

Suleiman devine atent. Bostana nu-l lasă indiferent.

— Vino-ncoace, Izmet.

Tractoristul se apropie încruntat şi bănuitor. Iar au să-i tragă cîteva după ceafă? Bătrînii îl privesc mai mult curioşi, decît supăraţi. Doar Ali Burtosu se uită mai dintr-o parte. Încă mai e furios.

— Stai jos, Izmet! — îl îndeamnă Suleiman. Ia spune-mi: cum mai stau treburile la voi, la S.M.T.?

Şi Izmet îşi primeşte porţia de seminţe. Se gîndeşte la Mîrza, la cearta care va urma. Acum însă nu mai poate da înapoi. Oamenii i-au arătat prietenie şi el trebuie să le răspundă la fel.

Povesteşte încet ce s-a mai întîmplat. Pe măsură ce vorbeşte, se înfierbîntă. Îşi aduce aminte de fostul director şi-l face cu ou şi cu oţet; îl vorbeşte de bine pe moş Mija, noul director, dar îl scarmănă pentru atelierul mobil pe care-l tot promite. Iaca, de-aia se opreşte tractorul cînd ţi-e lumea mai dragă. Le dă veşti bătrînilor despre însurătoarea lui Adam Sever şi, puţin stînjenit, le povesteşte cum l-au convins pe Anton Anghel, tatăl Anuţei, să renunţe la cununie cu popă.

Izmet rîde sfios, atent la feţele bătrînilor. Ce vor spune ei?

Dar bătrînii clatină din cap. Ce să spună? Asta nu e bine. Chiar dacă Anton Anghel e creştin, nu e bine!

Izmet sare cu povestirea la brigada lui de tractorişti, numără locurile arate şi vorbeşte cald, părinteşte, de grîul pe care au început să-l secere, ca şi cum ar fi al lui.

— Suleiman-acai, îţi fac un ogor de bostană pe cinste. La anul o să ai patru hectare în plus.

— Patru hectare? — se miră Suleiman. Tu minţi, Izmet!

— Nu mint! Sabri, preşedintele, mi-a spus să ar cu patru hectare mai mult. Şi plecîndu-se la urechea moşului: — Zice că mai are nevoie de un camion. De unde să-l cumpere, dacă nu din banii ce s-or lua pe pepeni?

Apoi îşi aminteşte că trebuie să plece. Sare în picioare şi se înclină în faţa bătrînilor.

— Să aduc o mînă de ovăz, poate se mişcă tractorul! — mîrîie Ali Burtosu, care n-a uitat înţepăturile. Dar Izmet nu-şi mai aduce aminte de ce-a fost şi zîmbeşte.

— Lasă, Ali-acai, ai să vezi că pleacă şi fără ovăz!

Urcă pe tractor, apasă pe accelerator şi motorul se zbîrleşte cumplit. Apoi se zmuceşte şi o ia la goană întocmai cum gîndise să facă Izmet cînd o urca dealul. Într-o clipă a trecut peste creastă şi duduitul se pierde în adîncul stepei.

Bătrînii îşi fumează mai departe pipele. Într-un tîrziu unul dintre ei oftează:

— Buni băieţi! Iuţi la treabă! Cam răi de gură. Nu se uită că ai părul alb. Dacă n-ai dreptate, nu-şi pleacă fruntea, chiar de-ai avea o sută de ani. Altfel era pe vremea noastră... Hei!...

1) Geanabet=afurisitule
2) Acai=vere

notăm!

Într-un an de activitate — primul de la înfiinţare — atelierele cooperativei „Precizia" din Arad au livrat peste 20.000 de ceasuri, care s-au dovedit tot atît de bune ca şi cele din import.

După proiectele de viitor ale cooperatorilor de la „Precizia" Arad, peste trei ani vor livra anual cîte 60.000 ceasuri de masă.

În fotografie: ceasurile de masă se asamblează în serie. Iat-o, la o astfel de operaţie, pe tînăra montatoare Elena Bondar, fruntaşă a secţiei.

Fotografie de L. WEISS

Meşterii de la cooperativa „Voinţa" din Arad au reuşit să producă pentru prima oară în ţară umbrele de ploaie şi de soare. Producţia lunară e de 2.000 umbrele.

În fotografie: cîteva din ultimele modele de umbrele fabricate la cooperativa din Arad.

Fotografie de L. WEISS

La Tulcea au fost construite şi date recent în completă folosinţă hale frigorifere bine utilate pentru congelatul şi depozitatul peştelui.

În noile hale se adună rezerve de peşte pentru perioada cînd încetează pescuitul, Dunărea fiind înghetată.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

La G.A.C. din comuna Silistraru, raionul Brăila, au fost puse bazele unui nou sector de activitate: creşterea oilor. Cum industria textilă are nevoie de lînă fină, gospodăria a început să crească oi de rasă Merinos. Tînărul Culiţă Ilie, ciobanul colectivei, îngrijeşte cu multă pricepere aceste oi. Iată-l purtînd în braţe unul din primii miei Merinos născuţi în acest an.

Fotografie de Ion CONSTANTIN

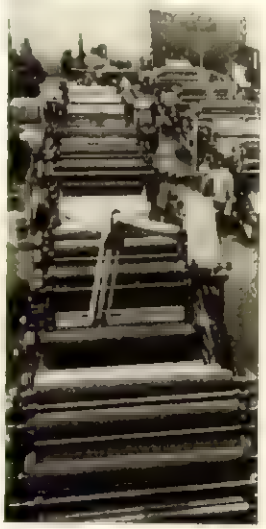

Printre alte produse, uzinele metalurgice „Unirea" din Cluj fabrică şi utilaj de înaltă tehnicitate pentru industria textilă.

În fotografie, un aspect din hala de motoare. Se ambalează maşinile tripiecarde pentru fabricile textile din ţară. O asemenea maşină este lungă de 27 de metri.

Fotografie de I. MICLEA-Cluj.

Pentru pescarii din Sfîntu Gheorghe, un important centru piscicol în Delta Dunării, s-au construit locuinţe noi, un club cu o sală de spectacol şi o sală de sport.

În fotografie: cîteva din noile locuinţe ale pescarilor din Sfîntu Gheorghe.

Fotografie de Gh. CIOROBEA
Constanţa

Oraşul Cernavodă, care în ultimii ani a devenit un important centru muncitoresc, a fost recent înzestrat cu o fabrică modernă de pîine.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

notăm!

Cu chitara

Studiu pentru „Alene"

Cu doniţa la apă

Din lucrările lui N. GRIGORESCU

FLACĂRA

N. GRIGORESCU
Țărancă în interior

N. GRIGORESCU
Autoportret

Spălînd rufe

Femeie lucrînd

La strînsul fînului

LA 50 ANI DE LA MOARTEA MARELUI NOSTRU PICTOR

PROFESORUL de „ZUGRĂVITURĂ"

N. Grigorescu

În dimineața zilei de 11 iulie 1861 rarii cititori ai *Monitorului Oficial al Moldovei* aflau cu mirare că un tînăr, un anume Nicolae Grigorescu, a pictat o întreagă mănăstire — Agapia — realizînd acolo o serie de tablouri deosebite prin „adevărul și vivacitatea coloritului lor"... Dar nu era numai atît. Lucru senzațional pentru acea vreme: junele zugrav întemeiase la Agapia și „prima această ctitorie, Grigorescu, dintr-un sentiment de datorie, se pune la dispoziția Ministerului. Ministrul Cultelor îi spune:

— N-avem nevoie de d-ta.

— Atunci?

— Atu ci, nimic. Să-ți vezi de treabă!

Într-adevăr, Niculae Kretzulescu, ministrul de resort, nu avea ce face cu acest bursier. Grigorescu nu voise să urmeze nici măcar cursurile de la *École Nationale des Beaux-Arts* și, după doi ani de practică, se reîntorsese cu oarecare

Profetul Daniil, zugrăvit de Grigorescu în interiorul mănăstirii Agapia. Se presupune că ar fi autoportretul artistului.

școală de desen și pictură pentru călugărițe".

★

Latura didactică a activității lui Nicolae Grigorescu este puțin cunoscută. Din amintirile prietenilor săi (Alexandru Vlahuță, N. Petrașcu, V. Cioflec, C. I. Istrati), aflăm cîteva amănunte în legătură cu stăruitoarea dorință a pictorului de a ajunge profesor la Școala de Bele-arte din București.

După doi ani de studii la Paris, ca bursier — cînd s-a reîntors pentru întîia oară în țară, în Capitală se vorbea cu înfrigurare de înființarea Școlii Naționale de Bele-arte. Dornic să ia și el parte la experiență picturicească, dar, firește, fără patalamaua care să-i îndreptățească numirea. Pare chiar puțin probabil că, după ce luptase pentru a putea practica o pictură în aer liber, departe de zidurile vetuste ale Școlii din Paris, și cînd mai avea dreptul încă trei ani să se bucure de un „stipendiu" de 200 galbeni — să se fi gîndit la o încadrare într-o sucursală care încă nu ființa.

Însă în 1867, cînd „iar îl cuprinde dorul de țară", Grigorescu se prezintă încă o dată în fața ministrului și reînnoiește cererea.

„Multe se schimbase-n țară în acești trei ani din urmă — scrie Vlahuță —: domnitor nou, legi și așezări noi, miniștri noi — numai răspunsul fu pentru Grigorescu același:

— Nu-i nici un loc vacant.

— Dacă nu-i, nu trebuie.

În fine, în 1869, cînd Grigorescu se stabilește definitiv în țară, prietenul său, renumitul om de știință și cultură dr. C. I. Istrati, ne relatează cum pictorul a încercat pentru ultima oară „să ocupe un loc de profesor la școala de arte frumoase, dar locurile — eu zic tot din fericire, cunoscînd caracterul lui Grigorescu și mediul deprimant și egalizator al școalelor noastre — erau toate ocupate. Un altul, și cu *liceu*, ocupase deja catedra ce ar fi trebuit să i se dea lui".

Tot doctorul Istrati istorisește o neizbutită încercare a lui Grigorescu de a deveni profesor particular de desen: „În extrema sa amabilitate și dorind a fi mai mult decît afectuos cu un amic al său, îi propuse a da cîteva lecțiuni, onorifice bineînțeles, la două fete ale sale, care aveau bune dispoziții la pictură. Se fixă ziua. Grigorescu trimite un șevalet, căci ședea aproape... și în fine, la ziua fixată, se prezintă cu mai multe ulcele frumoase pe care le adusese din piață. Lecțiunea — căci a doua nu mai avu loc — dură aproape două ore. Bietul Grigorescu era mai emoționat ca tinerele sale eleve; el era nervos, transpira și, în fine, s-a ostenit mai mult decît se poate crede! Rezultatul ? Au rămas două ulcele și un măr, admirabil vopsite de nemuritorul Grigorescu, în singura lecțiune de desemn ce a dat, afară de cele date fiului său!"...

Se pare că aceste tinere erau nepoatele lui Ion Ghica și că Grigorescu, în urma eșecului său didactic, a recomandat să fie înlocuit (ca și mai tîrziu, atunci cînd Spiru Haret i-a propus, în 1898, direcția Școlii de Bele-arte) cu colegul său, pictorul Gh. D. Mirea.

Doctorul Istrati ne spune că nici nu și l-ar fi putut închipui pe Grigorescu venind regulat la școală, chinuindu-se cu copiii și făcînd an de an același lucru, „supus la toate mizeriile și exactitățile vieții profesorale, ar fi fost peste putință pentru el, sau s-ar fi omorît înainte de vreme'...

Și, totuși, înainte de plecarea sa în Franța — în 1859 — Grigorescu a fost efectiv directorul școlii de pictură a mănăstirii Agapia!

★

În cei trei ani cît a lucrat și locuit la mănăstirea Agapia — după ce termina cu zugrăvitul rămînîndu-i destul timp liber — meșterul Nicu s-a gîndit că n-ar fi rău să învețe și pe alții pictura bisericească; și atunci s-a apucat să înjghebeze o școală de desen și de pictură.

În anul 1859, mica lui unitate de artă plastică începuse să și funcționeze, după cum rezultă dintr-un dosar aflat la Arhivele Statului referitor la „Școala de desemn și înființarea școlii de fete de la M-rea Agapia".

Ne-a rămas mărturie corespondența prin care măica stareță ruga „onorata comisie pentru regularisarea averilor bisericești" să-i verse sumele necesare în vederea procurării „obiectelor necesare acestei școli". Lista cuprindea, printre altele: „modeluri figurale, hîrtie de desemn, creioane, gumelastic, tuș, peneluri, o statuie, culoare preparată, peneluri și necesariile de lucru".

Iar pentru examenul final, care promova elementele bune, stareța solicita: „modeluri, culoare, acuarel..."

Pricina cererii era de bună seamă îndreptățită, deoarece — preciza referatul — „trebuie profitat de timpul în care dumnealui, dl pictor Nicu Grigorescu, este aicea întru lucrul bisericii mari din această mînăstire Agapia". Și arhimandrita aducea la cunoștința oficialității, chiar evenimentul deschiderii școlii de desen „cu un număr de cîteva copile care au și înaintat pre cît au fost cu putință — una din ele însă cu deosebire, care a și început a lucra în culoare..."

Un an după, tot în luna februarie, stareța revine, rugînd să i se dea de astă dată: „estompuri de pele, hîrtie colorată, toate de calitate bună" — deoarece „elevele, lipsindu-le acestea, pierd timpul zadarnic"...

Din păcate nu ni s-a păstrat nici o altă mărturie din partea cucernicelor eleve în legătură cu această școală, pornită la început empiric, iar mai apoi, în ultimul an al șederii lui Grigorescu, organizat, însă funcționînd și schiopătînd în chipul cel mai oficial...

Din scurtul raport pe care l-am citat, rezultă că meșterul Nicu reușise să formeze cadre și chiar o elevă, care, cum glăsuiește raportul, pe nume „a lucra în culoare".

Aceasta a fost întîia și ultima oară cînd i-a fost dat lui Grigorescu să fie profesor de desen și de pictură.

Barbu BREZIANU

Foto GHICITOARE

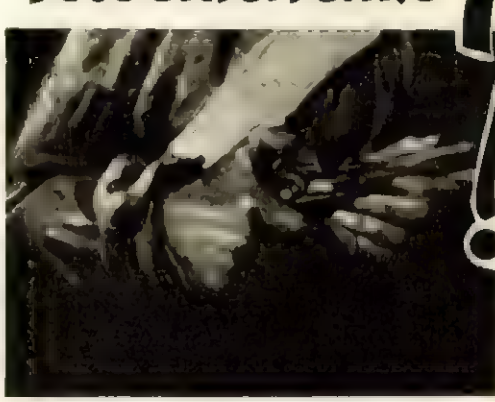

Neatent, fotograful nostru a prins pe peliculă doar jumătate dintr-un celebru tablou al unui pictor clasic român. Sînteți rugați să ghiciți despre ce tablou e vorba și cine este autorul.

(Răspuns la pag. 20)

Cine este generalul Norstad

pamflet
de
HORIA LIMAN

Un bărbat înalt, cu alură sportivă, cu maxilarele pătrate, cu privirea obtuză. Lauris Norstad a împlinit abia 50 de ani și ocupă, în ierarhia militară occidentală, fotoliul cel mai înalt. La cartierul general de la Rocquencourt, comandantul suprem al forțelor armate N.A.T.O. acordă audiențe membrilor Congresului american, membrilor guvernelor atlantice și atlantizate, ofițerilor superiori din comandamentele N.A.T.O., ziariștilor amatori de „bombe" și dezinformare — face declarații, dă interviuri, se oferă fotografilor din profil, din trei sferturi, sau din față. Iar în orele libere, în diferite saloane selecte ale Parisului, participă la recepții, la serate, la ceaiuri, la reuniuni de tot felul, cu caracter diplomatic, sau militar, sau monden. Nihil sine Norstad!...

„New-York Times Magazine" îi publică fotografia. „Schweizer Illustrierte" ni-l înfățișează alături de doamna general, la vînătoare, citind „L'Illustré" (care a făcut cu generalul un amplu reportaj fotografic), ba chiar ne-o prezintă și pe fiica lui, în vîrstă numai de 19 ani. Despre „Paris-Match" ce să mai vorbim? I-ar publica fotografia și în mărime naturală dacă... ar avea loc. Altminteri, scrie un ziarist american, domnul general este de „o modestie care frizează aproape complexul de inferioritate". Vă închipuiți ce s-ar întîmpla dacă ar fi mai orgolios!

Mama lui a fost de origine suedeză. Tatăl lui, preotul luteran Martin Norstad, era norvegian. Odrasla s-a născut la Minneapolis, în Statele Unite. Voia să urmeze dreptul, dar o vacanță petrecută la Fort Riley (Kansas) i-a trezit interesul pentru cariera militară. De aceea n-a ajuns la barou, ci la West Point, Academia militară americană, unde și-a descoperit vocația pentru cavalerie. Nu știa, probabil, că peste două decenii va încăleca mîrțoaga N.A.T.O.-ului, cam deșălată după cursele cu obstacole ale predecesorilor săi, Ridgway și Gruenther. Altminteri nu se explică de ce a renunțat la cavalerie și a trecut la aviație. Pentru că, după cum arată un biograf al său, superiorii lui Norstad „erau de părere că nu era potrivit ca pilot". Drept care a devenit ofițer de stat major.

Almanahul din 1930 al Academiei de la West Point nu îl mîngîie cu aprecieri prea elogioase. S-a distins, în cursul studiilor, numai la baschet și în corul cadeților. La matematici conta ca repetent. Și avea „o dorință nestăvilită de a dormi", care — după cum ne informează „New-York Times Magazine" — „persistă încă și astăzi". Cu toate acestea, ziariștii occidentali au descoperit că generalul Lauris Norstad este „un filozof în uniformă".

Se știe că problema raportului dintre gîndire și existență acaparează întreaga activitate a unui filozof. Cum ar putea deci să fie filozof un om care doarme, adică un om care nu prea are timp nici pentru gîndire și nici pentru cunoașterea existenței? Întrebarea este legitimă și nu poate afla răspuns afirmativ decît în cazul cînd „filozoful" în chestiune devine comandantul suprem al unei organizații agresive. Pentru un masacru de oameni, un general belicos găsește totdeauna timp. Și exemplul ni-l oferă însuși Norstad: în 1944, în calitate de șef al statului major al flotei a 20-a aeriene americane din Pacific, a ordonat aruncarea bombei atomice asupra orașului Hiroshima. Aceasta nu i-a cerut un efort de gîndire excepțional și nici preocuparea pentru existența milioanelor de femei, bătrîni și copii japonezi. Un ordin scurt — și apoi se putea culca liniștit. Crima a fost săvîrșită de un ofițer inferior care a sfîrșit într-un ospiciu de nebuni.

De altfel, generalul-filozof pare a fi un idealist, după modul cum rezolvă problemele filozofice. Lumea materială nu ar fi, după el, decît o simplă umbră a lumii ideilor. O bombă nu ar fi decît „ideea" pe care ne-o facem noi despre bombă — și, în consecință, ea nici nu a explodat. Un măgar nu e nici el altceva decît *produsul ideii despre măgar*, așa cum un nebun care se crede general ar fi cu adevărat general și nu nebun — cu toate că n-are aptitudini decît pentru baschet și pentru... somn. Firește, numai cînd măgarul i-ar zvîrli o copită în cap, s-ar putea pune problema raportului dintre „ideea" despre copită și realitatea copitei. Pînă atunci, însă, generalul Norstad continuă să fie nu numai comandant de bandă atlantică, ci și filozof platonician.

Desen de Radu DRĂGAN

Se știe foarte bine că „statul ideal" al lui Platon era conceput ca fiind constituit din trei caste: filozofii-conducători, străjile pentru menținerea ordinei și agricultorii care, împreună cu meseriașii, trebuiau să asigure pentru toți, prin munca lor productivă, hrana și celelalte bunuri materiale ale vieții. În concepția „filozofului în uniformă", casta I ar fi magnații americani, casta a II-a ar fi generalii, iar casta a III-a, toți ceilalți. Lumea însăși ar fi compusă din Statele Unite și coloniile ei. Este limpede că „filozoful" revistelor ilustrate din Occident n-a apucat să ajungă la dialectica materialistă. Poate din pricina predilecției pentru somn? Sau poate să-l fi lovit totuși vreo copită — și nu o *idee* despre copită — pe vremea cînd era cavalerist?

Fapt este că, pînă una-alta, „filozoful" lui Morgan, Rockefeller et Co. pare a ști mai puțin despre Platon decît despre caste. El n-a aflat despre filozofia lui Democrit, dar știe destul de multe despre atom și despre vid. Bineînțeles, în felul lui și nu al lui Democrit. El nu spune: la baza lumii existente se află două principii: atomul și vidul. El declară, în orele cînd nu sforăie: la baza a tot ceea ce există se află bomba atomică; ea ne va ajuta să transformăm în vid tot ceea ce nu este Statele Unite. Și se umflă în pene nefilozofice: „Uniunea Sovietică poate fi atacată din toate patru părțile, de la peste 250 de baze militare înaintate americane din străinătate". Repetent la examenul de pilot, călărețul de gloabe atomice a întîrziat și la strategie: el nu știe că drumul de la bazele americane la teritoriul sovietic nu este mai scurt decît acela care duce de pe teritoriul sovietic spre bazele americane.

Generalul Norstad cere „o forță echilibrată desfășurată pe poziții înaintate", care să „accepte incursiunea, sau să apese pe butonul panicii, lansînd războiul nuclear". După cum se știe însă, „forța (lui) echilibrată" a fugit cu coada între picioare din Egiptul neînarmat și abia își trage sufletul în Algeria răsculată, cu toate că poartă aceeași ștampilă N.A.T.O.

Un ziarist american spunea despre el că — asemeni lui Eisenhower, Ridgway, Gruenther, Douglas Mc Arthur, care i-au precedat la comanda N.A.T.O. — generalul Norstad ar fi un produs al „expansiunii explozive a Statelor Unite în întreg cuprinsul lumii". Și caracterizarea conține foarte mult adevăr. Expansionismul american „în întreg cuprinsul lumii" are nevoie de oameni care să fie dispuși, oricînd ar primi un ordin din cabinetele capitonate ale Wall-Streetului, să „apese pe butonul panicii, lansînd războiul nuclear". Generalul Mc Arthur s-a dovedit a fi un asemenea om, dar a fugit din Coreea într-un mod rușinos. Generalul Ridgway n-a avut o soartă mai bună. Cine-i garantează lui Norstad că va avea mai mult noroc?

Un ziar american scrie negru pe alb: „Cu prilejul primelor vizite pe care le-a făcut în capitalele țărilor membre ale N.A.T.O., generalul Norstad a constatat că guvernele erau unanim de acord cu faptul că alianța constituie fundamentul esențial al politicii lor externe. A aflat însă, în schimb că popoarele nu cunosc scopurile și activitatea N.A.T.O. Această lipsă de înțelegere din partea publicului... a contribuit la cererea popoarelor cu privire la reducerea sacrificiilor financiare și omenești necesare menținerii unei poziții militare efective".

Ziaristul american minte numai pe jumătate: popoarele țărilor înjugate la carul N.A.T.O. nu se pronunță împotriva politicii de înarmare pentru că „nu cunosc scopurile și activitatea N.A.T.O.", ci tocmai pentru că le cunosc. Și, orice s-ar spune, popoarele au un cuvînt greu de spus în această privință. Cît despre guvernele atlantice ale generalului Norstad, după cum se știe, sînt guverne de sezon. Și, în orice caz, nu pot constitui divizii. Lauris Norstad nu e tare la matematici, dar a aflat că $1 + 1 = 2$. În ani de zile de la înființarea N.A.T.O.-ului comandanții lui au fost mai mult în situația de a scădea, decît de a aduna. Iată de ce o revistă de peste ocean observă că Norstad „conduce mașina militară a organizației Pactului Atlanticului de Nord într-un moment în care bazele sale diplomatice și strategice sînt supuse la grele încercări". Și acela care nu a izbutit să fie un pilot bun nu este de presupus că va deveni peste noapte un șofer bun... mai ales că, după cum am văzut, noptile lui Norstad sînt lungi.

Lauris Norstad s-a născut însă din neam de vikingi. Vikingii erau, prin secolul al IX-lea, piratii apelor din apusul Europei. Ei au terorizat, la timpul lor, insula britanică și coastele Spaniei, Sicilia, și coastele Italiei și ale Africii, ba chiar au ajuns pînă la Constantinopole. Numai ciuma neagră le-a retezat avîntul. Este drept, din „gloria" lor nu a mai rămas nimic. Dar amintirea lor nu e mai puțin întunecată.

Lauris Norstad, general comandant al unei organizații de pirați, este — în felul lui — un viking în viață. Popoarele, cunoscînd prea bine țelurile și activitatea lui, vor împiedica mîna criminală de a apăsa pe „butonul panicii". Iar „filozoful în uniformă" va avea destulă vreme... ca să doarmă.

DENTISTUL CEL BUN ŞI DENTISTUL CEL RĂU

schiţă de Sonia LARIAN

Aveam un dentist bun, blînd, mic de statură şi cu urechi foarte mari, simpatic, cu ochelari pe nas, paşnic şi cu desăvîrşire chel. Cînd intrai în cabinetul său te întîmpina o atmosferă atît de îmbietoare încît uitai pe loc că te doare măselele. Dentistul, domnul Calistrat, te primea ca şi cînd ai fi fost un vechi prieten cu care de mult voia să se întîlnească fără a izbuti însă, iar faptul că avea să-ţi scoată peste cinci minute o măsea era doar o coincidenţă, un accident lipsit de însemnătate; principalul era că te revede şi că, atît el, cît şi pacientul care avea să plece îndată cu 25 de dinţi în loc de 26 cîţi mai avea, se bucură din toată inima de această fericită întîlnire. De altfel, domnul Calistrat nici nu scotea măsele — şi cele 5 măsele pe care mi le-a scos aş putea considera că nici nu mi le-a scos, deoarece faptul că mi le-a scos totuşi e o excepţie.

— Eu am un principiu — spunea dînsul. Cît mai puţini dinţi scoşi! E uşor să scoţi un dinte, mai greu să-l salvezi. Eu nu scot dinţi decît dacă e vorba de un caz excepţional.

Gîndul acesta e oarecum, pentru mine, o mare mîngîiere, şi, ori de cîte ori vreau să muşc într-o bucată de carne mai tare şi nu izbutesc din cauza lipsei celor cinci măsele, mă înveselesc imediat şi mă gîndesc cît de trist aş fi fost dacă mi-aş fi scos cele cinci măsele din principiu, şi nu prin excepţie. Domnul Calistrat era, fără îndoială, un dentist cît se poate de plăcut şi simpatic. După ce se bucura cu tine, după ce te întreba ce-ţi face nevasta, cum mai merg copiii, cîţi ani mai au („Îmbătrînim, domnule, îmbătrînim...") te instala pe scaun şi-ţi povestea, în timp ce căuta un ac sau umbla după instrumente curate, sau se spăla pe mîini, o anecdotă.

Preparativele, agrementate cu anecdote şi întrebări amabile, ţineau multă vreme, aşa că cele două minute de suferinţă care urmau păreau cu totul lipsite de importanţă. De altfel, toţi pacienţii domnului Calistrat, de la babe pînă la eleve de liceu, exclamau cu duioşie admirativă ori de cîte ori venea vorba despre el:

— Are o mînă atît de uşoară!...

După ce îţi scotea — prin excepţie, bineînţeles! — vreo măsea, domnul Calistrat o lua frumos în vîrful cleştelui şi, cu un gest triumfal, plin de satisfacţie, ţi-o aducea în faţa nasului, ca pe un trofeu ales.

— Ia uite-o cum arată!

Şi începea să-ţi explice că puroiul a pătruns pînă nu ştiu unde, că măseaua nici nu mai are două rădăcini, ci numai una, şi că, la drept vorbind, e de mirare cum de mai trăieşti după ce ai avut în gură o asemenea măsea.

Pînă aci, totul e, în istorioara mea, firesc. Niciodată n-aş fi crezut că dentistul meu, bunul, blîndul şi paşnicul domn Calistrat ar putea deveni, cu chelia, cu ochelarii şi cu urechile sale mari, subiectul unei întîmplări extraordinare. Şi totuşi aşa a fost

Într-o bună zi, acum vreo doi ani, am descoperit un lucru nemaipomenit: domnul Calistrat avea, pe lume, un frate geamăn, a cărui existenţă cu siguranţă că nici măcar n-o bănuia. Şi, ceea ce era mai ciudat, fratele său geamăn trăia în acelaşi oraş şi era, ca şi domnul Calistrat, tot dentist. Cînd l-am văzut prima oară pe al doilea Calistrat, fratele geamăn al primului Calistrat, am rămas înmărmurit: aceeaşi statură, aceeaşi chelie, aceiaşi ochelari, aceleaşi urechi. Ce să mai vorbim? Fraţii gemeni Calistrat semănau ca două picături. Dar cîtă deosebire de caracter!

Primul Calistrat era generos, plin de umanitate, un om care-şi iubea semenii, care suferea şi se bucura alături de ei. În schimb, fratele său geamăn, al doilea Calistrat, era ursuz, morocănos, acru şi mizantrop. Cînd intrai la primul Calistrat, erai primit de la uşă, cu un zîmbet larg, care-ţi strecura căldură în suflet. Erai gata să-ţi deschizi inima în faţa lui şi să-i destăinui orice. Ai fi plîns, dacă ai fi putut, pe umărul lui. Al doilea Calistrat, în schimb, nici nu ridica privirea cînd intrai la el, şi, în ura sa faţă de oameni, abia de-ţi răspundea la salut printr-un scurt grohăit. Natura a căutat desigur să ne dovedească, trimiţînd pe lume pe aceşti doi fraţi, că există un echilibru universal, că ceea ce e prea puţin aici, e prea mult acolo, încît pînă la urmă toate se compensează. Primul Calistrat trăncănea atît de mult, încît amabilitatea sa îţi dădea dureri de cap. În schimb, al doilea Calistrat nu scotea o vorbă, măcar să-l omori. Primul Calistrat te întreba ce şi cum , se interesa mereu ce simţi şi îţi alinta măselele ca pe proprii săi copilaşi. În schimb, al doilea Calistrat părea cu totul lipsit de orice fel de curiozitate, încît se putea întîmpla ca, în discreţia sa, să nimerească din greşeală cu cleştele pe o măsea sănătoasă, socotind cu totul superflu să te mai întrebe sau să mai cerceteze prea amănunţit care anume e măseaua care te doare. Iar după ce îţi scotea măseaua, o arunca îndată, cu multă scîrbă, la coş, fără să ţi-o aducă s-o mai vezi, în vîrful cleştelui. Primul Calistrat îţi deschidea gura cu gingăşie, al doilea Calistrat cu multă energie. Primul Calistrat se mişca încet şi delicat ca o pisică, în schimb al doilea Calistrat îţi umbla prin gură cu graţia unei turme de hipopotami. Primul Calistrat era un om pedant peste măsură, niciodată nu l-ai fi văzut lucrînd în primire un pacient nou înainte de a se fi spălat pe mîini şi de a fi fiert cu grijă instrumentele. În schimb al doilea Calistrat se ridica deasupra unor asemenea amănunte meschine şi, dintr-o superioară distracţie, probabil, uita de fiecare dată să se spele pe mîini.

În sfîrşit, mai exista în viaţa fraţilor gemeni Calistrat un amănunt de ordin complimentar: primul Calistrat dădea consultaţii la el acasă, dimineaţa între 8 şi 12, şi primea pentru o plombă 50 lei. Spre deosebire de el, al doilea Calistrat dădea consultaţii la policlinică, după-amiază între 3 şi 7, fără să primească însă, din mîna pacienţilor, nici un ban.

Anul trecut , întorcîndu-mă dintr-o călătorie, am aflat o întîmplare nemaipomenită în legătură cu fraţii Calistrat, pe care v-o povestesc aşa cum am auzit-o. Se spune că un pacient şugubăţ, care a fost să se consulte atît la primul Calistrat cît şi la al doilea Calistrat şi pe care o deosebire atît de mare de caracter la doi fraţi gemeni l-ar fi revoltat, ar fi prins într-o zi, într-un sac, pe cei doi fraţi, apoi i-ar fi schimbat între ei, punînd-l pe unul în locul celuilalt. Astfel, că, în ziua aceea, pacienţii primului Calistrat ar fi fost întîmpinaţi în uşă cu un scurt grohăit neamical, iar pacienţii de la policlinică, ai celuilalt Calistrat, ar fi crezut cu toţii că au nimerit în rai, văzînd cît de amabil se poartă dintr-o dată cu ei dentisul. Începînd de a doua zi, însă, ca prin minune, ca şi cînd locul în care lucrau ar fi fost fermecat, cei doi fraţi au început să se schimbe, luînd fiecare firea celuilalt: primul Calistrat era tot mai mizantrop, mai acru şi mai morocănos, în schimb al doilea Calistrat devenea mai generos, mai simpatic şi mai volubil

APARTAMENTUL NOSTRU, PESTE CÎTIVA ANI

de inginer P. CORLĂTEANU

Rezistente, ieftine, plăcute ca aspect, masele plastice pătrund din ce în ce mai adînc, în cele mai felurite sectoare. Chiar şi în domeniul mobilierului şi obiectelor din locuinţele noastre, viitorul aparţine maselor plastice. Şi nu este de loc vorba de un viitor îndepărtat; astăzi institutele noastre de cercetări chimice lucrează cu febrilitate la realizarea unor materiale care vor servi pentru fabricarea mobilierului şi diferitelor obiecte din apartamentele dv.

Poate că v-ar interesa să ştiţi cîte ceva despre aceste materiale şi poate că aţi vrea să vă întrezăriţi apartamentul din viitorii ani. Iată...

Să începem cu scheletul scaunelor şi picioarele meselor. Lemnul lor de astăzi va rămîne doar o amintire. El va fi înlocuit cu laminate de acetat de celuloză. Poate că termenul acesta chimic nu vă inspiră încredere. Vă asigurăm însă că acest viitor „lemn" al scaunelor dv. nu este inflamabil şi rezistă pînă la o temperatură de 200 grade. El mai are şi o altă calitate: rezistenţa — la tracţiune de 500 kg pe centimetrul pătrat, la compresiune de 400 kg pe cm p, iar la încovoiere, de circa 500 kg pe aceeaşi unitate de suprafaţă. Indiferent dacă va fi transparent, opac, sau colorat în cele mai diverse culori, acetatul de celuloză va avea aceeaşi rezistenţă şi va fi realizat din aceeaşi surprinzătoare materie primă: bumbac purificat, tratat cu anhidridă acetică...

Imaginaţi-vă acum şifonierul. Gospodina casei îl va putea împinge numai cu o mînă, căci el va cîntări doar 10-12 kg. Biroul masiv va fi şi mai uşor: 7-8 kg. Atît şifonierul, cît şi biroul vor fi construite din materiale poroase, din polistiren, placate cu furnir. Dar ce mai este şi polistirenul? — vă veţi întreba. Ar fi greu de descris procedeul chimic prin care el se prepară din etilenă şi benzen. Mai interesant de spus ar fi, poate, că acest material dur va putea avea transparenţa cristalului şi va putea fi colorat în toate nuanţele.

Precis că vă interesează dacă o să puteţi sta confortabil în fotolii, pe canapele şi divane. Chimiştii vă asigură că nu veţi imputa nimic elasticităţii acestora, în ciuda faptului că nu vor mai fi prevăzute cu arcuri. Locul acestora va fi luat de un material plastic poros, realizat din policlorură de vinil sau alte materiale şi care va semăna destul de bine cu materialul din care se fac astăzi bureţii de baie. Un metru cub din viitoarele „arcuri" va cîntări numai 50 de kg. Greutatea lui va fi deci de cinci ori mai mică decît a plutei!

În ce priveşte perdelele, ele vor constitui o adevărată încîntare pentru gospodine. Realizate din foi de policlorură de vinil, imprimate în cele mai diferite culori şi desene, ele vor putea fi spălate de praf numai cu un burete muiat în apă...

Şi bucătăria, şi baia apartamentului îşi vor schimba aspectul. Eternul zornăit de vase sparte nu va mai fi auzit... Răşinile de uree formaldehidă se vor preface docile în tot felul de servicii de masă, fructiere şi castroane încasabile. Mînuirea lor va fi o adevărată plăcere pentru tinerele gospodine.

Desigur că vă interesează şi baia. O cadă de fontă, din acelea obişnuite astăzi, cîntăreşte circa 170 kg. Chimiştii lucrează în prezent la realizarea unei cade din poliesteri. Şi va cîntări mai puţin de 7 kg! Şi ceva în legătură cu faianţa de pe pereţi: azi ea este casabilă şi dă senzaţia de rece; plăcile de polistiren, colorate sau albe, care o vor înlocui, vor înfrumuseţa baia dv. fără să mai prezinte dezavantajele actualei faianţe.

...Acestea sînt, pe scurt, cîteva din apropiatele utilizări ale maselor plastice în locuinţele noastre. Fără a putea preciza ziua exactă cînd veţi putea dispune în apartamentul dv. de toate obiectele descrise mai sus, vă asigurăm că realizarea lor nu are nimic de domeniul fantasticului, ci numai de domeniul experienţelor de laborator.

În desen:
1. Saltea pneumatică, termoizolantă, din polietilenă. Duritatea se reglează din ventil. 2) Divan fără arcuri, din material poros. 3) Pardoseală din durovin (policlorură de vinil dură). Absoarbe zgomotele şi este uşor lavabilă. 4) Lampă electrică de masă. Piciorul din sticlă plexi, iar globul din material stratificat cu ţesătură de sticlă, translucid. 5) Perdea din vinilin.

PRIMUL TURNEU, DAR NU ULTIMUL

SALLAY Margit şi OTTROK Ferenc în „Bal Mascat" de Verdi

Dacă pînă nu de mult, menţiunea, pusă pe afiş: „De la Teatrul X din Bucureşti!" era singură în stare să facă atractiv un turneu — iată că asistăm la instituirea unei alte tradiţii: interesul crescînd al bucureşteanului pentru colectivele artistice din cuprinsul ţării. Şi dacă publicul Capitalei şi-ar fi dorit de mult să vadă spectacole ca „Tîrgul din Sorocinsk" sau „Vasul Fantomă", fără să fie nevoit să-şi procure un bilet... de tren pentru Cluj, recentele spectacole date de Opera Maghiară din Cluj, la C.C.S. şi Teatrul de vară „I.V. Stalin", i-au oferit destule prilejuri de satisfacţie: „Bank-Ban" de Erkel — prima afirmare în genul operei a şcolii naţionale maghiare — „Bal mascat" — operă mai rar jucată a lui Giuseppe Verdi — „Povestirile lui Hoffmann" de Offenbach, „Năframa" — un balet contemporan de Kenessey Jenö — „Dragoste de ţigan", celebra operetă de Lehar...

Urmărind asemenea spectacole, eşti impresionat în primul rînd de armonia ansamblului, de regia expresivă şi sobră, de sonoritatea clară a corului şi orchestrei, care — toate — indică seriozitate şi muncă...

Dar firește nu numai atît: în rolul lui Bank-Ban şi al contelui Riccardo din „Bal mascat", Ottrok Ferenc s-a dovedit a fi unul dintre cei mai valoroşi tenori dramatici ai noştri care, dacă va mai cizela artistic calităţile vocale de care dispune, va avea încă multe de arătat publicului. Sallay Margit, artistă emerită, a creat cu aceeaşi interiorizare şi poezie tipuri atît de diferite, ca Melinda (Bank-Ban), Amelia (Bal mascat), sau ca triplul rol (Giulietta, Antonia, Stella) din „Povestirile lui Hoffmann". Laszlo Eva este o impresionantă mezzo-soprană dramatică, maestră a rolurilor concentrate, de compoziţie, în vreme ce Trenka Eva, soprană inteligentă cu subtile posibilităţi, ştie să treacă cu uşurinţă de la pajul Oscar (Bal mascat) la moşiereiţa Körösházy (Dragoste de ţigan)...

Dar cum e greu să enumeri interpreţii a cinci spectacole, să ne fie iertat dacă, trecînd peste alte nume nu mai puţin valoroase, vom mai aminti doar de creaţia regizorului Szinberger Sándor şi de realizările de un real bun gust şi simţ artistic ale lui Szakács György (scenograful majorităţii spectacolelor).

...Este primul turneu în Capitală al Operei Maghiare din Cluj. Dar după nivelul repertoriului şi spectacolelor, nu ni se pare a fi şi ultimul.

I. HRISTEA

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Graba şi „stricăciunile" ei!

Nu e de invidiat destinul premierelor de la sfîrşit de stagiune. Lucrate mai întotdeauna în pripă, sub imperiul canicule, şi fugărite de fatalul termen al vacanţelor, spectacolele acestea îşi rezervă nu o dată „calitatea" pentru reluarea din toamnă — de fapt adevărata lor premieră.

„Masca lui Neptun" nu-şi putea permite comoda formulă tradiţională, pentru simplul fapt că ea e prin excelenţă un spectacol estival, o comedie vioaie vorbind despre vacanţă şi pe care doreşti să o vezi în vacanţă. (Pentru că, să fim sinceri, într-o grădină de vară nu prea eşti tentat să vezi „Strigoii"!) Era deci de aşteptat ca agreabila surpriză oferită de textul autorilor Grinevici şi Pantelimon (pe care îl apreciem pentru modestia cu care şi-au subintitulat piesa: „Întîmplare neverosimilă din zilele noastre") să-şi capete în transpunerea scenică valoarea integrală. Şi totuşi, nu s-a întîmplat aşa. Un regizor pe care îl întîlnim rar pe scenele bucureştene — Mircea Avram — dar care a mărturisit în „Cauţiunea" şi personalitate, şi măsură, şi invenţiune, a condus actorii Teatrului Tineretului pînă la jumătatea drumului, permiţîndu-le să apară în roluri nefinisate sau anemice, incerte chiar ca concepţie. „Masca lui Neptun" e în fond o farsă sprintenă, cu replică hazoasă, cu un qui-pro-quo în masă şi destul de abil provocat (un reporter, înlocuind cîteva zile pe administratorul afacerist al vilei marine „Neptun", schimbă cu bună ştiinţă identităţile vilegiaturiştilor, fapt din care rezultă tot felul de încurcături), cu unele momente de lirism şi, mai ales, cu cîteva portrete bine schiţate... Subliniem: *cîteva*, nu toate, dar din aceste cîteva, doar două există cu adevărat pe scenă (administratorul — Sorin Balaban şi directorul de cadre — H. Nicolaide), celelalte întrînd într-o dureroasă eclipsă scenică. Dureroasă de două ori: întîi ,pentru că şi reporterul Mînzu, şi Mimi — ajutoarea administratorului, şi dactilografa Marga, aveau, ca personaje literare, premise certe pentru o întruchipare teatrală vie şi în orice caz nu atît de anostă, cum s-a întîmplat în spectacolul de faţă; în al doilea rînd, pentru că interpreţii rolurilor mai sus citate — Al. Ciprian, Liliana Ţicău, Lucreţia Racoviţă ne-au confirmat în repetate rînduri însuşirile lor şi, totuşi, în „Masca lui Neptun", ies pur şi simplu din raza atenţiei spectatorului în momentul în care apar pe scenă Nicolaide sau Balaban. Ca să nu mai vorbim de faptul că, uneori, regizorul îşi cam uită personajele de plan secund în vreun colţ de scenă, moment penibil în care actorii nu prea ştiu ce să facă şi cum să se mişte pentru a-şi ascunde stingherealа. Spectacolul pare, în general, lucrat în grabă, fără grija plasticei sau a detaliului semnificativ; de aceea şi Rozalia Avram, actriţă cu temperament pe care o „lansează" spectacolul, nu ştie să-şi dozeze întotdeauna rolul, permiţîndu-şi excese de ton şi culoare ce o dezavantajează.

Şi pentru regizorul talentat care e Mircea Avram, dar mai ales pentru calităţile piesei, regretăm scăderile spectacolului. Există însă şi o consolare: faptul că acestea sînt remediabile, ţinînd de ceea ce obişnuieşte a se numi criza de creştere.

Sanda FAUR

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

ADEVĂRATA FERICIRE

Leonid Leonov

Deși primejdia confruntării cu un Goethe sau Tolstoi pare a plana asupra celui ce s-ar încumeta să reia în literatură tema fericirii, problema cuceririi ei, Leonov nu s-a temut s-o aşeze la temelia piesei sale „Calea-sca de aur". Situată în coordonate istorice şi sociale noi, într-o societate ce a înscris ca motto de viaţă realizarea fericirii tuturor oamenilor, tema capătă în piesa lui Leonov o amprentă nouă şi o intensitate dramatică din cele mai mari. Peisajul oraşului distrus de fascişti, amintirile încă proaspete ale războiului — iată cadrul pe care şi l-a ales scriitorul şi pe care a profilat simbolul „Caleştii de aur"; aspiraţia spre fericire, spre o viaţă plină, bogată, intensă, apare intrinsec legată de existenţa, concepţiile, noţiunea însăşi de om sovietic. „Viaţa e atît de frumoasă, încît nu vreau să renunţ nici măcar la durerile ei..." spune Timoşa. Războiul a lăsat răni, care se vor cicatriza cu greu, dar nu a distrus energiile şi nici forţa morală a oamenilor. Ceea ce nu înseamnă că ei trec superficial peste încercările îndurate, complăcîndu-se în visări idilice. Maturizîndu-se, personajele piesei rămîn cu aceeaşi sete de viaţă, de fericire. Nici Beriozkin, atît de greu lovit de război, nici Timoşa, care şi-a pierdut vederea, nu împărtăşesc filozofia pesimismului sau a renunţării la fericire, a resemnării. Foarte subtil, Leonov polemizează de-a lungul întregii sale piese cu Dostoievski şi cu teoria acestuia, a cultului suferinţei. Eroii lui Leonov au suferit, pentru că s-au dăruit poporului, patriei; „acela care a dăruit mai mult e mai puternic", replică semnificativ unul dintre personajele piesei. Suferinţele războiului i-au călit nu numai pe Beriozkin, pe Timoşa, dar şi pe Marika, pe Maria Sergheevna şi i-au făcut foarte exigenţi faţă de fericire. „Caleaşca de aur" ei o concep alt fel decît părinţii lor, decît lumea veche. Simbolul fericirii „Caleştii de aur" evoluează pe planul comparaţiei cu vechea mentalitate, reeditînd unele situaţii aproape identic, dar în condiţii diferite. De pildă, viaţa personală a Mariei Sergheevna nu s-a realizat, dar ea posedă cheile „caleştii de aur" — în altă accepţiune decît o înţelesese părinţii ei care o voiau bogată: ea şi-a cucerit fericirea prin munca-i neobosită care i-a cîştigat dragostea tuturor oamenilor din oraş.

Noua lucrare dramatică a lui Leonid Leonov ne demonstrează cu convingere că adevărata fericire, aşa cum o concepe filozofia lumii noi, nu se bizuie pe unele însuşiri efemere, superficiale, exterioare, ci pe valoarea reală, intrinsecă, pe care o dă omului bogăţia sa spirituală, forţa sa morală, integritatea de caracter, noblețea aspiraţiilor.

Tatiana NICOLESCU

VIRTUȚILE FOILETONULUI

Să nu improvizăm categorii estetice şi specii literare cu contururi bine diferenţiate. E foarte greu să stabileşti un conţinut definit pentru noţiunea de „foileton". De mai bine de un secol, de cînd presa cotidiană şi-a sporit ameţitor tirajele, ajungînd să calculeze în milioane, foiletonul a fost unul din nenumăratele mijloace de a cuceri cititorii, pe care le foloseau ziarele în concurenţă. A însemnat mai mult un loc pe pagină — subsolul cîtorva coloane — decît o categorie literară sau ziaristică. Ce n-a intrat în foiletonul — sau, cum se spunea acum trei sferturi de veac, „în foiţa" gazetelor!... Articole şi cronici, schiţe şi romane în foileton, ba chiar şi versuri.

Astăzi, totuşi, termenul e folosit cu sens mai clar. Deschizînd volumul lui V. Sebastian[1]), cititorul ştie ce caută. O dată cu marile schimbări pe care le trăieşte presa în socialism, cu trecerea de la concurenţă, senzaţional şi interesele grupurilor financiare la menirea educativă şi critică, unul din sensurile foiletonului devine dominant. Sub rubrica aceasta ne aşteptăm la observaţii satirice —cît mai concentrate, cît mai la obiect. De aceea, importanţa practică a foiletonului nu mai are nevoie de demonstraţii. Ar însemna să demonstrăm că pentru clădirea socialismului e necesară critica. Şi tot atît de evident este că ceea ce avem în materie de foileton e încă nesatisfăcător, că adesea mijloacele satirei sînt înlocuite cu didacticismul greoi şi prolix, că genul trebuie stimulat şi desăvîrşit.

„Talanga fermecată" a lui V. Sebastian, modestă ca dimensiuni şi prezentare, e astfel binevenită. Pentru că Sebastian, autorul unora dintre bunele foiletoane apărute în presă, a fost în domeniul acesta printre pionierii genului.

Cele şaisprezece foiletoane adunate în „Talanga fermecată" trec în revistă întîmplări şi năravuri mărunte la prima vedere, dar profund pernicioase. Domeniile din viaţă de care se ocupă sînt foarte variate. Foiletonul alege şi transpune, cu mijloacele satirei, din mormanul de corespondenţe şi sezisări care, zi de zi, întăresc legătura dintre ziar şi milioanele lui de cititori. Un director inventiv pune pentru o talangă ca preţ de vînzare de douăsprezece ori preţul de cost; şi, ca într-o religie nouă, oile împodobite cu astfel de tălăngi devin sacre. Nimeni nu le taie, pentru că nimeni nu le cumpără. Sînt prea scumpe. Pentru potcovirea unui cal se redactează munţi de hîrtoage. Sînt alte şi alte fapte prin care birocraţia şi chiulul, nepăsarea sau chivernisea suspectă intervin în viaţa noastră, stînjenesc şi batjocoresc efortul colectiv. Funcţia foiletonistului e de igienă socială. Dar experienţa foarte veche a literaturii a dovedit că împotriva unor astfel de fapte care stîrnesc indignarea, mai eficace decît vehemenţa sau tonul indignat sînt mijloacele diverse ale comicului. Ele sînt mai apte să scoată la iveală flagrantul contrast între adevăr şi straiele sub care se deghizează birocratismul sau lenea. Sebastian o face cu fineţea unui om care are temeinice lecturi din clasicii satirei. Faptele vor dovedi pînă la urmă că la secţia agricolă a unui raion domneşte haosul în evidenţă. Cetăţenii dornici să cultive terenuri virane sînt puşi să bată drumurile. În transpunerea satirică a foiletonului, procedeul devine un fel de inovaţie în arta birocratismului — patentul E.B.T.V. (Evidenţa birocratică a terenurilor virane). Cetăţenii puşi pe drumuri completează fără voie evidenţa, iar şeful sectorului agricol ia act de fiecare nouă informaţie, cu aerul calm şi interesat al unui savant aflat în toiul unei experienţe.

Faptele îi cer foiletonistului să folosească mijloacele fertile ale grotescului, ale comicului absurd. V. Sebastian o face cu tact, fără ca exagerarea, specifică grotescului, sau lanţul de absurdităţi să se îndepărteze de realitate, să trădeze faptele. De fapt, el porneşte de la absurdul pe care inventatorii de brevet E.B.T.V. sau alţii de aceleaşi soi îl introduc în viaţa noastră. Îl duce pînă la ultimele consecinţe, îl pune în scenă. Inspectorul Irodion Licurici a pornit în călătorie la minele din „Baia de Aramă". Foiletonul imită parcă un reportaj senzaţional pentru a urmări mişcările inspectorului. Drezina înaintează vertiginos. Pretutindeni oamenii îl aşteaptă. Şoferul îl priveşte cu interes pe omul care, negreşit, va cerceta multe lucruri, bune şi rele. Dar inspectorul nu ajunge în nici unul din locurile unde era aşteptat. Inspectorul a dispărut. Intervine surpriza comică şi aflăm: „De la Apa Neagră s-a dus pe jos pînă la Baia de Aramă. Acolo nu sînt unităţi forestiere... Acolo sînt însă prieteni noi şi vinul vechi. Şi avea şi consoarta nişte treburi de aranjat..."

Foiletonul pretinde astfel fantezie comică. V. Sebastian o posedă. Ştie să folosească procedeele schiţei (Patent E.B.T.V.) şi pe cele ale reportajului. Îl pune şi pe calul Leonida cel Mare să-şi noteze impresiile.

Uneori foiletoanele stăruie prea mult asupra unei idei comice, însistă, repetă, ca, de pildă, în însemnările calului Leonida. Alteori e trasă neapărat morala, cu un uşor didacticism, datorat, probabil, unor anumite neîncrederi care mai domneau acum cîţiva ani cu privire la capacitatea satirei de a exprima singură superioritatea forţelor noi. Pe atunci revistele umoristice făceau neapărat umor pozitiv. Din cînd în cînd, parcă ruşinîndu-se că au rîs prea mult, adoptau tonul grav. Dar însuşirile satirice ale lui V. Sebastian sînt reale, de bună calitate, rezistă şi diluărilor, şi parantezelor didactice sau insistent duioase.

Aşteptăm alte culegeri de foiletoane ale lui Sebastian şi ale altora. E o cale de a dezvolta domeniul în suferinţă al prozei satirice.

Silvian IOSIFESCU

[1]) „Talanga fermecată", colecţia Luceafărul, E.S.P.L.A.

REEDITAREA UNEI CĂRȚI PENTRU COPII

Al. Şahighian

Al. Şahighian a debutat ca poet. Mai tîrziu, poetul a devenit om de teatru; dramaturgului i se datoresc cîteva piese interesante. E mai puţin cunoscută, din păcate, activitatea pe care Al. Şahighian a desfăşurat-o în ultimii ani, în domeniul literaturii pentru copii. Vechiul sonetist, dramaturgul preocupat de probleme etice, se înfăţişează în cele cîteva volume, publicate destul de recent, ca un scriitor pentru copii deosebit de înzestrat, cu o personalitate proprie, distinctă, posesor al unui glas uşor de recunoscut.

„Rici-Rici" a ajuns la cea de-a treia ediţie. Un indiciu elocvent pentru căldura cu care micii cititori au întîmpinat povestirile care le-au fost închinate.

Al. Şahighian scrie, cu evidentă satisfacţie interioară, despre păduri şi vieţăţile sale. „Rici-Rici" înmănunchiază un ciclu de povestiri ai căror eroi sînt ariciul, raţele, broscuţele, veverita, vulpea. Toate aceste pitoreşti personaje sînt plasate în cadrul lor natural, plasticizat cu mijloace care mărturisesc o ucenicie sadoveniană. Tonul povestirilor e sfătos, colorat de un umor dezinvolt, bonom.

Scriitorul, întovărăşit de Hector — un credincios cîine de vînătoare — este el însuşi personajul central din povestiri. El animă artistic regnul animal, făcîndu-l apropiat micuţilor săi cititori.

Un loc deosebit — nu numai prin amploare — îl ocupă în prezenta culegere „Lacul cu raţe", povestire apărută şi într-o plachetă de sine stătătoare. Aici, Al. Şahighian face dovada însuşirilor sale deosebite. „Lacul cu raţe" — mic roman de aventuri — creează un adevărat univers, plin de farmec specific, sensibil şi pentru cititorul matur. Pentru micul lector asemenea povestiri, care-i comunică noţiuni noi şi-i limpezesc şi plasticizează altele cunoscute şi înainte, au probabil o atracţie deosebită.

Mi se pare meritoriu şi faptul că scriitorul evită notele fals moralizatoare.

Şahighian scrie pentru copii într-un stil accesibil copiilor, fără să-şi stîlcească însă cuvintele — sau cum fac unii oameni maturi, atunci cînd mimează apropierea de micuţii lor semeni.

Lectura acestor povestiri generează satisfacţii artistice şi cititorului matur. Îndeplineşte deci o condiţie esenţială a literaturii adevărate, care nu este îngrădită fatal în limitele genurilor.

Sorin ARGHIR

Jungla braziliană. O imensă pată verde pe harta Americii de Sud. Un teritoriu de mărimea Franței, situat la o distanță de numai cîteva sute de kilometri de zgîrie-norii din Rio de Janeiro. Cîți exploratori temerari n-au pierit în deșerturile din Matto Grosso în căutările lor înfrigurate, mențe a desluși tainele de nepătruns ale junglei braziliene! Necunoscutul Rocandor a fost și a rămas însă unul din ținuturile cele mai inaccesibile din lume, tocmai pentru că se află chiar în inima misteriosului Matto Grosso.

Teritoriul acesta este locuit de indienii Șavanți, care au rezistat pînă acum tuturor încercărilor de „civilizare" forțată întreprinse de albi. Ostili oricărui contact cu lumea dinafară, ei nu tolerează nici măcar apropierea altor triburi de indieni. De ce acest „izolaționism"? Istoria șavanților de după colonizarea Braziliei de azi de către europeni este în fapt o tragică istorie a răzbunării. Într-adevăr, de la apariția „oamenilor albi" viața băștinașilor din America de Sud a fost supusă sălbaticei legi a celui mai tare. Zi de zi, au fost masacrați mii de indieni. Lupta dintre ei și asupritori era inegală, căci praful de pușcă dădea unui mănunchi de mercenari „albi" posibilitatea de a nimici triburi întregi de băștinași. Însuși cuvîntul oficial era de a-i extermina, cu toate că papa Paul al III-lea „proclamase", în 1537, ut bi et orbi, că... și indienii sînt oameni. Dar, sub semnul crucii și al legii, colonialiștii spanioli și portughezi au făptuit cele mai sălbatice crime împotriva indienilor.

Cînd șavanții au simțit din plin, pe propria lor piele, ce reprezintă „civilizația albilor", în 1765, ei s-au retras în masă spre adîncurile necunoscutului Rocandor, pentru a nu-l mai părăsi niciodată. Ura lor față de cotropitori devenise atît de înverșunată, încît ei au preferat să înfrunte primejdiile junglei, numai ca să bareze drumul dușmanilor spre așezările lor, cu ajutorul acestei frontiere de netrecut, care se cheamă: Matto Grosso.

Totuși, un tînăr francez, pe nume Raymond Maufrais, *s-a hotărît. În 1946, să se afunde în ținuturile amazoniene încă neexplorate. Crescut la școala curajului, ca participant activ la eliberarea țării sale de sub ocupația nazistă, Maufrais a fost distins la vîrsta de 17 ani cu Crucea de Război. După război, prin 1946, el pleacă în Brazilia, unde se alătură expediției conduse de Francisco Meirelles. Obiectivul expediției era ispititor: incursiune în „teritoriul interzis" locuit de șavanți. Astfel, Maufrais a reușit să pătrundă dincolo de acele frontiere de netrecut ale misteriosului Rocandor. Înaintea lui Maufrais mulți alți cutezători, atrași de faima șavanților, au încercat să pătrundă în Serra Rocandor, de unde însă nu s-au mai reîntors... Singurul care a scăpat teafăr din temerara incursiune a fost Raymond Maufrais. Înapoiat în 1948 în Franța, tînărul explorator pleacă de unul singur, într-o expediție extraordinară în regiunea Tumuc-Humac din Guyana franceză, regiune atît de puțin cunoscută, încît nu figurează pe nici o hartă. Din această călătorie Raymond Maufrais nu s-a mai reîntors. În 1950 el a fost dat dispărut. A căzut victimă foamei sau fiarelor din junglă — ori, cum mai susțin unii, a căzut în captivitatea indienilor din Tumuc-Humac (ceea ce ar putea duce la concluzia că mai trăiește și azi)? Nu s-a putut preciza. Dar exploratorii experimentați ai regiunii amazoniene dau un singur răspuns: Maufrais a plătit cu viața temerara lui încercare de a străbate singur o regiune complet necunoscută, pentru a servi știința.*

În urma expediției întreprinse în ținutul Serra Rocandor din Matto Grosso, Raymond Maufrais a scris un reportaj amplu și captivant, intitulat: „Aventură în Matto Grosso". Prezentăm cititorilor noștri cîteva fragmente însoțite de fotografii originale făcute de autor.

PRIMEJDIA LA PÎNDĂ

...După o odihnă binemeritată, pornim din nou pe apele lui Rio das Mortes. De-a lungul a kilometri întregi, pe dinaintea ochilor ni se desfășoară uriașa și în același timp minunata bogăție a vegetației de pe marginea rîului. Din loc în loc peșteri de umbră profundă se cască în tufișurile pădurii viorii, a cărei liniște nu este tulburată decît de țipătul scurt al ararasilor[1]) cu pene strălucitoare. Cerul este de un albastru aproape ireal. În văzduh nu plutește nici o mireasmă. O puzderie de patosi[2]) zboară în cîrduri, ca orbeții, cercetînd apele verzui.

E cald, e foarte cald! Pe alocuri, apa nămoloasă la culoarea plumbului topit și este atît de înecăcioasă, încît nu ne poate astîmpăra setea. În fiece clipă îmi vîr cana de tinichea în spuma de la proră, ca să sorb lacom o apă sălcie și tulbure.

Pablo, lungit pe banca îngustă, lipită de marginea bărcii, a ațipit. Brațul îi cade. Mîna îi atîrnă în apă. Deodată începe să urle. Sare, se zvîrcolește gemînd cu mîna șuroind de sînge. Are arătătorul pe jumătate sfîșiat.

— „Piranhas"! — țipă oamenii înspăimîntați.

Degetul lui Pablo atîrnă inert, iar cînd Meirelles i-l vîră cu de-a sila în sticla de alcool de 90°, toată barca se cutremură. Piranhasii, numiți de obicei pești-tigri, nu-s mai mari ca pumnul și au niște solzi frumos colorați în roșu, auriu sau negru. Dinții le sînt deosebit de ascuțiți, iar ferocitatea lor este neobișnuită. Ca să vă puteți face o oarecare idee de felul cum „lucrează" peștii-tigri, am să vă spun că atunci cînd conducătorii de turme („boyaderos") vor să treacă un rîu bîntuit de piranhasi, ei sînt nevoiți să sacrifice un bou pe care-l aruncă în apă, la două sute de metri de vad

[1]) Un fel de papagali.

[2]) Rațe sălbatice, mari cît pumnul.

Raymond Maufrais, temerarul explorator al junglei braziliene. →

Apa fluviului e ademenitoare... Dar și nespus de primejdioasă

pe care îl va traversa turma de vite. Atrași de sînge, peștii-tigri, veșnic în căutarea prăzii, se repod cu miile și, hulpavi — precis în trei minute — devorează vita. În urma lor nu mai rămîne decît un schelet perfect curățat...

Răstimpul acesta, foarte scurt, îngăduie totuși boyaderosilor să treacă vadul.

— Piranhasii ăștia sînt cumpliți.

— Da... Mai ales prin părțile astea, sînt enorm de mulți, în timp ce alte rîuri mici nu-i interesează.

Duke — unul dintre oamenii expediției — ne povestește o întîmplare, care ar putea servi drept temă pentru o emoționantă nuvelă:

— Într-o zi — spune el — o familie de căutători de diamante s-a hotărît să emigreze mai spre nord de Rio Araguaya, acolo unde viața este mai puțin aspră pentru garimpairoși (căutători de diamante), iar pămîntul mai roditor. Au plecat cu o pirogă și timp de două zile au mers împotriva curentului. Familia era alcătuită din bărbat, nevastă și pruncul lor în vîrstă de șaisprezece luni.

Într-o dimineață piroga s-a izbit de o rădăcină și s-a scufundat. Femeia, cu copilul agățat de gît, a izbutit să se prindă de o rădăcină ieșită din apă, în forma unei furci, la numai cîțiva metri de mal. Bărbatul, tras de greutatea cizmelor, de care nu voia să se despartă, a fost luat de șuvoi și a dispărut.

Au trecut cîteva zile. Femeia și copilul stăteau agățați în același loc. Noaptea le era frig, iar ziua nu mai puteau de căldură. Țînțarii îi atacau tot timpul și, din cauza foamei, erau pur și simplu sleiți.

Într-o dimineață, femeia, ațipind pentru o clipă, scăpă din brațe pruncul care dormea. Cu un strigăt sfîșietor, mama vru să sară după el în apă, dar cînd își văzu copilul mîncat sub ochii ei de piranhasi, înnebuni de groază și începu să-și urle durerea.

Ceva mai tîrziu, cîțiva garimpairoși care se îndreptau spre nord o găsiră încolăcită de rădăcina ieșită din apă. Era înspăimîntător de slabă și părea cufundată într-o nebunie calmă. În aceeași seară, mai înainte ca ei să-și fi instalat tabăra, femeia muri.

★

Bărcile sînt trase la mal, „caboclosii"[3]) aprind focul. Cerul se acoperă cu nori grei și negri și furtuna se anunță cu bubuituri.

Duke se duce să spele cratița mare de tablă, în care a fiert orezul și, profitînd de apa ce-i ajunge pînă la genunchi, încearcă să-și răcorească fața. Deodată țipă și se aruncă îndărăt pe nisip, plîngînd și gemînd. Se încovoaie de durere și-și strînge cu putere piciorul mutilat, a cărui carne, smulsă pe o lungime de 20 cm, atîrnă însîngerată, cu reflexele liliachii ale tendoanelor dezgolite.

— „Araia" — bîlbîie el cu greutate... Araia.

Înjură, în vreme ce eu îl ajut pe Meirelles să-i facă o proptea dedesubtul genunchiului și să-i bandajeze piciorul rănit, după ce l-a dezinfectat și l-a pudrat din abundență cu sulfamidă. O febră puternică a și început să-l zgîlțîie. L-am culcat în barcă, pe un pat din foi de cort.

— Rîul este cu mult mai primejdios decît pădurea — îmi explică Meirelles. Primejdia de a călca pe o araia e grozavă.

Araia acesta este un calcan uriaș ce seamănă cu o piatră cenușie, ușor bombată, sau cu o pălărie mare, întinsă. De aceea el se confundă cu mîlul. Coada lui scurtă și osoasă, îndoită, ca un cîrlig, cu crestături tăioase și foarte lungi, este plină de un lichid vîscos care, fără să fie veninos, inflamează rănile și provoacă febră. Coada araiei este o armă teribilă. Cînd pătrunde în carne, durerea este înspăimîntătoare, iar rana pe care o provoacă se cangrenează repede. Vindecarea este destul de lentă și nu e sigură niciodată. Unele triburi de indieni prind araia cu cîngile, ca să le smulgă coada, pe care o folosesc apoi pentru a-și întări vîrful săgeților de luptă.

Crocodilul — unul dintre dușmanii cei mai feroci ai locuitorilor ținuturilor amazoniene.

În romînește de **Paul B. MARIAN**

(Continuare în numărul viitor)

Francisco Meirelles, conducătorul expediției, care a cercetat necunoscutul Rocandor.

„Avangarda" expediției deschide drum prin pădurea virgină.

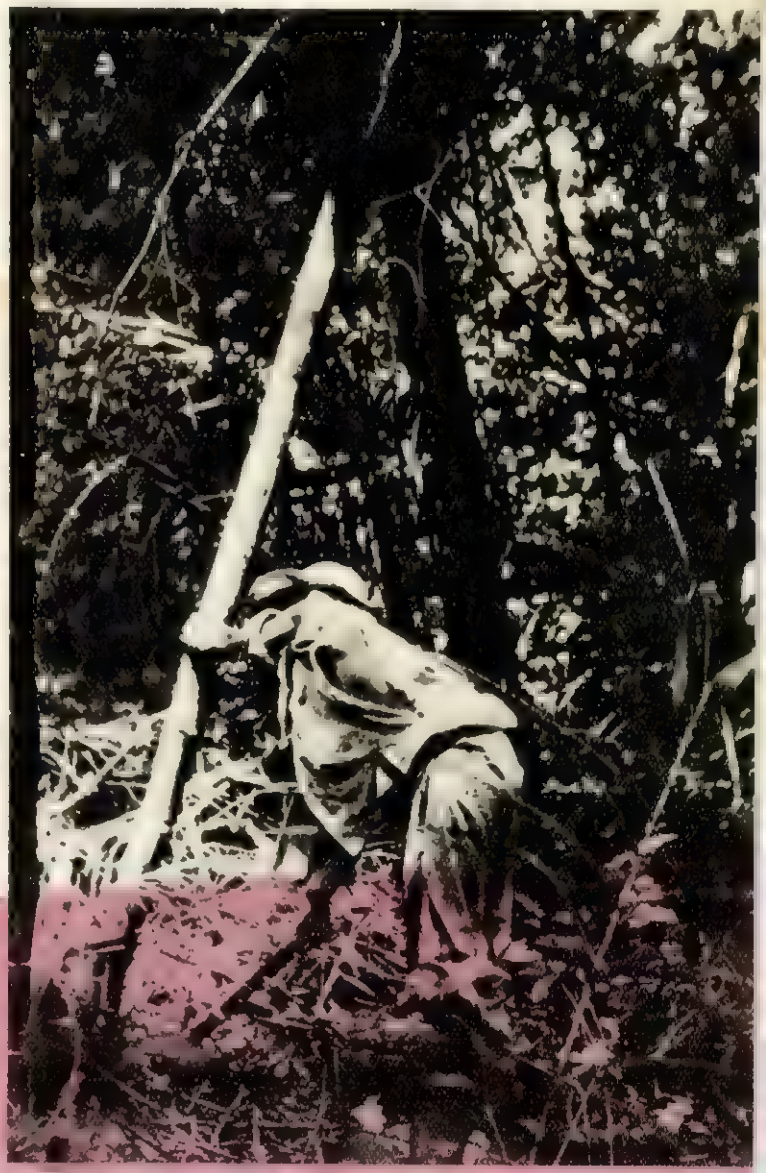

[3]) Caboclosi — așa îi numesc brazilienii pe țăranii din interiorul țării, în general metiși, proveniți din încrucișări între albi și indieni. (N.T.).

O CĂLĂTORIE ÎN UNIVERS

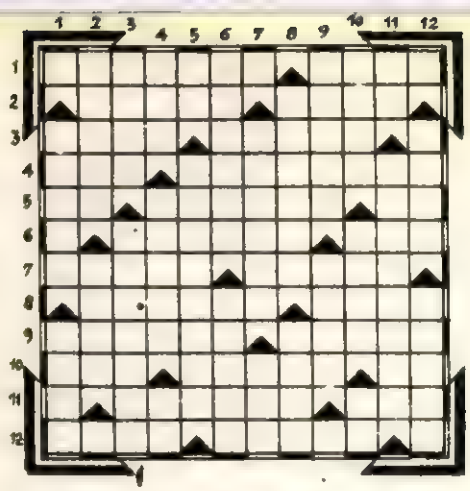

ORIZONTAL: 1) Balanță, simbol popular al unei constelații — Ursa Mare și Ursa Mică în denumirea populară. 2) Corp ceresc al cărui studiu constituie o preocupare deosebită în cadrul Anului Geofizic Internațional — Una din Urse, numită de greci, Helice. 3) Mișcarea aerului produsă de o diferență de presiune — Cînd Luna e ca un glob de aur, în denumirea populară. 4) Stea din Constelația Argus — Astronom grec din secolul al II-lea al erei noastre, căruia îi datorăm împărțirea zilei în 24 de intervale. 5) Jumătate de Lună! — Planetă descoperită în secolul al XX-lea, de 40 ori mai depărtată de Soare decît Pămîntul — Mangan. 6) Planetă cu patru sateliți, descoperită de Herschel în 1781, de 69 ori mai mare ca Pămîntul — Cale (lat.). 7) Un cuvînt plăcut, legat și de cer — Astronom chinez care, cu 350 ani înaintea erei noastre, a alcătuit primul catalog astronomic, în care sînt trecuți aproape 800 de aștri, cu poziția lor exactă, constituind o adevărată călăuză a cerului. 8) Se bănuiește că ar exista totuși pe planeta Marte — Ca ochiul celui ce poate distinge steaua Alcor. 9) În industria textilă sau la jocul de cărți (pl.) — A executa o anumită lucrare agricolă. 10) Cine e fără cap! — A aboli — Centigram. 11) Unealtă agricolă a cărei folosire constituie o practică dăunătoare recoltei — Oraș în R.D.G. 12) Distrusă de incendiu — Fiul Cerului și al Pămîntului în mitologia greco-romană.

VERTICAL: 1) Luceafărul născut din spuma mării — Constelație alcătuită din 21 de stele, dintre care cea mai strălucitoare este Vega. 2) O intrare mai mică — Un grec din vremea lui Pericle. 3) Steaua descoperită de... Mihail Sebastian — Lumea întreagă. 4) În dormitor, la pușcă sau la șah — A lipsi pe cineva de ceva — Fluviu în Franța. 5) 100 m p — Sistem ce cuprinde Soarele, Mercur, Venus, Pămîntul, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun și Pluto. 6) Planetă ce răscolește mările — Punctul de pe sfera cerească, care se află pe verticală, deasupra locului de observație. 7) Una din frumoasele flori acvatice răspîndită în „Împărăția Soarelui" (pl.) — Piele Roșii (Utah). 8) Caritabili — Așa cum credeau cei antici că este Pămîntul. 9) Compoziție muzicală veche — Cînd apar stele (pop.). 10) Pronumele celui ce a compus baletul „Gaianeh" — Stea de primă mărime, vizibilă cu ochiul liber — Interval de timp în care Pămîntul efectuează înconjurul în jurul Soarelui. 11) Numele corect al Soarelui la egipteni — A scris versurile: „La steaua care-a răsărit /E-o cale-atît de lungă,/ Că mii de ani i-au trebuit/ Luminii să ne-ajungă". 12) Stăpîna nopții — Stea din Constelația Orion, aflată la 540 ani lumină de Pămînt.

Cuvinte mai puțin cunoscute: AUE — ETA — UTI.

SFATURI PRACTICE PENTRU fotografii amatori

LUMINA COMBINATĂ LA PORTRET

Fotografierea cu lumină combinată dă rezultate bune. E vorba de a combina lumina de zi care pătrunde în cameră, cu aceea pe care o dă un reflector. În acest caz, lumina de zi ține locul unei iluminări generale, iar reflectorul — ca lumină de modelare sau de efect.

Pentru efecte de lumină pe păr, lateral, pe umăr sau pe față, ne putem ajuta și cu o oglindă care va fi înclinată în unghiul de reflexie al reflectorului cu care se luminează fața. Iar pentru atenuarea umbrelor pe fața portretului, se pot întrebuința și „blende", adică o hîrtie albă sau un cearșaf alb înclinat tot în unghiul de reflexie al razei de lumină din reflector. Astfel, lumina reflectată de la blende pe fața persoanei ne va atenua umbra creată prin lumina dirijată a reflectorului.

Tratarea fundalului cu lumină este, de asemenea, o problemă importantă; fundalul trebuie luminat, pentru a putea obține detaliile necesare pe fotografie, pentru a putea vedea ambianța în care se află persoana. Altfel, vom obține iluminată numai fața persoanei, iar fundalul va fi complet negru și nu se va putea distinge unde se află persoana.

ENRICO CARUSSO

La cererea tov. Sîrbu A. Ioan, elev din Timișoara, publicăm articolul de mai jos:

Printre tenorii italieni de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea, care au făurit faima școlii de bel-canto italiene, Enrico Carusso ocupă un loc de frunte. Născut la Neapole, în anul 1873, într-o familie nevoiașă, Carusso urmează doar cîteva clase primare, începînd apoi să cînte prin corurile bisericești din oraș. Pentru a-și cîștiga existența, e nevoit la 14 ani să intre ca ucenic într-un atelier mecanic. Dar vocea lui e remarcată repede și Carusso e îndemnat să studieze canto-ul. Profesorul care i-a dat primele noțiuni, maestrul Vergine, se ocupă un timp de educația lui muzicală, dar curînd Carusso se angajează corist într-o trupă de operă din Caserta, cu care colindă orășelele Italiei, și-și întrerupe astfel studiile sistematice. Se poate spune deci că, de fapt, marele cîntăreț n-a avut o adevărată educație muzicală, n-a trecut prin școli.

La Livorno o cunoaște pe cîntăreața Ada Giachetti, viitoarea lui soție, care îi dă primele noțiuni de artă dramatică și îi îndrumă pașii spre scenă. Cu timpul, Carusso apare ca solist în trupele de operă ambulante, ajungînd pînă la Praga, de unde, după un răsunător succes, va începe glorioasa lui carieră. Curînd după aceea, Carusso cîntă în „Aida" pe scena Operei din Berlin, sub bagheta dirijorului Leo Blech.

De aci înainte Carusso începe să colinde marile orașe ale lumii, stîrnind peste tot aceeași admirație. În 1900 debutează la Scala din Milano, iar în 1903 e angajat la opera Metropolitan din New-York, unde avea să cînte mulți ani.

Vraja pe care Carusso o exercita asupra publicului se explică în primul rînd prin calitatea vocii sale, de o frumusețe unică. Prin natura vocii, Carusso era tenor liric, dar prin forța ei, cîntărețul se apropia de tenorii dramatici. Această voce splendidă, minuită cu o virtuozitate și lejeritate impecabile, emoționa și încînta.

După o viață plină de succese, dedicată în întregime muzicii, Carusso se îmbolnăvește grav și moare la Neapole în 1921, în vîrstă doar de 48 de ani. În urma lui au rămas o serie de discuri realizate însă cu mijloacele tehnice relativ defectuoase ale vremii, fapt care nu ne permite, din nefericire, să avem o justă imagine asupra artei sale.

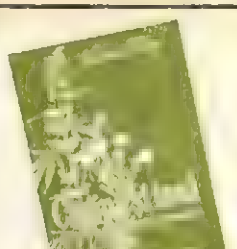

ÎN EDITURA AGROSILVICĂ DE STAT AU APĂRUT:

*Stații de pompare plutitoare — de ing. *D. Ionescu-Sișești*
*Cînepa și inul. Cultura și prelucrarea preliminară — de *Ludovic Forgo*
Însilozarea nutreturilor — de *Gh. Marinescu* și *C. Petrescu*
Caracteristicile și întreținerea mecanismelor și sistemelor tractoarelor folosite în agricultură — de *V. Cravcenko* și *S. Rusu*
Regenerarea naturală a molidului — de *I. Vlad*
Producerea materialului săditor viticol — de ing. *Th. Bejan*
Bolile și dăunătorii produselor vegetale depozitate — de ing. *I. Comes* și ing. *B. Boblrnac*
Calul Huțul din R.P.R. — de *I. Rădulescu*
*Legumicultura, vol. I - de Prof. *I. Maier*
Microbiologia solului — de *M. V. Fedorov*

Răspuns la fotoghicitoare

După cum se vede, este vorba de „Peznicul din Chailly" de Nicolae Grigorescu, al cărui original se află în Muzeul de Artă al R.P.R.

ȘAH • ȘAH • ȘAH • ȘAH • ȘAH • ȘAH • ȘAH • ȘAH

APĂRAREA SICILIANĂ

Alb: I. Bălănel — Negru: Dr. L. Alster (R. Cehoslovacă)

Jucată în turneul internațional de la Ploești.

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ng5 Cbd7 (Mai uzitată este continuarea 6...e6) *7.Ne4! h6 8.Nh4* (Într-o partidă Pilnik — Jezek, Praga 1956, s-a jucat 8.Ne3) *8...b5!?* (După această mutare albul ia conducerea jocului. Era mai consecvent 8...g6 urmat de Ng7) *9.Nd5! C:d5 10.e:d5! Cb6* (Încearcă organizarea unui atac asupra pionului d5, care însă nu reușește) *11.0-0 Nb7 12.Te1 Dd7* (Negrul nu poate lua la d5: 12...C:d5 13.Df3! C:c3 14. D:b7 Ca4 15.Cc6! și albul cîștigă) *13.Df3 b4 14.Cc6! g5* (14...b:c3 15.C:e7) *15. Ce4!* (Amenință Cf6+) *15... C:d5 16.Ng3!* (Din cauza amenințărilor continue, negrul n-are timp să ia nici una din piesele albe atacate. La 16...N:c6 ar fi urmat 17.C:d6+ Rd8 18.C:f7+) *16...e6 17.C:b4! C:b4 18.Dc3!* (18.Cf6+ nu cîștigă deoarece și dama albă rămîne atacată) *18...N:e4 19.T:e4 Cd5* (Și după Tg8 20.T:b4 albul trebuie să cîștige) *20.D:h8 f5 21.Te2 f4* (Pe acest contrajoc s-a bazat negrul) *22.Dd4 Rd8 23.e4 Ng7 24.De4 Cc7 25.N:f4 g:f4 26. D:f4* (Din punct de vedere material poziția este teoretic egală, dar regele negru stă foarte rău și aceasta permite albului să cîștige repede) *26...Re7 27.Tad1 Tf8 28.Dg4 Tf7 29. Ted2 Ce8 30.De4 Da7 31. b4 Cc7 32.Dh4+ Nf6 33. D:h6 Ce8 34.a3 Db7 35. De3 Tg7 36.g3 Ng5 37.f4 Nh6 38.c5 e5 39.c:d6+ Rd7 40.D:e5 Df3 41.Te1* negrul cedează. O partidă foarte bună a maestrului Ion Bălănel.

POȘTA REDACȚIEI

Ciosu Constantin — Moinești. Am reținut caricatura; mai trimiteți. Orientați-vă în special spre satirizarea năravurilor moștenite de la burghezie și spre demascarea uneltirilor imperialiste împotriva păcii.

Simonq — București. Poeziile dv. dovedesc remarcabile calități de versificație. Fiți însă mai personală. Influențele nu pot fi excluse, dar ele nu trebuie să înăbușe cu totul originalitatea. În cazul de față tutela poetică a lui Topîrceanu e prea evidentă.

Ghiulai Cornel — Baia Mare; Filip Dinescu — Buzău. Vom continua să publicăm reproduceri în culori și alb-negru ale unor lucrări valoroase din plastica universală. Dacă va fi posibil, vom reproduce și tabloul care vă interesează. Dar mai tîrziu.

Cornelia Mitu Chilom și Cornelia Mihalache — Ploești. Vom încerca să răspundem dorinței dv. de a publica prezentări ale actorilor preferați, dar nu vă putem preciza numărul de revistă în care vor apare. Regretăm, dar nu vă putem furniza adresele acestor actori, întrucît nu le deținem. Pentru a deveni corespondentul revistei noastre e nevoie de o singură „formalitate": aceea de a ne scrie, însoțind însă, neapărat, materialele respective de fotografii. Așteptăm corespondențele dv. Mulțumiri pentru călduroasele felicitări adresate colectivului revistei.

Al. Gh. Haiduc — Deva. Pentru informații cît mai exacte și mai amănunțite asupra condițiilor de intrare la Institutul de Teatru și Cinematografie, credem că ar fi cel mai nimerit să vă adresați direct Institutului, în București, Calea Plevnei 2. Vom publica două scurte materiale cu date despre țările africane ce vă interesează.

V.I. Done. Intenționînd a ne oferi o pagină de modă cît mai originală, dv. ați creat cîteva modele care sînt prea extravagante și aproape irealizabile la croitor. Linia modernă este simplă și degajată, și nu încărcată pînă la exces, așa cum o prezentați dv. Regretăm, dar desenele nu sînt publicabile.

Dudu Tăimănescu — București; Mitică Lăcătușu — Bacău; Lilas Miosotis — Zărnești; H. Totir — Tr. Severin; Marin Buică — București. Versurile trimise nu sînt publicabile.

Florin Tintașu — Loco. Pentru problema care vă interesează vă sfătuim să vă adresați unui medic dermatolog.

CÎTEVA SUGESTII PENTRU VARĂ

1. Sacou fără revere din stofă ușoară cu desen (pepit, dungi, tweed) încheiat la trei nasturi.
2. Cămașă sport la două rînduri, din poplin sau ballonseide, cu garnitură din tighele.
3. Cămașă dreaptă cu buzunarele plasate în dreptul cusăturilor laterale pe tiv, formînd un șliț.
4. Bluză sport din țesătură de bumbac mai plin (olandă, pelerină, trotuș etc.), avînd la guler manșete și tiv, o garnitură de tighele dese.
5. Avînd o croială interesantă de raglan, marcată cu 2 rînduri de tighele, această bluză sport este confecționată din același material cu pantalonii.

Desene de Mărtha VIDA

BÎL-BÎ-IA-LA

SE POATE VINDECA?

La Spitalul „Sf. Maria din Paddington" (Anglia) s-a practicat nu demult o interesantă experiență. Au fost aduși 25 de oameni care se bîlbîiau și li s-au acoperit urechile cu niște căști, în care se auzea un zgomot permanent și puternic. Fiind puși să vorbească în aceste condiții, 24 din cei 25 de oameni au vorbit absolut corect.

Cum au explicat acest lucru medicii care au făcut experiența? Ei susțin teza că bîlbîiala nu e un defect de vorbire, ci că adevărata ei sursă este auzul. Că bîlbîitul se bîlbîie numai pentru că își aude propria voce și că, atunci cînd nu o mai aude, vorbește curgător.

Medicii au arătat că experiența făcută a avut ca scop numai confirmarea teoriei emise. În ce privește tratamentul practic al bîlbîielii, ei au recomandat pacienților să repete, cuvînt cu cuvînt și într-un ritm corespunzător, fraze pronunțate de altcineva, în așa fel încît să se concentreze asupra cuvintelor străine și să uite, să facă abstracție de propriile lor cuvinte.

Vor putea constitui, oare, aceste experiențe și recomandări, începuturile unui tratament valabil împotriva bîlbîielii? Timpul o va arăta, desigur.

DEZLEGAREA JOCULUI „CONSTRUCȚII"

ORIZONTAL: 1) Căpățîneni — Pu. 2) Acoperiș — Stil. 3) Rădan — Spitale. 4) În — Școală — Pax. 5) Atrium — Admisă. 6) Tii — Iaz — Aa — Tn. 7) I — Acaret — Gard. 8) Dedal — Loc — Cir. 9) Ax — Raz — Colo — I. 10) Cat — Iu — Boltă. 11) Măreț — Mortar. 12) Ovă — Abacă — Dom. 13) Labirint — Casă.

Cofetăria „REPUBLICA"

ÎN FIECARE ZI

bogat sortiment de specialități de patiserie, bomboane și înghețate.

Execută comenzi pentru acasă.

Calea Victoriei nr. 61-63
tel. 6.43.07

Folosiți la PLAJĂ aceste excelente produse

SÎNTEM GATA pentru jocurile de la MOSCOVA

Jocurile sportive de la Moscova se situează în fruntea tuturor competițiilor sportive din acest an. De unde și amploarea organizatorică, cît și bogata listă de participanți anunțați. Să-i reamintim pe cîțiva. Vor fi prezenți campionii olimpici Bob Morow, Konolly, Vladimir Kuț, Leon Rotman; vor fi prezente faimoasa echipă de baschet a Braziliei și nu mai puțin renumita reprezentativă de rugbi a Franței. Nu vor lipsi nici ciclistul italian Baldini și nici sprinterul Mike Agostini din îndepărtatul Trinidad.

Dar sportivii noștri ce fac? Sînt gata pentru startul marilor întreceri sportive de la Moscova?

Ne vor răspunde chiar ei! Bineînțeles, numai cîțiva...

CA LA VARȘOVIA...

Cum credem că va fi competiția de fotbal? Destul de greu de spus. Sper că va fi: ca la Varșovia! Adică, după consumarea finalei de fotbal să se cînte imnul R.P.R. În fond, avem o echipă omogenă și cu mult spirit de luptă. Așa că îmi menține speranța!

Alexandru COZMA
portarul echipei de fotbal

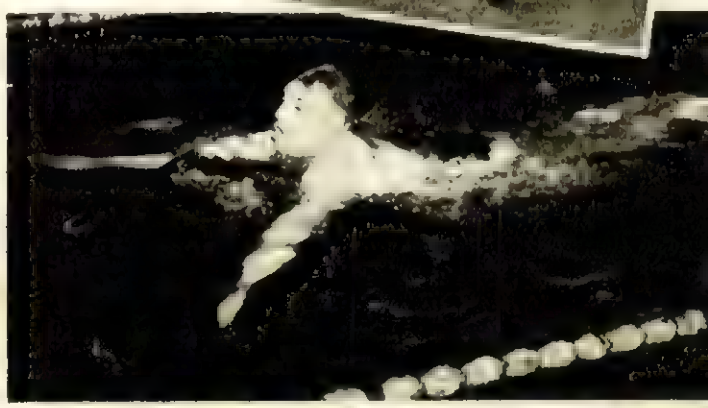

CEVA DESPRE DEZAVANTAJUL TITLULUI DE CAMPIOANĂ MONDIALĂ!

Echipa noastră este campioană mondială. Și — credeți-mă vă rog — faptul acesta este uneori dezavantajos. Cu orice echipă ne întîlnim, aceasta își înzecește eforturile și avem de suportat asalturi extraordinare. Dar ca portar al echipei române de handbal și în calitate de căpitan al ei, vă asigur că n-o să vă dezamăgim. În ultimul timp am învățat unele elemente tactice noi și eficace, ne-am îmbunătățit tehnica execuțiilor și... așteptăm examenul de la Moscova.

Irina NAGY
portar al echipei feminine de handbal a R.P.R.

M-AM PREGĂTIT!

Specialitatea mea este înotul bras, unul din cele mai pretențioase stiluri. Aci orice amănunt este hotărîtor. Tracțiunea mai puțin eficace a unui singur braț te poate face să pierzi multe zecimi de secundă. În bazinul complexului sportiv „V.I.Lenin" vor fi prezenți sportivi din Australia, R.D. Germană, Franța, Olanda, R.Cehoslovacă etc. M-am pregătit și am încredere în forțele mele. Vreau ca de la întrecerile din capitala Uniunii Sovietice să mă întorc cu un record sau poate chiar cu o victorie.

Felix HEITZ

SPERĂM UN LOC BUN!

La Moscova se vor întîlni cele mai bune echipe feminine de gimnastică din lume. Sovieticele, maghiarele, cehoslovacele, polonezele și celelalte participante ne vor face serioase „zile negre". Dar noi ne-am pregătit cu multă atenție și sperăm să ne clasăm imediat după gimnastele Uniunii Sovietice.

Elena TEODORESCU
din lotul de gimnastică

AȘTEPT CU NERĂBDARE PRIMUL MECI DE LA MOSCOVA

Echipa noastră feminină de volei a obținut în ultimul timp rezultate bune. Actualmente ne aflăm în plină perioadă de pregătire. Asupra cărui lucru ar mai trebui să insistăm? După părerea mea este necesar să ne îmbunătățim jocul liniei a doua. Punctele noastre tari? Serviciul și atacul. Dorința noastră cea mai actuală? Nici nu se mai poate discuta: victorie la Moscova!

Elena FLOREA

ÎN JURUL GLOBULUI

Problemul descoperirii din timp a cancerului — descoperire care permite perfecta tratare și vindecare a bolii — l-a consacrat mulți ani din activitatea sa medicul sovietic I. Obelnițki. Nu demult el a descoperit o metodă de depistare prematură a bolii, prin coagularea la căldură a plasmei sangvine. Iată-l pe dr. Obelnițki (dreapta) analizînd plasmă sangvină, la aparatul pe care l-a conceput și construit.

Ciudatul „obiect" din fotografie este... un instrument muzical, fotografiat în prezența celor doi creatori ai săi: inginerul François Bochet și compozitorul Jacques Leshy (Franța). Noul instrument produce sunete muzicale foarte neobișnuite. →

O interesantă „galerie de tablouri" preistorice a fost descoperită nu demult într-o peșteră din Perigord (Dordogne, Franța). Sînt desenele a 61 de mamuți, bizoni, cai, rinoceri, cu o vechime apreciată la 20.000-40.000 ani. ↓

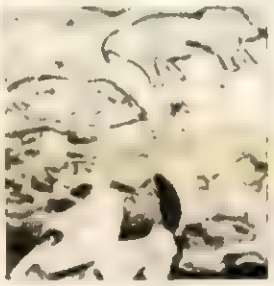

↑ Acum 500 de ani, de fiica unui nobil din localitatea italiană Marostica, se îndrăgostiseră doi tineri care ajunseseră aproape la duel. Pentru a evita o vărsare de sînge, guvernatorul orășelului hotărî ca „duelul" să aibă loc la masa de șah, miza fiind mîna fetei. Soluția a fost atît de bine primită încît, cu limbă de moarte, guvernatorul a cerut reeditarea partidei de șah peste... 500 de ani. Ceea ce s-a și făcut în zilele noastre. Partida e retransmisă publicului pe o tablă de șah ale cărei piese sînt oameni vii.

↑ Pe străzile Moscovei a apărut un nou model de scuter, realizat de industria sovietică. El poartă numele „Tula" și este înzestrat cu un motor de 8 cai. Datorită greutății sale reduse — numai 160 kg — și randamentului excepțional al motorului, scuterul nu consumă decît un litru de benzină la 33,33 km parcurși.

Număr senzațional de cloverie! Nu! Costum de plajă creat în Statele Unite. Motivele costumului sînt orientale.

În îmbrăcăminte ca și în politică, yankeii caută tot felul de... motive orientale! ↓

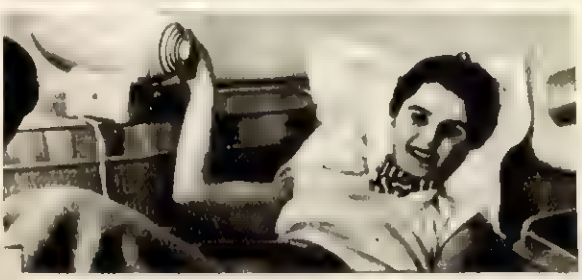

↑ La Kiederau, pe Ammersee (R. F. G.) funcționează sanatoriul „Manfred Curry". Principiul terapeutic al clinicii îl constituie factorul climateric, aparatele aflate la apropierea patului bolnavilor producînd condițiile atmosferice prescrise de medici.

← Tehnicienii din R. D. G. au realizat o instalație pentru îngrijirea copiilor prematuri. Ea se compune dintr-un incubator de sticlă, în interiorul căruia se găsesc toate obiectele necesare îngrijirii copilului.

Vulpea și pisica! Ciudată prietenie! Și totuși cele două animale sînt mai mult decît prietene.

În urmă cu trei ani, la Grădina Zoologică din Moscova, a fost adus un pui de vulpe. El a fost înfiat de pisica „Maiîska", care l-a hrănit și l-a crescut. Micii sălbăticiuni, fiind luați la început drept pui de lup, l-a rămas numele „Oșlonka" (greșeală).

După cum se vede, mama și cu fiica s-au adoptivă se înțeleg de minune și azi.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● frumoasa realizare a teatrului ucrainean din Vinnița, care prezintă la Moscova cea mai nouă dramă a scriitorului M. Zarudnîi, „*Noapte și fiacără*", montată de colectiv în cinstea celei de-a 40-a sărbătoriri a Revoluției din Octombrie.

● noua dramatizare a „*Mizerabililor*" lui Hugo, făcută de Paul Achard, care se reprezintă la Comedia Franceză; regizorul, cunoscutul actor *Jean Meyer*, director artistic al teatrului, deține și rolul comisarului Javert.

● reapariția pe scenă a veteranei teatrului italian, artista *Emma Gramatica*, pentru care teatrul Quirino din Roma a montat piesa „*Fiecare cum vede*" de Pirandello.

● prima înscenare pe o scenă bulgară a unei lucrări dramatice de *Maiakovski*. E vorba de Teatrul de satiră din Sofia, care a reprezentat „*Baia*" în regia lui *Bl. Stricagiev*, laureat al premiului Dimitrov.

● reluarea pe scena Burgtheaterului vienez, a dramei lui Schiller „*Maria Stuart*", în viziunea regizorului elvețian *Leopold Lindtberg* și în interpretarea cunoscutilor actori *Paula Wessely*, *Käthe Dorsch* și *Ewald Balser*.

● prezentarea piesei lui Cehov „*Trei surori*" pe scena teatrului „*El Galpon*" din Montevideo, regia aparținînd lui *Atahualpa del Cioppo*, iar în rolul Irinei jucînd marea actriță chiliană *Belgica Castro*.

PUBLICUL CRITICĂ...

● ultima piesă a lui Andre Roussin, cunoscut autor parizian de comedii, prezentată pe scena teatrului *Madeleine*. Intitulată „*Mama*", lucrarea displace datorită atmosferei morbide și obsesiei sexuale a eroilor. Singurul element meritoriu semnalat de public e interpretarea dată de *Elvira Popescu* rolului titular.

● ciudatul năzbîtii ai oamenilor de teatru de pe Broadway de a transforma în operetă sau comedie muzicală orice lucrare clasică. După „*Candide*" de Voltaire, care e acum un soi de revistă de mare montare, „*Pygmalion*" de Shaw și drama lui O'Neill „*Anna Christie*" au devenit operete new-yorkeze.

● concepția greșită în care a fost tratată ideea hamletiană în noua piesă a italianului *Riccardo Bacchelli*, numită tot „Hamlet". De data aceasta, însă, eroul, în loc să caute adevărul și să facă dreptate, preferă să nu știe de corupția ce-l înconjoară, dorind să rămînă deoparte, nepăsător, să nu-și ia nici o răspundere.

● piesa fantezistă americană „*Noaptea pinguinului*" de *Arch Oboler*, care prezintă un cataclism atomic universal ce năruie întregul univers. Pare-se că efectele dezastruoase imaginate de autor s-au revărsat asupra piesei, care s-a năruit după un foarte scurt număr de reprezentații.

GONG!

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7 PIAȚA SCÎNTEII Tel. 7.80.10 Int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din Întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

Concertul tineretii

Titlul de mai sus nu ne aparţine. El a fost dat de compozitorul sovietic Kabalevski concertului său pentru pian în re major, care, în acest sfîrşit de an şcolar, a fost prezentat în primă audiţie de... (foto 1). Nu este nici o greşeală: concertanta e chiar eleva pe care o vedeţi sosind cu întîrziere la propriul ei concert. Noroc însă că mai erau destui programaţi înaintea Rîndul Rodicăi Giroveanu a venit abia la sfîrşitul primei părţi a audiţiei absolvenţilor Şcolii de muzică de 11 ani. Dar cum, vorba englezului, „ultimul nu este cel din urmă", succesul a fost cu atît mai strălucitor: aplauze furtunoase, chemări de nenumărate ori la rampă, aprecieri călduroase ale specialiştilor. Ce-şi poate dori mai mult un tînăr care abia acum începe spinoasa cale a gloriei artistice?

La început e destul de greu. Şi ai impresia că ai uitat tot ce ştii, că te vei face de rîs. Dar Popa Aurelian, proaspătul absolvent al clasei de clarinet, a găsit la timp un sfătuitor. „Aşa e întotdeauna pînă vii în contact cu publicul. Pe urmă parcă nici n-ai mai vrea să pleci de pe scenă. Ascultă-mă pe mine, că fac muzică de 40 de ani!" - i se adresează cu blîndeţe violonistul B. Berrfeld (foto 2).

În schimb, după ce ai ieşit de pe scenă, nu e rău de loc, firesc, dacă ai fost „la înălţime". Şi judecînd după atitudinea profesoarei Maria Sava, se pare că pianista Miorella Bobescu nu a dezmînţit aşteptările (foto 3).

Antract. Holul Ateneului s-a umplut de publicul care comentează cu însufleţire audiţia Şcolii de muzică de 11 ani... Şi pentru a te convinge o dată mai mult că în această seară arta aparţine tinerilor, şi-a făcut apariţia şi o plăsătoare de programe cu o înfăţişare destul de puţin obişnuită... (foto 4).

Rusescu Veronica iscodeşte cu prudenţă direcţia în care se află... adversarul. Îl va învinge oare de data aceasta...? (foto 5). Frămîntarea e inutilă! Cînd dispui de tehnică, muzicalitate şi şcoală, publicul nu mai este un adversar, ci un aliat!... Lucrul e confirmat după concert, şi în colocviul amical cu colegii mai vîrstnici (foto 6).

Unsprezece absolvenţi ai Şcolii de muzica de 11 ani s-au perindat vreme de trei ore, pe scena Ateneului. Dar nu părea să fie o simplă „producţie" a unor elevi harnici: programul concertului le punea în faţă lucrări muzicale grele, de maturitate, deservite de acompaniamentul desăvîrşit al orchestrei simfonice a Cinematografiei, sub conducerea lui Jean Bobescu. Cine s-a mai gîndit că are în faţă proaspeţi absolvenţi, ascultînd vocea plină, puternică şi cu plăcute adîncimi, a Jeanei Puşcaşu în aria „Violetei" sau urmărind tehnica uşoară, multitudinea de nuanţe şi muzicalitatea pianistului Stelian Constantin? Arareori o ezitare, o tremurare a arcuşului, o crispare a expresiei trădau pe debutant.

...A fost numai unul din nenumăratele „concerte ale tinereţii" care a marcat cu emoţie şi bună dispoziţie sfîrşitul unui an de învăţămînt muzical.

I. HRISTEA

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 17 — (114)
ANUL VI — 27 IULIE 1957

Pîine, cît mai multă pîine patriei...

COPERTA I: Afiș de BARDOCZ Ludovic, distins cu premiul I în cadrul concursului organizat în țara noastră în cinstea celui de-al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților.

COPERTA a IV-a: Perinița
Desen de N. POPESCU

SPRE MOSCOVA gazda Festivalului

„Cei mai buni dintre noi — delegaţi la Festival!" La depou Bucureşti-Triaj tinerii au propus în delegaţia tineretului romîn pe frontaşul utemist Ion Grigore (pe locomotivă).

Îmi amintesc de interviul unui ilustru om de cultură american, publicat cu ani în urmă într-o revistă din Bucureşti. Omul mărturisea sincer: „Cunosc din păcate foarte puţin despre patria dumneavoastră. Mi-o închipui, la fel ca cei mai mulţi dintre concetăţenii mei, ca o ţară bogată şi frumoasă prin sălbăticia ei, plină de haiduci şi legănată de melodii lăutăreşti, interesantă prin pitorescul ei oriental şi pradă unor încurcate conflicte balcanice". La atît se reduceau toate cunoştinţele unui om de cultură străin, despre Romînia!

Poporul nostru, popor harnic, priceput, plin de inventivitate, gust şi eleganţă şi-a dezvăluit însă multe din comorile sale în răstimpul ultimilor 10 ani. Rînd pe rînd ţara noastră a repurtat adevărate succese — surpriză peste hotare. În domeniul sportului, artei şi medicinii.

La Moscova sîntem aşteptaţi azi nu ca o noutate, ci ca vechi prieteni cunoscuţi şi preţuiţi pentru munca şi comoara noastră naţională. Nu veţi fi surprinşi atunci, aflînd că pregătirile pe care le-a făcut tineretul ţării noastre în vederea întîlnirii internaţionale de la Moscova au întrecut în volum şi importanţă chiar şi cele pe care tînăra noastră generaţie le făcea acum patru ani, cînd bucuriile Festivalului se etalau în Capitala patriei noastre.

În paginile de faţă vă înfăţişăm cîteva aspecte din munca însufleţită cu care tineretul nostru a înţeles să pregătească participarea delegaţiei noastre la cel de-al VI-lea Festival Mondial al Tineretului.

Au răspuns în primul rînd cei care au înţeles semnificaţia Festivalului şi lozinca sub care se adună în Capitala Uniunii Sovietice un număr atît de mare de tineri. Şi aceştia sînt sute şi sute de mii. Munca lor cinstită în folosul binelui şi progresului comun reprezintă cel mai puternic aport la cauza păcii, prieteniei şi solidarităţii internaţionale.

Cinstind Festivalul, mii de tineri din oraşe aleargă în ajutorul ţăranilor muncitori, ajutîndu-i la recoltarea grînelor. În fabrici şi uzine au loc întreceri şi schimburi de onoare.

În acelaşi timp tineretul se instruieşte, se odihneşte, face sport, se amuză. S-au organizat carnavaluri ale tineretului, un număr record de excursii, competiţii sportive.

Toată grija a fost acordată pregătirii lotului nostru cultural-artistic. S-au înfruntat în acest scop, într-o muncă creatoare, cîteva mii de participanţi. Au fost descoperite talente cu totul noi, necunoscute pînă azi. Competiţiile de masă pentru pregătirea lotului sportiv au înregistrat aceleaşi succese.

Se poate spune, în concluzie, că pregătirile pentru Festivalul de la Moscova s-au bucurat de participarea maselor largi ale tineretului şi au răscolit întreaga ţară cu energia şi entuziasmul lor.

Cu multă pricepere şi gust au lucrat cadourile pentru Festival şi pionierii cercului de pirogravură de la Palatul Pionierilor din Timişoara.

Reprezentanţii ansamblului U. T. M. de dansuri populare vor apare pe scenele Moscovei.

Ion BRAD

La fîntîna cu apă vie

(ÎN DRUM SPRE MOSCOVA)

Ne ducem la fîntîna cu apă vie,
La sfintele tale izvoare, prietenie,
Să ne-ncunune pacea cu laurii ei,
Tinereţea să ne-aprindă jerbe-scîntei,
Să ne lege jocul pe totdeauna,
În veci să ne cînte numai naiul şi struna,
O melodie, o ciocîrlie, acum şi-n veci,
Ne ducem la fîntîna cu apă vie...
Pe unde trecem, pe pămîntul rusesc,
Gurile apelor la toţi ne şoptesc:
— Spălaţi-vă mîinile, să fie-mbrăţişarea curată.
Doar moartea pe-aici stăpînise odată,
Moartea chircită şi slută,
La fiece pas doborînd o mie şi-o sută!
Ochii spălaţi-i, ca pe ei să se pună
Numai polenul de aur din lună,
Niciodată păienjeniş şi uitare! ...
Binecuvîntează-i, bunicule soare!

Festival

Horă de copii mai mari,
Joc de flori
Cu-o mie de culori,
Horă de copii mai mari.

Stau în jurul globului inel,
Mîinile ce leagă
Lumea-ntreagă
Stau în jurul globului inel.

Peste ele nu treci tu, război,
Babă-Ciumă,
Grea huidumă,
Peste ele nu treci tu, război!

↑ În cinstea Festivalului au avut loc pretutindeni largi acţiuni de muncă voluntară. În regiunea Ploeşti cîteva mii de tineri s-au dus pe ogoare pentru a ajuta la strîngerea recoltei.

↑ La Electromagnetica, delegat la Festival a fost propus tehnicianul Gheorghe Şerbănescu (dreapta).

Carnavalurile tineretului au umplut de veselie zeci de localităţi. În fotografia noastră, aspect de la carnavalul organizat la Casa de Cultură a C.C.S. din Bucureşti. →

↑ A. Mihailopol, fotoreporter, cîştigătorul premiului I la concursul tinerilor fotografi, închinat Festivalului Mondial al Tineretului.

Prin gimnastele noastre ţara şi-a cîştigat de mult un renume binemeritat la competiţiile sportive internaţionale. La Moscova ele vor avea prilejul de a-şi pune din nou în valoare măiestria şi talentul lor. →

Alexandru ANDRIȚOIU

Cu fața spre Festival

Stau cu fața spre Răsare-Soare
și, așa, cu fața sclipitoare,
Moscova mi se arată-n vis
scăpărîndu-și marmura semeață,
larg împrejmuită cu verdeață
ca-ntr-un basm spre feerii deschis.

Auru-n cupole parcă arde
învăscut în flăcări de stindarde
pe cînd turnul Spaski sună plin.
Dat-i-de-a vedea privirii mele
un ocean de oameni și drapele
cari din toate patriile vin.

Parcă nu visez, ci sînt acolo,
străjuit de lira lui Apollo
ca să laud și să preamăresc
mîinile de spumă-ale femeii
care-aruncă-n aer porumbeii
să-aibă pace globul pămîntesc.

Și eu duc la marea lor paradă
un steag alb ca faldul de zăpadă
și eu cînt în rîndul lor, și eu —
Dunărea și Oltul mă trimise
ca părtaș întru aceleași vise
ce le crește și poporul meu.

↑ **Tinerii ploieșteni,** cei care au dovedit atîta însuflețire în acțiunile voluntare de strîngere a recoltei, au organizat tot în cinstea Festivalului un miting în piața orașului.

CÎNTĂREȚ AL TINEREȚII

Cîntecele pe care Radu Paladi le creează în cinstea Festivalurilor Mondiale ale Tineretului sînt, ca să spunem așa, predestinate premierii: remarcabila lor valoare le-a făcut să obțină distincțiile cele mai înalte, acordate în cadrul concursurilor naționale instituite în cinstea Festivalurilor de la București, Varșovia și Moscova. La recentul concurs, el a obținut de două ori premiul I — pentru o lucrare de muzică de cameră și pentru un cîntec.

Pe stadionul din Galați s-au întîlnit în vara aceasta un număr impresionant de tineri veniți să se înfrunte în întreceri sportive prietenești.

În Parcul de cultură și odihnă din București a fost deschisă o expoziție în care au fost centralizate o parte din cele mai frumoase dintre cadourile lucrate de tineretul romîn pentru prietenii săi din lumea întreagă.

„Țesătura aceasta va servi la confecționarea basmalelor pentru Festival. O lucrez cu atenție deosebită". (În fotografie, tînăra țesătoare Elena Păcuraru de la Industria Bumbacului B. împreună cu doi tehnicieni ai întreprinderii).

MAREA AVENTURĂ a porumbelului

de F. BRUNEA-FOX

La Oradea, în dimineața de 28 iulie, locuitorii vor putea urmări un atractiv spectacol aerian, organizat în cinstea Festivalului ce se deschide în acea zi la Moscova. În vreme ce deasupra Kremlinului mii de porumbei *albi* vor anunța începerea serbărilor consacrate tinerilor veniți din toate colțurile lumii în frumoasa și ospitaliera capitală sovietică — în aceeași oră, 400 de zburătoare *argintii, roz* și *albastre* își vor face apariția pe cerul orădean. Stolul va roti un răstimp în formație strînsă peste turlele și acoperișurile orașului, sus, în tăria văzduhului înalt, ca peste puțin în escadrila compactă să se opereze o misterioasă fracționare. Despărțiți în pîlcuri, porumbeii își iau deodată zborul către cele patru zări și, curînd, panglicile policrome atașate de gleznele lor vor saluta, cu o ultimă fluturare, trecătorii opriți un moment pe străzile urbei, ca să vizioneze cam'da demonstrație aeriană.

Atît. O scurtă și suavă fluture de batiste colorate. Orașul își continuă mișcarea obișnuită de fiecare zi, în fabrici, în birouri, acaparat de îndeletniciri felurite, active. Și nimeni nu știe că pentru înaripatele lansate adineauri, ca să vestească un pașnic simbol întruchipat în festivitățile tinerești inaugurate atunci la Moscova, începe o mare aventură. Sau, poate, vreun pensionar, stînd la umbră pe o bancă a grădinii publice — vreun „inițiat" poate — să găsească pretext de conversație cu vecinul prea puțin impresionat de efemerul carusel al hulubilor.

— Săracii, au o bucătică de cale pînă acasă.

— Da'ce, umblă pe jos? Încet ca noi? — va răspunde vecinul care s-a brodit șugubăț. Și pe urmă, nici Oradea nu-i ditul continent. Pînă la hulubăria lor e numai o poștă de zbor! Se vede că dumneata n-ai pe cine câina și te-a pălit mila pentru niște păsări.

— Ce vorbești dumneata? Ăștia-s porumbei din aceiade ogradă, care ciugulesc pe maidane, se prăsesc ca vrăbiile și termină în civilama? Așa crezi?

— Cum adică? — purcede a se mira, neinițiatul.

— Păi, ăștia-s din cei călători. Porumbei de rasă, stimabile, învățați să ție la drum lung. Nu trebuie confundați cu ăi comuni. E ca și cum ai confunda o gîsnă de sacă cu un cal de hipodrom. Ehei, nu-i ușor să crești asemenea cursieri. Lucrul acesta cere răbdare multă și tragere de inimă și așa se explică pasiunea columbofililor, cum își zic crescătorii de porumbei voiajori. E și la Oradea unul. Îl cunosc și de la el am prins niscai amănunte despre soiul ăsta nobil. Dacă l-ai vedea cum se ocupă de ei, cum îi îngrijește, cum îi dresează, ai înțelege de ce în clipa asta ei și mulți alții de aiurea, uniți printr-o patimă asemănătoare, așteaptă cu sufletul la gură întoarcerea zburătoarelor acasă, în orașele din celălalt capăt al țării.

— Știi că mă uimești, frate. Carevasăzică nu sînt toți de aci, de la noi?

— Dacă-ți spun. Au fost aduși în Oradea din alte părți, azi dimineață. Cu avionul. În cuști. Din Timișoara, de la Cluj... Însă grosul provine, mi se pare, tocmai de la București, unde există crescători mulți. Li s-a dat drumul, ca unui joc de artificii, semnalînd începutul Festivalului, și, mulțumiți că și-au îndeplinit misiunea, au luat-o către reședințele hulubăriilor respective. Dumneata n-ai avut motiv să iei aminte la un amănunt care nu mi-a scăpat mie. Întîi s-au înălțat buluc, ca și cum ar fi fost legați cu o singură panglică, picior de picior, într-un enorm buchet. În alcătuirea asta compactă, au dat o roată deasupra orașului ca să se orienteze. Îl vedeau pentru întîia oară. Au revenit la punctul inițial, lămuriți. Descoperiseră — ca niște corăbieri de demult ce navigau după cine știe ce semne tainice — harta invizibilă a călătoriei în care se vor angaja numaidecît. Au stat o clipă, pentru ca să-și la rămas bun „echipele" venite din alte cardinale și care se întîlniseră pentru prima dată aci. Le-am văzut orînduindu-se în formații regionale, ca să zic așa, separîndu-se potrivit itinerarului fiecărui grup. Și-au zis „doamne-ajută" și, vîslește, voinice, Unele pîlcuri au apucat spre miazăzi, la domiciliul lor din Arad și Timișoara. Altele, originare din Petroșani, urmează o linie oblică sud-vestică. Cele din Orașul Stalin țin un traseu paralel, dar cu o deschizătură unghiulară mai largă față de localitatea minieră situată pe aceeași longitudine. Însă stolul bucureștean are calea cea mai lungă și mai anevoioasă. Iată de ce, gîndind la performanța realizată fără odihnă, dintr-un zbor, de aceste brave și fabuloase călătoare, am zis: „săracele!". Admirativ, vecine.

— Extraordinar — rosti proaspătul inițiat, ridicînd reflex privirea spre văzduhul săgetat de rîndunele... orădene. Cine știe cînd vor ajunge la București, săracii...

— Acum e ora nouă dimineața. La cinci după masă sînt la destinație.

— Cum? Șase sute cincizeci de kilometri, în opt ore?

— Săracii! — rise nu fără o brumă de ifos pensionarul columbofil. Zboară iute, vecine. Nu se opresc să-și facă tabietul în grădină, onorabilei...

★

Mare aventură! Cunosc de bunicei ani virtuțile de poveste ale acestor păsări și de cîte ori prieteșugul mă pune în contact cu miraculoasa lor făptură, e ca și cum mi s-ar da să dezleg o fascinantă enigmă a naturii. Multe teorii s-au emis despre facultățile de orientare și mnemonice ale păsărilor migratoare, în genere, și ale porumbelului călător, în special. Însă oricît de valabile ar fi explicațiile științei, rămîne învăluită în taină acea însușire a porumbelului care, transportat într-o cușcă la imense distanțe, revine acasă infailibil, ca bumerangul.

Am urmărit în gînd, și acuma ca în alte dăți cînd lusm cunoștință de concursurile organizate de crescătorii din țară, drumul parcurs de porumbeii ce vor fi lansați la Oradea.

Închipuiți-vă acele vaste spații teritoriale peste care pluteșc. Închipuiți-vă acele priveliști terestre reperate de ochiul lor ager, de sus, ce le oferă în nedescrisa învăluire a desfășurare de munți, cîmpii, ape, văi, păduri — le oferă totuși, zic, în haosul lor inextricabil — un fir al Ariadnei, călăuzitor.

Din văzduh, orașele sînt gemene, nu se deosebesc, și chiar pîlcuiților exersați le trebuie hartă și busolă, ca să le identifice de la înălțime. Porumbeii noștri zboară deasupra lor, fără greș. Le scrutează cu indiferență. Nici una din aceste panorame urbane nu este Bucureștiul lor. Spre care tind, trași parcă într-acolo de un fir material, însă invizibil și secret.

Și iată-i după opt ore de vînzoleală aeriană, în necunoscut, iată-i deasupra unui ocean de zinc, alcătuit din mii de acoperișuri scîlpind în soare, ale unei urbe pe care perspectiva n-o diferențiază de celelalte urbe întîlnite pe parcurs. Bucureștii! Și chiar de ar fi noapte și luminile orașului leit cele ale etapelor anterioare, porumbeii vor ști că au ajuns la destinație.

Mii și mii de acoperișuri are Bucureștiul, la fel anonime, de serie. Mii și mii de case identice acoperă olatul metropolei, uniformizînd cartiere, străzi, ogrăzi. Care ochi uman e în stare să distingă, chiar cu luneta, în peisajul acesta revărsat ca o apă, acoperișul familiar? Ochiul porumbelului, făcut să dibăcească acul în stogul de fîn, paiul familiar în căpița cu paie identice, descoperă acoperișul domestic. După opt ore de vînzoleală aeriană, stolul a aterizat pe pavilionul din strada Pantelimon 86, unde-l aștepta cu ceasul în mînă prietenul și protectorul lui, columbofilul Paul Niculescu.

— Bravo! Ați venit punctual — îl întîmpină vesel.

Porumbeii, istoviți, au intrat în hulubăria lor spațioasă, sistematică, să se restaureze. Sorb apă proaspătă din teiciță, ciugulesc înfometați grăunțe de păpușoi, sau de grîu, de orz... Însă n-au uitat că mai întîi trebuie să dea o raită prin iatacul minuscul unde gungurește, hrănindu-și puii, soața.

★

Dintre miile de porumbei albi, înălțați în azurul Moscovei, cinci sute aparțin columbofililor noștri. Îi văd fulgiind în imensul stol ca niște pîlcuri pascale, pe care dotina populară le ilustrează cu pasărea ținînd în cioc o rămurică de măslin. Și mai văd mii de chipuri tinere, ridicate spre această „poștă zburătoare" ce transmite Festivalului mesajele de pace și de înfrățire ale popoarelor lumii. Mesaje cu „retur", duse și aduse cu răspuns emițătorilor din toate colțurile planetei, de acești curieri inefabili și anonimi.

COLUMBOFILII DIN R. P. R.

Crescătorii de porumbei călători din R.P.R. sînt constituiți în Uniunea Columbofililor, cu sediul în București, din care fac parte numeroase asociații, activînd în mai toate regiunile țării, cu 180 membri. Vreo 20.000 porumbei (50 la sută reprezintă aportul columbofililor bucureșteni) totalizează stocurile porumbeilor din țară. E o cifră impresionantă, considerînd de cîte dificultăți este legat elevajul. Selecționarea, împerecherea, nutriția, dresajul sînt tot atîtea probleme gingașe și cîteva zeci de exemplare alese fac un titlu de fală pentru crescător. Astfel, Iancu Aurel, președintele Asociației „Porumbeiul călător" din Orașul Stalin, se mîndrește cu cei 50 de porumbei ai săi. Și numai pasiunea crescătorilor — în majoritate muncitori care-și consacră orele de repaus acestui agrement — a putut realiza în București întreceri excepționale. Depădătovarășul Paul Niculescu, președintele uniunii, posedă 300 porumbei. Însă recordul l-a atins vechiul columbofil Udrea Oprișan, cu aproape 1.000 exemplare.

Așa se explică posibilitățile crescătorilor bucureșteni de a contribui cu importante cantități la programul marilor festivități tradiționale — 1 Mai, 23 August — precum și la acel al festivalurilor tineretului.

Fotografie de L. TIBOR

În ultimă clipă

— schiță —

de Petru VINTILĂ

Ilustrație de N. POPESCU

Dimineața aceea părea să fie cu totul obișnuită, ca oricare alta. Micul oraș s-a trezit, ca de obicei, devreme. Întîi a sunat sirena uzinei de cărbuni de la marginea orașului. Și i-au ținut repede isonul sirena fabricii de țigle, aceea a fabricii de mobile și a depoului de locomotive. Pe asfaltul și pe dalele de piatră ale străzilor au început să bocănească pașii grăbiți ai lucrătorilor. Au uruit, ridicate cu putere, obloanele brutăriilor și mirosul pîinilor calde s-a întins peste străzi. Gospodinele mai harnice au plecat la piață. Aci, în stive mari, înrourate, așteptau verzele dolofane și tari ca piatra, mormanele de vinete lucioase, lăzile cu roșii, coșurile cu vișine și grămezile de cartofi.

Se părea că nimic deosebit nu avea să se întîmple în ziua aceea, dar lucrurile nu stăteau așa. În fața sediului organizației U.T.M. începuseră a se aduna, încă de pe la ceasurile cinci, nenumărați tineri. Unul, care părea să fie responsabil cu o misiune foarte importantă, se agita de colo pînă colo, lac de sudoare. Aci îl vedeai ieșind în stradă, aci intra în sediu. Prin ferestrele deschise i se auzea vocea de tenor răgușit, strigînd la telefon:

— Bine, tovarășe, dar de ce nu mai sosește o dată fanfara aia? Dacă știam, ne adresam sindicatului cefere!

Ieșea apoi din sediu, se uita alarmat în susul și în josul străzii, și iar intra, ca o furtună, în clădire. În vremea asta alți tineri soseau și se opreau în fața sediului, îngroșînd tot mai mult grupurile prezente. La scurte răstimpuri, unul după celălalt, au sosit și doi tineri îmbrăcați în costume asemănătoare, de gabardină gri, cu stema țării cusută pe piept. Erau cu obrajii roșii, strălucitori din pricina transpirației. Veniseră cu două valize mari, ce păreau a fi nespus de grele. Încă de departe fuseseră văzuți de cei ce așteptau și fură întîmpinați cu strigăte de bucurie:

— Iată că vin și delegații!

Apoi cei doi se treziră înconjurați fără chip de scăpare. Se așezară pe valize, osteniți, ștergîndu-și frunțile cu batistele, amețiți de vorbele celor grămădiți asupra lor, ca la un meci de rugby.

— Ți-ai însemnat ce te-am rugat?

— Da, insigne. Dacă ți-am spus, îți aduc.

— Eu îs mai modest.

— Ce-ai cerut?

— O ilustrată cu metroul din Moscova.

— Bine!

— Mie să-mi aduci un album.

— Să nu uiți de undița mea.

— Mi-ai făgăduit un pix.

— Un autograf de la Kuț, pentru colectivul nostru sportiv.

Ion Stolojan și Gabriel Manoliu, cei doi delegați care plecau la Festivalul de la Moscova, ar fi fost pînă la urmă pur și simplu asfixiați de mulțimea tăbărîtă asupra lor, dacă n-ar fi răsunat, la cîteva minute după aceea, venind din susul străzii, alămurile strălucitoare ale fanfarei minerilor. Tînărul care se agitase pînă atunci, țipînd cu glasu-i răgușit la telefon, se ivi în cadra uneia din ferestrele deschise și strigă emoționat:

— Tovarăși, să nu întîrziem. Aliniați-vă! Formați repede coloana! Cele trei steaguri să treacă în frunte.

În clipa cînd fanfara se opri în fața sediului, tinerii se și încolonaseră, rizînd, ghiontindu-se, strigîndu-se unii pe alții. S-a băgat însă de seamă repede că nu se gîndise nimeni la valizele grele ale celor doi delegați:

— Cum au să treacă prin oraș, cu valizele alea pe umeri?

— Sînt delegați, nu-i putem obosi în halul ăsta!

— Să le ducă Gică și Iovan. Sînt doară halterofili. E o jucărie pentru ei!

— Bravo!

— Se acceptă.

Cei doi tineri solizi, care păreau într-adevăr a fi halterofili, se repeziră la valize și le înșfăcară, cu toate protestele delegaților.

— Vă ducem valizele pînă la gară, vi le urcăm și în vagon; dar dacă nu ne aduceți poze cu sportivi, vă facem praf la întoarcere.

Halterofilii trecură în coada coloanei, ca să nu strice tabloul cu valizele „lor". Șeful fanfarei se uită la tînărul care răspundea de buna desfășurare a manifestației și, în clipa cînd acesta îi făcu un semn cu mîna că totul e în ordine, făcu la rîndul lui semn celor doi tobosari și aceștia porniră un răpăit grozav. Coloana se puse în mișcare și, după cîteva minute, trecu prin centrul orașului, spre gară, în acordurile unui marș impetuos și energic. Farmacistul, care tocmai trăgea obloanele, se uită mirat la coloana care trecea pe strada principală a orășelului. Responsabilii și vînzătorii celorlalte magazine, aliniate pe ambele părți ale străzii, ieșiră buluc în pragul ușilor.

— O fi vreo sărbătoare? — întrebă unul mirat.

S-a aflat, bineînțeles, repede că tineretul orășelului își conduce la gară delegații care pleacă la Festivalul de la Moscova. Tocmai atunci se ivi de după colțul străzii care dădea în piață o femeie grasă și rumenă în obraji, cu un coș cu caise și vișine în mînă. Femeia se străduia să țină pas cu tinerii. Cineva din mijlocul coloanei o observă și dădu de știre:

— Uitați-vă la mama lui Stolojan.

Unul ieși din rînd și veni lîngă femeie, spunîndu-i:

— Dați-mi coșul să vi-l duc eu. E prea greu pentru dumneavoastră.

Mama lui Stolojan nu avu încotro. Rosti, parcă să se scuze:

— I le dau să aibă pe tren. Sînt bune la sete.

— Dar atîtea ați luat? Aici sînt vreo zece kilograme! — răspunse tînărul mirat.

— Da'ce? Pleacă singur?

În vremea asta numai Ionel Stolojan părea că pășește îngîndurat, cuprins parcă de o ușoară întristare și de îngrijorare. O văzuse pe mama-sa mergînd în pas cu coloana, pe trotuar; îi făcuse, înduioșat de bucurie, semn cu mîna, dar parcă ar mai fi căutat pe cineva, fiindcă în dese răstimpuri își tot arunca privirile îndărăt, cercetînd șirurile compacte ale coloanei. Chiar și în gară, cînd tinerii umplură ca un stup peronul pavoazat cu steaguri și ghirlănzi de verdeață, Ion Stolojan continuă să caute cu ochii neliniștiți și îngrijorați. Mamă-sa stătea lîngă el, punîndu-i tot soiul de întrebări: dacă și-a pus în valiză peria și crema de ghete, prosoapele și săpunul, dacă n-a uitat pijamaua și mașina de ras. Ion îi dădea răspunsurile cu privirile rotite asupra mulțimii, din ce în ce mai îngrijorat.

— Să ai grijă, să nu te dai jos din tren prin gări! — îl sfătuia mamă-sa, iar el răspundea parcă fără nici un chef:

— Doar nu mai sînt copil.

— Să nu răcești, dragul meu — adăugă mamă-sa, grijulie, încă un sfat.

La un moment dat se auzi glasul poruncitor al impiegatului de mișcare:

— Feriți linia-ntîia, că sosește accelerat 302!

Asta-i trenul, se gîndi Ion Stolojan și iar își roti privirea peste marea de capete. Celălalt delegat se aplecă spre urechea lui și îi spuse în șoaptă:

— Nu te mîhni. Poate că n-a putut să vină.

Ion Stolojan îl apucă de braț:

— Dac-ai știi ce-i în sufletul meu acuma!

— Am trecut și eu prin d-astea — răspunse celălalt, cu un aer filozofic.

— Aseară am stat pînă tîrziu. Mi-a făgăduit că are să fie aici cea dintîi. Și iată...

— Nu ți-ai luat rămas bun aseară?

— Ba da.

— Ori vrei să-ți iei rămas bun de zece ori?

— Ce știi tu!...

... A sosit trenul. Cei doi delegați se urcară în vagonul special. Mai erau acolo delegați de la Arad, Reșița, Timișoara și de la Lugoj. Stăteau ciorchine la ferestre, filfîind baticuri multicolore de mătase, răspunzînd la ovațiile de pe peronul întesat de lume. Pe deasupra capetelor, mama lui Ion Stolojan întinse coșul cu fructe, strigînd speriată:

— Doamne, să nu plece trenul! Luați, rogu-vă, coșul și dați-i-l lui Stolojan, fiul meu. Ionele, ai uitat caisele! Ionele, vino la fereastră și tu!

Fiul ei și Gabriel Manoliu își așezară valizele în plasă. Manoliu ieși pe culoar, la fereastră, dar Stolojan își mai făcu de lucru în compartiment. Parcă n-ar fi vrut să iasă la geam. O auzea pe maică-sa cum îl striga:

— Ce faci acolo? Unde ești?

Lui i se urcă un nod în gît. Simțea că dacă mai stă mult așa, au să-i dea lacrimile ca unui copil nevolnic. Căută să se întărească singur; „așa-i în dragoste... cînd crezi că ești mai fericit, atunci vine un nor și îți întunecă soarele". Se așeză îndurerat pe banchetă. De pe peron venea pînă la el vuietul mulțimii. Se auzi apoi clopoțelul gării sunînd de trei ori și înțelese că trenul avea să plece dintr-o clipă în alta. „Au și trecut zece minute?" se întrebă el întristat și uimit. Trenul se puse în mișcare. Fanfara de pe peron atacă un marș. În clipa aceea Stolojan se auzi chemat de Manoliu:

— Vino repede la geam! Vino repede, măi, Stolojane! A sosit Anișoara! Uite-o!

Stolojan se repezi la fereastră. O sări făcîndu-și loc cu coatele prin mulțime. I se păru că ochii ei erau umezi. Se aplecă peste bara ferestrei. O auzi pe mamă-sa strigînd:

— Să ne scrii cum petreci la Festival!

Abia atunci Ionel își reaminti de mamă-sa. Îi făcu un semn prietenos cu mîna. Bucuria îi crescu și mai mult, cînd o văzu pe Anișoara lîngă mamă-sa. O ținea drăgăstos de braț și fețele amîndurora surîdeau. Tinerii din vagon începură să cînte o melodie despre Moscova. Glasul lui Ionel se topi în tumultul celorlalte glasuri, ca un izvor în apa unui rîu spumegat:

— Am să vă scriu! Mamă, sărut-o pe Anișoara din partea mea!

La a 5-a aniversare a Revoluției Egiptene.

Intîlnire cu Președintele NASSER

La 26 iulie 1956 guvernul egiptean a hotărît naționalizarea Companiei Canalului de Suez. Fotografia redă momentul istoric al înălțării drapelului egiptean, pe clădirea clubului naval din Port-Said, de către președintele Nasser.

— Corespondență specială pentru „Flacăra" —
de Giancarlo SCALFATI

În urmă cu cîtăva vreme, un telefon de la Gresham Court, sediul Ministerului Orientării Naționale Egiptene, l-a făcut să sară în sus pe ziariștii străini care, în hotelurile lor din Cairo, așteptau să fie primiți de președintele Republicii Egipt, Gamal Abdel Nasser.

„Președintele vă așteaptă la Heliopolis într-o jumătate de oră" — ni se transmise de la capătul celălalt al firului. Am dat cu toții buzna. Am gonit cu mașina prin cartierele imense din Cairo și am ajuns curînd la vila prezidențială.

Cu un surîs cordial, Gamal Abdel Nasser ne aștepta în biroul său. Mie însă îmi pieri surîsul de îndată ce văzui că, după atîtea zile de așteptare, interviul se transforma într-o conferință de presă, interesantă ce-i drept, dar oficială. Prea oficială...

După ce conferința de presă luă sfîrșit, ziariștii își luară rămas bun de la președinte. Eu am rămas ultimul: mi se deznodaseră șireturile de la pantofi. Aplecat cum eram ca să mi le înnod, l-am blocat, fără să vreau, trecerea lui Nasser, care voia să se retragă din birou spre apartamentul său privat. Încurcat, cu șireturile în mînă, m-am trezit spunînd deodată: „Mă iertați, domnule președinte, aș vrea, dacă se poate, să mai fiu primit o dată, singur; v-aș ruga să-mi îngăduiți să vă fac cîteva fotografii împreună cu familia, cu copiii."

Nasser zîmbi și-mi spuse: „Vino mîine, la patru".

... În după-amiaza următoare l-am găsit pe Gamal Abdel Nasser în vila Manscete El Bahri din Heliopolis. Se afla în grădină, cu copiii săi. Era într-o duminică. Kaled se juca cu un cîine lup și, deși nu are decît șapte ani, se lupta, nu fără oarecari riscuri, să-i impună cîinelui voința sa. Tatăl privea binevoitor...

Nasser s-a născut acum 39 de ani, la 15 ianuarie 1918, într-un sătuc din Egiptul de Sus, la Bani Morr, lîngă Assiut. Tatăl său era funcționar la poștă, un om îmbătrînit de timpuriu în luptă cu greutățile.

Înalt și voinic, ca toți Nubienii, președintele Republicii Egipt povestește cu o voce domoală: *„De cînd eram copil, l-am văzut pe fellahi luptînd pentru două scopuri precise: să înfrîngă mizeria și să se răzbune împotriva nedreptăților"*... Încă de atunci, la început, fără a fi pe deplin conștient asupra direcțiilor luptei poporului său, Nasser porni să se alăture celor slabi și asupriți; la 14 ani, pe cînd era la Alexandria (la Bani Morr nu existau școli și de aceea familia a trebuit să se mute la oraș), a asistat pentru întîia oară la o ciocnire [illegible] demonstranți și polițiști. Trei ani mai tîrziu, la Cairo, un tînăr student cu numele de Gamal Abdel Nasser se afla în primele rînduri ale mișcării antiengleze.

În vreme ce micuții Kaled și Abdel Amin se joacă în preajma noastră cu surioarele lor, Gamal Abdel Nasser continuă să ne împărtășească, simplu și sugestiv, crîmpeie din viața sa agitată. Își amintește momentul cînd termină studiile, în 1937, și intră în școala militară; un an mai tîrziu, după ce ieșise cu treisle de sublocotenent, ceruse și obținuse să fie trimis într-o mică garnizoană din Sudan, la Mankabad. Aici, intrînd imediat în conflict cu ofițerii superiori, care aveau legături strînse cu camarila lui Faruk, elaborează planul pentru răsturnarea regimului politic de atunci. Pe cînd era profesor la Academia Militară egipteană și apoi la școala Statului Major, Gamal Abdel Nasser adună în jurul său pe ofițerii nemulțumiți, dornici să pună capăt odiosului regim monarhist.

Au trecut ani de atunci; s-a prăbușit șandramaua monarhistă, Faruk a fost detronat, englezii siliți să plece din Egipt, iar Canalul de Suez a redevenit egiptean. Poporul egiptean a rezistat cu eroism mîrșavei agresiuni anglo-franco-israeliene. El s-a bucurat în acele clipe grele de sprijinul moral, politic și economic al statelor iubitoare de pace în frunte cu Uniunea Sovietică. Sînt în curs reforme interne, a fost proclamată noua constituție ca bază a unei orînduiri democratice. Pe baza prevederilor acestei constituții au avut loc alegerile pentru Adunarea Națională — primul parlament al Republicii Egipt. *„În prezent — spune președintele Nasser — pășim într-o nouă perioadă a istoriei noastre, ca adevărați stăpîni, care se bucură în întregime de drepturile lor suverane. Nu mai este loc pentru ocupanți și înrobitori, pentru imperialiști fățiși și camuflați. Poporul nostru a tras din trecut învățăminte pe care nu le va uita"*. Aceste învățăminte l-au făcut pe egipteni și pe conducătorii lor să vadă cu limpezime caracterul agresiv al pactelor de tipul celui de la Bagdad și al noilor comploturi imperialiste împotriva țărilor arabe, ascunse sub învelișul ademenitor al „doctrinei Eisenhower".

Această orientare a politicii actuale a Egiptului stîrnește furia colonialiștilor americani și a partenerilor lor englezi, francezi și israelieni. Tocmai de aceea ei încearcă în fel și chip să denatureze sensul politicii duse de Egipt și să-i defăimeze pe conducătorii săi. Biciuind cu ironie amenințările imperialiștilor, președintele Nasser a spus răspicat: „În America sînt numit dictator pentru că nu ascult de ordinele lor. Există mulți dictatori care se supun Departamentului de Stat și aceștia nu sînt numiți dictatori. Dacă aș îndeplini voința lor, americanii probabil că m-ar numi un bun democrat".

Președintele Egiptului a ripostat cu aceeași vehemență șantajului occidental cu așa-numita „primejdie comunistă" care, pasămite ar amenința Egiptul. „Noi nu am fost niciodată ocupați de ruși sau dominați de ei — spune președintele Nasser. Dar în schimb am fost întotdeauna împotriva colonialismului". În această privință sînt elocvente precizările lui Gamal Abdel Nasser privind sprijinul prietenesc și dezinteresat acordat Egiptului de către U. R. S. S.: „Am cerut Americii să ne permită să cumpărăm surplusul de grîu. America ne-a refuzat. Atunci Rusia ne-a propus grîu. Europa (occidentală — n.r.) a refuzat să cumpere bumbacul nostru. Rusia l-a cumpărat însă. Cînd, în timpul luptei pentru Suez, nu ne-a ajuns petrolul, Rusia ni l-a dat. Poporul nostru este recunoscător Rusiei pentru că ne-a venit în ajutor într-un moment critic".

Da, poporul egiptean nu mai poate fi amăgit, nu mai poate fi înșelat de propaganda imperialistă. Egiptul își poate apăra independența și suveranitatea de stat, pe temeiul unei politici de prietenie și colaborare cu țările iubitoare de pace.

În această privință, cuvintele tînărului om de stat egiptean reflectă hotărîrea nestrămutată a poporului său.

Cu aceste impresii am părăsit vila prezidențială, purtînd cu mine și cîteva imagini din viața particulară a familiei Nasser.

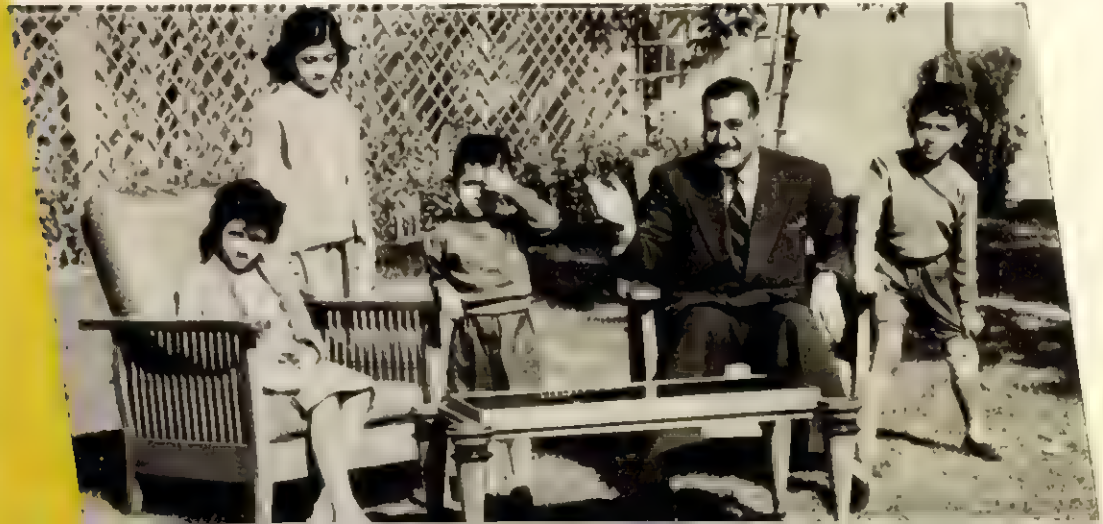

Președintele Nasser cu copiii săi, în grădina vilei prezidențiale din Heliopolis.

Să nu credeți că aceste roți sînt destinate unor avioane! Pe ele se vor sprijini, peste cîteva ore, încă o serie de noi combine românești.

Mii de piese au fost turnate de tinerii din brigada „Filimon Sîrbu". Iată și pe unul dintre cei mai activi: brigadierul Tudor Ion. →

1000 DE COMBINE

— reportaj —

de F. URSEANU

Fotografii de A. LOVINESCU

La fiecare 65 de minute o nouă combină părăsește poarta uzinei. Unde? În care țară străină cu veche tradiție industrială se întîmplă acest lucru? În nici o țară străină, ci chiar la noi, într-o uzină din Romînia — țara sortită pe vremuri de burghezie să rămînă veșnic „eminamente agricolă". Iar performanța nu trebuie să vă surprindă: e un rezultat al politicii de industrializare socialistă a țării și de mecanizare a agriculturii, dusă de partid.

Primele 700

Inima Capitalei pulsează nu numai în centru, ci chiar și dincolo de linia de centură — acolo unde locul caselor obișnuite, al bulevardelor și al scuarurilor îl iau uzinele, fabricile și marile întreprinderi. Aici, în brîul acesta uriaș al industriei de la marginea Bucureștiului, s-a născut prima combină românească. Au făurit-o meșterii uzinelor „Semănătoarea" și tot ei au botezat-o „C 1".

... Hotărîrea s-a luat acum cîteva luni. Muncitorii se adunaseră într-un miting, să asculte cuvîntul directorului: „În trimestrul doi al anului 1957 va trebui să livrăm agriculturii 700 combine de cereale, pentru a asigura recoltarea în bune condițiuni." Așa le-a vorbit tovarășul Ilie Dorobanțu. Pînă la 30 iunie trebuiau terminate aceste combine. O treabă foarte serioasă. Nu era vorba de 700 de roabe, ci de 700 mașini din cele mai moderne și mai complicate!

Oamenii au pornit la treabă bazați și pe succesul obținut în realizarea, încă de anul trecut, a prototipului, dar și cunoscîndu-și puterile.

... Autorul acestor rînduri a întîlnit primele combine românești în atelierele uzinei „Semănătoarea", ci înainte de a fi intrat în uzină, pe ogoare, unde modernele mașini strîngeau bogata recoltă a acestei veri. Constructorii primelor combine expediaseră S. M. T.-urilor și G. A. S.-urilor, încă din luna iunie, sute dintre aceste mașini. Și ele au ajutat din plin la strîngerea recoltei. Astfel a aflat întreaga țară de existența noilor combine; astfel am aflat și noi.

Ceva despre combine...

Este oare important să vă povestim cum se construiește o combină? Ar fi o descriere tehnică poate neinteresantă și neatractivă pentru unii cititori. Nu putem renunța însă să redăm în „două cuvinte" măcar operațiile multiple și simultane pe care le efectuează combina „C 1" de recoltat cereale. Închipuiți-vă că sînteți pe o tarla și urmăriți cum combina românească, remorcată de tractorul universal UTOS 26, trece prin holdele aurii, secerîndu-le; cum grîul este treierat, cernit, despărțit de pleavă; cum pleava și paiele sînt strînse separat, iar boabele triate după calitate în patru saci diferiți. Și totul făcîndu-se automat de către una și aceeași mașină!

Sînt bune combinele românești? Corespund? Întrebarea poate fi pusă și de omul sceptic, dar și de cel bucuros de succes. Am în față o telegramă adresată uzinelor constructoare. Expeditor: G. A. S. Fundulea: „Sîntem mulțumiți de cele patru combine. Mai livrați-ne cinci". Uzina nu i-a putut planifica în plus pe tovarășii de la Fundulea decît cu trei mașini.

Pe multe tarlale, cu o singură combină „C 1" se poate recolta pînă la 19.000 kg cereale pe zi, cu toate că norma este numai de 12 tone.

Vești bune au sosit de la Rușețu, de lîngă Galați, de la Ivănești, reg. București, de la Drăgănești-Olt, de la Jigălia din Bărăgan, din Banat, din Oltenia. Lîngă Periș, combinele românești au trecut cel mai strălucit examen. Au secerat și recoltat perfect grînele culcate la pămînt de ploi și furtuni. „A fost o operație care nu m-am așteptat să se realizeze cu atîta succes. Aparatul de tăiat (hederul) se poate manevra mai bine ca la alte combine, iar batoza mașinii a funcționat ireproșabil..." Acesta-i certificatul dat de un specialist: agronomul Nic. Vantrup, inginerul șef al G.A.S. N. Bălcescu. În cîteva zile, două combine „C 1", deși supuse la supraefort, treieraseră aci 86.000 kg orz pe o suprafață de 40 hectare cu păioase culcate de ploaie și năpădite, tot din cauza ploii, de buruieni.

Nu este deci de mirare că comenzile pentru noile combine românești cresc mereu. Vin telegrafic, telefonic și prin scrisori, din toate colțurile țării.

La secția de subasamblare, Aurel Brătulescu și Gh. Boroș verifică operațiile de montare.

... Și ceva despre oameni

În uzină s-a ținut un nou miting. Și de data aceasta a vorbit același director. A raportat: sîntem la începutul lui iulie și cele 700 de combine au ajuns pe ogoare. Nu era o problemă care să-i intereseze pe muncitori, pe ingineri și pe tehnicieni, deoarece știau cu toții că din moment ce fuseseră expediate, era normal să ajungă pe tarlale. Pe ei îi interesa însă altceva: corespund combinele construite de ei? Sînt bune? Fac treabă? În joc erau doar prestigiul uzinei, prestigiul lor, banii întreprinderii, speranțele... Cereau vești din țară. Li s-au citit scrisori și telegrame de mulțumire, s-a citit lista noilor comenzi și părerile specialiștilor. N-au fost scutiți însă nici de unele reclamații și sezisări primite de uzină.

Răspunsurile la reclamații au fost prompte. Orice piesă defectă trebuie înlocuită! Pentru acest lucru uzina va folosi avionul, mașina sau trenul! La fața locului vor pleca pentru reparații specialiști din fabrică!

... De peste cinci ani, oamenii de aici trimit la țară mașini agricole, cu toate că înainte de primul cincinal nici unul dintre ei nu lucrase nici la cea mai simplă semănătoare. Maistrul principal Gh. Mihuț, de la secția III montaj, are 21 de ani în cîmpul muncii, dintre care 14 i-a petrecut în cu totul altă muncă decît cea de azi. Ca și alți lucrători de aici, construia case de bani. Case de bani și safeuri fabricate în Romînia de capitaliști francezi, însă cu material romînesc, cu muncă romînească. Patronii erau acționarii firmei „Fichet". Fosta fabrică de case de bani, reprofilată după naționalizare în fabrica de utilaj agricol „Semănătoarea", a determinat și reprofilarea profesională a multora dintre lucrători. Printre aceștia și Mihuț.

Păstrată pentru posteritate la cabinetul tehnic se ține o piesă interesantă: o modestă semănătoare cu tracțiune animală: un fel de ladă ambulantă. Aceasta a fost începutul. Și nu prea îndepărtat. Acum, aceiași oameni construiesc cele mai moderne mașini agricole: combinele. Lui Mihuț, fostul constructor de case de bani, azi meșter în fabricarea combinelor, îi place să zică: „Noi sîntem acum adevărați acționari ai uzinei; și dacă facem mașini bune, știm pentru cine le facem!" Este, în oricare mașină ce pleacă de aici, o manifestare concretă a alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare!

Sărbătoare

Aș putea oare să vorbesc despre constructorii primelor combine romînești fără să spun ce s-a întîmplat în uzina lor în ziua și în noaptea de 29 iunie? Fiind ultima zi lucrătoare a primului semestru, întreaga uzină s-a socotit mobilizată. De la director la ultimul funcționar, de la meșter la ucenic, de la contabil la practicantul de birou — toată această lume a uzinei și-a adus contribuția la terminarea, ambalarea și expedierea ultimelor combine. Ziua de 1 iulie nu trebuia să prindă în fabrică nici una din cele 700 mașini promise unităților agricole. Și așa a fost.

A doua zi, duminică, evenimentul a fost sărbătorit de tinerii turnători din brigada „23 August", în cap cu Gh. Marin, care au depășit norma cu 91 la sută; de cei din brigada „Filimon Sîrbu" care au fost și mai tari. A făcut chef cu neamurile și prietenii turnătorul Matei Ion, sărbătorind două evenimente: unul al uzinei, unul al familiei sale (în ajunul lui Matei Ion „uitase" că nevasta îi născuse). Petrecere a fost și în casele celor doi brigadieri Petre Călin și Schmidt, de la secția de montare, care în ajun se luaseră la întrecere. Brigăzile lor asamblaseră și montaseră nu mai puțin de 35 de combine.

Muncitorii erau după un mare examen. Reușiseră.

... După două săptămîni, înainte cu cinci luni de termen, au realizat cifra de plan prevăzută pentru 31 decembrie 1957: dăduseră și restul de 300 de combine. S-a făcut mia...

Prima mie de combine romînești!

Ucenicul

Ucenicul...

Alexandru Chiru vrea să scrie o carte. Am fost entuziasmat cînd mi-a spus și i-am dat și adresa unei edituri din București. Să scrii despre tot ceea ce gîndești tu, despre cei cu care muncești ceas de ceas, exprimîndu-ți părerile tale și numai ale tale, zău, nu este o treabă ușoară. Am să fiu un cititor entuziast al cărții lui Chiru și sînt sigur că mulți o vor îndrăgi!

Dar despre ce vrea să scrie strungarul Chiru, de la uzina „V. Tudose" din Colibași?

Cu voia lui, anticipez. Și-i cer iertare dacă oi fi uitat cîte ceva.

...Tii, ucenicul acesta teribil m-a cucerit. Nici nu știu cum mi s-a băgat în suflet. Dar s-o iau de la început — și începutul a fost într-o seară. Eram în schimbul de noapte, un schimb mai potolit, cu liniști și umbre prin unghere. În hală, numai strungurile, care bîzîiau. Acele ceasornicului se moleșiseră, mergeau parcă mai încet. Priveam încovoierea dureroasă și uluitor de rapidă a șpanului. Mă gîndeam fără țel, furat de liniște. Deodată, zăresc două umbre. Mă întorc: doi copii stau și mă privesc. Eu tac. Ce poți vorbi cu doi copii? Apoi uit de ei. Tîrziu îmi dau seama că nu s-au dus. Iar mă uit. Ei drăcie, e tîrziu și se uită la mine, parcă aș fi o nouă minune a lumii! Zîmbesc. Ce poți vorbi cu niște copii?

Peste două seri, tot așa: mă trezesc cu unul dintre ei lîngă mine.

— Ei?—întreb într-o doară.

—Mi-ar place foarte mult să mă înveți strungăria— îmi zice ucenicul.

Stau și-l privesc. Își dă seama ce vorbește?

— Cîți ani ai?

— Paișpe'.

Oare nu minte? — mă gîndesc.

— Și de ce tocmai eu să te învăț?

— Îmi place cum lucrezi mata: repede!

Ei drăcie, uite de la cine primesc un certificat de bună conduită profesională!— îmi zic. Și nici n-aș fi bănuit, în clipa aceea, că pe flăcăul acesta o să-l îndrăgesc într-atît. Am cerut directorului școlii să mi-l repartizeze la practică. Din două în două zile, este acum alături de mine și îmi iscodește fiecare mișcare, cu ochii lui mari și frumoși de copil.

Iată-mă profesor! Cine să bănuiască? Cu ce să încep? Ce răspundere apasă pe sărmanul meu cap! Zău, nu este ușor să faci dintr-un țînc, un om adevărat, un strungar de prima mînă.

— O să răspunzi de curățenie!— îi zic.

Mă privește cu nedumerire.

— Vei curăța mașinile, vei mătura șpanul...

O, ce deziluzie! Fierbe ucenicul meu de ciudă. E și puțin supărat, dar ce să-i fac! După părerea mea, un bun strungar trebuie să știe în primul rînd să îngrijească o mașină.

...Au trecut trei săptămîni, mi se pare. Căpreți, ucenicul, își face munca strîngîncios. Azi l-am luat lîngă mine, la strung, și am început să-i explic fiecare operație. Îl pun să repete. Are mișcări iuți și asta mă încîntă. Un strungar cu mișcări domoale nu face două parale: pierde o groază de timp și dăunează productivității. Trebuie să fii exact și rapid, iar Căpreți a înțeles acest lucru.

Repetăm zi de zi operații de strunjire. Mișcările îi sînt din ce în ce mai sigure. Totdeauna, cînd termină, puștiul se uită la mine cu înțeles. „Vezi, nene, că nu numai mata te pricepi?" —îmi spun ochii lui. Noroc că tace și nu se obrăznicește! Drace! Băiatul ăsta m-a uluit!

... Înțeleg din ce în ce mai bine că-l iubesc pentru tenacitatea și îndrăzneala lui. E un copil încă și perseverența i se manifestă printr-o încăpățînare copilărească.

M-au chemat să asist la examenul lui de sfîrșit de an. Îmi era oleacă teamă să nu greșească. Nu de alta, dar prea l-am lăudat prietenilor. Strungul „Niles" e un colos pe lîngă el. Mă uit cum pune piesa pentru o axă secundară și dezlănțuie „Niles"-ul. Cuțitul tip Kolesov mușcă furios metalul. Toți rămîn trăsniți de avansul imprimat. Aș vrea să-l opresc, să nu-mi facă vreo boacănă. Mă apropii, dar îi văd fața liniștită. Apoi, mișcările repezi și sigure. Fie ce-o fi—doar e examen și în asemenea clipe trebuie să ai îndrăzneală!... Mai tîrziu aflu că întreaga comisie i-a dat nota 5.

Sîntem de cîteva luni prieteni și a început să-mi scoată peri albi. Cînd se încăpățînează, plînge de ciudă. Deunăzi, mi-a cerut să ascută un cuțit Bikov-Borkevici.

— Încă nu știi, lasă-l, că o să-l strici.

— Cum? Numai dumneata te pricepi parcă?

L-am lăsat. Trăgeam cu coada ochiului, să-l văd cum se căznește. Minute în șir piatra polizorului e supusă la chinuri groaznice. De trei ori a venit să-mi arate isprava și de tot atîtea ori i-am spus că nu e bine. A patra oară, a trebuit să recunosc că a lucrat cu exactitate. M-a privit triumfător și mi-a spus rîzînd:

— Vezi!

... Am zăbovit cu treburile prin întreprindere și am venit mai tîrziu la lucru. Ce-mi văd ochii? În jurul unui „Rangheț" stau buluc o droaie de ucenici și se uită curioși. Mă apropii. Ucenicul meu, Căpreți, finisează o axă și dă explicații. Băieții îl ascultă cu interes. Plec să nu-i tulbur. „Uite, domnule, țîcă a ajuns de acum și profesor" — îmi zic. Mă simt mîndru și fericit...

C. BOZBICI

...și profesorul

Fotocronica FLACĂRII

LA G. A. C. OLTINA, din regiunea Constanța. Înainte de a porni la munca cîmpului colectiviștii își așează vîrșele și năvoadele în Dunăre. Noaptea ele sînt scoase pline cu pești. Astfel colectiviștii obțin importante venituri suplimentare.

Fotografia de Gh. CIOROBEA

DELEGAȚIA PARLAMENTARĂ A UNIUNII BIRMANE, care a fost oaspetele țării noastre, a vizitat — printre altele — și Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu" din București.

Foto AGERPRESS

UN NOU AȘEZĂMÎNT SPITALICESC în Capitală: Institutul de Ftiziologie, menit să aducă o contribuție considerabilă la prevenirea, combaterea și tratamentul tuberculozei. Cele 8 etaje ale modernei construcții vor adăposti 400 paturi.

Foto AGERPRESS

PARADA MODEI 1957 a avut loc zilele acestea la Strandul Lido din Capitală. Modelele prezentate, noi, originale, elegante, variate, au adus un succes deplin acestei manifestări.

Foto AGERPRESS

DUMINICA TRECUTĂ a avut loc pe muntele Găina tradiționalul „Tîrg de fete". În ciuda timpului nefavorabil, mii de țărani muncitori din împrejurimi și din alte regiuni au petrecut o zi minunată, au râs, s-au veselit și, firește, au schimbat produse agricole și ale industriei lor casnice.

Fotografia de S. STEINER

A FOST DATĂ ÎN PRODUCȚIE NORMALĂ cea de-a doua instalație de distilare atmosferică vacuum a noii rafinării (nr. 10) de la Onești, care dublează capacitatea de prelucrare a acestei rafinării.

F[illegible] de I. N. GRINCEANU

PREMIUL I a obținut echipa de dansuri a ansamblului C. F. R.-Giulești la marele concurs internațional muzical care a avut loc recent în Anglia. În fotografie (sus): un grup de dansatori surprinși în timpul unei repetiții de reporterii postului de televiziune B. B. C. Jos: Constantin Costea executînd un dans îndrăcit (în primplan, două dansatoare franceze).

CARICATURA SĂPTĂMÎNII

CÎND SÎNGE SE VARSĂ ÎN IORDAN...

La granița dintre Israel și Siria se semnalează importante concentrări de trupe franceze.

COMANDANTUL FRANCEZ:
— Ce căutăm aici? E simplu... Ne petrecem și noi... vilegiatura!

Desen de Radu DRÂGAN

O GREVĂ declarată pe neașteptate de zarzavagiii din Londra a întrerupt pentru 48 de ore întreaga aprovizionare a orașului cu fructe și zarzavat. Pentru că patronii au refuzat să le satisfacă cererile, zarzavagiii au hotărît să-i saboteze.

În fotografie: patroana unei zarzavagerii din Lancaster Gate silită să-și transporte singură produsele achiziționate.

LA 22 IULIE a avut loc la Cairo deschiderea primei sesiuni a Adunării Naționale a Republicii Egipt. La recentele alegeri parlamentare, au luat parte pentru întîia oară și femeile egiptene. În fotografie: femei egiptene la vot.

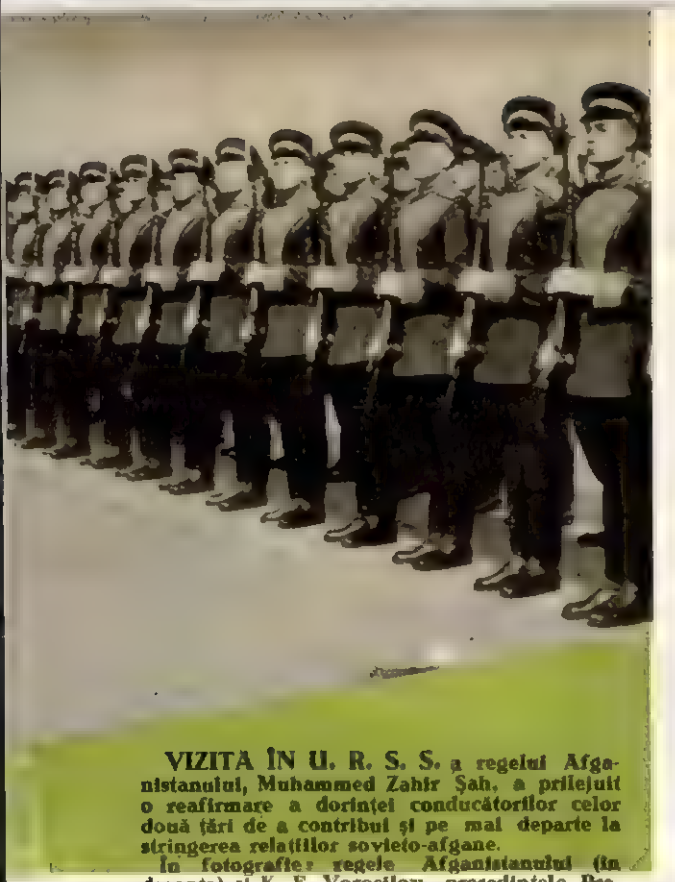

VIZITA ÎN U. R. S. S. a regelui Afganistanului, Muhammed Zahir Şah, a prilejuit o reafirmare a dorinţei conducătorilor celor două ţări de a contribui şi pe mai departe la strîngerea relaţiilor sovieto-afgane.

În fotografie: regele Afganistanului (în dreapta) şi K. E. Voroşilov, preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U. R. S. S., trec în revistă compania de onoare aliniată pe aerodromul Vnukovo din Moscova.

STRONŢIU 90 — substanţa radioactivă emanată de explozîile armelor termo-nucleare — ameninţă viaţa pe teritorii imense. Împotriva exploziilor se ridică şi în S.U.A. mii de oameni de ştiinţă.

În fotografie: preşedintele comisiei pentru energia atomică din New-York, Merril Eisenbud, demonstrează pe hartă gradul de acumulare a stronţiului 90 în diferite puncte ale globului. →

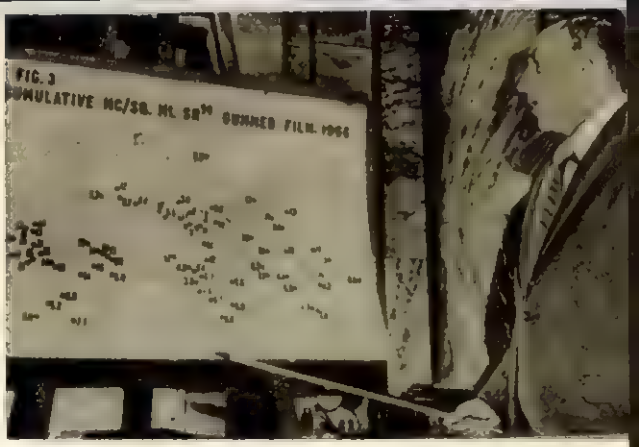

O EXPLOZIE CATASTROFALĂ a aruncat în aer depozitul de explozibile şi rezervoarele de petrol ale portului Pireu din Grecia. Au fost distruse mari cantităţi de material militar şi 9.000 bidoane de petrol. Pagubele sînt evaluate la 1.500.000 dolari.

Fotografia, transmisă de agenţia „Keystone", redă aspectul vămii Perama după explozie.

fotocronica FLACĂRII

INSCRIPŢIE LA O FOTOGRAFIE

de Corneliu LEU

MÜNCHEN 1957?

Am acasă o pereche de jambiere. Scurte, verzi-cenuşii, cu trei cătarame. Scopul lor era să aranjeze pantalonul bufant pe gleznа unuia dintre soldaţii lui Hitler. Le-am găsit într-o pădurice de prin părţile Biriadului, acolo unde s-a spart frontul şi hitleriştii au luat-o la goană în hainele lor scurte care le lăsau la vedere tururile pantalonilor.

Drept să spun, nu ştiu de ce mi-am amintit de ele privind această poză în care premierul englez MacMillan trece în revistă garda de onoare a Bundeswehrului, însoţit de cancelarul de la Bonn, dr. Konrad Adenauer. Ştiu însă de ce mi-am amintit de un alt lucru: de o poză asemănătoare. O poză în care numai amănuntele diferă. Dar, să vă spun ce înţeleg prin amănunte: ostaşii sînt aceiaşi, ostaşi germani, cu hainele terminate deasupra poponeţei, cu arme scurte, cu priviri care ar putea tot atît de bine să fie şi simpatice. Doar căştile lor sînt alt fel. Mai drepte, mai rigide — binecunoscutele căşti ale lui Hitler. Cel care-i trece în revistă, acelaşi, adică tot primul ministru englez, îmbrăcat în clasicul costum cu haină neagră şi pantaloni reiaţi. Doar că în locul bastonului poartă o imensă umbrelă, că în loc de MacMillan îi cheamă Chamberlain, şi că în loc să fie secondat de Adenauer e însoţit de Hitler. Încă un amănunt: pe cînd imaginea de faţă e prinsă de obiectiv la 7 mai 1957, cea despre care îmi aduc acum aminte a impresionat pelicula fotografică la 15 septembrie 1938. Deci, fiind ceva mai veche, istoria a consemnat şi urmările ei: în primul rînd Cehoslovacia, care a fost ciopîrţită; în al doilea rînd Polonia, care a fost invadată; în al treilea rînd uriaşul măcel care a fost dezlănţuit în 1939 şi a durat cinci ani; iar în al patrulea... Ce s-a mai întîmplat în al patrulea rînd?... A, da: am găsit jambierele în steţărişul de lîngă Biriad.

REACTORUL NOSTRU

de Filip CERBU

Apa din reactor este circulată prin pompe și răcită în schimbătorii de căldură. Camera pompelor se închide cu uși masive de fontă; aici nu se intră în timpul funcționării, comenzile fiind automate.

În laboratorul de dozimetrie: punerea la punct a nice pentru controlul radiațiilor ga

Invidiem grădinarul căruia piersicul îi dă primele roade.
Fericim mama la nunta fiicei dintîi.
Intuim emoția artistului care-și privește opera vieții.
Totuși, știm prea puțin despre oameni.
N-am văzut un savant declanșînd marile energii.
Vom vedea.
Reactorul nostru atomic intră în funcțiune.
Îl iubesc ca pe un copil de pe strada noastră.
Îl cunosc de cînd era mic.
Îl cunosc de cînd nici nu exista.
L-am bănuit în germenii lui anorganici,
În niște bulgări de pămînt,
Într-un munte.

Acum cîțiva ani, o dată cu un martie timid, nu într-o rachetă, ci pe un camion doldora de merinde, am întreprins întîiul meu voiaj pe meleagurile atomului. Sub roți, drumul de țară se transforma pe nebăgate de seamă într-o neașteptată autostradă modernă. Căluții întorceau capul la auzul claxonului, de parcă ar fi auzit un nechezat de iapă. Iar în locul pridvorului, casele țărănești începeau să arate vitrine de magazin, rod al unor transformări recente și neobișnuite.

Peisajul de munte, pădurea crestată pe o zonă îngustă — iată regiunea minelor de material nuclear. Altfel îmi închipuiesem intrarea în paradisul zilei de mîine.

La izvoarele uraniului n-am auzit niciodată pe mineri numindu-l. Îl socoteau se vede drept ceva din poveste, de vreme ce întotdeauna îi spuneau în loc, sobru, „material". Transporturile se succedau... Simple grămezi de bulgări de minereu. Erau, desigur, radioactivi. Și totuși nu radiațiile te înfiorau, ci o stranie emoție...

În loc de somn, noaptea, pe o laviță, într-o căsuță pricăjită de muntean, am avut parte de o poveste frumoasă.

...A fost odată... Ca niciodată? Nu! Ca ieri... Pe lîngă satele acelea de munte, mașini curioase roiau ca niște albine. Adesea, făgăduieli înșelătoare făceau să joace acele instrumentelor ici-colo, aidoma urechilor unor copoi încercați, care adulmecă vînatul. Pe înserat, însă, geologii osteniți și palizi se întorceau pe ulițe. Zăcămîntul căutat parcă intrase în... pămînt.

Deodată, într-o seară, în plin sat, acele aparatelor se zbătură cu desperare, iar beculețele clipiră: uraniu... Izvorul radiațiilor nu putea fi decît în preajmă. Mașina porni un du-te-vino turbat, pînă ce, în mirarea lumii strînsă pe prispe, străinii opriră glonț la o poartă.

Țăranul însă nu știa nimic. Ba azi nici măcar nu adusese ceva pămînt, sau, barem pietriș pentru casă.

Vecinul nu lămuri nici atît.

— Eu fusei la pădure... Și tu, copile, treci înăuntru. Vezi doar că vorbesc cu cineva.

Piciul nu era însă sperios. Curios, se sui pe zaplaz și din nădragii cîrpiți scoase ceva — un licurici parcă.

— Piatra mea v-o fi plăcînd, nene? E lucitoare cum nu se mai știe. De cînd ne dăm drumul de pe costișe, niciodată n-am mai găsit jos, în pîrău, așa ceva...

... N-o fi oare dornic băiatul cu piatra lucitoare să-i urmărească comorii calea drumul?

Dacă da, să vină după mine. Acum nu multă vreme am plecat s-o găsesc...

... Parcă dinadins, șoseaua ne poartă de-a lungul istoriei energeticei. O roată de apă din acelea de udat grădinile, putrezind, rezemată de un copac noduros... O locomotivă cu aburi, în goană... Un semeț stîlp de înaltă tensiune. Și doar după aceea, departe, în zare... construcțiile Institutului de Fizică Atomică. Reactorul de 2000 kW și ciclotronul de 12,5 megaelectronvolți.

Clădirea reactorului... O construcție modernă, cu două etaje — mie mi se pare că seamănă ba cu Institutul Agronomic, ba cu o termocentrală...

Poftiți înăuntru.

Ca să vă sugerați sala centrală, nu vă adresați lui Jules Verne, ci oricărui manual cu imagini de centrale electrice. Învelișul reactorului — un cilindru de 5-6 metri înălțime — e singurul lucru deosebit. El se ridică mîndru în mijlocul sălii, asemenea postamentului unei statui. Pereții de cazemată vor închide în beton razele invizibile, dar pătrunzătoare. Soarele făcut de oameni nu va admite niciodată concurența soarelui de afară...

aparatelor electro-
ra.

Deasupra reactorului, prevăzut cu o baterie de reflectoare, așteaptă un pod rulant. Cabina macaragiului? Așa ceva nu există! În sala aceasta adesea nu va putea intra nici o ființă omenească.

De la panoul de comandă, aflat în altă încăpere, am „pus în mișcare" reactorul. Dacă maneta pe care am întors-o ar fi fost cuplată cu instalațiile pilei, desigur că acestea ar fi început să salte din reactor, pe tăcute, barele de material absorbant, ca pe niște linguriță dintr-un pahar de ceai. Simțindu-se liberi, neutronii din nucleele atomilor de uraniu ar fi început să alerge aidoma unor spiriduși, înfierbîntind în scurtă vreme reactorul, ca pe un samovar.

Ca apa și ca focul, atomul este și el un bun servitor, dar un rău stăpîn. De aceea, instalația este făcută cu maximă grijă pentru ocrotirea omului. Uși metalice ca aici n-am văzut decît în subteranele Băncii de Stat... Pe coșul de fabrică ce străjuiește construcția nu va ieși niciodată fum. În schimb, el va asigura o aerisire perfectă. Într-o sală specială — de dozimetrie — se unesc sute de fire, semnalînd electric prezența, în orice colț al clădirii, a razelor dăunătoare. Așa cum mai povesteam cîndva, o scenă mi-a amintit de filmul „Pulberea argintie". Dintr-o trusă aparte, însoțitorul meu, amabilul inginer Ionel Purica, îmi oferi un instrument de forma și mărimea unui creion rezervor. Mi l-am prins în piept cu mîndrie, ca pe o insignă: iată-mă și pe mine — cel puțin pentru o clipă — atomist, ocrotit cu un semnalizator special de radiațiile periculoase. Nu s-a aprins însă, ca în film, vreo licărire fluorescentă. „Pulberea argintie" deocamdată lipsește...

Un ritm atomic — iată singura definiție ce se poate da muncii neobosite pe care au depus-o aici zeci de zidari, sudori, montori, electricieni.

Am sosit la Institutul de Fizică Atomică în aceeași zi cu un buletin de știri cehoslovac. Imaginea reactorului care se construiește în țara prietenă, imagine peste care eu am trecut cu privirea în cîteva clipe, am surprins-o aici analizată de ochii curioși ai cercetătorilor din zeci și zeci de puncte de vedere...

Cei de la construcții și montaj — cei care au stăpînit nemijlocit țevăria, schelele, clădirea — ca sudorul Dumitru Roșca sau montorul Eugen Oswad, au învățat să îmbine viteza și calitatea la marile centrale electrice Ovidiu II, Singeorgiu de Pădure, Paroșeni, Doicești. Reîntîlnirea pe șantierul reactorului experimental a fost pentru dînșii un „intermezzo", o promisiune de conlucrare la construcțiile altor uzine mari, de astă dată însă nucleare.

Sovietice sînt utilajele care s-au montat aici și, lîngă lucrătorii noștri, care fac ultimele verificări, sovietici sînt tehnicienii. N-au în ei nimic de „specialiști străini". Îi distingi numai după unele particularități vestimentare. Totodată, personalul științific nu așteaptă, ci întîmpină intrarea în funcțiune a reactorului. Renumitul nostru savant academicianul Horia Hulubei conduce un colectiv în plin asalt. Inginerul Ionel Purica, despre care aminteam mai sus, a declarat, ca delegat la recentul Congres A.S.I.T. că pregătirea cadrelor tehnice în problemele nucleare a devenit actuală și în țara noastră. Scriind eu însumi despre reactor într-un cotidian, o fată din Focșani s-a grăbit să-mi trimită o depeșă: „Cum să devin atomist?"

E o pornire dreaptă a tineretului, tot pe atît satisfăcînd setea lui de nou, cît și folosind țării.

Mai demult, pentru a putea stăpîni fiecare dintre instalațiile care vor intra acum în funcțiune, un grup de tehnicieni și ingineri, mai ales tineri, s-au specializat în Uniunea Sovietică. Ei au lucrat în instalații similare, au vizitat centrala atomo-electrică, iar la Universitatea „Lomonosov" au cunoscut bine utilajul special destinat formării specialiștilor atomiști.

Pe profesorul Tudor Tănăsescu, care mi-a corectat cu bunăvoință notițele de neștiutor în ale atomisticei, l-am întîlnit, acum nu multă vreme... în pagina a IV-a a ziarelor, iscălind, împreună cu alți colegi ai săi din mai multe țări, un apel împotriva experiențelor cu arma atomică. Semnatarii compuseseră scrisoarea la Moscova — unde toți activează în cadrul Institutului unificat de cercetări nucleare, la giganticul sincrofazotron recent pus în funcțiune.

Cu dragoste și talent lucrează la Institutul de Fizică Atomică mulți tovarăși buni. Crescînd tineretul, oameni de știință renumiți dirijează cercetările. Savanților cu tîmple argintii, prestanți, mereu îmbrăcați în costume negre de covercot, li se spune uneori „tovarășe". Alteori, dintr-o mai veche obișnuință: „domnule". De fapt, e egal. Omagiile mele, domnilor! Pentru întîia oară astăzi, dumneavoastră, oameni de știință din vechea generație, împreună cu toți oamenii muncii, fiind laolaltă tovarăși, sînteți cu adevărat și domni în această țară. Pentru întîia oară aveți tot ce doriți, ca să creați. Pentru întîia oară mîndria voastră de savant e satisfăcută. Pentru întîia oară puteți duce în apus și în răsărit vestea unei științe în plin progres.

Primul nostru reactor nuclear, care intră curînd în funcțiune, nu-i destinat producerii de curent electric. Nici acceleratorul, dispozitiv de accelerare a particulelor, nu va avea o întrebuințare industrială. Menirea lor este de a oferi condițiile necesare cercetărilor nucleare și de a ajuta echipa de fizicieni de aici în formarea de cadre pentru viitoarele centrale atomoelectrice care sînt proiectate. Totodată, reactorul—ca și ciclotronul ale cărui lucrări de instalare avansează rapid — vor fi un izvor însemnat de izotopi radioactivi trebuincioși economiei și științei.

De pe acum, pentru folosirea izotopilor, în țară sînt calificați medici, petroliști, metalurgiști, agronomi.

Știri recente citite și impresii proprii mi se amestecă în minte :

... La șantierele navale din Turnu Severin s-au introdus, pentru verificarea sudurilor, defectoscoape cu raze „gama"...

... Într-un mare miting, la București, învățătorii s-au opus continuării experiențelor cu arma atomică organizate de puterile occidentale...

... La Ploești, se determină cu aparatura atomică locul straturilor de țiței...

...La Institutul Oncologic, pe lîngă care drumul mă poartă noapte de noapte, luminile sînt mereu aprinse. Aici se amenajează sălile pentru tratarea cancerului cu izotopi...

Alb-negru... pace-război... viață-moarte... Totul depinde de noi. Atomul este senzația zilei.

Dar dincolo de miraculos, întrevedem adevăratele sale dimensiuni: la fel ca apa și la fel ca focul, un excelent servitor dar un aprig stăpîn... Să nu-l scăpăm din mînă, oameni buni! Să-l păzim și vom fi fericiți!

Vedere a sălii reactorului, în faza de lucru în care se montau și se reglau dispozitivele de automatizare și protecție.

Îmblînzitoarea

Scurt intermezzo liric...

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Trebuie să recunosc că în fața unui subiect ca cel al reportajului de mai jos, autorului îi e necesară oarecare stăpînire de sine pentru a nu se lăsa furat de senzaționalul spectaculos al datelor. O simplă încercare de enunțare a acestuia poate fi concludentă : „O artistă dramatică emerită părăsește scena pentru manej"; sau, mai de efect: „Interpreta suavei Luisa a lui Schiller îmblînzește lei". Oricum am formula-o, realitatea aceasta are o nuanță de extravaganță care stîrnește curiozitate, dacă nu chiar intrigă. Pentru că e puțin obișnuit ca o femeie să se dedice îmblînzirii fiarelor junglei și e mai neobișnuit să ajungă aici, renunțînd la o carieră artistică ce-i oferise, printre alte confirmări ale talentului ei, și cea a titlului de artistă emerită. Și, totuși, Dina Mihalcea nu s-a speriat în fața convențiilor și a făcut ambele gesturi cu o dezinvoltură și o pasiune în care e inutil să cauți vreo intenție de originalitate ostentativă. De ce le-a făcut, totuși? Întrebarea i-am pus-o și noi și vom încerca să vă relatăm răspunsul dat. Mai înainte, însă, cîteva alte amănunte, de loc gratuite, precum veți putea constata.

...Am văzut-o pe Dina Mihalcea repetîndu-și numărul cu cei cinci lei ai săi, deci într-o postură care excludea și minimul de poză pretins de spectacol. Fiarele năvălesc în cușca mane-

„Te-ai făcut de rușine, ditamai leoaică!..."

julul, îngrozite, furioase, și o femeie blondă, îmbrăcată în costumul negru al unui paj de epocă, le întîmpină cu un calm și o liniște surprinzătoare. Biciul pe care-l are în mîini e aruncat într-un colț și iat-o complet dezarmată în fața leilor. Cîteva vorbe ale ei, cîteva porunci scurte, dar fără nimic tăios în ele, și ca prin farmec animalele se potolesc și-și ocupă, ascultătoare, locurile pe scăunelele lor. De obicei, o dresură de animale îți trezește parcă și un simțămînt de compasiune față de puternicele animale a căror voință e frîntă de cea a omului. E ciudat, dar cînd o vezi pe Dina Mihalcea repetînd cu leii ei (și nu în spectacol, unde trebuie menținută „distanța" dintre dresor și fiare), nu ai senzația unui supliciu la care ar fi supuse animalele. Star, leul preferat, se gudură pe lîngă picioarele ei, se sperie cînd ea ridică vocea și îl amenință cu degetul și, într-un moment de efuziune sentimentală, sare în două picioare și începe să o lingă pe gît și obraz. E cel mai inteligent și vioi dintre fiare, „l'enfant terrible", cum îi spune îmblînzitoarea, puțin obraznic și răsfățat, dar e „artistul" cel mai dotat. Barbara, leoaică cu o personalitate nedezmințită, spirituală și chiulangioaică, e de obicei pusă pe farse și știe perfect cînd e certată serios și cînd în glumă. În acest al doilea caz, pleacă sfioasă capul, se preface că ascultă de poruncă, dar face tot ce vrea ea și numai șuierul amenințător al biciului — suprem argument — o convinge

că gluma s-a sfîrşit. Bela e cuminte şi disciplinată ca o şcolăriţă premiantă, Ada e mai sperioasă şi mai sensibilă, dar în preajma îmblînzitoarei se calmează şi ea, ba chiar şi sălbaticul Iaz, pe care, luni de zile după ce fraţii săi se produceau în public, nimeni nu-l putea convinge să iasă din cuşcă. Nu mi-aş fi putut imagina niciicînd că poţi asista la o scenă de duioşie între dresor şi leii îmblînziţi de el. Ei, bine, am văzut-o! Dina Mihalcea, în manej, e perfect stăpînă pe ea şi domină fiarele cu acest desăvîrşit calm, cu această forţă lăuntrică. E una din condiţiile dresurii: siguranţa de sine. În momentul cînd ţi-ai arătat frica, animalele simt şi atunci nu le mai poţi stăpîni. Dar

de lei

Dina Mihalcea îşi iubeşte fiarele, se ocupă de ele cu o nesfîrşită răbdare şi grijă, şi animalele simt şi acest lucru. De aceea i se supun. E comic, dar nu lipsit de oarecare notă de lirism, să vezi o femeie mică şi blondă spunînd unui leu uriaş, cu un ton de reproş: „Te-ai făcut de ruşine, ditamai leu!" iar leul întorcîndu-se pe scăunel, ruşinat parcă, cu coada între picioare!

...Sînt meserii pe care le poţi face cu mai multă sau mai puţină pasiune. Îmblînzirea fiarelor junglei nu admite jumătăţi de măsură; ea cere dăruire totală, pînă la riscul vieţii. Dina Mihalcea a ştiut acest lucru şi totuşi nu s-a oprit din drum. E nevoie pentru această artă — pentru că, fără îndoială, dresura e o artă — de o fire curajoasă şi îndrăzneaţă. Dina Mihalcea a fost campioană la sărituri şi sportul acesta îţi solicită şi îţi călesţe curajul. E nevoie de dragoste şi înţelegere pentru animale, şi în această privinţă artista a ajuns proverbială: în toate turneele pe care le face, ea duce cu ea — ca într-o arcă a lui Noe amenajată ad-hoc — menajeria proprie: roibul Roly, cotoiul birman Prinţ, cîinele lup Falnic şi moştenitorii

Leii Dinei Mihalcea sînt politicoşi. Nu vă uitaţi că unuia i-a înşfăcat cu totul mîna. Avea doar intenţia să i-o sărute...

Cînd rosteşte Dina Mihalcea un cuvînt, nu se mai aude nici răget de leu!

lui, zece pui de găină pe care îi deprinde cu prezenţa amabilă a pisicii (aceştia 11 din urmă avînd şi permisiunea de a asista uneori, în cabină, la machierea îmblînzitoarei). Se pare însă, că pasiunea Dinei Mihalcea pentru dresura cailor e veche, ea călărind şi ocupîndu-se de cai încă din copilărie.

E nevoie în arta dresurii de răbdare, de o imensă şi neobosită răbdare şi, îmblînzitoarea a dat dovadă şi de această rară şi preţioasă însuşire omenească.

La început, cînd au sosit din Leipzig, puii de leu aveau doar cîteva luni şi erau sălbatici, aspri, neînvăţaţi cu omul. Sub ochiul atent al lui Malek, dresorul ceh aflat atunci la noi în ţară, Dina Mihalcea a început să îi hrănească (10 kg carne zilnic de fiecare, iar o dată pe săptămînă, zi de regim: 2 kg de lapte şi ...2 ouă), pentru ca ei să se deprindă cu vocea, cu mirosul ei. Apoi a început să intre în cuşcă împreună cu îmblînzitorul. Dresura se făcea noaptea, ca nu cumva prezenţa altor oameni să irite animalele, să le sperie. Oare nu e nevoie de o răbdare nesfîrşită, pentru ca să înveţi o fiară din junglă să facă docil sluj pe o liră de metal sau să treacă printr-un cerc de foc, să-i creezi reflexe condiţionate, să o înveţi să se supună voinţei tale, poruncii tale? Şi Dina Mihalcea a trebuit, pe deasupra, să mai „îmblînzească" şi... îmblînzitorul, pentru că la început, datorită acelei cunoscute solidarităţi a circarilor, Malek nu se arătase prea încîntat să împărtăşească tainele meseriei unei profane, unei actriţe dramatice. Se pare că emoţia proaspetei îmblînzitoare a fost supremă cînd, după vreo trei luni de lucru, Malek a lăsat-o singură cu leii în cuşcă, pentru a face dresura, iar apoi i-a spus, cu tonul lui rezervat şi sobru: „Ai să fii o dompteriţă".

...Trei luni împreună cu profesorul, apoi, de aproape doi ani, singură, căutînd să-şi împrospăteze mereu numerele şi să le îmbogăţească. Turnee pline de succes prin ţară (în Sibiu, oraşul în care actriţa a jucat ani de zile pe scena Teatrului de Stat local, trei săptămîni cît a stat circul s-au dat spectacolele cu casa închisă, iar în jurul circului stăteau zecile de căruţe ale ţăranilor din împrejurimi veniţi ca în pelerinaj să o vadă); turneu de mare succes şi în străinătate, în R. P. Bulgaria. Regretă oare Dina Mihalcea vremea cînd, în loc de a-şi băga braţul şi capul în gura unui leu şi a-l birui doar cu o vorbă, o interpreta pe gingaşa Luisa din „Intrigă şi iubire", ori pe Maşa din „Trei surori"? Se pare că nu, deşi unele mici momente de nostalgie ar fi cît se poate de omeneşti. Dar Dina Mihalcea îşi iubeşte acum cu pasiune noua artă. Mai e nevoie să reproducem răspunsul care ni l-a dat, atunci cînd a fost întrebată de ce s-a făcut îmblînzitoare? Credem că aţi înţeles şi singuri. Deşi am adăuga poate, cu încuviinţarea dresoarei: s-ar putea să fi fost, pe lîngă toate celelalte, şi un moment de năstruşnică inspiraţie a unui artist cu fantezie...

Sanda FAUR

SPORT

1.300 DE FINALIȘTI! Atît au reunit ultimele întreceri din cadrul Spartachiadei de Vară. Finalele, care au avut loc în Capitală, pe Stadionul Tineretului și pe Stadionul Dinamo, au atras 15.000 spectatori.

„PENTRU PACE ȘI PRIETENIE". Acesta a fost primul salut cu care au fost întîmpinați sportivii romîni la sosirea ieri în gara Kiev, din Moscova. Căldurosului „bun sosit" le-a răspuns cunoscuta Stela Stanciu care i-a asigurat pe tinerii cetățeni ai Moscovei că sportivii romîni vor face tot ce este posibil pentru ca jocurile să se transforme într-o adevărată manifestație de prietenie.

AGERPRESS

CÎȘTIGĂTORII CELOR 620 km! Canoiștii de la C.S.A. I au parcurs cele 13 etape ale campionatului republican de mare fond pe Dunăre, în impresionantul timp de 41 ore 18 minute și 20 de secunde.

O ÎNFRÎNGERE CARE VALOREAZĂ CÎT O VICTORIE! Handbaliștii romîni s-au întîlnit duminică cu echipa Germaniei occidentale, campioană mondială. Scorul final a fost 18-15 (8-9) pentru oaspeți, dar victoria morală aparține echipei romîne, care a condus timp de 30 de minute, din cele 60 ale meciului.

Recent marea sală de sport din Zürich a fost martora unui valoros record mondial. Ciclistul francez Roger Rivière este noul recordman mondial cu timpul de 6: 03,4 min. la 5 km cu start de pe loc.

Photopress Zürich

Scriitori și cărți

UN GLAS AUTENTIC

Iulian Vesper

Fără a aduce, în paginile ei, desfășurarea amplă a unor complicate acțiuni sau prezența unor eroi cu mișcări și atitudini de prim-plan, „Glasul" — cartea de curînd apărută a lui Iulian Vesper — e menită totuși să ocupe un loc de seamă în epica noastră dezvăluitoare a vieții din trecut a satului românesc.

Firul narativ al cărții e constituit din mărturisirea propriei ei vieți, de către o țărancă din preajma Rădăuțului; începută cu cîteva întîmplări din copilăria și adolescența povestitoarei, narațiunea, oprită în anii premergători celui de-al doilea război mondial, cuprinde viața eroinei aflate în pragul bătrîneții. Deși întîmplările relatate nu părăsesc niciodată albia vieții Aspaziei Ciobanu — acesta e numele eroinei — și cum aceste întîmplări se datoresc numai confesiunii acestei țărance bucovinene, a cărei existență e formată din „multe necazuri, puține mîngîieri", „Glasul" sparge cadrul particular al unei autobiografii și se ridică la valoarea unei monografii artistice a satului din vechiul regim. Prin glasul Aspaziei vorbește o bună parte din realitatea țărănimii noastre truditoare, condamnată în trecut să trăiască fără perspective, pe ingustul ei petic de pămînt. E aici principalul merit al scriitorului; spovedania Aspaziei, făcută pe un ton firesc și convingător, ne readuce în fața ochilor imaginea vieții attor muncitori ai pămîntului, storși în trudă istovitoare, departe de binefacerile civilizației secolului în care trăiau. Secerată de boli, familia Aspaziei Ciobanu își împuținează simțitor rîndurile de-a lungul anilor; dar nu numai calamitatea bolilor își aruncă zăbranicul îndoliat asupra vieții eroinei povestirii. Răul o pîndește din toate părțile; doi dintre fiii ei, ridicați împotriva fărădelegilor statului burghez, sînt hărțuiți tot timpul de organele polițienești. Unul dintre ei, Gheorghiță, e chiar ucis. Nenumărate sînt întîmplările care fac să stingerească inima acestei cinstite și harnice țărance. În fața attor tragice evenimente, glasul Aspaziei își mărturisește durerea într-o impresionantă concentrare de cuvinte.

Făcînd-o pe Aspazia să se exprime lapidar, autorul a realizat un ritm al povestirii identificat deplin cu starea sufletească a naratoarei. Economia mijloacelor verbale, ce caracterizează cartea de la primele rînduri, îi conferă o deosebită capacitate de sugestivitate și emoție. Confesiunea și plînsul Aspaziei nu au nimic melodramatic, ci totul se menține la nivelul unui tragism de o reală valoare artistică. Aspazia Ciobanu e conturată viu numai din spusele și acțiunile ei; sună foarte firesc tonul cîteodată naiv și mirat al povestitoarei, provenit din neînțelegerea cauzelor răului ce-i asaltează viața; după cum tot așa de organic se aude și durerea din glasul ei sau încrederea într-un viitor al dreptății, exprimată de ea la capătul unei atît de încercate vieți. Spune Aspazia spre finalul povestirii: „Planuri și nădejdi, toate aveau să se împlinească. Nu s-au trudit oare destul feciorii mei și nu și-au vărsat sîngele pentru ele?... Toate aveau a se împlini la o vreme".

Îndrăznim a spune, la sfîrșitul acestei scurte însemnări, că reușita recentei cărți a lui Iulian Vesper îl obligă pe autor la o prezență mai activă în frontul nostru literar.

Traian STOICA

Iulian Vesper: „Glasul" — E.S.P.L.A. 1957.

NOILE VERSURI ALE VIOLETEI ZAMFIRESCU

În volumul de debut „Inima omului", apărut la sfîrșitul anului 1955, versul Violetei Zamfirescu se remarca îndeosebi prin notația sa de un lirism direct, nemijlocit. În cele mai realizate poezii din acest volum, atrăgătoare prin sinceritatea și delicatețea sentimentului, se simțea vibrînd sufletul poetei părtașe la frămîntările vieții contemporane. În noul său volum, „Iarba dragostei", este amplificată această latură a creației sale, volumul oferind imaginea mai conturată a unui poet ce a înaintat în căutarea timbrului său personal.

Violeta Zamfirescu face parte din familia scriitorilor prin excelență lirici. Deși poezia ei caldă și plină de feminitate e apropiată într-o oarecare măsură de suavitatea și gingășia versului înaintașelor, Elena Farago, Otilia Cazimir sau Magda Isanos, ea are totuși o tonalitate deosebită. Cîntecul liric al Violetei Zamfirescu folosește de multe ori accente aproape dure, vorbirea aspră, colțuroasă. Poeta se ferește de situațiile care ar putea s-o ducă la descrierea idilică sau de cele care ar trebui să-i smulgă suspinul. Cîntecul ei este limpede, poate uneori monoton, cel mai adesea însă de o vibrație autentică.

Violeta Zamfirescu

Universul poeziilor din „Iarba dragostei", ca și al celor din „Inima omului", este strîns legat de lumea satelor din Oltenia. Fiică a acestor meleaguri, ea se întoarce deseori în locurile natale și atunci în poezia ei simțim ecouri ale cîntecului popular, cu o ușoară undă melancolică. Se întîmplă mai ales acest lucru în poeziile unde vorbește de fiica ei, contemplarea jocului copilei oferindu-i imagini ale propriei copilării:

Azi, înserînd pe sub duzi,
Am dat cu mîngea de-a dura.
Am sărutat mînuța Mariei,
Și mi-am umplut sufletul și gura
De gustul dudelor și al copilăriei!

Violeta Zamfirescu abordează o poezie sinceră, deschisă, de multe ori apropiată de confesia intimă, fără a cădea însă în indiscrețe. Poeta nu cunoaște șoapta, murmurul abia simțit. Ea își strigă în auzul tuturor durerea, ura sau iubirea, cu patimă. Versurile, pline de vitalitate, irup, spun răspicat, fără nici o reticență, frămîntarea, zbuciumul interior.

Pasiunea pentru tot ce e legat de munca omului, pentru prefacerile țării, împrumută versurilor sale o prospețime viguroasă. Într-o bună parte a poeziilor din acest volum poeta cîntă munca minerilor. Autoarea surprinde îndeosebi aspecte pline de suavitate din munca aspră și eroică a lucrătorilor din adîncul minelor. Și aceasta fără a cădea nici un moment în idilism. Ne referim în special la poeziile „Mă îndrăgostii de mină", „Patru cai" și „Dragostea minerului". Versurile închinate minerilor ridică însă și o altă problemă, a creației autoarei. Violeta Zamfirescu face nu abordează cu succes poezia epică. Încercarea, reușită numai în parte, în amplul poem „Ion al mare", din primul său volum, arăta de pe atunci neîndemînarea ei în acest gen de poezie. Și acum, în versurile inspirate din viața minerilor (din care unele sînt de factură epică) poeta se simte încă stingherită. Aici se observă mai mult ca oriunde căutarea imaginilor, a rimei, ceea ce face ca multe din aceste poezii să emoționeze mai puțin.

În „Iarba dragostei" sînt cîteva poezii în care sentimentul iubirii este cîntat cu o sensibilitate demnă de reținut. Sînt versuri pline de căldură și de lumină, care emoționează profund sufletul cititorului. În aceste poezii versul scriitoarei vibrează la o tensiune artistică deosebită, care, fără îndoială, date fiind posibilitățile poetice ale Violetei Zamfirescu, ne îndrituiește speranța că va cuprinde pe viitor întreaga ei lirică.

Constantin ARMAȘU

Violeta Zamfirescu: „Iarba dragostei" — E.S.P.L.A. 1957

Din fotoliul spectatorului

COTLETUL DEZLĂNȚUITOR DE DRAME

...Căci oricît de paradoxal ar părea, un cotlet poartă vina: cotletul consumat de Tulucă, bietul om ținut sub papuc dietetic de o nevastă oxigenată și tiranică. De aici, un othelic conflict conjugal în familia Nunucăi (aliata infractorului cu ulcer în această „orgie" gastronomică), despărțire, lacrimi, cupiete sfîșietoare. În continuare: sînt împrumutați trei sugari pentru a ademeni pe soțul rătăcitor; încurcături cumplite, rezultatele micilor „mușchetari" părinților în drept, împăcare, lacrimi, sărutări, plus cuplet optimist și... cortina (nu însă înainte ca soțul să afle de viitorul „mușchetar" autentic, pe care i-l va dărui în curînd Nunuca).

Numai că, rezolvată cu happy-end pe scenă, drama se consumă tragic în sală (recte în grădina „Boema"): bieții spectatori, care și-au plătit cu bună-credință biletul, sînt constrînși să suporte cu stoicism „Mușchetarii tatii", această comedioară boulevardieră, scrisă în urmă cu cîteva decenii și adaptată într-un moment de nefericită inspirație de M. Gheorghiu și B. Fălticineanu. „Adaptat" e, în cazul de față, un fel de a spune, propriu numai celor doi semnatari, care au considerat probabil că pot boteza astfel „autohtonizarea" numelor (prin diminutive cu îz de mahala), inserarea cîtorva vagi aluzii la actualitate și a unui scurt ecou de șîrbă, introdus pentru a contrabalansa „politic" o mamboă. În rest, le admirăm respectul cu care au păstrat „esența" acestei farse: lipsa de logică, umorul de prost gust, vulgaritățile. Unul dintre adaptatori (B. Fălticineanu) semnează și regia artistică; și încă o dată prețuim consecvența cu care a păstrat specificul vetustei comedii de boulevard: spectacolul e o colecție de gaguri ieftine, suspine melodramatice, scălămbăieli penibile, intermezzo-uri coregrafice revoltătoare în sensul negativ al noțiunii. Puiu Șerbu (soțul ce se crede înșelat) e pus să aibă la tot pasul accese coleric, să țipe și să gesticuleze la înălțime temperatură, Mihaela Cottaru (de altfel prezentabilă scenic și dovedind sensibilitate) trebuie să-și frămînte mai tot timpul mîinile, să poarte o străvezie rochie de interior (din voal galben și cu paiete!) și să leșine din cinci în cinci minute; lui Puiu Călinescu i s-a acordat libertate totală în a clămpăni sec din gură, a-și crispa în fel și chip obrazul, a mieuna ca pisica. Și așa mai departe. Este aproape dureros să vezi actrițe de talent, ca Elena Burmaz, Neli Nic. Ștefănescu, Ioana Matache ș.a., puse în roluri și într-o postură scenică de a dreptul compromițătoare. De altfel, întreg spectacolul este de natură să compromită pe realizatorii săi și teatrul care îl girează, Teatrul satiric muzical „C. Tănase". După stupefacția pe care ți-o trezește acest așa-zis vodevil (la realizarea căruia, am aflat, spre adînca noastră uimire, că și-a dat concursul și artistul emerit N. Stroe), îți pui firească întrebare: ce a putut determina montarea acestei farse lipsite de orice idee, fără absolut nici o valoare dramatică? Cum de și-au permis realizatorii ei să o travestească și să o strecoare sub formula adaptării? Cui îi trebuie o asemenea pseudo-comedie vulgară? Oare în acest fel vrea teatrul nostru de estradă să educe gustul publicului, să-i deprindă a sezisa umorul autentic și a respinge trivialitățile pe care i le oferea copios revista de odinioară? Nu putem crede, nu vrem să credem acest lucru! Renunțarea cît mai grabnică și definitivă la aceștii nefericiți „Mușchetari ai tatii" ar fi o dovadă de respect față de public.

Sanda FAUR

„CORPUL DELICT" — autocamionul — a fost regăsit. Lipsesc muniţiile şi aspirantul.

Cazul Maillot

de Anton ALEXE

Faptele sînt concise. Relatările din presă, aproape telegrafice. Drama a început, s-a desfăşurat şi s-a stins ca într-un coşmar. Dar intensitatea ei a cuprins Algeria, Franţa şi lumea întreagă.

★

Aprilie 1956. Războiul este în plină desfăşurare pe întreg teritoriul algerian. El arde cu vîlvătăi de la frontiera Tunisiei pînă la graniţa Marocului. Într-una din acele zile radio-ul şi presa colonialistă informau cu ciudă şi dorinţă de răzbunare:

Un camion militar G.M.G., însoţit de o escortă, s-a îndreptat spre Miliana, pentru a lua în primire o cantitate de arme şi muniţii. Convoiul a părăsit Miliana (o localitate aflată la 119 km sud-vest de Alger), în zori, sub ordinele unui aspirant şi a sosit în Alger către orele 8,45. Încărcătura era compusă din 132 mitraliere Sten, 140 pistoale şi mai multe lăzi cu grenade şi muniţii.

În timp ce escorta se îndepărtase pentru scurt timp, ofiţerul a ordonat şoferului să continue drumul. Camionul în care luase loc aspirantul s-a îndreptat spre pădurea Bainem — la 10 km est de Alger. Un grup de algerieni răzvrătiţi îl aşteptau în inima pădurii. Încărcătura, transbordată pe o camionetă, a fost ascunsă în desiş.

S-a aflat deîndată că aspirantul era conducătorul unei celule comuniste din Alger. Toate serviciile de siguranţă au fost puse imediat în stare de alarmă, iar străzile, blocate. Patrulele au primit ordin să percheziţioneze Casbah-ul. Pînă în prezent, cercetările au rămas infructuoase. „Trădarea" a provocat o vie emoţie în Alger...

.....

...Autocamionul viră la stînga şi o luă pe un drum de care. Şoferul reduse viteza, ocoli furios o hîrtoapă şi-l înjură în gînd pe aspirantul Maillot, care-l ordonase să se abată de pe şosea, fără să-i răspundă încotro se îndreaptă.

O CAMERĂ MICĂ, cu pardoseala de ciment. O masă de bucătărie şi un dulap cu sertare. Suficient decor pentru a schingiui şi ucide în serie cîte trei patrioţi pe oră.

De o parte şi de alta a pîrtiei înguste, pe marginile căreia roţile duble din spate ale autocamionului derapau, se-ntindea, tăcută şi pustie, cîmpia algeriană. Escorta rămăsese în urmă. Încărcătura preţioasă era rîvnită de răsculaţi. Şoferul gîndi ca un erou: „Cum dracu'a căzut tocmai pe mine beleaua de a conduce maşina, cînd în tabără se găsesc încă cinci şoferi?" Şi iarăşi sergentul de la volan îl înjură în gînd pe aspirantul care, alături de el, nu scotea nici un cuvînt de prisos şi nu răspunsese nici chiar la aluzia că s-ar putea să le iasă în cale răsculaţii.

Pădurea Bainem nu era departe. La marginea ei autocamionul opri. Abia atunci aspirantul ordonă din nou:

— Înainte!

Sergentul făcu ochii mari.

— În pădure?!

— În pădure.

Nu! Asta era prea mult. Să plece singur şi apoi să intre în oceanul acela verde de crengi şi de frunze, unde după fiecare copac îţi poate pîndi o ţeavă de armă?... Înafară de asta, ofiţerul are o mutră de spion, de trădător...

— Înainte! — răsună glasul înfricoşător al aspirantului Maillot.

— Nu mă supun! — strigă atunci bravul sergent.

Dar fu prea tîrziu..

Maillot—căci el era tîlharul, spionul, trădătorul şi comunistul—lovi pe neaşteptate şoferul cu o rangă de fier. Apoi duse degetul la gură. Şuieră. Din pădure ţîşniră o sută de algerieni sălbatici, ţinînd baionete în dinţi şi cîte o puşcă în fiecare mînă...

★

Cam astfel descria în zeci de reportaje şi broşuri cu titluri ţipătoare, presa colonialistă din Alger, „cazul Maillot".

Dar realitatea era cu totul alta. O realitate dură, crudă, oferită la începutul războiului pentru independenţă multor tineri algerieni de origine europeană, care au fost chinuiţi de întrebarea răscolitoare: „Care este patria mea?" Cumplită întrebare, dar care şi-a găsit răspunsul în aderarea, pînă la urmă, la lupta pentru independenţă a Algeriei.

★

Fiul unui modest funcţionar din oraşul Alger, secretar al sindicatului unit, tînărul Maillot a fost crescut în idei de libertate şi de respect faţă de independenţa naţională. El a trecut alături de formaţiile de partizani. Aspirantul Maillot n-a trădat Franţa, cum au încercat colonialiştii să-l ponegrească. Dimpotrivă, tradiţionalul spirit de dreptate al poporului francez s-a manifestat încă o dată prin atitudinea sa.

★

Ziarele stipendiate de marii colonialişti, întreaga presă burgheză au speculat acest fapt, cerînd ca Partidul Comunist Algerian să fie scos înafara legii, deoarece aspirantul Maillot, care trecuse cu arme la patrioţii din munţi, era comunist. Şi o dată cu aceasta, pe întreg teritoriul algerian începu vînătoarea după „fugar". Zi şi noapte patrule militare, agenţi ai siguranţei şi numeroşi detectivi percheziţionară case, scotociră şi cercetară cartiere întregi şi, în special, zona din jurul pădurii Bainem, fără a reuşi să-i descopere adăpostul.

Rotativele ziarelor burgheze din Alger zvîrliră ameninţări la adresa ofiţerilor care dirijaseră încărcătura de muniţii şi cerură capul comandanţilor militari neglijenţi.

Cîteva zile după trecerea lui Maillot în rîndul luptătorilor algerieni pentru libertate, la redacţiile sus-pomenitelor ziare sosi prin poştă cîte un plic misterios. Înăuntru se afla un comunicat al „Organizaţiei militare clandestine a comuniştilor, naţionaliştilor şi progresiştilor musulmani şi europeni", cu următorul conţinut:

„Miercuri 4 aprilie, ziua aniversării insurecţiei Kabila din 1871, un detaşament armat a capturat în plină zi, în Alger, un camion militar încărcat cu arme şi muniţii. Bilanţul operaţiunii: 132 mitraliere Sten, 400 cartuşe, 140 puşti şi pistoale.

A fost capturat şi armamentul american al escortei, care se compunea din: 6 mitraliere Thompson, 2 puşti şi sute de muniţii. Ofiţerul comandant al escortei, un algerian de origină europeană, a trecut de partea forţelor rezistenţei. Trăiască luptătorii pentru eliberarea patriei! Trăiască unificarea forţelor armate ale rezistenţei! Jos imperialismul!"

Furia colonialiştilor nu mai cunoscu margini. Guvernul dădu un comunicat prin care hotărî să fie de urgenţă anchetat cazul aspirantului Maillot, care, deşi avea o cunoscută activitate comunistă, fusese totuşi însărcinat cu transportul armelor. Toţi cei răspunzători urmau să fie deferiţi tribunalului militar.

... Şi iarăşi se porniră percheziţiile în regiunea Algerului, de data aceasta cu întreită intensitate, arestîndu-se 30 de militanţi comunişti şi simpatizanţi.

Între timp, cu părul şi sprîncenele vopsite, Maillot se strecura prin desele cordoane de control. El a fost semnalat la apus, la răsărit şi la sud de Alger. Activ şi greu de prins, fostul aspirant lansa manifeste, apeluri şi comunicate ale Frontului Naţional de Eliberare, care pătrundeau pînă în inima capitalei algeriene.

★

Aprilie... Mai...

Se părea că jurnalele îşi potoliseră campania... Nimeni nu mai scrisese un rînd despre Maillot, cînd iarăşi numele lui apăru, cu litere mari, în coloanele primelor pagini. Se afirma că fusese recunoscut cadavrul aspirantului, între cadavrele a patru musulmani împuşcaţi în urma unei ciocniri din împrejurimile Algerului. Săptămînalul francez „France observateur" publică, din partea unui corespondent bine informat, o versiune care n-a fost dezminţită pînă în prezent de autorităţile franceze:

„Maillot nu a fost ucis în luptă, aşa cum s-a afirmat. El a fost capturat viu, nerănit, împreună cu trei musulmani din Beni Rached şi cu învăţătorul algerian Laban, în cursul unei operaţii de aprovizionare".

★

O cameră mică, cu pardoseala de ciment. O masă de bucătărie şi un dulap cu sertare. Biroul „primei şi ultimei anchete!"

...Comisarul anchetator privi la omul din faţa lui. Era un algerian tînăr, slab, cu părul şi sprîncenele vopsite în roşu. Faţa, pieptul şi braţele îi erau negre de lovituri.

— Vorbeşte!

Algerianul continua să tacă. Stătea în genunchi, gol pînă la brîu, cum l-au silit să se aşeze. Strîngea fălcile de ură şi durere,

Ce reprezintă această fotografie?

(Răspunsul la pag. 22)

refuzînd să scoată fie și un singur cuvînt care, datorită accentului european, i-ar fi trădat originea.

Loviturile de bocanc și cravașe, în cap, pe spinare și ceafă, plouau, date cu sete de comisarul și subalternii călăi.

— Ai fost prins de un detașament al batalionului 504... Ce căutai pe-acolo?

— ...

— Ești mut? Deschide gura!

— ...

— Desfă pliscul! Nu vrei? Ce spuneți, domnilor, de încăpățînarea algerianului? Aduceți-mi o baionetă. Așaaa... Ai limbă și, totuși ...

Giftind, comisarul se opri și șopti ceva unui ofițer de jandarmi de lîngă el.

— Scoală-te, poți să plecl!

Tînărul algerian rămase mai departe în genunchi, privind țintă în ochii ofițerului.

— Hai, hai, cară-te, că mai avem de furcă și cu alții!

Încet, continuînd să privească la călăi, algerianul se ridică în picioare. Știa ce avea să urmeze. Doi agenți cu mitraliere ușoare în mîini îl urmăreau cu țevile armelor.

Se retrase cîțiva metri, cu fața mereu spre călăi. În clipa cînd degetele asasinilor apăsară pe trăgaci, o voce puternică strigă, în cea mai pură franceză :

— Trăiască Partidul Comunist Algerian!

Prima rafală i-a secerat picioarele. A doua i-a ciuruit pieptul.

Fostul aspirant, patriotul comunist Henri Maillot, a căzut la datorie, luptînd și apărînd cu eroism libertatea și drepturile poporului algerian oprimat.

★

O femeie cu văl negru pe cap și ochii secați de plîns a sosit în satul Lamartine, aflat la 40 kilometri de Orleansville. Ea s-a îndreptat spre cimitir și a stat de vorbă cu groparul. Acesta i-a povestit cu teamă cum, într-o seară, un autocamion a intrat în cimitir. Un comisar a dat ordin să se sape repede cinci gropi, în care i-au aruncat pe „renegați": un algerian de origine europeană, un învățător musulman și trei fellaga".

Femeia a întrebat:

— Erau toți din același grup?

— Da!

— Unde a fost îngropat fiul meu?

Paznicul i-a arătat unul din morminte.

Mama a îngenunchiat și, cu o piatră, a săpat în pămîntul tare și uscat două inițiale: H.M. Apoi a scos din sîn un buchețel de flori ofilite și le-a împrăștiat pe cele cinci morminte.

★

Curînd după aceasta, presa reacționară a anunțat descoperirea făcută: trădătorul Maillot a murit împușcat într-o luptă...

★

Comunicatul Partidului Comunist Algerian, dat chiar în ziua morții lui Maillot, dezvăluia însă adevărul de care istoria poporului algerian va avea nevoie. El confirma măreața faptă a tînărului patriot.

...„Mobilizat în armata franceză, Henri Maillot era profund conștient de calitatea sa de algerian. De aceea s-a alăturat hotărît rîndurilor poporului său, în luptă"...

★

Faptele sînt concise. Relatările din presă aproape telegrafice. Drama a început, s-a desfășurat și s-a stins, ca într-un coșmar. Dar intensitatea ei a cuprins Algeria, Franța și lumea întreagă.

DAȚI-MI UN TITLU!

Pe Szanto Rozalia nu am căutat-o și nici nu am descoperit-o. Știam căexistă, în nenumărate și felurite exemplare, pe întreg cuprinsul țării noastre noi.

Cu Szanto Rozalia m-am întîlnit — trebuia — în sala de ședințe a fabricii de încălțăminte „Solidaritatea" din Oradea.

★

Condeiul și notițele din carnet mă fură. Am însemnat pe cîteva foi, date, cifre și fapte.

De plidă: proprietarii fabricii erau Steiner și Manuș Alexandru, care o fondaseră în 1923 și-i dăduseră numele de „Carmen". Datorită modelelor excepțional de frumoase (modelatorii aveau talent), lucrului extrem de îngrijit (lucrătorii erau deosebit de prețuiți și constiincioși), cît și prețului sub concurență (muncitorii erau plătiți mai prost ca-n alte părți), produsele fabricii „Carmen" și-au cîștigat faimă aiît în țară, cît și peste hotare.

Pe alte două pagini mici de carnet am trecut: ca lucrătoare se alegeau de obicei fete frumoase. Patronii, și în special maistrul Erdödy, mîna dreaptă a direcției, obligau, siluiau, bat jocoreau...

Erau și femei mai în vîrstă, cărora mizeria de acasă și condițiile infernale de lucru din atelierele fabricii le imprimaseră urme adînci pe obraz, le subțiaseră trupul. Puține femei, urîte și bătrîne. Cîteva. Însă dintre cele mai prețuite la mașini, de care fabrica nu se putea lipsi.

Erdödy avea și soție. Un fel de supraveghetoare-pontatoare. Rea și fudulă. Cînd i se părea că o fată cîștigă „prea mult" — din prea puținul dat în plus pentru suprasorele de trudă — îi răsplătea între 10 și 25 la sută din bani.

— Să nu te strici cu atîția bani — obișnuia ea să spună.

★

Pe ultima filă, cîteva nume și fapte: revoltați de condițiile groaznice de muncă și de teroarea horti-stă care militarizase —la cererea patronilor — fabrica, muncitorii dau semne de revoltă și nesupunere.

1943. Sîntem în plin război. Începe organizarea muncitorilor. Se ține un miting fulger în care se formulează revendicări. Primele și minime.

Siguranța arestează pe Kohn Ștefan și Feld Ștefan, „provocatorii" care inițiaseră începutul luptei organizate...

★

Voiam însă să scriu despre Rozalia. Szanto Rozalia, care are azi 62 ani și o activitate de 50 de ani la mașina de cusut fețele de pantofi rîndulte.

Cincizeci de ani cu fața la mașină. Așa cum am văzut-o și azi.

Dar mai sînt în țara largă cetățeni — muncitori, care au robotit jumătate veac.

Da, dar Rozali.. a avut 12 copii. Doisprezece. Și unsprezece i-au murit la vîrste fragede, de foame și mizerie.

Eliberarea țării a găsit-o cu ultimul fecior în viață. Un băiețel viol și deștept.

Szanto Rozalia, văduva, maginistă la „Solidaritatea", și-a putut crește copilul. Cu pîine și lapte în fiecare zi. Cu carne, fructe, carte și îmbrăcăminte. Asta-i o dată. În al doilea rînd: Jancsi, băiatul Rozaliei, a învățat și el meserie la fabrică. Apoi, a urmat școli superioare. Astăzi este student la facultatea de medicină din Cluj. În vacanță, mai trage — așa, ca să nu uite! — un șut, la mașinile din fabrică.

★

— De ce mai lucrezi, Rozalia-neni?

M-a privit cu ochi duioi ca stafidele:

— Am pensie. Și băiatul, bursă. Mă simt în putere. Nu am răbdare să stau acasă. Mai viu din cînd în cînd pe-aci, ca fiotantă, cînd e soru mai mare. Știi... (se uită în jur, ca nu cumva să simbească cineva la ausul confidenției).

— Spune, Rozalia-neni.

— ...cînd ies din fabrică, mă simt cu-n rost în lume...

★

Cum ar trebui să înțiuleze această notă? „Cei doisprezece fii ai Rozaliei Szanto?" Sau: „Cine a salvat ultimul copil al Rozaliei?" Ori: „Ieri și azi?"

Maria ARSENE

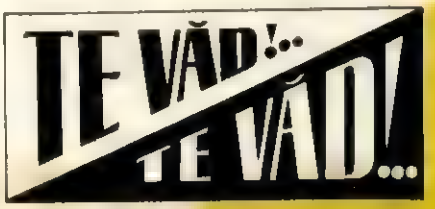

DUMINICALĂ ...Și dă-i și luptă, și luptă, și dă-i... pînă în cele din urmă reușești... să aștepți cealaltă mașină... (Vezi modul cum e deservit de către autocamioanele I.T.B.-ului Strandul Mihăilești-Argeș).

UN OM NOROCOS... Hoț de „bună dimineața"?... Da de unde! E tovarășul Toma Constantin de la I.T.B., căruia Sfatul Popular Tudor Vladimirescu i-a repartizat, din birou, o cameră în str. Vulturi nr. 27, fără să țină seama de situația imobilului și a celorlalte apartamente vecine. Or, camera neavînd decît o singură ușă, care dă la vecini, de aproape opt luni de zile tovarășul Toma e nevoit să intre în casă... pe fereastră.

Norocul lui că nu i s-a repartizat camera la etaj.

ANIVERSARE. S-au împlinit de curînd doi ani de cînd Sfatul Popular Tudor Vladimirescu a purces la renovarea restaurantului „Unirea" din Calea Văcărești.

Din cîte se poate vedea în fotografia de mai sus, schelăria e aproape terminată.

ÎNTÎLNIRE CU

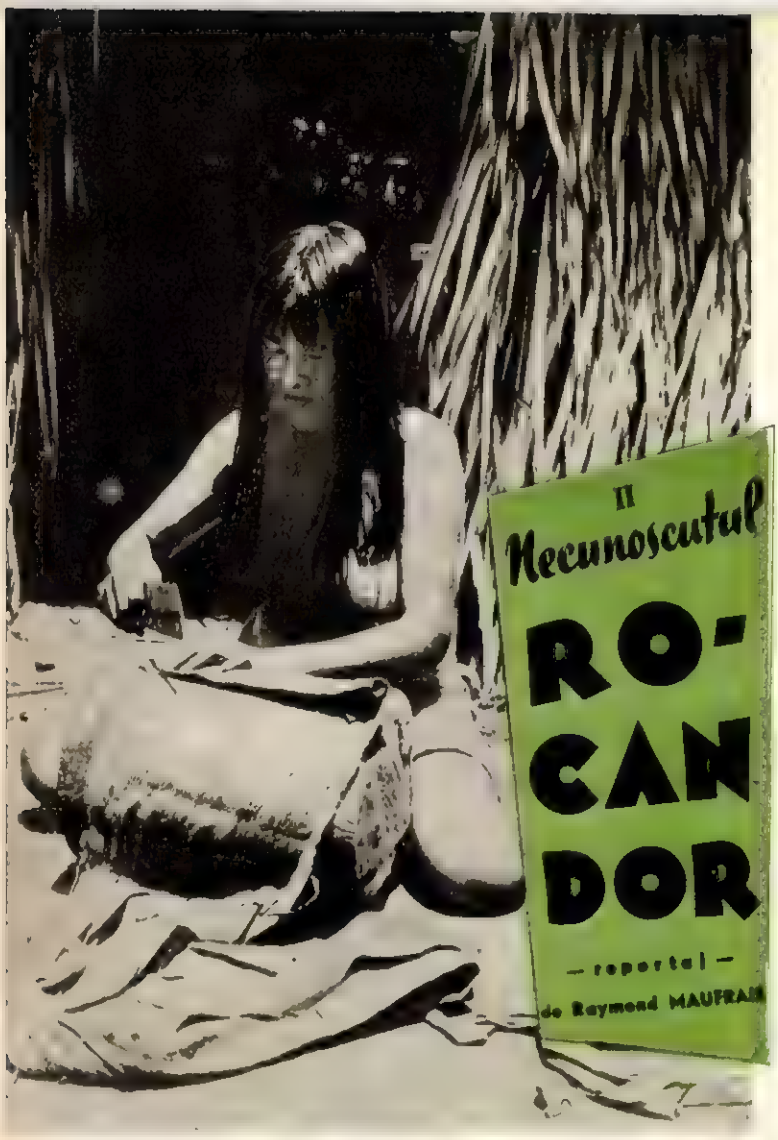

„Atelier" de țesătorie în aer liber. O tînără din tribul Karaja țesînd un pagu, din scoarța copacului „Sucupira".

Noapte de noiembrie... Întinsul apei răsună de concertul rapoșilor și al cigarass-ilor. Bezna se așterne liniștită pe rîul ce pare un canal cenușiu, străjuit pe alocuri de umbra malurilor ce sprijină bolta luminoasă și adîncă a unui cer spuzit de stele. Miliarde de stele albe, presărate într-o nemărginire de un albastru adînc. Adierea vîntului ne aduce mirosul acru al fumului stîrnit de focurile ce sclipesc pe marginea unei bălți, dincolo de care se ivește deodată Rio das Mortes, întins ca un lac imens, la confluența sa cu Araguaya.

— *Karajas!... Kouououh!...*

Se aude un strigăt prelung, apoi încă unul. Sînt indienii veniți în întîmpinarea noastră, pentru a ne petrece pînă în sat. Văzduhul e plin de ecouri.

— *Tatarian, tatarian suri bom!*

— *Tatarian... rarerim mamakre*[1])

— răspunde Meirelles.

Am întîlnit iscoadele unui trib nomad. În sfîrșit, mi-am văzut visul cu ochii. Am ajuns la indienii care trăiesc în libertate. Primii indieni pe care-i întîlnesc! Vă încredințez că a fost o clipă foarte emoționantă, mai cu seamă după lungile săptămîni de eforturi din junglă, absolut necesare pentru pregătirea acestei clipe, în care luntrele noastre aproape că s-au atins, iar noi și indienii ne-am privit... la început cu oarecare neîncredere, apoi cu simpatie.

— *Tatarian... suri suri*[2])

Iau parte, din tot sufletul, la emoția acestei întîlniri pe rîu, sub lumina torțelor de rășină, ce sfîrîie înfipte în pupa luntrelor care ne călăuzesc de-a lungul unui canal îngust, cu ape învolburate.

Mișcările vîslașilor indieni sînt armonioase și scot în relief frumusețea mușchilor împodobiți cu brățări roșii de cînepă. Trupurile lor goale și vînjoase, unse cu grăsime și acoperite cu tatuaje, au luciri ciudate. Pale de spumă se izbesc incontinuu de stîncile colțuroase ce ies din apă.

Mă uit cu nesaț la acești vîslași cu chipuri fantastice, care dau un înțeles junglei. Îi privesc și-mi dau seama că am început să-i îndrăgesc. Le ascult glasul răgușit, repezit, și iscodesc chipurile lor tinere, al căror oval perfect e scos în evidență de pletele stufoase și foarte lungi, ce fluturâ în vînt.

Chipuri îndărătnic de nepăsătoare, aproape aspre, măști arămii însuflețite de sclipirea unei priviri strecurate printre pleoapele întredeschise și mărite din cale afară de tatuaje. Au pomeții proeminenți, cu două semne albăstrii în formă de cerc, săpate în carne. Buza de jos e străpunsă de o podoabă de lemn, care ajunge pînă la piept.

Mă surprind comparînd aceste chipuri cu acelea pe care mi le-am imaginat atîta vreme. Și, ironia soartei, îmi dau seama că închipuirea mea era departe de adevăr. Subconștientul meu refuză să admită faptele pe care le înregistrează ochii.

Focurile pe care le zărisem mai înainte se deslușesc acum bine: ele aruncă sclipiri pe rămurișul care ascunde un mic intrînd al rîului cu ape liniștite. Luntrea este trasă la mal și legată lîngă pirogile indiene, de un trunchi gros, culcat pe apă, care slujește de punte și ne îngăduie să ajungem la malul abrupt. O cărăruie îngustă duce pînă sus, pe cîmpia unde dăm de colibele înghesuite ale satului de Karaja.

— *Tatarian... tatarian...* — rostește un indian bătrîn, cu fața ca pergamentul, apropiindu-se de noi cu brațele întinse, în semn de pace.

— *Rarerim tatarian* — răspunde Meirelles.

În jurul nostru s-au adunat o mulțime tăcută de bărbați și femei acoperiți numai cu o fîșie de scoarță de copac sub pîntec. Cîteva mîini sfioase se întind să ne pipăie.

Începe un dialog ciudat între Meirelles și fruntașii indieni. Pînă la urmă căpetenia tribului, bătrînul Malhoa în persoană, ne conduce într-o colibă situată la ieșirea din sat. Sîntem istoviți, oboseala strînsă de atîtea luni ne-a doborît dintr-o dată.

Ne întindem hamacurile, sub privirile curioase ale indienilor grămădiți în jurul nostru, care se uită cu mirare la fiecare lucru pe care-l scoatem la iveală. Ochii le strălucesc de poftă, mai cu seamă cînd scot o funie de tutun negru, pe care încep s-o împart cu chibzuință. Toți întind mîinile cu lăcomie. Cînd nu mai am nimic să le dau, ei continuă să rămînă în jurul meu, să-mi pîndească cele mai neînsemnate mișcări și să le comenteze cu însuflețire. Mă simt cam stingherit, tot întrebîndu-mă ce le trece prin cap, lucru pe care desigur n-am să-i aflu niciodată.

De bună seamă că sînt mirați de culoarea pielii mele, mult mai albă decît a tovarășilor mei. Îndeosebi ochelarii mei de soare au un succes nebun.

Căsătorie în junglă

— Un Karajas poate să aibă atîtea femei cîte poftește, numai să se îngrijească de ele și să le apere. Este dator să le dea aceleași bucate pe care le mănîncă și el, să aibă de ele grija pe care o are pentru sine și să închine fiecăreia, după dreptate, bărbăția sa. La rîndul lor, nevestele, în loc să se certe și să vocifereze, sînt datoare să-i îndeplinească toate dorințele, să-i coacă turte, să-i împletească rogojinile pe care să se odihnească și hamacele în care să doarmă; să-i dăruiască prunci frumoși și sănătoși, iar cînd va muri să-i apere și să-i cinstească amintirea; și, în sfîrșit, să-i rămînă credincioase.

Paragraful acesta din legea nescrisă a indienilor, care se transmite fără abatere din generație în generație — și pe care mi-l traduce Meirelles — lămurește concepția despre poligamie a indienilor din Matto Grosso și, în același timp, o limitează, deoarece nu fiecare războinic este în stare să brănească și să apere trei sau patru femei. Trebuie să ai ochi buni și picioare sănătoase, căci pentru a întreține o asemenea familie, care va spori cu plozii ce se vor naște, ești ne-

În sfîrșit, în mijlocul indienilor!... Raymond Maufrais și-a văzut împlinit visul.

1) Bună ziua, apropiați-vă (n.t.)

2) Bună ziua, bună ziua (n.t.)

KARAJAS

O întreagă gospodărie purtată în spate! După cum se vede nu lipsesc nici arcul, săgeţile şi... copilul.

voit să muncești pînă la istovire și să fii veșnic hărțuit de griji. Căci pădurea și rîul nu-și risipesc cu dărnicie bogățiile. Pămîntul din Matto Grosso este prea sărac pentru ca maniocul și meiul semănat să poată întreține o familie numeroasă.

Înainte de căsătorie soțul este pus la o încercare, ca să i se vadă vrednicia. Încercarea aceasta, la indienii Karajas, este următoarea: bărbatul se cufundă în apă, într-un intrînd al rîului anume ales. Cu ajutorul unor bolovani se formează un mic lac în care bărbatul este obligat să se cufunde și să prindă cu mîinile goale un pește de treizeci-patruzeci de kilograme, de o ferocitate deosebită, cu dinți ascuțiți, care a fost ținut înadins cîteva zile fără hrană. Nu întotdeauna lupta sfîrșește cu biruința omului. Ca să prinzi un asemenea pește de urechi și să-l tragi la mal, se cere sprinteneală, putere și curaj...

În caz de nereușită, pretendentul este ocărît și sfătuit să aștepte. Dacă moare, se înfățișează un alt „candidat la însurătoare" și-i ia locul. Sare imediat în apă ca să se lupte cu același pește, fiind sigur că va birui, deoarece peștele, sătul, opune de obicei o rezistență slabă.

Învingătorul acestei întreceri, adică viitorul soț, este dator să-și încununeze verificarea prenuptială desțelenind o mică porțiune de junglă din apropierea satului. Aci el seamănă mei, manioc și sădește pomi roditori. Cînd semănăturile dau colț în pămîntul răscolit cu un tîrnăcop făcut dintr-un lemn foarte tare, bărbatul este socotit bun de însurat.

De îndată ce s-a făcut schimbul de daruri, potrivit obiceiului, tinerii sînt aduși în piața mare a satului. Însurăței ascultă cuminți sfaturile date de bătrîni și de părinți, după care iau și ei parte la dansurile străvechi, în sunetele unor *grunchos* și *chocalhos*[*]).

Bărbații se înșiruie unii după alții și, cu pași mici, se mișcă de la dreapta la stînga, iar femeile, în fața lor, de la stînga la dreapta. Petrecerea ține pînă după miezul nopții. În fapt, ea prilejuiește noi hîrjoneli amoroase, care se petrec mai la tot pasul. Cît despre tînăra pereche, ea intră în coliba pe care, de obicei în timpul logodnei, bărbatul a construit-o singur sau ajutat de prieteni și rude.

Dacă în fața satului sînt căsătoriți, în schimb, ei între ei nu se vor socoti ca atare decît după cinci sau șase zile, timp pe care îl vor întrebuința pentru a se cunoaște mai bine. Căci pînă atunci nu s-au cunoscut, unirea lor fiind dorită de părinți și nu de ei, deoarece ei n-au fost liberi să aleagă.

În timpul acestor zile dorm separat, înfiripînd doar o mică idilă platonică. Se plimbă împreună pe malul rîului și se distrează cu jocuri pe cît de copilărești, pe atît de gingașe. În sfîrșit, cînd nu se mai privesc cu ochi „curioși" și cînd aceste cîteva zile petrecute împreună îi fac să simtă unul pentru altul un sentiment de prietenie, numai atunci devin cu adevărat soț și soție. Din acest moment, indiana karaja e stăpînă absolută a colibei și ia frînele gospodăriei în mînă. Poate lua parte activă la viața obștească a satului, iar părerile ei încep să aibă greutate în flecăreala suratelor. Astfel, ea se integrează direct și pentru toată viața în structura vieții sociale a tribului.

Acordînd anumite drepturi soțului, căsătoria le dă fără îndoială și soției. Astfel, ea are voie să-și bată bărbatul dacă nu este destul de drăguț cu ea sau dacă trîndăvește. Dar nu trebuie să întreacă măsura, căci legea indiană mai prevede că cel bătut poate și el să-și bată femeia. După cîte știu, aceasta este singurul trib care dă oarecare drepturi femeii. Îndeobște, femeile triburilor indiene nu au nicidecum dreptul să se plîngă de una sau de alta și nici să-și înfrunte soțul.

Cînd se întîmplă ca bărbatul să-și mai ia o nevastă, toată familia scoate strigăte de bucurie. Prima soție o socotește prietenă pe cea de a doua și prezența sau amestecul acesteia în treburile gospodăriei nu o supără de loc. Oricum ar fi, însă, numai ea are dreptul, în calitate de primă soție, de a lua toate hotărîrile în gospodărie.

(Continuare în numărul viitor)

În românește de **Paul B. MARIAN**

Iată familia șefului tribului Karaja: cîteva dintre soții, cîțiva copii...

[*]) Instrumente muzicale primitive ale băștinașilor.

VĂ AMINTIȚI?

În ziua de 28 mai 1929 o puternică erupție, urmată de un violent incendiu, s-a produs la sonda nr. 160 de la Moreni, proprietatea societății „Romîno-americane".

Explozia și incendiul au distrus imediat 13 sonde și au dărîmat alte trei, iar timp de peste doi ani au urmat alte explozii și incendii de proporții rar întîlnite în exploatările petrolifere.

Cazul acesta a făcut vîlvă în întreaga lume, iar ziarele românești și străine au ținut afișul luni și luni de-a rîndul cu explozia de la Moreni.

Dezastrul de la Moreni a fost înfățișat numai sub latura senzațională. Aveau oare vreun interes publicațiile burgheze să arate cît pagubele uriașe pe care le aducea acest nemaipomenit incendiu se datorau trusturilor imperialiste care, după ce-și umpluseră casele de bani, n-au vrut să investească sumele necesare pentru înăbușirea focului?

Poșta redacției

VASILE IONESCU — BUCUREȘTI. Ne-ați cerut cîteva date în legătură cu scriitorul Nicolae Dunăreanu. Iată-le:

Scriitor din generația veche, N. Dunăreanu a debutat acum o jumătate de veac cu „Răsplata" (1908). În scrierile sale, inspirate mai ales din viața pescarilor, N. Dunăreanu înfățișează viața grea pe care au dus-o în cherhanalele bogătanilor aceștia oameni ai muncii. Răzbat în lucrările sale „Hamalii", „Mutul", „Nania", o tristețe și o adîncă revoltă împotriva acelor care stăpînesc odinioară bogățiile țării.

Bun prieten cu Mihail Sadoveanu, N. Dunăreanu, înafară de schițele și povestirile sale, a scris — și mai scrie încă — importante și prețioase mărturii din viața marelui scriitor.

Puteți citi lucrări recente ale lui N. Dunăreanu în Gazeta Literară nr. 8 (50) 24 februarie 1955, nr. 48 (85) din 1955, nr. 10 (136) 7 martie 1957.

IONESCU LUMINIȚA — LOCO; ADRIAN PODOLEANU — COMĂNEȘTI. Vă mulțumim pentru desenele trimise, dar cum deocamdată nu publicăm lucrări plastice realizate de copii, ele nu vor putea vedea prea curînd lumina tiparului. Am sfătui-o pe Luminița să deseneze și altceva decît boboci de gîscă și șoricei...

MEDY IANODESCU. În măsura posibilităților vom căuta să răspundem dorinței dv. de a vă prezenta tineri artiști din țara noastră.

MARILENA IONESCU — PLOEȘTI. Materialul de care vă interesați va apare într-unul din numerele noastre viitoare.

ENACHE MARIN — LOCO. Materialele trimise la concursul de stenografie sînt în curs de triere și verificare. Rezultatele vor fi comunicate în paginile revistei de îndată ce ele vor fi stabilite.

PRIȘCU DOINA — ORAȘUL STALIN. Pentru datele care vă interesează, ar fi mai bine să vă adresați revistei de specialitate „Muzica". Despre această problemă a scris mai demult „Contemporanul", așa că o cercetare a colecției vă poate fi folositoare.

PREDA OPREA — LOCO. În limitele spațiului disponibil, vom încerca să răspundem întrebărilor ce ni le-ați pus. Într-un număr viitor vom publica materialul intitulat „Dacii au cunoscut scrisul?"

SFATURI PRACTICE pentru fotografii amatori

UNGHIUL DE FOTOGRAFIERE LA PORTRET

Pentru reușita portretului este necesar să cunoaștem unghiul de fotografiere care favorizează modelul. Fiecare om are o parte a feței mai favorabilă de fotografiat decît cealaltă. Dacă amatorul va studia unghiul care favorizează modelul, el va obține un portret bun. Un mic exemplu în această legătură: sînt anumite persoane care ne dau un portret mai bun din profil, decît din față. Sînt unele persoane care au nasul lung; acestea trebuie fotografiate puțin de jos. Astfel, nasul ne va apare mai scurt, datorită unghiului de fotografiere. De asemenea sînt persoane cu nas cîrn; pentru acestea, este recomandabil unghiul de fotografiere puțin de sus, adică din unghiul de vedere normal al omului care stă în picioare. Pentru persoanele slabe, este recomandabil să fie fiatate puțin prin iluminare, adică variația de iluminare difuză. În cazul de față, ridurile și modulațiile feței vor fi umplute cu lumină. Pentru persoane cu fețe mai pline, mai rotunde, este recomandabilă iluminarea cu lumină de modelare; astfel, prin umbrirea unei jumătăți de față, vom obține portretul omului puțin mai slăbit, fără a-i schimba asemănarea și caracteristica.

Filatelie

O EMISIUNE COMEMORATIVĂ închinată lui Nicolae Grigorescu

Cu prilejul împlinirii a 50 ani de la moartea pictorului Nicolae Grigorescu, s-a tipărit o emisiune filatelică compusă din trei valori, în dimensiunile 28x33 mm și 33x28 mm.

Cele trei timbre, pe care le reproducem mai jos, cuprind următoarele valori:

20 bani, în culoarea verde închis și reproducînd tabloul „Întoarcere de la iarmaroc"; 55 bani, în culoarea brun, reprezentînd un autoportret, 1,75 lei, în culoarea albastru-oțel, reproducînd tabloul „Atacul de la Smîrdan".

Folosiți sistemul

CARTEA PRIN POȘTA

Adresați-vă secției

„CARTEA PRIN POȘTĂ"

a librăriei principale din orașul reședință de regiune sau

Librăriei „Cartea prin poștă",

din București, str. Biserica Enei nr. 16.

Cărțile expediază la domiciliu, contra ramburs.

DEZLEGAREA JOCULUI: „O CĂLĂTORIE ÎN UNIVERS"

ORIZONTAL: 1) Cumpănă — Care. 2) Soare — Mare. 3) Vînt — Pînă — L. 4) Eta — Ptolomeu 5) Na — Pluton — Ma. 6) U — Uranus — Via. 7) Senin — Sisea. 8) Livezi — Ager. 9) Levate — Prăji. 10) Ins — Aaula — Ca. 11) R — Rarița — Aua. 12) Arsă — Titan — L.

RĂSPUNS LA FOTOGHICITOARE

Un acoperiș de stuf!

Cuvinte încrucișate

FESTIVAL

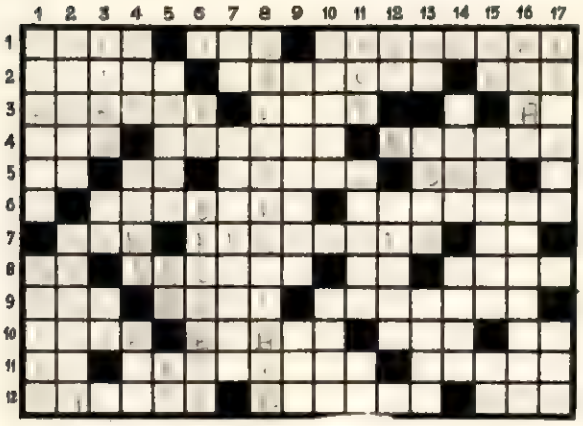

ORIZONTAL: 1) „Pentru... și prietenie" sînt cuvintele înscrise pe insigna Festivalului — Uniunea Internațională a Studenților — O astfel de petrecere cu deghizări și focuri de artificii are loc și în cadrul Festivalului. 2) Așa se vor despărți toți tinerii la terminarea Festivalului — A compus „Imnul Tineretului Democrat" devenit imnul Festivalului (K=C) — Unități de timp. 3) Sacul turistului — Încet — A tempo (în muzică). 4) District în Ghana — Vor prezenta oaspeților la Festival, creații artistice din toate țările (sing.) — Stadion din Moscova pe care se vor desfășura unele dintre competițiile Festivalului. 5) Notă muzicală — Horia Roman — Țel suprem, cum este de exemplu lupta pentru pace și prietenie a tinerilor din toată lumea — Băutură originară din Jamaica. 6) Ce ține de raion — Gen de reprezentație artistică predominant în programul Festivalului. 7) Petrecere cu dans întîlnită și la Festival — Joc românesc cunoscut azi în lumea întreagă prin festivalurile tineretului — Pronume. 8) Notă muzicală — Priveliște ca în basme, așa cum va arăta Moscova în zilele Festivalului — Rîu în Camerun — Delegați la Festival. 9) Resort — Răsplată — Însemnare, se poate referi și la un gol la fotbal. 10) ... Ehrenburg, scriitor sovietic, cunoscut luptător pentru pace — A prezenta — Tril fără o notă — Consoană dublă. 11) Conjuncție — Iscusință — Oraș în Elveția. 12) Stat liliputan în Europa — Cunoscut poet rus, autorul poemului „Ana Sneghina" — Uniunea Tineretului Muncitor, organizația română de tineret, care își va trimite soli la Festivalul de la Moscova.

VERTICAL: 1) Măreață manifestație la deschiderea Festivalului — Sportiv român care va participa la Festival și va fi desigur la înălțimea așteptărilor. 2) Scriitor brazilian, luptător pentru pace — Orașul în care a avut loc al II-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților. 3) Masa de seară — Eternul soare — Oază în Libia. 4) Numele rus al Adigelui — Mijlocaș la jocul de fotbal în Anglia — Localitate în Abisinia. 5) Fac parte din costumul nostru național — Enescu Petre — Sere! 6) Măsură agrară — „Vînt de libertate", „Lăsați-mă să cînt" etc. 7) Prepoziție — Primăvara vieții, care va fi prezentă la Festival. 8) Forța de nelnvins ce unește pe tinerii din toată lumea în lupta pentru pace și prietenie. 9) Voioșie și bună dispoziție, prezentă în tot timpul Festivalului — În capul listei ... 10) Verb mult... conjugat în zilele Festivalului — Luptă alături de fiii lor pentru a menține pacea. 11) Document — Marcă de aparat fotografic — Literă slavonă. 12) Insulă în Marea Mediterană — Pornire, la competiții sportive. 13) Nord-vest — Întreprinderea Regională de Transporturi Auto — ... Sian-ciun, conducător al revoluției chineze din 1628. 14) Stimă — Nenumărate vor fi afectate spectacolelor Festivalului (sing.) 15) Localitate în Italia — Artiști neprofesioniști care vor putea fi admirați și în cadrul programului Festivalului (sing.) — Ruteniu 16) ... Haciaturian, compozitor sovietic, autorul baletului „Gaianeh" — Trimis la Festival. 17) Republică Sovietică Socialistă din nord-vestul Uniunii Sovietice — Mare magazin din orașul Festivalului.

Cuvinte mai puțin cunoscute: KA, CI, EOI, AIO, VO.

ȘAH — ȘAH — ȘAH — ȘAH

Problemă

de M. HAVEL

Premiul I-II la concursul revistei „Ceskoslovensky Sach", 1956

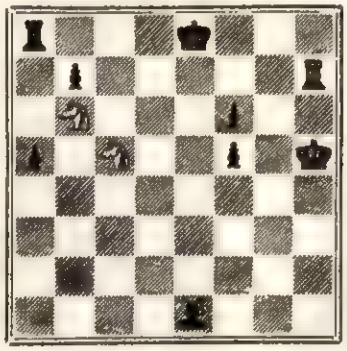

Mat în 3 mutări

(Alb: Rh5, Th7, Ce3, Cb6. Negru: Re8, Te8, Ne1, Pp.a5, b7, f5, f6)

Moda de vară la MOSCOVA

O rochie tinerească de dimineață foarte decoltată, cu un corsaj înalt și jupa întretăiată de un volan lat

O rochie cu o linie sobră, butonată în față, la a cărei confecționare s-au evitat tăieturile atît în corsaj, cît și în fustă.

Rochie elegantă de vară, din poplin alb imprimat cu motive orientale; se poartă cu o centură lată din mătase în culoarea ornamentelor.

ÎN JURUL GLOBULUI

MOSCOVA SE ÎNFRUMUSEȚEAZĂ... Un nou monument arhitectonic vine să înfrumusețeze capitala Uniunii Sovietice. Având 32 etaje, hotelul „Ukraina", ridicat în apropiere de gara „Kiev", și-a deschis recent porțile, oferind oaspeților Moscovei 1026 camere frumos mobilate și prevăzute cu maximum de confort. La dispoziția oaspeților sînt chioșcuri cu cărți și reviste, case de bilete de teatru și case de bilete pentru orice fel de mijloc de transport, precum și oficiu poștal, frizerii și un salon de cosmetică.

DUPĂ MAI MULTE VEACURI. Acum cîteva timp, savanții din R. P. Chineză au descoperit o cantitate de semințe de lotus, conservate într-un strat de turbă, sub vechea albie a rîului Culantien care și-a modificat cursul acum cîteva secole. Însămînțate, ele au germinat, făcînd să înflorească minunata floare pe care o puteți admira în fotografia noastră.

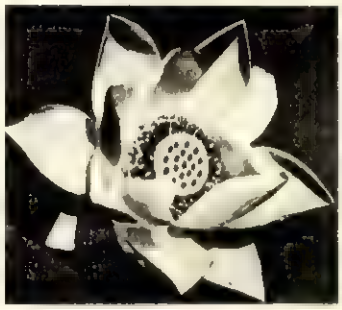

CINE VREA SĂ FIE REGE? Vrei să fii rege în Anglia? E simplu. Te îmbraci într-un costum împodobit cu mărgele și fluturași și defilezi la Epsom, în ziua tradiționalului derby, în cadrul paradei „regelui și reginei mărgelelor".

Încă o dovadă că în Anglia, orice simplu cetățean poate fi rege...

Există și o cinematografie thailandeză. De curînd, pe ecranele moscovite a rulat primul film în culori produs de un studio din îndepărtata țară asiatică. Filmul, inspirat din legendele populare, se numește — după numele eroilor a căror tragică dragoste o redă — „Santi și Vina".

Cunoscuta comedie a lui Leonid Leonov, „Un om obișnuit", care s-a jucat și pe scenele noastre, este acum ecranizată în studiourile sovietice, scenariul aparținînd autorului și lui M. Romm, iar în rolurile de seamă fiind distribuiți apreciații actori V. Merkuriev, I. Skobțeva și Serafima Birman.

René Clair, renumitul regizor francez, creator al unor filme de neuitat ca: „Sub acoperișurile Parisului", „Milionul" sau recentele „Frumusețea diavolului" și „Frumoasele nopții", a primit luna trecută Marele Premiu al Cinematografiei, pentru ultima lui realizare, „Porte de Lilas".

Asaltat de mai multe obligații contractuale, actorul Vittorio de Sica trebuie să amîne pentru la toamnă proiectele regizorului Vittorio de Sica. Vara aceasta, talentatul artist se vede obligat să filmeze aproape concomitent în trei filme: „Contele Max", „Pîine, dragoste și Andaluzia" și „Să salvăm panorama". Destul de obositor, mai ales dacă ținem seama că în timp ce ultimul film se turnează în Italia, primele două se lucrează în studiourile spaniole.

Nouătăți din studiourile DEFA: pe două platouri alăturate s-au pregătit două noi filme muzicale închinate creației unor cunoscuți compozitori de operetă. Astfel, filmul „Barcarola", regizat de dr. Koich, va repovesti viața lui Offenbach, iar „Mazurca dragostei" va fi o transpunere a operetei lui Millöcker, „Studentul cerșetor".

Un nou film sovietic, actualmente în lucru în studiourile din Kiev, are la bază o lucrare de Maxim Gorki, nuvela „Malva". Regizorul noului film ucrainean va fi V. Braun, iar în rolul titular va apare Izidra Rittenberga.

La bogata galerie de personaje interpretate de simpaticul comedian ceh Jaroslav Marvan, se va adăuga și figura unui detectiv, care va susține, pe bună dreptate, că „Afacerea nu s-a clasat" în noua comedie polițistă pe care o pregătesc studiourile din Barandov.

TINERETUL FRANCEZ își manifestă repulsia față de prezența la comandamentul N.A.T.O. din Fontainbleau a generalului Speidel.

Caricatura de pe panou exprimă în chip sugestiv și cu forță satirică atitudinea soldaților francezi față de călăul hitlerist.

Foto: PASZKOWIAK

SIMBOLICA DREPTATE YANKEE. În Panama a fost dezvelit monumentul președintelui republicii, Remon, asasinat în 1955. În centrul figurilor secundare care înconjoară monumentul se află și statuia alăturată, intitulată „Dreptatea".

După cît e de simbolică și atrăgătoare, se pare că această „Dreptate" a fost construită după schițele F.B.I.-ului.

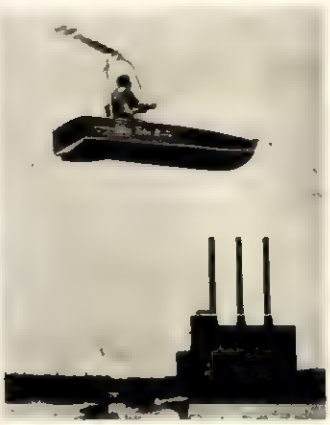

„BARCA ZBURĂTOARE" s-ar putea denumi această inovație a tînărului danez Bent Stig Moller din Copenhaga. Cu ajutorul unui rotor de șapte metri, el a reușit să-și transforme barca cu motor într-un adevărat helicopter.

ÎN PIAȚA SAN MARCO din Veneția a făcut senzație apariția acestui leopard, în compania unor femei admirate pentru curajul lor remarcabil.

După cum se vede, însă, și publicul dă dovadă de același „curaj", bineînțeles după ce a aflat că este vorba de un leopard dresat de cele două protagoniste ale circului „Krone", aflat în turneu în Italia.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7 PIAȚA SCÎNTEII Tel. 7.60.10 int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii I. V. Stalin

UMOR

CE-OR FI VRÎND, OARE. SĂ NE SPUNĂ?

de Tristan BERNARD

Aceasta era problema pe care şi-o puneau savanţii, reuniţi la Pampeluna pentru a căuta mijloacele de comunicaţie posibile între Pămînt şi Marte. Un acord se stabilise şi anume că semnele luminoase observate la suprafaţa planetei Marte erau nişte semnale adresate nouă, pămînteni-lor, şi rămînea numai să li se găsească înţelesul.

Lucrul nu era îndoielnic; pentru ce oare şi-ar pierde vremea o planetă luminîndu-se *à giorno*, dacă nu pentru a comunica cu alte planete?

Doctorul Isodarus prezentă o moţiune care fu adoptată în unanimitate.

„Trebuie să admitem — spunea acest savant — că marţienii sînt cu mult mai avansaţi decît noi pe căile progresului şi că şi-au dat seama prin mijloace perfecţionate de telefonie şi telefotie de tot ce se întîmplă pe planeta noastră. Să încercăm să le scriem în franţuzeşte. Toată chestia asta nu o să ne coste decît douăzeci şi două de miliarde".

Pentru a scrie unor oameni care locuiau atît de departe, trebuia procurată o foaie de hîrtie enormă şi mai ales un teren foarte plat pentru a o desfăşura. A fost ales locul clasic pentru o experienţă de acest gen, deşerturile Africii Centrale. Au fost suprimate oaze, au fost rase de pe faţa pămîntului sate de negri pentru ca imensa foaie de hîrtie să nu facă cute. Cu această ocazie, au fost civilizaţi numeroşi indigeni şi au fost convertiţi la vegetarism toţi canibalii din Uandri, Uandgé şi Uandga, care erau atît de amatori de carne de om că-şi hrăneau burţile cu propriile lor urechi.

A fost rechiziţionată toată producţia fabricilor de cerneală, astfel că acest articol începu să lipsească în Europa. D-na Severine a fost nevoită să-şi scrie pe coajă de copac elocventele sale apeluri la caritatea publică, în vreme ce toboşarii oraşului, a doma vechilor rapsozi, declamau la răspîntiile din Limoges, Andelys şi Loudeac alexandrinii domnului François Coppée.

Cînd, prin procedee chimice, cerneala a fost făcută perfect luminoasă, imense rulouri trase de boi au întins-o pe foaia de hîrtie pentru a forma litere. Această muncă dură aproape patru luni. Cum semnalele de pe Marte continuau cu mai multă stăruinţă, s-a hotărît ca pentru început să se trimită următoarea scurtă întrebare.

„Ce doriţi?"

Fiecare din aceste litere măsura o sută de leghe în înălţime. Şi pe fiecare „i" se punea un punct cu un asemenea diametru, că o întreagă armată putea să evolueze în voie pe suprafaţa sa.

Inscripţia o dată terminată, se aşteptă răspunsul, la marele observator din Gabon. Aşteptarea nu fu lungă. După douăzeci şi patru de ore veni răspunsul planetei Marte prin litere luminoase, izolate, care apăreau una după alta, din sfert în sfert de oră. Observatorul le comunica pămînteni-lor suprataluraţi.

Or, răspunsul la întrebarea: „Ce doriţi?" era pur şi simplu: „Nimic".

Atunci a fost desfăşurată în Africa Centrală o nouă foaie de hîrtie, pe care fură scrise următoarele cuvinte (totul nu dură decît şapte luni):

„Atunci de ce ne faceţi semne?"

Şi la care Marte răspunse:

„Dar nu vă facem vouă. Facem semne celor de pe planeta Saturn".

Traducere de Alexandru BALTEŞ

PROVERBE CHINEZEŞTI

● **Chiar şi cea mai palidă cerneală este de preferat celei mai fidele memorii.**

● **Nu-ţi lega ghetele pe un cîmp cu pepeni şi nu-ţi potrivi căciula în cap, cînd te afli într o livadă cu poame, dacă nu vrei să stîrneşti bănuieli...**

● **Numai în timpul iernii, îţi dai seama că pinii şi chiparoşii sînt veşnic verzi.**

● **E mai bine să nu fii de loc, decît să fii nimic.**

● **Pregăteşte-te în clipele de răgaz şi o să-ţi fie de folos cînd vei fi grăbit.**

● **Poate să dureze un an pînă să-ţi faci un prieten, dar e destul o clipă, ca să-i fugăreşti.**

● **Chiar şi cele mai înalte turnuri toţi de la pămînt se înalţă.**

Culese de P. OHRIMENKO
(Din „Ogoniok")

Din seria

„PORTRETE"

de A. POCH

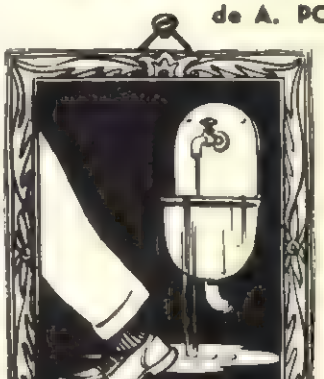

Nepăsătorul
(după mine potopul)

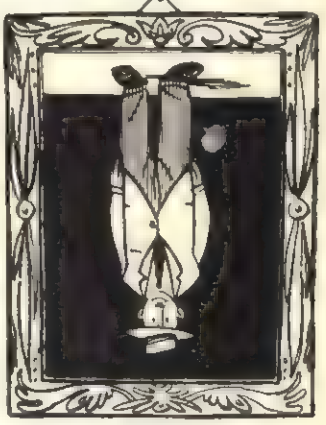

Distratul

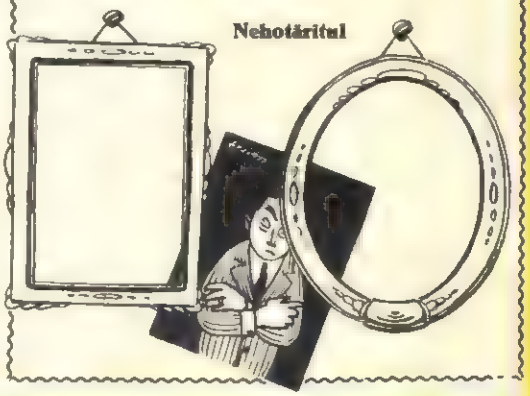

Nehotăritul

ANECDOTE

D-ALE ECRANULUI

În legătură cu începuturile cinematografiei la noi în ţară, se pot povesti o mulţime de întîmplări şi amintiri, dintre care cele mai cu haz au intrat de mult în „inventarul umoristic al anecdotelor.

O asemenea întîmplare s-a petrecut în anul 1906, la grădina Blanduziei din Bucureşti.

Trebuie amintit că premiera primului film la noi a avut loc în anul 1905 şi că pe vremea aceea atît aici, la noi, cît şi în străinătate, filmele rulau în grădinile de vară ale restaurantelor şi uneorica „număr divertisment" la cabarete.

Astfel, în grădina Blanduziei, în timp ce pe ceaşaful prins de gardul grădinii se desfăşura un spectaculos incendiu, un glas defemele, de la o masă din fund, strigă cu putere

— Foc! Săriţi! Foc!

Era o virstinică moşieriţă, proaspăt sosită în Capitală şi care vedea pentru prima oară un film.

Cronica vremurilor istoriseşte, cu mult haz, păţania unui fost prefect conservator de Dolj — vestit prin alegeri măsluite şi nedezlipita-i floare la butonieră. Era în ajunul alegerilor. La guvern, liberalii. Seara, spectacolul de gală cu film, la hotelul-cabaret Minerva. Şeful partidului liberal cu soţia, într-o loja. Întuneric. Pe ecran o mînă desenează o floare, pe care apoi celebrul comic Max Linder şi-o prinde la butonieră.

Şeful liberalilor dă semnalul de alarmă:

— Trădare! Dom' Marcu (întreprenorul localului — N.R.) face reclamă conservatorilor! Trădare! Lumină!

Filmul a fost oprit, apoi interzis, iar Max Linder... expulzat din Craiova.

REPLICĂ

Într-una din nenumăratele sale peregrinări de-a lungul şi de-a latul ţării, regretatul actor Matei Pascally poposi cu trupa într-un tîrg din apropierea Vasluiului.

Un moşier de prin partea locului, un oarecare Ioniţă Burdoiu, care tocmai îşi sărbătorea onomastica, află întîmplător de sosirea „comedianţilor" şi, pentru a-şi distra la masă musafirii, trimite după Pascally.

Să ne spui cîteva „măscări"! De asta te-am chemat! Îl întîmpină pe marele actor boier Ioniţă, stînd totuşi pe-o rînă şi fără a-i întinde măcar mîna. Pentru asta ai să primeşti matale... (şi-i spune o sumă oarecare de bani).

Bineînţeles că Pascally, strîmtorat cum era de datorii (cu o zi înainte surugiul care transporta trupa pretinsese plata întregii datorii), se învoieşte numaidecît, întocmind chiar, acolo, pe loc, programul compus din cîteva monologe din repertoriul clasic francez şi două sau trei cîntecele comice din Alecsandri.

Înainte de a trece în salonul cel mare, unde între timp se pusese masa, jupîn Ioniţă Burdoiu, de teamă ca nu cumva Pascally să rămînă mai departe la petrecere, stîngherind prin prezenţa sa şi mîndicioasele feţe ale musafirilor, îi strase luarea aminte

— După ce ai să spui măscările, îţi iei frumuşel banii şi o stergi!...

La care „comedianţul nu se putu opri să nu-i răspundă

— Îţi regret nespus că n-am ştiut din capul locului că nu sînt obligat să rămîn mai departe în compania dumneavoastră! V-aş fi redus la jumătate preţul cu care m-aţi angajat...

STATISTICĂ

Statistica este o cucerire. Dar trebuie să ştii să citeşti cifrele. Aşa, de exemplu, de curînd, un ziar californian anunţa cu litere de-o şchioapă:

„La Los Angeles, un automobil la fiecare trei oameni şi jumătate!"

Ziarul concurent comenta această ştire în felul următor:

„Jumătăţile de oameni reprezintă pietonii călcaţi de către cellalţi trei!"

(Din „Eulenspiegel")

FLACĂRA

Nr. 17 (114) - 27 iulie 1967

Prețul 1,50 lei

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 18 — (115)

ANUL VI — 3 AUGUST 1957

Din presa de peste hotare

Parcă miroase a ars!
(desen de Klaus Arndt din „Neues Deutschland"-R. D. Germană)

Bossul de peste ocean în Europa occidentală
– Îmi plac politicienii care manifestă maleabilitate.
(desen de B. Efimov din „Krokodil"-U. R. S. S.)

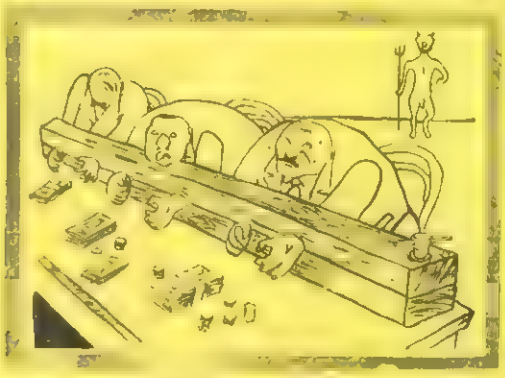

Iadul delapidatorilor
(din „Svět v Obrazech"-R. Cehoslovacă)

Bomba atomică nu este atît de înspăimîntătoare
„Acum, domnii mei, încă vreo doi îngeraşi şi la vîrf un trandafir..."
(din „Simplicissimus"-R. F. Germană)

Preşedinţi „made in S.U.A."
(din „Volksstimme"-Austria)

Dictatorul
(desen de Canova, din „Unità"-Italia)

Reportaj de la FESTIVAL

Delegaţi romîni în răstimpul dintre două manifestări.

Un mic mănunchi din marea familie a popoarelor sovietice. Reprezentanţi ai republicilor unionale frăţeşti.

Ne aflăm pe stadionul „V. I. Lenin" din Moscova. Imensa cupă înţesată de oameni freamătă de emoţie; peste cîteva clipe va începe marea sărbătoare a tineretii. La poarta stadionului, două inele de logodnă—simbol al dăruirii dragostei sincere—pe care sînt scrise cuvintele: „Bine aţi venit!" Bine aţi venit tineri nepoţi ai străbunului nostru pămînt; Moscova vă primeşte cu pîine şi sare, aşa cum a primit întotdeauna pe cei cu inima curată, dăruindu-le, asemenea lui Danko, propria-i inimă.

122 de drapele ale ţărilor participante la Festival flutură în adierea vîntului.

Deodată, privirile se îndreaptă spre tribuna oficială. Sosesc oaspeţii de onoare, conducătorii ţării gazdă şi înalţi oaspeţi de peste hotare. Fanfara anunţă începerea defilării. Apare un glob uriaş. În urma lui steaguri, sute de steaguri şi fete în veşminte albe. Se defilează în ordinea alfabetului sovietic, a, b, v, g, d. Trec solii Australiei, avînd pe costume un cangur, emblema ţării lor. Trec tinerii din Albania, Austria, Algeria. Pitorescul stadionului este de nedescris în aceste clipe. Fiecare coloană îşi are culorile, nuanţele ei. Bulgaria ne sugerează trandafirii. Ungaria muzica lui Liszt şi verdele pustei.

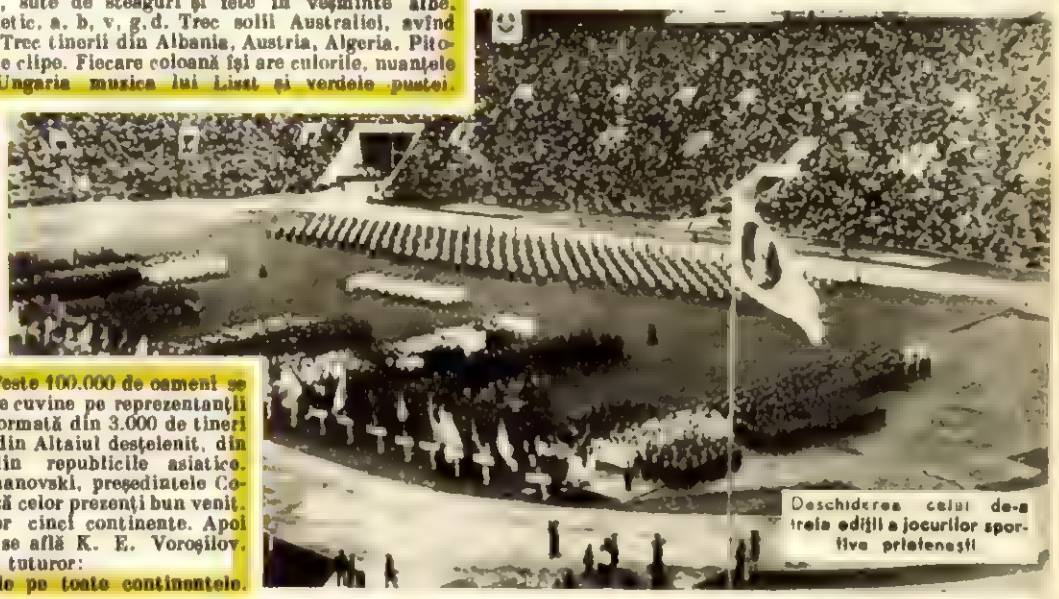

Deschiderea celui de-a treia ediţii a jocurilor sportive prieteneşti

Defilează reprezentanţi ai Argentinei, tineri din Colombo, trimişii studenţilor din Oxford, muncitori din Ţara Galilor. Printre delegaţii Statelor Unite, un tînăr care la sosirea sa la Moscova mărturisea cu emoţie că în viaţa lui n-a văzut o asemenea primire călduroasă.

În mijlocul ovaţiilor entuziaste îşi face apariţia delegaţia R.P.R. Din toate colţurile stadionului răsună cuvintele pace şi prietenie.

Şuvoiul de tineri se revarsă nestăvilit, aducînd pe prim plan pe tinerii din India, din Coreea şi din marea Chină.

O explozie de urale cutremură stadionul. Peste 100.000 de oameni se ridică în picioare pentru a saluta aşa cum se cuvine pe reprezentanţii ţării gazdă. Pe stadion a intrat delegaţia formată din 3.000 de tineri constructori ai comunismului. Au venit din Altaiul deşteleni, din Ucraina însorită, din nordul îngheţat, din republicile asiatice. Parada festivă s-a încheiat. Serghei Romanovski, preşedintele Comitetului de pregătire a Festivalului, urează celor prezenţi bun venit. Pe rînd iau cuvîntul reprezentanţii celor cinci continente. Apoi izbucnesc din nou uralele. La microfon se află K. E. Voroşilov. Cuvîntul său însufleţit cucereşte inimile tuturor:

Aţi venit, dragi prieteni, la Festival de pe toate continentele. din aproape toate ţările globului pămîntesc. Fiecare delegaţie a adus cu sine la Moscova o parte din viaţa poporului ei, cu particularităţile şi trăsăturile sale naţionale... Voi aduceţi cea mai preţioasă contribuţie la nobila cauză comună tuturor popoarelor — cauza consolidării păcii şi prieteniei pe pămînt... Privindu-vă, vreau să spun că în străvechea noastră Moscovă, pe pămîntul nostru a venit pentru a doua oară anul acesta o fermecătoare primăvară... Trăiască tinereţea — minunata primăvară a omenirii. Trăiască popoarele care au trimis pe tinerii lor reprezentanţi la cel de-al VI-lea Festival Mondial!

Încet, încet, se înalţă steagul Festivalului. Zeci de mii de porumbei îşi iau zborul spre înaltul cerului. Tineri din lumea întreagă, staţi de strajă bunului cel mai de preţ: Pacea!

Octav PANCU-Iaşi
Corespondentă prin cablu

Delegaţi din Mexic, Vietnam, Salvador, s-au înfiinţat cu tinerii sovietici.

De peste hotare

LIFE
INTERNATIONAL EDITION
Vol. 23, No. 2 July 22 1957

Între isteria războinică și bigbusiness-ul celor din Wall-Street există o strînsă legătură. Reproducem dintr-un număr recent al revistei americane „Life" reclama ce se face în S.U.A. unor măști plastice de așa-zisă protecție împotriva particulelor radioactive.

„Hy"

12 iulie 1957. O zi toridă, cu nimic deosebită de zilele anterioare. Plămînii uriași ai Americii respiră normal. Act vitale obișnuită: la bursa din Wall-Street, la abatorul din Chicago, la universitatea din Princeton, la fermele din Iowa. Statuia Libertății privește imobilă întinderile oceanului. Plămînii uriași ai Americii continuă să respire ritmic. Deodată, însă...

Deodată încep să urle sirenele pe o mare parte a teritoriului Statelor Unite: alarmă aeriană!

Sirenele urlă. Oamenii aleargă care încotro, fiecare încearcă să se adăpostească cum și unde poate. Sălile de spectacole și restaurantele se golesc rapid, furnicarul de oameni din instituțiile publice, din bănci și magazine, dispare cît ai bate din palme. Străzile devin pustii; rămîn doar polițiști vegheind și automobile abandonate.

La Washington, președintele Eisenhower și colaboratorii săi intimi sînt evacuați de la Casa Albă cu ajutorul helicoptere lor și duși spre o destinație necunoscută.

Bombard ere supersonice, venind dinspre Polul Nord, lansează bombe cu hidrogen. Potrivit calculelor administrației apărării pasive, 55% din populația Statelor Unite — adică 95.521.526 de persoane — este concentrată în regiunile devastate de atacul nuclear. Serviciile apărării pasive au declarat imediat că este dificil să fie apreciat numărul exact al victimelor, dar că este de presupus că o parte însemnată a celor aproape o sută de milioane de oameni locuind în regiunile lovite sînt morți sau răniți. Alte amănunte nu deținem...

★

Evident, nici un bombardier „inamic" nu a atacat Statele Unite, nici o bombă „H" nu a explodat deasupra Americii (înafara celor experimentate în Nevada...) și nici un american nu a murit și nu a fost rănit în urma „atacului" (decît, poate, în învălmășeala și panica produse de alarmă...). Totuși helicopterele s-au ridicat deasupra Casei Albe, evacuînd pe președinte, și milioane de americani s-au ascuns de bombardierele „inamice" înarmate cu bomba „H". Era exercițiul „alarmă 1957"...

Pentru ce a fost nevoie de această mascaradă? Dl. Dulles nu ne-a oferit un răspuns în cadrul obișnuitei sale conferințe de presă săptămînale. În schimb, a declarat candid că nu are nici o părere despre tratativele de dezarmare de la Londra. Și a adăugat, tot candid, că se studiază crearea unui fond de arme nucleare ale N.A.T.O....

Publicul american a citit în ziare că sovieticii fac noi propuneri de dezarmare. Nikita Hrușciov a pătruns, prin intermediul ecranelor de televiziune, în casele a milioane de americani și le-a oferit, calm și zîmbitor, prietenia și colaborarea pașnică a popoarelor sovietice. Americanul mijlociu începea să înțeleagă că „rușii" nu sînt chiar așa de răi cum îi prezintă dl. Nixon sau amiralul Radford: ei nu umblă cu cuțitul în dinți și nici nu urmăresc să șteargă de pe hartă Statele Unite ale Americii. S-or fi gîndit strategii „războiului rece" de la Pentagon și Departamentul de Stat: asta nu-i bine! Ia să mai zgîndărim oleacă opinia publică și să-i stimulăm spaima și ura împotriva rușilor...

...Drept care a fost organizat exercițiul „alarmă 1957".

★

Hotărît lucru, dacă nu există primejdie de agresiune sovietică, ea trebuie inventată! Și a fost inventată: valuri de bombardiere supersonice, venind dinspre Polul Nord (ce avioane să vină dinspre Polul Nord? Din Nicaragua, din Luxemburg?...), bombe H, morți și răniți etc. etc. etc. S-a procedat după toate regulile artei războinice.

Și în acest timp la Londra propunerile sovietice de dezarmare și de înlăturare a primejdiei atomice găseau un slab ecou la reprezentantul american. Or fi avînd alte socoteli inițiatorii exercițiului „alarmă 1957"?...

★

Cînd un bolnav mintal dă semne de anumite tulburări motorii, medicii obișnuiesc să spună: „Hy". Este o prescurtare convențională a cuvîntului isterie: să nu știe și să nu se supere bolnavul.

Exercițiul „alarmă 1957" este o mostră de isterie în toată regula. De isterie războinică colectivă și cu atît mai reprobabilă. Spunem deschis: isterie. Chiar dacă o știi și s-o supără bolnavul!

Petre MACOVEANU

„PROTESTEZ împotriva dărîmării Teatrului Saint-James", a declarat cunoscuta artistă engleză Vivien Leigh — soția lui Laurence Olivier — într-o spectaculoasă intervenție în Camera Lorzilor. În apărarea vechiului teatru londonez — în locul căruia urmează să se construiască imobilul unei mari bănci — s-au ridicat numeroși actori britanici. În fotografie: Vivien Leigh vorbind la un miting de protest la care participă și Laurence Olivier (al doilea din stînga).

Hewlett Johnson, decanul de Canterbury, își petrece concediul în R. P. Polonă. Iată-l cu soția și fiica sa Karen, la plecarea spre Varșovia

ÎN SCHIMB DE EXPERIENȚĂ. O delegație de deputați în Sfatul Popular al orașului Bacău a vizitat recent R.S.S.A. Bașchiria, ca răspuns la vizita făcută la Bacău de un grup de deputați din Bașchiria. În fotografie: membrii delegației băcăoane împreună cu gazdele prietenii sovietici. ↓

CARICATURA SĂPTĂMÎNII

ÎNTRE ALBION ŞI OMAN

COLONIALISTUL ENGLEZ : Faţă de situaţia din regiunea golfului Persic, politica noastră este aceea a... MARILOR ACŢIUNI.

Desen de Radu DRĂGAN

CĂLĂUL patrioţilor guatemalezi, dictatorul Castillo Armas, a fost asasinat în propriul său palat de către unul din membrii propriei sale gărzi. După ce, în urmă cu trei ani, odiosul aventurier a pus mîna pe putere cu ajutorul patronilor săi nordamericani, provocînd mari vărsări de sînge, el a căzut victimă aceloraşi metode teroriste pe care le-a instaurat în Guatemala în schimbul dolarilor trădării. Urît şi blestemat de întregul popor guatemalez, Armas a împărtăşit soarta multor alţi dictatori din America Latină.

Iată-l în fotografie, însoţit de unul din geniştii săi, în zilele cînd Armas se credea stăpîn pe situaţie.

LA MOSCOVA a avut loc o mare expoziţie de modele, cu prilejul celui de-al 8-lea Congres internaţional al Modei. Au fost prezentate ultimele modele de toamnă pentru bărbaţi şi femei.

FOTOCRONICA · FOTOCRONICA · FOTOCRONICA

Din ţară

4 AUGUST, ZIUA MARINEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE, sărbătoreşte întregului nostru popor care înconjoară cu dragoste pe apărătorii frontierelor maritime ale ţării.

Fotografie de Viorel LUPU

LA CÎMPINA, ÎNTR-UN CADRU SOLEMN, a fost dezvelit duminică monumentul lui Nicolae Grigorescu, de la moartea căruia s-au împlinit 50 de ani. Monumentul a fost ridicat în faţa casei în care a trăit marele pictor, azi casă memorială.

Fotografie de F. URSEANU

STRÎNSUL GRÎULUI S-A TERMINAT în satul Găgeni (regiunea Craiova). Acum este rîndul pionierilor să strîngă spicele rămase pe cîmp.

ÎN VOLERELE FAZANERIEI „23 AUGUST" din Pischia (regiunea Timişoara) crese, în momentul de faţă, 1.200 de fazani.

CU PRILEJUL ÎMPLINIRII A 25 DE ANI de la absolvirea studiilor universitare, vreo 80 de medici au sărbătorit evenimentul întrunindu-se în amfiteatrul Institutului Medico-Farmaceutic din Bucureşti. Locul de onoare a fost dat, firesc, profesorilor promoţiei, dintre care recunoaştem în fotografia de faţă (de la stînga la dreapta) pe: acad. prof. dr. N. Hortolomei, prof. dr. Manolescu şi prof. dr. Anna Jienu.

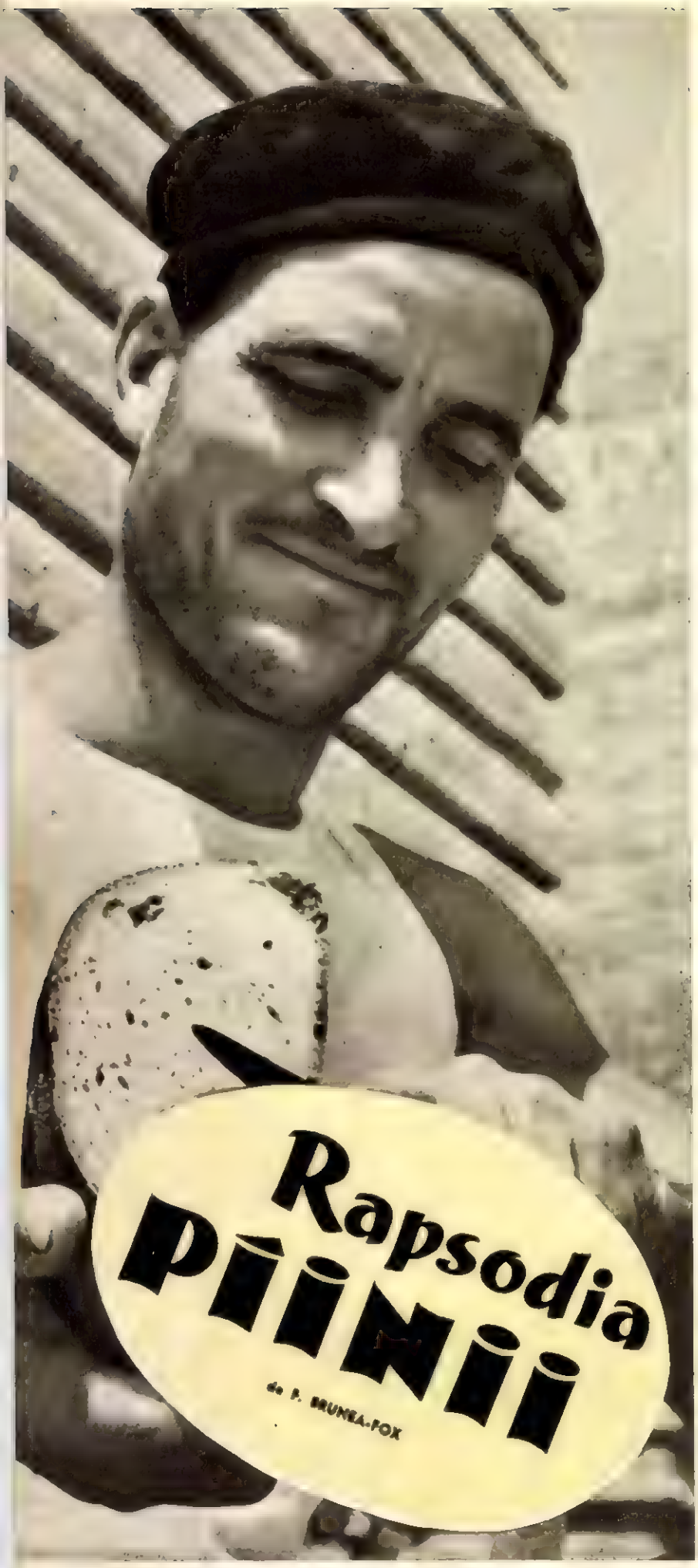

Rapsodia pîinii

de P. BRUNEA-FOX

La mijirea fiecărui început de zi, e pîinea. Și cu acest astru luminos, universal ca soarele, aș porni un film ce și-ar propune să descrie o zi din viața Capitalei. Cu vrăbiile guresc ciugulind în bătătura morii grîu și fărîmituri de pită caldă. Cu caravana camioanelor lăsînd pe străzi cel mai bun și mai optimist cîntec de trezire. Acea „aubade", cum zic francujii, ce delectează cu parfum visul copiilor, ultimul vis precedînd ora sculării mai tîrzie, iarna; care-l face pe muncitorul matinal să scoată capul pe fereastră vara, ca să adulmece mireasma deosebită, primordială, a aurorei și să exclame satisfăcut: „Miroase a pîine proaspătă".

Nu știu cum s-ar desfășura scenariul, ce imagini oglindind caracterul atîtor activități cuprinse în cadrul unei zile a vremii noastre sînt indispensabile. Dar oricare ar fi ele, inspirate de realități grăitoare, ecranul îl văd însuflețit de această imagine inițială pe care aș readuce-o din cînd în cînd — ca un leit-motiv într-o rapsodie dedicată orașului modern — în felurite perioade ale orelor citadine. În chifla pe care o mușcă, în recreație, școlarul... În coltucul ieșit puțin din buzunarul hainei aninate de zidar de cuiul schelei, sus, la al optulea etaj... În tăvile cu patiserie descărcate din camionetă, la cofetăriile periferice... În scena vesperală a plăcintăriilor, cînd gurile se frig mestecînd pateurile fierbinți. Și în ultima viziune ce încheie simfonia activă a zilei, aceea a mecanicului supraveghind motoarele uzinei electrice, tîrziu, cînd orașul doarme. Refuz să-l fixez în atitudinea rigidă în care unii scriitori personifică conștiința muncii, înțepenit, cu ochii ațintiți ceasuri de-a rîndul pe dinamometru. Îl văd scrutînd din cînd în cînd prin fereastră luminile orașului și mestecînd agale o bucată de pîine.

TITANUL HRANEI NOASTRE

E ca o lampă strălucind de lumină la căpătîiul zilei nou-născute — pîinea. Dar pentru ca niciodată să nu se stingă, uleiul ei trebuie întreținut veșnic. Îl scoate plugarul din fîntîna grasă a pămîntului, îi dă formă și contur familiar brutarul și această permanentă grijă a brutarului de a aprinde în fiece început de zi lampa pîinii, angrenat în scenariul închinat metropolei.

Am găsit elementele făuririi lui, la o fabrică de pîine. Cea mai mare din țară, cum îi stă frumos unei întreprinderi de panificație răspunzătoare de majora parte a necesităților Capitalei. „Constantin David" se numește fabrica și cînd o vizitezi pentru prima oară îți se par mititele celelalte „brutării" bucureștene, totuși „barosane", unele.

Cînd vezi o cădere de apă captată în turbine, te interesează să știi, după ce ai admirat tabloul, forța ei energetică. Intrînd în curtea combinatului, am măsurat cu privirea enormele proporții ale clădirii întinse pe multe hectare de teren, înălțate pe cîteva etaje. Nu o singură clădire. Clădiri. Unite sus prin pasarele, ca într-un sistem arterial, prin care circulă materia primă și cea semilucrată. Aveam pe retină priveliștea masivă a zidurilor și imediat am întrebat:

— Cîtă pîine livrează colosul ăsta, ca să-și justifice statura?

— O sută patruzeci și cinci de mii de pîini zilnic — a răspuns, simplu, tovarășul Bacheș Dumitru, șeful producției.

Împrumutîndu-i tonul, am aprobat. Ca și cum nici nu era de așteptat o altfel de performanță, din partea unui atlet cu asemenea mușchiulatură.

— Frumos!

— Afară de pîine — continuă informatorul, fără să-și schimbe inflexiunea vocii — combinatul nostru e apt și pentru alte lucruri, lăsînd la o parte moara, care macină sute de vagoane pe lună. Fabricăm paste făinoase: spaghete, macaroane...

— Tăiței — l-am ajutat, ca să vadă că nu mi-e străină familia acestor specialități.

— Da, tăiței. Apoi chifle și patiserie, brioșe, b'scuiți obișnuiți și cu ciocolată. Numai „Eugenia", „Primăvara", „Pișcoturi populare" însumează 2500-3000 kilograme zilnic.

— „Eugenia"? „Primăvara"? Îmi plac denumirile.

— Destinați copiilor — mă lămurește, cu un surîs patern ce trădează, în pofida vîrstei sale tinere, natura familială a sentimentelor consacrate celei mai fragede categorii de „consumatori". Dar toate astea sînt mai sugestive văzute la fața locului, secție cu secție, tovarășe ziarist.

UȘOR SE MĂNÎNCĂ, TRUDNIC SE FABRICĂ

Fusesem prevenit că, la „Constantin David", sistemul mecanizării maxime ușurează enorm munca omului. Într-adevăr, o fabrică modernă de pîine te depărtează fantastic de fizionomia clasică a brutăriei. Malaxoare, benzi rulante, prese, scripete, cuptoare ca de uzină, imen-

... Am măsurat cu privirea enormele proporții ale clădirii întinse pe multe hectare de teren, înălțate pe cîteva etaje...

sitatea sălilor au travestit industrial înfățișarea consacrată de imaginea desuetă a brutarului cu tichie albă pe cap și brațe suflecate, cu bustul gol vara, săvîrșind toate fazele pităritului, de la căratul sacilor cu făină, în spinare, la înșirarea jimblelor coapte pe taraba din fața cuptorului. Te-ai crede într-o fabrică — să zicem de... confecțiuni — mecanizată, dacă mireasma bună a pîinii, pospaiul făinii pe dușumea n-ar trăda caracterul industriei. Făina curge de la moară, sărind peste spațiul curții, în depozitul fabricii. Aluatul amestecat în malaxoare cade dedesubt, într-o năzdrăvănie care îl taie, îl cîntărește automat și-l expediază îmbucătățit, înșirat pe o bandă rulantă, printr-un tunel lung de 25 metri, în sala de dospit. Extrase din rafturile dulapurilor unde și-au isprăvit siesta, movilițele de coacă instalate din nou pe banda rulantă pornesc spre sala celor 13 cuptoare uriașe, fiecare cu 3 guri.

S-ar părea că în acest univers mecanic ce ocupă scena, rolul muncitorului e eminamente secundar, de „culise", decorativ. Nu-i așa. Ne brodisem și într-o dimineață toridă, al cărei efect se resimțea cu o întreită sporire în ateliere și în special jos, în sala cuptoarelor, unde l-am regăsit pe muncitorul înarmat cu incomensurabila lopată. Pînă cînd această sculă patriarhală va fi înlocuită — cum mi se spune — cu un instrument mecanic de introdus dospeala în cuptor, cocătorii Maxim Dumitru, Dragnea Niculina, Dona Gheorghe, Florea Gheorghe și alți tovarăși de îndeletnicire mai au de furcă solid cu... nădușeala. Pe bustul lor gol, teribila dogoare se lichefia, în ciuda prosopului manevrat necontenit, chiar cînd ușile de fier ale cuptoarelor s-au închis ermetic, disimulate sub faianța ce a uniformizat lungul și înaltul perete al sălii.

Gîfîiam și eu, leoarcă de transpirație.

— Cald? — mă compătimește fratern Florea.

— Uff!

— Trage o gură de apă. E proaspătă; acum am adus-o.

— Grea treabă, tovarășe.

— Pîinea se mănîncă ușor, dar se face cu trudă — zice zîmbind, scrutînd ceasornicul electric fixat lîngă capacul vetrei și care semnalează timpul de coacere. Nu mai stai pînă o scot? Cîteva minute numai...

A și înșfăcat coada lopeții... Și iată franzelele încălecînd iarăși banda rulantă, rumene, alergînd spre sectorul expediției. Dar faza aceasta, e rușinos de mărturisit, am urmărit-o de afară, prin fereastră.

Dacă spațiul revistei n-ar fi drămuit, v-aș plimba și prin celelalte secții. La patiserie, desigur, unde fete în halate albe supraveghează buna funcționare a mașinilor. Aceste aparate ingenioase toarnă în forme aluatul, îl stanțează, îl coc, în minimum de timp. M-au impresionat curățenia sălilor, condițiile igienice în care decurge mînuirea materialului alimentar. Ba, ca să le desăvîrșească, inginerul Negoescu șeful serviciului tehnic, a introdus o inovație. Pîinea nu mai e depozitată în dulapuri mobile, ca pînă acum, pentru a fi transportată afară, la autodubă, cu mîna. Adusă pe eterna bandă rulantă, ea se așază singură în sute de lădițe și, de asemeni, din lădițe este debitată la magazinele de desfacere, reducîndu-se la minimum contactul cu mîinile încărcătorilor, ale personalului de la serviciul transportului, ale clienților pasionați de pipăire.

BOB ÎNFRĂȚIT

Am lăsat la urmă silozurile. Pentru ele, în deosebi, mă deplasasem. Pentru viziunea uriașului rezervor de făină cuprinsă în numeroasele compartimente, cu o capacitate de sute de vagoane. La drept vorbind, aceste silozuri mi-au inspirat imaginea pîinii ce răsare cu soarele în fiecare fapt al dimineții. Ele o condiționează, îi asigură ivirea.

— Cum stăm, tovarășe Rohrlich?

— Normal — îmi răspunde șeful silozurilor. Grîul sovietic a restabilit o denivelare determinată de o oarecare deficiență a anului agricol 1956. Din cantitatea de 450.000 tone contractate ca ajutor frățesc pentru țară, fabrica noastră a folosit pînă acum 15.000 tone.

— Mi-ar face o nespusă plăcere să-l văd.

— E sub ochii dumitale. Acela ce se descarcă în acest moment.

La rampa silozurilor aurii.

...Aluatul amestecat în malaxoare cade dedesubt într-o năzdrăvănie care-l taie.

...Unite sus prin pasarele, ca un sistem arterial, prin care circulă materia primă și cea semifabricată.

...L-am regăsit pe muncitorul înarmat cu incomensurabila lopată...

...Se asază singură în sute de lădiţe şi, de asemenea, din lădiţe este debitată la magazinele de desfacere.

curgea la subsol, prin uşa unuia din cele cîteva vagoane bucşite cu grîu. Aluneca muzical pe jgheabul de zinc, ca un şuvoi sorbit de un abis subteran.

— Să coborîm în compartimente... Te pricepi să deosebeşti calitativ un bob de un altul? — m-a întrebat tovarăşul Rohrlich; deschizînd, ajunşi jos, o uşă.

— Hm, nu prea

— Ai să-l recunoşti. Hai să încercăm. Ia o mînă de grîu sovietic şi una de grîu de-al nostru. Ăsta de ici şi ăsta de colo. Aşa. Ce observi?

— Parcă grîul sovietic e mai robust şi mai pur.

— Ai ochi bun... Deşi acest lucru nu-i greu de distins, impurităţile lipsind cu totul din grîul sovietic. Condiţiile în care se cultivă în U.R.S.S. îi asigură această calitate. Al nostru conţine 7-10 la sută impurităţi. Observă, asta-i neghină, asta măzăriche, asta secară. Cel sovietic parcă-i fărîmiţe de aur curat.

— E vreo deosebire şi sub raport nutritiv?

— Mare. Procentul de gluten — principiul esenţial al gramineei — e de 40 la sută faţă de 20-26 la sută la grîul nostru.

— Îl utilizaţi separat, grîul sovietic?

— Nu. Îl amestecăm cu al nostru: jumătate-jumătate.

— Acum îmi dau seama în ce măsură produsele dumneavoastră sporesc în calităţi nutritive, prin această combinaţie a materiei de bază. Dar, vezi dumneata, mai e ceva care mă emoţionează. Ştii ce?

— Parcă intuiesc...

— Mă emoţionează această înfrăţire între cele două roade ale pămînturilor prietene. O transfuzie de voinicie, spontană, generoasă.

— Şi neprecupeţită , nu cum făceau alţii de peste ocean, cînd eram la aman — completează tovarăşul Rohrlich..

PRIMA PÎINE

Traversînd curtea opărită de arşiţă, cu rumoare relaxată aci, la ceasul amiezii, nici nu-ţi vine a crede că în ăst timp îndărătul zidurilor înalte, sute de braţe continuă a efectua solemna muncă a pîinii. Prin poarta fabricii intră, ca nişte corăbii într-un port al abundenţei, pentru a fi din nou încărcate, autocamioanele. Au şi tras la uşa depozitului încadrat de stivele lădiţelor, provizoriu goale. De cum au adulmecat pîinea caldă, puzderie de vrăbii s-au ivit din toate vămile cartierului, pentru al doilea ospăţ succedat celui din zori, cînd primele „cuptoare" au pornit să alimenteze centrele Capitalei. Aerul fierbinte miroase a făină, a ciocolată, a patiserie apetisantă, ce face să-ţi freamăte nările cînd treci pe lîngă o casă gospodărească la ora prăjiturii festive, sau pe la o cofetărie cu laborator propriu.

O haraba plină cu saci dolofani intră scîrţîind, oprindu-se pe podeaua decimalului.

— E primul grîu din recolta nouă — ne înştiinţează, radios, tovarăşul Dulău Florian, conducătorul tehnic al combinatului.

— De unde-i?

— De la gospodăria noastră —se grăbeşte cu răspunsul un omuleţ rotofei, cu biciuşca petrecută după ceafă şi mustaţa puţin umedă la sfîrcuri, să juri că de bere (sau poate mă înşală culoarea blondă a mustăţii).

— De la care gospodărie?

— Olga Bancic, frate — zice conducătorul căruţei, mirat că mai este nevoie de explicaţie. Colectiva din Dragomireştii din Deal, raionul Gheorghiu-Dej, frate.

— Adevărat?

— Tot aşa de adevărat precum mi-e numele Jicicov Marcu — zice din ce în ce mai mirat. Dacă eşti de acilea, de la moară, cum se face că nu ştii că eu îs de acolo?...

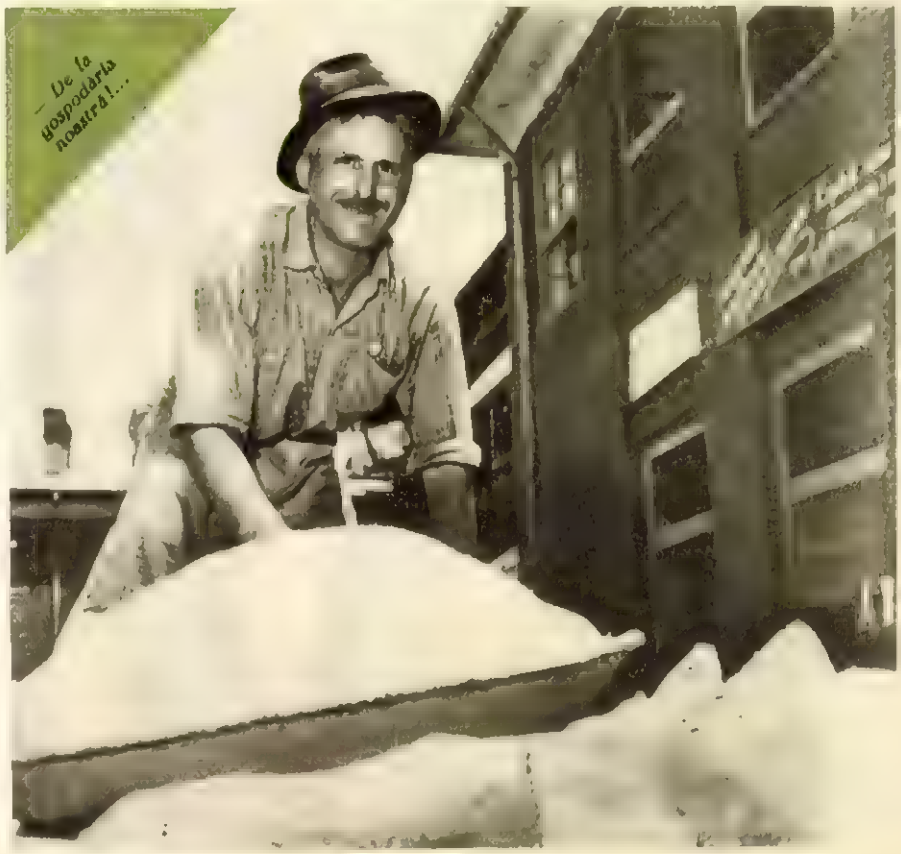

SEMNE

DE LA 2 LA 35.000 CAI-PUTERE

de Maria ARSENE

A venit acasă Toth. Toth Alexandru, care pînă ieri fusese militar în termen. S-a dus la cîmp. Iugărul familiei era arat şi însămînţat ca în toţi anii. Dar, ca în fiecare an, oricît de bun, cu ploaie la timp şi soare din vreme, tot nu putea rodi atît ca să le ajungă la toţi.

Către seară Toth a plecat spre şosea, pe marginea căreia, de-a-ntinsul cîtorva hectare, începuseră lucrările centralei electrice Singeorgiu de Pădure.

Bătrînul Toth avea doi cai şi o căruţă cu care căra laptele de la colectare la bază.

La ei se gîndea Alexandru, cînd a întrebat la şantier:

— Aveţi nevoie de o pe eche de braţe?

— Avem.

— Dar nu să tragă la sapă, ci să ţină hăţurile cailor.

— Şi d-astea e nevoie.

Dar ghiocul era mic. Nici cît să care cu el un metru cub de pămînt. Şi căişorii slabi, căci ce prindea bătrînul după ei n-ajungea nici pentru sufletele familiei, nici pentru sufletele cailor.

— Ce facem, tată?

— Dei Zic să iau căişorii şi să trec înapoi, la bidoanele cu lapte. Iar tu...

— Eu...

★

S-a angajat Toth Alexandru sezonier pe şantierul centralei electrice. Muncă necalificată. Cu braţele. Cu pumnii şi cu palmele învîrtoşate pe cozile de sapă, de tîrnăcoape şi de roabe. După şase luni, trecu, din zilier, permanent. Apoi, paznic cu leafă la lună şi descărcător de vagoane.

A mai trecut un an şi jumătate şi iată-l pe Toth absolvent al şcolii de pregătire tehnică înfiinţate pe lîngă uzină. Din august şi pînă-n septembrie al celuilalt an a tot învăţat. Absolvind cu „bine" gradul întîi, a fost trecut la maşini. La cuptoare şi cazane.

Şi s-a mai scurs un an. Din nou la şcoală. De data aceasta, şcoală de specializare de gradul doi, pentru turbine. Şase luni a buchisit în cărţi, a răspuns profesorilor şi a făcut practică în sala maşinilor. A luat iarăşi un „bine". Nu un „foarte bine", ci doar un „bine".

Foarte bine a fost doar faptul că Toth, care vorbeşte acasă limba maghiară, a reuşit să-şi însuşească în limba română, tot atît de curgător ca şi în cea maternă, întreaga terminologie tehnică cu care fostul zilier şi căruţaş s-a prezentat în faţa comisiei de ingineri.

★

Prin fereastra deschisă se văd turnul uriaş de zid al răcitorului, clădirile anexe, cîmpul verde şi dealurile ce străjuiesc drumul. Trec maşini, tractoare, autocamioane... O limuzină de lux... Şi un ghioc cu doi căişori.

Unul murg, celălalt pintenog şi cu o pată albă, cît un bănuţ de cinci, pe frunte.

Ghiocul a oprit în faţa porţii de fier a uzinei. Bătrînul de pe capră şi căişorii aşteaptă.

★

Alexandru mai controlează o dată aparatele turbinei. Ale turbinei numărul unu, care are 35 de mii de cai-putere. Cai de aburi, nepintenogi şi fără pete albe în frunţi. Dar în stare, laolaltă, să dea curent pentru şase oraşe ca Tg. Mureş şi încă să le mai rămînă, ca să trimită pe fir gros de aramă, pînă la capăt de ţară şi poate mai departe, scînteia nevăzută...

★

A predat Toth Alexandru schimbului miile de cai-putere. A coborît în curtea largă şi de acolo a ieşit pe poartă afară.

S-a suit în ghioc, pe capră, alături de bătrîn. A prins hăţurile.

— Hai, băieţi!

Ghiocul se urneşte greoi. Căişorii îs obosiţi. Ei nu pot zbura pe fire, cît ai clipi, mii de kilometri. Pasul lor e mărunt şi rar, aşa cum le şade bine unor cai ce au trudit cărînd, de la centru la gară, laptele pentru copiii de la oraş.

— Hai, băieţi! Ştii, tată, ce mă gîndii? Tot am banii strînşi la C.E.C. şi materialele în ogradă. De săptămîna viitoare chem meşterii să-mi ridice casă. Hai; băieţi!

★

În stînga şoselei, acceleratul trece, cu peste o sută la oră, de-a lungul panglicilor de oţel.

Murgul şi pintenogul au luat-o la trap...

BOMBOANA

Schiță de Sergiu Fărcășan

Ilustrație de N. POPESCU

Sergiu Fărcășan

Cantonamentul militar era perfect camuflat. Locotenentul Mazilu dete deoparte — numai pentru o clipă — perdeaua neagră de la fereastra camerei sale. Afară nu se vedea decît întunericul pămînturilor rusești, copleșite de umbra roșiatică a războiului. Mereu i se părea că undeva, departe, pîlpîie ceva roșu. De fapt era întuneric și nu se vedea nimic. Doar în mijlocul curții, în dreptul cîtorva gropi, un felinar singuratic, camuflat în albastru murdar, arunca o licărire îndoielnică.

— Închide ochii și deschide gura! porunci el trist.

Fetița se supuse pe dată, încrezătoare și bucuroasă. Mazilu luă din sertar o bomboană și i-o puse repede în gură. Cu ochii încă închiși — ca pentru a savura mai bine gustul bomboanei — fetița își întoarse capul spre el. Își ținea pleoapele închise, dar parcă îl privea și privirea-i părea plină de încredere. Avea părul blond-roșcat și sub pleoapele străvezii stăteau ascunși niște ochi albaștri. Era o fetiță cam slăbuță, însă mînuțele le avea rotunde și pline, așa cum sînt ele de obicei numai la copiii dolofani. Din pricina părului ei blond-roșcat, oberlieutenantul Fritsche spunea că fetița trebuie să aibă sîngele amestecat; *„dar și dacă est curat rusoic, tot una dracu est"*, adăuga el întotdeauna plictisit.

Nici vîrsta nu i-o cunoșteau. Un indiciu al numărului de ani era statura cam micuță — chiar dacă țineai seama că e un copil care pesemne suferise mult. Alt semn era numărul de cuvinte românești pe care izbutise să le învețe în cîteva luni. După asemenea amănunte, ei toți socoteau că fetița trebuie să aibă vreo patru ani, dacă nu mai mult. Fritsche însă era de părere că s-ar putea să fie mai mică. *„Femeie rusoic est mare"*, spunea el despre statură, cît despre numărul de cuvinte învățate de fetiță adăuga: *„popor inferior învață mai iute limba de popor superior. Fetița mic"*.

Fără un cuvînt, fetița, ca la ea acasă, se așeză pe un scaun și îl privi pe Mazilu plină de încredere, punîndu-și liniștită mîinile în poală. Avea o rochiță de stambă, de culoare kaki. I-o croiseră fără îndemînare mîinile abrutizate de război ale unui meșter croitor din compania a 5-a. Fetița era un copil găsit în pădure, într-un bordei părăsit — altceva nu mai știau despre ea. Nu-și amintea nimic. Devenise un fel de mascotă. Acum stătea cuminte, cu mîinile în poală, și în fața acestei cuminții, neobișnuite la un copil, Mazilu simțea o strîngere de inimă.

Locotenentul se așeză pe un scaun, cuprinzîndu-și genunchiul stîng în mîini, și privi lung chipul copilului, ca și cînd pe acest chip iubitor și nu prea vesel ar fi fost întipărită o taină pe care se căznea s-o dezlege. Da, o taină, și nu a copilului. O taină care-l privea pe însuși Mazilu, o taină a vieții lui. Mulți observaseră ușoara tulburare ce-l cuprindea pe Mazilu în fața mascotei. Fritsche, membru al partidului nazist, om întotdeauna bănuitor, spunea, glumind cu îngăduință, că Mazilu simte o atracție ciudată față de rasa slavă și poate chiar față de comunism.

Mazilu însă nu înțelegea nimic din explicațiile lui Fritsche. Acum privea intrigat chipul fetiței și tot felul de imagini tulburi i se perindau în minte...

Proaspăt absolvent al școlii normale, se plimba nepăsător prin București, pe bulevard, cînd deodată, în dreptul unor lustragii, zări niște uniforme verzui. Tunicile erau foarte scurte și, stînd aplecați deasupra lădițelor lustragiilor, militarii nemți păreau dornici să arate fiecărui trecător cît de scurte sînt aceste tunici; trei, patru, cinci perechi verzui erau bombate spre trecători; dedesubt se zărea cîte o cizmă încă nelustruită, iar cealaltă cizmă apăsa lădița împodobită cu ținte colorate. Pentru prima oară, Mazilu aflase atunci că ei au sosit, că ei se plimbă pe bulevardul lui, cu fete pe care le atrăgea solda mare, cu fete care duceau acasă la părinți cîteva cutii de conserve și un erzaț de ciocolată.

Întorsese capul în altă parte. Nu-l privea și nu voia să știe.

Se obișnuise pe urmă să-și simtă mijlocul încins de centura militară, să salute și să-și întoarcă privirile de la spectacolele ce nu-l priveau. Mărșăluise pe drumurile lungi ale Rusiei, fără să privească la marginea șoselei, unde oameni legănați în spînzurători păreau imense pendule care numărau minutele și ceasurile, și fără să privească înaintea lui, unde neîncetate flăcări roșii și negre îl prevesteau că va găsi același pămînt pîrjolit, și fără să privească nici îndărăt, spre țara pe care o părăsise... Nici în lături, nici înainte, nici îndărăt. Privea numai la picioare, să vadă pe unde calcă, mergea și mergea mereu, cu fruntea plecată, și vedea cum cizmele lui prăfuite calcă peste praful toamnei și peste zăpada întinată a primăverii, peste pete ruginii de sînge, peste zdrențe pierdute în drum de refugiați, peste foi stinghere de cărți, peste boabe de porumb căzute cine știe de unde, peste oase încă nedînălbite. Auzise trosnet de lemne sparte și, ridicînd capul, văzuse aceleași uniforme verzui și negre, văzuse cum oameni îmbrăcați în aceste uniforme prind copii, împreunîndu-le picioarele, văzuse cum îi învîrtesc prin aer ca pe niște buzdugane vii, văzuse cum îi reped cu capul în stîlpii de pe marginea drumului, văzuse totul, auzise totul, îi răsuna și acum în minte trosnetul oaselor fragede, văzuse totul și mereu își pleca fruntea, să nu vadă decît pe unde calcă.

— Închide ochii și deschide gura! spuse el din nou.

Fetița, care se obișnuise cu el și avea încredere în el, scoase unul din rarele ei zîmbete și rămase așa, aproape fericită, așteptînd... Mazilu îi mai dădu o bomboană, o bomboană pestriță la culoare, aspră la supt, o bomboană de război, care îi plăcea mult fetiței. Încredințîndu-i bricheta lui sclipitoare, o lăsă să-și vadă de joaca ei tăcută, sfielnică, și merse din nou la fereastră, ungîndu-și distrat revolverul, ridicînd iarăși, în răstimpuri, colțul perdelei, uitîndu-se cu un sentiment nelămurit în jos, la întunericul parcă sîngeriu de afară.

Tocmai atunci intră în cameră Fritsche. Mazilu îl simți parcă, știa precis că e Fritsche, dar nu se întoarse de la fereastră. Nu voia să-i încurajeze, știa că oberlieutenantul îi va lua un nou interogatoriu, camuflat sub forma convorbirii amicale între ofițeri. Pe Fritsche, românul acesta cu ochii căprui cam prea tulburi și cam prea bombați îl îngrijora. Avea în el ceva slab, o slăbiciune pe care omul o moștenise probabil de la animalele inferioare; lui Fritsche îi plăceau oamenii frumoși, cruzi și viguroși, cu mușchi și nervi de oțel, tigri, pantere. Slăbiciunea, mila față de ce e slab îl scîrbeau, îl înfuriau și îl îngrijorau. Oriunde simțea ceva străin de supraom, ceva complicat și tainic, străin de înțelegerea lui, era neliniștit ca de o primejdie.

— *Ce mai faci, camerad?* întrebă Fritsche.

Fără să se întoarcă spre el, rămînînd la fereastră, Mazilu îi răspunse încet:

— Nimic. Mă gîndeam.

— *Mult ghindești*, observă Fritsche, chipurile indiferent.

Ar fi vrut să vadă ochii tulburi ai românului. Mazilu se ferea să-l privească, se uita pe fereastră.

Urmă o pauză lungă. Pesemne că Fritsche, cu ochii săi cenușii, ca o flacără rece, îi cercetează camera. În prezența lui Fritsche, locotenentul simțea cum gîndurile i se rostogolesc cu o iuțeală de avalanșă. Îi venea să țipe. Dacă n-ar fi fost omul acesta afurisit, poate că Mazilu ar fi trăit în liniște mai departe. Dar bănuiala lui Fritsche stîrnea în sufletul lui o întrebare neliniștitoare: *nu cumva îl bănuie pe drept?* Nu cumva străinul acesta brutal îi ghicește gîndurile mai bine decît izbutește el însuși s-o facă? Poate că într-adevăr încolțea în sufletul lui — fără ca el s-o știe — ceva față de care Fritsche avea tot dreptul să devină bănuitor.

— *Drăguți fetiț*, spuse Fritsche cu o bunăvoință care suna fals în gura lui, *inse tumneata, ofițer romîn, ai prea mult ghindur de fetiț care poate est poliție, evreic sau rusoic, tot una dracu*.

Execuție

de Nicolae Tăutu

Pătru a lui Ion lipise afișe,
așa citise răgușit domnul grefier,
iar coala tăcut o-mpăturise,
prea mirosea cerneala a cer!

La o parte, domnule prim-gardian,
s-au oprit și plopii să asiste,
dați ordin sever domnule căpitan,
să nu-și ascundă soldații ochii-n batiste.

Gata... Alergați repede, domnule gardian,
să nu afle cei trudiți la cărbune...
Iar Pătru a căzut grămadă ca pe maidan
cu cămașa plină de căpșune!

...Tîrziu, prin ochelarii aburiți domnul grefier
văzînd soarele atît de roș cum răsărise,
tremura speriat că și pe cer
Pătru lipea mai departe afișe!...

1942

Bobul de grîu

de Mihail Cosma

În bobul mic de grîu
E-un strop din viața ta,
Din strigătul dreptății
Ce sate-a răscolit —
Restriști și gînduri — toate —
În el s-au contopit,

În miezul lui de aur,
Curat precum o stea.

E-n el brăzdata frunte
Întîmpinînd furtuni,
Și vîntul, și izvorul
Ce l-au spălat de glod,
Și-un pic de vis din visul,
Ce arde în norod,
Și-un fir de sînge, poate,
Vărsat de-ai tăi străbuni.

El ca un bob de rouă
Azurul sclipitor
Ți-l oglindește astăzi!...
Îl prețuiește dar!
Căci e al muncii tale
Slăvit mărgăritar
Ce scînteiază-ntr-însul
Lumini din viitor!

Tinerețea

de Emilia Căldăraru

Mi-am zărit tinerețea, în dimineața de vară,
Cîntînd, dănțuind, în poiana cea verde-a trifoiului.
Tinerețea mea, mlădioasă, înaltă, fecioară,
Poartă la glezne urmele vechilor lanțuri
Și sus, lîngă sîn, cicatricea urîtă-a războiului.
Iar tălpile-i mici și rotunde apar în lumină
Bătucite și aspre, cu pete de iarbă și tină.

Cîte meleaguri umblară tălpile-acestea mărunte!
Pe cîte cărări îmi purtară tinerețea abia-mbobocită!
Prin sate și tîrguri, la șes și la deal și la munte,
Tîrîndu-și în urmă zăngănitoarele lanțuri
Și ocolind fără preget zimbitoarea ispită,
Tinerețea mea, ciocănea ostenită la ușile toate:
„Oameni, mi-e foame; dați-mi lumină și libertate".

Unii asmuțeau cîinii asupră-i și-o alungau cu ocări.
Alții oftau: „Eh, ce să-i faci; așa-i zodia!"
Iar alții-i spuneau: „Nu mai tot bate cărări;
Rămîi printre noi, că-n curînd, în curînd,
Vom aduce cu mîinile noastre ziua cea dulce ca rodia".
Ce fel de mîini or fi oare asemenea mîini triumfale?...
Spre-a le afla, tinerețea-mi și le-a întins pe-ale sale.

Pe urmă-a venit peste lume năpasta cea mare.
Zadarnic unii șopteau tinerții: i-ați pentru cuget armură.
Plînsetul lumii întregi, de la tropic și pînă la țărmuri polare,
Îi umplu de amar și de groază plăpînda făptură
Și fiece glonț ucigaș trecu și prin inima sa.
Apoi istovită de răni s-a zbătut și-a gemut
Pînă noaptea tîrziu, cu fața ascunsă în lut.

S-a trezit dimineața-ntr-o liniște mare și bună.
Cineva se căznea să-i întoarcă fața spre lume.
Să-i lege multele-i răni și să-i vindece inima.
Și ce straniu-i părea tinerții auzind cum răsună
În liniștea-aceea un glas care-o chemă pe nume.
S-a sculat amețită, slăbită și totuși ușoară:
N-o mai ținea de glezne lanțul de-odinioară.

De-atunci tinerețea mea, mlădioasă, înaltă, fecioară,
Dănțuie-n zori, fericită-n poiana cu verde trifoi,
Merge pe urmă, cîntînd, să secere cu secerătorii,
Coboară în mări și în mine — și-n fiece seară
Urcă la stînă s-audă înduioșatul cimpoi.
Și nu osenește vreodată în a aduce prinos
Întreaga-i suflare și vlagă pentru tot ce-i curat și frumos.

De fapt prezența fetiței era singurul lucru pe care putea Fritsche să i-l reproșeze. Germania național-socialistă punea stăpînire pe întregul pămînt, pe o mie de ani, iar „țigoinerul" acesta cu ochii cam tulburi stătea tăcut și prostește de visător, îngrijindu-se de o fetiță oarecare, cum se mai găseau milioane pe pămînt.

— Venisem în treacăt, să-i dau o bomboană, ca de obicei, glăsui Mazilu, întorcîndu-se și mai deplin cu spatele spre musafirul nepoftit.

Poate că așa va înțelege și va pleca... Cu gesturi indiferente, își unse mai departe arma, pînă termină. O puse la loc, în tocul ei, întrebîndu-se ce face fetița îndărătul lui. Probabil că se juca încetișor cu bricheta.

— *Prea mult ghinduri, prea mult grije!* îl mustră Fritsche amical.

În clipa aceea, nu se știe de ce, în sufletul lui se ivi o reală prietenie pentru aliatul său cel slab; ar fi vrut să-l servească, să-l ajute.

Și din nou se lăsă o pauză lungă, iar Mazilu rămase mai departe la fereastră, cu spatele, privind în răstimpuri joc, în curte, la felinarul singuratic, ținîndu-și fruntea plecată, hotărît să nu se uite înspre Fritsche, să nu-l vadă, să nu se întoarcă de acolo decît cînd celălalt va pleca.

— *Fetiți drăguț... Închiz ochi, deschiz guriț, fetiți drăguț!* se auzi glasul lui Fritsche, prietenos și puțin zbîrnîitor, cu accentul său ciudat. *Închiz ochi, deschiz guriț!*

Răsună o împușcătură — în odaia mică păruse o adevărată bubuitură. Mazilu se întoarse surprins și văzu cum Fritsche retrage țeava revolverului din gura fetiței. Corpul mic nu făcu aproape nici un zgomot, căzînd la pămînt; în mîna neobișnuit de plinuță pentru un copil slab, mai strălucea bricheta, iar rochița kaki și covorul gălbui se acopereau repede cu firicele de sînge palid.

Fritsche, ținînd în mînă arma încă fumegîndă, îl privi satisfăcut și plin de curiozitate, cu ochii săi reci și oțeliți de supraom, iar Mazilu, care își scoase revolverul din toc, trase.

Ochii lui Fritsche se măriră peste măsură, umplîndu-se cu mirare naivă și mînioasă, o mirare cum nu încercase în viața lui. Revolverul îi scăpă la pămînt cu un zgomot surd, oberlieutenantul își cuprinse umărul drept cu mîna stîngă, se îndoi legănîndu-se pe vîrfuri și căzu, mai întîi în genunchi, apoi cu fața îngropată în covor, chiar lîngă băltoaca mică de sînge ce începea să se formeze.

De afară, din curte, se auzeau zgomotele militarilor alarmați de cele două împușcături.

Gîfîind, Fritsche — care fusese rănit ușor, la umăr—își ridică fruntea și încercă să se tîrască spre revolver, sprijinindu-se în mîna stîngă.

Mazilu îl privea ca hipnotizat și în mintea lui se învălmășeau lădițele lustragiilor, cizmele, capetele zdrobite ale copiilor, stîlpii de telegraf, pete roșii și alte pete, verzui. Un cerc de oțel cenușiu-albăstrui, de culoarea ochilor lui Fritsche, îi încingea parcă tîmplele și simțea cum întreaga lui ființă și parcă întregul pămînt urlă de durere sub apăsarea metalului dur.

De pe coridor se auzeau zgomote de uși care se deschid și se închid. Fetița zăcea, mai cuminte decît acum o jumătate de oră.

După cîteva clipe, gîfîiturile lui Fritsche nu se mai auziră, acoperite de zgomotul ușilor, care deveneau tot mai puternic. Pesemne că oamenii, căutînd locul de unde au pornit împușcăturile, se apropiau tot mai mult de camera lui Mazilu.

Fritsche, ajungînd aproape de revolverul pe care-l scăpase, își ridică privirile și văzu că Mazilu a rămas cu arma în mînă. În ochii lui Fritsche, mirați și mînioși, metalici, parcă apăru deodată ceva rugător, ceva care cerea milă, și în această clipă, simțind cum îi plesnește cercul de oțel din jurul tîmplelor, parcă ușurat de o povară enormă, fără să mai ochească, țipînd, Mazilu deșertă, unul după altul, șase gloanțe, în trupul oberlieutenantului. Trăsese în grabă. Îi fusese frică să nu i se facă milă de el, sau să nu șovăie, să nu spere că lucrurile se vor putea aranja. Fritsche mai tresălta încă.

Se deschideau mereu mai aproape ușile de pe coridor. Curînd avea să sosească la rînd și odaia lui Mazilu.

Îi mai rămăsese pe țeavă un glonț, ultimul.

Timp de o clipă șovăi. Apoi, încordîndu-și brațul, că nu cumva să tremure la acest ultim glonț, nu cumva să existe riscul de a greși, trase... Îl nimeri pe Fritsche drept în frunte, puțin deasupra rădăcinii nasului, și văzu că de astă dată nu mai mișcă. Își păstrase acest glonț pentru el însuși.

În ultima clipă se gîndise că totuși ar trebui să mai trăiască măcar cîteva ore: nu-și terminase firul gîndurilor. Mai erau cîteva lucruri pe care voia să și le lămurească. Dar, încă de pe acum, nu-i părea rău după acest ultim glonț; încă nu avusese timp să se gîndească mai bine, însă știa că nu va avea de ce să se rușineze, n-are de ce să-și pună singur capăt zilelor. Știa că multe lucruri, pe care nu îndrăznise niciodată să și le mărturisească, îi vor apărea acum în fața ochilor, limpezite...

Se deschideau ultimele uși înainte de camera lui.

Cu un gest întrucîtva obosit, aruncă arma la pămînt, iar arma clincăni ușor, izbindu-se de bricheta rămasă lîngă palma deschisă a fetiței, lîngă mîna neobișnuit de plinuță pentru un copil atît de slab.

Apoi Mazilu își ridică fruntea, își încrucișă brațele pe piept și privi cu hotărîre spre ușa care avea să se deschidă dintr-o clipă într-alta

interviu cu MIZERIA

de Cesare ZAVATTINI

Milano. Un cartier de la periferie. Case vechi, joase și posomorîte ca niște cazărmi, vîrîte una într-alta. Aci, în fața unei mici dughene, a întîlnit Cesare Zavattini, într-una din zilele toride ale acestei veri, o tînără femeie sărăcăcios îmbrăcată, cu obrajii supți. Chipul ei trist i-a atras atenția. A intrat în vorbă cu ea, a cunoscut-o și apoi a coborît în locuința ei — o cămăruță la subsol, în care era înghesuită o întreagă familie și în care simțeai că te înăbuși... Și Lucia Santabarbara Cibin, căsătorită, mamă a trei copii, a început să-i vorbească despre viața ei și a familiei sale

Iar cunoscutul cineast și publicist italian și-a dat seama că găsise subiectul unuia din interviurile care — redînd cele mai felurite aspecte ale vieții de toate zilele a oamenilor simpli italieni — pot fi întîlnite număr de număr în paginile revistei progresiste italiene „Vie Nuove".

Vi-l prezentăm în rîndurile ce urmează

Întrebare: Ați lucrat undeva vreodată?

Răspuns: Nu. Nici măcar nu mi-am putut căuta ceva de lucru. Fiind cea mai mare dintre copii — în total șapte — a trebuit să stau mereu acasă să-mi îngrijesc frații. Pe deasupra mama era mai întotdeauna bolnavă... Iar tata — el era tot timpul plecat de acasă, la lucru... Tot asta e și cauza pentru care n-am izbutit să învăț mai mult decît trei clase primare... Deși aș fi dorit și eu să capăt mai multă învățătură... Mai toate prietenele mele care au continuat să studieze și-au găsit cîte un rost...

Întrebare: Cum vă distrați pe vremea cînd nu erați încă căsătorită?

Răspuns: Distracții? Era o sărbătoare dacă ieșeam la plimbare cu mama. Și aceasta rar de tot. Mama e foarte severă. E originară din orașul Foggia, dar trăiește de treizeci de ani la Milano. Și astăzi încă, dacă se supără și vrea să-mi tragă o palmă, nu stă de loc pe gînduri!... Cîteodată ne duceam la cinema. Și, în sfîrșit, uneori mai mergeam la cîte o reuniune în familie, unde dansam...

Întrebare: Care zi din săptămînă o socotiți mai frumoasă?

Răspuns: Pentru mine nu există vreo anume zi care să-mi aducă mai multe mulțumiri decît alta. Am prea multe necazuri.

Întrebare: Și care-i acum cea mai mare supărare a dumneavoastră?

Răspuns: În clipa de față faptul că am o fetiță de patru luni internată la spital, bolnavă de bronhopneumonie. Mi-a mai murit una la trei luni...

Întrebare: Ați avea vreo dorință?

Răspuns: Chiar două: o casă și o slujbă pentru soțul meu... Locuim cinci într-un subsol... Și sîntem „subsolizați" de patru ani. Bărbatul meu a fost de două ori închis, odată treizeci de zile și altă dată douăzeci de zile, pentru că îi lipsește autorizația de ședere la Milano. Și a mai primit și un avertisment — asta în tinerețe. În schimb reședința mea e aci, la Milano... Sînt doar născută aici! Iar dînsul ce să facă?... Să trăiască departe de mine? Și cum să muncească? Eu și copiii ce să mîncăm? Cum este posibil ca un om să fie pus în situația de a-și îngriji familia în asemenea condiții?

Întrebare: Cu ce se ocupă soțul dumneavoastră?

Răspuns: Momentan face negoț cu zdrențe. S-ar putea ca aceasta să pară de neînțeles, pentru cei ce n-a trecut prin frămîntarea de a găsi orice fel de mijloc de a-și cîștiga măcar banii necesari ca să-și tragă viața de la o zi la alta.

Întrebare: Cînd v-ați făcut ultima rochie?

Răspuns: Nu mi-am putut permite să-mi fac vreuna de cînd m-am măritat. Și nici pardesiu. Ca să-mi pot duce copila bolnavă la spital, a trebuit să împrumut o rochie... La fel de bine îmbrăcat e și soțul meu. Cu toate că trebuie să străbată zilnic kilometri întregi, chiar și pe vreme de iarnă, n-are decît o singură pereche de saboți de lemn. N-a fost în stare să-și cumpere nici măcar o pereche de papuci, ca să-i poarte acasă, cînd se întoarce de la lucru cu picioarele stîlcite. Iar dacă duminica vrea să se ducă să-și vadă familia, e nevoit să se împrumute cu o pereche de pantofi de la socru-său, iar pe vreme de iarnă, cu un pardesiu.

Întrebare: Și nu vă îngăduiți niciodată vreo distracție?

Răspuns: Niciodată... Nu fac decît să spăl și iarăși să spăl cele patru zdrențe ale copiilor. De multe ori n-avem nici măcar de-ale gurii... Foarte des sîntem nevoiți să economisim pînă și cele treizeci de lire cît costă tramvaiul, iar seara tîrziu, cînd soțul meu ajunge acasă pe jos, cu cei cîțiva gologani cîștigați în timpul zilei, prăvăliile din împrejurimi sînt deja închise...

Întrebare: Dacă vi s-ar da puterea de a face o lege, la ce v-ați gîndi mai întîi?

Răspuns: La oamenii necăjiți ca noi. .

Întrebare: Vi se întîmplă să ajutați pe cineva?

Răspuns: Desigur .. Dacă se întîmplă să fie cineva și mai năpăstuit decît mine... Și, slavă domnului, se mai întîmplă și asta

Întrebare: Care e cea mai mare umilință pe care o suferiți?

Răspuns: Cînd sînt nevoită să mă duc să cer lapte și pîine pentru copiii mei, fără să pot plăti. Dar dacă mă duc a doua oară și nu plătesc, s-a terminat... Și mai sînt datoare și pentru trei sticle de gaz! .

Întrebare: Cîte călătorii ați întreprins pînă acum?

Răspuns: Nici una. de cînd sînt pe lume... N-am ieșit în viața mea din Milano

Întrebare: În centru, spre Piața Catedralei, vă duceți uneori?

Răspuns: În centru? O dată pe săptămînă, cînd mă duc la Eca[1]) să iau ajutorul

Întrebare: Aveți fotografii care vă sînt scumpe?

Răspuns: Da, ale familiei... Dar nici una de-a mea... N-am arătat niciodată atît de bine cum aș fi vrut... N-am nici măcar o fotografie de la nuntă. Mi-am comandat un album, dar m-am dus prea tîrziu să-l scot... Din cauza banilor. Iar cînd m-am dus, nu l-am mai găsit.

Întrebare: Cum l-ați cunoscut pe soțul dumneavoastră?

Răspuns: Pe vremea aceea soțul meu era cărbunar și-mi aducea cărbuni, aici, în strada Forțelor Armate... Așa ne-am cunoscut.

Întrebare: Care dintre cîntecele mai recente vă place mai mult?

Răspuns: Îmi place mult „Scapriciatiello".

Întrebare: Dacă vi s-ar da un milion să-l cheltuiți pentru lucruri fără rost, pe ce l-ați cheltui?

Răspuns: Cum, adică: „pentru lucruri fără rost"!? Dacă n-aș putea să-l cheltuiesc pentru copiii mei, l-aș cheltui pentru micuții de la azilul de copii...

Întrebare: Există vreun oraș din Italia pe care ați vrea să-l vedeți?

Răspuns: Mi-ar plăcea mult să văd Neapole... Toată lumea spune că e atît de frumos... Nădăjduiam că-l voi putea vedea după căsătorie... Dar în situația noastră nu mi-am putut permite niciodată așa ceva... Cred că voi muri fără să apuc să văd Neapole...

Întrebare: Ce culoare ați prefera pentru o rochie?

Răspuns: Roz, pentru o rochie de vară... Am visat tot mereu să am o rochiță roz... Iar pentru iarnă, un palton frumos, negru... Cred că mi-ar sta foarte bine.

Întrebare: Aveți amintiri din timpul războiului?

Răspuns: Pe atunci eram copilă . Îmi amintesc numai că-mi era atît de frică!...

Întrebare: Ce-ați face dacă ați fi pusă în situația de a adresa o cerere unei persoane importante?

Răspuns: Aș înainta o cerere Ministerului de Justiție, prin care să-l rog dacă se poate să ridice avertismentul dat soțului meu încă în '48, rămas valabil și în '53 și încă și astăzi, în '57, arătînd că e căsătorit și are trei copii cu care „locuiește" într-un subsol și că din cauza acestui avertisment nu poate găsi de lucru...

Întrebare: Ce părere aveți despre viață?

Răspuns: Nu știu ce să vă răspund... Pentru mine n-a fost niciodată frumoasă... Aș dori mult să se înșenineze cîțiși de puțin... Dar sînt zile în care nici nu știu măcar cum arată cerul... Aici, jos, sîntem lipsiți chiar și de atît...

1) Organizație „filantropică" italiană

Lucia Santabarbara Cibin și doi dintre copiii ei.

Însemnări din raioanele fără individuali

Drumul spre Isaccea.

În comuna Filimon Sîrbu, din raionul Tulcea, trăiește Enciu Tranule. El a fost, pare-se, ultimul țăran individual care s-a înscris în întovărășire.

Nimeni n-a aflat ce s-a petrecut în sufletul lui Enciu Tranule cînd a plecat să caute Țara Muravia. Enciu Tranule nu știa că țara pe care o căuta se numea Muravia, pentru că nu-i citise pe Tvardovski; dar ca și eroul acestuia umbla după un petic de lume păstrat pentru ultimul țăran individual. Agitatorilor care veneau pe la casa lui, familia lui Tranule le spunea că șeful și stăpînul ei e dus la oraș. Iar în vremea aceasta, Enciu Tranule, cu traista de merinde spînzurîndu-i pe după umăr, se ascundea prin pădurea de pe dealul „Consul". La ce s-o fi gîndit omul acela, între trunchii zgrunțuroși, ascultînd chemarea păsărilor, nu poate ști nimeni. Pleca în zori și revenea seara. Și noaptea afla: și cutare a mai intrat... și cutare... A doua zi, din nou în pădure. Și apoi, noaptea: și cutare a mai intrat... și cutare... Enciu Tranule ar fi trecut poate dincolo de pădure, căutînd Țara Muravia, dar pînă la marea cea mare, pînă în sud, la Baș-Punar, unde satul e vegheat de trei mori de vînt și femeile poartă ferigea, pînă la Piua Petrii, în bălțile nesfîrșite — toată Dobrogea era plină de forfota întovărășiților și colectiviștilor. Și Enciu Tranule simțea țara aceasta împrejurul pădurii, care părea că se micșorează și se face străvezie în jurul ultimului „individual."

Apoi, într-o zi, în zori, nu și-a mai luat sacul de merinde. Nu s-a mai strecurat sub cerul fumuriu pe la poalele dealului Consul, ca umbra lui să se piardă în umbra arborilor. Tot satul intrase în colectivă. Tot satul, fără Enciu Tranule! S-a mai gîndit puțin înainte de a face pasul pe care îl evitase atît; dar s-a gîndit numai la rușinea de a veni la coada cozii, după ce amar de vreme se ascunsese. Și cînd s-a dus cu cererea, încă mai avea îndoieli — țăranii din partea locului sînt grozav de neîncrezători. A spus: „Am făcut-o prea de oaie. La urma urmei nu sînt bogat și oamenii spun că o să fie bine..."

Și Enciu Tranule s-a dus la treabă. Pierduse atît timp bătînd pădurea, că-i venea să-și muște degetele și-n gînd îl înjura de mama focului pe cumnatu-su care-i tot cîntase să amîne înscrierea.

Dacă o să treceți pe acolo și o să vedeți dealul Consul, să știți că pădurea din preajma locului a adăpostit pe ultimul individual al satului. Pe Enciu Tranule, cu care agitatorii nici n-au putut vorbi cum trebuie, fiindcă se ascundea, dar pe care valul popular al cooperativizării l-a purtat în mijlocul satului, nelăsîndu-l să se înstrăineze.

*

Malul drept al Dunării, puțin înalt și plat. Călătorii care trec în susul și în josul apei, între Galați și Tulcea, rareori se opresc în această comună foarte mare, căreia i se spune oraș și ale cărei hotare se pierd în cîmp, se amestecă cu ei. O bragagerie, o sifonărie, prăvălii de pantofi și pînzeturi — iată centrul Isaccei. Apoi, uliți, ducînd spre grădini cu harbuji și meloni, cu turcheștani și dovleci enormi.

Acum Isaccea e complet cooperativizată. Luni de-a rîndul sorbind braga nu prea rece, dar parfumată și niței înțepăcioasă, oamenii au vorbit numai despre ce-o să fie în colectivă

notăm!

LA PRISACA UNEI COLECTIVE

În gospodăria agricolă colectivă „Oltina", raionul Adamclisi, albinăritul a luat o dezvoltare deosebită, fiecare stup ajungînd la o producție de 22 kg miere.

În fotografie: bătrînul stupar Tudor Marin și ajutorul său, Gingeanu, controlînd stupii.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

SĂRBĂTORIRE

Împlinind 80 de ani, pictorului Ștefan Jager din Jimbolia i-a conferit de către Marea Adunare Națională „Ordinul Muncii".

În decurs de aproape șase decenii Ștefan Jager a pictat numeroase tablouri cu caracter realist și folcloristic. Una din marile sale lucrări, aflată acum în muzeul orașului Timișoara, este tabloul intitulat „Colonizarea șvabilor în Banat".

În fotografie: Iosif Ghedeno, vicepreședintele Sfatului Popular regional Timișoara, înmînează sărbătoritului „Ordinul Muncii".

Fotografie de Hans SCHNUR

ZILE DE VACANȚĂ

...Elevele Școlii pedagogice germane din Timișoara în excursie pe Bega, cu vaporașul „Nejin". Asemenea excursii în josul Begăi, pe distanțe pînă la 30 de km, constituie divertismentul preferat al elevilor bănățeni.

Fotografie de Walter CHEF

FLORI FĂRĂ PARFUM

Atelierele organizației economice „23 August" din Bacău produc flori artificiale din mase plastice. Ele vor fi folosite ca material didactic pentru uzul școlilor medii și universitare.

În fotografie: sala unde „cresc" florile.

Fotografie de N. VRÎNCEANU

MAȘINI RECUPERATE

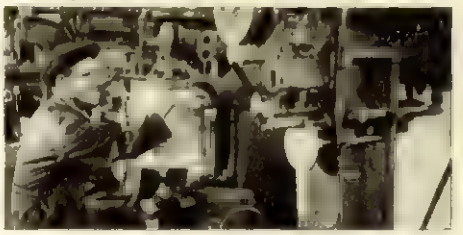

Ne lipsește o fotografie care să reprezinte niște mașini care, în urmă cu cîteva luni, zăceau aruncate în curtea întreprinderii „Coopmetal" din Arad — cooperativă meșteșugărească de producție.

Avem în schimb o altă fotografie — reprodusă sus — care dovedește ce înseamnă inițiativa. O seamă de cooperatori cu tragere de inimă au repus în funcțiune mașinile abandonate. Recondiționarea lor s-a făcut numai prin muncă voluntară.

Azi, cu aceste mașini se lucrează pe cale mecanică, în serie, bidoane, sobe, lămpi de gătit și alte bunuri de larg consum.

Fotografie de L. WEISS

GRUPA SANITARĂ FRUNTAȘĂ

Hipodromul din Ploești a găzduit cel de-al treilea concurs regional al grupelor sanitare ale Crucii Roșii din R.P.R. Grupa sanitară a Crucii Roșii din cartierul Susenii (Tîrgoviște) s-a clasat prima și a primit drapelul roșu de fruntașă pe regiune.

Fotografia reprezintă momentul înmînării drapelului.

Fotografie de I. VERMONT

notăm!

Enciu Tranule →

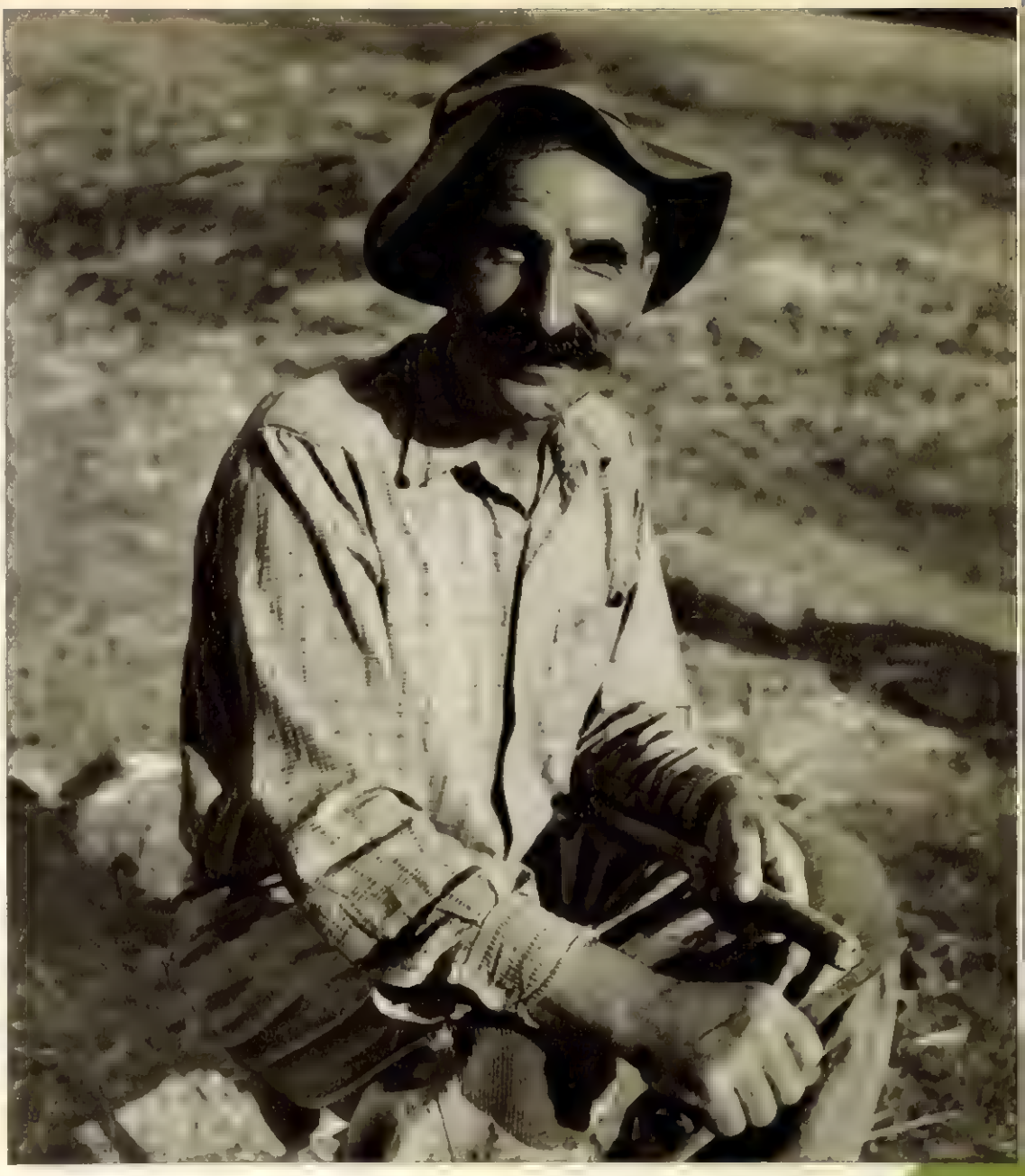

și în întovărășire. O parte se înscriseseră, o parte așteptau, cînd deodată, munca agitatorilor s-a poticnit. Să nu credeți că cei din Isaccea — ca de altfel toți țăranii — îți spun tot ce cred de la obraz. Nu. Ei zic „da" și cred „poate", zic „poate" și asta înseamnă „nu". Dacă cineva dă drumul unui zvon, cel care-l aude îl înflorește, îl umflă, îl cîntă mai departe la urechea altuia și zvonul se întinde ca o plasă. Într-o astfel de plasă s-a poticnit într-o vreme munca agitatorilor. Dar ce se întîmplase anume nu putea să spună nimeni precis. Abia după multe zile secretarul Comitetului orășenesc a aflat ceva: cum că Dumitru Loghin ar fi fost bătut. De ce a fost bătut? Că n-a vrut să intre în colectivă. Și de cine? Ei, de cine! Unul zicea că de președintele gospodăriei, alții că de secretar, alții că mai mulți l-au înghiontit... dar el, Loghin, nu spunea nimic deschis, ci se strîmba, încuviința, vorbea în doi peri. Iar oamenii, își închipuiți: „la colectivă se bate..." Agitatorii n-au mirosit din vreme zvonul — și el s-a întins în voie. Apoi, cînd secretarul Comitetului orășenesc s-a lămurit, a avut loc o mare adunare, o adunare cum nu mai fusese prin partea locului.

De o parte erau colectiviștii, întovărășiții, o mulțime de alți locuitori ai Isaccei, de altă parte erau secretarul și Loghin.

— Haide — a spus secretarul fără multe introduceri — povestește oamenilor cum și în ce fel ai fost bătut, să le treacă gustul bătăușilor să mai procedeze așa!...

— Păi... n-am fost bătut... — a spus Loghin.

— Păi, da' te-a bătut — au spus oamenii.

— Păi, nu m-a bătut — s-a încruntat Loghin.

Și unii, încercînd să-l convingă că a fost bătut, el nerecunoscînd, adunarea se înfierbîntase.

— Atunci, la ce dracu' te-ai mai plîns?

— Păi, nu m-am plîns chiar... Da' zicea Naumescu să las lucrurile așa...

Ce fel de lucruri „așa" n-a înțeles nimeni prea bine, nici măcar Loghin. Nici măcar dacă se certase cu cei din conducerea colectivei, nu s-a aflat. Numai un lucru s-a limpezit: Cristea Naumescu, acela cu mașina de umplut sifoane, acela îl îndemnase să se plîngă că a mîncat bătaie. Și el, Loghin, vechi prieten, îl ascultase. Cine știe cum l-a convins, că zvonul se naște din te miri ce.

În adunarea aceea nu s-a reamintit de cele 450 oi sau cei 110 stupi ai colectivei, nici de zilelc-muncă; dar o parte a plasei, întinsă de reaua-credință și ignoranță peste Isaccea, s-a destrămat. Tocmai fiindcă discuția nu s-a consumat între patru pereți, ci pentru că zvonul a fost spulberat în fața tuturor, la lumină, într-o discuție liberă.

Nu există antizvonometre, aparate care să constate cît de importantă e combaterea unui zvon. Dar la cîteva săptămîni după adunarea aceasta, cooperativizarea nu numai că ieșise din punctul mort în comună, ci era cu totul terminată.

La ora cînd acest material apare se poate ca prietenia între Loghin și Naumescu să se fi surpat de-a binelea, dar chiar dacă nu s-a întîmplat așa, cu siguranță că Dumitru nu mai ia de bune toate cîte i le toarnă sifonarul Cristea.

*

M-am oprit în centrul Bujorului, lîngă un panou, pentru a fotografia „aspecte": scaunele de pale, noi, ale cofetăriei, nu mai puțin elegante ca cele de la terasa Cina, o cireadă care trecea egale, învățată să respecte trotuarul, în sfîrșit o enormă tăblie de lemn intitulată „panou comparativ".

Așezat în marginea trotuarului, panoul acoperea complet căminul cultural, ca un gard protector al unui șantier de construcții. Părea făcut pentru a fi privit de la cincizeci de pași, dar lărgimea drumului nu îngăduia decît vreo doisprezece. Acestea n-ar fi fost niște cusururi prea mari, dacă pe tabla cafenie s-ar mai fi găsit ceva în afară de titlu și de două chenare vopsite, menite a găzdui elementele opozante sau de comparat.

Panoul enorm, neted, gol-pușcă, pe care se compara nimic cu nimic, la o scară foarte mare pentru Bujoru, era, evident, o neglijență de propagandă vizuală. L-am fotografiat. Am întrebat apoi, în treacăt, un activist.

— De ce nu se pune nimic pe panou?

— Pînă acum într-o parte erau individualii, într-alta colectiviștii. Acum individuali nu mai sînt și încă nu s-a stabilit ce să se compare...

În definitiv, foarte simplu: în raion nu mai sînt individuali. Asta poate s-o afle și cine trece cu avionul peste Oasele și Cuca, peste Rogojeni, Folteștl, Băleni, Smulți, Vîrlezi. Văile nu mai sînt pestrițe, tarlalele nu mai apar ca imense funii de cinci kilometri și largi de cincisprezece pași, ci ca holde enorme de grîu și porumb. Asta o poți simți pe drumurile comunale de cîte ori te îneacă praful autocamioanelor ce-i duc pe colectiviști la tarlalele îndepărtate. Asta o poți ghici stînd culcat pe burtă în izlazul din marginea drumului și privind la picioarele celor care trec: bocanci... sandale...bocanci...sandale...pantofi...opinci... o singură pereche de opinci, ale omului care mînă vitele la păscut. Iar el, omul a-ta, nu se mai numește văcar — dacă-i spui așa se supără — ci îngrijitor de vite.

Numele celor care ar fi putut umple jumătate de panou au trecut în cealaltă jumătate și panoul s-a autodesființat. El e un jurnal de front rămas în urma unei lupte îndelungi, nemaipomenit de complicate, al cărei învinși sînt învingători, o luptă desfășurată pe mari spații, pe aceste dealuri line, văi seci, drumuri prăfoase. Panoul acesta gol-pușcă, mare și aparent inutil, celebrează o victorie; și dacă alte antagonisme nu sînt inscrise pe el, înseamnă, înainte de toate, că o etapă s-a încheiat.

În curînd vor figura pe el comparații între două întovărășiri, două colective sau o întovărășire și o colectivă — dar un asemenea panou gol, care marchează un moment istoric, trebuie consemnat ca atare. El nu sugerează cifre, dar îți amintește că acum mai toate casele bujorenilor se acoperă cu țiglă și că cei din Plevna preferă să-și ia haine de la Galați, mai late-n revers, decît să le comande croitorului colectivei pentru trei zile-muncă.

Înaintea tuturor imaginilor care se pot aduna cu peniță, rămîne acea propriu-zisă, a panoului enorm și stingher de cîteva luni, căruia șovăiala propagandiștilor i-a conferit calitatea de prag istoric. Sub aspectul critic al indolenței, rămîne semnificația muncii uriașe depuse, ca pe o tabelă de demonstrație dialectică

A. ATANASIU și C. MIRONESCU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

DE VEGHE

Nocturne sau diurne, conflicte cu ordinea publică mai există, din păcate. E bine știut însă că acei care se îndeletnicesc în viață cu rosturi necinstite au o slăbiciune pentru orele înaintate. Tocmai de aceea ne-am hotărît să începem reportajul de față noaptea. Mai precis, în jurul orei 22.

Pentru relatarea întîmplărilor de mai jos, am stat timp de șapte ore în Secția I Miliție a raionului I. V. Stalin. Înarmați cu un bloc-notes, un creion și un aparat fotografic.

37 de halbe în loc de 14

Ora 23...

În holul clădirii își face intrarea un grup zgomotos. E compus din trei barbați înalți, care se înfruntă într-o discuție furtunoasă cu un al patrulea, mic și rotofei. Împreună cu ei a intrat și un puternic miros de băutură. Indiciu clar că ne aflăm în fața unui conflict iscat sub imperiul alcoolului. Unul dintre ei, nu prea sigur de sine, se apropie de tovarășul locotenent major Astani, pentru a da primele explicații. Le dă cu un ton ce se vrea grav:

— E un non-sens. E un non-sens...

— Explicați, vă rog.

— E un non sens. S'au baut 14 halbe, nu 37.

Ospatarul Ștefan Gheorghe, de la bufetul „Rustica" (bdul. N. Bălcescu nr. 14), intervine cu amănunte, șocat de afirmația preopinentului.

Dumnealor au consumat 37 halbe de bere. La plata au recunoscut numai 14 și cantitatea de rom cerută în plus.

Ofițerul aruncă o privire asupra celor trei, zîmbește și-l întreabă pe reprezentantul „Rusticei":

— Ce parere ai dumneata? Un om care a baut singur 12 halbe cu

Ion Ștefănescu, cel care a furat țăranca din Pitești ← punga cu bani...

...Și iată-l acum la o reconstituire ad-hoc a furtului. (jos)

↑ Scandalagiii Nistor Florea și Gh. Costache merg la secție... cu mașina.

Carmangerul Andrei Sereș, suspectat că a sustras carne dintr-un restaurant, cu intenția de a o vinde la preț de speculă

Ghiță Trandafir, în vîrstă de 11 ani, a fost găsit vagabondînd în gara Brăila. El a declarat că e din București. Adus acasă, s-a constatat că e... găligan. Dacă se va vedea că nu are cine să se ocupe de el, Ghiță va fi internat într-o colonie de reeducare, unde are toate șansele să crească om adevărat

NOAPTEA

bere, plus cîteva pahare cu rom, e în stare să mai stea pe picioare?

Se întîmplă... Sînt oameni care reușesc, se bîlbîie ușor ospătarul, cautînd a și păstra aplombul.

E chemat locotenentul Sofronie, specialist în probleme economice. Stat cerute bunătățile. Cineva se deplasează pînă la bufet pentru a controla cantitatea de bere livrată ospătarului de către vajnicul Adevărul iese la suprafață. Pus în fața unor probe edificatoare și concludente, ospătarul își recunoaște intenția necinstită speculînd starea de ebrietate a celor trei. El a prezentat la plata două note de consumație. Una legală alta falsă. („Ați comandat de două ori! Sînteți amețiți și ați uitat, domnilor!") Cînd a izbucnit neînțelegerea fiind prea sigur de sine, a invitat el la miliție („Trei bărbați tărîți de bantura nu vor face impresie bună acolo"). Dar, după cum vedem înșelătoria n-a reușit.

Învățătura nu e bună însă numai pentru ospătar, ci și pentru acei ce se întrec cu halbele.

De ce la unele restaurante porțiile sînt atît de mici

Dacă v-ați resemnat să le consumați așa cum vi s-au servit (blestemînd doar în gînd împrejurarea care v-a făcut să intrați în restaurantul respectiv) va putem oferi în schimb explicații postume prin expertul nostru, domnul Andrei Sereș. Veteran al problemei, carmanger de meserie, sus-numitul a fost adus la secție împreună cu cele 5 kilograme de carne pe care le transporta de la carmangeria din bulevardul Balcescu, la domiciliul său din strada Ștefan cel Mare 18.

— Lucrați la această carmangerie?

Nu. Ajut doar uneori pe responsabil.

Cum îl cheamă?

Nu știu; am uitat.

Chiar și în fața unor astfel de amnezii ridicole, miliția e nevoită să recurgă la cercetări laterale. Pînă la dovada contrarie, oamenii trebuie crezuți pe cuvînt, chiar dacă inventează cele mai stupide minciuni. Puși în fața dovezilor concrete, ei vor fi nevoiți să recunoască adevărul. Dar pînă ajunge la asemenea rezultate, anchetatorul e nevoit să urmeze cele mai sinuoase căi, ferindu-se la tot pasul de a face vreo presiune morală sau fizică asupra celui bănuit, de a jigni sau de a-l acuza pe temeiuri nesigure.

Urmează un șir de telefoane. Numele responsabilului e aflat: Vasile Avramescu.

Da, fiitocmai, își amintește subul domnul Sereș.

Deci dînsul vă furnizează în mod clandestin carnea pe care o vindeți la preț de speculă?

— Neadevăruri! Am primit numai astăzi în schimbul muncii depuse la carmangerie.

Chiar dacă lucrurile stau așa, procedeul folosit e ilegal. Vasile Avramescu și Andrei Sereș se fac pasibili de furt din avutul obștesc. Cercetările ulterioare vor stabili adevărul. Dar pînă la proba definitivă cetățanul Sereș e liber și ofițerul îi salută la plecare.

„Eu plătesc!"

Cineva de la restaurantul „Feldioara" (bdul Ilie Pintilie 38) cheamă grabnic în ajutor miliția. Doi scandalagii întorc localul pe dos. Împreună cu locotenentul Sofronie, ne deplasăm la fața locului. Doi mușterii înfierbîntați de țuica, s-au luat la bătaie. Pagube: trei sticle de sifon, 4 farfurii, 10 pahare, un cristal de masă. Scandalagii se numesc Nistor Florea și Gheorghe Costache. Amîndoi zidari pe șantierul de la Buftea.

Spune, tovarășe Nistor, de ce ați făcut tot tărăboiul acesta?

— Am greșit! Sînt un prost! Da' eu plătesc! Iubite tovarășe locotenent, scrieți în procesul verbal că eu plătesc!

Cînd ai luat chenzina, tovarășe Nistor?

Chiar azi. 700 lei. Am muncit serios luna asta. Dar să știți, eu plătesc!

Soție, copii ai?

Am o nevastă bună și doi copilași.

Fii amabil și întoarce-ți buzunarele pe dos. Poate ești curios să afli cît ți-a mai rămas din salariu.

Pe masă apar cîteva hîrtii mototolite. Locotenentul major Astani le adună și le numără. 65 lei. Zidarul se oprește din sporovăială. O fărîmă de regret îi luminează mintea.

Cum, numai atît a rămas?...

Apoi:

— Să știți, eu plătesc. Am spart, am distrus, dar eu plătesc. Sînt un om cinstit. Și darnic...

Cinstit și darnic? Prea darnic, din păcate. Și prea „bun" ca să poată refuza îndemnul prietenilor interesați, care-l trîrăsc prin cîrciumi. Rodul muncii a fost risipit în cîteva ceasuri cu o bandă de cheflii care l-au purtat de nas și apoi și-au rîs de dînsul.

Ce zici, cetățene Nistor?...

Acum, cînd ți-e mintea limpede și citești rîndurile de față, recunoști că trebuie să te schimbi? Ar fi păcat și trist să nu se întîmple așa.

Pungașul

Aici totul e limpede. Nu mai sînt necesare investigații suplimentare, nici vînători de probe și martori. Anchetatorul urmează doar să înțeleagă actele de dare în judecată. Ion Ștefănescu a furat. O recunoaște singur. A furat 170 de lei într-un restaurant de la o țărancă veselă din Pitești. Femeia a intrat în local ținînd în brațe o copilă cu un prune. A așezat copila pe o bancă, a ascuns în copilă punga cu bani. De la o masă, Ion Ștefănescu a urmărit o bună vreme. În clipa în care a încercat să sustragă punga cu bani a fost observat de un grup de cetățeni înhățat de acestia și dat pe mîna miliției, a recunoscut de îndată totul.

După cum îl vedeți și dumneavoastră în poza alăturată, nu pare să aibă o figură veselă. Ce s-o fi petrecut în capul său în această clipă? În orice caz, dacă mai vibrează în sufletul său vreo urmă de cinste, ar trebui să-l năpădească remușcările.

★

Notițele noastre se opresc aici. Considerăm de prisos orice comentariu de încheiere. Faptele vorbesc de la sine. Poate cîteva cuvinte despre tovarășii de la Secția 1 Miliție. Le putem spune că munca lor merită toată stima și lauda; că această muncă se cere sprijinită de fiecare om cinstit.

Le dorim succes în apărarea legalității și a ordinii publice.

Ilarie MURGU

Fotografii de S. STEINER

(Expediată pe această cale Sfatului popular regional Timișoara, Sfatului popular Lugoj și chiar tovarășului Sebastian, președintele Sfatului popular al orașului Buziaș.)

Scrisoare ilustrată din BUZIAȘ

Cred că ați contribuit cumva și dv. ca în ultimii ani stațiunea balneară Buziaș să cunoască însemnate prefaceri în folosul oamenilor muncii trimiși aici să-și caute sănătatea. Știți de asemenea că, prin grija Ministerului Sănătății, principalele pavilioane (Phönix, Republica, Bazarș.a.) au fost renovate, dîndu-se în folosință zeci de noi camere, că bolnavii se bucură de hrană bună și substanțială.

Și locurile de odihnă în aer liber au suferit transformări. În parcuri, de pildă, aleile principale au fost pavate cu dale de ciment; astăzi aleea trandafirilor, străjuită de busturile marilor noștri Mihail Eminescu și Nicolae Bălcescu, e o adevărată încîntare pentru ochi (foto 1). O surpriză plăcută ne-a prilejuit anul acesta parcul pionierilor: prin munca voluntară a muncitorilor și a lucrătorilor din unitățile economice ale Buziașului, a fost amenajat „Orașul Copiilor" (foto 2), care fericește deopotrivă pe cei mici ca și pe cei mari... (la un chioșc se servește din belșug țuică bătrînă, mititei și bere!).

Notez toate acestea, tovarăși, pentru a vă aminti și despre unele lucruri care contrastează puternic cu realizările de mai sus. Și pentru că mi-e drag Buziașul, mă simt obligat să vă atrag atenția asupra stării inadmisibile în care se află străzile principale și cele mai frecventate din oraș (despre celelalte nu mai vorbesc). Iată cîteva imagini... pitorești dacă vreți.

În zilele ploioase, cîrduri de boboci de gîscă se delectează, scăldîndu-se în băltoacele de pe trotuare... În zilele cu soare gîștele clocesc... gazonul. Vinovate nu-s desigur gîștele (foto 3)...

Ce-i drept, pe marginea drumului sînt frumos orînduite zeci de grămezi de piatră. Dar, iertați-mă, ele nu mă pot face să cred că Buziașul se află în plină campanie de pavare a străzilor. Nu de alta, însă, aceste grămezi figurează de multă vreme pe marginea șanțului (foto 4)...

De aceea eu nu v-aș sfătui ca după ploaie să vă încumetați a traversa strada Eminescu spre cinematograf... (foto 5). A făcut cineva imprudența asta. O tovarășă. Și a fost vai de noi, bărbații cei săritori, pînă i-am găsit papucul rătăcit în glodul adînc...

Vă propun însă să stați de vorbă cu bolnavii cazați în frumoasele vile de pe strada Avram Iancu, în pavilionul C.F.R. sau Republica. Vă asigur că după douăzeci și cinci de zile de cură la Buziaș, aceștia devin echilibriști perfecți, ca urmare a exercițiilor de luptă cu noroaiele în zilele ploioase. Iar cînd nu plouă, noroiul se transformă într-o colbărie de nu se vede om cu om. Și cînd te gîndești că bolnavilor hipertonici li se recomandă plimbări în aer curat!...

Vă amintiți, tovarășe Sebastian, că v-am pomenit despre toate acestea în ceasul cînd v-am găsit trebăluind de zor prin Orașul Copiilor? Mi-ați vorbit atunci cu amărăciune despre niște fonduri ale orașului Buziaș, de a căror folosire dispune Sfatul popular raional Lugoj, despre T.R.C.L. Timișoara, care nu planifică repararea drumurilor și despre cîte alte greutăți. Nu am stăruit atunci să aflu amănunte; dar unele imagini ce însoțesc rîndurile de față vorbesc cu prisosință despre nepăsarea unor foruri chemate să rezolve problemele edilitare ale unei stațiuni balneare ca Buziașul cel îndrăgit de mii și mii de oameni ai muncii.

Și e păcat!

R. RODA

Fotografiile autorului

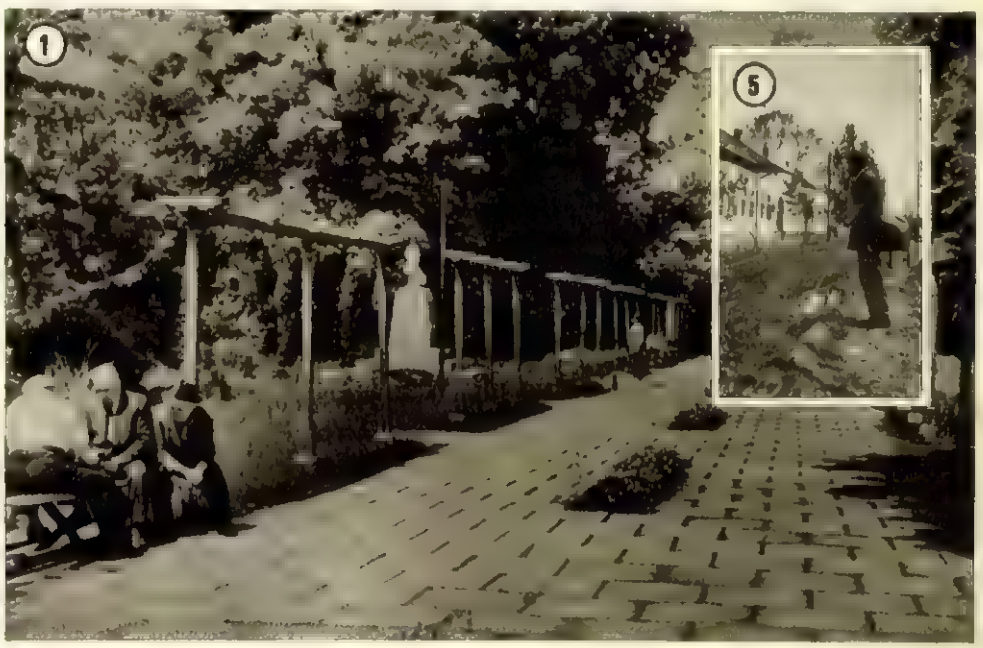

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

În loc de interviu..

Cît e de ingrat rolul de dublură, dacă ar fi să-l socotim după importanța pe care i-o acordă cronicarii, o știm fiecare dintre noi. Titularul este salutat cu onoruri (sau cu cuvenitele reproșuri critice), iar dublura, îndeobște cu tăceri. Despre realizarea admirabilă a Margăi Anghelescu în „Domnișoara Nastasia" s-a scris — și pe bun merit — în întreaga noastră presă. Despre nu mai puțin meritoria creație a dublurii ei — tînăra actriță Ileana Codarcea, aproape necunoscută pînă la acest rol — nu s-a pomenit mai nici un cuvîntel. Iar atunci cînd s-a aflat la teatru de intenția noastră de a lua un modest interviu respectivei tinere actrițe, un telefon dat de la secretariatul literar al Teatrului Muncitoresc C.F.R. ne cerea să discutăm și cu titulara rolului ca... să nu existe motive de neînțelegere în colectiv. Deși sîntem absolut convinși că talentata actriță Marga Anghelescu nu ar fi putut decît să citească cu plăcere un interviu luat tinerei sale colege, am renunțat la acesta: nu dorim de fel să provocăm „neînțelegeri în colectiv". Dar nu putem renunța și la micul omagiu ce se cuvine Ilenei Codarcea. Pentru că această tînără actriță — pare-se cam vitregită în teatru, întrucît în cei șase ani de cînd e angajată la „Muncitoresc" a fost distribuită mai cu seamă în dubluri — a dovedit în rolul Nastasiei un talent autentic.

Evoluția sufletească a eroinei lui G.M. Zamfirescu — de la prospețimea, nostalgia și ardoarea aspirațiilor ei, pigmentate pe alocuri, foarte discret, cu inevitabilele nuanțe de vulgaritate ale mahalalei, pînă la accentele de tragism din final — a fost trăită de actriță cu o impresionantă sinceritate. Unele momente au fost de-a dreptul cutremurătoare — ca să nu amintim decît pe cel premergător sinuciderii, cînd Nastasia se retrage în camera nupțială, ca halucinată, covîrșită de desperare, de cumplita hotărîre luată.

Ileana Codarcea și Neli Nic. Ștefănescu în „Domnișoara Nastasia"

Există roluri care se potrivesc mai mult, altele care corespund mai puțin temperamentului, personalității unui artist. Rolul Nastasiei este, cum se obișnuiește a spune, marele rol al Ilenei Codarcea și ea l-a realizat la tensiunea pe care o presupune un astfel de rol.

Pentru aceasta, am socotit că i se cuvin din plin aceste cîteva rînduri elogioase, pe care, la timpul său, nu i le-au rezervat coloanele altor publicații.

Sanda FAUR

Roza vînturilor

Iată roza vînturilor: tinerețea,
Ca o floare de foc
Deschisă-ntre zările lumii!
Corabia noastră
Corabia veche a umanității
O păstrează la bord
Acolo unde
Pe marile-ntinderi de ape
Ochiul scrutează
Depărtări neguroase;
Unde cu cap de berbece
Furtunile bat în provă
Și sfîșie-naltele vele.

Lîngă busolă și hartă
Roza vînturilor: tinerețea,
Veghează cu brațele-ntinse
Spre orizonturi.
De-acolo, cînd șuieră-n gol
Năvalnicul vifor i-înfruntă;
De-acolo, cu agere sulițe
Măsoară pornirea vrăjmașă.
Pe-alături stau colțuri de stînci
Și miluri de putrede ape;
Pe-alături pirații și-ascult
Auzul în tainele nopții
Și mîini ucigașe
La pîndă
Se string pe mîner de pumnale.
Dar noi navigăm înainte
Spre țărmul marilor visuri
Printre valuri și stînci
Cu cel mai luminos luceafăr pe catarg,
Înfășurînd viitorile elicai
În horbota de spumă și de sare.

Cu noi e roza vînturilor: tinerețea,
Ca o floare de foc
Deschisă-ntre zările lumii!

Vlaicu BÎRNA

Festivalul păcii

Inimă, tresaltă și tu pană, scrie
Vers primăvăratic, vers de bucurie,
Că-n orașul muncii — de nădejdi tribună,
Freamătă cuvîntul, bolțile răsună...

Moscovite ziduri multiseculare
Strălucesc în haine noi, de sărbătoare
Și de sub sărutul soarelui ce arde,
Urcă spre înălțime codru de stinderde.

Fiori fără de număr — fluvii de petale —
Rîd de pretutindeni și te-așteaptă-n cale,
Porumbei ca neaua, luți precum ni-i dorul,
Pe albastre pajiști își îndeamnă zborul.

În cetatea asta, cea mai minunată
Din c'te-s sieveo și-or fi fost vreodată,
Soli trimiși anume s-au grăbit să vină,
La ospăț de pace, cîntec și lumină...

Inimă, tresaltă și tu pană, scrie
Vers primăvăratic, vers de bucurie,
Să-i închin cu cinste Moscovei, măreața,
Proslăvind într-însul dragostea și viața ..

Ion Horia CREȚIANU

CONCURENȚII

— schiță —

de Corneliu LEU

Corneliu Leu

Adunarea a început cu tot fastul ei. Lumina reflectoarelor aduse de operatorii cinematografiei vibrează obositor deasupra mulțimii de capete orînduite simetric. Vocea vorbitorului se aude majestuoasă din difuzoarele care o duc în toate colțurile sălii, în hol și chiar afară, în fața cinematografului, unde se-nșiră vreo zece automobile. Deodată, însă, în capul străzii, pe culmea pantei care acoperă perspectiva spre gară, apare calul ciolănos al unui birjar; apoi și acesta, cocoțat pe capră, apoi întreg faitonul gonind și urcînd pe pavaj, de parc-ar fi motorizat.

Omul de la ușă nu-și dă seama cînd un cetățean înalt, roșcovan, sare din trăsură și, aranjîndu-și în grabă căciula cu urechi, ajunge lîngă el. Abia îl poate recunoaște și saluta: „Noroc, tovarășe prim!" că, pînă cînd să-i vină-n minte adevărata situație, pînă cînd să-ncerce o rectificare („adică, chiar dacă nu mai sînteți prim-secretar la noi în raion, azi sînteți oaspete de seamă!"), celălalt, descheiat la palton, trece prin ușă, prin draperii, și-ncepe să-și facă loc prin mulțimea celor de pe margini. Are fața puțin congestionată, ochii măslinii deosebit de atenți și, de nervozitate, maxilarele late, puternice, i se tot string, făcînd să tresară o vînă la încheietura de lîngă ureche. Cînd își dă seama că trecerea lui atrage prea mult atenția oamenilor, încearcă să se așeze pe undeva. Se uită spre cel mai apropiat rînd; nimic. Următorul — la fel. Al treilea — și mai puțină nădejde. Se oprește, mușcîndu-și buzele pînă la sînge, și, suflînd apăsat pe nări, simte cum sute de ochi se-ndreaptă asupra lui.

— Poftiți, tovarășe Roșca! Vreți să treceți la prezidiu?

Cine mai e și netotul ăsta?! Îl privește. Îl cunoaște, dar nu interesează acum asta. Se-ncruntă la el, dînd repede din cap într-o nedecisă negație și pornește cu pieptu-nainte, fără să mai țină cont de nimic. Se trîntește pe un scaun din marginea rîndului întîi și se-nfundă în palton, cu nasul în jos. Față de nemulțumirea că n-a găsit loc decît atît de aproape de tribună, caută să se consoleze cu: „da'bine că stau naibii jos și nu se mai uită toți la mine!"...

Dar nu apucă să prindă bine șirul vorbelor celui de la tribună (vorbește actualul prim-secretar al comitetului raional) că niște șoapte din spate îi și ajung la ureche:

— Măi, ăsta care a venit și s-a așezat în față, nu-i Roșca, fostul prim-secretar?

— Ba el e, îi răspunde o voce care, din pricină că-i șoptită, poate fi chiar și aceeași.

— Ei, cum naiba n-a fost chemat la prezidiu?... Doar se spune că de aici a plecat la o muncă mai importantă, n-a fost retrogradat!...

— De, mai știi!...

Iar urechile fostului prim-secretar sînt atît de-ncinse, că dac-ar avea un mediu prielnic în jur, ar scînteia. Se lungesc să prindă șoapta, în același timp vor s-o alunge, să nu-i dea atenție și, tot în același timp, se-nroșesc și ard decît sînge trece prin ele cu ciudă.

Calm, cu'destulă prestanță, actualul prim-secretar raportează de la tribună despre cooperativizarea în întregime a agriculturii raionului. Peste tăcerea sălii vorbele lui răsună atît de răspicat, încît par să se materializeze: „Cooperativizarea în întregime a agriculturii raionului nostru este rezultatul unei munci susținute de mai bine de cinci ani, a unei munci în care, luptînd cu greutățile, noi..."

În marginea primului rînd de scaune, fața roșcovană, cu trăsături hotărîte, cam aprige chiar, a celui care cu sosirea lui a tulburat oarecum adunarea, capătă o neplăcută încruntare. Raportul ăsta ar fi trebuit să-l țină el. Da, da, acum își dă seama. El, care a muncit aici patru din cei cinci ani despre care se raportează. El, care cunoaște colț cu colț locurile pomenite și trăsătură cu trăsătură figurile celor despre care e vorba. Uite, acum raportorul relatează despre greutățile întîmpinate la Valea Seacă... Eh! Nu sînt nici trei luni de cînd a fost acolo ultima dată. Și ce și-a mai bătut capul cu vreo doi care se împotriveau și se tot împotriveau!... S-a suit în mașină furios. Fața-i roșcovană era poate chiar mai încruntată decît acum. Era hotărît să se-ntoarcă a doua zi și să nu mai plece pînă nu va face treabă. Cînd colo, la sediu, nota telefonică a comitetului regional prin care i se anunța hotărîrea C. C.-ului de a fi avansat și mutat... El s-a împotrivit, a spus că nu pleacă pînă nu termină (adică de-abia astăzi ar fi trebuit să plece). Alții însă i-au argumentat că treaba-i aici ca și făcută, că e nevoie de el în altă parte... și... Eh, cum se mai așterne vremea peste amintiri!... Nu-s nici trei luni și el e frămîntat pînă peste cap de problemele muncii de acolo. Iar aici, primul secretar ăsta nou vorbește în numele raionului, de parcă-i de cînd lumea... El e ca și uitat: „ăsta oare nu-i Roșca?" Auzi: „oare"!...

Cu gîndurile astea parcă s-a mai liniștit. Chiar simte nevoia să-și miște oasele obosite de hurducătura trenului și să nu mai stea așa ghemuit. Își îndreaptă spatele, gîtul, și redevine el, cel care stă drept pe scaun și rezolvă expeditiv orice problemă... Numai că... șoapta!... Șoapta, fir-ar ea să fie!... Vine de undeva, din spate, de data asta parcă din partea cealaltă, dar nu interesează din ce parte! Interesează că-i zgîrie nervii uite-așa... așa!...

— Ia uite, vezi că primul s-a oprit un moment din vorbit și s-a uitat încoace, în stînga... L-a văzut pe Roșca și a înghițit în sec.

— Sigur că da, cum să nu înghită, cînd Roșca a muncit patru ani de zile, iar acum a venit el, a luat de-a gata tot ce s-a făcut și raportează...

Uh!... Reflectoarele, tribuna, hîrtiile din mîna vorbitorului, toate se mișcă, se rotesc, se-nvîrtesc într-un vîrtej nebun. Roșca s-a ghemuit iarăși pe scaunul lui: „Ia uite, ia uite ce interpretări se pot găsi!" strigă contrariat o voce înăuntrul lui... Ce interpretări!... N-ar fi trebuit să vină. Dacă n-a fost invitat, nu trebuia să vină!... Uite ce vorbesc oamenii... Dar de ce să nu vină?! Cum, adică: el, care a muncit aici atîta și e legat de locul ăsta, mai ales de evenimentul ăsta, să nu vină la o asemenea sărbătoare?... Știi că-i bine!... Ia uită-te!... Cum era să nu vină? Să-i fie rușine urmașului său că nu l-a invitat!... Și privește drept în ochii lui, aspru, mustrător.

Omul de la tribună pare să priceapă. Se uită la el ca fereală, plimbă stingherit, privirile și se bîlbîie. O dată cu el, se bîlbîie de zece ori mai puternic toate difuzoarele. E scund, zdravăn legat, negricios, cu trăsături mari și mustață groasă lăsată pe oală. Ca la focă. Își citește el încheierea raportului, își trece privirile deasupra mulțimii de capete, unele umbrite, altele strălucind, dar și gîndul, și ochii tot spre stînga primului rînd de scaune îl trag. Ce greșeală, ce greșeală!... își spune el. Cum de-am uitat să-l chem?! Ia uite, a muncit omul mai bine de patru ani aici, a muncit bine pentru că mi-a lăsat aproape totul făcut și acum, cînd a fost chemat în muncă mai importantă, eu uit să-l invit! Unde naiba mi-o fi fost capul? Ia uite-l ce disprețuitor mă privește, cu buza aia ca de morun! Cine știe ce-o fi crezînd!...

Și într-adevăr, cu buza de morun răsfrîntă în jos a dispreț, Roșca își spune: e un nesimțit, un om lipsit de tact, dacă a procedat așa. Ce i-o fi fost frică să nu-i iau eu gloria, dacă mă invita?! Ce-i asta? Fiecare muncim la locul nostru și ne facem datoria... Își suflă nasul repede, cu hotărîre, ca și cum și-ar confirma ceea ce gîndește și se trezește că, toată lumea aplaudă, numai el, nu. Aplaudă și el, așa, de circumstanță, dar n-are chef: „Uite, domnule, cu cîtă tragere de inimă am venit încoace și cum te poate întoarce pe dos comportarea meschină a unui om!... Da, da, ești meschin, dragă tovarășe urmaș al meu, dacă ai procedat așa. Ce, credeai c-am să te concurez cu ceva? La urmă, am să ți-o spun eu, cinstit și clar... Uite, vezi și dumneata c-așa-i mai rău. Eu tot am venit. Cum se poate să nu viu? Doar sînt legat de evenimentul ăsta... În schimb, dumneata, dumneata nu ai procedat cum trebuie".

Îl privește drept, cu mustrare, cum se așază la locul de la tribună, lîngă trimisul Comitetului Central. Și deodată simte nevoia să se închircească și mai mult pe scaunul său. Din mijlocul prezidiului, primul secretar îi face semn cu mîna, ca și cum l-ar chema, apoi îi arată un scaun gol. El nu vede nimic. Gesturile celui care îl cheamă devin mai insistente. El simte cum devine de trei ori mai roșu decît e în mod normal, dar tot nu răspunde. Fixează cu privirile podeaua, dar vede clar cum, de la prezidiu, dintre delegatul Comitetului Central și primul-secretar al regiunii, urmașul său îi face semne desperate, implorîndu-l să vină, să se așeze pe scaunul gol care acum a apărut.

— Tovarășe Roșca, tovarășe Roșca, tovarășul Zaharia vă face semn să treceți la prezidiu.

Serviabila șoaptă venită din spate îl frige.

— ...Tovarășe Roșca, tovarășe Roșca, tovarășul Zaharia...

— Bine, bine, mersi. Lasă, am văzut și eu!

SCRIITORI și cărți

Francisc Munteanu

PRIN HOTEL TRISTEȚE

de Eugen LUCA

Însuși titlul recentei culegeri de povestiri ale lui Francisc Munteanu e deosebit de sugestiv. *Hotel Tristeță* — această clădire urîtă și insalubră, jumătate cazarmă, jumătate azil de noapte, în care locuiesc, în mizerie și cu spaima de a fi mereu alungați în stradă, muncitori cu o droaie de copii, șomeri și cerșetori — sugerează societatea burgheză în toată hidoșenia ei. Atmosfera întunecată, de perpetuă nesiguranță, de tristețe iremediabilă a unor ființe omenești care nu-și pot valorifica potențele creatoare, ci sînt nevoite să ducă o existență vegetativă, e atmosfera societății capitaliste în care milioane și milioane de oameni, sclavi ai foamei, se abrutizează.

Fiecare povestire inspirată din trecut deschide ușa uneia din camerele acestui stabiliment, ai cărui locuitori sînt — ca în toate hotelurile — pasageri și cu toții suferinzi. În fiecare cameră zac de fapt unul sau mai mulți bolnavi și hotelul — ca și societatea pe care o simbolizează — devine astfel un spital fără doctori, unde cei loviți sînt condamnați la pieire. Cum să nu simți nevoia, la capătul călătoriei, să dărîmi stabilimentul și să-i pui pe picioare pe acești nenorociți, mai ales că mulți dintre bolnavi sînt ei înșiși hotărîți să-și reia viața de la început? — iată mesajul cărții.

Francisc Munteanu, scriitor care știe să se miște cu o mare dexteritate în mediile sociale cele mai variate, are totuși o predilecție deosebită pentru oamenii de la periferia vieții sociale. În sensul acesta se poate vorbi despre el ca despre unul dintre cei mai dotați scriitori pentru proza foiletonistică. Cuvîntul foileton, cînd e alăturat noțiunii de roman, e folosit, de obicei, în sens pejorativ, din cauza unor reprezentanți minori ai genului. Aceasta nu trebuie să ne inducă însă în eroare. Roman foileton e, dacă vreți, și „Mizerabilii" lui Hugo; foiletonist e, într-o anumită măsură, și Dostoievski. Genul ca atare nu poate fi condamnat; condamnați pot fi numai scriitorii care au contribuit la deprecierea lui. Francisc Munteanu — în orice caz — nu e dintre aceștia. Ca foiletonist, conformîndu-se regulilor genului, el vrea să dezvăluie cititorului lumi necunoscute, să-i capteze interesul chiar și prin *faptele* narate, nu numai prin personaje și idei. Scriitor înzestrat, el se ferește însă să „farmece" privirile cititorului cu jocuri de artificii, nu mizează pe elemente senzaționale. Dimpotrivă, întîmplarea e folosită numai pentru reliefarea esenței, adică a unei anumite probleme umane, iar relatarea întîmplării, lipsită de orice ostentație, e firească, aș spune nudă chiar.

Istorisind, scriitorul — care, cel puțin de astă dată, nu-și ascunde decît foarte rar, și atunci nu fără dificultate, prezența — se jenează parcă să ne ocupe timpul cu povestirea lui, se ferește să alunece în lirism sau în comentariu marginal. De aceea, se vrea foarte laconic și ne lasă nouă înșine libertatea de a medita asupra concluziilor, de a descifra cu imaginația noastră traiectoria unui destin pe care el a început doar s-o schițeze. E modalitatea lui de a pune în mișcare nu numai afectivitatea, dar și inteligența și fantezia noastră și, totodată, cartea de vizită a scriitorului autentic, care totdeauna oferă cititorului mult mai mult decît spun, prin ele însele, vorbele înșirate pe hîrtie.

Cele mai reușite povestiri din „Hotel Tristețe", povestiri cu caracter autobiografic, confirmă din plin aceste calități. Personajele sînt recrutate dintre oameni zvîrliți la marginea societății, dar care, ca și eroii lui Gorki din „Azilul de noapte", au mari virtuți, un sîmbure sufletesc de aur: șomeri, pensionari ai școlilor de corecție, prizonieri, marinari contrabandiști, persecutați de tot soiul, aventurieri decepționați.

Tîmplarul șomer, care încearcă într-o noapte să fure alimentele din vitrina unei băcănii pentru a-și hrăni copiii flămînzi, nu mai cutează să-și privească drept în ochi fiul. Faptul acesta sugerează o tragedie umană a cărei gravitate nu poate scăpa cititorului și pe care un alt scriitor, mai puțin stăpîn pe uneltele lui, l-ar fi „speculat" în zeci și zeci de pagini. De asemeni, scuipatul cu care elevul școlii de corecție îl tratează pe directorul pervers, ce încearcă să-l batjocorească, ne sugerează, discret, dar cu o mare forță, demnitatea micului erou. Oroarea lui Francisc Munteanu de a miza pe senzațional, dorința lui de a fi cît mai simplu, îl determină să nu descrie această acțiune „tare", „violentă", ci s-o amintească în trecere, printre altele, ca un fapt obișnuit, oarecare.

Povestirile inspirate din contemporaneitate se încadrează titlului, deoarece autorul combate mentalități și vicii cultivate în „Hotelul Tristețe", adică în societatea burgheză: lenea, chiulul, lingușirea și altele, care continuă să mai supraviețuiască și în societatea noastră, și împotriva cărora trebuie să luptăm cu curaj și perseverență.

Și în aceste povestiri întîlnim calitățile scriitoricești despre care am vorbit *(Discursul, Bătrîna)*, deși în unele din ele *(Cizmarul, Un plic cu piper)*, posibilitățile scriitoricești ale autorului nu sînt pe deplin valorificate, primejdiile pe care, în general, le ocolește, nu sînt întrutotul, de astă dată, evitate. Evoluția, bunăoară, a eroului din povestirea „Un plic cu piper", deși oarecum lungită, prezintă totuși spații albe, fiindcă autorul n-a folosit aci prea bine mijloacele lui expresive.

Altele („Cizmarul") nu poartă semnificații deosebite și sînt parcă menite să comunice doar satisfacția eroului că „s-a ajuns", satisfacție străină eticii personajelor înaintate pe care autorul le înfățișează.

Volumul e însă valoros și dovedește o dată mai mult capacitatea creatoare a lui Francisc Munteanu.

Abia după asta își dă seama că a răspuns mult mai urîcios decît ar fi trebuit. Dar nu-i mai pasă. Nu poate să-i mai pese de ceva. Rușinea și ciuda îl înțeapă cu mii de ace fierbinți.

„Imprudentul, își spune el înciudat, după ce că se poartă cum nu trebuie, mai atrage și atenția acum. N-are pic de tact, am spus eu! Uite, uite ce-mi face!... Ce-mi face!!!... Acum toată lumea se uită la mine, toată lumea discută, toată lumea comentează faptul că abia ulterior am fost chemat în prezidiu... Din gafă-n gafă!... Am să-l frec, să-i iasă untul! Așa, cinstit, tovărășește!... N-o să-i mai ardă lui să stea așa de umflat cum stă acum!"

În mijlocul prezidiului, Zaharia e într-adevăr bosumflat. „E vanitos", își spune despre Roșca. „Vrea să arate că-i al draculuși nu vine!... Ei, nu vine, nu vine; treaba lui. Eu l-am invitat"... Și vrea să uite. Dar poți uita un afront?... Cam greu. „Eu i-am făcut loc în prezidiu, își spune el mai moale, ca și cum ar căuta să se justifice, ei nu, stă și mocnește supărat. Da, e adevărat că ar fi trebuit să-l invit de acum o săptămînă, dar dac-am uitat!... În momentul cînd dai bătălia să termini cooperativizarea, parcă mai porți în minte altceva? Am uitat. Vrei să-mi tai capul, taie-mi-l, tovarășe Roșca, taie-mi-l. Sînt sigur, acum stai și-ți spui că, dacă nu erai dumneata, așa și pe dincolo... ca și cum am fi concurenți. Dă-o naibii de treabă, ești un tovarăș vanitos, tovarășe Roșca!..."

Totuși, în timp ce vorbește președintele sfatului raional, îi mai face un semn să poftească la tribună...

...În timp ce vorbește secretarul U.T.M.-ului, se gîndește c-ar fi cazul să-i trimită un bilet. Ia chiar o bucată de hîrtie, o rupe frumos pe margine dar, cînd să scoată creionul să scrie, dă cu ochii de încruntarea aproape amenințătoare a celui din stînga primului rînd: „Nu cumva să mai faci vreun gest în direcția mea, pare să spună acela, că..." Mîna primului secretar așază încet, atent, creionul lîngă bucățica de hîrtie. Am să-i explic la urmă, își spune. Foarte urît din partea lui, dacă nu vrea să înțeleagă! Și, ridicîndu-și mustățile de focă spre el, pare mai degrabă să-l mustre, decît să se scuze: „Foarte urît, tovarășe Roșca!... Eu credeam că ești un om de-nțeles. Ce, doar nu ne concurăm aci!"

Roșca, însă, nu prea pare să ia în considerație ceea ce ar vrea să-i spună urmașul său. Ochii măslinii îi strălucesc ambițios, maxilarele i se tot string făcînd să-i tresară o vînă la încheietura de lîngă ureche. „Nu m-a chemat, iar venirea mea l-a derutat. Auzi, ca și cum eu am venit aci să-l concurez!" își spune el în timp ce vorbește delegatul Ministerului Agriculturii. Iar după aplauze, în timp ce vine la tribună un cunoscut președinte de gospodărie colectivă, își zice: „Vrei să dregi lucrurile? Stai mai bine la locul dumitale! Am înțeles eu cu ce om am de-a face!" și-l sfredelește cu ochii, atunci cînd îi întîlnește privirile.

Zaharia însă pare să nu se mai ferească. O înverșunare a apărut și-n ochii lui: „Ești vanitos; cînd te-am cunoscut, nu mi te-am închipuit așa!" gîndește el. „Am înțeles eu cu ce om am de-a face!" își spune din nou Roșca de pe locul său. „Nu m-am purtat frumos cu dumneata, nu te-am condus și pînă la gară?!" pare să-i adreseze imperativ întrebarea Zaharia. „Îmi pare rău că ți-am spus că am încredere în dumneata, cînd am plecat de aici!" îi spune Roșca în gînd. „Ești un vanitos!" repetă Zaharia, morfolindu-și mustățile de focă. „Ți-a fost teamă să nu te concurez!" pare să-i spună disprețuitor Roșca, în răsfrîngerea buzei de morun... „Ești un...", „Dumneata ești un...", „Lasă că ne lămurim noi la urmă...", „O să-ți pară rău, dar o să fie tîrziu!..."

Un ropot lung de aplauze întrerupe acest bănuit schimb de replici tacite. Vorbește un glas sfătos și toată lumea-l aplaudă. Un glas sfătos; oarecum răgușit. Roșca tresare; se uită la tribună. Aude, cînd prea tare, ca și cum i-ar striga în ureche, cînd prea slab, ca de la mare depărtare. „...chiar dacă-s printre ultimii care am intrat și i-am dat multă bătaie de cap tovarășului Zaharia cu împotrivirea mea, acum m-am lămurit eu ce-i viața în gospodărie și-o să vedeți dumneavoastră cum știe să muncească Ilie Dordea..."

Ilie Dordea!... Da, Ilie Dordea... Roșca se uită la el, de parc-ar vrea să-l vadă și să-l tot vadă. Omul pe care nu fusese în stare să-l convingă nici în ruptul capului. Omul care i-a dat atît de mult de furcă. Om serios, de altfel, după care se luaseră cel puțin încă vreo treizeci de familii...

Ochii măslinii ai fostului prim-secretar se rotesc încet, cercetători, pînă cînd ajung să cuprindă, în privirile lor, fața pe care tronează mustața de focă a lui Zaharia. Îl cercetează pe acela tot încruntat, dar încruntarea asta aparține mai degrabă curiozității. Pînă la urmă, buza lui cea răstrîntă-n jos se întredeschide, maxilarele-i rămîn nemișcate. Și deodată simte nevoia să-i spună: „Ia te uită, mă, al naibii, ce treabă bună a știut să facă în urma mea!"

La sfîrșitul adunării se repede spre el, îi apucă mîna și, mai înainte încă de a i-o strînge, mai înainte de a rosti vreun convențional salut, mai înainte de orice, îl întreabă: „Ia zii, măi, tovarășe Zaharia, cum ai făcut cu Dordea ăsta?..."

Lumea se mișcă încet pe lîngă ei, sala se golește, luminile se sting, ceilalți îi așteaptă afară, lîngă intrare, dar cei doi discută de zor despre Ilie Dordea. Ba, la o vreme, Roșca ridică chiar mîna și-i trage un ghiont prietenos tovarășului său.

Primii trimiși ai PLANETEI

de Constanța COPCEAN

Soarele stă să răsară a nu știu cîta miliarda oară. Dar nu-i o zi obișnuită. Planeta Pămînt își trimite primii emisari în spațiul interplanetar. Mă gîndesc la moș Noe. Bănuia el, în arca sa de orătănii, că onoarea primei aventuri interplanetare va reveni cînelui?

Pămînt sovietic, anul 1951. Peste cinci minute răsare Soarele. Din subteran, o mînă întoarce un buton. Un zgomot asurzitor și o rachetă uriașă, în chip de țigară de foi, părăsește vijelioasă planeta, lăsînd în urmă-i o dîră orbitoare. Cîteva clipe. Racheta e în slăvi. Altitudine necunoscută avioanelor. Alte cîteva clipe. În bătaia Soarelui, racheta s-a prefăcut în steluță strălucitoare, 100 km altitudine! E momentul stabilit. Motorul se decuplează automat, racheta își continuă zborul în virtutea inerției. Dar dintr-însa, în momentul decuplării, s-a desprins o altă „steluță". O cabină ermetic închisă, care cade cu o viteză ametitoare. În cabină sînt pasagerii: doi cîini. Primii trimiși ai planetei, în pragul cosmosului.

Înconjurați de baloane cu oxigen și de aparate capabile să înregistreze și cea mai mică schimbare survenită în organismul lor, neobișnuiții călători revin acum pe planeta-mamă... Trei kilometri de la sol... Se deschide automat o parașută. Și cabina voiajorilor se lasă lin pe Pămînt... „Pasagerii" sînt scoși din cabină și examinați, împreună cu aparatele de înregistrare care i-au urmărit. Nici o tulburare esențială în organismul lor. Vagi devieri ale bătăilor pulsului și în respirație. Dar nici un traumatism sau reacție nervoasă. Nimic esențial. Animalele se simt foarte bine.

Minunat! Prima etapă s-a încheiat cu succes. Experiențele asupra zborului la mari înălțimi cu ființe vii continuă cu asiduitate.

•

A doua etapă, după cîțiva ani. Condițiile sînt oarecum diferite. „Călătorii" sînt instalați în partea din față a rachetei, într-un compartiment care nu mai e închis ermetic. În compartiment există un cărucior de catapultare. Într-însul se află „călătorii", echipați în costume speciale. Tot de cărucior sînt fixate aparatele de oxigen, sistemul de parașute, aparatele de înregistrare a stării fiziologice a voiajorilor interplanetari. Cîteva date tehnice: rezerva de oxigen calculată pentru cîteva ore petrecute de pasageri în costume este de 900 litri. Greutatea totală a căruciorului de catapultare: 70 kg. Înălțimea zborului: 110 km.

Experiența începe. Racheta a fost lansată. S-a ridicat ca fulgerul. La altitudinea stabilită, partea ei anterioară se desprinde cu călătorii aflați în căruciorul de catapultare. Cădere vertiginoasă. 100 km, 98, 95, 90,88 km altitudine... Atenție! Micul călător aflat în căruciorul din dreapta este catapultat în spațiu. Doamne, ce-o fi acum în inima lui de cățel?... Trei secunde... Sistemul de parașute se cuplează automat. De la înălțimea de cca 85 km, „călătorul" începe acum să coboare lin, sub pavăza parașutei. Timp de apoximativ o oră pînă la aterizare, pasagerul este supus influenței directe a tuturor factorilor mediului.

Dar ce s-a întîmplat cu partea anterioară a rachetei? Eliberată de căruciorul din dreapta, ea continuă să cadă, învîrtindu-se cu o viteză din ce în ce mai mare. 80 km altitudine, 70, 60, 50, 45 km... Din nou: atenție! Din căruciorul din stînga este catapultat al doilea voiajor... Cădere ametitoare... 40 km altitudine, 30, 10, 7, 3 km... În sfîrșit, parașuta se deschide. Salutare, planetă, m-am înapoiat!

Salutare Linda sau Koziavka, sau Malîșka! Salutare și mii de mulțumiri din partea planetei. Cu ajutorul vostru, savanții au demonstrat că, în anumite condiții, și oamenii se vor putea adapta zborului cu racheta. E drept, nu azi, nu mîine. Mai trebue încă mult experimentat. Dar primul pas a fost făcut. Zborul interplanetar nu mai este o utopie

Salutare, planetă, m-am înapoiat viu și neatămat!

Pe cîmp a aterizat un container cu aparate de măsurat, montate în interiorul rachetei.

Linda, Koziaoka și Malîska — trei dintre cîinii cu care s-au făcut experiențele — au fost de două ori la mari înălțimi. Iată-i acum, într-o plimbare pe străzile Moscovei. Însoțitorul: Alekșei Pokrovski, colaborator științific al Academiei de Științe a U. R. S. S

IN INIMA TERITORIULUI INTERZIS

III

Necunoscutul RO-CANDOR

— reportaj —

de Raymond MAUFRAIS

Un dans îndrăcit în timpul unei „tortaupane". ←

Cînd rezervele alimentare sînt pe terminate, vînătoarea rezolvă problema hranei. ↓

„Tortaupane" în junglă

Soarele se lasă încet către asfinţit. Coliba destinată serbărilor, însufleţită deodată de forfotă, pare un templu ciudat, careşi strînge credincioşii la închinăciune. Războinicii îşi pun măştile din fibre, pe care zurgălăii seminţele uscate, agăţate ca nişte breloculi, şi scoicile în culori vii. Unii dintre ei poartă penaje strălucitoare, havaiene lucrate cu multă grijă — podoabe sfinte, a căror confecţionare e socotită o adevărată taină.

De pildă, femeile trebuie să se ferească de a trece prin preajma colibei vrăjitorului, pentru ca nu cumva să vadă — chiar fără să vrea — cum se confecţionează aceste podoabe. Pentru cei ce nu respectă acest „canon", pedeapsa este cumplită.

Ni s-a povestit întîmplarea unei copilite care, căutîndu-şi tatăl, s-a apropiat fără să-şi dea seama de coliba de serbări. Părîndu-i-se că-l zăreşte, a intrat înăuntru. Căpetenia tribului, încunoştinţată de îndată, a hotărît ca fata să-şi primească osînda. Copila a uitat curînd cele petrecute, iar de-a lungul anilor tovarăşii ei de joacă nu i-au mai adus niciodată aminte... Totuşi „păcatul" fusese înregistrat. Anii au trecut foarte repede, copila a crescut, trupul i s-a împlinit şi, la cele dintîi semne ale pubertăţii, căpetenia a poftit triburile vecine la un mare „tortaupana"[1]). S-au adunat mulţi războinici; au dănţuit, au luat parte la lupte, au cîntat. Apoi, osîndita a fost dusă într-o colibă mare şi situită de indienii adunaţi, în văzul femeilor şi al copiilor din trib. Vrăjitorul îşi rezervase *jus primæ noctis*[2]). Orgia a durat îndelung. Copila a murit în zori. Dacă, prin imposibil, ar fi scăpat, ea ar fi trecut de îndată în rîndul fetelor obşteşti. Acestea trăiesc într-o colibă anume clădită, ceva mai departe de sat. Ca semn distinctiv ele trebuie să-şi înalţe în creştetul capului un smoc de păr întărit cu clei şi au menirea să petreacă cu tinerii neînsuraţi, care le aduc în schimb de-ale mîncării. Îndeobşte printre aceste prostituate sînt femei ce şi-au înşelat bărbaţii ori s-au făcut vinovate de fel de fel de păcate. Pedeapsa lor însă poate să nu rămînă veşnică. Dacă un tînăr indian se îndrăgosteşte de vreuna din ele, o poate lua de nevastă şi atunci femeia, „reabilitată", capătă aceleaşi drepturi ca toate celelalte femei măritate.

Confecţionarea podoabelor pentru dans, socotite sfinte, este o taină ce trebuie cu străşnicie păstrată, paza acestora fiind asigurată de un grup de tineri luptători. Unii dintre albii ce au trecut prin aceste locuri, atraşi pe drept cuvînt de aceste obiecte rare şi dornici să le aibă, s-au lovit din partea indienilor de un politicos dar categoric refuz. Cei mai înţelepţi au înţeles. Alţii, însă...

Un portughez, profitînd de ospitalitatea ce i-a fost acordată atît de mărinimos, a şterpelit cîteva măşti de fibre. A doua zi, în zori, portughezul a plecat cu piroga fără ştirea indienilor.

Vîslaşii negri au făcut eforturi deznădăjduite ca să se îndepărteze cît mai repede, îmboldiţi mai cu seamă de răsplata făgăduită

1) Serbare
2) Dreptul primei nopţi

de negustor, care nu era de loc liniștit din pricina celor ce puteau să urmeze descoperirii furtului. Negrii au vîslit trei zile și trei nopți, strecurîndu-se prin *arroyos-uri* înguste, numai ca să înșele pe eventualii urmăritori. Portughezul își freca mîinile de bucurie la gîndul bănetului pe care avea să-l adune din vînzarea acelor podoabe, foarte prețuite de amatori, în primul rînd prin însuși faptul că sînt atît de rare. Trebuiau să ajungă în curînd la gurile rîului Tapiraje. Mai departe n-aveau de ce să se teamă.

Tocmai atunci s-au înfiorat deodată la auzul unor strigăte războinice. La cîteva sute de metri în urma lor, cîteva pirogi indiene, pline cu războinici înarmați cu arcuri și săgeți, înaintau cu repeziciune.

Înspăimîntați, negrii și-au întețit sforțările. Portughezul a îndoit și întreit răsplata făgăduită. Deși își vedea viața în primejdie nu se putea hotărî să se despartă de fructul hoției sale. Indienii, însă, ajunseră doar la o zvîrlitură de săgeată. Asta însemna pieirea fugarului, fără nădejdea vreunui ajutor pe acele întinderi pustii. Cum însă portughezul nu se hotăra de loc, negrii înșiși au luat măștile și le-au aruncat în rîu. O clipă au putut fi văzute plutind în preajma pirogii, apoi le luă șuvoiul și le purtă cîtva timp în voia valurilor, din ce în ce mai îngreunate, gata să se scufunde. Primejdia aceasta a oprit pe loc avîntul pirogilor indiene, care s-au repezit după prețioasele podoabe. Portughezul a scăpat cu viață, dar, înspăimîntat de moarte, a jurat să nu mai pună piciorul prin acel ținut din Matto Grosso.

Sfîrșitul expediției Barbosa.

Ca să cîștigăm timp și mai ales ca să ocolim drumul croit de indieni, care ar fi putut foarte bine să ne ducă în cine știe ce capcană, Meirelles hotărește s-o tăiem de-a dreptul prin inima pădurii.

Cîțiva oameni descalecă și deschid drum printre ierburile uriașe, printre lianele și arborii înnegriți de incendiile atît de dese în lunile toride. Crengile ne biciuiesc și ne brăzdează cămășile cu dungi negre. Soarele ne învăluie într-o boare fierbinte. Călărim încă vreo patru sau cinci ore la pas, ghemuiți pe șei, ca să ne ferim de crengile groase și ascuțite. Și cînd, în sfîrșit, ieșim din pădure pentru a urma albia unui rîu secat, ne dăm seama că ne-am rătăcit. În cele din urmă iată-ne ajunși, dar sfîrșiți de oboseală.

Ocolim rîpele adînci, pe unde putem, și cercetăm cu grijă desișurile, căci acum savanții se pot ivi din clipă în clipă. Ne oprim.

— Priviți, strigă deodată Meirelles.

Glasul îi e gîtuit de emoție. Ne aplecăm puțin în șei și privim în tăcere.

Pe pămînt se află o ladă de lemn putredă, aproape sfărîmată, pe care abia se mai zăresc urmele cîtorva litere. Alături zace un cal, sau mai degrabă scheletul lui, cu craniul zdrobit și cu vertebrele rupte, răspîndite ici și colo. Și încă vreo cîteva lăzi — resturile unei tabere — împrăștiate în toate părțile.

Iată o hîrcă omenească!

Două...

Am dat peste rămășițele expediției Pimentel Barbosa, masacrată în 1941, a cărei soartă nenorocită rămăsese necunoscută pînă acum.

Opt oameni măcelăriți!...

Descălecăm. Înaintăm încet și la fiecare pas descoperim cîte ceva care amintește de nefericiții expediționari. Iată o cutie de conserve ruginită, perforată de vîrful de os al unei sulițe. O hîrtie ce făcea reclamă gloanțelor X, ruptă... Petice de stofă... Iată și o foaie de ziar făcută bucățele. Mai încolo, un lemn cioplit cu cuțitul. Apoi, ceva mai departe, ceea ce a fost tabăra propriu-zisă a lui Pimentel Barbosa. Un fel de hățiș ce înconjoară o poiană deschisă cu securea și un rîuleț năpădit de o vegetație înbelșugată. Resturile unei colibe arse. Un petic de pămînt bătătorit, pe care sînt risipite bucăți de piele roasă și piesele unui post de radio portativ.

Lanțul munților Rocandor se înalță aproape ca o barieră.

Sîntem chiar în inima teritoriului interzis. Pe locul taberei lui Pimentel Barbosa.

Noi, cei vii, ne-am instalat tabăra la 200 de metri de poiană, pe care am numit-o „locul jertfei" („local del sacrificio"). În poiană sînt o mulțime de umbrare pline de țînțari și poezie. Pe sub ele curge un rîu nu prea lat, dar destul de adînc, ale cărui ape tulburi asaltează trunchiuri de copaci prăbușiți de-a curmezișul albiei, formînd mici cascade.

Caii pasc liberi. Ne ungem armele. Așezăm hamacurile foarte aproape unele de altele. Neliniștea pune stăpînire pe noi. Nimănui nu-i e foame. De altfel, curînd va trebui să ne îngrijim de aprovizionare, căci merindele s-au împuținat simțitor. Am fost siliți să aruncăm o bună parte din ele; începuseră să se altereze.

Ceea ce-i mai supărător este tăcerea apăsătoare ce domnește de jur împrejur. Și e mai mult ca sigur că sîntem pîndiți. Nu mi-e teamă. Totuși sînt stăpînit de o stranie neliniște; m-a cuprins o panică lăuntrică ce face să-mi bată inima nebunește!...

Tremură, stîrvule!...

Aș vrea să poată vorbi copacii, pămîntul, cerul și ierburile.

Mă gîndesc că Pimentel Barbosa și-a trăit ultimele clipe tot astfel, în văzul micilor făpturi fără de număr ale junglei!

Poate că ultima lui privire s-a îndreptat spre acest copac trăsnit de furtună, ce-și înalță silueta fantastică pe un cer atît de limpede.

Pe locul masacrului am găsit cîteva măciuci indiene din lemn tare. Sînt acelea cu care au fost uciși prietenii noștri. Este un obicei indian, ca arma cu care s-a făptuit omorul să fie lăsată lîngă leș, pentru ca prietenii mortului să-și aducă aminte că, dacă mai vor cumva război, i-așteaptă alte măciuci...

Muchiile măciucii sînt foarte ascuțite. Le pipăi sfios cu degetul. Instinctiv îmi frec țeasta.

Haide, trebuie să dorm!...

(Continuare în numărul viitor)

ÎN CĂUTAREA unui STRADIVARIUS

„PrivițI : lacul auriu nu ascunde nici o striație..."

Cosio îi arătă băiatului vioară după vioară.

— Vezi? Același meșter n-a făcut niciodată două viori cu aceeași formă. Privește. Fiecare este în alt fel"...

Cu asemenea cuvinte, se pare, (desprinse din romanul lui A. Vinogradov) începu bătrînul conte Cosio să-i prezinte micului Paganini colecția sa de viori Stradivarius... Și, într-adevăr, viorile acestea, în care s-a adunat munca unor lungi decenii a celui mai mare lutier al lumii, au adus cu ele, fiecare în parte, propriul lor secret de fabricație, propria lor comoară muzicală... Neprețuitele instrumente s-au răspîndit în întreaga lume; fiecare și-a făurit istoria lui, nu o dată plină de strălucire... Marii violoniști ai lumii s-au întrecut să posede exemplarele cele mai desăvîrșite, create acum mai bine de două veacuri de meșterul din Cremona. Iar unul din aceste exemplare avea să-și termine lunga lui călătorie în țara noastră, în mîinile unui artist de mare viitor.

Un cumpărător neobișnuit

La început, lutierul Henry Wero din Berna privise neîncrezător pe tînărul care i se prezentase.

— Ion Voicu? N-am auzit de acest nume! („Încă", am fi adăugat noi, dacă ne-am fi aflat de față). Și dumneata vrei să cumperi o astfel de vioară? Dar luxul acesta și-l pot permite numai violoniștii consacrați, care dispun de asemenea sume. Cine va plăti vioara?

— Statul romîn.

Wero făcuse ochii mari. În cariera lui de lutier rutinat nu auzise încă o asemenea minune: un stat să se ocupe cu înzestrarea unui tînăr violonist!...

— Am fost trimis aci să aleg cea mai bună vioară posibilă — continuă calm Ion Voicu. Sînt încă la începutul carierei, dar statul dorește să am cele mai bune condiții de dezvoltare.

Firește că, după uimire, renumitul lutier trecu la încîntare. Și astfel, după ce încercase patru „Stradivarius" la Paris și încă trei la Berna, alegerea lui Ion Voicu se opri asupra unui exemplar lîngă care o etichetă anunța: „Cremona 1702"

Istoria unei viori

După anul 1700 începuse acea perioadă de apogeu a lui Stradivarius, în care au fost făurite cele mai bune viori ale sale, așa-numitele „viori de argint". Una din acestea ajunse în mîinile unui profesor de muzică american, stabilit în Anglia, cu numele de Lukens. Un secol mai tîrziu vioara aparținea celui mai vestit violonist al epocii, Ioachim, unul dintre prietenii lui Brahms, care interpretase pentru prima oară în lume concertul pentru vioară al acestuia. Printre elevii lui Ioachim se afla și o tînără fată cu numele de Eldier, ale cărei calități îi prevesteau o carieră demnă de maestrul ei; astfel se face că, în anul 1889, vioara ajunge în posesia lui Miss Eldier, după ce o expertiză a meșterului Hill din Londra îi stabilise din nou înalta valoare. Dar eleva lui Ioachim suferă un accident și cariera ei de violonistă ia sfîrșit... Vioara se odihnește mai bine de o jumătate de veac, pentru ca apoi, ajungînd la lutierul Wero, să fie din nou expertizată, de data aceasta de Hill-fiul, care-i confirmă încă o dată calitatea. Și astfel, după ce mai mulți violoniști de faimă, printre care și Isac Șternu își arătaseră dorința de a cumpăra „vioara Lukens" — cum e numită în monografiile de specialitate, aceasta ajunge în zilele noastre, în posesia statului romîn și a violonistului Ion Voicu...

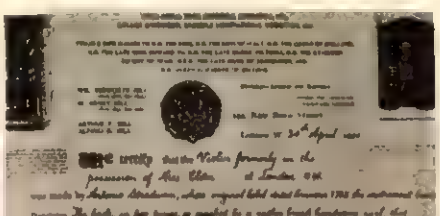

Certificatul vestitei case de experți „Hill" din Londra autentifică valoarea viorii, enumerînd amănunțit calitățile ei.

E greu să cînți pe o „vioară de argint"!

...Aceasta s-a întîmplat cu un an în urmă... Voicu studia încă în U.R.S.S., sub îndrumarea lui David Oistrah, el însuși posesorul unui minunat Stradivarius. Munca de adîncire a măiestriei artistice s-a împletit la Ion Voicu cu aceea de descoperire a posibilităților noului instrument. Nu era de loc ușor să-l stăpînești: răspunsul ulu itor de nuanțat al lemnului și corzilor, promptitudinea nervoasă a sonorităților dădeau la început impresia că nici o mînă de violonist nu se va ridica la înălțimea exigențelor celui care dăduse viață viorii, cu secole în urmă... Dar, încetul cu încetul, supla îmbinare de arțar și brad a început să-și dea la iveală comorile ascunse. Iar cînd începi să le stăpînești, cît de surde, cît de sărace ți se par viorile obișnuite!

...Priveam micul instrument încercînd să-mi închipui munca de acum 255 ani a bătrînului Stradivarius. Și încă o dată îmi aminteam de acea impresionantă întîlnire a lui Cosio cu Paganini, redată de Vinogradov, în care legendarul violonist de mai tîrziu admiră instrumentele Cremonei: „La privește — spunea Cosio — lacul auriu nu ascunde nici o striație, nimic din apele lemnului, care seamănă cu blana tărcată a unui leopard"...

...Peste puțină vreme lacul auriu va străluci în mîna lui Ion Voicu pe podiumul Ateneului. Programe bogate de concerte și recitaluri, de la Mozart la Șostakovici, de la Bach la Stravinski, de la Tartini la Prokofiev, așteaptă publicul stagiunii de toamnă...

— De ce zîmbești? — mă întrebase Ion Voicu.

...Să-i spun? Mă gîndeam tocmai: „la asemenea instrument, asemenea repertoriu... Și asemenea instrumentist".

I. HRISTEA

Ion Voicu s-a reîntors în țară, încadrat de cele două „comori" ale sale: vioara „Lukens" și ...Madeleine, soția lui.

FOTOGHICITOARE?

În fața dv. se află portretul unui cunoscut și prețuit actor romîn contemporan. Dat fiind însă că fotografia este... am veche, vă rugăm să ghiciți despre cine este vorba?

(Răspuns la pag. 22)

Natașa a împlinit 18 ani. De astă dată nu e o fotografie din film, ci una personală.

Un rol cu împliniri tragice și satisfacții din filmul „Undeva în Bizonia".

La 10 ani de la 18 ani

de Anatoli FINOGHENOV

Fotografii de M. MURAZOV

Cred că fiecare dintre noi și-a sărbătorit, la vremea sa, împlinirea primilor 18 ani de viață. Cu mai mult sau mai puțin tămbălău, în prezența a mai multe sau mai puține rubedenii și prieteni, mă rog, cum s-a întîmplat sau cum i-au dictat tradițiile familiale. Natașa Zașcipina s-a bucurat însă de o aniversare unică în felul ei: ziarele sovietice au scris despre ea, publicîndu-i poze din albumul de familie, iar din multe colțuri ale lumii au năpădit-o scrisori de felicitare, întocmite în multe din limbile globului. O dată cu cei 18 ani de viață (sărbătoriți cu cîteva luni în urmă) Natașa Zașcipina împlinea 14 ani de carieră cinematografică! Trebuie să recunoaștem că e o performanță și că puțini artiști de mare renume s-au putut lăuda cu asemenea respectabilă „vîrstă" actoricească, la o atît de fragedă vîrstă.

În „Elefantul și frînghiuța", Natașa o trecut să ne răsfețe un pic. Se pare că au i-a venit prea greu.

Copiii Leningradului...

Așa se intitula primul film al Natașei, în care a debutat la vîrsta de 4 ani. Era un film patetic, închinat eroismului locuitorilor Leningradului. Eroina principală se numea Katia și era un boț de fetiță de cîțiva ani. Cum a devenit Natașa Zașcipina actriță? Nu căutați a afla amănunte de la ea însăși, pentru că vă va mărturisi — cum ni s-a întîmplat și nouă — că pur și simplu nu-și amintește. Elementele pitorești vi le furnizează însă cu plăcere mama Natașei, care povestește că fetiței i-a plăcut de mică să cînte, să danseze, să țopăie în fața oglinzii, urmărindu-și mișcările cu o privire gravă. Într-o zi mama se plimba cu Natașa pe unul din bulevardele Moscovei. Fetița zburda, ca totdeauna, alături de prietenele ei. O doamnă necunoscută a urmărit-o mult timp cu privirea, apoi a întrebat-o, mîngîindu-i drăgăstos căpșorul:

— Cum te cheamă?

— Natașa.

— Și cîți ani ai?

Neștiind ce să răspundă, fetița s-a uitat întrebător la mama ei.

— Patru ani — a răspuns mama.

— Patru ani — a repetat cu vioiciune Natașa.

— Vrei să fii filmată?

— Vreau foarte tare — a răspuns categoric Natașa, dar apoi a luat-o la fugă spre prietenele ei, uitînd complet de aspirațiile-i cinematografice.

După cîteva zile, însă, mama — mai perseverentă — a dus-o pe Natașa la studioul „Maxim Gorki". Acolo, urcată cu picioarele pe un scaun, fetița a recitat fără să se intimideze o poezie, apoi a dansat „Merișorul". În tot acest timp, Natașa a fost filmată... Și după încă cîteva zile, mama Natașei a fost înștiințată că fetița ei va juca rolul principal în filmul „Copiii Leningradului". (Cred că bucuria a fost mai curînd a mamei, decît a fetiței).

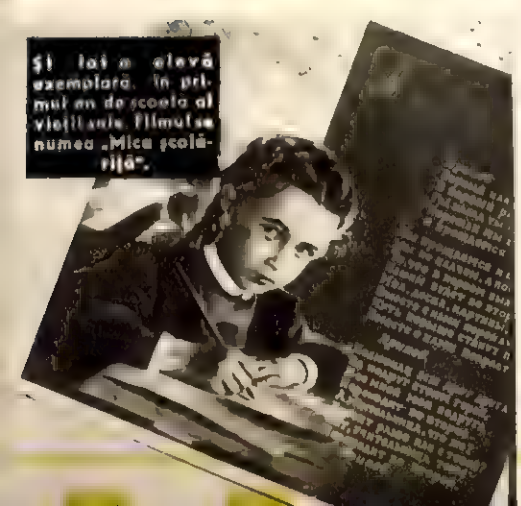

Și iată o elevă exemplară, în primul an de școală al vieții sale. Filmul se numea „Mica școlăriță".

Cu acea spontaneitate și sinceritate totală cu care se joacă copiii, Natașa a creat, mai în joacă, mai în serios, un personaj excepțional de autentic, acea micuță Katia care a devenit apoi eroina preferată a copiilor sovietici.

Și iată cum a devenit Natașa — la doar 4 ani — o persoană foarte cunoscută în întreaga Uniune.

Peste doi ani, mai „maturizată", Natașa joacă într-un alt film — „Elefantul și frînghiuța" — rolul fetiței Liudocika. Iar trei ani mai tîrziu, a realizat acel admirabil portret cinematografic al unei fetițe de clasa I, în filmul „Mica școlăriță". Au urmat apoi rolurile principale din filmele „Undeva în Bizonia", „În stepă" și „Copiii partizanului".

În anul 1950 actrița, în vîrstă de unsprezece ani, a fost distinsă cu medalia „Pentru merite în muncă". Și a meritat-o din plin, pentru că, înafara talentului ei incontestabil, s-a dovedit a fi în timpul filmărilor o fetiță îndrăzneață, căreia nu i-a fost frică să călărească cămile și elefanți sau să întîlnească în pădure un lup „adevărat". Iar cînd a interpretat-o pe Olesea în „Copiii partizanului", Natașa Zașcipina, care avea pe atunci cincisprezece ani, a dat dovadă de o mare bărbăție. Într-unul din momentele dramatice ale acțiunii, cînd eroina trebuia să treacă printr-o mlaștină, Natașa a simțit că „joaca" devine serioasă, că nu mai trebuie să mimeze teama de înec, ci că, pur și simplu, începe să se scufunde... Fetița nu și-a pierdut cumpătul și a întins mîinile, încetinind astfel cu cîteva minute scufundarea. În timpul acesta echipa de filmare i-a sărit în ajutor și Natașa a fost salvată.

Paralel cu activitatea cinematografică Natașa urma cursurile școlii medii, fiind și o foarte bună elevă. Cînd, după terminarea școlii, Natașa a trebuit să hotărască asupra viitorului ei, ea a intrat în Institutul de Cinematografie.

— ...Și dacă n-aș fi reușit să intru în institut — ne-a spus Natașa — m-aș fi înscris la Conservator (pentru că concomitent cu învățătura la școala medie, Natașa Zașcipina a urmat la școala muzicală de pe lîngă Conservator un curs de pian pe care l-a terminat de asemenea cu „foarte bine").

*

Acum Natașa învață cu îndîrjire la institut: e studentă în anul I. De curînd a avut loc prima sesiune de examene și Natașa a căpătat calificativul „excelent" la toate obiectele de examen. În orele libere studenta noastră face sport: patinează, schiază, joacă tenis, participă la concursurile de volei ca membră a selecționatei institutului.

Ce visează Natașa pentru viitor?

— După ce am să termin institutul — spune ea — vreau să joc într-un film muzical.

Iar noi îi așteptăm cu nerăbdare reapariția pe ecran. Cu nerăbdare și încredere.

Cuvinte încrucișate

DRUMEȚIE

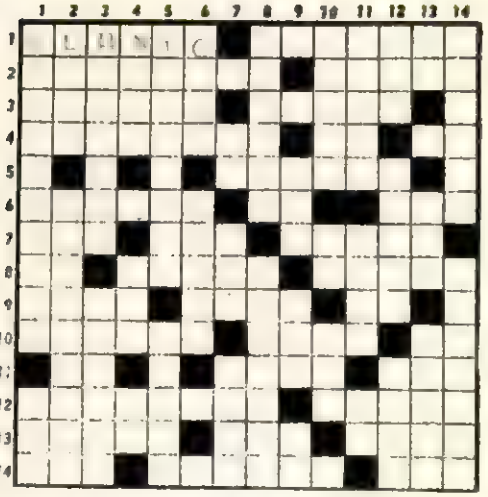

ORIZONTAL: 1) Frumoasă stațiune balneo-climaterică din Moldova — Afluent al Ialomiței ce-și ausură apele prin una din văile cele mai pitorești ale țării. 2) Culme a Paringului, în marginile căreia apele au săpat numeroase peșteri și chei adînci (Cheile Bistriței oltene, Cheile Oltețului, peșterile de la Polovraci și Baia de Fier) — Riu ce-și pornește apele din Hașmașul Mare, străbate Lacul Ghilcoș și, după ce pătrunde în mărețul defileu al cheilor sale, își deschide drum spre Bistrița. 3) Cabană situată în munții Gherghiului, la 9 km de Gheorgheni (Puncte de interes turistic: vîrful Licaș, Pîngărați și Lacul Roșu) — Afluent al Bistriței, ce-și duce apele și pînă-n apre... Vatra cu același nume! 4) Localitate pitorească în Ardeal, pe drumul ce duce de la Sibiu la Complexul turistic Păltiniș — Ungureanu Constantin — Dînsul. 5) Propriu electrodului positiv al unei pile electrice. 6) Pisc al Carpaților Răsăriteni (Munții Uz-Oltuz) cu înălțimea de 1600 m — Riu în Franța — Curelușă de meșină. 7) Provincie în Tibet — Sfînta..., singurul lac vulcanic din țara noastră, păstrat într-un crater din muntele Puciosul — ... de Vale, frumoasă stațiune balneo-climaterică și turistică din masivul Bihor, situată în valea Iadei. 8) Campion — Stațiune de interes turistic situată în apropierea cabanei „Fîntînele" din munții Cibinului (Vîrful Sebeș) — ... Roșu, minunată stațiune din apropierea Cheilor Bicazului. 9) Pîrîul..., cabană situată între Rișnov și Predeal — Cui de potcoavă — Îndemn cabalin. 10) A hrăni cu lapte — ... Fîntînii, cătunul în care este situat Complexul turistic Borșa de pe valea Vișeului (Aici cade prima zăpadă și tot aici se topește cel mai tîrziu) — Mircea Teodorescu. 11) Afluent al Trotușului — Importantă bogăție minerală a țării noastre, ce se găsește în toți Subcarpații, din nordul Moldovei pînă în Oltenia și în podișul Transilvaniei — Localitate în Suedia. 12) Stațiune balneară din apropierea orașului Rîmnicul Vîlcea — Numele din vechime al Bistriței Moldovei, pe care... „călători străini, care au străbătut-o pe pluto, din Dorna pînă-n Piatra, o pus, cu drept cuvînt, printre cele mai frumoase ape din lume" (Viahuță, „Romînia Pitorească"). 13) Nume comun a trei este din apropierea trecătorii Ghimeș-Palanca, de pe Valea Trotușului (de Sus, de Mijloc și de Jos) — Riu în Sudan — Termen pentru unele ținuturi pitorești ale țării (Ardeal). 14) Pronume personal — Străluceșc uneori și vara pe crestele cele mai înalte — Decalitru.

VERTICAL: 1) Cea mai mare și mai interesantă peșteră din țară, care păstrează în ea, din timpuri foarte vechi, un ghețar (Munții Apuseni) — Izvorînd și el din Hașmașul Mare, își croiește de la o vreme drum spre sud, spre Dunăre, printr-unul din cele mai frumoase defilee: Turnu Roșu-Cozia. 2) Lac din munții Rodnei, din care izvorăște Bistrița — Valea..., situată în apropierea cabanei Lonea (Munții Paringului). 3) Lanț de munți între Mureș și Someș, cu coame line, păduri seculare și peșteri nebănuit de adînci — Unul din cele mai pitorești locuri de pe Dunăre, cu stînci și anafoare periculoase. 4) Invitație la somn! — Dop lung de lemn — Nicolae Cristea. 5) Planificare turistică — Deșteptat. 6) Care are o înfirmitate la mînă (fem.) — Piatra..., vîrf și cabană în munțele Hașmașul Mare. 7) Soare egiptean — Stînca..., punct de interes turistic din împrejurimile cabanei „Furnica", situată în Sinaia (Cota 870 m) — Opreste! 8) Două cabane situate în Bucegi, pe valea Ialomiței (Cota 1585 m și 1590 m) — Punct de interes turistic la cabana Ciucaș din masivul Ciucaș, munțele Chiruța. 9) Ținut pitoresc din nordul țării, format din 16 sate — Groapa de..., peșteră din apropierea Rișnovului — Gust particular. 10) În apropierea acestui oraș transilvănean se găsește Detunata Goală, o prăpastie sprijinită de coloane înalte de bazalt, cum rar se mai întîlnesc în alte părți — Tit-Liviu — Valea..., riu și vale din munții Retezat. 11) Alte peșteri înspre Rișnov, cu grote mari și numeroase galerii suprapuse — Riu pe valea căruia urcăm cu micul tren de munte forestier spre Stîna de Vale — Notă muzicală. 12) Măsură veche de greutate și capacitate — Numărul culmilor din care sînt alcătuiți Bucegii — Una din frumusețile și bogățiile munților noștri. 13) Auxiliar al viitorului — Autorul poeziei „Vedere de pe Ceahlău", din ciclul de versuri „Dintr-o nouă călătorie în Munții Neamțului" (Aurel) — ... Dracului, situată la 3 ore depărtare de cabana Stîna de Vale. 14) Plantă lemnoasă pitică, cu floricele roșii, ce crește pe crestele înalte, în locuri cu zăpadă viscolită, și poate atinge vîrsta de 50-60 ani — În sfîrșit, o ultimă tentație: plajă, soare, nămol și... marea cea mare!

Cuvinte mai puțin cunoscute: OUI, SOO, OLI.

Poșta redacției

Nenei Davis, elevă — Brăila. Incontestabil că aveți înclinație pentru desen și ar fi utilă cultivarea acestei însușiri. Vă recomandăm să desenați după natură, evitînd copierea unor desene mediocre.

I.M. — Tg.-Jiu. Vom publica în curînd un reportaj despre artistul Jean Marais.

Vasile Negoescu — Pitești. Pentru rezolvarea primei „probleme", vă sfătuim să vă adresați în scris la O.S.T.A. București, Cal. Victoriei 174. Am luat notă de propunerea dv. de a publica un material despre istoricul apariției primelor mîrțe în lume și în țara noastră.

Aurelian Popa — Moinești. Urmăriți cu regularitate revista „Flacăra". Noi răspundem dorinței cititorilor noștri, publicînd destul de des reproduceri după opere de artă plastică.

B. Octavian — Com. Traian, Bacău. Adresați-vă printr-o scrisoare recomandată întreprinderii de Stat „Tehnoimport", Serv. 16, str. Doamnei nr. 5 — București.

C. Bejan — Sanatoriul Puina. Regretăm că nu vă putem furniza deocamdată mai multe date decît cele comunicate în scrisoarea noastră din 19 iunie a.c.

Constantin Cubleșan — Cluj. Fața de posibile anteioare, ultimele trimise redacției noastre vădesc un progres. Păcat însă că nu putem reține, nici de data aceasta, o poezie integral realizată.

Răspuns la fotoghicitoare

Acum credem că-i recunoașteți: e artistul poporului George Vraca.

De vorbă cu medicul

GRIPA

Deși caracteristică anotimpurilor umede și reci — toamna, iarna și primăvara — gripa s-a instalat anul acesta în plină vară. Banală sub formă de cazuri izolate, ea devine cu totul supărătoare și periculoasă pentru individ și societate în momentul în care îa aspectul unei epidemii. Iată de ce, acum, cînd problema este de actualitate, e util să cunoaștem cîteva noțiuni asupra acestei maladii.

Agentul ce produce gripa este un virus, iar „poarta" prin care aceasta pătrunde în organismul uman este mucoasa nasului și a faringelui; de aci, după ce s-a înmulțit în număr suficient de mare, virusul se împrăștie în tot corpul, dînd naștere bolii. Tot de la această „poartă de intrare" virusul se elimină o dată cu picăturile mici de salivă, pe care bolnavul le împrăștie în jurul său, prin strănut sau tuse, contaminînd indivizii sănătoși.

Boala începe în plină sănătate, cu febră mare 39°-40°, dureri generalizate în mușchi și în încheieturi, stare de slăbiciune intensă, dureri de cap, dureri ale ochilor, care se congestionează, tuse seacă și uneori grețuri; pofta de mîncare dispare, bolnavul are roșeață în gît însoțită de dureri la înghițit și, la scurt timp după debutul bolii, apare un guturai.

Starea generală este foarte rea și persistă astfel timp de 3-5 zile, după care febra scade, durerile musculare, articulare și durerile de cap dispar, iar tusea devine grasă și însoțită de expectorație. Bolnavii rămîn cu stare de slăbiciune și în timpul convalescenței, revenindu-și însă treptat în decurs de 5-6 zile.

Cel ce a făcut boala devine imun, adică rezistent la o nouă îmbolnăvire, dar această rezistență nu ține mai mult de un an. Trebuie să amintim însă faptul că virusul gripal are mai multe tipuri denumite cu literele A, A', B, C, D, și Y, iar îmbolnăvirea cu unul din tipuri nu dă imunitate față de celelalte.

Metoda cea mai bună de prevenire a unei epidemii de gripă este vaccinarea. În Institutul de Inframicrobiologie al Academiei R.P.R. cercetările efectuate în secția de gripă au pus la punct o metodă rapidă de preparare a unui vaccin antigripal ce se administrează prin pulverizare în nas și care s-a dovedit foarte eficace în vaccinările pe loturi mici de indivizi.

În afară de această metodă de prevenire a gripei, trebuie respectate regulile obișnuite de a nu strănuta sau tuși fără a ține o batistă în fața gurii, izolarea de colectivitate a cazurilor de boală etc.

Pînă în prezent nu există nici un antibiotic care să aibă efect direct asupra virusului gripal, așa că tratamentul acestei boli urmărește mai mult întărirea individului față de boală. Indicația principală este REPAUSUL LA PAT, fără de care boala poate evolua mai grav și mai prelungit. În primele zile după debut, cînd febra este mare, se recomandă a se lua piramidon, antinevralgice sau antigermin, cîte 3-5 tablete pe zi. Tusea și expectorația sînt ușurate prin administrarea a 3-4 tablete expectorante zilnic. Pentru tonificarea organismului sînt indicate 5-6 tablete de vitamina C și Polivitamine în fiecare zi, continuîndu-se și în timpul convalescenței. Injecțiile cu cortigen sau cortiron au menirea de a combate starea de slăbiciune pe care o lasă această boală. Pentru evitarea complicațiilor infecțioase la copii și bătrîni, se recomandă antibiotice ca: penicilina și streptomicina. Alimentația trebuie să fie ușoară, în cantități mici și bogată în special în substanțe zaharate: ceaiuri dulci, sirop, compot, zahăr, gem, dulcețuri.

Dr. Alexandru PETRESCU

ISTORICUL CĂILOR FERATE

Nașterea căilor ferate a fost condiționată de descoperirea și perfecționarea a două importante elemente ale acestora și anume: șinele de fier și locomotiva.

Șinele — la început de lemn — au existat încă din secolul XV-XVI, folosind la transportarea unor vagonete cu minereu. Primele șine de fier apar abia la mijlocul secolului al XVIII-lea, în Anglia.

Tot în Anglia apare — în urma descoperirii posibilităților de utilizare a forței aburului — prima locomotivă. Aceasta duce însă timp de un sfert de veac o existență extrem de grea, neizbutind să depășească în avantaje „trenurile" trase de cai. În 1812 inginerul Blackinson construiește și pune în funcțiune o locomotivă care, înzestrată cu roți dințate, merge pe șine de asemenea dințate. Această mașină a reușit să tragă un tren de 100 tone cu o viteză de 6 km pe oră, și un altul de 20 tone cu o viteză de 11 km pe oră. După un an, în 1813, a apărut tot în Anglia, o locomotivă pe „șine netede" — care va circula pînă în 1862, fiind poreclită „Bill aforăitorul". Toate aceste locomotive serveau însă exclusiv la transportarea mărfurilor.

Cea dintîi locomotivă care ar fi putut fi utilizată nu numai la transportarea mărfurilor, ci și la cea a persoanelor, a fost realizată de inginerul Stephenson, fiu de fochist, care a construit apoi importantele căi ferate Manchester-Liverpool și Stockton-Darlington. Aceasta din urmă a fost inaugurată la 25 septembrie 1825, fiind cea dintîi cale ferată care putea servi și pentru transportul de pasageri; cea dintîi călătorie este efectuată chiar de inventator, cu locomotiva „Locomotion", care, trăgînd peste 30 vagoane, reușește să atingă pe unele porțiuni viteza de 24 km pe oră. Cu toate acestea, noua șine nu deservește pînă în anul 1830 decît transporturile de mărfuri, cele de călători fiind efectuate tot prin trecțiunea animală, ca înainte... mai rapidă. Abia în 1830 Stephenson pune în funcțiune, pe linia Manchester-Liverpool, noua sa invenție — locomotiva „Racheta" care, datorită cazanului tubular, inventat cu puțin înainte de inginerul francez Séguin, reușește să atingă viteza, remarcabilă pentru acele timpuri, de 48 km pe oră.

Construirea căilor ferate a întîmpinat în mai toate țările multe greutăți. În Olanda, de pildă, construcția căilor ferate a fost un timp interzisă, iar în Anglia primele lucrări ale lui Stephenson s-au lovit de ostilitate. Progresele tehnicii moderne au impus însă biruința locomotivei și a trenului. Astfel, dacă în 1840 nu existau decît 8650 km de căi ferate, după 20 de ani, lungimea drumurilor de fier atinge 108.000 km, pentru ca prin 1920 căile ferate să fi depășit lungimea totală de 1.000.000 km. Astăzi, căile ferate brăzdează întregul glob. Lungimea lor însumînd, după calculul unui cercetător sovietic, de patru ori distanța de la pămînt la lună. Ele sprijină întreaga activitate economică a lumii, înlesnind dezvoltarea industrială și buna desfășurare a comerțului internațional.

În țara noastră, proiecte pentru construirea de căi ferate apar încă de la mijlocul veacului trecut. Realizarea efectivă a primei căi ferate — București-Giurgiu — nu are însă loc decît în 1867. De atunci, dezvoltarea rețelei feroviare românești a înregistrat necontenite progrese; țara noastră este astăzi una din țările europene bine înzestrate în privința dotării cu căi ferate, fapt care sprijină din plin înflorirea economiei noastre socialiste.

COPERTA NOASTRĂ:

PLECAȚI LA MARE?

Serviți masa la restaurantele

CAZINO

din

CONSTANȚA ȘI VASILE ROAITĂ

Specialități culinare, pescării, vinuri alese

Muzică — dans — antren

DEZLEGĂRILE JOCURILOR DISTRACTIVE PUBLICATE ÎN CONCURSUL „ETNOGRAFIE ȘI ARTĂ POPULARĂ"

SERIA I

CERAMICĂ — 35 puncte

Orizontal: 1) Oiar — Strâchini — Oso. 2) Butelie — Caolin — Goe. 3) Ot — Ceramist — Modela. 4) Gaiță — Slăticară — Ns. 5) Argilă — Rombic. 6) Infim — Agă — Ts. 7) Beat — Sba. 8) A — Ro — Cr — C. 9) Roia — Humă. 10) Bl — R — Ison. 11) Oale — N — Sc. 12) Tna — Acoi. 13) Iesm — Hlo. 14) N — Ca — Bica. 15) Azais — Angoba — Darab. 16) Oi — Măcăit — Chiup — E. 17) Ceanău — Taier — Vaic. 18) A — Taler — Scoabă — Cai. 19) Smăltina — En — Urcior.

Monoverbe ilustrate: 8—7 Lingură — 1 punct. 2—6 Plimbă — 1 punct.

Aritmogrif — 2 puncte: Ulcică — Băneață — Castron — Strachină — Cumar — Hîrdău — Ploscă — Balercă. A—B: Ceramică.

Golf de cuvinte — 2 puncte: Oală — Cală — Cană — Cină — Cînt — Ciot — Ciob.

Carte de vizită — 2 puncte: Olar, Hurez.

Șarade: 1) Farfurie — 1 punct. 2) Mălai — 1 punct. 3) Cuțitoaie — 1 punct.

Joc silabic — 2 puncte: Ride ciob de oală spartă.

Fuga consoanelor — 2 puncte: Turda — Pisc — Hurez — Oboga — Pucheni.

Monoverb cu inițiare — 2 puncte: Bărdacă.

Săritura calului — 2 puncte: Ajunge un ciomag la un car de oale.

Criptografie — 3 puncte: A plăti oalele sparte.

Monoverbe: 1) Oiar — 1 punct. 2) Cană — 1 punct. 3) Ocută — — 1 punct.

SERIA a II-a

PORT POPULAR — 35 puncte

Orizontal: 1) Pomeșelnic — Șter-gar. 2) Imbrobade — Tulpane. 3) Ne — Opreg — Uvar — Risc. 4) Da — Toi — Yard — Ea — Tea. 5) Iglițe — Artă — L. 6) L — Eci — Clini. 7) Epo — Nerv. 8) Urlo — D — Al. 9) Ina — Eb — D. 10) Iați — Crom. 11) Stat — Hopa. 12) Ao — A — Ebi. 13) Cav — Oni. 14) Ria — Pact. 15) Serasir — — Balt — Zadia. 16) U — Stihar — D — Agere — R. 17) Mîte — Ac — Ciupag — I. 18) Alean — Stnor — Cheiță. 19) Ni — Năvădi — Chieptar.

Monoverbe: 5—7, Căltuni — 1 punct; 5—7, Ipingea — 1 punct; 4—6, Lăicer — 1 punct; 6—8, Catrință — 1 punct.

Monoverb cu inițiare — 2 puncte: Scoartă.

Triverb paradoxal — 3 puncte: Scurteică lungă.

Criptografie — 2 puncte: Curea lată din piele.

Triverb — 2 puncte: Catrință cu gene.

Joc anagramat — 4 puncte: Recăl — Reclă — Celar — Racle — Clare — Lacre.

Monoverb silogistic — 2 puncte: Maramă.

SERIA a III-a

ETNOGRAFIE ȘI ARTĂ POPULARĂ — 70 puncte

Orizontal: 1) Scoc — Tioc — Muzeul de artă populară — Ostie — Coită. 2) Toi — U — Olat — Tăpșan — Riete — Sfarogi — Tip — B — Sîr. 3) S — Cri — Tu — Rubine — A — Uși — N — Abace — Aer — Foa — R. 4) A — Răzuș — Crăpate — Pro — T — Cin — Amoroși — Conci — C. 5) L — Oferit — Umilă — Poale — Ortac — Edili — Sardac — O. 6) T — Brățări — Anula — Crug — Bard — Stema — Străită — S. 7) If — Ela — Imp — Etalarăm — B — Barabule — Tar — Iți — Zi. 8) Tel — A — P — Cec — Amăgit — Tom — Tăiere — Vel — S — A — Băț. 9) Arar — Ari — Seu — Emis — Șirag — Grai — Ais — Bus — Gubă. 10) Mi — Imitare — Gavanos — Oblanic — Rr. 11) Eb — Buteică — Ipingea — Dantelă — Da. 12) Inat — Ion — Lai — Tarc — Argeș — Cate — Ciu — Iii — Pană. 13) Ser — V — I — Acu — Gogoit — Ait — Sarici — Cra — A — B — Cir. 14) La — Bec — Aba — Felegean — C — Toioboni — Ari — Cao — Ca. 15) I — Balercă — Romon — Alac — Arpe — Arson — Scoarțe — I. 16) C — Alinat — Toiag — Angra — Curat — Linar — Mundir — C. 17) E — Cinaș — Castron — Tei — B — Pop — Veresie — Ataca — I. 18) O — Etc — Test — Iaaz — R — Bot — N — Mii — Lăute — Ace — S. 19) Tat — A — Minten — Tuea — Cojoc — Cipca — Drigi — A — Sar. 20) Ușor — Sacali — Catrință — Pogmată — Lăicere — Fotă.

Metateze: Tigaie — Tigaie — 2 puncte. Sistare — Șistare — 2 puncte.

Criptografie — 3 puncte: Încăleca un cîrlan pe deșelate.

Monoverb cu inițiare — 2 puncte: Pălămidă.

Metagramă — 2 puncte: Brișcă — crișcă — drișcă — frișcă — hrișcă — trișcă.

Triverb — 2 puncte: Pelin de mai.

CONDIȚIILE DE PARTICIPARE LA ÎMPĂRȚIREA PREMIILOR

Reamintim participanților la concurs, care vor să ia parte la împărțirea premiilor, că sînt obligați să-și calculeze singuri — pe baza soluțiilor jocurilor publicate în pagina de față — numărul de puncte pe care l-au totalizat prin dezlegările lor corecte. Punctajul obținut va fi trecut, pe cuponul de dezlegări completat cu toate datele cerute și înaintat redacției pînă la data de 12 august.

CUPON DE DEZLEGĂRI

Numele și prenumele . . . . . .

Profesia și locul de muncă . . . . . .

Adresa . . . . . .

Puncte totalizate . . . . . .

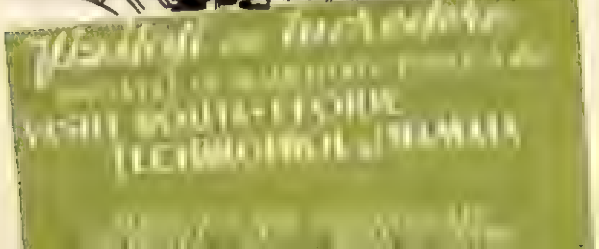

TE VĂD!... TE VĂD!...

LA DRUMUL MARE...

Protagonista este încasatoarea de pe autobuzul nr. 56144 (IRTA-Galați) — cursa com. 25 August-Niculițel — care „potrivit dispozițiunilor", susține că, apreciază din ochi greutatea bagajelor, impunîndu-le o taxă de la 5 la 25 de lei.

Oare din teama de a nu încăpea aceste „dispoziții" unită domnia-sa să elibereze chitanțe pentru sumele încasate?... (ca să nu mai vorbim de pasagerii urcați pe parcurs pînă la Niculițel, cărora șoferul le este dat să primească bilet pentru cursa plătită ...)

Poate știe și șoferul ceva...

TE VĂD, TE VĂD!...

...Doar în vis! Că la centrele de răscruciare din București ești... lipsă.

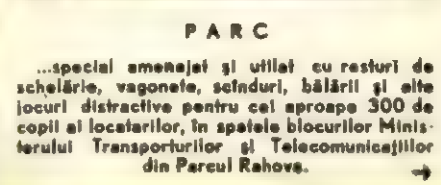

PARC

...special amenajat și utilat cu resturi de scheliărie, vagonete, șenițuri, bălării și alte jocuri distractive pentru cei aproape 300 de copii ai locatarilor, în spatele blocurilor Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor din Parcul Rahova.

→

1) Rochie din țesătură în buline, încheiată cu nasturi. Fusta este croită în spate din 2 voiane mari, marcate la întretăiere cu paspol de culoarea bulinelor. 2) Rochie de dimineață în dungi; partea de sus a corsajului este din material uni de culoarea dungilor, imitînd un bolero. 3) Un alt model în dungi; platca de peste umeri, precum și banda de la tiv sînt așezate pe lat. 4) Rochie din poplin. Garnitura de benzi tighelite pe corsaj ascunde un buzunar, iar pe fustă banda este trasată prin buzunarele aplicate. 5) Model tineresc din material în dungi, croit pe lat. Bretelele croite în lung se continuă în părți pe toată lungimea rochiei, deschizîndu-se în două cute duble. 6) Rochie cu linie îngustă, avînd croială originală. 7) Rochie elegantă din șantung sau alt material uni.

DELEGAȚIA SPORTIVĂ A R.P.R. a fost întîmpinată cu vii aplauze de spectatorii din tribunele stadionului „V. I. Lenin". În primele două rînduri se află jucătoarele de handbal Irina Nagy și Victorița Dumitrescu, scrimera Ecaterina Orb, jucătoarele de volei Doina Ivănescu, Adriana Honet, Cornelia Moraru și componente ale echipajului de schif 6 + 1.

FINALELE DINAMOVIADEI JUNIORILOR au adunat pe terenurile frumosului parc sportiv din ges. Ștefan cel Mare peste 300 de tinere talente de pe întreg cuprinsul țării, care și-au disputat întîietatea la cinci discipline. La volei am asistat la o pasionantă finală cîștigată de echipa juniorilor dinamoviști din București.

MAREA ÎNTÎLNIRE

Allan Lawrence (Australia)... Adhemar Fereira da Silva (Brazilia) ...Zoltan Berczik (R.P. Ungară)... Behrendt (R.D. Germană)... Norman Read (Noua Zeelandă)... Janus Sidlo (R.P. Polonă)... Debuf (Franța)... Emil Zatopek (R. Cehoslovacă)... Iurii Stepanov (U.R.S.S.)... Cu toții și-au dat întîlnire în vara aceasta pe impunătorul stadion „V. I. Lenin" din Moscova. Aceștia sînt doar cîțiva din cei 4.000 de participanți la cea de-a III-a ediție a Jocurilor Sportive Internaționale Prietenești ce se desfășoară în aceste zile în capitala Uniunii Sovietice, gazda măreței sărbători a tineretului lumii. Numai Jocurile Olimpice au reușit să adune laolaltă un număr atît de mare de sportivi din toate colțurile lumii, sportivi cu impresionante cărți de vizită, pe care sînt trecute recorduri mondiale sau europene, strălucite victorii olimpice sau valoroase titluri internaționale.

În întrecerile de la Moscova, la 23 de discipline iau parte reprezentanți ai 49 de țări, înregistrîndu-se astfel, în privința participării, o performanță inegalabilă pentru oricare întrecere sportivă internațională, înafara Olimpiadelor. Dar curînd, la încheierea acestei uriașe competiții, se vor putea face și alte statistici.

Pe baza rezultatelor anterioare și a victoriilor internaționale s-ar putea lesne alcătui o listă a favoriților pentru toate întrecerile finale de la Moscova. Dar indiferent de partea cui va fi victoria, indiferent cărei delegații îi va reveni cel mai mare număr de medalii de aur, cea de-a treia ediție a Jocurilor Sportive Internaționale Prietenești va constitui, în primul rînd, o victorie a tineretii și dragostei de viață, o biruință a sportului pus în slujba păcii și înfrățirii dintre popoare.

VICTOR CIOCÎLTEA reprezintă mișcarea șahistă din țara noastră în importantul concurs internațional din localitatea Szczawno Zdroj (R.P Polonă), la care participă jucători din Austria, R.P Polonă, R.D. Germană, R.P. Ungară, U.R.S.S., R.P.F. Iugoslavia, Olanda, Anglia și R.P.R.

În prima rundă Victor Ciocîltea a obținut o frumoasă victorie în fața șahistului polonez Doda.

TURNEUL DE TENIS din cadrul celei de-a treia ediții a Jocurilor Sportive Internaționale Prietenești reunește multe rachete fruntașe din arena sportivă internațională. Dintre favoriții concursului, cele mai mari șanse la victorie le are jucătorul austriac Huber. Reprezentantul nostru Gh. Viziru a inaugurat acest turneu cu o frumoasă victorie asupra tînărului jucător moscovit Pankov.

În clișeu, austriacul Huber într-o caracteristică poziție de joc.

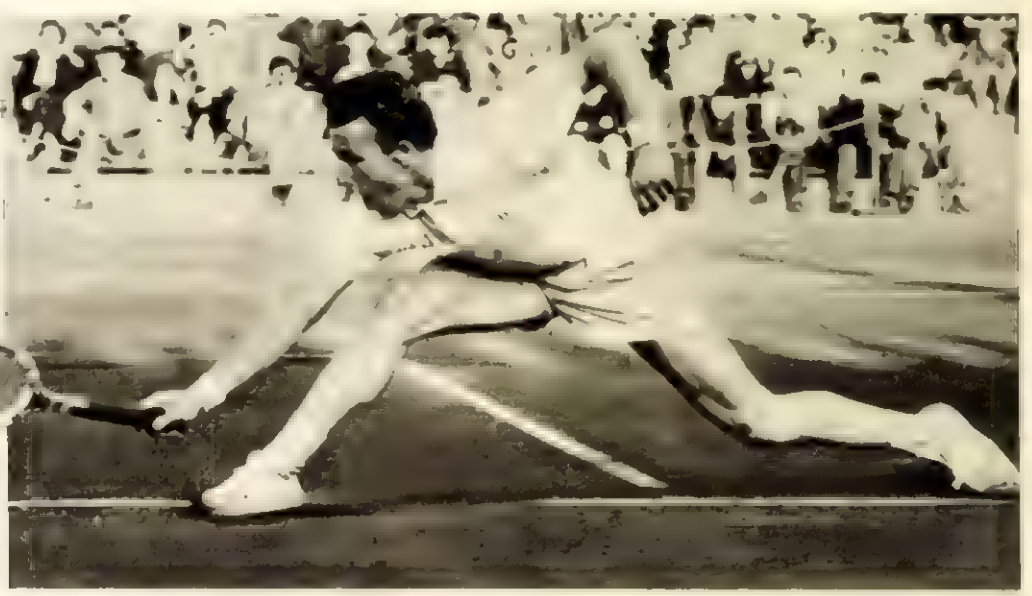

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

IN JURUL GLOBULUI

Vaporul Festivalului. În cinstea celui de-al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților, la Șantierele Navale din Kerson (U. R. S. S.) a fost terminat înainte de termen și lansat un nou vas căruia i s-a dat numele de „Vaporul de la Moscova".

Zebra curajoasă. De fapt curajoase sînt doar picioarele dinapoi. Partea dinainte a zebrei rămîne impasibilă și privește cu melancolie obstacolul ce i s-a ivit în cale. Pînă la urmă, însă, zebra va ieși din impas, spre hazul tinerilor spectatori veniți să petreacă la serata dansantă organizată de Clubul Tineretului din Berlin.

Foto: Paszkowiak-Berlin

Pictură. 25.000 de lire a obținut pictorul italian din fotografia de mai sus pentru cele două tablouri care îl încadrează și care nu reprezintă altceva de la un capăt la celălalt al pînzei, decît o culoare uniformă albastră.

Supracriticii susțin că tablourile reprezintă „Cerul". În ale artei, se pare într-adevăr că pictorul e pleat din... cer.. Păcat numai că găsește susținători pe pământ...

Lumea copiilor. În Piața Djerjinski din Moscova s-a deschis un mare magazin universal pentru copii, „Lumea copiilor". În cele 117 raioane, ce ocupă în total o suprafață de peste 16 mii metri pătrați, se pot găsi cele mai variate articole pentru copii.

1) Noul magazin „Lumea copiilor."
2) Raionul de jucării.

Dungi impecabile. Orice gospodină din R. D. Germană poate astăzi să calce pantalonii soțului, cu cinci minute înainte de plecarea lui la serviciu, cu ajutorul aparatului electric pe care îl vedeți în fotografia alăturată. O pereche de pantaloni șifonați, cu genunchi" capătă în 1-2

GONG

PUBLICUL APLAUDĂ

● decernarea titlului de artist al poporului U.R.S.S., excelentului regizor G. A. Tovstonogov, care a fost nu demult oaspetele țării noastre. Printre ultimele realizări ale sale amintim montarea plină de lirism a „Steiei fără nume" de Mihail Sebastian, pe scena teatrului Gorki din Leningrad.

● ciclul de reprezentații date la Sydney (Australia) de marea actriță americană Katherin Hepburn. Alături de Robert Helpman, ea s-a dovedit o desăvîrșită interpretă shakespeariană, jucînd rolurile Porției din „Negustorul din Veneția" și Caterinei din „Femeia îndărătnică".

● turneul la Moscova al Teatrului Dramatic Kabardin, prilejuit de aniversarea a 400 de ani de la alipirea Kabardei la Rusia. Colectivul a prezentat în premieră comedia originală „Familia Tanaș" de Shugapseev, care a fost primită cu viu interes de spectatori.

● vestea reapariției pe scena Teatrului Național Popular din Paris a talentatului Gérard Philippe, care în ultimul an a fost ocupat exclusiv cu activitatea cinematografică. El își va face reintrarea cu dificilul rol al lui Hypolit din „Fedra" de Racine, avînd ca parteneră pe Maria Casares, alături de care l-am văzut în filmul „Mănăstirea din Parma".

● prima înscenare în Bulgaria a unei lucrări dramatice aparținînd cunoscutului scriitor turc Nazim Hikmet. Colectivul care a făcut acest început, montînd cu deosebită înțelegere și farmec piesa „Legenda iubirii", este cel al tînărului teatru din Haskovo.

PUBLICUL CRITICĂ

● pe antreprenorii teatrali londonezi care au importat de peste ocean opereta „Kismeth". E vorba de o prezentare revuistică a „Cneazului Igor de Borodin, în care, de pildă, cunoscuta muzică a dansurilor polovțiene a devenit un stropos duet de dragoste intitulat: „Străini în Paradis"!

● tentativa lui André Hansan de a reinterpreta „Alcestei lui Euripide, făcînd din ea o apologie a libertinajului. Cu toată truda unor interpreți de talia actrițelor Suzy Prim și Madeleine Ozeray, lucrarea a nemulțumit pe auditorii radioului francez, cărora le-a fost transmisă în primă audiție.

● eșecul ultimei lucrări dramatice a lui Tenesee Williams, autor foarte bine cotat în ultimii ani în America; „Orfeu coborînd în Infern" a însemnat o lamentabilă cădere.

● stilul nerealist, excesiv grotesc, în care a fost jucată la teatrul Syrena din Varșovia comedia amară „Domnul Vincienzo e tatăl meu" a italianului Scarpetta, unul dintre reprezentanții de seamă ai dramaturgiei napolitane de la începutul secolului.

GONG

Bibl. Rep. 108

Nr. 19 (116)
Anul VI
10 august 1957

Copii din Clu-Gin
(R. P. D. Coreeană)
Fotografie de
M. RADIAN
(pag. 7-8)

- Poezia construcției (foto-reportaj)
- Curaj... 20 minute! (foto-reportaj)
- Aduceri aminte de Gh. CIPRIAN
- INDIA: umbre și lumini de Mihai GHIMPU
- Versuri de Nazim HIKMET
- Necunoscutul Rocandor (IV)

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

ASALTUL PRIETENIEI

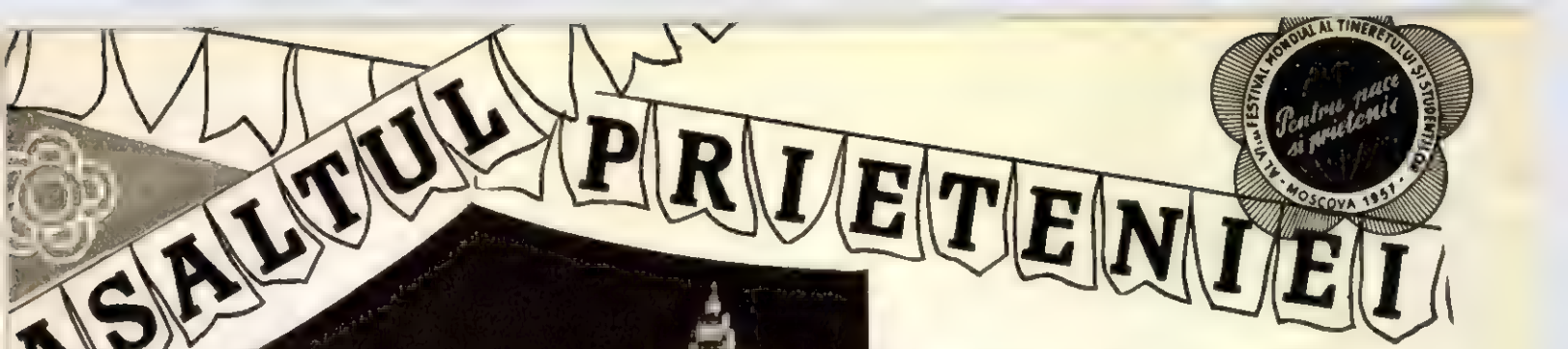

Moscova în zerile Festivalului.

De la trimisul nostru special
Constanţa COPORAN

De dimineaţă de tot străzile Moscovei sînt pline. Orologiul din turnul Spasski numără fără grabă orele, grădinarii udă florile imenselor parcuri... Da, totul e plin. Oraşul are, ca să zic aşa, ultimele clipe de răgaz, de... „refacere". Apoi, de prin case, de prin cantonamente şi hoteluri începe „asaltul" prieteniei. Din senin, Moscova reia din ajun ritmul tuturor cîntecelor şi dansurilor pămîntului. Rochiile de mătase înflorată ale moscovitelor, ciudatele pălării cu cioc ale studenţilor italieni, sombrero-urile, burnus-urile, căciuliţele roşii ca de pitici ale înalţilor norvegieni apar pretutindeni colorînd străzile, imensele pieţe, prea frumoasele parcuri.

...O fată argentiniană suie în metro... (minunat e metroul din Moscova!). Se interesează de staţia Kirovskaia (e atît de drăguţă cum se străduie să pronunţe corect denumirea staţiei!) Toată lumea din vagon se strînge în juru-i şi fiecare caută să-i explice mai pe înţelesul ei unde să coboare, cum poate să ajungă la strada pe care o caută. Printre călători se află şi Vanea. Un omuleţ de vreo 5 ani, bălai, cu obraji rumeni, îmbrăcat în costum de matroz. Fata argentiniană îi mîngîie obrazul. Îl ia în braţe. Începe o ...„pantomimă" marinărească. Apoi: cum te cheamă? (într-o ciudată limbă compusă din cuvinte şi semne) cîţi ani ai? pe ce stradă stai...?

Ei, dar uite staţia Kirovskaia. O bătrînică: „devuşca, coboară!" Toată lumea din jur, prevenitoare către fată: „Kirovskaia!"..„Kirovskaia!" Fata priveşte pe fereastră la micul matroz. Şi nu se îndură să-l lase. Ridică din umeri, rîde şi, făcînd un semn de renunţare la coborîre, spune: „niet Kirovskaia... matroz Vanea". Mulţi călători din juru-i au renunţat, la rîndu-le, să coboare la staţiile lor. Şi cînd fata s-a dat în sfîrşit jos, la Sokolniki, au început autografele.

.... Pe o stradă ce dă în „Gorki", un grup de italieni, bineînţeles mulţi avînd pe cap pălării cu cioc de raţă. Rîd zgomotos; unul din ei „schiţează" o căzăcească. De undeva de sus, de la al nu ştiu cîtelea etaj al unei clădiri, cade ceva lîngă „dansator"... E o floare.

... Manejnaia Ploşciad Un mic chioşc cu îngheţ[illegible] „eskimos" (delicioasă îngh[illegible]ţată). Fabricile noastre [illegible] specialitate ar putea să îm[illegible] prumute reţeta. În faţ[illegible] chioşcului doi englezi cer „es[illegible]kimos" — cere unul „eskimos", cere şi celălalt. Ap[illegible] încă un rînd de „eskimo[illegible]" şi încă unul. Au pus [illegible] rămăşag: care mănîncă [illegible] multă îngheţată. Şi vor [illegible] o atragă în „întrecere" [illegible] drăgălaşa vînzătoare (Destul pe ziua de az[illegible] copii. O să răciţi...)

... Neasemuitul „Balşoi Teatr" ... În faţă, un grup de germani. De jumătate de oră fac un conciliabul asupra spectacolului [illegible] care

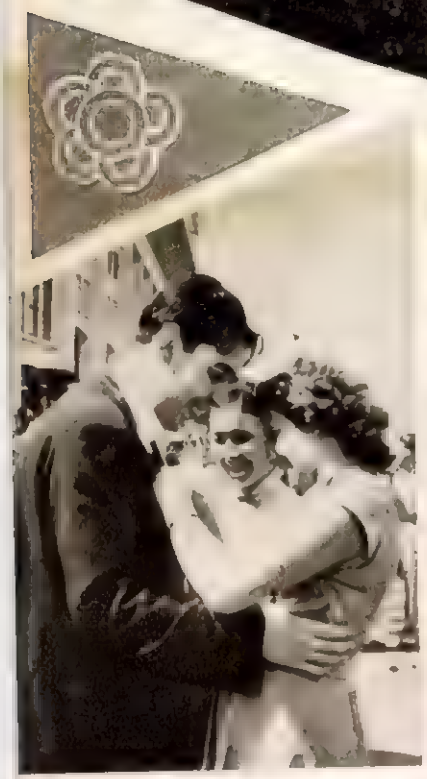

— Să-ţi amintească de Festival şi de prietenii voştri... [illegible] spun tinerele moscovite Nina şi R[illegible] delegatului romîn Ghenea, prin[illegible] în piept o insignă

„Înfloreşte tinereţea noastră"... — ce-şi poate dori mai mult tineretul?! — este numele minunatei suite de dansuri pe care au interpretat-o la Festival zecile de [illegible] ce au constituit marele ansamblu format din reprezentanţii tuturor republicilor unionale.

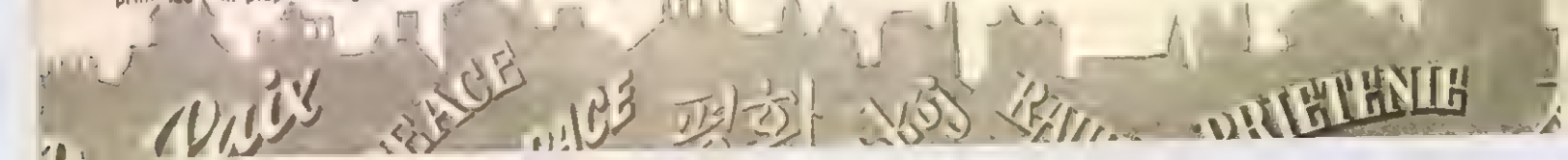

Cîntec și veselie pe străzile Moscovei. În primele rînduri: un grup de scoțieni cu nelipsitele cimpoaie, însoțiți de ucrainence în costumele lor pitorești.

În vizită la cantonamentul sportivilor romîni

vor să se ducă. În sfîrșit, s-au hotărît: trag la sorți...

... „Ploșciad Revoluții". Lume multă adunată într-un loc. Ce poate să mai fie? A, e clar: se aude periniță. O dansează sovietici, unguri, cîțiva tineri africani, cred că și francezi și, bineînțeles... romîni.

... În tot acest timp, cînd pe străzi se desfășoară frenetic tinerețea, Moscova găzduiește sute de întîlniri organizate între diferitele delegații din diferitele țări, în cadrul cărora se discută probleme privind viitorul tinerei generații. Astfel de întîlniri a avut și delegația noastră zilele trecute, cu tinerii italieni, cu cei egipteni, germani, bulgari și albanezi.

La întîlnirea profesională a tinerilor pielari, la care au participat și membri ai delegației noastre, a vorbit și francezul Claude Bouchet. El a arătat condițiile grele de lucru ale colegilor săi din Franța: șomaj, ziua de lucru de 10-12 ore, plata inegală a tinerilor la muncă egală, piedici în calea calificării... Militarizarea — a spus Claude Bouchet — înrăutățește din zi în zi condițiile noastre de trai. Cinci sute de mii de tineri compatrioți sînt mobilizați în războiul împotriva poporului algerian. Franța cheltuiește zilnic 2 miliarde de franci pentru acest război murdar...

Cred că nicăieri mai bine decît aici, în mijlocul tinerilor, nu poți sezisa și înțelege mai adînc deosebirea dintre viața din țările capitaliste și cea din țările cu adevărat libere. Tineretul, prin visurile, prin aspirațiile sale satisfăcute sau înșelate, constituie — ca să zic așa — diapazonul stării de bine sau de rău din țara respectivă.

... Aseară am văzut un spectacol egiptean. Scena era inundată de lumină, covîrșită de culoarea costumelor; dansatorii erau de o grație nespusă; iar noi, spectatorii, eram entuziasmați: „Bravo Egipt!" De zeci de ori: „Bravo Egipt!"

Alaltăieri seara i-am văzut la spectacolul în aer liber pe finlandezi și pe mexicani, iar cu o seară înainte, miezul nopții m-a prins pe scînteietorul „Gorki", șuvoind de lume, răsunînd de cîntece la acordeon și de saboții de lemn ai unui vesel cortegiu de francezi în travesti.

...Moscova în serile de Festival... O feerie de lumină și de culoare. Și seara aceasta e mai frumoasă decît toate de pînă acum. Astă-seară e bal la Kremlin. Participanții la Festival, tinerii lumii, sînt invitați la balul din Kremlin.

Cînd am trecut pe la orele 8 prin Piața Roșie, am văzut fluvii de tineri îndreptîndu-se către intrarea Kremlinului. Ce trebuie să fi fost de emționat fiecare! Vă dați seama ce înseamnă să fii invitat la un bal în istoricul, simbolicul Kremlin!

Dar ce se aude? Salve de tun. Hai la fereastră... E un spectacol de basm. Cerul e tot o spuză de artificii multicolore.

... Balul de la Kremlin s-a sfîrșit. Străluceau luna, străluceau stelele, lumina electrică a clădirilor, străluceau artificiile cerului: afară era lumină ca ziua. În decorul acesta feeric, [illegible] această prefață [illegible] cîntece și cuvinte de pace și prietenie, pe care vîntul le duce din Moscova spre toate colțurile pămîntului...

Scenă obișnuită în capitala Festivalului. Tinerețe, exuberanță, entuziasm...

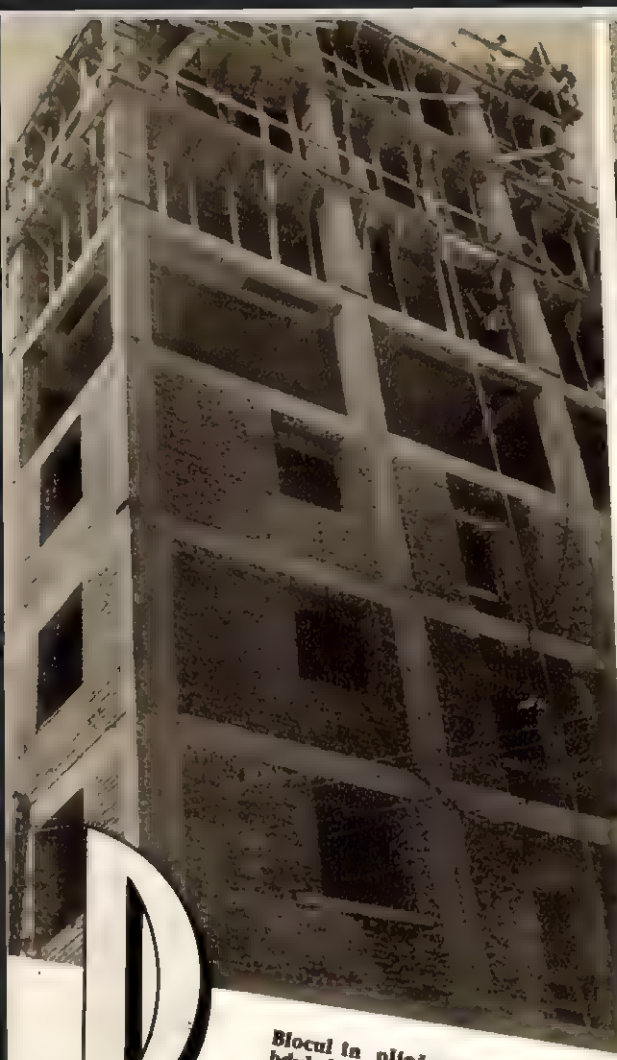

Blocul în plină construcție de pe bdul Magheru colț cu strada Bis. Amzei.

Urmașii lui Bucur Ciobanul își mai pasc oile prin aceste meleaguri din imediata apropiere a șantierului Floreasca... În curînd, însă, nu vor mai fi pe aici nici șantier, nici păstori, ci impozante blocuri muncitorești, parcuri, scuaruri...

Copiii sînt permanent atrași pe șantier; ei găsesc aici tot felul de materiale pentru „construcțiile" proprii...

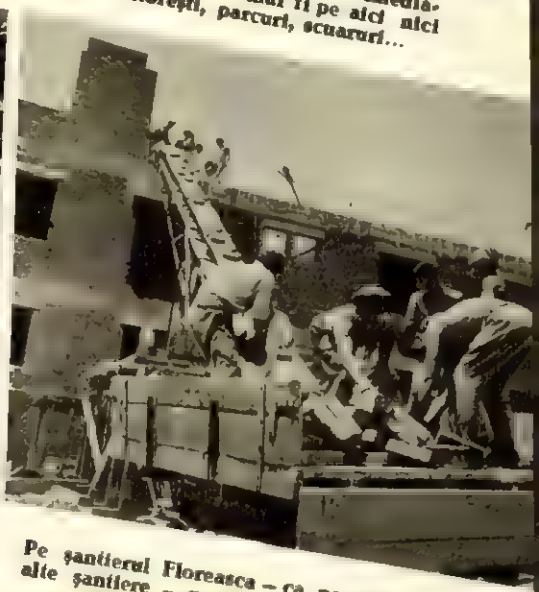

Pe șantierul Floreasca — ca pe multe alte șantiere — munca zidarilor este ușurată prin mecanizare.

POEZIA CONSTRUC

O nouă perspectivă asupra Bucureștiului. Fotografia este luată de pe acoperișul construcției supraetajate în 7 etaje din bdul 1848 (Piața de flori).

FOTOREPORTAJ de Eugen IAROVICI

A clădi nu înseamnă doar a ridica niște ziduri și a pune un acoperiș pe deasupra, ca mijloc de apărare împotriva urgiei vînturilor de iarnă, a arșiței soarelui din miez de vară sau a ploilor din toate anotimpurile. A clădi are o semnificație mult mai adîncă, cu înțelesuri multilaterale, o semnificație profund omenească, plină de ecouri poetice. A clădi înseamnă a-ți dura un cămin în care să te simți bine, în care să te odihnești, să visezi despre viitor, să iubești, să-ți crești copiii, să-ți primești prietenii, în care să îmbătrînești, să te gîndești la trecut. A clădi înseamnă a avea încredere în viitor, a iubi viața, pacea...

...Încît o bină, un șantier de construcție de locuințe are întotdeauna în el ceva optimist, ceva care îți face parcă pasul mai vioi și te îndeamnă să fluieri vesel...

La noi în țară s-a clădit mult în ultimii zece ani: fabrici, uzine, centrale electrice, teatre, stadioane, spitale; lucrări multe și de proporții mari, lucrări ale industrializării socialiste a țării, menite să ridice viața economică și socială a poporului la un nivel mai înalt. S-a clădit mult la țară, locuințe multe, S.M.T.-uri, grajduri, hambare, spitale, case de naștere, cămine culturale. Moștenirea dureroasă lăsată de regimul burghezo-moșieresc trebuia lichidată. A fost o muncă grea, golurile erau multe și adînci, industria producătoare de materiale de construcții incapabilă să satisfacă toate cererile (la o clădire trebuie vreo 200 de sortimente de materiale) și mîna de lucru insuficientă cantitativ și mai ales insuficient calificată (în construcții există aproximativ 20 specialități diferite). Greu însă nu înseamnă imposibil.

Pas cu pas, cu perseverență și înțelepciune, încep să se depășească greutățile.

Cărămizile se vînd literalmente ca pîinea caldă ; față de cererea mult sporită, cărămizile sînt transportate calde, direct din cuptor.

PRIVIRE ÎN VIITOR

● În Floreasca, pînă în 1960, se vor construi 2000 apartamente.

● Apartamentele din bdul Muncii (500 pînă în 1959) și casele de 2-4 apartamente din cartierul Cățelu (în total se vor construi 800 apartamente) sînt doar o parte din marele complex Balta Albă, care reprezintă o rezervă de 25.000 apartamente.

● Pînă în 1960 se va deschide un mare șantier pentru 1500 apartamente pe șoseaua Giurgiului.

● Pe bulevardul Magheru au început lucrările de amenajare a șantierului de pe locul unde a fost restaurantul Garofița. Se va construi un bloc cu 90 apartamente.

● Tot pe bdul Magheru vor începe în septembrie sau octombrie lucrări pe locul „Sanitas", pentru un mare bloc de apartamente.

● Supraetajările (s-au făcut 200 pînă acum) vor continua și în viitor.

← Blocul de pe locul fostului „Carlton" se va da în curînd, în folosință.

Mecanizarea a contribuit mult la scăderea prețului de cost pe șantierele din București. Iată o bandă transportoare pe șantierul din bdul Muncii.

TIEI

Azi, sîntem în faza în care construcția de locuințe la orașe ia avînt. Să luăm, spre pildă, Bucureștiul și să lăsăm să vorbească cifrele: dacă însemnăm cu coeficientul 100 totalul apartamentelor date în folosință în 1955, el este 225 în 1956 și aproximativ 450 în 1957. De patru ori și jumătate mai multe apartamente date în folosință în 1957, față de 1955! Greu să subapreciezi semnificația acestei cifre!

Hotărîrea partidului și guvernului cu privire la creditele pentru clădirea de locuințe individuale sau prin cooperare și cea cu privire la posibilitatea folosirii fondurilor întreprinderilor pentru construcția de locuințe stau la baza acestui avînt. Cifrele, fără îndoială, vor spori an de an, indicînd noile realizări în acest domeniu spre folosul oamenilor muncii.

Lucrări de supraetajare în Piața 23 August, lîngă Foișorul de Foc.

Încă n-au fost coborîte schelăriile şi pe şantierul Grivița Roşie au şi apărut spațiile verzi, cu flori incîntătoare.

ÎNCĂ DOUĂ CIFRE:

● Preţul de cost pe metru pătrat locuibil a scăzut cu 10-15%.
● Timpul de construcţie s-a scurtat cu 25-30%.

Cîţiva factori care au determinat scăderile de mai sus:

● o mai bună organizare a muncii;
● introducerea mecanizării pentru lucrările care cer un mare volum de muncă (macarale, centrale de beton armat, benzi transportoare etc.);
● construcţia din panouri mari;
● materiale de finisaj noi, mai ieftine (pardoseli de gumolit—practic, culori plăcute, se spală uşor, economie de material lemnos — înlocuirea faianţei cu opaxit de calitate bună şi culori atrăgătoare etc.);
● tipuri noi de apartamente în care suprafaţa construită a scăzut, fără să scadă suprafaţa locuibilă (o mai bună distribuţie în interiorul apartamentelor, eliminarea de coridoare şi vestiare inutile etc.);
● renunţarea la o serie de ornamentări inutile etc.

UNELE LIPSURI

● Cu toate că preţul de cost a scăzut întrucîtva (preţul de cost cel mai redus a fost realizat la şantierul Cătelu), totuşi construcţiile sînt încă prea scumpe.
● Aprovizionarea şantierelor la timp şi cu materiale de bună calitate nu este încă rezolvată, ceea ce produce mari întîrzieri mai ales la binalele de construcţie prin cooperare sau individuale.
● Calitatea construcţiilor, fie din cauza materialelor, a unor calcule greşite, a mîinii de lucru slab calificate sau a unui control insuficient, nu este mulţumitoare pe unele şantiere.
● Timpul necesar construcţiilor este încă foarte lung.
● Pentru cei care construiesc prin cooperare sau individual, formalităţile pentru obţinerea autorizaţiilor de construcţie durează foarte mult şi trebuie făcute în diferite puncte ale oraşului, cerînd multă alergătură, aşteptare, revenire etc. etc. Nu se pot simplifica şi concentra aceste formalităţi (Sanepid, Pompieri, S.A.S., I.C.A.B., I.R.E.B., I.D.E.B.)?

Butoaie, copii, lăzi şi femei costelive... Unde a surprins fotograful de odinioară acest instantaneu într-un „vaporaş bine aerisit" (!) cum ne lămureşte candid explicaţia. Aici se împachetau fructe, mii şi zeci de mii de kilograme, care urmau să fie expediate în Germania lui Hitler. Copiii şi femeile munceau din greu... Iar iefuitorii care încasau tantieme grase din exportul acestor fructe în Germania hitleristă s-au „imortalizat" în această poză. Nu de alta, dar nu cumva posteritatea să-i uite!

INSCRIPŢIE LA O FOTOGRAFIE

CIUPERCA ATOMICĂ

de George DAN

Gigantica ciupercă pluteşte, arde-n slavă
Şi scutură pe mare cenuşă — spori de-otravă.
Trăsniţi cad albatroşii şi-n stoluri pescăruşii,
Trăsniţi mor peştii-n bancuri sub pulberea cenuşii.
O, voi pescari ai mării, voi marinari ai lumii,
Vă paşte rău-atomic, ca răul vechi al ciumii.
Otravă-n cer şi-n apă, otravă-n pîine, peşte —
Cenuşa otrăveşte, ucide şi stîrpeşte...
Dar cine răsădeşte-a morţii mînătîrcă,
Ce Hitleri noi planeta vor s-o preschimbe-n hîrcă?
— Voi, ucigaşi de mame şi prunci din Hiroshima,
Nici apa din Pacific nu vă mai spală crima!
Opriţi-vă acuma lugubrul vostru joc
Din Christmas, din Nevada şi din Eniwetok!
Opriţi ospăţul morţii, căci picla de cenuşă
Ajunge şi pe Wall-Street — vă intră pe sub uşă,
Pătrunde-n creier, oase, în pîntec şi în guşă.

Opriţi-vă deci jocul,
Să nu vă ardă focul!
. . . . . .
Pămîntul ne e casă,
Pămîntul ne e masă.

Pămîntul ne dă lapte şi grîu ne dă, şi-aramă,
Uraniu şi cărbune — pămîntul ne e mamă.
Atunci de ce pămîntul să-l sfredeliţi cu bombe
Să-i otrăviţi văzduhul cu ucigaşe trombe?
Noroadele din lume îşi spun tăios cuvîntul:
„Destul cu arma morţii! Al vieţii e pămîntul!
Prieteni, hai să facem planeta o grădină,
Ca toţi urmaşii noştri, copiii ce-or să vină,
Să aibă flori şi pîine, şi-a cărţilor lumină!"

ITINERAR COREEAN

PARALELA 39

de M. RADIAN

Aviatorul coreean, un tînăr cu faţa mongoloidă, acoperită de puf negru-gălbui, cu un zîmbet care-i descoperă şiragul de dinţi albi, regulaţi şi sănătoşi, ne anunţă cu satisfacţie că ne mai despart doar 15 minute de Phenian. De trei zile şi două nopţi călătoresc cu avionul spre oraşul acesta şi trebuie să mărturisesc că tot timpul inima mea strînsă se înfioară la gîndul întîlnirii cu el.

Ţăran, pe drumul ce duce spre Panmunjon.

Colina morţii... comunicate ale comandamentelor... bombardamente... napalm! Oare cum vei fi arătînd tu, capitală a Ţării dimineţilor liniştite? Trebuie să fii numai ruine şi moloz, iar oamenii tăi sînt desigur trişti şi necăjiţi, chiar dacă au reuşit să ridice cîte ceva în locurile pînă nu demult pustii. Imens monument al eroismului, dar şi imensă ruină a plînge-rilor, aşa te-am văzut în toţi anii aceştia, Phenian! Poate de aceea am şi venit astfel pregătit sufleteşte la întîlnirea cu tine.

Şi deodată, iată oraşul. Plutim un timp de-a lungul majestuosului Tedongan, lat cît Dunărea noastră la Giurgiu, cu malurile înverzite, acoperite de păduri din care se înalţă pe alocuri cîte o turlă sau un coş de fabrică, o poartă de cetate antică sau o clădire mai înaltă. Pe suprafaţa neliniştită a fluviului se văd vase de pescuit, mici jonci coreene cu catarge minuscule şi pupe largi şi înalte, contrastînd cu prova joasă, încît te miri că nu le inundă valurile, remorchere conducînd şlepuri cu pîntece imense supraîncărcate, o plajă cu multă lume, instalaţii de pompe, insule irigate într-o simetrie geometrică sau simple limbi de nisip aduse de mareea Mării Galbene (fenomen rar întîlnit pe glob, fluxul din Marea Galbenă urcă pînă la 100 kilometri pe cursul fluviului Tedongan). Din cauza colinelor numeroase care unduiesc printre străzi şi bulevarde, nu putem să sezisăm dimensiunile reale ale oraşului. Nu avem de altfel nici timpul necesar, pentru că în faţa noastră apare noul aeroport internaţional. Spun nou, pentru că în stînga lui ochiul nostru întîlneşte frînturi de ziduri, coloane stinghere strigîndu-şi parcă durerea, grămezi de moloz şi cioburi, cisterne, cu zeci de autocamioane şi sute de oameni care demolează ruinele.

După primirea călduroasă (consemnez buchetele de crizanteme cu fundă roşie de mătase — roşul semnificînd, în Coreea, veşnicia) şi îndeplinirea formalităţilor, o Pobedă nou-nouţă ne poartă către oraş printre lanuri, pe o şosea pietruită cu blocuri mari de piatră cenuşie. De o parte şi de alta îşi leagănă uşor în bătaia vîntului tulpinile, cît casa de înalte, gaoliangul cu pămătuful lui ca o măturică roşie-cărămizie, porumbul înalt, cu mătasea galben-cafenie, dezvelindu-şi din loc în loc şiraguri de dinţi lăptoşi, meiul şi rami (o plantă industrială înrudită cu urzica, din ale cărei rădăcini fibroase se fabrică frînghii). Între semănături apar bostani enormi, fasole, ridichii, roşii, iar din loc în loc îşi desfac coroana bogată pinii coreeni cu ace lungi.

Ajungem din urmă o mulţime de oameni în haine de sărbătoare, cu steaguri şi lozinci, cu buchete de flori şi cu un fel de sorcove confecţionate din flori de hîrtie. Printre ei, multe femei tinere, drăguţe, îmbrăcate în costume multicolore, cu copii legaţi la spate ca într-un fel de marsupiu, stu-

rezultatul distracţiei „băieţilor" gingaşi şi iubitori de frumos ai lui Ridgway şi Mc Arthur. Poate că s-ar găsi cineva să obiecteze precum că e pretenţios să-l denumeşti aeroport nou; e doar un cîmp nivelat, betonat, cu cîteva construcţii mijlocii. Şi, totuşi, acesta este începutul noului aeroport internaţional, cu straturi de margarete şi bujori, cu grănicerii şi vameşii coreeni, politicoşi şi îndatoritori, cu schele pe ziduri ce se înalţă în ritm spectaculos, cu avioane şi cu auto-

Americanii au distrus-o, ridicîndu-şi împotrivă întreaga omenire. Astăzi, în adîncurile muntelui bat zi şi noapte motoarele hidrocentralei de la Sophon (Yalu), cea mai mare hidrocentrală din Asia.

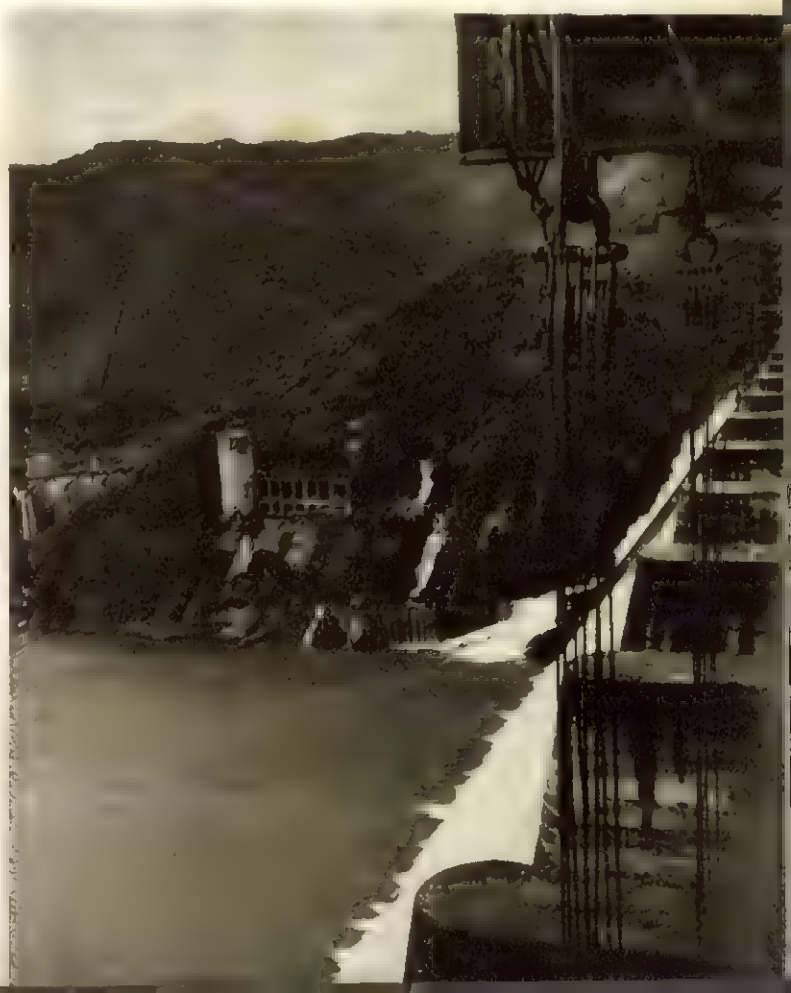

La Keson (Kaisungul din comunicatele de război) oamenii se întrec în zile de sărbătoare în sportul național Hval To Ghi.

denți și studente care se recunosc ușor după uniforma de doc și șepcile cu cozoroc lat, ca ale vechilor noștri gimnaziști, toți vorbind grăbit, agitat și comunicativ. Însoțitorul ne informează că ei au fost la aeroport, să conducă delegația albaneză în frunte cu Enver Hodja.

Întîlnim primele care coreene: solide, greoaie, cu osii de lemn, cu două roți de lemn sau pneuri de cauciuc, trase de bivoli și vaci înhingate în hamuri de iută, cu o verigă de aramă trecută prin nări. În care, cățărați pe grămezi de saci sau mergînd alături de car și îndemnîndu-și vitele, țărani scoțînd un fel de sunet melopeic ei-i-i-ha-a. Sînt îmbrăcați în costume albe și poartă pălării negre, de păr de cal, înalte și cu bor lat, transparente.

Se ivesc primele case ale periferiei din estul orașului. Cele mai multe sînt construite din lut, nu mai înalte de 3-4 metri, cu ferestre mici, carate, cu acoperișul în patru laturi trapezoidale (unele numai în două laturi), din paie sau olane recurbate cu colțurile în sus, în stil antic coreeano-chinez. În fața casei, sau în spatele ei, lipit aproape de perete, pornind de la pămînt, un hogeag. Este de asemenea un sistem de încălzire antic, rar răspîndit în Coreea.

Printre aceste căsuțe se înalță — multe încă la roșu — zeci de blocuri moderne, europene, în trei-patru etaje, cu ferestre largi, cu grădinițe cochete. Intrăm în cel mai autentic și mai tipic peisaj coreean contemporan, cu care aveam să mă întîlnesc peste tot, de-a lungul șederii mele în Coreea. Este peisajul șutelor de construcții peste care domină, ca niște cocori cu aripile larg desfăcute, imense și totuși gingașe siluete de macarale-turn care se rotesc neobosit în arcuri de cerc din ce în ce mai largi.

Pe marginea drumului, salcîmi și castani tineri — să tot aibă trei-patru ani. Aflu mai apoi că au într-adevăr vîrsta armistițiului și că au fost sădiți în săptămînile și lunile ce i-au urmat, în cadrul unei campanii care a cuprins întreaga țară. „Sădiți pomi! Îngrijiți pădurile! Apărați verdeața!" Așa glăsuia chemarea Comitetului Central al Partidului Muncii. Și oamenii au răspuns. Poate și pentru că verdeața este semn de tinerețe și oamenii de aci iubesc tinerețea.

Mașina înaintează rapid pe un bulevard larg, în construcție. De după un colț apar primele uzine în două-trei etaje, cu coșuri zvelte, înalte, ca de furnal. Se simte din ce în ce mai mult apropierea centrului. Casele sînt din ce în ce mai dense. Multe din ele sînt prăvălii mici, cu firme viu colorate, cu steaguri pestrițe pe acoperișuri și ghirlande de hîrtie colorată atîrnînd în dreptul ferestrelor. Te izbește marele număr de magazine alimentare și de... ateliere fotografice.

O boare de aer primăvăratic ne mîngîie plăcut fețele. Ne apropiem de Tedonganul cu malurile acoperite de tufe de rosmarin și iasomie, plopi și sălcii plîngătoare. Fluviul împarte orașul în două, curgînd de la nord spre sud. Aruncat peste el, ca într-un zvîcnet uriaș, vestitul Tedonghio, un monumental pod de oțel și beton. Distrus în timpul războiului, podul acesta, lung de aproape o jumătate de kilometru, a fost refăcut încă în 1953 de voluntarii chinezi care au redat astfel viață orașului paralizat de lipsa legăturilor permanente și masive dintre un mal și celălalt.

Pe pod, sîntem nevoiți să circulăm la pas, întrucît avem în fața noastră o caravană de autocamioane. Folosim timpul pentru a privi pe îndelete malurile înțesate de lume. Este ora 5 după-amiază și mii de oameni, mai cu seamă tineri, muncesc cu înțeleală la descărcatul vapoarelor și amenajarea digurilor, la înlăturarea ruinelor și încărcarea camioanelor. Oamenii lucrează împărțiți pe brigăzi, fiecare cu steagul ei, în care se îmbină cele mai neașteptate culori. Se cîntă, se vorbește cu glas ridicat, se fac glume. Aveam să mă conving mai tîrziu că acesta este aspectul cel mai caracteristic al după-amiezelor Phenianului, cînd mii de locuitori vin în mod voluntar să-și înfrumusețeze capitala.

La numai cîteva zeci de metri de pod începe marele bulevard Stalin, lat cam cît bulevardul Bălcescu din București. Și curînd Phenianul ne oferă o nouă surpriză: Hotelul Inturist, o clădire sobră, monumentală, în patru etaje, în stil european. Hotelul te întîmpină cu holurile sale sănătoase, sprijinite pe coloane de marmură, cu scări de marmură și săli de recepție la etaje, cu zeci de picturi și desene pe pereți, cu covoare scumpe pe jos, cu calorifer și băi la fiecare apartament (cu apă caldă și rece), cu mobilă nouă, plușată, confortabilă, cu un personal stilat și săritor, cu un serviciu de informații poliglot și atoatecunoscător, cu un mic magazin în care găsești tot felul de surprize, și un restaurant în care, pe lîngă mîncărurile coreene, poți comanda bucate europene, de la champignonul franțuzesc la mititeii românești etc. etc.

E drept că se simte pe ici, pe colo, graba cu care a fost ridicată clădirea; mai sînt încă unele lucruri nefinisate, dar cine oare e acela ce se va opri asupra unor asemenea amănunte, cînd descoperă această neașteptată construcție?

Se înserează. Crepusculul unui soare imens, ce pare a se culca în albia lată a fluviului, se lasă încet-încet peste oraș, aducînd cu sine o boare răcoroasă însoțită de o ceață lăptoasă, care-ți amintește că se apropie sfîrșitul toamnei. Privesc depărtările de la geamul meu ce dă spre Tedongan. Dincolo de fluviu se aprind, una cîte una, luminile în blocuri și în fabrici. Ultimele raze ale soarelui, reflectate de oglinda apei, strălucesc auriu în geamurile unei clădiri albe în mai multe etaje. Din depărtare răsună glasul strident, răgușit, al unei locomotive. Iar peste Tedongan izbucnește, ca la un semn magic, un arc de lumină puternică, strălucitoare, care dă podului o înfățișare de basm, lui și fraților săi geamăn din adîncul valurilor. Întreg Phenianul vechi e în lumină.

Ard deci luminile Phenianului! Trăiești, deci, oraș-erou!

Viața continuă impetuos prin locurile unde acum trei ani nu găseai nici piatră peste piatră.

★

Am cutreierat în zilele următoare orașul acesta cu 500.000 locuitori. I-am văzut bulevardele și magistralele, cu blocurile și schelele lor, cu piețe și scuaruri înflorite, cu magazine universale și expoziții, cu autobuse și autoturisme, cu stadionul fremătînd de lume. Inima s-a bucurat privind șuvoiul de cravate roșii înaintînd cu cîntec spre întreceri sportive și oamenii întorcîndu-se seara tîrziu de la școlile serale. Mi-am petrecut ceasuri întregi în cinematografe și expoziții cu un public entuziast, m-am plimbat pe Morambon, celebrul Morambon cu colinele lui și cu pavilioanele antice, cu teatrul și muzeul său extrem de bogat, cu imensul monument închinat eliberatorilor sovietici, și m-am înfiorat în adîncile lui galerii subterane. Am vizitat expoziția economică și m-am minunat în fața priceperii și energiei cu care tovarășii coreeni au realizat neînchipuit de multe în acești numai trei ani; am vizitat fabricile și am văzut cum muncitorii coreeni corectează tehnica japoneză — socotită infailibilă în trecut — cum își construiesc sanatorii de noapte și creșe. M-am înclinat în fața Tedonmunului și Pothonmunului, porțile eroicei cetăți antice, adevărate lucrări de artă reconstruite în acești ani, și m-am delectat la spectacole de teatru și operă. Cu regret trebuie să mărturisesc că n-am vizitat nici studioul de balet „Toi Sîn Hi" cu cei 250 studenți ai săi, nici Institutul de artă dramatică, după cum n-am vizitat nici institutele de artă populară și cel de artă cultă și nici pe cel al tinerilor scriitori, ca și multe, multe alte instituții la care am fost invitat: timpul nu mi-a dat răgazul cuvenit. Dar am întîlnit profesorii și studenții entuziaști ai universității „Kim Ir Sen", ca și constructori ai orașului, l-am cunoscut pe ministrul Culturii, care mi-a mărturisit pasiunea cu care se ocupă acum de reconstituirea celor 110 instrumente muzicale populare din care multe căzuseră în uitare de-a lungul anilor; l-am ascultat pe artistul poporului Hvan Cer, cel care și-a jertfit un braț pentru ca ostașii să aibă o oră de teatru pe front. M-am întîlnit cu scriitori și poeți, ziariști și pictori coreeni, cu mulți specialiști din țările socialiste veniți să dea o mînă de ajutor în reconstrucție, cu artiști veniți în turneu din aceste țări. Am văzut străduințele, perseverența, tenacitatea și mîndria cu care oamenii din Phenian își reconstruiesc orașul lor socialist.

Și din toate acestea pot trage o concluzie — pe care ruinele și căsuțele mizere încă existente n-o pot infirma: orașul acesta viu și puternic va fi în cîțiva ani o mare și înaintată capitală a economiei și culturii Coreei.

Candizi și tioroși în același timp, acești slujitori ai împăratului Kon Min Van – al 31 lea din dinastia Kore – îi străjuiesc mormîntul de mai bine de șase veacuri.

Spaima lui Ion N. Ion

— schiță —

de GH. FLORESCU

Ilustrație de A. ALEXI

Paznicul se uită o vreme încruntat la actele bătrînului. Înafară de buletinul de identitate, vizitatorul îi pusese în mînă, hotărît și oarecum triumfător, o delegație bătută la mașină, prin care colectivistul Ion N. Ion din comuna Albeni este împuternicit să cumpere de la reședința de raion 8 metri cubi de cherestea, 400 bucăți de țigle, o roată dințată pentru pompa de apă și 10 perechi de pantofi tenis pentru echipa de dansuri. Mai avea bătrînul o adeverință care atesta, sub parafa și iscălitura președintelui, că numitul Ion N. Ion este membru al gospodăriei colective „Luceafărul" din anul 1954. Livretul militar adăugat acestor acte și învelit în hîrtie albastră spunea despre persoana din fotografie, pe nume Ion N. Ion, că și-a îndeplinit stagiul în regimentul 14 Vînători.

Cînd cercetarea profundă și oarecum hazlie a acestor acte fu isprăvită, paznicul își înălță către bătrîn, pe deasupra ochelarilor, o pereche de ochi obosiți, dar binevoitori, și dădu glas unei întrebări ce-i stătea pe limbă din clipa în care bătrînul îi întinsese, prin ferestruică, toptanul de acte și adeverințe:

— Dar ce treburi te mină la noi, moșule? Aici e Direcția Generală a Bazinului Carbonifer.

Îngrămădit în scobitura îngustă a ferestrei, Ion N. Ion se uita la paznic de parcă nu i-ar fi auzit întrebarea.

— E în regulă?—întrebă dînsul cu glas răgușit, așa cum se cuvine din partea unuia care călătorise toată noaptea pe tren.

— De bună seamă, moșule. Actele sînt faine—răspunse paznicul, întinzîndu-și gîtul către ferestruică. Însă la cine vrei să mergi? Și cu ce treabă? Aici este Direcția Generală a Bazinului Carbonifer—repetă dînsul bănuind că bătrînul, ca mai toți bătrînii, era tare de urechi.

— Apăi — zise vizitatorul, scărpinîndu-se în bărbie — aici am treabă. Cu președintele...

— Ce fel de președinte?— făcu mirat paznicul. Noi n-avem președinte.

— N-aveți?—păru intrigat bătrînul, clătinînd din cap. Atunci, cine-i mai mare pe-aici? Cine iscălește hîrtiile?

Simțind că-și pierde răbdarea, paznicul vorbi rar și apăsat.

— Moșule! Te-am întrebat pe cine cauți și ce cauți la noi, la Bazinul Carbonifer! Țigla și cherestеaua se vînd în altă parte. Aici e cărbune, mină de cărbune, pricepi ori nu?

Bătrînul se aplecă și mai mult în scobitura ferestrei.

— Dar ce crezi, omule, că nu știu carte? Și ce te burzuluiești așa? Dacă am venit la mină, atunci la mină musai că am treburi. Îl cat pe cel mai mare șef și basta! Înțelesu-m-ai?

Tonul aspru și hotărît al moșneagului fu ca un duș rece pentru paznic. O mai pățise el săptămîna trecută cu unul care ținea morțiș să intre în clădirea Direcției Generale și, pentru că-l judecase pe om numai după îmbrăcăminte, se pomenise cu o salată numărul unu din partea directorului general, care-l poftise scurt să deschidă altă dată ochii mai bine cînd citește legitimațiile. Nici azi nu știa ce funcție o fi avînd individul acela, dar se vede că era una de mare trecere, dacă s-a obosit, în persoană, chiar directorul general să-l certe. De aceea își muie glasul și spuse profesional:

— Tovarășul director general primește numai între ora 11 și 1, dacă pe el îl cauți — adăugă repede ca să-și facă datoria.

— Și-acu' cîtu-i? — întrebă de dincolo bătrînul.

— Șapte jumătate!

— Așa? — făcu celălalt descumpănit.

Apoi pe gînduri:

— Și zici că de la unsprezece?

— Da. De la unsprezece la unu!

— Și mai curînd, nu?

— Nici în ruptul capului!

— Atunci... vră-mă 'nluntru! Că mi-s cu zoru'—zise bătrînul și aruncă pe masă teancul de acte pe care paznicul i le înapoiase între timp.

— Unde vrei să mergi, omule?—se repezi paznicul, sictit și scos din fire.

Dar bătrînul vorbi liniștit, imperturbabil:

— La... cum îi spui, la directorul general.

Paznicul se lăsă cu toată greutatea pe scaun și-și scoase ochelarii. Măi ce catîr!

— Bre, moșule! — făcu el cu glas stăpînit. Pari om de înțeles. Tovarășul director general primește numai între unsprezece și unu. Ți-am mai spus de cîteva ori. Vezi-ți de treburile dumitale, du-te după cherestea, după papuci de dănțuială și la unsprezece n-ai decît să te-ntorci. Eu am să dau de aici telefon secretarei, ea are să te anunțe și dacă tovarășul director general are vreme, te-a primi. E limpede?

— O fi—răspunse bătrînul, mișcîndu-se cu greutate în pervaz — numai că n-am eu vreme s-aștept! Să mă primească acu'!

— Ce s-a întîmplat? — auzi bătrînul în clipa aceea un glas în spatele său și, întorcîndu-se surprins de acest ajutor venit pe neașteptate, dădu cu ochii de un bărbat negricios, înalt, bine făcut, îmbrăcat în niște straie ciudate de cauciuc, cu o șapcă colțuroasă pe cap și în mînă cu un lămpaș.

Fu și mai surprins cînd, de după fereastră, îl auzi pe paznic aruncînd un grăbit și foarte respectuos: „Să trăiți, tovarășe director general".

Bătrînul îl cîntări scurt din ochi pe străin. Părea să aibă pe puțin 40 de ani, deși putea să fie și mai tînăr, după cum arătau ochii ageri, umbriți de gene stufoase. Gura cu buze pline, cărnoase, care dezveleau un șir de dinți albi și puternici, te-ar fi înșelat și mai mult în prețuirea vîrstei lui.

La rîndul său, directorul general îl măsură pe bătrîn cu interes și pentru că auzise un crîmpei de discuție, și pentru că omul i se părea simpatic prin simplitatea și cutezanța sa. Deși era spre sfîrșitul primăverii, totuși bătrînul purta căciulă, o căciulă lunguiață cu vîrful adus într-o parte, care îi dădea un aer ștrengăresc și întregea figura lui de om sincer, încrezător și cinstit, în ciuda faptului că arăta obosit și tras de nesomn.

Bătrînul dădu să-și scoată căciula, dar se mulțumi să și-o ridice de un deget pe frunte. Îmbrăcămintea omului îl îndemna să-i vorbească deschis, fără prea multă politețe.

— Îl căutam pe tovarășul director general — zise el supărat că glasul îi trăda totuși o oarecare emoție.

— Eu sînt—vorbi simplu directorul general, înveselit de situația aceasta, ieșită cumva din comun. Care-i baiul?

Drept răspuns și fără să-și ia ochii de la interlocutorul său, bătrînul Ion N. Ion scoci o vreme în chimir, de unde, răsuflînd ușurat, scoase la vedere un petic de hîrtie și i-l întinse.

Era un mandat poștal pe numele lui Ion N. Ion din comuna Albeni, în valoare de 1.500 lei, expediați din localitate de un anume Ion I. Ion.

— Ce-i cu asta? — făcu mirat directorul general.

— Așa-i că nu pricepeți?— zise bătrînul cu bucurie stăpînită. La fel ca mine, că nici eu n-am înțeles nimic. Banii i-am ridicat de la poștă, uite-i aici la mine — și se bătu cu palma peste chimirul lat din piele țintuită. I-am adus înapoi. Băiatu-i tînăr, tovarășe director general, și ... de... eu știu!...

Ieșit între timp în ușă, paznicul căta cu interes și curiozitate la bătrîn, la fel ca și directorul general, care, neînțelegînd o iotă din spusa bătrînului, părea gata-gata să se cruceaască. Totuși, îl asculta cu luare aminte, nădăjduind să deslușească pînă la urmă ce vrea omul acesta scoborît din cine știe ce coclauri.

— C-o viață-ntreagă am trăit cinstit — continuă bătrînul — și n-am căzut pe capu' nimănui povară... De la nimeni n-am cerut, că de ceri trebui să dai îndărăt și se cheamă că-i și mai mare baiul... Eu, banii i-am adus și încă ceva pe deasupra, de, feri-mă doamne, a fi și vreo lipsă...

Își scoase o cogeamite năframă din același chimir care părea foarte încăpător, și-și șterse cu mînie fruntea. Apoi continuă:

— Mă-si nu i-am spus nimic, că-i beteagă de inimă și mi-i să nu piară de-a afla cine știe ce de fii-su Ion...

— Care Ion, bădiță ? — întrebă încurcat și puțin amuzat directorul general, lăsînd pe marginea ferestruicii lampașul.

Pentru o clipă bătrînul păru mirat peste măsură.

— Adică... dumitale ți se pare de șagă? întrebă dînsul în șoaptă și temător.

— Ce șagă, moșule? Ce să mi se pară? Vorbești în dodii... Fii mai deslușit! Directorul rămase o vreme îngîndurat, apoi, luîndu-și lămpașul, adăugă hotărît:

— Ia vino-ncoace, în birou! — și fără să aștepte răspuns, păși grăbit, cu mers larg.

Bătrînul îl urmă supus, nu fără să-și fi adunat cu grijă actele și hîrtiile risipite pe masa paznicului.

O salută stîngaci pe fata care făcea de strajă la ușa directorului general și se furișă în biroul

acestuia cu căciula — în sfîrşit scoasă — în mînă. Directorul îşi apropie scaunul de scaunul pe care-l poftise să se aşeze şi, deschizîndu-şi cîţiva nasturi la salopetă, îl îndemnă să-i povestească:

— Ia zi-i! Dar cu rînduială... Ia-o de la capăt, cine eşti, de unde vii, ce necaz te frămîntă... Pune căciula aici, pe masă — aşa! — şi vorbeşte.

— Păi, v-am spus!—îndrăzni bătrînul, a cărui semeţie părea să se fi topit acolo, lîngă căsuţa paznicului.

— Nu aşa! Ia-o de la capăt... — porni să-i dea curaj directorul general.

Dar în loc să-i vorbească, bătrînul îi desfăcu în faţă — şi lui, ca şi paznicului—documentele, adeverinţele, delegaţia, livretul militar... Cînd directorul general termină lectura lor, bătrînul adăugă:

— Vedeţi? Sînt om cinstit... Mă ştie o lume, de la noi din Albeni şi din toate satele dimprejur. La fel zic şi despre copiii mei, Vasile, care-i în colectivă, Maria, măritată cu unul de la fabrica de scule din Rîşnov, şi la fel spuneam şi despre Ion, care-i aici, la mină.

Directorul general tresări, simţind că bătrînul începe să se apropie de chestiunea în care dînsul — ca director general — ar putea avea vreun amestec.

— Deci, ai un fecior aici, la mină?— zise, căznindu-se să-l aducă pe bătrîn la matca cea bună a povestirii.

— Am, tovarăşe director general, am, ştiţi... v-am spus... cum e el cam tinerel... să nu fi făcut vreo poznă... Eu am adus toţi banii...

— Ce bani, omule?

— Iată-i... toţi! O mie cinci sute şi pe deasupra încă cinci hîrtii de-o sută! Că Ion, de ne-a făcut acu' de rîs, îi rup coastele, să n-aveţi grijă!

— M-ai omorît, bădiţă — rise directorul general, încurcat şi înveselit, încruntat şi plin de bunăvoinţă, totodată. Oi fi eu tare de cap, dar nici cu dumneata nu mi-e ruşine. Ce-i cu Ion? Şi de ce pui banii aici?

Dădu să împingă înspre bătrîn pachetul de hîrtii albastre, însă bătrînul se împotrivi, ca de ceva silnic.

— Lasă-i, tovarăşe director general! Mandatul l-am primit ieri şi bine s-a chitit să mă trimeată preşedintele nost' la oraş... Oricum, şi-aşa, şi-aşa, eu tot veneam... Dar văd că nu ne-nţelegem...

Bătrînul îşi trase scaunul cu o şchioapă mai aproape de directorul general şi continuă:

— Banii ăştia ori îs de furat, ori s-o fi înhăitat băiatul cu alţii, ori i-a luat cu împrumut să se grozăvească în sat că-i plin de bani...—adăugă dînsul grav şi foarte serios. Pune dumneata de iscodeşte prin terfeloage şi-i vedea de nu-s lipsă undeva. Îi plecat numai de un an ,juma' şi n-avea de unde cîştiga.

Pe măsură ce vorbea, faţa directorului general se întuneca de încordare. Bătrînul părea convins de ceea ce spunea şi, la urma urmei, lucrurile ar fi putut să fie chiar aşa. Întinse mîna şi, apăsînd pe un buton, îndată străjera de la uşă îşi vîri capul prin deschizătură.

— Poftiţi! — grăi dînsa scurt, ştiind anumite reguli aici, la şeful cel mare.

— Dacă eşti bună — vorbi directorul general — caută la direcţia personalului şi află în ce sector lucrează un tînăr — se-ntoarse către oaspetele său — cum îl cheamă pe băiatul dumitale, moşule?

— Ion I. Ion—răspunse bătrînul, ca la armată.

— Ion I. Ion — îşi îndreptă directorul general vorba către fată.

Se opri asupra unui gînd atunci încolţit în minte şi adăugă:

— Să-mi aducă şi statele de plată din ultimele două luni.

Fata închise repede uşa. Într-o pornire prietenească, directorul general puse o mînă pe umărul bătrînului.

— Eşti un părinte cumsecade, moşule — zise dînsul stăpînindu-şi un zîmbet. Uite, acuma o să vedem ce-i cu banii ăştia. Şi dacă feciorul dumitale a făcut vreo poznă, îi dau în grijă...

— Aşa! Aşa, tovarăşe director general! Să vă ţină dumnezeu, că sîntem oameni cinstiţi... Un capăt de aţă n-am luat de la nimeni. Iar pe blestematu' aista îl bag în beci şi-l ţin numai pe pîine şi apă — rosti cu năduf bătrînul. Iacă necazuri, acu' la bătrîneţe... Lumea nu-i toată bună... Şi să nu-l fi stricat şi pe fi-miu...

O vreme tăcură amîndoi, prilej pentru directorul general să-şi aprindă o ţigară, pentru bătrînul Ion N. Ion să-şi strîngă în pachet actele şi documentele şi să le aşeze cu grijă amănunţită într-o despărţitură a încăpătorului său chimir. Acum se liniştise şi-şi dobîndi iar semeţia aceea, care îl impresionase pe paznic la poartă. Cîta plin de mirare, mirarea omului pornit să cunoască totul în viaţă, la biroul masiv acoperit cu cristal, la tablourile atîrnate de perete, la dulapul încărcat cu cărţi, la mica statuetă din bronz, ce înfăţişa un miner care se pregăteşte să găurească stratul de cărbune... la steguleţul acela triunghiular şi roşu pe care scria, cu litere de aur, „Întreprindere fruntaşă pe ramură" şi care era prins în perete, la vedere.

În sfîrşit, tînăra deschise uşa, purtînd în mînă nişte hîrtii. O urmă, surprins, un om cu părul alb, adus de spate, însă cu mers sprinten, plin de siguranţă.

— Ai venit şi dumneata, tovarăşe Călin? Bine ai făcut. Ia spune-mi, cine-i Ion I. Ion?

Cel întrebat, sub numele de tovarăşul Călin şi care aici îndeplinea funcţia de şef al personalului, luă din mîinile fetei hîrtiile şi le desfăcu pe rînd, aşa, ca să poată fi citite şi de directorul general.

— Ion I. Ion — începu dînsul — lucrează în sectorul nouă, abataj frontal, perforator, 170 la sută depăşire lunară, salariul plus depăşire progresivă 2.143 lei în luna martie, 1.989 lei în luna aprilie, 1.153 lei în prima chenzină a lunii mai... Evidenţiat, propus pentru titlul de fruntaş în producţie...

Prefăcîndu-se adîncit în cercetarea hîrtiilor, directorul general nu scăpa o clipă din ochi faţa bătrînului. Dacă la început îi păliseră obrajii, după fiecare cifră rostită părea că-şi revine, îmbujorîndu-se... Simţea că rostirea fiecărei sume îi ia din spate o grea spaimă şi o cumplită povară...

G. Demetru Pan

NOCTURNE

Carul-Mare îşi aşterne
Diamantele eterne —
Scapără din spiţe, rece;
Mută, luna îl petrece...

Bate luna-n plin brădetul;
Brazi învaţă alfabetul —
Scriu cu stele, sus, pe boltă
Cîte boabe-s în recoltă.

Luna rîde, cînd pe ape
Stelele nu pot încape
Şi se oglindesc în rouă —
Sînt, cît grîu în roada nouă...

George Cindan

VARA LA SÎNTĂMĂRIE

Vara, la Sîntămărie,
Văd muierile în şir
Cum se duc la cimitir
Cu lumini şi cu răchie.

Pe morminte, peste flori,
Lasă lacrima să plîngă,
Biata inimă cu tîngă
Tot îi cheamă pe feciori.

Dorm aci pe veşnicie
Rominaşi ce s-au luptat
Cu fasciştii veniţi în sat
Vara, la Sîntămărie.

Dintre mame, numai una
Nu găseşte loc de plîns,
Ochiul e de ură stins,
Buza vînătă, ca pruna.

Numai dînsa dintre toate
Fuge cîtu-i cimitirul,
Răscoleşte iarba, pîrul,
Şi tot strigă: „Nu se poate!

Spune-mi, doamne, mai întîi
Unde mi-i feciorul meu,
Vreau să-i pun lumini de seu,
Să-i ardă la căpătîi".

Trec drumeţi, şi care trec,
Şi ţigani în pribegie,
Fiindcă-i zi de Sînt-Mărie
Şi-astăzi oamenii petrec.

Şi tot plînge mama-n rugă,
Şi-n zadar mormîntu-i cată,
Căci n-a fost săpat vreodată
Cu hîrleţ şi săpăligă.

Nici cenuşă n-a rămas
Din arsura blestemată,
C-a bătut-o vîntul toată
Peste ţărna fără glas.

— De-ar veni cumva pe-aici
Cei ce-au ars de viu feciorul,
Cum aş prinde-n mîini toporul,
Cum i-aş face gura bricî!

Şi-apoi iese-n drum şi cheamă
Trecătorii şi-i îmbie:
— Beţi o gură de răchie,
Că aţi fost cu-al meu de-o samă!

Foto-ghicitoare?

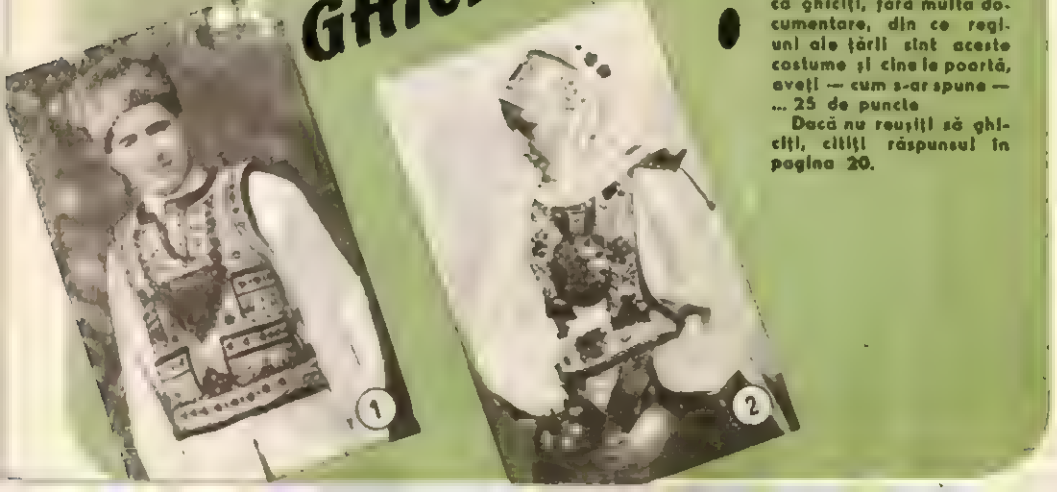

Publicăm în fotografiile alăturate două costume naţionale, nu în întregime, dar suficient ca să poată fi identificate. Dacă ghiciţi, fără multă documentare, din ce regiuni ale ţării sînt aceste costume şi cine le poartă, aveţi — cum s-ar spune — ... 25 de puncte

Dacă nu reuşiţi să ghiciţi, citiţi răspunsul în pagina 20.

ADUCERI AMINTE

de GH. CIPRIAN — artist emerit al R. P. R.

Gh. Ciprian

CONSTANTIN NOTTARA

Mă voi strădui să evoc pentru dv. unele amintiri; le voi depăna aşa cum m-oi pricepe, rugînd pe maeştrii supraesteţi să mă ierte dacă însemnările mele nu vor fi şi literare.

*

Pe strada Carol, cam în dreptul pieţii de flori, la cîţiva paşi de faimosul magazin „La Balon", se afla pe vremuri vestita sală „Dacia", cunoscută prin întrunirile publice care se ţineau acolo.

Uneori, la răstimpuri, în hardughia scobită în pîntecele hotelului cu acelaşi nume se juca şi teatru.

Vara, se juca la „grădină", adică într-o curticică pavată cu bolovani, pe care musteau sosurile picante ce se prelingeau din cuhniile restaurantului vecin, accentele patetice ale actorilor amestecîndu-se cu comenzile chelnerilor şi bătăile din cleşti ale grataragiilor.

Acolo, pe cutioara aceea de chibrit, am repetat noi vreo două săptămîni pe Ştefan Voievod, piesă în patru acte şi în versuri, de State Dragomir.

Eu, rugat de maestrul Constantin Nottara să recopiez un tablou nu prea citeţ, mai mult lipseam decît îmi vedeam de rol — care de altfel n-avea decît vreo două-trei vorbuliţe. Le moşmondeam în surdină şi o tuleam.

— Măi Gheorghe — mă oprea din drum Nottara — cînd e gata textul?

— Nici o grijă, maestre, n-aveţi nici o grijă!

L-am adus în seara premierei. Eu n-aveam replici cu vodă — numai cu boierii. Şi de aceea mare fu uimirea maestrului, auzind pe scenă, la spectacol, o tiradă patriotică subliniată de public cu aplauze.

— Ptiu, blestemăţie, asta nu-i din piesă!

— Dar de unde, maestre?

— Să-mi radeţi mie o sprînceană, dacă tirada e din piesă!

După lăsarea cortinei, ceru suflerului să-i arate tabloul cu pricina.

Tirada, drăguţa, era la locul ei — scrisă cu slove mari, citeţe.

— Şi textul vechi?

— N-aţi spus să v-aduc unul... nou?

Puştii cu bărbi — boierii — cu care complotasem începură să icnească.

Meşterul clătină din cap, zîmbind cu înţeles.

— Ptiu, blestemăţie! (Era înjurătura lui obişnuită).

Îi plăcuse tirada.

Mă mîngîie pe păr şi rîse. Iar cînd gongul bătu, îmi spuse serios:

— Ai uşurinţă la condei şi cîndva, dacă o să te ţii de treabă, ai să poţi scrie. Deocamdată, însă, află că ce-ai făcut nu-i corect.

— Maestre...

— Auzi ici? Nu-i corect.

Am plecat capul.

— Noi, actorii — urmă marele dascăl — sîntem datori să păstrăm cu sfinţenie slova autorilor — nu, de dragul aplauzelor, să evadăm din textul lor.

Am roşit ca un copil prins cu mîna în buzunarul altuia.

1

2

3

C. I. Nottara în „Judecătorul din Zalomea" (foto 1), în „Luceafărul" (foto 2) şi în „Hamlet" (foto 3).

Scenă din „Apus de soare". În rolul lui Ştefan cel Mare, C. I. Nottara.

— Așa să știi, măi Gheorghe!

— Da, maestre...

Cinstea profesională, alături de marele său har, a fost una din trăsăturile caracteristice ale maestrului Constantin Nottara.

ION MORȚUN

Și pentru că în aducerile mele aminte stăruie, lîngă imaginea maestrului, și aceea a confratelui său întru măiestrie, Ion Morțun, să-mi fie dat voie să îndrept ochii suvenirului și către acesta.

Parcă-l văd cu căciula lui de oaie, tartanul pe după gît, trei-patru gheroace sub palton, șoșonii descheiați și țigăruca în colțul gurii. O mînă de om. O mogîldeață. Dar cîtă viață și ce duh viu în clovirțica aceea de moldovan! Unde intra, se-nviora încăperea deodată: avea pe nu știu ce și pe nu știu cum.

— Bri, strașnic geruiește!

Și parcă aducea cu dînsul înghețul tot de afară.

— Cum merg rinichii, coane?

— Ghine. Într-unul chiatra-i cît un bob di miei, în celalt aghie cît oul di găină...

Îi era dragă limba neaoș moldovenească și, după douăzeci de ani de muntenie, vorbea tot get-beget moldovenește, ca-n „ziua cînd o fost purșies la Bucurieșți".

Nu este adevărat că pe om îl cunoști la un pahar de vin — căci băutura încinge mintea, atîtă simțurile, strîmbă și falsifică dimensiunile. Nu la băutură, ci la drum îl cunoști pe om. Dai mîna și zîmbești o viață întreagă unor inși care își rup fălcile zîmbindu-ți și o viață întreagă te amăgești, crezînd despre cutare că-i așa, despre cutare că-i altminteri. Pleacă la drum cu unul ori cu altul, ori pleacă cu amîndoi și ai să te lămurești curînd, curînd. Pe meșterul Morțun l-am cunoscut la drum — într-o „turnea di tiatru" cum grăia dumnealui. Un om levent. Tare subțire. Și șugubăț, nevoie mare. Cabina lui de drum de fier era un poem.

Peste cele două bănci de lemn — călătoream cu-a „triia" — trîntise o saltea mare de lînă, peste saltea perini de puf, plăpumi, macate, pui de perini, scoarțe, pături și cearșafuri. Pe o măsuță: sticle și borcănașe cu doftorii; pe policioare, lămîi, mere și portocale; iar pe podea, lăzi cu clondire de apă minerală. Și între acestea toate, o căciulă țuguiată, iar sub căciulă: Morțun! Să juri că ar fi plecat spre pol.

La drum îl cunoști pe om. Trăind cu el alături, frecîndu-te de dînsul, îl pipăi, îl adulmeci, îl simți. Zdruncinul roatelor face să pice sulimanul.

★

Îi plăcea atît de mult rolul arhivarului îndrăgostit de gloabe, încît spectacolul de retragere din teatru nu-l dete nici cu „Manasse", nici cu „Borkman", sau cu „Rața sălbatică" — piese în care strălucise — ci cu comedioara ecvestră „Omul cu mîrțoaga", deși nu jucase niciodată în ea la București... Sfîrșea cu un debut!

În seara reprezentației festive, Morțun, zgribulit într-un jilț, dîrdîia tot și flecărea, să prindă curaj:

— Măi, ce-am giucat la Ieși, la Cluj, la Timișoara, aceea-i fliac. Amu să vezi ce-mi poate chelea. Poftește în sală, să te crușiești și tu de ce-ai fost scris. Poftește!

Nu-l văzusem pînă atunci, deoarece în „turnea" jucam și eu; iar de pe scenă, neavînd perspectiva trebuincioasă, nu puteam să-mi dau seama ca lumea.

Urmărindu-l însă din stal,m-au uluit într-adevăr simplitatea, firescul și adîncimea cu care Morțun își trăia rolul.

După spectacol: festivitatea, sărbătorirea, cuvîntările.

Îmi arătă, în pauză, un pomelnic întreg de oratori.

— Măi, să nu te împingă dracul să iai și tu cuvîntul!

— De ce, coane?

— Fiindcă îți știu eu obiceiul: ți dai la om! Pe mini ai să mă laudzi și ai să înțepi pi alții...

— Îmi pare rău...

— Măi, fii om de omenie, nu-mi feșteli serbarea.

... Gongul bătu. Toată suflarea actoricească năpădi în scenă, în jurul lui Morțun. Cucoanele, în rochii lungi, cu coadă; bărbații, în fracuri ori în smochinguri.

Pînza se ridică și ropote de aplauze salutară tabloul acesta camaraderesc. Ovații. Cîțiva domni din sală se ridicară în picioare. Apoi alții. Și-apoi alții.

Morțun avea lacrimi în ochi. Fața i se strîmbase toată și întreaga lui făptură parcă sta să-ntrebe:

— Cu ce-am greșit, dumnedzăule?!

„Greșise" cu arta, cu talentul lui.

Din nefericire, începură cuvîntările. Domnii vorbitori porneau din dreapta scenei, înaintau în fața lojii regale, se frîngeau de șale și apoi dădeau drumul la manivelă. Aceleași limonade, aceleași siropuri, aceleași peltele: cînd s-a născut sărbătoritul, în ce lună a anului, în care zi a lunii, pe la ce școli a umblat, ce dascăli a avut și așa mai departe... Papagali vorbăreți. Țîrcovnici de strană. Să-l iei pe unul și să-l zvîrli în celălalt... Nici un cuvînt zvîcnit din inimă. Totul din buze. Vorbe.

Și apoi: sărbătoreau pe Morțun, ori pe vodă? Căci domnii cuvîntători stăteau, ca la fotograf, trei sferturi întorși spre rege și un sfert către Morțun. Iar pe cînd grăiau, trăgeau cu coada ochiului, să vadă: ascultă ori nu vodă, zîmbește, ori se-ncruntă.

Ultimul cuvînt, după obicei, îl avea sărbătoritul. A sosit și momentul acesta.

Morțun da să răspundă, cînd îi tăiai drumul. El șuieră printre dinți:

— Astîmpără-te, bri!

Mă făcui că n-aud și, apropiindu-mă de dînsul, îi grăi cam așa:

— De la actor la actor, îți spun: brava, Morțun! Ai giucat frumușel. Ești, ca să zic așa, un tînăr ce promite...

Sala hohoti. Apoi urmai:

— De la actor la actor... îți spun: bine c-am scăpat de tine! Iar de la prieten la prieten: bine c-ai scăpat de noi!

Rumoare pe scenă, risete în sală. Întorcîndu-mă după aceea către public, zisei:

— Dumneavoastră știți de ce sărbătoritul, din toate piesele, a ales-o la retragere pe asta cu calul năzdrăvan? Fiindcă, așa micuț și firav cum îl vedeți, Morțun e un erou.

Și înclinîndu-mă în fața publicului, încheiai:

— A vrut să se retragă călare!

... Multă vreme apoi s-a vorbit despre retragerea ecvestră a lui Morțun din teatru...

↑ In partea de răsărit a Indiei se află cele mai vechi monumente ridicate de credincioşii budhişti. Aceste monumente, în formă de cupolă, serveau şi drept temple. Numele lor vechi este acel de „Stupa". In clişeul nostru poate fi văzuta poarta de răsărit a marii Stupa de la Sanchi, datînd din secolul I înaintea erei noastre.

1 Figură impresionantă de bătrîn indian care, ţinîndu-şi mîinile împreunate în semn de salut şi rugăciune, exprimă prin nobleţea trăsăturilor şi prin limpezimea şi adîncimea privirii sale, dreptul şi năzuinţa poporului său la o viaţă demnă.

2 O imagine frecventă pînă şi pe marile artere ale Bombay-ului, al doilea oraş din India ca întindere şi populaţie. Animale socotite sfinte de milenii, bovinele ştiu că pot să se odihnească pe... străzi, fără riscul de a fi tulburate.

3 Vechimea artei dansului în India se pierde în negura vremurilor. In accepţia indienilor, el este mai întotdeauna şi un mijloc de comunicare directă prin mimică, mişcare şi gest, a unei anecdote, povestiri. Dansul interpretat de aceste indiene istoriseşte, prin mişcările degetelor şi ale trupului, viaţa zeului Krishna, zeul dragostei.

INDIA

Avionul cuadrimotor înghiţise depărtările cu nesaţul unui Flămînzilă din poveste. Şi drumul lung de peste 8.000 de kilometri a luat sfîrşit pe pămîntul Indiei.

Neastîmpărat mistuitor de energii şi de vieţi omeneşti, Bombay mi-a apărut în acelaşi timp un cîntec îmbietor prin superba lui aşezare naturală. Spre orele de seară, în golful pe marginea căruia partea sudică a oraşului se-ntinde ca o sprînceană prelungă, apele mării încep să se retragă chemate de reflux. Atunci, în timp ce în inima citadelei maşinile se întretaie pe străzile largi şi elegante, în timp ce luminile se aprind la ferestrele apartamentelor luxoase din blocurile care străjuiesc faleza, de sub planşeele ei de beton mii şi mii de oameni, ale căror siluete se proiectează halucinant pe fundul mării, se avîntă în mîl, pînă la genunchi. Gesturile lor febrile caută printre bolovani şi stînci rămăşiţele de vietăţi marine pe care — abundentă şi generoasă — marea, în majestuoasa ei retragere, le-a părăsit cu dispreţul bogătaşului care lasă pradă sclavilor urmele unui festin îmbelşugat. Explicaţia? Privirile mi-au alunecat spre dreapta, unde la capătul arcului amintit se înalţă severă, impunătoare şi teribilă, „Poarta Indiei". Cu bolţile ei imense, cu cele patru turnuri care-o prelungesc parcă ameninţătoare spre cer, „Poarta Indiei" îţi vorbeşte de peste veacuri de mîna stăpînului englez, care a aşezat-o aici ca semn al puterii sale. Timp de aproape 200 de ani, prin această simbolică şi monumentală poartă, s-au scurs,

Două temple hinduse din Kalhasti

Una din cele mai veridice şi tulburătoare imagini ale Indiei de ieri şi, într-o anumită măsură, de azi! Lipsurile şi foamea mînă mii şi mii de oameni în rătăciri fără sfîrşit dintr-o regiune în alta a ţării, în căutare de muncă şi hrană... Pe aceste drumuri ale suferinţei întîlneşti şi copii, şi maturi, şi bătrîni. Iată un astfel de convoi pe pavajul unui mare oraş. În fund se văd automobile şi clădiri impunătoare. Mereu acelaşi uluitor contrast.

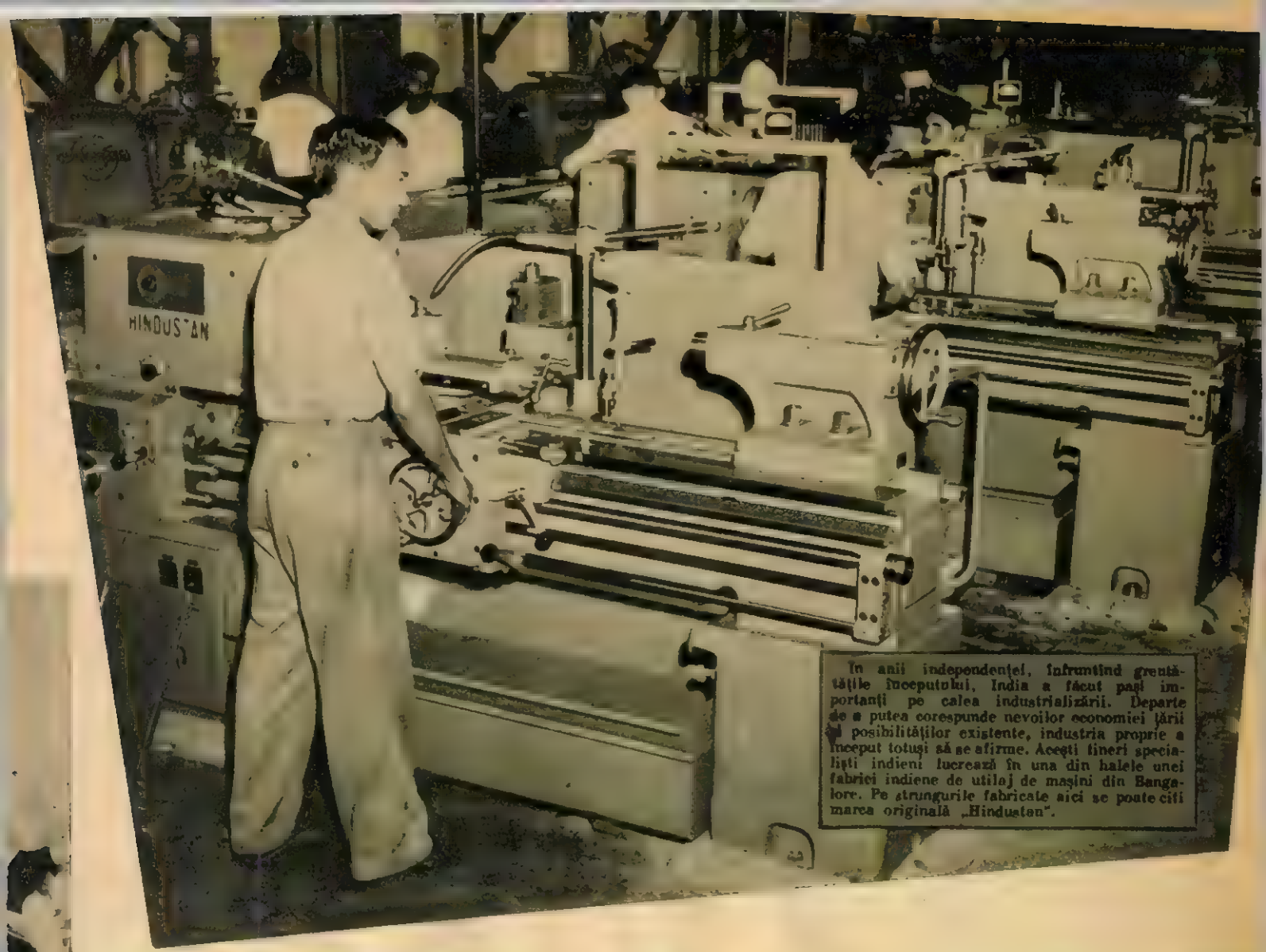

În anii independenței, înfruntînd greutățile începutului, India a făcut pași importanți pe calea industrializării. Departe de a putea corespunde nevoilor economiei țării și posibilităților existente, industria proprie a început totuși să se afirme. Acești tineri specialiști indieni lucrează în una din halele unei fabrici indiene de utilaj de mașini din Bangalore. Pe strungurile fabricate aici se poate citi marca originală „Hindustan".

spre îndepărtata Anglie, fluvii de aur și argint; n-au intrat în schimb decît exploatatorii în număr din ce în ce mai mare. Azi, în India care își sărbătorește un deceniu de la independență, ea are semnificația unui „memento mori" la a cărui umbră poporul indian meditează și acționează pentru ca niciodată „Poarta" să nu-și mai poată recăpăta titlul vechi.

★

Pe întinderile regiunii Delhi au apărut și au dispărut rînd pe rînd cetăți care au lăsat doar ruinele să mai vorbească despre vechile lor așezări. Astăzi, pe lîngă orașul care-și păstrează vestigiile istorice, au răsărit așezări noi de o splendidă arhitectură, în care viața pulsează în ritmuri de mare citadelă. Clădiri impunătoare, adăpostind instituții și ministere, bungalow-uri minunate, înșiruindu-se de-a lungul unor bulevarde de o neobișnuită lărgime, mii de automobile, taxi-uri, motociclete cu ataș transformate în autobuse în miniatură îți amintesc mereu că ești în capitala unei țări imense ca întindere și populație.

Partea veche a orașului contrastează violent cu noul Delhi. Ea înconjoară centrul cu un brîu de mizerie, infecție și promiscuitate. Magazinele arătoase sînt înlocuite aici cu magherițe de scînduri, în care un furnicar de lume își duce traiul. Noțiunea propriu-zisă de locuințe e numai ipotetică, fiindcă oamenii dorm și trăiesc mai mult în drum. Căderea nopții acoperă de fapt și „orașul nou" cu un țol de ființe omenești, lipsite de adăpost, care în lipsa unui acoperiș, își fac culcuș pe trotuare și în ganguri.

Dimineața, orașul își reia însă cadența trepidantă, ștergînd parcă cu un uriaș burete de uitare tristețea nopților chinuite.

★

În India, istoria poți s-o citești pe ziduri. La numai 12 kilometri de New-Delhi poate fi văzut faimosul „Pilon de fier", pe care sînt înscrise de un mileniu fragmente din codul de legi al împăratului Așoka. În imediată vecinătate se înalță „pînă la cer" minaretul lui Kutub, a cărui construcție originală, datînd și ea de aproape 1000 de ani, îl categorisește încă pînă azi ca pe cel mai perfect turn de acest fel din lume.

La grotele de la Ellore și Ajanta, săpate pînă la adîncimi de 50-60 de metri în inima de granit a munților, depărtarea anilor se învecinează cu primele secole din era noastră. Am vizitat și celebrul Taj-Mahal, poemul în marmură albă care se numără printre minunile lumii. Peste 20.000 de oameni au muncit aproape un sfert de veac la transpunerea în piatră șlefuită a acestui imn al amorului conjugal (împăratul Șah-Yahan a ridicat acest mausoleu în amintirea soției sale Mumtaz-Mahal).

★

În miezul unei zile toride m-am oprit într-un sat de pe drumul care ducea de la Aurangabad spre Ellore. O pană de mașină mi-a prilejuit brusc un salt de cel puțin trei milenii în trecut. Bordeiele, ca niște scunde ceaune întoarse cu gura în jos, nu atingeau nici măcar înălțimea unui om în picioare și erau făcute din lut, avînd drept intrare o gaură de diametrul unui trup omenesc, pe care însă nu puteai intra decît pe brînci. Pe partea opusă o altă gaură, de dimensiuni mult mai mici, asigura un așa-zis „sistem de ventilație". În sat am întîlnit oameni care nu cunoșteau moneda, fiind încă la stadiul de troc; oameni care nu purtau pe ei, indiferent de vîrstă, nici un fel de veșmînt și care se aflau la mentalitatea de trib. La marginea satului, în băltoace nămoloase, cîțiva bivoli negri costelivi, cu cocoașe proeminente și coarne majestuos răsucite, reprezentau întreaga forță de muncă animală de care dispunea colectivitatea. Am aflat că în țara acestor 357 de milioane locuitori mai sînt încă 30 de milioane țărani în același stadiu. Ce moștenire grea și ce muncă uriașă stau în fața acestui admirabil și chinuit popor!

★

Păduri de coșuri de uzină te întîmpină la Calcutta și Bombay; țăcănesc zi și noapte sutele de războaie mecanice în marele centru de industrie textilă de la Aurangabad; în jungla îndepărtată și la poalele munților întîlnești tot mai multe siluete de sonde (unele din ele instalate de specialiști romîni și cu utilaj fabricat în țara noastră); te impresionează puternicele baraje și hidrocentrale care taie drumul imenselor fluvii, transformîndu-le energia în kilowați-lumină; o excepțională rețea de șosele asfaltate, un bogat traseu de linii aeriene și feroviare, 26 de stațiuni emițătoare de radio... Toate concurează la împlinirea tabloului despre India de azi și cea de mîine.

Și totuși...

Parcurgînd drumurile țării se pot observa și acum pe fețele locuitorilor urme, dacă nu chiar semne certe, ale unei subnutriții împinse pînă la ultima limită. E pecetea anilor de stăpînire colonialistă...

Deși încă nu total stăpîn în grădina lui (capitalul anglo-american mai domină serios economia țării), poporul indian începe cu tot mai multă hărnicie și hotărîre să-și pliviască pămîntul de buruieni străine, să stîrpească păsările răpitoare venite de peste mări și să se bucure de rodul muncii sale.

Poporul Indiei are de lecuit răni adînci și vechi. El are de clădit un viitor mai bun. De aceea dragostea lui pentru pace este atît de adîncă și lupta pentru menținerea ei atît de tenace. În marile centre ale țării se țin lanț demonstrațiile oamenilor muncii pentru apărarea păcii. În clișeul nostru poate fi văzut un aspect de la o demonstrație pentru pace a muncitorilor din Calcutta.

„Poarta Indiei" — faimoasa construcție pe unde se scurgeau, spre folosul colonialiștilor englezi, toate bogățiile Indiei.

A ZECEA EDIȚIE

de D. COSTIN

La Karlovy Vary, cunoscuta stațiune balneo-climaterică cehoslovacă, s-a desfășurat, pentru a zecea oară, Festivalul cinematografic internațional, devenit în ultimii ani — alături de festivalurile de la Cannes, Veneția sau Edinburgh — una dintre cele mai importante manifestări de acest fel din lume. Privită de sus, de pe dealul Jeleni-Skok, celebra stațiune balneară ce devine în fiecare vară o adevărată capitală a cineaștilor din întreaga lume, îți apare ca un pitoresc oraș de basm...

Delegațiile au depus o activitate bogată, în afară de participarea la vizionările de filme. În fiecare zi au avut loc întîlniri, recepții, conferințe de presă. Iată un instantaneu de la conferința de presă organizată de delegația română. Tov. Ștefan Ioan, directorul Centrului de producție cinematografică Buftea, răspunde la întrebările ziariștilor.

Iat-o pe actrița sovietică Inna Makarova — interpretă filmului „Înălțimi" — înconjurată de gazetari veniți din S.U.A., Anglia și India.

Pe lîngă mulți creatori de filme, din țările capitaliste au sosit la Karlovy Vary și numeroși producători și oameni de afaceri, interesați să cunoască cinematografia diverselor țări, să încheie tranzacții. Și — judecînd după figura domnului G. H. Goodhind, director al societății engleze „Rank Overseas Distributors", se pare că vizita la Karlovy Vary a dat rezultatele scontate...

În prima săptămînă a Festivalului, vremea a fost extrem de călduroasă, temperatura atingînd 50 de grade la sol. Pe lîngă alte efecte, căldura toridă a stimulat mult setea oaspeților. Într-o singură zi, la 7 iulie, s-au băut — ne informează buletinul publicat de Casa presei — 100.500 litri de bere și 48.000 de sticle de apă minerală. Dar nu numai căldura a stimulat setea, ci și gustul bun al berei „Plsen"... Cel puțin așa ne-a mărturisit actrița argentiniană Isabela Sarli, pe care o vedem întărindu-și cuvintele prin fapte...

SIRIA

MIC DOCUMENTAR LA CEREREA CITITORILOR

Siria este situată pe malul răsăritean al Mării Mediterane, mărginindu-se cu Turcia, Irakul, Iordania, Israel și Liban. Suprafața țării este de 182.680 km. pătrați, iar numărul populației este de cca 3.600 000 locuitori.

La Damasc — unul din cele mai vechi orașe din lume — se află capitala țării. Alte orașe mari sînt: Alepp, Homsk, Hama și portul Latakia.

Partea de vest a țării este muntoasă, cu clima umedă și cu o populație mai densă, care se ocupă cu agricultura, în timp ce cîmpia răsăriteană cuprinde regiuni semipustii și pustii. Fluviul Eufrat și riul Mahr-el-Asi sînt singurele ape care nu seacă vara în timpul căldurilor, putînd fi folosite la irigarea terenurilor. În regiunile muntoase cresc stejarul veșnic verde și pinii de Alepo. În sud sînt oaze cu palmieri și curmali, iar în valea Eufratului se cultivă grîu și orzul, livezi de pruni și plantații de viță de vie. Animalele sălbatice întîlnite mai des în această regiune sînt: hiena vărgată, șacalul, măgarii sălbatici.

Populația, de origine arabă și curdă în majoritatea ei, are ca ocupație de bază creșterea animalelor. Cei mai mulți dintre crescătorii de animale sînt nomazi. În Siria mai trăiesc armeni, asirieni, turkmeni etc.

Siria este o țară agricolă cu o economie înapoiată, rod al cotropirii țării de către turci (1516 - 1918) și apoi de către colonialiștii francezi (1920 - 1946). Întinderi mari de pămînt fertil sînt și azi necultivate, în timp ce în sate domnește o neagră mizerie. Fiecărui țăran îi revin în medie 0,1 ha de pămînt, în timp ce moșierii feudali posedă latifundii întinse pe sute și chiar pe cîte o mie de hectare.

Industria extractivă este slab dezvoltată, deși țara posedă bogate zăcăminte de petrol, bitum, minereuri de fier, cupru și metale neferoase. Majoritatea întreprinderilor industriale o formează fabricile de zahăr, ciment, textile, săpun, asfalt, tutun și spirt. Numărul muncitorilor în aceste întreprinderi se ridică la aproximativ 70.000.

După primul război mondial, sub presiunea mișcării de eliberare națională, Siria a fost proclamată republică. Dar puterea economică și politică a rămas în mîinile colonialiștilor francezi. În anul 1946, datorită luptei dîrze a poporului sirian pentru evacuarea trupelor engleze și franceze de pe teritoriul țării, precum și mulțumită sprijinului acordat de Uniunea Sovietică în cadrul O.N.U. acestor cereri îndreptățite ale poporului sirian, Siria și-a cîștigat adevărata independență.

Dar imperialiștii n-au încetat să comploteze împotriva țării. Siria este de mai multă vreme obiectul unei lupte dîrze între monopolurile petrolifere ale Angliei și S.U.A., întrucît prin teritoriul ei trec conductele petrolifere ce duc din Irak spre Liban, aparținînd societății „Irak Petroleum Company", precum și conductele construite de „Transarabian Pipe-Line Company". Interesul S.U.A. și Angliei pentru Siria a crescut și mai mult în ultima vreme, prin descoperirea unor bogate zăcăminte petrolifere în partea răsăriteană a țării.

În lupta lor surdă dar crîncenă pentru dominația în țările Orientului Apropiat, imperialiștii englezi și americani nu se dau în lături de la nici o manevră, de la nici un șantaj, de la comploturi, asasinate politice și lovituri de stat. Un astfel de complot, urzit de cercurile imperialiste cu ajutorul reacțiunii irakiene, și care urmărea răsturnarea prin arme a guvernului sirian, a fost descoperit la sfîrșitul anului 1956.

În ultima vreme, Siria și-a întărit legăturile economice și culturale cu Uniunea Sovietică și țările de democrație populară. De o mare importanță pentru întărirea legăturilor sovieto-siriene a fost vizita președintelui Sukri Kuatli, în 1956, la Moscova.

Poporul sirian urăște profund colonialismul. În semn de solidaritate cu lupta poporului frate egiptean, îndată după atacarea Egiptului de către trupele anglo-franco-israeliene, conductele petrolifere, care trec prin Siria și care alimentau pe imperialiști cu petrol, au fost aruncate în aer.

Prin lupta sa hotărîtă împotriva acțiunilor războinice ale imperialiștilor, pentru independență, pentru pace, poporul sirian și-a cîștigat simpatia tuturor oamenilor cinstiți de pe glob.

De vorbă cu medicul

SIMPTOMELE HIPERTENSIUNII ARTERIALE

Hipertensiunea arterială sau, mai corect spus, boala hipertensivă este, după cum se știe, cea mai frecventă dintre bolile sistemului cardio-vascular. Creșterea permanentă a presiunii (tensiunii) arteriale, adică a forței cu care sîngele împins de inimă circulă în artere, este principala manifestare a hipertensiunii arteriale. Cauza acestei creșteri constă în producerea unor îngustări, a unor contracții ale arterelor mici și ale capilarelor, acele vase care fac legătura între artere și vene. Din pricina acestor îngustări presiunea sîngelui din interiorul vaselor sanguine crește, ceea ce duce la pierderea elasticității pereților vaselor sanguine și la sclerozarea acestora. Circulația sîngelui se face din ce în ce mai greu, alimentarea organelor cu sînge este defectuoasă; cu timpul încep să apară diverse tulburări și în funcționarea acestora.

Boala hipertensivă este o afecțiune care poate fi tolerată timp îndelungat fără ca bolnavul să simtă vreo suferință, deoarece, în general, transformările arteriale care duc la îngreunarea circulației în organism se instalează treptat, încetul cu încetul. Uneori, însă, și mai ales în cazurile cînd tensiunea crește brusc, tulburările survin chiar de la apariția bolii, la început sporadice și puțin supărătoare, pentru ca, treptat, pe măsură ce boala se instalează mai temeinic, să devină din ce în ce mai puternice și permanente.

Printre simptomele cele mai obișnuite se numără durerea de cap și, mai ales, cea localizată la ceafă. Bolnavul este adesea trezit la ore fixe, 3 sau 4 dimineața, de o durere de cap puternică, care îl silește să se scoale sau să mănînce ceva. De multe ori, o cafea neagră îi calmează durerea. În timpul zilei, în special după mese, durerea cedează pentru a reapare noaptea sau spre dimineață. Antinevralgicele sînt, în majoritatea cazurilor, ineficace.

Un alt simptom obișnuit al hipertensiunii este amețeala. Din cauza unor tulburări ale circulației sîngelui în creier, bolnavul are adesea senzația pierderii stabilității, a echilibrului capului, sau chiar o senzație de pierdere a cunoștinței. Amețelile se pot asocia cu vîjîieli în cap și urechi. Insomnia, care la început se manifestă prin greutatea de a adormi, ajunge uneori atît de chinuitoare, încît pur și simplu îl împiedică pe bolnav să închidă ochii toată noaptea. O altă formă a tulburării somnului la hipertensivi este somnul agitat, străbătut de coșmaruri; de multe ori, bolnavii hipertensivi se trezesc dimineața mai obosiți decît erau cînd s-au culcat.

Toate aceste simptome, de multe ori neglijate sau puse pe seama unor iritații nervoase și combătute cu mijloace palliative ca antinevralgicele sau somniferele, trebuie să-l determine pe bolnav să consulte medicul, care îi va indica un tratament științific. De mare ajutor în depistarea cazurilor de hipertensiune este și controlul periodic al tensiunii arteriale. Acest control este cu atît mai necesar, cu cît omul e mai înaintat în vîrstă, hipertensiunea arterială fiind mai frecventă la persoanele care au depășit 40 de ani. Bineînțeles că nu trebuie să cădem în cealaltă extremă și să alergăm la medic în fiecare săptămînă pentru a ne controla tensiunea. Tensiunea arterială se controlează o dată la 6 luni, sau mai des dacă medicul socotește necesar.

Hipertensivul trebuie să știe că boala sa este dintre acelea care, descoperite la timp și tratate, pot fi ținute în frîu, și că urmările sale atît de grave pot fi evitate.

Dr. M. SOLOMON

TE VĂD!... TE VĂD!... TE VĂD!... TE VĂD!... TE VĂD!... TE VĂD!...

UN OROLOGIU CONSTANT...

... care de luni de zile arată cu precizie aceeași oră.

BUCURIA COPIILOR...

Pitorescul morman de nisip din centrul Orașului Stalin nu va servi la amenajarea unui *nou* solar. E vorba doar de o *veche* neglijență a Sfatului popular.

CÎND OAMENII N-AU ALTĂ TREABĂ...

...scandalul e gata. Bătaia mai lipsește.

Fotografii de I. TIBOR

IN ORAȘUL STALIN

CURAJ...

Să zbor? Să nu zbor? Să zbor? Să nu...? (fără margaretă).

Duminică dimineaţa, pe cocheta aerogară Băneasa. Zi de botez... Botezul aerului — cum i se spune. Pruncii: bucureşteni de ambele sexe şi... toate vîrstele. Naşii: piloţii Taromului. Cristelniţa: un YR-TAM argintiu, avîntat spre cupola albastră de deasupra oraşului.

Zborurile de agrement organizate de Tarom au, incontestabil, mare succes. De la duminică la duminică numărul lor a trebuit să fie sporit, iar de curînd astfel de zboruri se organizează şi după-amiezile. Oamenii năzuiesc spre tării. Nimic mai firesc. Nu poţi rămîne la nesfîrşit doar un simplu martor al victoriilor veacului nostru în supunerea legilor gravitaţii. Nu poţi asculta liniştit veşti despre un nou record al înălţimii, fără a simţi nevoia propriei *înălţări*... Spaţiul aerian al Capitalei a devenit o tulburătoare tentaţie. Aşa că... Aşa că iată-i pe bucureşteni îndreptîndu-se spre aerogară. Evident, numai după ce au fost înarmaţi cu numeroase şi, adesea, controversate sfaturi de către prietenii cu experienţă (unii au zburat chiar pînă la... Cluj). Cîteva mostre de asemenea sfaturi: să mănînci, ba să nu mănînci; să-ţi iei lămîie, ba nu, mai bine rom; să-ţi pui puloverul, ba nu, doar un fular ...ş.a.m.d.

Dacă aceste sfaturi au folosit sau nu, asta n-o ştim. Dar că zborul îşi merită numele de „agrement", asta o ştim. Judecaţi şi dv. după cele cîteva imagini fotografice prinse cu acest prilej.

Biletele se cumpără exclusiv la casă. Biletişfii n-au ajuns încă şi aici...

20 DE MINUTE!

Fotoreportaj de A. LOVINESCU

Apelul nominal. Toți prezenți, firește.

Vezi, cam pe acolo locuiește mama-mare...

Conform sfaturilor, se tratează preventiv contra golurilor de aer...

Gata! A fost grozav! Duminică, venim iar...→

...Și în timp ce unii urcă sus, alții stau jos și privesc în sus. ←

Ghidul este, un personaj care vorbește mult și... cu tact. Acuma, de pildă, le arată pasagerilor unde se află... cimitirul Belu. ↓

IV

Necunoscutul ROCANDOR

reportaj de Raymond MAUFRAIS

În timp ce pâlâlăile focului luminează tabăra, oamenii de pază veghează de jur împrejur. Hotărît, nu putem dormi. De altfel, nici prin gînd nu ne trece așa ceva. Abia dacă încercăm să ne odihnim trupul după oboseala drumului. Și gîndul galopează mereu!

Fiecare zgomot pare suspect. Stăm lungiți în hamacuri, cu armele la îndemînă. La fiecare sfert de ceas ne întrebăm:

— În partea ta e liniște?

— Da... și la tine?

— La fel.

Niște cigarras și broaște-bivol fac o larmă asurzitoare.

— Ți-e frică?

— Puțin...

— Și mie...

Țînțarii zumzăie. Nimeni însă nu se mai gîndește să întindă plasele. Șerpii de apă fac și ei un vacarm îngrozitor; vînează în baltă „agutis"*). Ceasurile se scurg încet, ca și cum ar vrea să ne dea răgaz să ne cristalizăm impresiile. Dacă s-ar putea face un radioreportaj, fără îndoială că ar fi halucinant!

Încerc să-mi însemn toate acestea în carnetul de drum. E foarte greu. Mă cuprinde frigul zorilor. Închid un ochi și-mi pare rău... Și pe celălalt... Dorm. Dar simțurile stau de veghe!

Deodată, un răcnet năprasnic. Un urlet de groază cu sonorități vaste. Sar din hamac în aceeași clipă cu ceilalți. Alerg spre trupul prăbușit.

— Colo... colo...— bîlbîie omul.

Își ține capul cu amîndouă mîinile. Printre degete îi curge sînge. Și în timp ce oamenii se îmbrîncesc, organizează apărarea și se ghemuiesc îndărătul șeilor mari de piele, cu degetele pregătite să apese pe trăgaciul Winchesterului, Meirelles îl face să vorbească pe cablocos, care, mai mult mort decît viu, geme...

— Sînt rănit la cap, spune el.

— Cum?

*) Agutis — mamifer care seamănă cu iepurele și trăiește în America și Oceania.

Înaintarea continuă

EMOȚII... ȘAVANȚII ATACĂ

În semn de prietenie, indienii karajas îl tatuează pe Maufrais.

Săgeata e arma de căpetenie a indienilor și de aceea i se acordă o mare atenție. De multe ori, vîrful săgeții e lucrat din os

— Fără îndoială o săgeată... Stăteam culcat în hamac și deodată am simțit o izbitură cumplită...

Ne grăbim să cercetăm împrejurimile. Găsim o ramură mare și spinoasă în locul unde se aflase victima. Un năvalnic hohot de rîs ne smulge din starea de încordare! Oamenii au întors capul crezînd că ne-a cuprins un acces de nebunie. Dar le explicăm despre ce e vorba; izbucnesc și ei în hohote de rîs. Își bat joc de rănit, care, rușinat, încearcă să scape de glumele grosolane.

— O maimuță, o maimuță i-a aruncat o creangă în cap, ca să-l pedepsească, fiindcă-i atît de urît!... Și prostul a crezut că-i o săgeată!... Ha-ha-ha... Ha-ha-ha, fricosul!...

Rîdem din toată inima de pățania bietului băiat și, dezmeticiți de-a binelea, ne pregătim să ne ducem la poiana jertfei. Dar, ca să ne venim în fire după emoția prin care am trecut, tragem mai întîi o dușcă zdravănă de alcool de 90° (din cel rezervat pentru pansamente!).

Înfruntînd moartea

Lăsăm patru cablocoși să păzească tabăra și plecăm. Sîntem înarmați cu revolvere, ascunse sub poalele cămășii care flutură. Avem brațele încărcate cu cuțite mari și coliere strălucitoare. Așezăm darurile în poiană, pentru șavanții care fără îndoială că dau tîrcoale prin apropiere. Ne întoarcem în tabără, în șir, unul cîte unul. Fumăm pipă după pipă. Nimeni nu vorbește; chiar și pădurea tace! E într-adevăr lugubru. Parcă ar face-o anume!

Ora patru... Pornim din nou spre poiana masacrului. Darurile au dispărut. Pe nisip, alături de urmele lăsate de cizmele noastre și de picioarele goale ale hamalilor, zărim alte urme de picioare, cu degetele răschirate, caracteristice indienilor.

— Sînt aici, spune Meirelles. Să încercăm să-i facem să se apropie, ca să-i lămurim.

— Dar cum, din moment ce nimeni nu cunoaște dialectul lor?

— Prin gesturi...

Strigăm, ridicînd în mîinile întinse șiraguri de mărgele care scînteiază în soare. Mai strigăm încă o dată, tare, cu fața spre desiș, unde desigur că se ascund indienii bănuitori.

— Șavanții... Hee... Șavanții...

Nimeni nu răspunde. Nici o mișcare. Lăsăm darurile și ne întoarcem în tabără. Prudenți, însă, cu mîna pe pistoale.

Ora șase... o nouă încercare. Darurile au dispărut și de data aceasta. Dar urmele sînt mult mai numeroase. După socotelile noastre, trebuie să fie cam două sute de războinici. O dată cu darurile obișnuite lăsăm și cîteva fotografii care înfățișează albi alături de indienii din triburile învecinate.

A mai trecut o noapte. Nimic de semnalat. Oboseala ne doboară.

Din nou zorile. Unul dintre pîndari, care stă cocoțat pe o creangă a celui mai înalt copac, strigă deodată, speriindu-ne de-a binelea:

— Se văd!

Îi numără repede:

— Sînt douăzeci.

Probabil că e vorba de un grup care ne supraveghează. Îi zărim și noi, în sfîrșit, cum se strecoară din tufiș în tufiș, înarmați cu arcuri și săgeți, într-o mișcare de învăluire pe care nici cel mai mare strateg n-ar dezaproba-o.

Vrînd să-i dezorientăm prin nepăsarea noastră față de manevrele lor de atac, organizăm o nouă caravană și ducem iarăși daruri în poiană. Luminișul este pustiu și lucrurile lăsate în ajun au dispărut. Dar fotografiile nu le-au luat, ca avertisment.

— Să le mai lăsăm cîteva șiraguri și să plecăm de aici, propune Meirelles.

Punem șeile pe cai și părăsim tabăra. O apucăm drept spre apus către Serra de Rocandor.

Pășim printr-o cîmpie mohorîtă, presărată cu copaci ce par artificiali, atît sînt de negri și de uscați. Cîteva păsări zboară încolo și încoace, orbește. Cerul s-a întunecat. Încep să se audă tunetele furtunii ce se apropie, dar căldura este încă insuportabilă.

Manfrais și unul dintre însoțitori în apropierea tribului șavanților

Cînd băieții devin bărbați evenimentul este consemnat prin acest bețișor fixat prin găurirea buzei de jos a tînărului.

— Trebuie să reușim, mormăie Meirelles. Să mergem spre satul lor și să vedem ce-or să facă.

Înaintăm încet. Caii merg la pas, unul după altul.

— Ia seama, strigă la un moment dat Manoel, aplecîndu-se spre Meirelles. Mă întorc la timp ca să văd o săgeată înfigîndu-se la zece centimetri de copita dindărăt a calului meu. Apoi alta, care cade foarte aproape de Guadino; livid de spaimă, acesta strigă:

— Ne atacă! Pentru dumnezeu, să fugim, sîntem pierduți!...

Caii se năpustesc în neorînduială drept înainte, dar o ploaie de săgeți ne taie pofta să stăruim. Un cal rănit o ia razna.

În zadar caut să văd de unde vin săgețile. Nu zăresc nimic. La o sută de metri mai încolo, un trup mare și arămiu se strecoară printre tufișuri. Îmi bate inima...

Meirelles înaintează singur. Strigă și zornăie niște șiraguri și machete care strălucesc:

—Șavanții... Heeee... Șavanții...

Răcnește într-un dialect indian cuvinte de bun venit și de pace. Dar Alfredo cade de pe cal, ucis pe loc de-o săgeată, care i-a străpuns gîtul. Calul, rănit, încărcat cu merinde și muniții, o ia la goană, nechezînd, și se face nevăzut în serrado, fără să-i treacă cuiva prin minte să alerge după el.

Minutele trec încet. Secundele ne par tot atît de lungi ca și minutele!...

Nu vrem să privim trupul lui Alfredo, prăbușit pe pietriș, pe care a și tăbărît un roi de muște mari, verzi.

Strîngem aprig dîrlogii cailor. Atacul încă nu se dezlănțuie. Este deocamdată un război rece, străbătut de rarele șuierături ale vreunei săgeți care se înfige în mijlocul drumului. Se pare că am dat peste un grup de acoperire, care se pregătește să ne țină în șah pînă la sosirea oștilor. Pe cîmpie, departe, se înalță fumuri. Se văd și altele pe creasta munților Rocandor. Aproape că dorim să ne atace.

Totuși... A stărui sau a aștepta, ar fi o curată nebunie!...

(Sfîrșit).

Ilustrația românește de PAUL B. MARIAN

Cuvinte încrucișate

LA PESCUIT

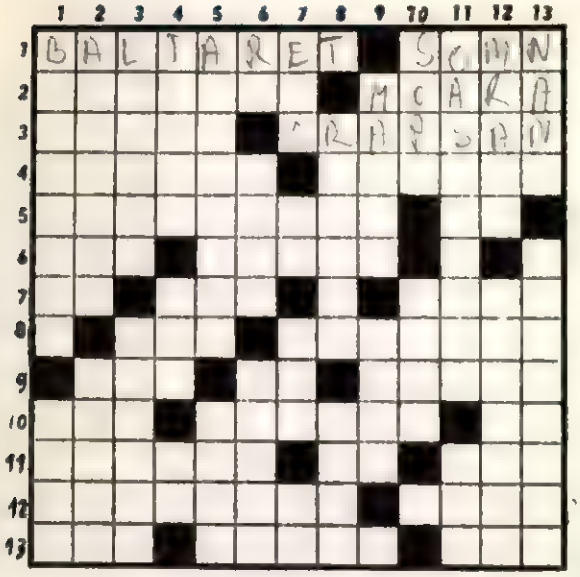

ORIZONTAL: 1) Care trăiește și orește în bălți — Pește de apă dulce renumit prin longevitatea sa. 2) Mic peștișor de mare — Poate fi cu aburi, de vînt, sau de apă. 3) Chefal — Crap de mărime mijlocie. 4) Un pescar ce-și are cîntecul lui — Pește cu carnea gustoasă. 5) Țesătură din bumbac alb și negru — Pronume. 6) Diminutiv feminin — Gaură mare, făcută larna de pescari în gheața unui rîu, pentru a putea pescui. 7) Înderna cavalin — Peștele mare prins în undița pescarului amator! — A pregăti peștele pentru păstrare. 8) Floare — Pește de ... piatră. 9) Palamidă de baltă — Auxiliar al viitorului — Sol de pește cu capul mare 10) Paravanul soarelui — Unealtă de prins pește — Norol. 11) Crap săltăreț — Zar la table — La jocul de cărți. 12) Un sol de rac de mare — Sfoara cu mărgele de plumb ce trece prin ochiurile năvodului. 13) Cel mai iscusiți pescari — Plasă întrebuințată la prinsul scrumbiilor de Dunăre — A lucra pămîntul.

VERTICAL: 1) Pește de mare ce seamănă cu lacherda — Zero. 2) Conducători de pescari — Pește ce seamănă cu nisetrul, dar e mai mare decît acesta. 3) Pasăre acvatică — Peștele producător ... de icre negre (pl.). 4) Felicitați — Balenieră — Centigram. 5) Care permite să se vadă dintr-o singură privire diferite părți ale unui tot — Instrument de pescuit. 6) Teatrul Național — Cîmp plin de rouă — Cosuri mari din nuiele de răchită folosite pentru prins peștii mari. 7) Trăiește în ape dulci sub pietre sau rădăcini — Notă muzicală — Cel de cal servește la legatul cîrligului — Două teuri. 8) Ace vocale! — Remediu. 9) Alt nume dat grindelului, pește cu carnea foarte gustoasă — Gen literar. 10) Pasărea din fabulă — Claie de fîn. 11) Pasăre mică, căutată de vînători prin bălți — Sort de pînză. 12) A indica — Se spune de peștele stricător, de genul știucii, somnului sau bibanului. 13) O anumită felie de semn — Altă mîncare de pește

Adrian MITU

DEZLEGAREA JOCULUI „DRUMEȚIE"
apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Stănic — Prahova. 2) Căpățînă — Bicaz 3) Alunic — Dorna — A. 4) Răginari — I e — El 5) I — E — E Anodic — E. 6) Sandru — AA — Ire 7) Oui — Ana — Stina. 8) As — Crint — Lacul. 9) Rece — Cala — Di — I. 10) Alăpta — Gura — Mt. 11) Uz — R — Sare — Boo. 12) Olănești — Aurar. 13) Lunca — Oli — Tara. 14) Tie — Zăpezi — Dai

BINE

Andrei Viorel (Sibiu), Bită Vasile (Vicov de Sus, reg. Suceava), Davideanu Surora (Lugoj), Demetrescu Ligia (București), Dudilă Victoria (Hunedoara), Finkelstein Mihaela (București), Flitan Elena (Baia de Fier, reg. Craiova), Gavrilă Marin (Constanța), Lazăr Valentin (Făgăraș), Marinescu Margareta (Ploești), Meche Dumitru (București), Niculescu Liliana (Sibiu), Paranici Radu (Cluj), Păun Constantin (București), Pop Valeriu (București), Popovici Anibal (București), Radu Augustin (Sînmihai, Reg. Aut. Maghiară), Romanos Elena (București), Sarru Georgeta (București), Stoica Florica (Ploești), Vornicu Aurelia (Belcești, reg. Iași), Zerweis Margareta (Lugoj).

SUFICIENT

Mihăilescu Constantin (Craiova), Moraru Ana (Piatra Neamț), Porumb Ioan (Oradea), Racoveanu Ion (com. Oțelul Roșu, reg. Timișoara), Stănciulescu Aurelia (București), Stănciulescu Mircea (București), Ștefănescu Letiția (Orașul Stalin), Trofin Vasile (Curtea de Argeș), Wassermann Aron (Ploești).

Răspuns la fotoghicitoare

În fotografia nr. 1, costum pe care îl poartă, în zilele de sărbătoare, tînăr țăran din Țara Oltului (zona Făgăraș). În fotografia nr. 2, un costum pe care îl poartă o săsoaică din Sura Mică (zona Sibiu).

Mic ghid turistic

CRAIOVA

Ați sosit la Craiova! Sînteți aici pentru scurt timp, cu treburi profesionale sau pentru niscaiva interese personale. Dispuneți desigur și de ore libere. Cum oare le-ați putea folosi mai bine? Să vă ajutăm:

Dacă vă veți afla în oraș după deschiderea stagiunii teatrale, seara veți putea merge la Teatrul Național, pe a cărui scenă se reprezintă, de peste o sută de ani, piese clasice și originale; sau dacă e o seară mai călduroasă, la Teatrul de vară sau la Teatrul C.F.R. din Valea Vlecii. Nici cele cinci săli de cinematograf nu sînt de disprețuit.

Dacă sînteți la Craiova în plină vară, veți avea prilejul să vizitați una din cele mai frumoase și interesante grădini din țară, „Parcul poporului". Întins pe o suprafață mare, cu o floră din cele mai variate și cu o faună ce reprezintă bogăția cinegetică a Olteniei (cerbi, căprioare, mistreți, vulpi, uși etc.), „Parcul poporului" este locul de întîlnire al craiovenilor în lunile de vară. În inima parcului se găsește un lac cu debarcader, restaurant și un teatru de vară.

Orele dumneavoastră libere le puteți petrece și în vasta bibliotecă a orașului — situată în clădirea în care a locuit pe vremuri pictorul Theodor Aman.

Dacă sînteți amator să cunoașteți clădiri monumentale, rămase din veacurile trecute, atunci sînt demne de vizitat casele banilor craioveni (secolul al XVI-lea), fîntîna Popovu, construcție artistică ridicată în 1635 de Matei Basarab, actuala clădire a sfatului popular regional ș.a.

Deosebit de interesant este muzeul regional „Oltenia", cu secțiile sale de istorie, științe naturale și artă populară, precum și casa-muzeu a poeților Traian Demetrescu (Tradem) și Elena Farago.

De asemenea, puteți vedea bustul lui Ion Maiorescu, așezat chiar pe locul unde el, în 1848, urcat într-un pom, a citit craiovenilor proclamația de la Islaz. Merită să mai fie vizitată și clădirea Colegiului Bălcescu, înființat în 1756. Puteți face o plimbare și în lunca Jiului și, dacă doriți, chiar cu „C.F.P."-ul (Calea ferată a pionierilor).

Și la urmă, dacă vă mai rămîne timp de prisos, îl puteți folosi trecînd pe la una din curiozitățile Craiovei: becul lui Bellvacă — o pivniță fără sfîrșit a unui negustor din secolul al XVIII-lea care făcea comerț cu Țarigradul, exportînd carne afumată.

F.U.

Un colț pitoresc din Parcul poporului

Fotografie de E. TRIFAN — Craiova

REZULTATELE CONCURSULUI DE STENOGRAFIE

(CURS DE INIȚIERE)

Dintre cele cîteva mii de cititori care au urmat inițial cursul nostru de stenografie și au participat la concurs au fost triați acei ce au respectat întrutotul condițiile cerute (au trimis cu regularitate semnele de control și proba finală cerută, au dovedit că și-au însușit minimum de cunoștințe necesare etc. întrunind calificativele de trecere.

S-au acordat premii următorilor concurenți:

PREMIUL I (500 lei): Știrbu Lucius, Iași, str. Păcurari 90;

PREMIUL II (300 lei): Predescu Mihail, comuna Laloș, regiunea Craiova;

PREMIUL III (200 lei). Călimente Ana, Constanța, str. Alexandru cel Bun nr. 25.

Celorlalți concurenți ce au îndeplinit condițiile cerute li s-au acordat calificative conform tabelului de mai jos.

Participanții la curs al căror nume nu apar în acest tabel au neglijat să ne trimită toate temele de control sau au întrunit calificative mai mici decît „suficient".

Acest lucru nu trebuie însă să-i descurajeze; cu puțină voință ei pot relua de la capăt învățătura și fără îndoială că vor birui.

Și acum, recomandînd încă o dată cursanților continuarea asiduă a exercițiilor, nu ne rămîne decît să le urăm din toată inima: spor la muncă!

CALIFICATIVELE OBȚINUTE DE CONCURENȚI

FOARTE BINE

Alecu Marian (București), Arvat Emanuel (București), Baciu Costică (Comănești, reg. Bacău), Balcu Emilian (București), Bassa Constantin (Craiova), Brădescu Dumitru (București), Bucur Teodor (București), Ceaus Gheorghe (Galați), Ciornită Georgeta (Sinaia), Chiseliță Ioan (București), Cîrjeu Aurelian (Tg. Jiu), Ciocan Gavrilă (Cîmpia Turzii), Comisaru Nicolae (Constanța), Cozoș Andrei (Petroșani), Crihan Irina (Cluj), Cristea Sofia (Arad), Curelea Dumitru (Or. Stalin), Danciuc Luca (Cîmpina), Dăscălescu Jean (București), Demetrescu Jenica (București), Dumitrescu Mihai (București), Epifan Eugenia (București), Fătu Aurelia (Buftea), Feștilă Aurel (București), Filoti Gheorghe (București), Hîrțu Martin (Timișoara), Ionașcu Elisabeta (Suceava), Iliescu Marin (București), Iordache Teodor (Rîșnov, reg. Stalin), Iorgulescu Rozalia (București), Iuga Tiberiu (Ilia, reg. Hunedoara), Lambiri Constantin (Brăila), Leahu Nicolae (București), Leibovici Manea (Iași), Lintev Gheorghe (București), Maier Elisabeta (Cluj), Mărgărit Veronica (Tintea, reg. Ploești), Marin Maria (București), Micle Silviu (Vișeul de Sus, reg. Baia Mare), Micle Teofil (Vișeul de Sus, reg. Baia Mare), Mihai Maria (București), Mocanu Eufrosina (București), Munteanu Virginia (București), Neicu Ion (București), Olteanu Ioana (București), Păcurar Emil (Arad), Pavelescu Gheorghe (Rîmnicu-Sărat), Paulencu Grigore (București), Petre Maria (Sînmihaiul de Pădure, Reg. Aut. Maghiară), Pîrnău Dumitru (Iași), Popa Fabian (Petroșani), Popescu Cornel (Segarcea din Vale, reg. București), Popescu Cornelia (București), Popescu Lucreția (Segarcea din Vale, reg. București), Popescu Rafael (Petroșani), Popescu Victor (Boldești, reg. Ploești), Revent Maria (Piatra Neamț), Roșca Aurel (Giurgiu), Scărlătescu Elena (București), Sicoe Nicolae (Bacău), Socarici Rodica (București), Son Dumitru (București), Stratulat Gheorghe (Bujor, reg. Galați), Stremțeanu Silvia (București), Stroescu Georgeta (București), Țăndureanu V. (Alexandria), Țororoc Mariana (București), Trandafirescu Maria (București), Trîmbițaș Aurel (București), Trugea Ștefan (Giurgiu), Udrescu Ioan (București), Vasilescu Ștefan (Iași), Voiintiru Mihai (București), Weintraub Gina (Rîmnicu-Sărat), Zaharia Ion (București).

FILATELIE

O NOUĂ EMISIUNE: „Sporturi diferite"

10 bani, albastru și brun — atletism; 20 bani, verde și brun — fotbal; 55 bani, maron și vernil — tenis de masă; 1 leu, roșu și brun — rugbi; 1,75 lei, violet și vernil — handbal; dimensiuni comune celor cinci valori: 28/33 mm.

OMAN

ATAC DUPĂ ATAC asupra oraşelor, satelor, drumurilor din Oman. RAF (aviaţia britanică) îşi dovedeşte încă o dată „vitejia": oraşele Nezva - vechea capitală a Omanului şi Izki au fost complet distruse, au fost bombardate şi alte numeroase localităţi, au fost ucişi şi răniţi sute şi sute de locuitori paşnici – bătrîni, femei, copii. În fotografie: la baza de la Sharjah avioanele engleze sînt încărcate cu proiectile pentru o nouă operaţiune împotriva „rebelilor"

LA MASKAT, pe micul aeroport, singura „clădire" e cea a vămii. După cum se vede în fotografie, activitatea acesteia se reduce la necontenitul du-te-vino al militarilor englezi.

MAIORUL ENGLEZ PAT BRAY povesteşte unui corespondent „glorioasele" fapte de arme ale băieţilor săi împotriva răsculaţilor desculţi.

SULTAN ŞI REGE, PETROL ŞI... DREPTATE

de Lascăr SEBASTIAN

— Mie mi se pare chestiunea cam încurcată. Aş vrea să dau dreptate unuia dintre ei şi nu mă dumireşte cui. Aşa că te întreb: ai fi dumneata în stare să mă lămureşti ce se întîmplă în Oman?

— Poate. Însă mai întîi trebuie să ştiu ce ştii dumneata.

— Păi ce să ştiu? Că sultanul din Maskat, săracul, a fost silit să ceară ajutorul armat al englezilor, fiindcă nişte triburi din Oman, conduse de Imamul Omanului, Galib ben Ali, s-au răsculat împotriva lui şi urmăresc să-i răstoarne. De aceea mi se pare mie că dreptatea e de partea sultanului din Maskat. De ce să-i răstoarne, bietul?

— Dacă ştii numai atît, atunci bine faci că-i dai dreptate sultanului.

— Vezi că nu e numai atît. Regele Saud al Arabiei Saudite este foarte nemulţumit că acum vreo doi ani şeicul Abu Dhabi, tot cu ajutorul englezilor, a pus mîna pe oaza Buraimi, care — zice regele saudit — aparţine regatului său. Acum, regele Saud sprijină pe Imamul Omanului în răscoala sa, că să se răzbune că i s-a luat oaza. Dacă aşa stau lucrurile, mi se pare că răzbunarea e îndreptăţită şi că dreptate are regele.

— Foarte bine. Atunci nu-i mai da dreptate sultanului şi dă-i-o regelui.

— Nu, nu-i aşa. Că mai sînt şi altele. Te întreb, de exemplu: ce caută englezii în toate astea? Se zice că sultanul din Maskat ar fi o uneltă a englezilor.

— Întocmai. Şi englezii arată că ei protejează Omanul şi Maskatul de peste o sută de ani. Ministrul de externe britanic Lloyd a şi declarat că sultanul e „un vechi amic" al Angliei. E vorba, deci, de drepturi vechi, tradiţionale. Aşa că mi se pare că şi englezii au dreptate.

— Dacă zici dumneata, aşa o fi.

— Stai, că n-am terminat. De unde, de neunde, apar deodată pe tapet şi americanii. Dacă britanicii sprijină pe sultanul din Maskat, americanii, în schimb, îl sprijină pe regele Saud. Nu e mult de cînd însuşi mister Allen, secretarul de stat adjunct al S.U.A., a declarat că: „Americanii sînt vitalinteresaţi în această problemă, deoarece, dacă oaza Buraimi ar rămîne sub suveranitatea Arabiei Saudite, dreptul la exploatarea zăcămintelor petrolifere din acest teritoriu ar reveni unei societăţi americane. Dacă oaza Buraimi ar fi considerată ca teritoriu dinafara regatului saudit, drepturile asupra terenurilor petrolifere ar reveni în cea mai mare parte unor societăţi britanice". Aşa a spus mister Allen şi e sigur că are dreptate.

— Atunci, dă-i-o!

— Lasă-mă, frate, cu astea. Cum o să dau dreptate şi regelui, şi sultanului, şi lui mister Lloyd, şi lui mister Allen?! Se poate s-o aibă toţi patru?

— Nu se poate. De aceea, zic eu, să căutăm să vedem, poate că are dreptate un al cincilea. În genere, te sfătuiesc să nu cauţi să vezi, indiferent în ce chestie, cîtă dreptate are un rege ori un sultan, ori te miri ce colonialist care sprijină pe unul sau pe altul. Regele Saud e în amor cu „doctrina" americană; sultanul din Maskat este „vechi amic" al imperiului britanic; mister Allen apără interesele lui „Arabian American Company", zisă pe scurt „Aramco", trust petrolifer yankeu; mister Lloyd, în sfîrşit, apără interesele lui „Irak Petroleum Company", trust petrolifer englez din care — în treacăt fie zis — un sfert este proprietate americană. Acum e limpede, cred, de ce caută toţi aceştia să încurce iţele ori să pîrjolească sate şi oraşe din Oman, ştiut fiind că Omanul este şi punct strategic, şi deţinător de importante terenuri petrolifere. Şi mai e limpede acum şi cine are dreptate.

— Cine, frate?! Că nu-nţeleg nimic!

— Cine? Arabii din Oman, care s-au răsculat împotriva colonialiştilor, care s-au săturat să-şi vadă ţara exploatată de englezi şi care luptă pentru descotorosirea de jugul imperialist, pentru independenţă.

— Atunci au dreptate şi americanii, fiindcă ei sprijină pe regele Saud care, la rîndul lui, sprijină pe răsculaţii din Oman.

— Aş, iubitule! Colonialiştii yankei nu ajută pe nimeni, se ajută numai pe ei înşişi. Ei doar profită de răscoală, ca să zdruncine puterea colonială a „aliaţilor" lor. Fiindcă, s-o ştii de la mine în materie de înţelepciune, imperialiştii sînt ca fraţii şi, vorba rominului, „frate-frate, dar brînza-i pe bani".

— Vezi-zică arabii din Oman...

— Da, arabii au dreptate! Nimeni altul!

SULTANUL DIN MASKAT, Said ben Taimur, şi protectorii lui englezi

Un „vechi amic" al Angliei: sultanul din Maskat.

Desen de Cik DAMADIAN

fotocronica FLACĂRII

CU LEGITIMĂ MÎNDRIE a înregistrat poporul nostru o nouă mare victorie a construcției socialiste: la 31 iulie, ora 15,53, reactorul atomic românesc de 2000 kw, furnizat de Uniunea Sovietică, a intrat în funcțiune.

Foto: AGERPRES

ÎN CINSTEA LUI 23 AUGUST a fost complet reconstruită și înzestrată cu mașini noi, importate din R. D. G., fabrica de paste făinoase și biscuiți „Dunăreana" din Galați. Procesul de producție, complet automatizat, a dublat capacitatea fabricii.

40 DE ANI de la eroica bătălie de la Mărășești. În fața mausoleului, pe locul unde militarismul prusac a suferit o gravă înfrângere, este cinstită memoria eroilor căzuți la datorie. Au participat la solemnitate conducători ai armatei noastre populare, reprezentanți ai U. R. S. S. și foști combatanți francezi pe frontul de la Mărășești.

ȘI BUCUREȘTENII AU AVUT PRILEJUL să se bucure de Ziua Marinei, participînd la frumoasele serbări de pe lacurile din jurul Capitalei.

CORUL DE AMATORI al Caselor de cultura din orașul Tolbuhin (R. P. Bulgaria), format din 130 de persoane, a concertat zilele acestea în stațiunile balneare de pe litoralul românesc, bucurîndu-se de un frumos succes.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

LA ETAJUL IV AL MAGAZINULUI „VICTORIA" sînt prezentate zilnic noi modele de confecții, care pot fi cumpărate pe loc.

Foto: AGERPRES

ÎN JURUL GLOBULUI

VIITORI ŞOFERI. Cu asemenea ajutoare, să tot ai maşină! Cei 4 ursuleţi ai cunoscutului dresor sovietic Valentin Filatov, îi sînt de un real folos: iată-i pe unul din ei, cel ce „răspunde" la numele de „Maimuţoi", pompînd conştiincios la un cauciuc dezumflat (foto 1), iar altul, „Ţigănuş", învîrte de zor la manivela, căci automobilul are toane (foto 2). Ursuleţii învaţă chiar să conducă, promiţînd să devină în scurt timp... şoferi „calificaţi" pentru arena circului.

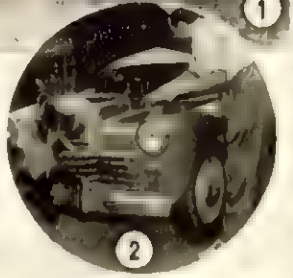

De altfel asta nu ar fi singura lor calificare: ei cunosc boxul, sînt buni acrobaţi şi jongleri, ştiu să meargă cu bicicleta şi motocicleta... De ce n-ar conduce şi o limuzină?

FRÎNĂ AERIANĂ. Pentru înlăturarea frecventelor accidente mortale înregistrate cu prilejul curselor automobilistice în Occident, inginerul elveţian Michel May a perfecţionat originalul sistem de „frînă aeriană", pe care îl puteţi vedea în fotografie. Este vorba de un fel de platformă metalică, montată deasupra maşinii, care, la nevoie, îşi schimbă poziţia la verticală şi, oprind împreună cu cealaltă frînă maşina, împiedică răsturnarea ei.

„ARTĂ PURĂ". Această operă de artă aparţine pictorului elveţian Max Bill şi se intitulează: „Bărbatul cu ochi".

După cum băgaţi de seamă, ochii nu se văd. Probabil că e orb...

ULTIMA MODĂ. Doamne din elita occidentală poartă la ureche păsări vii: papagali, canari şi mai ales... sticleţi. Aceste păsări ciugulesc, în timpul seratelor, din obrajii ilustrelor doamne.

Moda sticleţilor este desigur o consecinţă a diplomaţiei occidentale atomice, inspirate din tradiţia lui Forrestal, în al cărui cap sticleţii cîntau atît de tare, încît ← l-au nevoit să plonjeze pe fereastră...

CARAMBOL. Dar nu la masa de biliard, ci pe stadionul West Ham din Londra. Ciocnirea „spectaculoasă" a celor trei automobile vechi folosite în acest scop... sportiv a fost urmărită de mii de spectatori amatori de senzaţii tari. Evident, ciocnirea s-a soldat şi cu victime; dar ce importanţă are aceasta, cînd asemenea competiţii „sportive" de tip american sînt rentabile pentru organizatori!

EXOD DIN HOLLYWOOD. Criza cinematografiei americane, care a dus la închiderea în ultimii ani a peste 25% din sălile de cinematograf din S.U.A., determină un adevărat exod al producătorilor şi al actorilor din Hollywood către Europa. Esther Williams, pe care o vedeţi în fotografia de mai jos — fostă campioană de înot a Statelor Unite — joacă de mai mulţi ani în filme menite să scoată în evidenţă calităţile ei de... dansatoare sub apă. Ea a venit recent în Italia pentru a turna filmul „Insulariii", continuînd astfel seria actorilor americani în exod spre Europa. ↓

AŞA ARATĂ una din străzile reconstruite ale oraşului polonez Worclaw. Ştiţi ce era acum 13 ani aci? Un loc viran, creat de gauleiterul nazist Hanke care dărîmase toate locuinţele, pentru a se amenaja aci un aeroport militar. Însă viaţa aeroportului avea să fie scurtă. Singurul avion care a decolat de pe el, a fost cel cu care şi-a luat tălpăşiţa obercălăul hitlerist.

Pe aeroportul lui Hanke au răsărit între timp nişte cămine studenţeşti şi nişte institute ale universităţii din Wroclaw, de unde... decolează în fiecare an cîte o promoţie de noi intelectuali a căror profesie este construirea socialismului în Polonia populară.

Foto: PASZKOWIAK

Eleviţii îşi depăşesc dascălii! Cînd în Statele Unite a fost proiectat filmul „Rock'n roll", dedicat faimosului fenomen modern de delirium tremens, partizanii din sală ai acestei mode coregrafice şi-au manifestat entuziasmul aruncînd cu scaunele. Deunăzi, la Londra, la premiera filmului „Viaţa lui Tommy Steele", tinerii admiratori ai lui Tommy au afişiat şi pînza ecranului. (Trebuie să spunem că Tommy Steele este vedeta londoneză de rock'n roll, un tînăr exhibiţionist care şi-a imortalizat arta şi pe ecran)

Cineaştii din occident se inspiră din ce în ce mai des din opera marelui romancier rus Dostoievski. După filmul francez „Crimă şi pedeapsă" şi filmul italian „Nopţi albe", regizat de Luchino Visconti, aflăm că renumitul dramaturg american Arthur Miller lucrează scenariul „Fraţii Karamazov" pentru un film pe care îl va turna în Italia regizorul Dino de Laurentiis.

Riscurile muncii păstorilor de pe piscurile înalte ale munţilor Caucaz constituie tema ultimului film al studiourilor din Tbilisi, „Umbre pe potecă". Nu pot fi însă neglijate riscurile... profesiei celor doi operatori, A. Filipaşvili şi L. Suhov, care s-au căţărat cu aparatele de filmat pe crestele şi povîrnişurile abrupte, pentru a reda întreaga poezie a peisajului alpin.

Alegerea unei interprete pentru rolul titular din filmul englez „Sfînta Ioana", inspirat după piesa lui G. B. Shaw, s-a făcut pe baza unui concurs la care au participat nu mai puţin de... 18.000 de candidate. După ce regizorul Otto Preminger a triat ultimul lot de trei mii de tinere, s-a decis pentru studenta Jean Seberg. Acum, cînd filmul a apărut pe ecrane, Jean Seberg întruneşte suficiente... critici pentru realizarea ei. Gîndiţi-vă că, de la bun început, e criticată de... 17.999 de candidate respinse...

Noua ecranizare a popularului roman „Mizerabilii" de Hugo are un caracter jubiliar, fiind cea de-a zecea transpunere pe ecran a istoriei lui Jean Valjean. Prima realizare datează din 1907 şi aparţine epocii filmului mut, în timp ce noua coproducţie franco-germană, turnată în studiourile DEFA, e un film în culori, pentru cinemascop. Regia aparţine lui Jean Paul le Chanois iar în rolul lui Valjean apare Jean Gabin.

Una din producţiile în curs de filmare în studioul din Zagreb al cinematografiei croate, este documentarul de lung metraj închinat eroilor pe care i-a avut în Iugoslavia Marea Revoluţie Socialistă din 1917. Scenariul acestui film, ce se realizează în cinstea celei de-a patruzecea aniversări a Revoluţiei din Octombrie, aparţine lui Nusret Seferovici.

Locuinţa, sau mai bine zis căutarea unei locuinţe, a prilejuit şi pînă acum realizarea cîtorva savuroase comedii satirice cinematografice. Se pare că „Eva caută spaţiu", nouă producţie a studiourilor poloneze, este una din cele mai izbutite, deşi atît regizorul T. Chmielevski cît şi interpreta principală, Barbara Kwiatowska, sînt debutanţi.

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa Poştală 3507 of 33 Tel. 7.60.10 int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. PRETUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1784

LA URCARE...
...LA COBORÎRE
32 OPRIRE
-UNDE TE-AI BRONZAT AȘA? AI MERS LA MARE?
-NU, AM STAT ÎN STAȚIE!...
CU TRAMVAIUL ȘI AUTOBUZUL LA 38 grade!
DE NEL CUBAR
...CU GEAMURILE ERMETIC ÎNCHISE
-CE TE-AI ÎNFOFOLIT AȘA PE ZĂPUȘEALA ASTA?
-E SISTEMUL MEU DE A CĂLĂTORI ÎN TRAMVAI: LA FIECARE STAȚIE SCOT CÎTE CEVA DE PE MINE ȘI UITE AȘA MĂ MAI RĂCORESC.
Frigider
-BILETELE LA CONTROL, VĂ ROG!...
-POFTIM DOUĂ: PENTRU MINE ȘI PENTRU FRIGIDER.
TRAMVAIUL: -ÎNSFÎRȘIT UN DUȘ!

Poporul nostru urează bun sosit președintelui Ho Și Min și celorlalți dragi oaspeți vietnamezi care ne vizitează țara.

În fotografie: un aspect din timpul recentei vizite a președintelui Ho Și Min în R. D. Germană.

Nr. 20 (117)
ANUL VI
17 august 1957

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

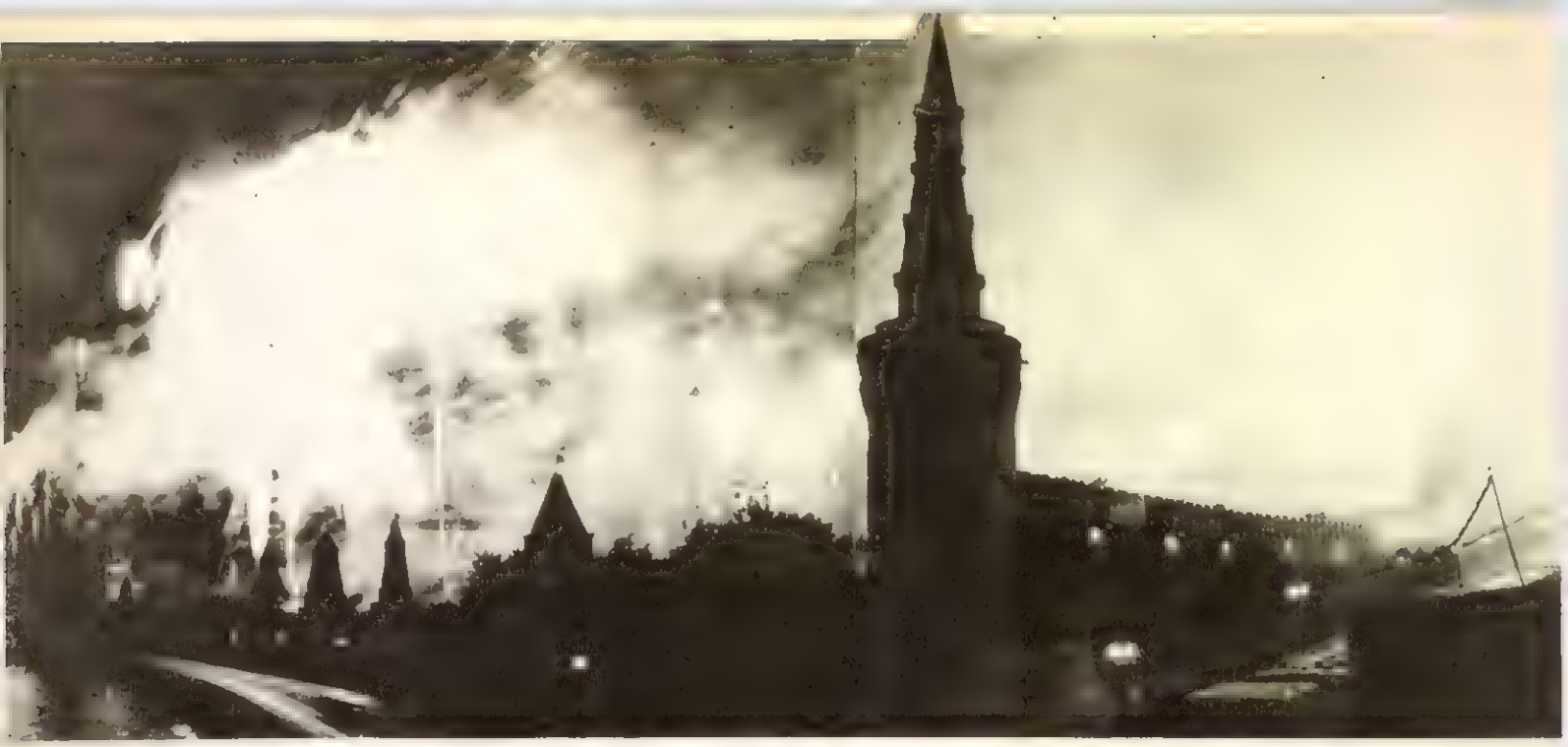

Minunată noapte moscovită și de neuitat: în vîrtoarea dansului, cerul învăpăiat de artificii îi se pare o mare de stele.

LA REVEDERE

Aninată în văzduh, o floare. O uriașă floare, ce-și împletește pe seninul cerului cele cinci culori ale petalelor, cu albul imaculat al unui fabulos porumbel. Pe stadion, în vîrful catargului, pe stindardul alb, aceeași floare. Cinci petale, dar o singură corolă — cinci continente, dar o singură planetă. În tribune, miile de oaspeți ai Festivalului, miile de tineri moscoviți își înfrățesc privirile pe albul stindardului, urmărindu-i coborîrea lină. Acum, în acest moment, cel de-al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților la sfîrșit. Dar în unica privire a miilor de tineri deslușesc același gînd, aceeași idee: că tinerii lumii, popoarele lumii, vecine pe aceeași planetă, pot și trebuie să trăiască în frăție, în pace, așa cum trăiesc laolaltă, înfrățite, petalele unei aceleiași flori.

I-am urmărit cu ochii minții vreme de două săptămîni, pe toți acești tineri reuniți în Moscova, stînd prietenește de vorbă la aceeași masă și făcînd din dorința lor de înțelegere cel mai bun translator. I-am văzut țesînd laolaltă, pe estrade și în săli de concert, din melodiile popoarelor lor, o admirabilă simfonie a prieteniei. I-am văzut dansînd împreună și făcîndu-și feste hazlii la carnaval; i-am ascultat discutînd cu gravitate probleme profesionale, problemele vitale ale existenței și viitorului lor; i-am auzit spunînd că numai așa vor să se întîlnească: la aceeași masă, la un pahar de vin sau la o discuție prietenească, pe o estradă unde să răsune laolaltă Valsul vienez, Gopak-ul și Samba, Canțoneta napolitană și liedul; i-am auzit, în sfîrșit, afirmînd că numai așa vor să se întîlnească și în viitor și că vor lupta din răsputeri împotriva întîlnirii în tranșee.

Moscova, strălucitoarea Moscova, a găzduit o uriașă demonstrație a maturității tinerei generații de azi, care nu mai crede că Jupiter aruncă fulgerele pe pămînt, că războaiele sînt o fatalitate. Solii tineretului lumii au arătat că știu foarte bine cine sînt autorii războaielor și că popoarele, tineretul lumii, prin unitatea sa, le pot împiedica.

35.000 de tineri din cinci continente și-au luat rămas bun de la Moscova ospitalieră, de la minunații tineri sovietici. Ei duc cu dînșii imaginea de neuitat a muncii și realizărilor pașnice ale oamenilor sovietici, imaginea celor două săptămîni petrecute laolaltă sub nobilul stindard al florii prieteniei.

Festivalul s-a încheiat. Dar așa cum apa lovită într-un loc își propagă la nesfîrșit undele, el își va răspîndi ecoul și mesajul de pace și prietenie în întreaga lume, mai departe, mereu mai departe, făcîndu-le să răsune peste munți și oceane, peste luni, peste ani...

Marian GRUIA

La revedere, la revedere! Vom duce în toată lumea mesajul de pace și prietenie al Festivalului! ←

Elanul tinereții te fură .. chiar dacă ai barbă argintie ..

fotocronica FLACĂRII

HABIB BURGHIBA, primul președinte al celei mai tinere republici din lume: Tunisia. Liderul partidului Neo Destur a fost ales în unanimitate de către Adunarea Națională recent constituită, după ce beiul Tunisului, omul colonialiștilor francezi, a fost înlăturat de la putere.

J.B.S. HALDANE, cunoscutul savant biolog britanic, a hotărît să părăsească Anglia spre a se stabili, cu întreaga sa familie, în India. El a declarat ziariștilor că dorește să trăiască liber, într-o țară unde „nu există trupe străine cantonate la tot pasul".

„Mă refer —a adăugat eminentul om de știință —*la americani, atunci cînd vorbesc de trupe străine".*

JOHN BAGGOT GLUBB, faimosul agent al imperialismului britanic în Orientul Mijlociu, a reintrat în arenă. De astă dată, după cum relatează ziarul egiptean „El Ahram", fostul comandant al legiunii arabe —izgonit anul trecut din Iordania — și-a făcut apariția la comanda trupelor britanice care au invadat Omanul.

LT. COL. KIM HAI SUK care până de curînd făcea parte din statul major al Corpului II al armatei fasciste, a trecut în R.P.D. Coreeană, în semn de dezicere față de politica războinică a cercurilor conducătoare sud-coreene.

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A U.R.S.S., în frunte cu N.S. Hrușciov, a fost primită cu deosebită căldură și cordialitate de populația Republicii Democrate Germane, care a salutat-o ca pe o nouă și importantă contribuție la întărirea prieteniei dintre cele două țări.
În fotografie: aspect de la uriașul miting ce a avut loc la Berlin în cinstea delegației sovietice

ȘI MALAYA își va dobîndi independența, după decenii de dominație colonială britanică. În urma unui acord încheiat între reprezentanții guvernului britanic și șefii statelor malayeze, la 30 august, în cadrul unor grandioase festivități ce vor avea loc la Kuala Lumpur, se va pune capăt suveranității britanice asupra Malayei. În fotografie: muncitori pavoazînd o clădire din Kuala Lumpur, în vederea festivităților din ziua proclamării independenței

↑ ADEVĂRUL DESPRE ALGERIA n-are vize de intrare în această țară transformată de colonialiștii francezi într-un imens lagăr de concentrare. Tocmai pentru că a cutezat să dea în vileag realitatea în ce privește Algeria, acest număr din revista progresistă franceză (reproducem coperta) *„Regards"* a fost confiscat la Alger de către autoritățile franceze

← PATRONII AU CEDAT în fața puternicei presiuni exercitate de lupta grevistă a salariaților de la instituțiile bancare pariziene. Peste 100.000 funcționari și-au reluat lucrul, după o grevă care a durat aproape trei săptămîni, silindu-i pe marii patroni să le satisfacă revendicările legitime.

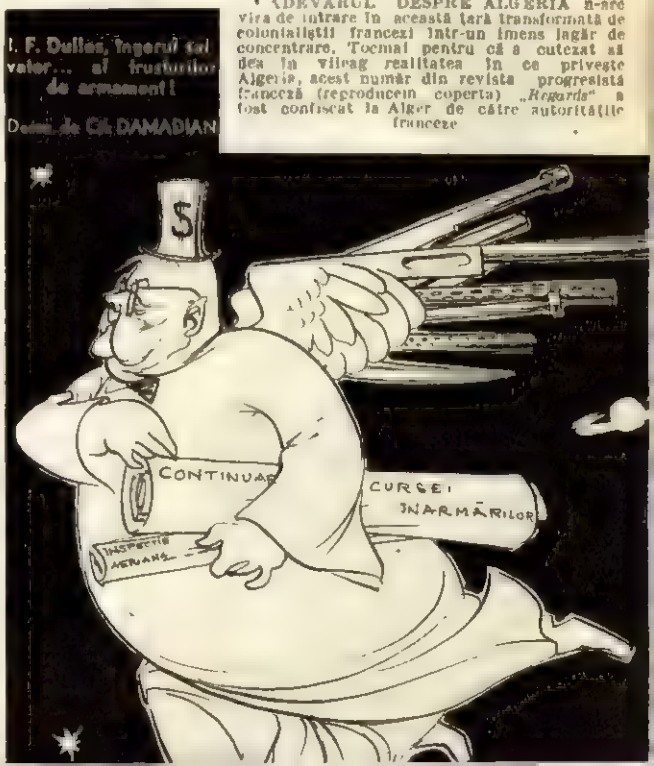

GARA VICTORIA din Londra luată cu asalt de o mulțime imensă de călători care au trebuit să recurgă la mijloace de transport pe căile ferate, în urma grevei celor 100.000 de șoferi de autobuse din capitala Angliei. Adevărate acrobații a trebuit să facă fiecare londonez pentru a-și asigura un loc în trenurile supraaglomerate ↓

FOTOCRONICA internă

ORIZONTUL 290 al minei Săsari (Baia Mare) a participat activ la întrecerea socialistă în cinstea Zilei Minerului. Maistrul Vasile Borca discută cu șefii de echipă din raionul IV, de care răspunde, despre rezultatele acestei mult dorite întreceri.

LOCUINȚE PENTRU MINERI s-au construit și continuă să se construiască în toate regiunile miniere din țară. De curînd au fost date în folosință noi blocuri muncitorești la Cavnic și Nistru (regiunea Baia Mare).

↑ PE OSTROVUL MALIUC operațiunile de recoltare a stufului iau o amploare din ce în ce mai mare. Mașini moderne execută lucrări complexe de înaltă productivitate. Stuful Deltei Dunării a devenit o nouă și considerabilă bogăție a patriei noastre.

←PRIMUL FESTIVAL AL TINERETULUI BUCUREȘTEAN s-a desfășurat între 3 și 11 august în cinstea marelui Festival al păcii și prieteniei de la Moscova. Impunătoare demonstrații, pasionante întreceri sportive, un vesel carnaval, variate manifestări artistice au făcut ca zilele festivalului să zboare ca gîndul și să lase participanților amintiri de neșters.

O DELEGAȚIE A SINDICATELOR MUNCITOREȘTI DIN GRECIA se află într-o vizită prietenească în țara noastră, la invitația Consiliului Central al Sindicatelor din R.P.R. Oaspeții greci vor vizita cîteva centre din țară, pentru a cunoaște viața muncitorilor de la noi și organizarea lor sindicală. →

←LA UZINELE DE TRACTOARE „Ernst Thalmann" din Orașul Stalin, operatori cinematografici sovietici și români filmează o scenă din documentarul închinat celei de-a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Oc-

← Primele boabe de grîu din noua recoltă

Rămas bun, Bakîr-gazi!

de Anton ALEXE

Fotografii de M. IVANCIU

Cînd am hotărît să fac un reportaj agricol și i-am spus secretarului de redacție că-mi aleg raionul Giurgiu, n-a fost întîmplător. Nu m-a tentat nici apropierea terenului de Capitală — două ore distanță ceferistă — nici proverbiala bogăție agricolă a fostului județ Vlașca (vezi „Vlașca și Teleormanul"...)

Altele au fost motivele. Și, cred, destul de valabile.

Ca pe vremea lui Bakîr-gazi

Cunoșteam încă, din urmă cu mulți, cu foarte mulți ani, felul deosebit de muncă al țăranilor de pe valea Dunării și al celor din „puțin mai spre deal". Tradiție rămasă de pe vremea dacilor, a cumanilor, a turcilor și, mai cu seamă, cumplita moștenire lăsată de regimul burghezo-moșiresc, care, pentru a ne scoate țară „eminamente agricolă", cerea permanentul concurs al pelagrei și plugului de lemn.

Mai era de mirare că țăranul vlășcean trecea sămînța la taica popa, care-i binecuvînta de rod o dată pe an, pentru o pereche de cocoși albi — ogorul? Că nu zvîrlea bobul în brazdă decît după ce-l aproba cucul din cracă? Și că n-ar fi tăiat spicul în zi de Foca și în alte la fel de știute zile de sărbători, rele pentru incendii, grîci, aprinderi de bojoci, înec și sughiț?

După cum era un lucru obișnuit, în Vlașca — județul care vărsa de pe hectarele moșierești zeci de mii de tone de boabe în șlepurile ancorate în canalul Sf. Gheorghe — ca țăranul să cumpere de la negustorul din oraș ceapă și zarzavat, pîine și untură.

Îmi reamintesc — și cei din comuna Daia îi știu și numele — de un țăran care prin '34-'35, a semănat pe cele patru pogoane care le avea, chiar lîngă șosea, mărar. Nici astăzi nu pot să mă dumiresc cine și ce l-o fi îndemnat să cultive iarba asta, pe o suprafață din recolta căreia toate babele precupețe de zarzavat ar fi putut alimenta timp de o sută de ani piața Giurgiului, a Zimnicei și Calafatului...

Ofensiva împotriva ignoranței

Grea, lungă și grea a fost lupta în raionul Giurgiu pentru schimbarea metodelor de muncă agricolă. Întîi s-a dus bătălia pentru sămînța de soi. Nu se duceau oamenii la centrele de schimb. Refuzau cu îndărătnicie trioratul, saramuratul. Cît despre înlocuirea rariței cu prășitoarea, a fost și mai este încă, prin unele comune, motiv de luptă aprigă de convingere.

— Ani de zile — îmi spune șeful secției agricole a sfatului, ing. Marin Nicolae — am folosit planșe, fotografii, conferințe, organizări de vizite la tarlalele gospodăriilor colective, pentru a demonstra că prin folosirea rariței se pierde cel puțin un vagon de apă la hectarul de porumb. Și abia cînd oamenii au văzut cu ochii lor, timp de cîțiva ani, că recoltele colectivelor care au folosit sămînță aleasă, pusă la vreme și prășită, sînt cu 500-800 kg mai mari la hectar decît ale individualilor, au început să se convingă.

Acum se folosește prășitoarea în cea mai mare parte a raionului. Mai mult, unii țărani și-au cumpărat prășitoare ori și-au transformat plugul, folosindu-l pentru ambele lucrări.

★

Sînt cîțiva ani buni de atunci. În comuna Pietrele, tehnicianul Zlate Anghel, îndemnat de secția agricolă a sfatului, a încercat boabe de porumb selecționat, în mici parcele de pămînt. Rezultatul l-a făcut să-și continue experiențele. Folosind soiul I.C.A.R. 54 pe o suprafață de 150 ha pe terenul întovărășiților din comună, porumbul a dat 3.500 kg pînă la 4.000 kg boabe la hectar.

★

S-a dus vremea dacului, a cumanului și a turcului pe ogoarele din Vlașca de odinioară. Acceptarea de către țăranii individuali a noilor metode și mijloace de muncă s-a produs pe măsură ce recolta confirma rezultatele experimentale. Acum, suflul nou pentru folosirea științei în muncile agricole bate din plin. Și rezultatele nu întîrzie: de la un an la altul sînt tot mai bune.

Media de 3.000 kg porumb la hectar este o cifră care, vară cu vară, se cere depășită, pentru mîndria și bogăția agricultorilor.

Grîul nu stă mai prejos, media de peste 2.000 kg la hectar fiind un barem de onoare.

A dispărut agentul...

Nu vreau să revin, nu doresc să insist. Cine se preocupa în trecut (știți care trecut) de „problemele" agriculturii?

Trei personaje: domnul ministru de agricultură, care semna cîte un buletin la 30 de zile, citea la șase luni o conferință la radio și o dată pe an vizita prin județe vreun moșier ce-l aștepta călare, cu taraf și ospețe, la marginea proprietății. Apoi, moșierul, care descoperise că cea mai bună mașină agricolă e însuși țăranul cu aburi de năduşeală, ce poate fi tras pînă la cîmp unde lucrează din zori și pînă în frîntul șalelor, cu cel mai ieftin combustibil național: mămăliga. Al treilea personaj, și nu mai puțin ilustru: agentul. Agentul agricol. Nu i se cerea prea multă specialitate. Șeful organizației politice — de la liberal la averescan — selecta: să fie cel mai bătăuș, mai înstărit și mai devotat om de-al lor.

Și astfel s-au cultivat decenii de-a rîndul ogoarele țăranilor individuali, ca pe vremea tăicuțului Traian, al vraciului cuman și al lui Bakîr-gazî, cel de pe ulița de lîngă turnul Giurgiului.

Și acum, tovarăși, voi care urmăriți construcția pe alte linii și nu știți, n-ați aflat, ori poate chiar nu v-ați fi închipuit că atît de repede...

Da. Au dispărut și acei agenți agricoli de care aminteam. Azi, în satele din fostul județ Vlașca există adevărați îndrumători ai agriculturii, ingineri agronomi și tehnicieni cu pregătire temeinică. Legătura universitate-știință-țăran-ogor se face nemijlocit... Și se pare că oamenii știu cum și de unde vine asta. Rezultatele în muncă sînt scrisori de mulțumire cu o singură adresă: partidul.

★

G.A.C. „Ștefan Gheorghiu" din comuna Putinei a recoltat de pe 20 hectare, 63 tone orz, cu o medie de peste 3.000 kg la hectar, iar G.A.C. „7 Noiembrie" din comuna Ghizdaru 18 tone orz de pe 6 hectare. Ferma horticolă din Băneasa, același raion, aparținînd Ministerului Bunurilor de Consum, a scos 36 tone orz după 10 hectare. Marcu C. Petre, țăran individual din comuna Oinac, satul Braniștea, a scos de pe 0,87 ari, 2.250 kg grîu, fiind primul la treier și la contractări. Chelaru St. Ion din comuna Pietrele, întovărășit, a luat de pe 0,75 ari, 1.750 kg grîu, ceea ce dă o medie de 2.340 kg la hectar. În comuna Vieru, Tudor Cîțu de 48 de ani, mijlocaș, a scos 2.200 kg grîu la hectar, iar Ciovică M. Stan a atins 2.400 kg grîu la hectar.

Plan împlinit ..

Președintele Sfatului popular al raionului Giurgiu, tovarășul Apostol, are părul cărunțit pe la tîmple, privirea blîndă și multă experiență în muncă.

Călătorim împreună pe unul din cele patru fire care leagă orașul de comuna Vieru (știți, aceea cu plutonul de ostași trimiși la ocnă în 1907). Două fire sînt înșirate pe stînga: Dunărea și clăile cu snopii de grîu. Alte două, pe dreapta: șoseaua și pădurea de porumbi.

Bună pîine →

Dunărea își poartă briza dulce-acrișoară peste tăvile de aur ale tarlalelor proaspăt bărbierite de spice. Valurile de un verzui-închis ale porumbilor se leagănă într-un ocean nemăsurat de mare, care încopciază orizontul...

— Stai!

Șoferul a oprit mașina.

— Ce-i? — întreb.

S-a repezit tov. Apostol în pădurea fragedă. A făcut pîrtie. Ne arată. Cîte trei ciucălăi pe firul de porumb.

Moș Radu Pîrvu, revoltașul din '907, taie din pîinea nouă

— Iată: acolo-s patru.

Ne apropiem. Mezinul e plăpînd. Abia i-au dat tuleiele. Îl pipăi cu băgare de seamă și-i desfac puțintel scutecul de frunză. Are pielea ca chihlimbarul. Miroase a lapte. Ce l-aș mai mînca fript pe jăratic sau opărit în apă clocotită! Încerc să mă-nfrînez, dar nu reușesc. Mușc adînc, sălbatic. Bobul crud plesnește și îmi umple gura cu un gust de aluat dulce și parfumat...

Am pornit iarăși. Ne-am oprit în capul dealului, la moara „Biruința". Curtea e plină de care cu grîu din noua recoltă, adus la măcinat. Ilie Drăghie cîntărește în palmă bucatele.

— Cum stai? — îl întreabă tovarășul meu de drum.

— Peste! — și-i rîde fața toată.

„Peste" înseamnă că a trecut G.M.A.-ul agricol: 2.000 kilograme la hectar.

La Sfatul Popular din Vieru, discuție aprinsă. E vorba de contractările de cereale. Cei mai mulți dintre țărani au semnat contractări cu sfatul în primăvară, „pe verde". Adică atunci cînd grîul abia răsărise. Un leu și 35 de bani de kilogram, plus 7 bani transportul de la arie la bază, în Giurgiu.

Alții, mai puțini, s-au lăsat pe așteptate. „Să vedem cum vom ieși cu bucatele". Acu' le pare rău. În oboare a început să vină marfă. Grîu nou. Recoltă mare. Abundență. Prețul este sub cel obținut de cei care au contractat cu statul. Mai mult: acelora care au apucat să contracteze în grup, li se mai plătește și 10 la sută în plus. Ceilalți ar vrea să dea și ei la același preț statului.

În cele din urmă se telefonează la oraș și se cer instrucțiuni.

Pîine caldă

La arie munca este în toi. Cetele își împărțite la batoză, la clăi, la stogurile de pale. Furcile se înfig lacome și ridică pachete mari de snopi. Cei de la gură le prefiră, pentru ca să le poată bate bine căișorii, zmulgîndule-le pînă la ultimul bob.

Mecanicul Tetișor, smolit la față de fumul Ruston-ului, îl îndeamnă pe Ion, ucenicul de numai 14 ani:

— Stringe cheia la aburi...! Vezi cureaua... Mai dă-i unsoare, n-o auzi cum cere?

Tetișor e cel mai priceput mecanic de „sisteme" din raion. De la Roston pînă la Clyton și Fletter. Ion, ucenicul, e fiul lui.

Îl pregătesc pentru combină, tovarășe - se adresează el președintelui, zîmbind sub masca de negreală care-i acoperă obrazul.

★

Miroase a pîine caldă.

La margine de arie, pofticioși, copiii și nepoții revoltașilor din '907 n-au mai avut răbdare. Din primele spice, bătute cu ciomagul, au măcinat, pe cîmp, în tiugă de piatră, un căușel de făină.

O nevastă a frămîntat la repezeală, într-o copăiță, coca.

Forma, mare cît o pălărie, se coace într-un țest așezat la fund de gropan, în jar.

S-a strîns toată ceata de la treier, în jurul țestului. O femeie, cea mai în vîrstă, sparge gura țestului improvizat. Se face liniște. Batoza a amuțit. Doar țiștitul greierului dinspre malul apei...

Pîinea apare cu coajă de zahăr-caramel, fierbinte, aromitoare, bi ruitoare.

Moș Radu Pîrvu, revoltaș din '907, a venit la arie cu cele două decorații pe piept: Steaua Republicii și Comemorarea a 50 de ani de la răscoală. Pîinea e din grîul lui și al celor doi feciori.

Și-a făcut loc printre rînduri, a scos cichia de la brîu și a tăiat cu ea în două, în patru, în opt. A rupt un colț și a azvîrlit cîte o bucățică din pîine înspre răsărit, către apune, spre miez de zi și de noapte.

Să fie de amintirea fraților de răsmeriță care au căzut în drum și n-au prins să mănînce din pîinea asta.

Țăranii și-au scos pălăriile mari de pai, șepcile și, cu capetele descoperite, sub cerul liber de nori, au prins să mestece încet, solemn, prima îmbucătură, smulsă ăst an pămîntului.

Moș Pîrvu își alunecă căutătura și spre noi:

— Țineo, măi tovarășe președinte, o bucată. E bună?

— Fainâ.

— Atunci spune-le și la București cum e pîinea nouă.

★

Prin fereastra vagonului privesc turnul din centrul Giurgiului, care alunecă repede în urmă.

Adio, împărate Traian! Adio, vraci cumani și Bakir-gazi! .. Sîntem în epoca combinei, a mediei de peste 3.000 kilograme porumb și peste 2.000 kg grîu la hectar, epoca socialismului înnoitor.

Fring în palme o roșie de 610 grame, cumpărată la restaurantul gării, și-i ofer un sfert din ea fetei mele, care se uită uimită la fructul uriaș.

În pervazul ușii, conductorul zîmbește:

— Roșie de Vlașca... Poftă bună!

Noapte de august

de I. PĂTRAȘCU

Asfințește soarele pe după
lungi căpițe... Funigeii plouă.
Luna, arcuită ca o cupă,
varsă miere peste pîinea nouă.

Carul Mic și a înjugat juncanii
și-a pornit—și el, și Carul Mare—
să se întreacă grabnic cu plăvanii
cei ce-n sat duc pîinea spre hambare.

Dar acolo-n cer rămîn codașe
carele—că pînă fac o roată,
cele pămîntești de pe făgașe
string pînă la ziuă holda toată.

. . . . . .

Soarele, abia ieșit, mai prinde
cel din urmă car de pe cociaur
și din cîte raze își aprinde
îi mai svîrle n vîrf un snop de aur.

Țăranii și-au scos pălăriile mari de pai, șepcile și, cu capetele descoperite, sub cerul liber de nori, au prins să mestece încet, solemn, prima îmbucătură smulsă ăst an pămîntului.

VÎRSTA: 100 DE ANI

Scena de mai jos s-a petrecut mai demult, pe cînd călătoream de la Timişoara la Lugoj. Acolo unde apele Begăi taie şoseaua în două, pe malul stîng al rîului, se-nşiruie, într-o ordine aproape perfectă, uliţele largi şi curate ale Chizătăului, sat renumit în Banat atît prin tradiţiile sale culturale, cît şi prin recoltele sale bogate.

Elisabeta străbătea uliţa satului cu paşi mărunţei de bătrînică, zorind cît o ţineau puterile, în ciuda zăduhului lunii lui cuptor. Două codane de vreo 10 ani, cu cravată roşie peste iia bănăţeană, veneau dinspre staţia de tren. Şi cum baba nu se putu opri să nu le întrebe, ele-i spuseră cum le cheamă: Oltea Corăbaş şi Ileana Tîrziu. Ba chiar şi că se întorceau de la Lugoj, unde mergeau să ia lecţii de pian.

— Ei, aşa da, aşa da, spuse baba, pornindu-se iar la drum.

(O fi ducînd-o gîndul la Horea, nepoţelul ei, care umblă să se înscrie la conservator). Şi porni mai departe, repetînd pentru sine: „Ei, aşa da, aşa da..."

Se îndrepta către cîmp, să-şi adune nepoţii pentru repetiţia programului artistic de la căminul cultural. Trei decenii cîntase Elisabeta Micu Borchescu în corul satului şi, cînd bătrîneţile au gonit-o de pe scenă, şi-a trimis în locu-i vlăstarele cele tinere ale familiei. Nepoţii i-au făcut cinste. Horea, de pildă, a îndrăgit într-atît cîntecul, încît a fost musai să-l trimită la şcoală să înveţe a zice din cîteva instrumente: mai mult din toate, s-a legat de fagot. Bătrîna îi legănase pruncia cu poveşti, iscusit grăite, despre corul satului, cel bătrîn de aproape un veac. Ştia tot atîtea cîte erau consemnate în monografia scrisă de părintele Sever Şepeţeanu, dirijor al corului pînă în 1950, care moştenise această misiune de la străbunicul Popa Trifu, cel care în 1857 înfiinţase corul. Elisabeta îşi amintea toate, mai abitir decît un cronicar: cum, în 1880, cînd se înfiinţase în sat la ei, în Chizătău, o şcoală de dirijori, zece oameni din sat — ţărani muncitori — au purces într-acolo să înveţe, apoi au pornit iar să cutreiere împrejurimile şi au alcătuit coruri pe la Ictar, Bobşa, Coştei, Belinţ şi alte sate. Peste 80 de coruri ţărăneşti s-au înfiinţat după chipul celui din Chizătău. În sat s-a făcut atunci şi o bibliotecă muzicală. Corul din Chizătău şi-a scos apoi faţa în lume şi a dat concerte la Arad, la Orşova, la Sibiu. S-au alinlat, rînd pe rînd, în istoria corului cupele premiilor I cîştigate în 1882 la Timişoara, în 1888 la Lugoj, în 1937 la Recaş. Îşi amintea „olimpiadele corale" anuale din Chizătău, unde erau poftite să se întreacă toate corurile din satele vecine: fruntaşii căpătau „steagul olimpiadei". Îşi amintea jubileul de 80 de ani de fiinţare a corului şi toate concursurile de cîntec la care au venit să judece muzicieni vestiţi: Tiberiu Brediceanu, Ion Vidu, Filaret Barbu...

Căminul cultural din Chizătău e plin de viaţă. Cor cu zeci de voci, orchestră, echipe de dans şi de teatru, instruite de învăţătorul Corăbaş şi discipolii lui, încît au trecut din etapă în etapă pînă la finala din Bucureşti a concursului. Patru generaţii de artişti amatori au fost de fapt încununate astfel. Poţi întîlni aici pe ţăranul întovărăşit Constantin Suman dirijînd orchestra, pe Toma Dimitrie cîntînd la vioară („după note, vezi bine!"), pe Elena Bejenaru, soţia viitorului agronom, zicînd „Floare bănăţeană" sau „Cine aude-a mea guriţă". Iar printre spectatori o vei întîlni negreşit şi pe Elisabeta Micu Borchescu, ascultînd cu încordare: vrea să înveţe strofe de cîntece noi pentru ca atunci cînd corul îşi va sărbători centenarul, să se suie pe scenă şi dînsa — una dintre cele mai vechi coriste din sat.

Virgil LAZĂR

Fotografii de S. STEINER

↑ Cea mai învîrstă coristă din comună — Elisabeta Micu Borchescu — povesteşte nepoţilor şi strănepoţilor poveştea corului din Chizătău... În faţa lor, pe masă: repertoriul din 1899 al corului

↑ Un solist preţuit: ţăranul muncitor Toma Dimitrie

Oltea Corăbaş (10 ani) şi Ileana Tîrziu (12 ani) vor trece poate cîndva pragul satului ca pianiste de talent ..

Bătrîna coristă e o bunică mîndră: nepotul ei, Horea Pava, a absolvit Şcoala medie de muzică din Timişoara ↓

Jurnal vietnamez (I)

PE MALUL FLUVIULUI ROȘU

Ziaristul bulgar Bogomil Nonev, redactor-șef al revistei „NAȘA RODINA" din Sofia care a întreprins nu demult o călătorie în Republica Democrată Vietnam, ne-a transmis, pentru cititorii „Flăcării" un interesant reportaj a cărui primă parte o publicăm în paginile de față.

de Bogomil NONEV

„VÎNĂTORII" DE ȚINȚARI — ZILE ȘI NOPȚI LA HANOI — CEEA CE N-AU PUTUT PRĂDA COLONIALIȘTII — LACUL SPADEI RESTITUITE — CONVORBIRE CU LING NGOS CEAC — PLOAIE ÎN DELTA FLUVIULUI ROȘU — DE CE N-A AVUT NOROC GENERALUL DE CASTRIE.

Cenzurile din prima zi a sosirii mele la Hanoi au trecut repede. În clădirea mare și galbenă e liniște. Din balconul larg se vede strada asfaltată și micul lac de la capătul ei. În jur, arbuști de lămîi, palmieri și stejari veșnic verzi.

Pînă la apusul soarelui, nu s-a auzit nici un fel de zgomot. Pămîntul și grădinile amorțiseră într-o prospețală umedă și fierbinte. Dar după aceea a înviat totul. Din tavan ventilatorul își pornit cele patru aripi, încercînd să împrăștie întruchiva zăpușeala și miile de țînțari și muscalițe care se înmulțeau peste tot. Îmi arunc privirea spre pat. E acoperit cu o plasă mare, deasă care limitează domnia insectelor și mă pune la adăpost de ele.

Ceasul alb păstrează o umezeală răcoroasă și plăcută. Întreg orașul doarme. Deasupra mea ventilatorul se-nvîrtește somnoros și uniform. Deodată liniștea nopții este străpunsă de un țipăt înfundat. Din tavan mă privește, curios, ochișorii unui guștер verde care mișcă uimit capul și o ia la fugă cu picioroșele lui abia crescute, uitîndu-se speriat în lături. Îl privesc și, vai, mai descopăr unul, și încă unul, apoi al treilea și al patrulea... vreo zece guștери care-și împărțiseră tavanul în perimetre, se gonesc și sar, de parcă s-ar găsi pe un stadion sportiv.

Să știi că deasupra patului tău se plimbă o mulțime de guștери zău că nu poate fi de loc plăcut... Așa a fost în prima, în a doua, în a treia noapte... Apoi? Apoi m-am convins că aceste viețuitoare, numite „taat-gun", sînt foarte blînde, adevărate pisicuțe, ce vînează cu precizie țînțarii și musculițele...

* ★

În Vietnam există numai două anotimpuri: vară și iarnă. Aici se întunecă brusc și se luminează brusc. Și oamenii parcă sînt numai tineri și numai bătrîni. Ai impresia că omul se maturizează și îmbătrînește brusc, așa cum se crapă de ziuă sau se lasă noaptea.

Soarele cucerește repede străzile și Hanoiul se trezește.

Strada se umple de lume. Trec fete îmbrăcate în pantaloni de mătase albă sau neagră, cu halate violete, portocalii, roșii, peste bluzele curate încheiate pînă la gît. Glasuri tinere răsună peste tot, strada respiră...

Aștept nerăbdător în fața casei să sosească prietenii mei tineri, Lim, Ten și Ling Ngos Ceac. În ușă apare Ling. Mă grăbesc să-l duc pe strada lungă cu arbori pletoși, care-și lasă umbrele dantelate pe trotuare.

Ling e tînăr, vorbește încet, iar în o bîtă lui stăruie visarea și profunzimea creatorului: e compozitor.

*

Trecem peste linia ferată care străbate orașul și pătrundem în niște ulicioare înguste. Prăvăliioarele de aici au un aspect aproape european: lumini de neon, vitrine largi, aranjate cu gust, vînzătorul este însă invizibil. El stă ascuns în spatele paravanului din fundul prăvăliei, unde croiește, coase, croșetează, desenează — într-un cuvînt: produce. Vietnamul aproape că nu are industrie; colonizatorii își rezervau piața pentru mărfurile aduse din metropolă. S-a dezvoltat însă producția meșteșugărească: croitori, cizmari, arămari, meșteri ai filigranei, aurari pictori sau împletitori de sîrmă.

Pe strada Fo Trang Tien, strada vechilor zarafi, se află magazinele cu obiecte de artă. Găsești înăuntru minunate tablouri pictate în culori de lac, tabachere și șpițuri de argint, cutii de toaletă și șfeșnice de argint bătut. Într-una din vitrine este expus un colț de cetate pe care e gravat un mic roman. Ce minunată este broderia de pe hainele de mătase, ce plastică e sculptura în lemn, ce linie elegantă au vazele și cît de fantastic de bogat este coloritul tuturor acestor obiecte. Natura vietnameză a trezit la oamenilor de aici simțul delicat al ingemănării tonurilor, cutezanța de a pune culori în care să facă să trăiască pămîntul galben al orezăriilor, cerul violet-închis, verdele întunecat al junglei, dungile galben-cafenii ale tigrului, portocaliul aprins al fructelor de papaia.

Vietnamul este țara unei istorii jefuite și transportate în sălile Luvrului și ale British-Museum-ului, în colecțiile particulare ale snobilor în depozitele speculanților de artă orientală. Dar meșterii au creat alte opere artistice de-a lungul mileniilor, încît colonizatorii n-au putut prăda totul.

★

De pe malul sudic al „Lacului spadei restituite" se vede o insulă mică. Pe podul lung trecem apa liniștită pe care plutesc nuferi. Pășim peste pragul unui vechi templu budist cu inscripții ciudate. Aici se pot vedea particularitățile unei arhitecturi cu influențe chineze și indiene în același timp.

Influența chineză e lesne de ghicit, după cele patru elemente vegetale sacre: pinul, piersicul, bumbacul și crizantema. Ele sînt folosite la decorarea celor mai scumpe părți ale templelor sau palatelor din China. În rînd cu ele, în ierarhia decorativă sînt cele patru animale: dragonul, feul, broasca țestoasă și pasărea phoenix.

Dar monumentele vietnameze mărturisesc și o puternică influență indiană: cula și statuia lui Budha din interiorul pagodei, pe un soclu care seamănă cu un lotus desfăcut...

★

Liniștea monahală a templului, mormăielile preotului care vrea să-ți explice totul, au rămas pe insula de pe lac. Acum ne-nconjoară din nou larma orașului.

Am ieșit în piața largă. Razele dogoritoare ale soarelui de amiază ne orbesc. Mă opresc o clipă să aud vocea lui Ling

— Asta e piața orașului. În 1946, aici s-au dat cele mai crîncene lupte cu ocupanții.

Abia acum observ tencuiala caselor ciuruită de gloanțele mitralierelor, balcoanele cu grilajele rupte și cîteva clădiri arse, în al căror moloz a crescut iarba. Aici s-a dat, cu cîțiva ani în urmă, lupta de eliberare a poporului vietnamez.

— Cine mi-ar putea povesti despre zilele acestea, Ling?

Țărance vietnameze în drum spre tîrg.

Ostașul Hoang Dang Vin, cel ce l-a capturat pe generalul francez De Castrie.

Intrarea în vechiul templu budist, construit cu secole în urmă pe mica insulă din mijlocul „Lacului spadei restituite" din Hanoi. Este vizibilă influența vechi arhitecturi chineze

Colibe ale țăranilor în delta Fluviului Roșu, căsuțe de lut, acoperite cu trestie și bețe de bambus. În jurul lor, o imensitate de apă

— Nu știu — răspunse el modest. Aș putea și eu, dar nu mă pricep cu compuneri...

Tăcu o clipă, apoi adăugă cu voce puțin sugrumată:

— Aici am auzit pentru prima oară țiuitul gloanțelor... Câteodată îmi pare că asta s-a petrecut demult de tot, înainte cu cincizeci, o sută de ani — se auzeau vorbele rare ale lui Ling. Mi se pare că de când m-am născut țin pușca în mâini. Și în gând mă văd atacînd pe francezi, culcat în mlaștina orezăriei și încercînd să-mi smulg bandajul îmbibat de sînge de pe brat. Am crescut aici, la Hanoi, în strada Bisericii.

Amintirile lui Ling, omul de treizeci de ani de lîngă mine, compozitor și dirijor, luptător în armata de rezistență din Hanoi și în jungla din Biethac, se mistuie în luptele de apărare din Hanoi, care au ținut două luni. A fost rănit la ambele picioare. A trebuit să fie dus la spital. Puțin înainte de a cădea orașul, doi partizani l-au luat de umeri și l-au transportat într-o colibă de bambus lîngă Fluviul Roșu.

— Uite, pe aici am trecut fluviul cu o ambarcațiune mică — arată el cu mîna. Ne oprisem pe podul „Dumer", lung de 1672 metri.

Mi-aruncă privirea spre Ling. Asfințitul îi luminează fața. El privește însă la bancurile de nisip din apă, de parcă s-ar cădzni să-și aducă bine aminte de locul pe unde a trecut în zilele lui februarie 1947.

— În Hanoi m-am întors pe acest pod...

★

Pe acest pod urma să mai trecem peste câteva zile din nou ca să mergem în delta Fluviului Roșu. Cădea o ploaie mărunță și deasă.

Zburăm pe șosea având în părți o imensitate de apă, cu colibe de lut acoperite cu trestie și bețe de bambus. Locuitorii deltei trăiesc în mici insulițe, strînși unii lîngă alții în acest ocean de apă care spală pămîntul roșu. Singurul loc ferit de inundație e drumul de asfalt. Te miră că, cu toată ploaia, vezi atît de mulți oameni. Șoseaua este locul pe unde ei se duc de la un sat la altul, pe șosea vin seara oamenii să se plimbe și să privească la mașinile și autobusele care trec. Peste tot trec femei grăbite, cu cobilițe pe umeri.

Pe aici nu vei întîlni om cu mîna goală. Țăranul se întoarce de la orezărie cu coșurile pline cu rădăcini de lotuși, din care își va pregăti supa. Dacă se duce în oraș cu fructe, la înapoiere va aduna bolovani din albia rîului, cu care să-și consolideze casa. Femeia vietnameză parcă duce în cele două coșuri țara întreagă: apa și orezul, panerașele de bambus pe care le va vinde în piață, oalele de lut, nucile mari de cocos, mandarinele verzi, bananele cărnoase sau copiii delicați.

Ploaia se întețește. Cerul se întunecă mai mult, dar circulația pe șosea nu contenește. Un copilaș de cinci ani duce o vacă de funie. Vaca ugită capul și coarnele ei mari se mișcă amenințător. Copilul o privește calm și îi vorbește prietenos. Privind cum cresc copiii vietnamezi, îmi pare ridicolă educația pe care ne-o dau părinții noștri, care fac din copiii lor niște ființe răsfățate și nu oameni. „Fereștete! Nu trece pe acolo! O să cazi! Nu pune mîna...!" Și aici? Aici pericolul îi pîndește la fiecare pas nu numai pe copiii mici dar și pe oamenii mari. În iarbă mișună șerpi veninoși, în apa nămoloasă a orezăriilor — lipitori uriașe, în junglă urlă tigrii. Dar copiii se educă și se deprind cu viața în zăpușeala umedă a verii, în noroiul din orezării, în tufișurile dese ale junglei, și cresc zdraveni și neînfricați, se învață cu greutățile și abia ridicați pe picioare, încep să se lupte cu viața. Se înserează. Se vede tot mai greu. Numai din cînd în cînd în lumina fanarelor se zăresc cazematele de beton. Lîngă multe din aceste cazemate, în care sînt înmormîntate miliarde de franci francezi, pîlpîie câte o luminiță. În ele s-au instalat oameni, amenajîndu-le ca locuințe.

Opt ani de război. Opt ani de foamete, suferințe, înfrîngeri și victorii.

★

Ne-am oprit în apropiere de satul Nghia Lo. Acum trei ani domneau aici moartea și pîrjolul. Farurile luminează cîmpia dimprejur. Se mai văd barajele de sîrmă ghimpată. Pe șoseaua aceasta au urlat tancuri și care blindate franceze. Dar nimic nu i-a putut opri pe vietnamezi. Atunci — în aprilie 1954 — a început asaltul hotărîtor împotriva lui Dien Bien Fu. Aici tînărul comandant Doang Bu Hang a organizat străpungerea fortificațiilor de lîngă Nghia Lo, în apropiere de capitală. Era necesar ca acțiunile militare să fie extinse în deltă, spre a fi izolate unitățile franceze care se pregăteau să atace dinspre Dien Bien Fu, spre a veni în ajutorul garnizoanei încercuite. Doang Bu Hang și tovarășii săi s-au arătat dîrji și neînfricați. Erau supranumiți „fantome", dar ei nu erau decît oameni simpli, care își iubeau țara înrobită și erau gata să-și dea viața pentru ea.

★

Am stat de vorbă cu Hoang Dang Vin, flăcăul brunet, cu ochii vii, care l-a capturat pe generalul De Castrie. Povestea simplu, fără orgoliu, fără să se pună pe el în frunte. Dimpotrivă, repeta mereu „armata noastră", „tovarășii mei", de parcă se temea să nu facă vreo greșeală, să supraaprecieze isprava lui. Ce prăpastie despărțea pe acești oameni modești, cutezători, de mutrele de paradă ale generalilor parizieni, de ceremoniile și decorațiile lor! Generalul De Castrie trebuia să fie eroul nordului, „apărătorul civilizației". Fotografiile lui ar fi umplut coloanele ziarelor, s-ar fi făcut filme speciale cu el, televiziune...

Toate acestea ar fi putut fi făcute, dar nu s-a întîmplat să fie așa. Din „vina" bătrînului iubit, cu barbișonul ascuțit și rar, pe care întreg Vietnamul îl numește „Unchiul Ho", din cauza unuia ca Ling Ngos Ceac, compozitor, ca Hoang Dang Vin, tînăr ostaș, ca Djap, doctor în drept, profesor de istorie și geografie la liceul Tang Lang din Hanoi...

Inscripțiile de pe zidurile caselor din vasta piață *„vom muri sau vom trăi în capitala noastră"* n-au fost șterse.

Au murit mulți, dar poporul trăiește.

Însemnările de GH. DINU

Noua fabrică de decorticare a orezului ce se construiește la Hanoi cu ajutorul tehnic al R. P. Chineze.

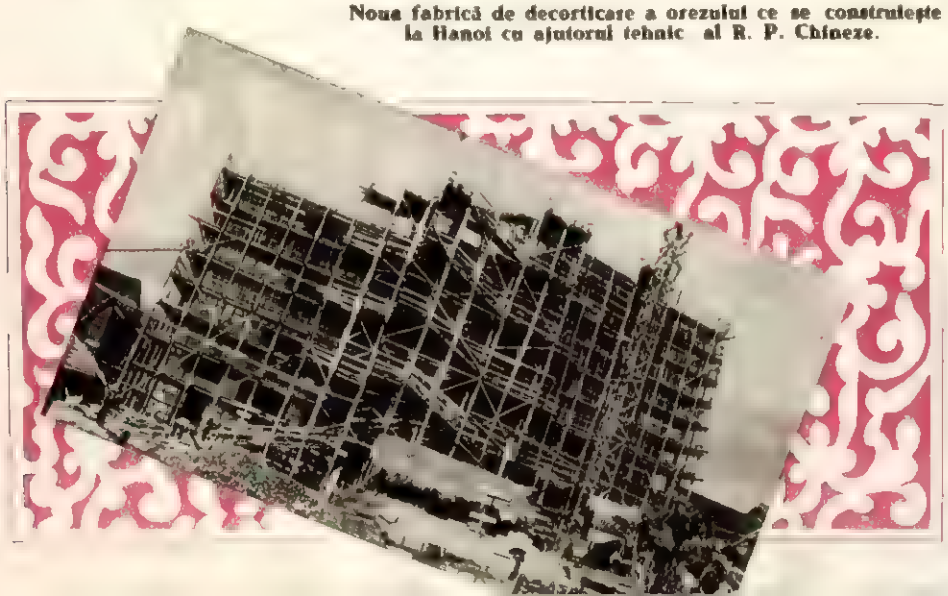

Ieri și azi stau față-n față pe șantierul canalului Kara-Kum. Corabia deșertului era cîndva cămila. Acum se deschide drum de apă pentru vapoarele adevărate ce vor înlocui transportul pe cămile.

*

Pe traseu lucrează cele mai perfecționate mașini terasiere, excavatoare pășitoare, screpere, buldozere, precum și diferite mașini de tragere. În fotografie: draga cu sorb „Sormovei-12".

În întinderea de necuprins a deșertului Kara-Kum se zăresc contururile unui vapor ce înaintează, parcă, prin nisipurile fierbinți. Nesfîrșitele dune din jurul lui par valurile împietrite ale unei mări dezlănțuite...

Să fie oare cu putință?

Și, totuși, apariția ciudată nu este un miraj.

Acolo, în inima deșertului, printre nisipurile fără viață, oamenii sovietici fac albia unui gigantic canal, care va duce apele marelui fluviu al Asiei Centrale, Amu-Daria, departe spre vest, la o distanță de 1.500 km

Vasul, ce dă impresia că plutește pe oceanul de nisip, nu este altceva decît draga refulantă „Sormovei-13" — unul din puternicele agregate ce lucrează pe traseul canalului Kara-Kum. Mașina înaintează o dată cu ea, croindu-și singură drumul. În urma ei se așterne panglica lucioasă a unui rîu artificial adînc de 5 metri.

AMU-DARIA VA ÎNVIA

... „Apa este mama recoltei", spune o veche zicătoare turcmenă. În ținutul acesta însorit din sudul Uniunii Sovietice, unde verile sînt lungi, iar pămîntul bogat în substanțe nutritive, apa face adevărate minuni. Vastul teritoriu al Turcmeniei, ce se întinde pe o suprafață aproape tot atît de mare ca cea a Spaniei, este sărac însă în

Rețeaua irigațiilor este și ea mică. Abia a sută parte din pămîntul republicii este lucrat. Țara oazelor înfloritoare este în același timp și țara imenselor întinderi pîrjolite de soare, lipsite de umiditate. Cea mai mare parte a acestor întinderi o formează deșertul Kara-Kum.

Canalul care îl va străbate va fi o grandioasă construcție de irigație, cea mai mare de acest fel în cel de-al 6-lea cincinal. Noua arteră de apă va lega fluviul Amu-Daria de rîul Murgab, își va continua drumul pînă la rîul Tedjen și, de aici, prin raionul Așhabad, pînă la Arciman. Ea va învia aproape o jumătate de milion hectare de pămînturi, sterpe pînă acum, din sudul Turcmeniei. Deșertul de odinioară se va transforma pe întinderi imense într-un meleag al belșugului.

În prezent, asaltul se dă pe traseul primului sector al canalului, de la satul Bossaga, pe Amu-Daria, pînă la orașul Mari — centrul vechei oaze Murgab. Lungimea lui va fi de 410 kilometri. Constructorii au pornit simultan, de la amîndouă capetele, dinspre est și vest, urmînd să se întîl-

Năvalnică, înspumată, apa dătătoare de belșug va porni și de aci, din lacul de acumulare Tedjen,

DARIA DEȘERTUL

nească. Specific în această construcție, spre deosebire de altele, este faptul că apa înaintează o dată cu albia canalului, venind în ajutorul constructorilor. Munca le este ușurată și de relief. O ușoară înclinație spre vest a terenului îi scutește de nevoia ridicării barajelor și a ecluzelor pentru crearea diferenței de nivel.

Gonind în pantă naturală, apele Amu-Dariei au înaintat pe albia proaspăt tăiată a canalului, cu aproape 200 kilometri spre Murgab. De la celălalt capăt, brigăzile de mașini terasiere ce vin în întîmpinarea apei au parcurs și ele peste 100 kilometri.

Condițiile în care se desfășoară lucrările sînt deosebit de grele. Constructorii au ajuns în regiunea nisipurilor mișcătoare, avînd de luptat cu „valuri" de nisip înalte pînă la 20-25 metri. Chiar și în timpul iernii înspăimîntătoarele uragane de nisip fac ravagii. Iar vara mașinile nu pot lucra decît în cursul nopții, căci ziua soarele necruțător încinge nisipul pînă la +70°. Dar în fața omului, înarmat cu voință dîrză și tehnică modernă, natura se supune.

Potrivit directivelor Congresului al XX-lea al P.C.U.S., prima parte a canalului Kara-Kum va fi terminată în cursul acestui cincinal. Apele lui bogate vor alimenta cîteva hidrocentrale electrice. Suprafețele irigate vor crește cu peste 100.000 hectare. Printre malurile împădurite, drumul de apă va fi străbătut de vapoare rapide de pasageri și șlepuri încărcate cu mărfuri. Pe acolo pe unde altădată răzbăteau agale numai lungile caravane de cămile, caravane de vase moderne vor parcurge cu ușurință distanțele.

Arid și nefolositor, deșertul Kara-Kum n-a cunoscut de-a lungul secolelor decît arșița nemiloasă a soarelui și uraganele de nisip temute și blestemate de populația turcmenă. Apa, care ar fi putut transforma totul, rămînea inaccesibilă. Irigația era de domeniul fanteziei.

Azi, o dată cu făurirea drumului fără pulbere ce va străbate nesfîrșitele întinderi de nisip ale Kara-Kumului, visul de veacuri devine realitate.

N. Ț

SUS FLUTURĂ DRAPELUL

— schiță —

de Maria ARSENE

Ilustrații de N. POPESCU

Poate l-a chemat Ion. Sau Vlad. Ori Stan. Era din Gorj, din Olt, de la Cîmpulung? Cine mai știe? Sînt treizeci și cinci de ani de atunci.

Dar parcă-l văd. Cu fața slabă, prelungă, în care ochii, ca două picături de smoală, te sfredeleau cînd îi îndreptai spre tine.

Erau mulți ucenici în fabrica cea mare de pe cheiul gîrlei, unde se tăbăceau pieile. Cei mai mici să tot fi avut unsprezece ani. Cei mai mari ajungeau pînă la optsprezece.

Erau mulți ucenici. Dar nici unul nu semăna cu cel care găzduia, vecin cu mine, în podul lui madam Tia. Bătrîna smochinită care-și făcuse hotel din cele două cămăruțe igrasioase, din podul mucegăit, purtat pe arcuri în vîntoase și magazia ce sta, fără să se-ndure—de ani—să-i cadă.

Îl vedeam în fiece dimineață prin ferestruica odăiței mele. N-am putut pe atunci, astăzi mi-e mai greu să-i reconstitui vîrsta, identitatea.

Mă temeam de el, deși eram prieten cu mai toți copiii salahori din fabrică, cu care „băteam fotbalul" pe maidanul alăturat, lovind desculți într-o cutie goală de conservă sau într-un ghemotoc de cîrpe legate cu sfoară.

Mă temeam de el. De privirea-i aspră, de nasul lui ascuțit care împungea ca un cui prin pielea galbenă a obrazului.

Nu se alătura niciodată jocului nostru. Privea o clipă tăcut, apoi se depărta, tîrîndu-și cu osteneală pașii, într-o pereche de bocanci mari, grei, scîlciați.

★

Fabrica lui domn' Gligore anunța exact și printr-un fluierat prelung, că-s orele șase. Adică momentul cînd ucenicii trebuiau să fie prezenți la poartă, unde doi turci și un albanez, portari la control, făceau pontajul la intrare și percheziția la ieșire.

Două șuiere scurte consemnau în ner și urechi cu cinci minute mai devreme ceasurile șase și jumătate. Stăpînul, domnul Gligore Alexandrescu, socotise că cinci minute la fiecare din cele trei schimburi fac cincisprezece minute numai într-o zi. La cei aproape cinci sute de muncitori se aduna suma de 7.500 minute. Cifră care reprezenta munca a vreo 18 lucrători pe zi. Lucrători care nu-i cereau salariu ori spor de ore și nici nu-l amenințau cu greva...

★

Boc—boc—boc...
Un fluierat prelung.

Cu o jumătate de oră înainte, mă deșteptа, vara, bocănitul tălpilor de bocanci cu ținte pe trotuarul pietruit; iarna, pe viscol, pe ninsoare, scrîșnetul zăpezii.

Deschideam ochii și din pat îl zăream cum trece. În bluza soioasă de doc și pantalonii strîmți de aba, cu o pălărioară rotundă pe creștet, cu palme mici și degete subțiri, cum au copiii și flăminzii.

Știam atunci că-s orele șase și că peste o jumătate de oră trebuie să mă scol, ca să mă pregătesc pentru școală.

Boc—boc—boc...

Ucenicul trecea cu mîinile în buzunare, dacă era frig, bălăngănindu-le din umeri, ca două limbi de clopot, dacă pe afară se-nălzise.

Primăvara și vara, toamna și iarna, umbla cu aceleași haine ponosite de pe care duminica, rămas în izmene, încerca la fîntîna din curte să radă, cu un cuțitaș de lemn, stratul de grăsime și chimicale luat de pe piele scoase din butoaiele de argăseală.

Boc—boc—boc...

— Nu joci o țurcă cu noi?

— Nu.

Boc—boc—boc...

— O mială și trei beiuri. Pui și tu ceva?

— N-am... Mă zoresc.

Boc—boc—boc...

— Mă ăsta, cum îți spune? Îți vînd zmeul dintr-o juma'de coală, pe șase nasturi galbeni, militari.

— N-am nasturi... Nu-mi trebuie zmeul.

Ucenicul se ținea mai mult cu cei vîrstnici. Într-o sîmbătă seară, se duse cu ei într-o sală de întruniri, în oraș.

Ascultă îngîndurat.

Se gîndea la cele ce spuneau cei de la tribună, îl fura dorul către casă ori, poate, obosit, dormea?

Madam Tia s-a plîns că ucenicul o să-i dea foc casei. L-a prins, o dată, tîrziu în noapte, citind nu știu ce la o luminare. O cărțulie ori un ziar. Dar ăsta n-a fost încă tot necazul. L-a mai găsit dormind cu fețila nestinsă.

— Dacă vrei să te faci popă, du-te măiculiță la școală la protopopie și nu-mi fă altar în pod, să rămîn— doamne păzește!—cu temeliile... Că nu-i casa asigurată și-s văduvă, și mă țin cum dumnezeu știe, de la sărăciile astea de chiriași.

N-a plecat ucenicul la protopopie. Pesemne că nu voia să se facă popă.

Nu l-a zgornit madam Tia.

De bună seamă că nu putea să renunțe la chirie și nici alt amator pentru pod n-a găsit.

★

Alături de fabrica domnului Gligore era concurența: fabrica Sapatino, în care Banca Chrissoveloni investise capitaluri serioase. Întreprinderile de tăbăcărie Sapatino își rid'caseră o aripă nouă, cu instalații și mașini aduse din Germania pentru prelucratul pieilor speciale, necesare încălțămintei de lux.

Un an mai tîrziu Societatea Anonimă Sapatino renunță la tăbăcitul tradițional și începu să importe tananți din extracții de castani, care dădeau mărfii frăgezime și calitate.

Lovit în interesele sale comerciale, domnul Gligore vru să mai rupă zece procente de la muncitori. Dar oamenii amenințară cu greva.

Curînd Sapatino S.A.R., transformîndu-se în „S.A.R. Bourul", înghiți alte două fabricuțe și clădiri megieșe și refăcu toate atelierele, hotărînd ridicarea unui coș de zid de două ori mai înalt ca oricare alt horn de tăbăcărie.

★

Zidăria coșului de fabrică, din cărămidă specială în culoarea cireșii spălăcite, creștea văzînd cu ochii. Literele B-O-U-R-U-L, care formau firma uzinei, ajunseră la U, apoi la R. Și, după numai două luni, meșterii italieni terminară hornul.

Fabrica începu să-l folosească, dar inaugurarea fusese fixată pentru 15 septembrie, dată care coincidea și cu onomastica lui Chrissoveloni.

senior, președintele Consiliului de administrație al băncii și administrator-delegat al „S.A.R. Bourul".

Pentru orele zece fuseseră invitați întreg consiliul de administrație, acționarii cei mari, deputați, generali, doi miniștri, episcopul și corul bisericii Radu-Vodă, care va da răspunsurile la ședință. Urma banchetul, în saloanele direcției, asortat de programul artistic cu „artiste" care vor rămîne pînă după ospăț și eventual vor însoți — la cerere și eventual la domicilii — pe invitați...

★

Cine-i furnica, abia s-o prinzi cu ochii, care urcă încet, cu grijă, treptele scării exterioare a hornului? Ce caută acolo barbatul sau copilul acela care, ajuns acum la jumătatea distanței dintre cer și acoperișurile de tablă ale atelierelor, s-a oprit, lipindu-se una de uriașul deget de teracotă?

Din curte oaspeții în fracuri și jobene, în uniforme cu ceaprazuri de aur și pieptul plin cu decorații, privesc curioși, apoi din ce în ce mai entuziasmați, către fărîma de om care urcă... urcă... urcă...

— Vrea s-ajungă în vîrf — spuse consternat unul dintre miniștri.

— Teribilă performanță — completă lingușitor un general de divizie.

— Asta face parte din program? — întrebă soția celui mai mare dintre acționari, pe președintele Chrissoveloni.

Administratorul-delegat zîmbi semnificativ și gîndi: „directorul vrea să ne facă o surpriză. O să-l felicit, dar tot am să-l dau afară pentru că e cumnat cu șeful contabil al lui Gligore". Răspunse doamnei:

— Din program. Absolut din program.

— Interesant... Intere... Uite că s-a oprit! Stă pe loc. Nu mai merge...

— Da, da! — făcură cîțiva dintre musafiri. Nu mai merge. Nu mai poate.

— Vai! Ce păcat — se tîngui doamna. Îi e frică...

Chrissoveloni-senior sezisă.

— Frică? La noi în uzină? Glumiți, stimată doamnă. Michel! Michel!

Michel Protopopescu, directorul uzinei, se-nțepeni în stînga președintelui. Apoi plecă discret capul, ca să prindă șuierul aspru al reprosului:

— Ce-nseamnă porcăria asta? De ce s-a oprit? De ce n-aveți grijă ca totul să se desfășoare...? Poftim! A încremenit după trei sferturi de distanță... Cine răspunde? Cine, domnule Michel?

Uluit, directorul încercă o justificare.

— Am dat dispoziții stricte, precise...

Apoi se scuză:

— Poate că ne sabotează... Concurența... — și repede în gînd: „Cine-i ăsta care urcă pe horn? Cine l-a trimis? Ce vrea? Mama lui de tîlhar, cum m-a vîrît într-o buletă!... O să-i dau eu, cînd o coborî!"

— Suie! Suie! — strigă iarăși, emoționată, soția celui mai mare acționar.

Și după ea, toți invitații:

— Suie!

— Suie!

— Suie!

De la ferestrele atelierelor, acolo unde se rad pieile, din sala cazanelor și mașinilor, de la cuptoare și magazii, de lîngă gropile cu var și castelele de apă, din birourile „S.A.R. Bourul" și „Grigore Alexandrescu", toți muncitorii și funcționarii, înghesuiți la ferestre, priveau la insul necunoscut care începuse să se cațere pe coș.

Tăcuseră pînă și motoarele; amuțiseră scrîșnetele cuțitoaielor și gemetele fierbătoarelor.

★

Încă o treaptă... Încă o treaptă... Și iarăși una... Nu se mai termină?

Ridică privirea și numără. Una... două... cinci...

Numai să nu se gîndească, că urcă pe coș. Numai să nu-l cuprindă amețeala.

...patru... cinci... șase... opt... S-au înmulțit treptele?

Urcă... Urcă... Urcă...

Numai să nu socotească metri care-l despart de pămînt...

Numai să nu-l cuprindă prea din vreme dorința de a privi în jos...

A ajuns. S-a așezat, gîfîind, pe buza groasă a hornului. În spatele lui, ventuza adîncă, întunecoasă, care izvorăște din inima cuptoarelor. Cîțiva centimetri mai departe, vidul.

Nu. Nu-i pe creasta coșului, ci în pod. Își trece dreapta pe frunte. Broboanele de sudoare i-au înghețat, lipindu-i sloi un ciuf de păr, pînă la nas.

Ce liniște... Nici vîntul nu mai bate...

Colo, la o palmă depărtare, sînt atelierele Lemaitre. În dreapta, puțin mai sus, să le prinzi cu degetele, fabricile de conserve Grivița. În ceastălaltă parte, uzinele Wolf, Haug...

Firul Dîmboviței șerpuiește către abator... Fundătura Fluturilor, cu maidanul, pare o tipsie cenușie. Cîteva puncte... Se uită băieții la el?

Își înalță fruntea. Acolo sus, cerul nu e mai deosebit. Și nici soarele nu-i încă mai mare. Și, totuși... Aici în vîrf, departe, în liniște... În libertate...

Și-a vîrît mîna în sîn și a scos un sul mic, prins la un capăt cu sîrmă.

L-a desfăcut. O bucată de pînză dreptunghiulară. O bucată de pînză roșie, care, legată de vergeaua de fier a paratrăznetului, flutură în adierea moleșită a înălțimilor.

De jos răzbat pînă la el bătăi din palme, strigăte, țipete, vociferări și parcă aude și uruitul unei mașini...

Nu îndrăznește să privească jos. E atît de bine sus. Drapelul îl mîngîie acum pe obraz. Pipăie cu degetele pînza aspră.

Pînză ieftină de cămașă, vopsită cu băcan... Pînză pentru cămașă de muncitor.

★

Sulul puternic de apă l-a prins abia după ce coborîse primele trepte. A încercat să se ferească la dreapta, la stînga, dar lățimea barei de oțel nu trecea de un sfert de metru.

Strînse fălcile, își încleștă palmele de vergea și privi pentru o secundă în jos. Putu să zărească pompa cea nouă de incendiu înconjurată de domnii în fracuri și jobene și de ofițerii cu ceaprazuri aurite...

Sulul de apă îl lovea ca un drug de fier, în spate.

— Ce vor domnii aceia? Să-l omoare? De ce nu așteaptă să coboare și apoi să-l bată, să-l aresteze?

Trebuie să coboare mai repede... Cît mai repede... Cîte două trepte deodată... Cîte două... Cîte trei...

A călcat în gol. A întors capul. Coloana de apă l-a plesnit în plin obraz. A scăpat o mînă. Apoi, cu respirația sugrumată, și-a desfăcut degetele.

...Ce liniște... Ce tăcere...

★

Seara se lăsase repede. Fetița mea, Leontina, mi-a strîns cu degete crispate mîna și, cu glasul înecat în lacrimi (nu te preface; știu că abia îți poți stăpîni plînsul), m-a întrebat ceva încă o dată.

Am tăcut cîteva clipe, rezemîndu-mă de grilajul de fier al Dîmboviței. Apoi, cu aceeași emoție ca și în urmă cu 35 de ani, i-am răspuns:

— Poate l-a chemat Ion. Sau Vlad. Ori Stan. Cine mai știe?

Sînt treizeci și cinci de ani de atunci...

★

În poarta fabricii de tăbăcărie Kirov ard becuri mari electrice. Sus, flutură liniștit drapelul roșu.

NO

PRIMA REPREZENTAȚIE. Acum un an era încă un proiect, acum șase luni o hotărîre în curs de înfăptuire, iar în momentul de față e o realitate. Ansamblul secuiesc de stat de cîntece și dansuri.

Prima reprezentație a fost o adevărată demonstrație a obiceiurilor și portului, a cîntecelor și jocurilor, a tot ceea ce are mai de preț folclorul minorității naționale maghiare din Ardeal. Iar numărul cel mai izbutit al spectacolului a fost dansul cu temă „Ducerea mireselor", din partea a II-a a programului, o reconstituire coregrafică a nunții secuiești.

Dansul a fost pus în scenă de Hajdu Zoltán, laureat al Premiului de Stat, directorul ansamblului, pe baza culegerii și prelucrării lui Sepsi Janos și K. Sepsi Anna. Muzica: Hubesz Valter; maestru coregraf: Haaz Sándor.

Merită o mențiune specială decorurile și costumația (Tö ökné Földes Edith).

În fotografie: scenă din dansul cu temă „Ducerea mireselor".

Ștefan IZSÁK

Fotografie de Meister PINKÁSZ

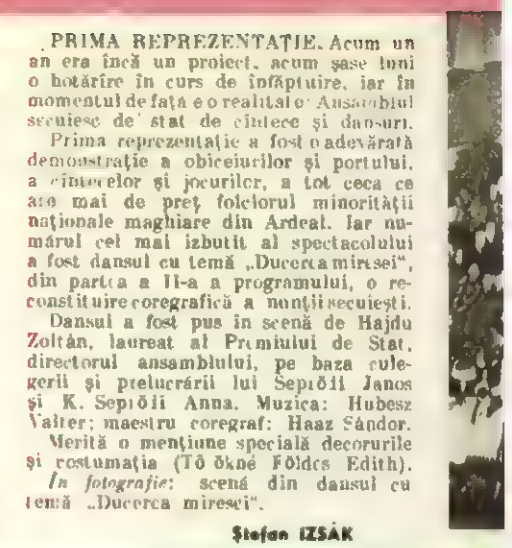

AVIAȚIA ÎN SPRIJINUL RECOLTEI. În regiunea Galați se folosește pe larg mijlocul modern de combatere a dăunătorilor, prin pulverizarea de substanțe chimice cu ajutorul aviației.

În fotografii: 1) Înainte de decolare, pilotul Gh. Jipa discută cu inginerul Spiru Begu „planul de bătaie". 2) De la mică înălțime avionul efectuează un „bombardament" cu hexacloran.

Fotografii de Gh. BERCOV-Galați

TAM

PENTRU MICII BOLNAVI. Spitalul de copii din Timișoara a fost zugrăvit din nou. Au apărut pe pereți zine, feți frumoși, pomi cu fructe de aur... Fantezia artistică merge astfel mînă în mînă cu psihologia modernă, potrivit căreia ambianța are o influență pu-ternică asupra stării psihice a bolnavului, iar aceasta, la rîndul ei, îi grăbește însănătoșirea.

Foto: ROBITCCEK

←

ȘTRAND LA ETAJUL 9!... Sînteți la Orașul Stalin, în plin centru, și vă e cald Vreți să faceți o baie, să vă răcoriți? E foarte simplu! Mergeți la hotelul Carpați și urcați la etajul 9, unde se află o splendidă piscină. De altfel aci veți întîlni cetățeni din oraș sau turiști străini care se servesc și beau răcoritoare la restaurantul acestui strand original.

←

C.B

Ce-aș vrea să fiu?

Ce să fiu? Ce profesiune să-mi aleg? Iată întrebări care stîrnesc entuziasmul adolescenților și pun pe gînduri părinții. Copilul a terminat cele zece clase medii și acum trebuie să opteze pentru o profesiune. Care va fi aceea? De cîte ori nu sînt discordii între părinți, de cîte ori nu se căinează că nu este înțeles? Și firesc, la această întrebare nu e atît de ușor să răspunzi uneori...

La cinci ani voia să se facă șofer; la opt, după lectura primelor cărți de aventuri, marinar; la zece ani, fotbalist, pentru că fusese la cîteva meciuri; la doisprezece, aviator, socotind că e culmea îndrăzneli. Astea sînt de obicei (cu mici variații, bineînțeles) meseriile pe care și le aleg copiii la diferite vîrste. O elevă în clasa a X-a de la Școala medie mixtă „Aurel Vlaicu" (Estera Varga), povestește cu multă ascuțime despre „profesiunile" ei din copilărie: „Fiind mai mică, eram nevoită să răspund la o întrebare pe care musafirii noștri mi-o puneau deseori: „Ei, micuțo, ce-ai vrea să fii cînd vei fi mare?..." Bineînțeles că răspunsurile veneau repede și prompt, numai că de fiecare dată erau altele: doctoriță, aviatoare, profesoară. Țin minte că, o dată, după ce am văzut filmul „Trio Corona", nu am dormit toată noaptea din cauza unei dorințe mistuitoare de a apărea pe arena unui circ, într-o strălucitoare rochiță cu paiete. Azi zîmbesc..."

Nu m-am mirat de loc cînd am auzit că Estera vrea acum să devină geolog.

Temperamentul și familia schimbă, evident, aceste dorințe puerile în: savant, pianist, actor etc.

Băieții de multe ori sînt înclinați să se dedice profesiunii pe care o au și părinții lor. Mai ales acum, uzinele cu utilaj modern și cu mașini uriașe, care fac operații complicate, fascinează de multe ori tinerii, născînd în ei dorința de a le stăpîni, de a lucra la aceste mașini. Statul nostru democrat-popular încurajează intrarea în uzină a tinerilor—băieți și fete—care au studii mai avansate. Tinerii ar putea lua drept exemplu hotărîrea multor oameni care au renunțat la munca de birou și s-au calificat lucrînd azi ca frezori, rabotori, electricieni etc.

★

„Ce profesiune vreți să vă alegeți?" Întrebarea aceasta am pus-o la aproape 250 de elevi din clasele a X-a a Școlii medii mixte „Aurel Vlaicu" din București. Ei au răspuns în scris, însă cu unii dintre ei am stat de vorbă direct. Meseriile care au fost invocate se pot număra pe degete: inginer, medic, profesor și... cam atît. Restul, excepții: geolog, agronom, avocat, actor. Fetele vor să se facă, cu predilecție, inginere chimiste, doctorițe. Băieții — ingineri mecanici. Pentru fiecare dintre ei, profesiunea aleasă e cea mai frumoasă din lume, cea mai folositoare omenirii și el sau ea, cei mai potriviți s-o profeseze. Sublimă naivitate! Să n-o condamnăm, pentru că ea întruchipează un vis, o mare dorință care, spre fericirea lor, azi, în țara noastră, se poate realiza.

„Mie îmi place îndeosebi matematica, fizica și limba română — ne destăinuie C. Cătană. Sînt fericită atunci cînd reușesc să duc o problemă pînă la capăt, sau atunci cînd asist sau fac experiențe la fizică. Deoarece de cele mai multe ori mă visez într-un laborator mare și frumos, îmbrăcată într-un halat alb, făcînd experiențe, lucrînd la descoperiri științifice, am hotărît să urmez electronica..." Poți oare să nu încurajezi asemenea dorințe? Visurile sînt generatoare de curaj prodigios. O altă elevă, S. Popescu, mărturisește: „Sînt hotărîtă să merg la drept... După mine, nimic nu există mai frumos. În altele poți fi mai superficial, dar cînd trebuie să lupți pentru adevăr, nu ai dreptul să nu fii la datorie. Ce poate fi mai frumos decît să te afli într-o sală imensă, cu lume multă, toți să te asculte și tu să susții un lucru, să susții adevărul?..."

...Să lăsăm elevii dintr-a X-a să viseze! Să nu-i tulburăm. Visează clase întregi. Se și văd medici, consultînd bolnavii, geologi răscolind măruntaiele pămîntului, ingineri, profesori. Să-i lăsăm, deci ... Însă, pentru că reportajul trebuie scris mai repede, să chemăm pentru un sfert de oră, să stea de vorbă cu noi, pe fata care la întrebarea noastră a scris: „Îmi dau seama că este deosebit de greu să dai un răspuns precis; la 16 ani să-ți alegi cu matură seriozitate calea în viață; în fond sîntem niște copii..."

★

În ușă a apărut o elevă aproape copil. O fată cu ochi vioi de veveriță, îmbrăcată în costumul negru cu guleraș alb, de școlăriță.

— Poftim, Boroș Olga — o invit, ca să-i spulber timiditatea. Se așază pe un scaun în fața mea.

— O să termini școala curînd, zilele sînt numărate... Ce-ai vrea să fii? O clipă pare surprinsă de întrebare, apoi îmi răspunde:

— M-am gîndit uneori ce-aș putea deveni, dar nu sînt atît de decisă... Nehotărîrea la adolescenți e sublimă. Ea le creează senzația importanței că există, le naște frămîntări și gînduri. Se petrec în ei mutații spectaculoase, pe care obrajii le trădează, precum în aceste clipe fața elevei din clasa a X-a, Olga Boroș, care tace și mă privește cu ochii plini de vinovăție.

Continui:

— Hm, e greu să alegi, într-adevăr... Dar secolul nostru este secolul tehnicii...: De ce nu te faci inginer?

— Partea științifică am urît-o, aș putea spune, din totdeauna; fizica, chimia, matematica sînt pentru mine un calvar...

— Atunci?

— Singurul lucru care îmi place este muzica și, în general, artele — îmi răspunde prompt.

— Dar părinții ce spun?

— Mă gîndeam la muzică, pînă cînd, într-o zi, mama m-a întrebat ce am de gînd să urmez. Am avut impresia că fac un duș rece. „Trebuie să fii mai serioasă", mi-a spus dînsa.

În zilele vacanței Olga învață vioara.

Am înțeles în sfîrșit de ce este atît de greu să optezi la 16 ani pentru o profesiune. Părinții vor una, tu vrei alta și nu de puține ori chiar tu însuți nu poți să scapi din cingile tentației: dorești să fii în același timp și chimist, și arhitect... Ei, da, la 16 ani viața e foarte complicată!

Mi se pare însă că fata aceasta, Olga, care vorbește cu destulă certitudine pentru vîrsta ei despre muzica lui Vivaldi, Corelli, Gluck, care își dezvăluie o mistuitoare pasiune pentru Mozart, care discută cu aprindere despre atonalism, Strawinski, Honneger, trebuie într-adevăr să-și cultive această pasiune. „Învăț vioara", mi-a spus Olga. N-am auzit-o cîntînd și nu-i pot spune cît de talentată este. Dar pasiunile sînt generatoare de talent. E nevoie doar

de perseverență și muncă. Acesta e secretul.

„Noi am vrut să urmeze o profesiune mai practică: medic, inginer..." mi-a mărturisit mama Olgăi. (Aha, ăsta fusese duşul de care îmi vorbise Olga...) „Dar dacă dînsa vrea muzică... fie!..." a adăugat resemnată.

Atunci de ce mai stăruie nehotărîrea Olgăi? Doar părinții sînt de acord...

★

Cine trebuie să hotărască asupra viitoarei profesiuni: copilul sau părinții? La aceasta mă gîndeam după convorbirea cu mama Olgăi. Iată o întrebare dificilă, care poate stîrni discuții

Formulele chimice nu sînt grele atunci cînd înveți temeinic... pentru a intra la facultatea de chimie. Cel puțin așa ne-o mărturisit Petre Elena Maria.

aprinse. Mulți vor spune: cum poate un adolescent hotărî ce e bine și ce e rău, cînd de-abia învață să interpreteze sensurile existenței? Pot eu să cedez, cu experiența mea, unor pretenții puerile? Iar alții vor ridica glasul: nu mă pot opune cerinței copilului, pentru că el îmi cere stăruitor să i-o accept. Vreți oare să-mi impute mai tîrziu că i-am silit să-și aleagă o profesiune care nu-i face plăcere?

Curios că părinții sînt îndeobște recalcitranți la profesiunile care li se par extravagante. Talpan Eugenia, elevă în clasa a X-a E, vrea cu tot dinadinsul să se facă artistă de operetă. — Părinții mei nici nu vor să audă — îmi spune Talpan. Mama, cu toate că este artistă la teatrul din Iași, susține să mă fac doctoriță, iar tata vrea să urmez filologia. Eu însă voi lupta din răsputeri să-i atrag de partea mea, ca pînă la sfîrșit să obțin consimțămîntul lor.

Fără îndoială că părinții vor fi avînd motivele lor să-i ceară Eugeniei să devină doctoriță sau profesoară de limba română. Dar ce te faci acum, cînd această fată exuberantă și energică se și vede aievea pe o scenă, cîntînd cu pasiune și așteptînd cu nerăbdare verdictul publicului? În sufletul ei s-a creat an de an o lume pe care este greu și dureros s-o dărîmi. Medicina n-o atrage — dimpotrivă; profesoratul i-ar fi o povară. Atunci?

Cine trebuie să hotărască, totuși? Este vorba de o profesiune pe care o va practica viața întreagă!

★

Acum cîțiva ani Petre Elena Maria a luat nota 3 la chimie. Fiind conducătoare de detașament pionieresc, i-a fost rușine de faptul că ea, cea care trebuia să dea exemplu de sîrguință, ea care trebuia să aibă numai note bune, a primit un calificativ atît de slab. Instructoarea de pionieri, inspirată, a dus-o la cercul de chimie al Palatului Pionierilor, pentru a-i dezvolta cît mai mult gustul pentru această materie care-i pricinuise atîta necaz. Ea, fără îndoială nu bănuia, că fetița timidă și tăcută care o însoțea se va pasiona într-așa măsură, încît își va face din chimie un ideal.

Iată un factor nou care intervine și influențează adolescenții și de care de multe ori familia nu ține seama: colectivele. Variatele colective pionierești și școlare filtrează înclinația cea mai evidentă.

■

Cine trebuie să hotărască asupra viitoarei profesiuni a adolescenților? Fără îndoială că ei înșiși în primul rînd. Astăzi, în cadrul palatelor pionierești, în cadrul școlilor, în mii de colective, copiii pot să-și încerce toate pasiunile. Tentațiile de moment se cern și rămîne pasiunea cea adevărată, izvorul care naște viitoarea profesiune. Nu siliți copilul să devină medic, numai pentru a vă satisface un orgoliu. Nu-l siliți să fie inginer numai pentru a vă mîndri cu un titlu! La 16 sau 17 ani, cînd termină școala medie, el știe ce vrea.

Uneori însă orgoliul îl face pe adolescent să prefere o profesiune pentru care nu are nici posibilități, nici înclinații intelectuale. Mai mult decît părinții, în aceste cazuri rolul educatorilor este capital.

El trebuie să îndrume pe absolvenți și spre meseriile practice de uzină; și acolo este nevoie de cadre cu o pregătire teoretică temeinică, de oameni cu o cultură generală avansată. Muncitorul într-un stat socialist nu este doar un simplu mînuitor al unei oarecari mașini, ci și un intelectual. Din rîndurile lor se vor ivi atunci iscusiți raționalizatori și inovatori cu multă fantezie.

Un profesor, care a însoțit elevul la învățătură de-a lungul cîtorva clase, are o părere mai obiectivă ca părinții. Dinu Georgeta vrea cu tot dinadinsul să urmeze medicina. Părinții încurajează această năzuință. Diriginta clasei, profesoara de istorie Magda Vasilescu, în discuțiile avute cu părinții Georgetei și cu dînsa a fost de părere că această profesiune nu i se potrivește. Georgeta este inconsecventă, învață superficial, asimilează mai greu. Iată concluziile la care a ajuns profesoara după cîțiva ani de observații. Dar părinții și eleva nu vor să țină seama de aceste concluzii. Pedagogul și-a făcut datoria, iar anii viitori vor demonstra cine a avut dreptate.

★

Proaspeții absolvenți de școli medii sînt în fierbere. Îi vezi pe coridoarele facultăților și-i

Un maxilar pune probleme destul de complicate și îți dă multă bătaie de cap. Așa e cînd vrei să urmezi medicina cu tot dinadinsul, ca Lazăr Ema.

ghicești imediat: îi trădează înfățișarea și timiditatea. În multe săli îi întîlnești ascultînd cu pioșenie explicațiile vreunui asistent: ei se pregătesc pentru examenele de admitere.

La cursurile pregătitoare și în familie, pe stradă și în ceasuri de intimitate, îi auzi discutînd despre același lucru: facultate, profesiune... Ei da, în zilele acestea, adolescenții, foștii elevi dintr-a X-a, asaltează bastioanele științei. Noi le urăm succes din tot sufletul.

Cornel BOZBICI
Fotografii de S. STEINER

Recunoștința

de Nicolae TĂUTU

Ilustrație de A. STOICESCU

Tot îi mai citești scrisoarea
Celui în război căzut.
L-a uitat pîn'și uitarea,
Dar iubirea-ți n-a trecut.

Te retragi în colț deoparte,
Pe furiș citești un rînd,
E cenușă mîna-n moarte,
Dar ce vie ți-o în gînd!

Nu știa cînd îl ucise
Străbătînd prin Tatra, drept,
Că același glonț lovise
Și aici în albu-ți piept.

Chiar de rana nu se vede.
Sîngerează, fără fund,
N-o ascunzi sub șalul verde,
Zîmbetele n-o ascund.

În zadar poza-i presată
Pe ascuns, în vechi album,
Au lăsat neștearsă pată
Lacrimile de acum!

Altele-și uitară morții
Și e drept, nu le acuzi
Cînd zvîcnește clampa porții
Pașii tu din nou i-auzi!

Altele își sorb cafeaua
Lîngă soți și lîngă pruncі.
Tu din nou întorci andreaua
În mănușile de-atunci.

Nu e dat oricui în viață
Să păstreze ani în șir
Focul năpădit de gheață.
Pulberea din cimitir.

Gălbenită e hîrtia
S-au șters slovele de ieri,
S-a schimbat ortografia,
S-au schimbat și primăveri.

S-a schimbat întreaga țară,
Neschimbată a rămas
Dragostea-ți de-odinioară,
Dragostea din primul ceas!

DISCUL ZBURĂTOR

de conf. ing. Al. STRATILESCU

Inginerul H. Coandă

O controversă soluționată

Acum mai bine de zece ani — vă amintiți? — „bomba" zilei erau avioanele cu reacție... Toată lumea discuta despre ele — despre construcția lor, despre viteza lor — dar nimeni nu bănuia că inventatorul noului tip de avion era un inginer romîn... Multe ziare, și în primul rînd cele englezești, susțineau atunci că maiorul englez Whittle (care din 1930 s-a ocupat de construirea unui motor cu reacție, dar care n-a zburat efectiv cu el decît în 1941) trebuie considerat precursorul noului gen de avion. Pe de altă parte, presa italiană revendica această glorie pentru inginerul Campini, care zburase cu un an mai înainte decît Whittle, adică în 1940, cu un avion dotat cu motor fără elice și care prezenta toate caracteristicile unui motor cu reacție. Scurt timp după aceea, în urma publicării documentelor secrete ale fostei aviații militare naziste, a reieșit că fizicianul german Pabst von Ohaim construise un avion Heinkel prevăzut cu motor cu reacție și că acesta zburase încă din 1939...

Disputa a continuat ani în șir, fără nici un rezultat sigur. Și iată că, de curînd, ea a primit soluția definitivă.

Cu prilejul aniversării a 50 de ani de existență a aviației, cele mai importante reviste de specialitate din lume, publicînd diferite articole documentare privitoare la trecut, au căzut de acord că prioritatea conceperii și realizării avionului cu reacție revine inginerului Henri Coandă, originar din țara noastră; el este acel care, încă în decembrie 1910, a efectuat pe aerodromul Issy les Molineaux de lîngă Paris, un zbor de cîteva minute cu primul avion cu reacție din lume, pe care îl construise.

Cu aceasta, controversa a fost soluționată; inginerul Coandă a fost unanim recunoscut drept inventatorul avionului cu reacție.

Cîte ceva despre primul din lume

Detalii asupra avionului construit de Coandă în 1910 și a zborului efectuat de el există din belșug în publicațiile de specialitate ale vremii. „Flugtechnik und Motor" (nr. 22 din 1910), de exemplu, arată că avionul inginerului romîn construit la uzinele „Bristol" din Anglia fusese expus la Salonul Internațional de Aviație de la Paris și trezise în rîndurile specialiștilor un deosebit interes.

Motorul, similar în totul cu cel construit de Campini mai tîrziu cu 30 de ani, era compus dintr-un ventilator (compresor) antrenat de un motor cu piston de 50 C.P., plasate într-un capotaj de formă ușor conică. În curentul de aer care străbătea capotajul, datorită acțiunii compresorului, se producea și arderea unei cantități de combustibil injectat în acel curent...

Din cele de mai sus se naște o întrebare legitimă: dacă motorul lui Coandă era similar cu cel realizat de Campini și utilizat practic în 1940, atunci de ce nu a fost folosit primul, la timpul său, începînd din 1910? Răspunsul este simplu: avionul Coandă reprezenta o construcție prea avansată pentru epoca în care fusese realizat. Avantajele motorului cu reacție față de cele clasice nu apar decît pentru viteze de zbor foarte mari — peste 700 km/oră. Or, pe atunci, și chiar mulți ani după aceea, vitezele maxime atinse de avioane nu se apropiau nici de jumătatea cifrei de mai sus... Și încă o piedică — pe atunci de netrecut — în calea rezolvării problemei: pentru ca motorul Coandă să fi putut avea randamente acceptabile, ar fi trebuit ca tehnica compresoarelor să fi fost mult mai perfecționată decît era în acel timp și să fi fost deja realizate metale care să poată rezista timp îndelungat la temperaturi ridicate.

În ciuda imposibilității utilizării practice la timpul său a motorului Coandă, inginerul romîn rămîne inventatorul și pionierul zborului la mari viteze.

Efectul Coandă

Stabilit definitiv în Franța, după realizarea avionului, inginerul Coandă a continuat să lucreze în diferite probleme tehnico-științifice, în special în domeniul aerodinamicii. Specialitatea aceasta l-a pasionat și în cadrul ei a obținut unele rezultate originale și interesante. Printre acestea se numără și descoperirea unui fenomen neprevăzut de aerodinamica de acum trei decenii. E vorba de fenomenul care are loc atunci cînd o vînă de fluid curge de-a lungul unui perete curbat. Contrar celor cunoscute și crezute la ora aceea, Coandă arată că scurgerea are tendința să urmeze curbura peretelui, prezentînd astfel o deviere. Fenomenul observat și descris de inginerul romîn a fost universal denumit „Efectul Coandă". Astăzi el are numeroase aplicații practice în diferite domenii tehnice: ventilația încăperilor, ameliorarea tobelor de eșapament ale motoarelor, mărirea forței de sustentație a aripilor de avion etc.

AVIONUL „BRISTOL-COANDĂ", supranumit „Tractorul", datorită dimensiunilor lui, excepționale pentru acea vreme. Fotografia a fost făcută la Cotroceni, în 1913. Lîngă avion stînd inginerul H. Coandă, constructorul aparatului, și căpitanul aviator Mircea Zorileanu. În carlingă se află pilotul avionului, căpitanul Andrei Popovici, iar în fața aparatului, mecanicul-aviator Vasile Ionescu.

Avionul discoidal

Într-adevăr, e greu de imaginat așa ceva; prea ne-am obișnuit cu păsările de fier. Și, totuși... Inginerul Coandă a conceput recent un avion de formă neobișnuită, ale cărui schițe au stîrnit pe bună dreptate senzație. Avionul — care constituie o nouă aplicație a „Efectului Coandă" — și-a transformat aripile în chip de disc, îngroșat la centru, pentru a putea adăposti echipajul, motorul și rezervoarele. Noua pasăre de fier... discoidală va prezenta, cel puțin după datele existente la ora actuală, multe avantaje față de avioanele obișnuite. Astfel, ea va avea posibilitatea să decoleze vertical, să rămînă în aer la punct fix sau să zboare orizontal cu o viteză superioară celei a sunetului.

Din nou pionierul avionului cu reacție își spune cuvîntul și poate că cel mai modern tip de avion din următorii ani ai omenirii va fi discul zburător Coandă..

PROSPECTUL PRIMULUI TURBOREACTOR. Acest prospect este un document important în istoria aviației: el a fost redactat și desenat de însuși inginerul Coandă, cu prilejul Salonului de aeronautică din Paris, în 1910. ←

SCRISOARE DIN S.U.A.

Nevinovatul de la

de Albert KAHN

Se împlinesc, la 22 august, 30 de ani de la asasinarea prin electrocutare a celor doi nevinovaţi, Sacco şi Vanzetti. 30 de ani de cînd americanii cinstiţi şi întreaga omenire progresistă şi-au dat seama că democraţia şi justiţia americană n-au fost altceva decît un mit care s-a spulberat definitiv o dată cu această crimă odioasă. Şirul neîntrerupt de crime avea să culmineze în 1953 cu asasinarea soţilor Rosenberg. Iar acum se înfăptuieşte încă una în acea stîncă a iadului, în acea terifiantă închisoare Alcatraz, a fost aruncat pentru 30 de ani un alt nevinovat: savantul american Morton Sobell. Tocmai despre aceasta şi despre lupta care se duce în prezent în S.U.A. pentru eliberarea lui Sobell, ne relatează în scrisoarea sa cunoscutul scriitor american Albert Kahn.

Nu demult Helen şi Morton Sobell au împlinit 12 ani de căsătorie. Acest moment i-a găsit despărţiţi printr-o distanţă de trei mii de mile unul de celălalt; ea se afla la New-York, iar el în închisoare, pe o mică insulă stîncoasă din golful San Francisco.

Această separare forţată nu reprezenta însă ceva nou pentru ei, întrucît în decursul căsniciei lor cei doi soţi au stat mai mult despărţiţi decît împreună. Au trecut aproape şapte ani de cînd Morton a fost răpit din Mexico City de către agenţi plătiţi ai F.B.I.-ului, fiind învinuit, împreună cu soţii Rosenberg, de fapte imaginare şi condamnat la treizeci de ani de temniţă.

În fiecare lună Helen Sobell vine să-şi vadă soţul la închisoarea Alcatraz. Sub supravegherea unui gardian, ea intră într-o încăpere goală, înconjurată din trei părţi de gratii; a patra parte constă dintr-un perete de oţel în care sînt montate ferestruici cu geamuri groase de sticlă. Helen îl priveşte pe Morton prin unul din aceste ochiuri şi vorbeşte cu el la telefon. Uneori, cînd lumina este deosebit de palidă, abia îi poate distinge trăsăturile.

Călătoria la închisoare este costisitoare şi de aceea Helen aranjează în aşa fel lucrurile încît să-l poată vizita de două ori pe Morton la Alcatraz la sfîrşitul unei luni şi la începutul lunii următoare.

Despre condiţiile infernale de viaţă de la Alcatraz, închisoare pe care senatorul William Langer o denumeşte „iadul cel mai rău dintre toate", s-au spus multe, dar imaginaţia e slabă în comparaţie cu realitatea cumplită şi pentru cei ce nu au cunoscut-o e greu să-şi închipuie cum este viaţa pe „stîncă". Voi relata o întîmplare care vă va ajuta să înţelegeţi. Nu demult a evadat de acolo un deţinut. După puţină vreme el a fost descoperit tot pe insulă, ascuns într-o peşteră de pe ţărm. S-a aflat că omul nu ştia să înoate. Cu alte cuvinte, el ştia că nu are nici o şansă de scăpa de pe insulă. Dar nu a mai putut suporta închisoarea, şi a simţit nevoia să fugă, fie şi la o distanţă de numai cîteva mile.

Securitatea „maximă" pentru a-zişii criminali incorigibili, de

„Insula diavolului american", aşa este numită stînca masivă şi cenuşie ce se ridică în faţa golfului San Francisco. Aci, în sinistra închisoare Alcatraz, înconjurată de mare, păzită de înalte turnuri înzestrate cu mitraliere, F. B. I.-ul vrea să-l distrugă moraliceşte şi trupeşte pe savantul Morton Sobell, condamnat nevinovat la 30 de ani de temniţă.

Morton Sobell, însoţit de un agent al F.B.I.-ului, în timp ce era transportat la închisoarea Alcatraz.

În Alcatraz are un singur scop, cît se poate de clar: distrugerea spiritului. Închisoarea nu este altceva decît o monstruoasă colivie unde oamenii trebuie să devină animale lipsite de raţiune. Însăşi situarea închisorii departe de pămînt are o semnificaţie simbolică. Prizonierii sînt ruptă de orice contact posibil cu lumea înconjurătoare, tot aşa cum sînt lipsiţi pînă şi de cele mai obişnuite „privilegii" din alte penitenciare. Deasupra lor planează veşnica ameninţare a carcerei. La fiecare uşă prin care trec, ei sînt percheziţionaţi de gardieni. Viaţa lor se scurge într-o permanentă înjosire şi monotonia ucigătoare..

Şi cum suportă paşnicul învăţat şi savant Morton Sobell toate acestea?

„El nu a încetat să existe ca om — spune Helen cu mîndrie reţinută — ci creşte şi se îmbogăţeşte sufleteşte. El ştie să găsească fiecărui lucru cîte un înţeles. Şi ascultînd ce-mi spunea Helen despre Morton, mi-am amintit de un film despre alpinism, pe care l-am văzut de curînd. Mă minunasem atunci de felul cum alpiniştii se slujeau de cele mai mici fisuri şi găuri din stîncă, de ieşiri de-abia vizibile, pentru a se agăţa cu degetele sau cu vîrfurile bocancilor, pentru a se ridica şi mai sus în tentativa cucerirea piscului. Aşa, îmi dau seama, s-a petrecut şi cu Morton Sobell. Sălţindu-se zi de zi cu curaj şi hotărîre, pe cîte un suport minuscul, el se caţără şi cucereşte muntele supliciului său.

Ce-şi vorbesc aceşti soţi în timpul întîlnirii atît de scurte, o dată pe lună? Prin zidul de oţel care îi desparte, ei vorbesc despre întîmplări obişnuite, lucruri dragi amîndurora.

Înainte de ultima ei vizită Helen i-a trimis lui Morton pro

O susţinută campanie pentru eliberarea lui Morton Sobell desfăşoară mama acestuia, Rose Sobell, care, străbătînd oraşe şi ţări, vorbeşte despre nevinovăţia fiului ei şi organizează acţiuni pentru eliberarea acestuia. În fotografie, Rose Sobell, cutreierînd străzile Romei, cu chipul fiului ei

gramul unui concert ce avea să fie organizat de Comitetul Sobell din San Francisco. „Ascultă muzica lui Dvorak — i-a sugerat el la întîlnire. O vei înţelege şi mîine mai bine".

Ei discută despre concepţia lui Erich Fromm, autorul cărţii „Arta de a iubi", asupra deosebirii dintre dragostea mamei şi cea a tatălui

Alcatraz

față de copii. „Fiindcă veni vorba de dragoste — spune Morton — m-am gîndit la maxima „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți". Știi, asta înseamnă mai mult decît să-ți iubești aproapele. Dacă te gîndești bine, îți dai seama că implică și respectul față de tine însuți".

Și, ca orice părinți, ei vorbesc și despre copiii lor, despre fiul lor Marc, care a împlinit opt ani în iunie, și despre Sidney, fiica Helenei, care are optsprezece ani

Apoi, după un răstimp, Morton spune: „Vizita ta se apropie de sfîrșit; iată ceea ce este întotdeauna trist".

El nu are ceas și de aceea Helen îl întreabă: „de unde știi că e pe sfîrșite?"

Aud autobusul apropiindu-se.

- Cum? Eu nu aud nimic.

— Aici îți dezvolți simțurile, îi explică Morton. Motorul electric, de exemplu, este oprit în fiecare seară la ora nouă și toate luminile se sting în celule. Uneori nu poți să-ți amintești dacă becul tău ardea în momentul cînd s-a închis motorul sau nu. Dacă ardea și rămîne așa, în zorii zilei, cînd motorul este din nou pus în funcțiune, lumina îți va cădea drept în față, orbindu-te. Ei, bine, eu am ajuns să mă orientez chiar și în întuneric.

Și apoi, iar ca în atîtea rînduri, ei își spun la revedere prin telefon și se privesc prin gemuleț...

Apoi o barcă sumbră, cu pereții scorojiți, purtînd inscripția „Gardianul Johnson", o duce înapoi pe Helen, împreună cu alți pasageri. La pupa bărcii fîlfîie în vînt drapelul american...

Cu o săptămînă înainte de aniversarea pomenită la început, avocații lui Sobell au înaintat Curții Federale de Apel o cerere de acordare a unei audieri care să aibă ca urmare reluarea procesului. Cererea lor se întemeia pe faptul că, la procesul lui Sobell, guvernul, pentru a obține condamnarea lui, folosise cu bunăștiință mărturii false, precum și pe faptul că, datorită răpirii lui Sobell din Mexico City, Curtea, care l-a condamnat, nu avea nici măcar dreptul să-l judece.

Printre avocații care au intervenit la Curtea de Apel în favoarea lui Sobell se numără și dr. Luis Sanchez Panton, profesor de drept la Universitatea din Mexico și fost ministru al Educației din statul Mexic. Departamentul de stat al S.U.A. a refuzat la început să-i acorde o viză doctorului Panton, dar puternicele proteste exprimate de ambele părți ale frontierei l-au silit să permită avocatului mexican intrarea în țară. „Eu nu am fost de acord să pledez — a declarat el în fața Curții de Apel — pînă nu am fost eu însumi convins de justețea cauzei și totodată pînă nu am văzut în aceasta interesul țării mele de a-și apăra prestigiul și suveranitatea". Răpirea lui Sobell, din Mexico City de către agenții guvernului american — a declarat de asemenea juristul mexican — este un act de violență contrar legilor care guvernează țara noastră.

Și, a adăugat el, poliția americană „pare a fi uitat că Mexicul este o țară suverană, independentă, care se conduce după propriile-i legi, tot atît de avansate ca și cele ale oricărei alte țări". Bineînțeles, Curtea de Apel și-a rezervat dreptul de a se pronunța asupra cazului..

Dar acțiunea pentru revizuirea procesului lui Morton Sobell s-a transformat într-o adevărată campanie, a cărei amploare crește din zi în zi.

Peste o sută de personalități de vază au adresat recent o scrisoare președintelui Eisenhower, cerîndu-i să dea dispoziții procurorului general pentru revizuirea procesului. Printre semnatarii scrisorii se numără fostul guvernator al Californiei, Olson, care i-a eliberat pe Tom Mooney și Warren Billing; laureații premiului Nobel, Emily Green Balch, dr. Harold C. Urey și Linus Pauling; cunoscutul comentator Elmer Davis; dr. Paul Roberts de la Catedrala Episcopală din Denwer; scriitorii Waldo Franko și Lewis Mumford; savantul William Appleman Williams din Oregon; Robert Kenney, fostul procuror general al Californiei... Ministrul de Justiție însă se opune cu îndîrjire redeschiderii procesului Sobell, iar Curtea de Apel din New-York a respins recent cererea făcută în acest sens de avocatul lui Sobell. Cererea se află în prezent la Curtea Supremă.

Un lucru devine din ce în ce mai clar și anume că actualii tirani din America nu vor mai putea mult timp să stăvilească valul crescînd de cereri pentru o nouă cercetare a probelor acestui proces. Și atunci cînd probele vor fi analizate din nou, milioane de americani vor afla adevărul asupra strigătoarei nedreptăți făcute lui Sobell și a monstruoasei crime comise împotriva soților Rosenberg.

Soția și fiul lui Sobell, în grădinița casei lor din New-York, puțin timp înainte de întemnițarea lui Sobell.

Libertate lui Morton Sobell! În golful San Francisco, în fața teribilei fortărețe Alcatraz, cîțiva luptători pentru eliberarea lui Sobell au scris această inscripție. Este un mic, dar semnificativ aspect al marii campanii ce se desfășoară în S. U. A. pentru eliberarea savantului întemnițat.

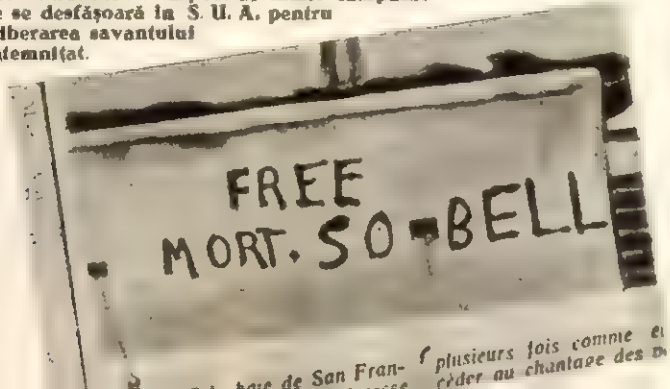

Bertrand Russell

Filozoful englez Bertrand Russell a publicat în ziarul „Manchester Guardian" o scrisoare în care demască în fața opiniei publice mondiale mîrșava înscenare a justiției americane și cere să se facă dreptate lui Morton Sobell.

„Cazul lui Sobell — arată Bertrand Russell — poate fi rezumat astfel: el a avut un prieten intim, anume Elitcher. Acesta a declarat, sub jurămînt, că n-a fost niciodată comunist. F.B.I.-ul a descoperit că jurămîntul fusese fals și i-a pus în vedere lui Elitcher că nu poate scăpa de pedeapsă

MORTON SOBELL

decît denunțînd alte persoane care s-au făcut vinovate de activitate „trădătoare" (s.n.). Elitcher s-a hotărît să-și scape pielea, denunțînd pe prietenul său Sobell. În timp ce F.B.I.-ul și Elitcher negociau această afacere murdară, Sobell, soția sa și cei doi copii ai săi erau în Mexic. Lui Sobell i-a venit mai întîi ideea să nu se mai înapoieze în S.U.A., dar pînă la urmă s-a răzgîndit. F.B.I.-ul, care spera să-l poată prezenta ca fugar, a aflat despre hotărîrea sa. Pentru ca această ultimă teză să nu fie infirmată, F.B.I.-ul a închiriat cîțiva gangsteri care l-au răpit pe Sobell și familia sa, transportîndu-i pînă la frontiera americană. Aci ei au fost predați grănicerilor, care, în mod fals, au scris pe pașapoartele lor: „expulzați din Mexic"; aceasta deși guvernul mexican nu știa nimic despre răpire și nu manifestase nici o intenție de a-i expulza. La proces n-a existat nici o probă împotriva lui Sobell. Dar judecătorul a declarat juriului că nu poate crede în același timp și pe Sobell și pe Elitcher. Acesta din urmă, pentru că jucase un rol folositor (guvernului), n-a mai avut neplăceri pe chestia sperjurului și, deși era cunoscut ca sperjur, tot ce a declarat împotriva lui Sobell a fost considerat ca adevărat.

Oamenilor nu le vine să creadă cînd li se spune că cei mai mulți dintre germani n-aveau habar de atrocitățile naziste, dar eu sînt sigur că majoritatea americanilor nu cunosc atrocitățile comise de către F.B.I. Ei nu cunosc tehnica-standard, folosită de către aparatorii ai ceea ce se intitulează cu obrăznicie cinică „lumea liberă".

În încheiere Bertrand Russell cere autorităților americane să înțeleagă că sute de mii de oameni de peste hotare, aflînd despre asemenea înscenări odioase, se transformă *„dacă nu în comuniști, cel puțin în neutri sau în adversari ai politicii atlantice. Pentru aceste considerente de politică generală și din motive umanitare* — scrie Russell — *e de sperat că se vor lua măsuri pentru ca F.B.I.-ul să fie înfrînat. Ar fi un bun început în acest sens, ca Morton Sobell să fie eliberat sau măcar să i se revizuiască procesul".*

CĂLIMĂNEȘTI

Locomotiva gîfîie din răsputeri, apoi își încetinește mersul și, cîteva clipe mai tîrziu, se oprește istovită. Călimănești. O gară măruntă de munte, ghemuită parcă de teama unui uriaș masiv stîncos care tîșnește amenințător și majestuos chiar la cîțiva metri în fața sa.

Bătrînul șef de gară ne întîmpină fluturînd un fanion care, odinioară, bătea probabil în roșu.

Am poposit în Călimănești foarte devreme. Cînd umbrele nopții se mai găseau încă în sfadă cu cele dintîi raze sfielnice care dibuiau prin iarba jilavă, mărgăritarele de rouă. Aburii străvezii, văluri nesfîrșite de mireasă, se destramă treptat, după ce lunecă fără grabă pe oglinda Oltului.

Inima stațiunii se găsește dincolo, pe celălalt mal al Oltului. Aici, pe partea gării, se găsesc presărate doar cîteva case și vile tăinuite în verdeață. Ne întindem pe iarbă, nerăbdători să se ridice ziua. O oră, două, poate. Dăm să trecem Oltul. Un pod plutitor, un bac minuit cu pricepere de un cîrmaci, taie de-a latul apa învolburată și după cîteva clipe, iată-ne de cealaltă parte. E încă devreme, dar o gloată de copii se zbenguie pe mal, în apă, sau chiar pe bac, jucîndu-se de-a Robinson Crusoe...

La cură

Lăsăm în urmă plaja, deocamdată pustie, și nu îndestul de amenajată, pășim peste podul mare, impunător și trainic, și ajungem în centrul Călimăneștiului. În stînga, două sanatorii, două clădiri gemene. Peste drum, în mijlocul unui parc împresurat de straturi cu flori multicolore, se ridică sanatoriul Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale.

Fiecare stațiune, măruntă sau cu faimă, își are farmecul și caracteristicile ei. În Călimănești te lovești de oameni de toate vîrstele, purtînd în mînă paharul cu apă de izvor. Un tub subțire de sticlă, curbat, îi ajută să bea lichidul din pahar: apă de Căciulata, apă de Păușa, apă de Călimănești. O întreagă armată de tuburi și pahare defilează pe stradă, pe alei, prin parcuri, încă din primele ore ale dimineții. Aceste promenade matinale au fost numite de către cei sosiți la cură „plimbări gastrice".

Deși apele minerale sînt aduse chiar la sanatoriu, cei mai mulți preferă să le bea direct de la sursă.

Pînă către orele opt dimineața, în stațiune domnește o liniște desăvîrșită. Nimeni nu scoate un cuvînt. Toată lumea bea ape. Izvorul și cantitatea de apă le prescriu medicii. Din păcate, unii și le prescriu singuri... Un prieten întîlnit la un izvor mi-a povestit pățania colegului său de cameră. Dorind să termine mai curînd tratamentul, bolnavul cu pricina, în locul celor 200 gr de apă cît i s-a prescris zilnic, a băut 400! Să termine tratamentul în jumătate de timp! Acum, cealaltă jumătate din timp o petrece la spital. Un altul, s-a dovedit mai inventiv. El putea fi văzut în fiecare dimineață lîngă izvor, cu tubul în gură, sorbind cuminte apă de izvor; pînă cînd s-a dat în vileag că apa era de fapt țuică...

Cazuri nu prea frecvente. Majoritatea celor intrați la tratament respectă cu sfințenie cura de ape.

Serie după serie, sute și sute de oameni din toate colțurile țării își află aici lecuirea afecțiunilor de stomac, iar în orele libere se bucură de numeroasele distracții: cinematograf, club, seri dansante, excursii, care fac tratamentele mai plăcute și apele mai ușor de băut.

Odinioară și astăzi

Vechiul Călimănești, orașul vechi, își are primele începuturi, rătăcite în negura veacurilor. Se știe că prin 1624 Matei Basarab a clădit aici prima fabrică de hîrtie din Țara Românească, „Moara de hîrtie", cum i se spunea pe acele vremi. Astăzi, pe strada principală, ce taie orașul în două, se resfiră de o parte și de cealaltă case cu patina vremii tipărită bine pe față dă. Multe magazine, cooperative, restaurante, „Pronosport", „Loto", precum și alte unități cuvenite unui oraș. De pe strada principală se desprind străduțe lăturalnice, care se reped în jos, către malul Oltului, iar de partea cealaltă, se pierd în poalele munților.

Călimăneștiul vechi se continuă cu orașul nou, stațiunea propriu-zisă, cu sanatorii mari în cîteva etaje, parcuri, vile cochete presărate pe malurile Oltului și insule de verdeață, pînă departe, spre Căciulata. Căciulata este, de fapt, o alungire a Călimăneștiului, cu vile sfioase, curate și vesele. La marginea Căciulatei, vizavi de izvorul mare, înconjurat de un parc îngrijit, care se termină chiar în buza Oltului, se înalță un sanatoriu modern.

Frumusețea fără seamăn a regiunii, ca și faima izvoarelor sale au atras aici încă din vechi timpuri sumedenie de suferinzi. De efectul tămăduitor al apelor s-a aflat pentru întîia oară, prin 1848, cînd călugării de la Cozia, poposind pe aici, își potoleau setea din niște „băltoace". Dintre ei, unii bolnavi de stomac sau rinichi constatau surprinși că se lecuiseră. După unele date aflate și în monografia doctorului Olănescu, în 1873, la Expoziția din Viena, la standul „Colecția apelor de cură", se aflau la loc de cinste apele de Călimănești-Căciulata. Napoleon al III-lea, fiind suferind, după ce a zăbovit vreme îndelungată prin toate stațiunile europene, și-a găsit vindecarea cu ape de Căciulata.

Treptat, faima stațiunii a răzbătut peste fruntariile țării și, an

Podul plutitor, un bac minuit cu pricepere de un cîrmaci, taie de-a latul apa învolburată a Oltului...

Toată „lumea" bea ape.

de an, poposeau aici străini de pretutindeni. Au prins să răsară vile și hoteluri. În 1881 au fost construite primul hotel și pavilionul băilor. Vizitatorii se arătau încîntați. Apele, priveliștile, monumentele istorice, ca Mănăstirea Cozia ridicată de Mircea cel Bătrîn sau Schitul de lemn din ostrovul Călimăneștiului, durat în 1522 de Neagoe Basarab, toate se întreceau în a dărui răsfățaților banilor concedii de neuitat.

Actualul sanatoriu al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, în care își găsesc astăzi leacuirea sute de truditori, era altă dată un hotel aparținînd societății „Govora-Călimănești", conduse de o mînă de afaceriști. Camerele se închiriau încă din ianuarie și ajungeau pînă la 600 lei pe zi. O baie se plătea cu 80 pînă la 100 de lei.

Ne-am întins la vorbă cu Nicolae Iosifescu, portar la acest pavilion din 1926. Își deapănă din caierul aducerilor aminte și rămîi uluit de cîte se întîmplau odinioară în acest hotel. În răgazul dintre chefuri se încheiau și se desfăceau afaceri, se țineau consilii de miniștri și consilii de administrație. Gavrilă Marinescu descindea adesea cu două amante deodată să-și petreacă vacanța „o lună de miere cu fiecare dintre ele", cum îi plăcea lui să se laude, vacanță sfîrșită totdeauna cu o păruială în toată regula între curtezane. Un fost subsecretar de stat al Prezidenției, după ce mistuise o apreciabilă avere la jocurile de cărți într-o noapte lungă și ghinionistă, l-a bătut măr pe portar, cerînd și ajutorul poliției, pentru că nefericitul plătise cîțiva gologani mai mult pentru o sticlă de oțet pe care ministrul o ceruse ca să-și răcorească fruntea încinsă!

Dar cîte nu s-au petrecut în umbrele holurilor în care chefuia „elita" bucureșteană. În zece ani, între 1930 și 1940, au venit la un loc în Călimănești mai puțini muncitori sau umili funcționari decît sosesc acum într-o singură săptămînă.

S-a risipit fumul acelor ani. Fostul hotel, înnoit și devenit mai încăpător, își deschide larg ușile: vilele statornicite cîndva pentru speculă își au astăzi alți vizitatori: oameni ai muncii, care vin aici trimiși de Asigurările Sociale, de Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, de sindicate. Bătrînul castel, fost al familiei Cantacuzino, care odinioară găzduia în camerele sale fără număr doar cîteva fantomatice „vițe" — ce-și iroseau aici trei, patru săptămîni pe an, în nădejdea că aerul și apele stațiunii o să le pună viață în trupurile sclerozate de prea mult huzur și trîndăvie — aparține, la rîndu-i, celor ce muncesc.

*

Pe înserat, la înapoiere din Căciulata, ne-am oprit în dreptul vilelor „Aurora" și „Florile". Cățărate

Pe malul Oltului se înalță bătrînele ziduri ale Cozlei.

Cățărate pe un ciot de stîncă, vilele „Aurora" și „Florile" par două jucării lucrate din cuburi de lemn colorate

pe un ciot de stîncă, par două jucării lucrate din cuburi de lemn colorate. Am urcat pe scările săpate cu migală în piatră. De pe terasă, măreția peisajului te copleșește. Privirea se pierde fără opreliște, hăt, departe, pe firul argintiu și fără capăt al Oltului, străjuit de dantela neregulată a munților.

Doi tineri, soț și soție pesemne, alături de noi, sînt covîrșiți deopotrivă de tabloul desfășurat în fața ochilor noștri. O bunicuță cu obrajii stafidiți, cu ochelarii căzuți pînă pe vîrful nasului, aplecată deasupra unei măsuțe de pai, scrie, înghinind domol fiecare cuvînt așternut pe hîrtie. Contravenim, pentru o frîntură de timp, la articolul de lege care garantează secretul corespondenței și furăm cu privirea cele cîteva rînduri: „Dragă Gheorghe al meu, azi dimineață am băut apele calde, altfel medicii îmi fac viața amară. Acum mă odihnesc pe terasă. Ionică a trimis o ilustrată la fabrică. Ei se găsesc lîngă mine, și Ionică, și noră-mea, și de cîteva clipe și un necunoscut care trage cu coada ochiului la ce îți scriu, așa că o să termin mai tîrziu, după ce pleacă..."

I. AVIAN

Fotografii de A. MIHAILOPOL

CĂCIULATA

SCRIITORI și CĂRȚI

Inima bătrînului Vezuv

Mihai Beniuc și-a definit de mult, în complexul liricei noastre, un profil distinct, relevat în valori și ipostaze deosebite de către fiecare volum încredințat pînă acum tiparului. E, mai ales, poeticitatea, măsurismul și neîntrerupta vrere artistică a unui om și scriitor organică la problemele vitale contemporane, lirica sa comunică un permanent mesaj umanist; inima sa cunoaște și revoltă, și bucuria, și dorul, și amărăciunea. Beniuc rămîne încă mereu - aceasta se vede și în ultimul său volum - poetul vibrînd la o înaltă tensiune. Potrivit sentimentelor ce le încearcă, poetul, de astă dată, se asemănă Vezuviului, care păstrează în adîncurile lui, indiferent de anotimp sau de aparențe, o inimă nemăsurată (*Inima bătrînului Vezuv*), elocvității care sună în țărie o doină pentru nepoții lui Horia (*Bătrînul de Crișuri și ...*) o stihuire de foc ce se mistuie „în viața noastră zbuciumată (*Stihuri de foc*) profetului „vestind minunii ce caută chip și nume" (*Vestitorii*).

Mihai Beniuc

Volumul „Inima bătrînului Vezuv" reliefează și de astă dată prezența poetului în actualitate; amplitudinea poemelor adunate aici nu văzut intîi luminatiparului într-o epocă recentă, cînd unii poeți erau cuprinși, la noi, de ispite evazioniste, cîntînd pe meridiane desfăcute de sol, preferînd cromatica tonurilor și liniei neangajante. *Inima bătrînului Vezuv* apare astfel, în contextul literaturii noastre actuale, ca o replică la adresa acelora care nu acordau legitima însemnătate poeziei militante, izvorînd din conștiința trează a creatorului ce se simte mereu soldat în linia întîi a socialismului.

Desigur, nu toate poeziile din volum ating un nivel maxim de realizare estetică: unele par încă nefinisate, altele reiau, în manieră mai puțin izbutită, teme tratate superior, în alte volume, anterioare. Sînt însă cîteva poeme (și nu puține) care pot sta alături de cele mai realizate opere create de-a lungul anilor de către Mihai Beniuc. Spațiul ne împiedică să lăsăm asupra lăturora. Am amintit însă, printre ele, remarcabila baladă ce înfățișează creșterea puterii populare în țară, *Și bucuria Vlădimir*, ori sinteza autocaracterizare din *Bătrînul de Crișuri și ...*

Bătrînul pe Crișuri și pe O...
Cornul lunii l-a ...
Și pe umeri noaptea, neagră mantă
Și la brîu ve'a dalbă de amantă

...
...
...
Iar le sun cînd se dezgheață zorii
Ies la lucru lotă neprețuit
Eu atunci mă sch...
Și le sun o doină din țărie

ori emoționanta evocare a lui Nicolae Labiș, în *Moartea porților tinăr*, din care citim

Și cerbii stăteau pe stînci
Pe...
Luceau...
Din văi cu umbre ...

Dar tînărul, un crin...
Crăiț de ghe...
Semănînd pe ...
Plutea plăpînd...

sau, în fine, aceste versuri nu mai puțin semnificative, desprinse din poemul ce a împrumutat titlul său volumului.

Liniștea lăcerea e și ...
Și e nea pe creștetul Pleșu.
Iosă-n mezul munților mă ...
Inima bătrînului Vezuv!

Inima aceasta pulsează în frecvențe vers al volumului. Sensibilă la problemele veacului, cunoscînd gama vibrată a sentimentelor, de la dragoste pînă la ură, să va roși, neîndoielnic, și alte numeroase cîntece ale epocii noastre, pentru că, spune Beniuc în ultima terțină a poemului *Piedestal*

... m-am zbătut și m-am muncit mereu
Cu cei de jos la bine și la greu
Și voi trăi în inima mulțimii

Aurel MARIN

Mihai Beniuc — Versuri — E.S.P.L.A.

Nuvelele unui scriitor german din R.P.R.

Chiar dacă nu sînt cele mai semnificative, nuvelele lui Erwin Wittstock — „*Fiul vitrinarului*" și „*Mieșken și Rieșken*" — traduse în românește și apărute în colecția „Luceafărul", redau interesantă măsura talentului și a bunei de idei pe care le include în ansamblu opera acestui original scriitor de limbă germană din țara noastră.

Erwin Wittstock

Wittstock este prin excelență un nuvelist sau, mai bine zis, un povestitor, adică un creator care folosește cu economie descrierea, preocupat în primul rînd să înfățișeze caractere bine conturate. În măsura în care elementele exterioare povestirii sînt condensate, în aceeași măsură profunzimea sentimentelor devine mai evidentă. Aproape fără a avea pe eroi, Wittstock pătrunde în viața eroilor săi, îi urmărește cu migală unui pasionat cercetător al sufletului uman, adună amănunte semnificative, pentru ca să ne ofere, în cele din urmă, un tablou complet de reacții și atitudini menite să sugereze artistic problema abordată.

În „*Fiul vitrinarului*" conflictul țesește din dezvoltarea unei chinuitoare probleme de conștiință: pentru a-și putea continua studiile, eroul, Ludovic Molnar, este nevoit să accepte postul de pedagog în casa contelui Maku și obligat să-și ascundă originea și să nu divulge existența părinților săi, care trăiesc ca argați pe latifundiile aceluiași conte. În „*Mieșken și Rieșken*", după ce am asistat la îngemănarea aproape totală a chinuitei vieți a două surori, participăm la nașterea unui sentiment aproape nebănuit la aceste două fiice ale pescarului aspru în care trăiesc. Rieșken va părăsi de bună voie casa părintească, pentru ca sora ei, Mieșken, să-și poată realiza visul ei de fericire.

Ca în majoritatea povestirilor lui Wittstock, descoperim și aici, pe fondul fericirii individuale, forțele sociale care se contrapun acestei năzuințe. Ludovic Molnar nu-și va reînnoda părinții de dragul tinerei contesse, el se va contopi cu soarta tragică a bătrînilor, împlinși pînă în pragul morții de mentalitatea obîrșiei a latifundiarului. Iar Rieșken deși autorul nu ne o spune în mod explicit, va înțelege existența în mijlocul căreia părinții și munca epuizantă de pe nemărginita - în vechea orînduire nu pot avea așteptări alte un fel de satisfacție. Exprimînd aceste două mesaje, înrudite între ele, Wittstock a zugrăvit sintetic o serie de puternice caractere. Descinzînd într-o oarecare măsură din tradiția literară a lui Thomas Mann, scriitorul nostru își conduce cu mînă sigură eroii spre un destin care nu va fi neîndoielnic în contradicție cu datele vieții, ale epocii în care sînt plasate povestirile.

Traducerea lui I. Cassian-Mățăsaru este onorabilă, deși, mai ales în „Mieșken și Rieșken", se simte că posibilitățile de transpunere ale talmacitorului nu s-au putut ridica pînă la concizia și sugestivitatea originalului.

I. VOITA

Erwin Wittstock - Fiul vitrinarului - Colecția „Luceafărul".

CONSEMNĂRI LITERARE

ȘI PE PLAN LITERAR în U.R.S.S. a căpătat o mare amploare sărbătorirea a 250 de ani de existență a Leningradului. Au fost publicate numeroase poezii, povestiri, pagini de jurnal etc. reunind imaginea literară și „personalitatea istorică" ale marelui oraș.

Paralel cu jubileul Leningradului, scriitorii din Uniunea Sovietică închină tot mai multe pagini Revoluției din Octombrie, de la victoria căreia se împlinesc anul acesta 40 de ani.

— PAGINILE PERIODICELOR LITERARE sovietice aduc o bogată recoltă de traduceri din poeții aparținînd diferitelor naționalități din U.R.S.S. Semnalăm traduceri din operele poetului bielorus Maxim Tank (*Zmeița*), ale scriitorilor tătari Enver Davidov (*Noul Mir*), A. Ishak și S. Hakin (*Octombrie*) și ale poetului moldovean Iosif Băițan (*Literaturnaia gazeta*).

— PRINTRE bogatele informații asupra literaturii aparținînd popoarelor lumii nu lipsesc știrile din țara noastră. Înotrecuta literatură (nr. 5 din 1967) printre altele, menționează volumul lui N. Labiș *Primele iubiri*. Deosebit de prețioasă, pentru noi, e traducerea supită a versurilor lui G. Topîrceanu datorită lui Ark. Steinberg. Prezentarea lui M. Gafița, tradusă în limba rusă, și poeziile *Noapte de Mai*, *Acceleratul* (în rusește *Expresul* a trecut), *Balada munților* și *Vin țiganiile la cring* edifică publicul sovietic asupra poeziei lui Topîrceanu.

Valeriu CIOBANU

Încep aceste rînduri cu o mărturisire: sînt superstițioasă. Nu mă sperie ziua de 13, trec degajată sub orice scară, mă întorc bucuroasă din drum, mai ales cînd e urît afară, și aprind cu tot focul țigara de la aceeași chibrit cu alți doi sau alți douăzeci, mi-e totuna, numai chibritul să ardă... Față de caraghioslîcurile astea am o atitudine indiferentă, civilizată și cu totul luminată.. În schimb, mi-e frică de cactuși!

Nu zău, nu rîdeți, că e serios: mi-a povestit o prietenă, Ileana, niște lucruri teribile despre un cactus din cauza căruia cîndva s-ar fi despărțit de bărbatul ei. De atunci, mă feresc măcar să trec prin fața unei case cu cactuși la geam. Ce, e glumă? Despărțire îmi trebuie mie? De-abia m-am logodit!...

Pînă aici a fost, cum s-ar zice, introducerea. Acum intru în subiect. Și în subiect intru cu o mătușă. N-are nici o legătură cu superstițiile, ci cu mama, a cărei soră este. Mătușa asta, care locuia la Caransebeș, s-a mutat astă-vară la București... și din toate lucrurile pe care o mătușă cu sentiment le poate aduce de la Caransebeș unei nepoate, ea mi-a adus un cactus!

Ei, spuneți dv. cum puteam eu să fugesc o mătușă, venită tocmai de la Caransebeș cu cactusul în brațe? Și ce cactus! Avea niște țepi ca niște sulițe, ca niște paratrăsnete!

L-am luat cu inima grea și l-am pus oftînd pe o măsuță. M-am gîndit să-i neutralizez efectele nefaste cu niște elemente pozitive din lumea vegetală. Am căutat deci în scuarul de peste drum, în Cișmigiu, în Grădinu Botnică și în pădurea Băneasa, am căutat zile, pînă m-am cocoșat, un trifoi cu patru foi. Dar n-am găsit, așa că am luat unul cu trei foi și cu puțină ață neagră i-am cusut o a patra foaie, de lucernă, că sînt neamuri. Așa cîrpit, l-am pus lîngă cactus. Dar nu l-am păcălit. În aceeași seară au început ghionoanele. Tot aranjînd trifoiul, am întîrziat la întîlnire (de fapt mai puțin de jumătate de ceas) și pentru asta Mircea, logodnicul meu, a stat bosumflat două ceasuri întregi... Am plîns toată noaptea... A doua zi am rezemat de ghiveciul cactusului, ierbarul fratelui meu: conținea și busuioc, și muștată, și elce, și tot ce vrei. Dar talismanele noastre ierboase nu l-au impresionat pe domnul

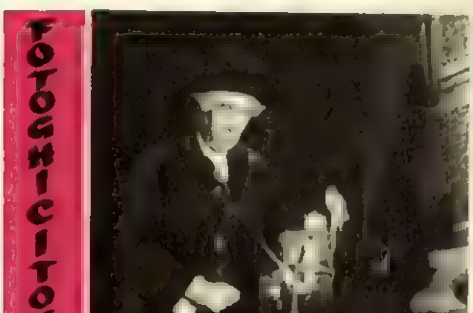

Cine o fi bătrînul flașnetar rătăcind pe străzi?

(Dacă veți privi cu atenție fotografia, veți recunoaște un cunoscut actor în viață).

Fotografie de R. RODA

(Răspuns la pag. 22)

ȚEPI de CACTUS

cactus. Iar peste două zile, Mircea mi-a telefonat că e reținut la serviciu și nu poate veni la cinema...

El zicea că nu poate veni, în schimb eu simțeam cum vine, cu pași grei și siguri ... despărțirea... Ca s-o opresc din drum, am cules de pe stradă o potcoavă și am plasat-o lîngă cactus, așa plină de noroi cum era, (se zice că nu-i bine s-o cureți).

Am chemat și un coșar, deși era vară și n-avea de ce să curețe sobele; de altfel, n-ar fi avut nici iarna, deoarece noi avem calorifer. Și nu pricep de ce s-a supărat și a zis că-mi bat joc de el. Da'tot i-am smuls un fir din perie! Și l-am sădit în ghiveciul cactusului. Poate crește din el un coșar mai puțin supărăcios!... Degeaba! În aceeași după-amiază Mircea a venit la ștrand neras, cu niște țepi mai dihai ca ai cactusului! Mi-a explicat el că n-a avut timp să se bărbierească, dar eu am înțeles că au început indiferența, răceala, plictiseala, că a venit, într-un cuvînt, despărțirea. Din mîndrie, i-am luat-o înainte, i-am spus tot ce aveam pe suflet și încă altele multe și i-am declarat că nu mai vreau să-l văd, că trebuie să ne despărțim!... Eram nenorocită și stăteam degeaba cu urechile ciulite la telefon! Cactusul îl făcea să sune numai pentru ceilalți membri ai familiei!...

M-am gîndit că tot răul cactusului stă în țepi și am vrut să-l tund, dar mi-era că se supără mătușă-mea dacă-l vede chel. Atunci i-am înfipt în țepi două file de ca-

lendar: una cu ziua de 13, cealaltă cu 7; la alegere, care-i place. I-am atîrnat o broșă în formă de păianjen, o poză cu un buburuz aducător de noroc și un mărțișor cu un cap de negru, să aibă și un concetățean, poate-l înduplecă. Toată instalația am legat-o apoi cu o fundă roșie, de deochi. Cactusul avea acum un aspect festiv de sorcovă veselă... Dar eu eram tristă și Mircea tăcea. I-am trimis o scrisoare drăguță în care-i cer iertare (mi-era greu să-i explic prin scris că numai cactusul era de vină). A trecut o zi și nu mi-a răspuns. Au trecut două. Desperată, m-am hotărît să dau cactusul, fie ce-o fi și zică mătușa mea ce-o zice! Mă pregăteam să i-l duc portăresei care, fiind în vîrstă de 65 ani, nu mai e expusă ghionionului în dragoste, cînd a sunat la ușă. Cu cactusul în brațe, am deschis. Era chiar portăreasa: îmi aducea un pachet și un bilet De la Mircea! Scria: „Sînt de acord să ne împăcăm. Dar ca semn de împăcare și ca

simbol al răutăților pe care mi le-ai spus, îți trimit ceva ce-ți seamănă: un cactus zis și limba soacrei".

ERNA ALBU

Filme noi

...Peste 150.000 de oameni înaintează încet spre Piața Palatului de Iarnă. Poartă prapuri, icoane, steaguri, unii intonează chiar cu smerenie rugăciuni bisericești. Popa Gapon și-a îndemnat poporenii să vie la „tătucul-țar", să-i ceară apărarea împotriva patronilor și negustorilor. Cum a decurs întrevederea? În așa fel încît „noaptea Sfîntului Bartholomeu", dată drept pilda celui mai groaznic măcel al Evului Mediu, și-a cîștigat un echivalent în secolul al XX-lea, în acea memorabilă zi de 9 ianuarie 1905, denumită „Duminica sîngeroasă".

Cu evocarea acestor cumplite evenimente începe filmul de mari proporții „Prologul", în care conflictul și destinele celor cinci sau șase personaje principale servesc la proiectarea într-o uriașă frescă a vieții maselor populare din Rusia țaristă. În slujba acestei idei artistice, regizorul Efim Dzigan a convocat toate mijloacele moderne ale tehnicii cinematografice: culoarea, ecranul lat, stereofonia. Experiența a reușit; „Prologul" își ia locul în galeria marilor filme istorice dăruite de cinematografia sovietică.

Filme noi

O vară neobișnuită

Rechemați în memorie un film văzut anul trecut. Se numea „Primele bucurii" și era ecranizarea romanului lui Konstantin Fedin. Filmul aducea în prim-plan povestea tînărului licean Kiril Izvekov, descria dragostea lui pentru fiica negustorului Meșkov, îi făcea cunoștință lui Kiril cu revoluționarul Ragozin și soția sa Xana. Ce au devenit acești oameni?

Regizorul Vladimir Basov răspunde întrebării în filmul „O vară neobișnuită". El readuce pe scenă eroii „Primelor bucurii" în același Saratov, de astă dată în plin război civil (vara 1919). Au ajuns toți la o vîrstă cînd hotărîrile se iau cu chibzuință și pentru totdeauna. Revoluția i-a pus pe toți să aleagă; fie că posedă sau nu o armă, ei se află pe baricade. Ca și romanul, filmul lasă neterminată povestea. Și mult timp după ce l-am însoțit pe drumul către front pe Kiril Izvekov, ne gîndim la soarta sa și a celorlalți eroi ai filmului

Filme noi

Prezentîndu-se la Festivalul Internațional de la Cannes (Franța) cu filmul „Canalul", cineaștii polonezi au stîrnit discuții foarte vii, cele mai multe favorabile acestei pelicule închinate memoriei unui grup de luptători antifasciști din Varșovia. Istoria acestui grup e tragică; unii chiar au ripostat că e prea sumbră. Insurecția armată din Varșovia anului 1944 a fost făcută însă cu atîtea sacrificii, a lăsat asemenea brazde de durere, încît e explicabil — deși nu și justificat total — pentru ce realizatorii filmului, așternînd pe peliculă această pagină de istorie, au lăsat ca doliul, tristețea fără margini și fără consolare să invadeze totul. Moartea pecetluiește firul existenței tuturor eroilor filmului; nu trebuie însă uitat că pînă în ultima clipă oamenii aceștia au luptat pentru viață.

Cînd au distins cu premiul special al juriului filmul „Canalul", desigur că cei zece „judecători" s-au gîndit tocmai la acest lucru. În cursul următoarelor săptămîni, cînd filmul „Ei iubeau viața" (Canalul) va rula pe ecrane, vom putea, la rîndul nostru, judeca hotărîrea juriului de la Cannes.

M M S.

FEROVIARA

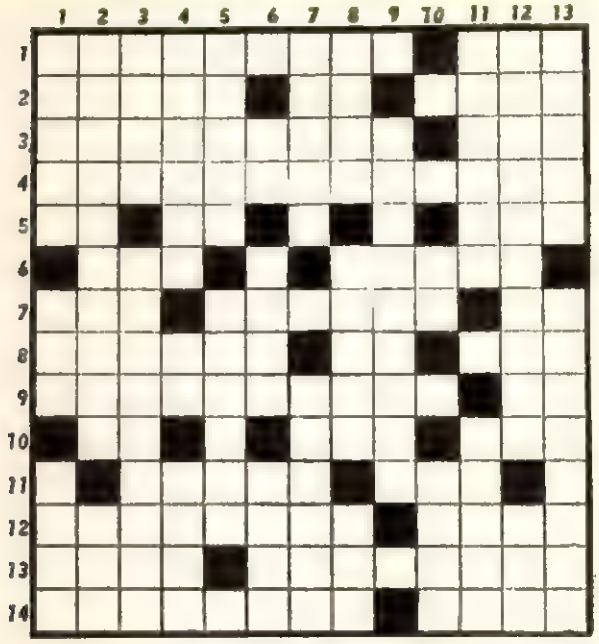

Orizontal: *1) Gen de transport pe căile ferate — Are un vagon special la majoritatea trenurilor de persoane. 2) Macagii — Amper oră — Material pentru un drum tematic. 3) A scrie „Tren de plăcere" — Aproape egali! 4) Film de pe premuri, în care o bună parte din acțiune se petrece într-un tren. 5) Zeii! — Pronume — Fluviu în Maroc. 6)... de Barbu, fosta cîntăreață de operă — Dispozitive care închid sau deschid un circuit. 7) Iubesc (lat.) — Așa cum dorește oricine să fie o călătorie — Terminație latină. 8) Supapa de la cazanul unei locomotive — Interjecție ardeleană — Localitate în Franța. 9) Trenuri care nu sosesc la timp — Unu la table. 10) Le are orice tren în față! — Cele douăsprezece divinități la Etrusci — Riu în U.R.S.S. 11) A scăpat din vedere — Oraș fenician. 12) Aparat cu ajutorul căruia se anunță părăsirea unei stații de către un tren și sosirea în următoarea — Locuri pentru așteptare în gări. 13) Gară în București — Un tip modern de tren. 14) Tren pentru călători — Rapid (pl.)!*

Vertical: *1) Ac la căile ferate — Prefix pentru păsări — Cînd semaforul arată roșu. 2) Distanța dintre muchiile interioare ale șinelor — Zeița tinereții și soția lui Hercule. 3) Persona din comedia „Coana Chirița în provincie" — Îți cere bilețul în tren. 4) Țară în Asia — Pronume — Orar feroviar. 5) Cunoscut „sportiv", subiect al unui cîntec interpretat de Irio Grigoriu — Obiect din fier, cu ajutorul căruia sînt prinse vagoanele între ele. 6) Unsoare — În „îmbrăcămintea" peștelui — „Eroul" principal al temei „feroviară". 7) Insula daneză — Care întrunește toate perfecțiunile (fem.) 8) Mijloc de a călători pe drumuri fără pulbere (pl.) — Antrenorul echipei de fotbal Locomotiva-București — Mod. 9) Serviciu feroviar extrem de important pentru economia națională. 10) Prepoziție — Armate. 11) A scăpa trenul — Atacant la Locomotiva-București. 12) Compozitor, autorul cîntecului „Trenulеț de Snagov" (2 cuv.) — Wagon... 13) Garnitură recent adusă la peron — Conducători de locomotivă.*

Cuvinte mai puțin cunoscute: DRA — DII — IOL — EBE — RAAGO — IGE.

POȘTA REDACȚIEI

Mocuța Mircea — Roșiorari. Ne bucură bunele dv. aprecieri în legătură cu revista noastră, pentru care vă mulțumim. Propunerile dv. sînt binevenite și le vom include în planurile noastre tematice. Mai scrieți-ne.

V. Fitimon — Răchițeni, Bacău. În limita spațiului și a tematicii rubricii noastre „Colțul fotoamatorului" vom răspunde la unele din întrebările puse de dv.

Gheorghiu C-tin — Tecuci și A. Dicu — Loco. Am luat notă de propunerile dv.

Lucian Cristescu — Fălticeni. Poezia dv. dovedește un oarecare meșteșug al versificației: ideea poeziei, însă, nu ni se pare clară.

C. Vițelaru — Rădăuți. Nu orice lucru care iese de la prima tipărire a condeiului este și publicabil. Fiți recruțător cu dv. și aplicați învățătura primei epigrame tiriniae.

A. Tănăsescu — Ploești. Aveți ușurință în versificație, dar de aci pînă la poezie, drumul este lung. Poate ne vom mai întîlni peste 2-3 ani...

Gh. Ghețan — Cluj. Caricatura dv. este construită pe o glumă veche. Încercați teme mai noi, actuale și realizați-le, totodată, artistic.

N. Cristea — Joița; N. Turchidide — București; A. Baghina Tr. Severin; V.P.—Lugoj; Marin Huganu — București. Versurile dv. nu întrunesc condițiile pentru a fi publicate.

N. Oprițoiu — Loco. Cercetați colecția revistei Flacăra pe anul 1954-1955. Veți găsi nenumărate pagini în care s-au publicat îndrumări privind dezlegarea diferitelor jocuri enigmistice. În viitor, asemenea îndrumări vor fi publicate pe larg în coloanele revistei de jocuri „Rebus".

Răspuns la fotoghicitoare

Artistul emerit Ion Iancovescu în rolul unui flașnetar dintr-un film nou ce se toarnă la studioul cinematografic „București", după schița „Două loturi" de I.L. Caragiale

SFATURI PRACTICE

O bună gospodină va cîștiga în ochii musafirilor și chiar în ai soțului obișnuit, dacă în zilele de caniculă va ști să prepare o înghețată *reușită*. Spunem *reușită*, pentru că—oricît ar părea de simplu — nu toate înghețatele preparate în casă reușesc. Uneori nici chiar cele preparate de... specialiști.

Or, spre a evita un eșec, iată cum trebuie să procedăm: Presupunînd că nu posedăm o sorbetieră (adică o ghiveci specială pentru înghețată), ceea ce nu e de loc rușinos, luăm două vase de bucătărie de mărimi diferite — atît de diferite, încît cel mai mic să intre în celălalt, lăsînd și un loc de jur împrejur pentru un strat gros de gheață. Dacă avem un hîrdăiaș de lemn cu care să înlocuim vasul cel mare, cu atît mai bine. Alături de aceste vase, dintre care cel mai mic trebuie să fie neapărat de formă cilindrică, mai luăm: un bloc de gheață (să ținem seama că se consumă în proporție de 7-8 kg la un litru de înghețată), lapte, ouă, zahăr, vanilie sau seamă de fructe, cafea, ciocolată (mă rog, după preferințe) și sare de bucătărie.

Punem să fiarbă, să zicem, un litru de lapte într-o cratiță separată și, cînd a dat bine în clocot, adăugăm un baton de vanilie tăiat în bucăți mărunte. Dăm la o parte laptele astfel preparat și-l lăsăm acoperit — ca să nu i se evaporeze și aroma de vanilie o dată cu aburi — timp de 15-20 de minute. Frecăm 8-10 gălbenușuri de ouă cu 300-400 grame de zahăr, la care e bine să adăugăm o linguriță de fecule (un praf alb ce se scoate din amidon și din cartofi), pentru a evita tăierea în timpul fierberii. Turnăm laptele vanilat, puțin cîte puțin, peste gălbenușurile frecate, amestecînd într-una. Punem apoi totul din nou la fiert la un foc potrivit, continuînd să amestecăm pînă ce constatăm că începe să se prindă de lingură un strat subțire de cremă. Luăm vasul de pe foc, dar continuăm cu amestecatul pînă ce începe să se răcească. După ce s-a răcit, turnăm acest preparat în vasul cel mic, cilindric, pe care-l introducem în vasul cel mare, far de jur împrejur împănăm cu gheață farfurioară, la care adăugăm sare în proporție de 350-400 gr la 1 kg gheață.

Astupăm cu multă grijă vasul ca să nu pătrundă în el sare și începem să-l învîrtim în gheață, evitînd mișcările bruște. Operația aceasta trebuie să dureze, fără întrerupere, timp de 25-30 de minute. De două-trei ori, în acest răstimp, deschidem vasul și desprindem cu lama unui cuțit stratul mai înghețat ce s-a prins de pereți, pe care-l amestecăm cu restul conținutului.

Cînd constatăm o suficientă congelare, nu mai învîrtim, dar lăsăm cel puțin încă o jumătate de oră să stea în vasul cu gheață. Bineînțeles, avem grijă ca gheața să fie împrospătată, pe măsură ce se topește, împreună cu cantitatea proporțională de sare.

Dacă vrem să obținem o înghețată de fructe, punem în amestecul de lapte și gălbenușuri, zeamă de fructe bine strecurată. Reușita acestei înghețate e în funcție de densitatea siropului folosit, adică de cantitatea de apă ce rezultă din fructe, cantitate care nu trebuie să depășească media de 28-30 la sută.

— La anul nu mă mai prinzi pe aici. O să-mi fac concediul la mare !!!

Desen de V. VASILIU

Vizitați

MAGAZINUL CENTRAL

str. C. A. Rosetti 5 *Tel. 5.93.12*

BOGAT SORTIMENT DE

PRODUSE INDUSTRIALE:

Țesături de lînă, bumbac, mătase, încălțăminte, galanterie, confecții, articole de menaj.

PRODUSE ALIMENTARE:

Coloniale, băuturi fine, mezeluri, măcelărie, pescărie, bufet, gospodina și cofetărie.

Deschis zilnic de la 7-22 și duminică de la 8-12.

ȘAH-ȘAH-ȘAH

Problemă de R. Kofman și L. Loșinski
Premiul III la al IV-lea campionat Unional de compoziție șahistă

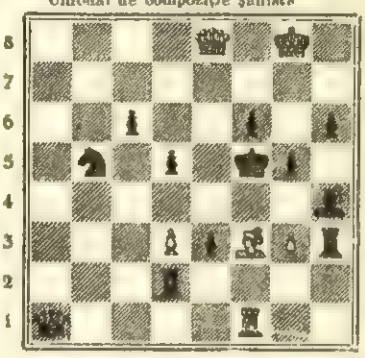

Mat în 3 mutări

(Alb: Rg8, De8, Tf1. Nf3, Pp.d3, g3. Negru: Rf5, Dal Td2, Th8, Nb4, Cb5, PP.c6, d5, e8, f6, g5, h6)

Soluția problemei din nr. 17

(M. Havel)

Prin *1. Cb6-d8!* albul amenință 2.Rg4 și 3.Th8 mat, sau 2.Ce8 și 3.Cc7, 3.C:f6 și 3.Te7 mat. Aparările negrului dau loc la următoarele variante: 1...Nb4 2.Ce8 Ne7 3.T:e7 mat; 1...0-0-0! 2.Cb8 + Rb8 3.T:b7 mat; 1...b6 2.Cc6 Ta7 3.C:f6 mat; 1.. Te8 2.Rg6 și 3.Th8 mat; 1...Td8 2.C:f6+ Rf8 3.Ce8 mat

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

ÎN JURUL GLOBULUI

GONG!

UN AN DE LA MOARTEA LUI BERTOLT BRECHT

ÎN ȚARA:

● În repertoriul noii stagiuni a Teatrului Municipal din Capitală a fost înscris „Cercul de cretă caucazian" de Brecht. Încredințînd montarea spectacolului regizorului Ionel Oiteanu, teatrul îi va facilita un voiaj de studii la Berlin, unde va cunoaște activitatea celor ce continuă aplicarea principiilor lui Brecht despre teatrul epic, la „Berliner Ensemble".

● Pentru spectacolul festiv de cinci ani de activitate a Teatrului de Stat German din Timișoara, a fost aleasă cunoscuta operă dramatică „Mama curaj" de Brecht. Pentru regia acestei dificile lucrări s-a apelat la artistul emerit Mauriziu Seckler, de la Teatrul Evreesc de Stat din București care a cunoscut, cu ani în urmă, și a militat pentru principiile teatrului brechtian.

PESTE HOTARE:

● Teatrul Vainemunne din Tartu (R.S.S. Estonă) pregătește punerea în scenă a „Cronicii războiului de 30 de ani", cum își subintitulează Brecht piesa „Mama curaj", una din cele mai puternice lucrări dramatice antimilitariste ale marelui dramaturg

● În editura pariziană

„L'Arche", a apărut traducerea integrală a operei dramatice a lui Bertolt Brecht. Piesele sînt cuprinse în cele 9 volume

● În repertoriul Festivalului de vară englez din York, care durează din iulie pînă în septembrie, a fost introdusă și piesa lui Brecht „Ioana d'Arc a abatoarelor". Cu ocazia prezentării piesei, s-a inaugurat și o expoziție documentară Brecht.

● S-a sărbătorit la New-York împlinirea a 2.000 spectacole cu vestita „Operă de trei parale" de Brecht și Weill

De la prima reprezentație la New-York, în 1932, și pînă la ultima montare, care ține afișul de peste doi ani fără întrerupere, spectacolul s-a bucurat de un uriaș succes

● Regizorul Roger Planchon din Lyon (Franța) a înscenat pînă acum trei piese de Brecht: „Bunul suflet din Se-cuan", „Excepția și regula" și „Cercul de cretă caucazian"; acum existudiază „Zilele Comunei"

● S-a reluat munca de turnare a filmului „Mama curaj", întreruptă din cauza morții lui Brecht, care conducea echipa de filmare. Regia a fost preluată de Erich Engel, regizor la „Berliner Ensemble" și unul dintre discipolii cei mai de seamă ai marelui scriitor.

● A apărut pe ecranele vieneze filmul „Domnul Puntila și sluga lui Natti", realizat după piesa lui Brecht. Regia aparține lui Cavalcanti, cunoscutul regizor brazilian, iar scenariul a fost redactat de Vladimir Pozner. În rolurile principale apar Curt Bois, Heinz Engelmann, Edith Prager și Maria Emo.

GONG!

UN MOMENT din copilăria zbuciumată a marelui Gorki redă sculptura la care lucrează sculptorul sovietic Andrei Kikin, în întîmpinarea celei de-a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

DOUĂ EROINE. Comitetul Internațional al Crucii Roșii a conferit medalia „Nightingale" unor surori de caritate nord-coreene. Eroina *Kook Shin Bok* (în stînga) s-a remarcat prin faptul că a salvat 100 de soldați sub focul bombardamentelor. *Li Miung Fu* (în dreapta) a ajutat unui chirurg să efectueze peste 1000 de operații pe front.

O AVALANȘĂ de mari proporții a pricinuit moartea unui grup de nouă alpiniști italieni care efectuau o ascensiune în munții Elveției. Cuprinși de torentul năvalnic al coloșilor de zăpadă ei au căzut într-o prăpastie, de la înălțimea de 700 metri. În fotografie, avionul trimis pe ghețarul Perse, în căutarea victimelor.

YVES MONTAND ȘI ALIDA VALLI ÎNTR-UN NOU FILM ITALIAN. Cei patru interpreți principali ai unui nou film neorealist italian se îndreaptă voioși către locul de filmare. Recunoșteți desigur pe Alida Valli care, după mai mulți ani de amarnică dezlănțuire la Hollywood, s-a întors în patrie, și pe Yves Montand, încadrați de doi tineri debutanți.

ACEST „PAVILION" făcea parte odinioară din trunchiul puternic al unui pin secular, crescut în Letonia Sovietică. Un roi de albine transformase în stup scorbura naturală a copacului, care de-a lungul anilor a adăpostit multe generații de harnice albine. În 1939 o furtună năprasnică a smuls din rădăcini falnicul pin ce avea să împlinească 300 de ani.

Din respect pentru bătrînețea lui, localnicii, mari iubitori ai naturii, au tăiat partea cu scorbura, transformînd-o în piesă de muzeu.

CONSTATÎND că nu prea se găsesc amatori care să aibă posibilitatea să-și cumpere un tablou, proprietarul unui cunoscut magazin din Düsseldorf a recurs la această reclamă: „Aveți invitați deseară? Închiriați tablouri pentru a vă împodobi casa!"

Un fenomen puțin obișnuit, dar revelator pentru așa-zisul „miracol economic" din Republica Federală Germană.

UN NOU TRATAMEMT este actualmente încercat în Japonia pentru poliomielită, boală care face multe victime în această țară.

În fotografie, o fată, paralizată în urma acestei cumplite boli, este supusă tratamentului într-un bazin special amenajat la Tokio.

LA NEVOIE și căluțarițele londoneze prestează muncă pămîntească... Cu atît mai mult, atunci cînd muncitorii din halele pieții Covent Garden se află în grevă și cînd rugăciunile și mătăniile nu asigură, totuși, aprovizionarea cu... zarzavaturi

BREAKE! BREAKE! — strigă în asemenea cazuri arbitrul unui meci de box. Numai că de astă dată este vorba de o bătăile în toată regula între jucătorii echipelor de fotbal Panathinaikos și Olimpiakos, care s-au întîlnit în finala Cupei Greciei.

După cum se vede, a fost nevoie de intervenția unei „echipe" de polițiști pentru a-i potoli pe „beligeranții" dezlănțuiți...

SPORT

Dumitru Alexa și Simion Ismailciuc pe podiumul învingătorilor

178 DE MEDALII. Mi ar trebui ore în șir pentru a povesti sau a așterne pe hîrtie tot ceea ce am văzut la Moscova. De aceea mă voi opri mai mult asupra comportării sportivilor noștri, asupra faptului că ne-am întors de la Moscova cu 178 de medalii. La obținerea acestui strălucit succes au contribuit în primul rînd canotorii, jucătorii de rugbi, componenții echipei de volei și gimnaștele noastre. Dintre canotori vreau să amintesc aci de Simion Ismailciuc și Dumitru Alexa, acești doi tineri pescari de la gurile Dunării, care au vules aprecieri unanime pentru dîrzenia cu care au știut să lupte pentru cucerirea celor patru medalii de aur.

Stăpîniți de aceiași profund sentiment au luptat în întrecerile de la Moscova toți sportivii noștri. Gimnaștele au confirmat înalta lor valoare, obținînd un meritat loc 11 care le consacră definitiv în ierarhia valorilor mondiale. Jucătorii de rugbi, fără a arăta tot ceea ce pot, au cîștigat un turneu destul de pasionant, Marika Both a gustat din plin din cupe primei mari victorii internaționale. Mircea Debrescu și Nicolaie Linca au adăugat noi succese la bogatele lor palmarezuri. Și toate acestea, alături de calitatea rezultate bune ale sportivilor noștri, înseamnă 178 de medalii, cifră care ne va aminti mereu nu numai de o mare bisuință, dar și de o competiție în care cea mai valoroasă performanță e fost: PRIETENIA.

Iolanda BALAȘ
maestră a sportului

Prețul lei 1,50

UN MECI REVANȘĂ. Peste 40.000 de spectatori au asistat duminică la partida de fotbal dintre C.C.A. și Vorwärts Berlin, cîștigată de jucătorii noștri cu scorul de 3-0.

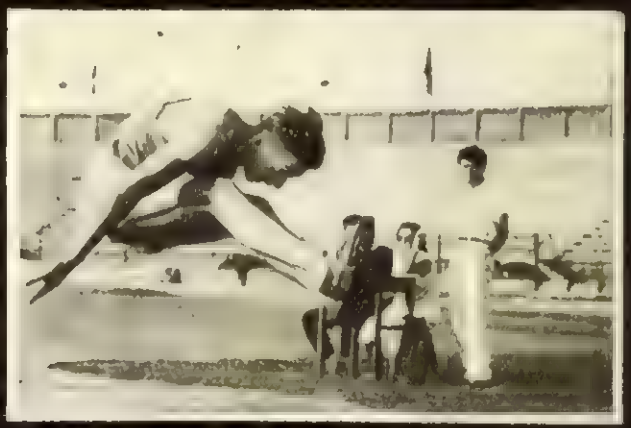

UN ANTRENAMENT? Desigur că tribunele goale vă îndeamnă să credeți acest lucru. Și, totuși, această imagine este de la un important concurs atletic, cu caracter de selecție pentru Campionatele Balcanice de la Atena. Datorită slabei popularizări și organizări, concursul de pe Stadionul Republicii s-a desfășurat într-o atmosferă de anonimat, lucru care nu l-a împiedicat totuși pe Ion Sorin (C.C.A.) să obțină un valoros rezultat la săritura în lungime (7,16 m).

CAMPION MONDIAL. La Rocourt (Belgia) s-au desfășurat campionatele mondiale de ciclism de viteză. În cursa rezervată profesioniștilor primul loc a fost ocupat de olandezul Bergsten, care e parcurs ultimii 200 m în 11,3 sec.

DINAMO BUCUREȘTI — SPARTAK SOFIA 3-1. Cu o săptămînă înainte de începerea campionatului fotbaliștii dinamoviști au întîlnit pe stadionul „23 August" echipa bulgară Spartak-Sofia. În acest meci — și mai ales în prima parte — portarul Utu s-a remarcat în mod deosebit, prin intervențiile sale sigure și prompte.

Trăiască 23 August!

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 21 (118)
Anul VI
23 August 1957

23 AUGUST

Fotografie de A. LOVINESCU

VĂ AMINTIȚI?

Vă amintiți pe domnii care primeau această paradă? Priviți-i bine! Sînt foștii ocupanți hitleriști. Priviri trufașe, ținută „fidățoare"! Se credeau și se proclamau stăpîni pe 1.000 de ani ai Europei. Și ai țării noastre, bineînțeles, iar coloana de ostași hitleriști care le dădeau „onorul" trecea — în momentul cînd a fost luată această fotografie — nu pe sub „Brandenburger Tor", ci pe sub Arcul de Triumf din București. Caldarîmul lovit de „pasul de gîscă" prusac era acel al Capitalei noastre. Dar la 23 August 1944 din trufia „führerilor", din „pasul de gîscă" al soldaților lor, din diviziile blindate naziste — s-a ales praful!

Imaginea din această fotografie e tipică pentru o țară înrobită. Ea mai poate fi întîlnită și astăzi — doar uniformele s-au schimbat! — în țările occidentale, unde colegii de crime ai domnului general din fotografia noastră comandă armate „atlantice" de agresiune!

CEEA CE NU

↑ **VESTEA CEA MARE.** Cine a mai dormit în noaptea aceea memorabilă, după ce aparatele de radio transmiseseră laconic vestea cea mare? Zorii zilei i-au găsit pe cetățeni în stradă, așteptînd înfrigurați noi știri. După cîteva ore apărea primul număr legal al „Rominiei libere", răspîndit de difuzorii voluntari la orașe și sate.

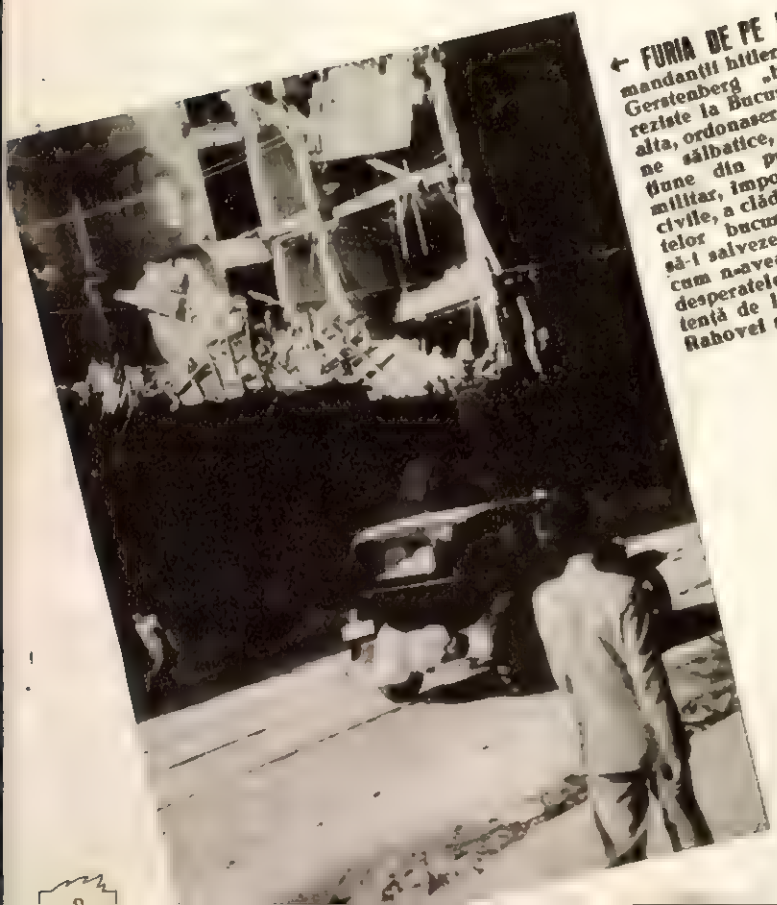

← **FURIA DE PE URMĂ.** Comandanții hitleriști Hansen și Gerstenberg „hotărîseră" să reziste la București. Pînă una alta, ordonaseră atacuri aeriene sălbatice, fără nici o rațiune din punct de vedere militar, împotriva populației civile, a clădirilor, monumentelor bucureștene. N-aveau să-i salveze noile crime, după cum n-aveau să-i salveze nici disperatele încercări de rezistență de la Băneasa, bariera Rahovei și celelalte.

CU ARMA ÎN MÎNĂ. Organizate de Partidul Comunist, gărzile patriotice, ale căror forțe arestaseră pe antonești, își continuau cu înflăcărare misiunea în zilele eliberării. Lor li se încredințase paza unor importante instituții de stat și sedii ale organizațiilor obștești, apărarea vieții și bunurilor poporului, depistarea cuibarelor de fasciști și arestarea criminalilor de război. Alături de armata regulată, gărzile patriotice au luptat eroic cu arma în mînă, pentru zdrobirea rezistenței fasciste de la periferiile Bucureștiului. ↓

SE POATE UITA

Fotografii de Eugen IAROVICI

Nimeni nu știa cînd și nici cum va fi. Dar întregul popor umilit, stors și înfometat, știa că va fi. Și că e aproape ceasul. Știa și aștepta. Aștepta scrîșnind. Cu pumnii strînși.

S-a mai mirat careva cînd, la semnalul partidului, de la un capăt la celălalt al Capitalei, de la o margine la alta de țară, cetățenii s-au ridicat împotriva fasciștilor?

Nu! Nu s-a mirat nimeni! Nici chiar dușmanii! Un front larg antifascist se făurise sub conducerea comuniștilor. Armata sovietică înainta victorioasă pe toate fronturile.

Din porțile fabricilor și din ulițele strîmte și noroioase ale mahalalelor, din căsuțele periferice și pînă-n blocurile din centru; din ateliere, uzine, cazărmi, birouri, școli, laboratoare și chiar de lîngă mașinile de gătit au răspuns bărbații, femeile, muncitorii, ostașii, funcționarii, elevii, studenții, gospodinele: Prezent!

Pe străzi, grupurile din gărzile patriotice s-au întîlnit cu companiile de soldați și cu voluntarii civili care cereau arme, cereau să lupte.

Fug hitleriștii. Tremură mîinile călăilor. Iar țevile îndreptate spre noi se lasă tot mai jos, tot mai înspre pămîntul în care vor putrezi.

Atac la Băneasa.
Gărzile patriotice la asalt.
Comuniștii în frunte.

*

Neuitate zile din acest sfîrșit de august, '44... Ați rămas încrustate în inima poporului, în flamurile roșii și tricolore care filfîie pe toate cuceririle noastre de atunci și pînă azi.

Maria ARSINE

↑ **Intrarea trupelor sovietice în București.**

Sosesc primele unități de voluntari români din divizia „Tudor Vladimirescu". →

Demonstrație de masă pe străzile Capitalei. ↓

NESTĂVILITA BUCURIE. Poporul, stăpînul străzii... Poporul aclamă pe glorioșii eliberatori. Poporul urmează cu încredere Partidul Comunist. Zori noi luminează destinele patriei...

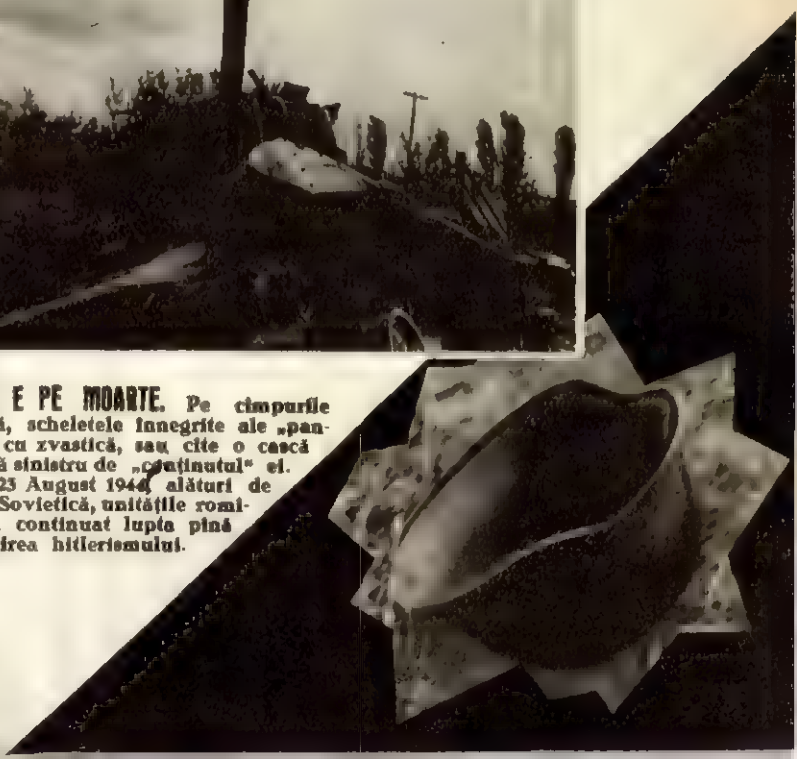

FIARA E PE MOARTE. Pe cîmpurile de luptă, scheletele înnegrite ale „panzerelor" cu zvastică, sau cîte o cască SS, golită sinistru de „conținutul" ei.

După 23 August 1944 alături de Armata Sovietică, unitățile românești au continuat lupta pînă la zdrobirea hitlerismului.

ROMÎNIA — A PATRA PUTERE ÎN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST

• 15 DIVIZII, un corp aerian, un corp blindat şi flotila de pe Dunăre sînt unităţile cu care ţara noastră a participat la înfrîngerea hitleriştilor, la eliberarea Ardealului, a Ungariei şi a Cehoslovaciei. În ce priveşte efectivul şi spaţiul pe care s-au desfăşurat operaţiunile, ROMÎNIA A FOST A PATRA PUTERE ÎN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST.

PAGINI DE GLORIE

DIN LUPTA ARMATEI ROMÎNE ÎMPOTRIVA FASCISMULUI

ULTIMUL ATAC PE PĂMÎNTUL ŢĂRII

de Ion Gh. PANĂ
lt.-colonel în rezervă

După o zi mohorîtă de toamnă, cu ploaie firavă şi leneşă, a izbucnit peste întinderile cîmpului de luptă din jurul Careilor un amurg auriu, vesel. Vuietul luptelor a încetat. Cerul se însenina. Fumăria ce-o stîrnise clocotul exploziilor se destrăma, împinsă în sus, de abureala călduţă a pămîntului.

Fierul încins al gurilor de foc, presărate de-a lungul şi de-a latul porumbiştelor, arunca în juru-i valuri de aer cald. Din trupul blajin al pămîntului, crestat de răni adînci şi de tranşee, se ridicau uşor, trosnindu-şi oasele, trupurile luptătorilor.

O adiere mîngîioasă, pornită dinspre pustă, dădea glas foşnitor lanurilor de porumb, pîlcurilor de salcîmi şi pămătufurilor de tufăriş. În spatele liniilor de luptă respirau uşurate satele Ghenci şi Sînmiclăuş. Dintr-acolo se auzea zumzetul vieţii, caracteristic aşezărilor omeneşti: vorbe nedesluşite, hămăit de cîini, nechezat de cai, bocănituri, huruit surd de căruţe...

Aveam impresia că s-a sfîrşit războiul. Dar pe măsură ce perdeaua nopţii, imensă, începea să coboare domol către apus, înghiţind amurgul, sufletul mi-era cuprins de o neliniştе tulburătoare. Întrasem în seara zilei de 23 octombrie 1944. Cu două luni în urmă mă aflam cu oamenii mei pe malul mării, la Constanţa.

Salut bătrîne Cluj! Ardealul a fost eliberat!

Manifeste. Sus inimile, cei oropsiţi! Priviţi în zare. Răsare soarele!

Foc!... (o unitate de artilerie în acţiune pe frontul antifascist în Ungaria).

— Neamțul nu mai trage. Ce s-o fi întîmplat? mă întrebam îngrijorat.

Neliniștitoare sînt acele clipe pe front, cînd vrăjmașul nu mai dă semne de viață! Te podidește atunci năvală de gînduri, de presupuneri care de care mai ciudate. Îți fierbe capul, străduindu-te să ghicești intențiile dușmanului. Oare s-a retras? Oare vrea să întindă vreo cursă? Nu cumva pregătește ceva groaznic, neașteptat? Ori...? Și acest „ori" mi se învîrtea turbat în cutia craniană.

Țîrîitul rece al telefonului mi-a curmat gîndurile:

— Alo, Paltinul, alo, Paltinul...

— Da, aci Paltinul.

— Pregătiți-vă de luptă! Vino urgent la mine!...

Războiul nu se sfîrșise... Mă îndreptai spre postul de comandă al batalionului. O maramă de nori negri, împinsă cu șuierare rece dinspre munții Ardealului, se desfășura întunecat peste cîmpul stelelor. Ce frumos fusese amurgul! Ce cruntă se anunța noaptea!

În dosul unei șure de paie, sub o foaie de cort, la lumina unei lanterne, comandantul batalionului mi-a pus harta sub nas...

Îl simțeam cum zîmbește doar din mușchii feței lui prelungi, cum mă privește cu ochi mărunți, inteligenți, cum așteaptă cu reținută curiozitate, și în același timp încrezător în mine, răspunsul pe care intuiziam a i-l da...

— Nu va fi ușor, domnule maior, i-am răspuns în sfîrșit. Dar fiți fără grijă... Vasăzică la miezul nopții să mă găsesc cu compania la marginea Careilor, între șosea și calea ferată... Știu pe cine am la dreapta și la stînga... Să fiu gata pentru asalt mîine dimineață, la ora 7... Și asta am înțeles... Dar dacă eu voi ataca înainte de a se lumina de ziuă?...

— Asta n-o mai înțeleg eu, mi-a răspuns maiorul Neacșu avînd atîta căldură în glas, atîta aprobare în privirea-i sfredelitoare, încît mi-a fost de ajuns ca să mă liniștesc, să plec înaripat la drum.

Și, totuși, ajuns la companie, aveam o greutate pe suflet. Porneam la un atac greu, avînd în fruntea unuia din plutoane un sublocotenent tînăr, sosit doar cu cîteva ore înainte de la Constanța. Nu primise încă botezul focului... Mi-am adunat comandanții de plutoane în șanțul noroios. Zănaticul Iancuț, un sublocotenent voinic, bănățean, cu fața frumoasă ca de fată, veșnic cu un surîs ironic în colțul gurii, fuma filozofic, urmărind cu privirea mișcarea creionului meu pe hartă. Lampa cu carbid zumzăia monoton sub foaia de cort care acoperea șanțul. În stînga mea, cu capul proptit în peretele șanțului, privea pieziș harta ce-o aveam întinsă pe genunchi sublocotenentul Ionescu. De-abia atunci m-a izbit strălucirea neobișnuită, aproape stranie, a ochilor albaștri, mari, ai acestui tînăr care urma să dea primul atac în fața Careilor.

— Tu, Ionescule, ai fi în rezervă, pentru că...

— Nu, domnule căpitan, mi-a tăiat el scurt

↑ Magyassó-Ungaria. Artileria pregătește drumul în luraș al infanteriei.

Te-așteaptă o mamă acasă. Nu te lăsăm!... ←(Din luptele ce au avut loc în Tatra).

• 53.159 HITLERIȘTI, între care 14 generali și 12.244 ofițeri, au fost capturați de către trupele noastre din sudul țării împreună cu detașamentele patriotice de luptă, în cele cîteva zile care au trecut de la 23 August și pînă la sosirea Armatei Sovietice și a unităților noastre din Moldova.

Scurt popas pe pămîntul eliberat al Ungariei. Ostașii sovietici și români sînt împreună și în răgazul dintre două lupte. ↓

Luptăm... Învingem... Eliberăm... Trupele noastre înaintează pe șoseaua Kassa-Budapesta. ↓

• 1000 KM au fost străbătuți de către trupele noastre în 260 de zile. Pe această distanță s-a luptat de cele mai multe ori pe un teren extrem de nefavorabil, fiind trecute 12 masive muntoase și 12 cursuri importante de apă. Armata română a participat la eliberarea a peste 3.800 de localități și a capturat mai mult de 100.000 de nemți, găsindu-se la 8 mai 1945, cam la 50 km de Praga.

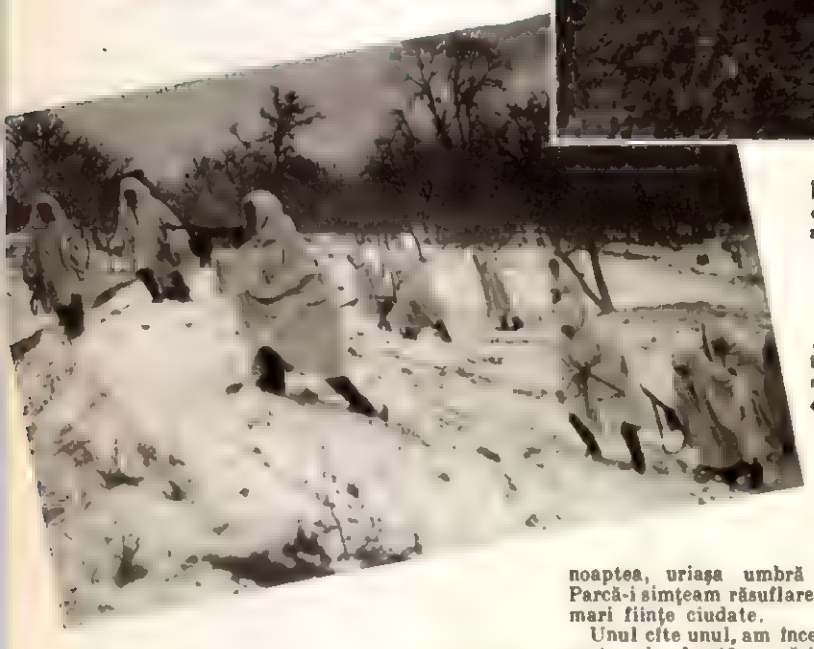

În zori, cînd pasărea ↑ doarme... Trecerea rîului Moravia, în Cehoslovacia.

... Ca și crestele înălbite. Ostașii români atacă în ← munții Tatra.

vorba, ridicîndu-se în picioare. M-am săturat cît am stat în rezervă, la partea sedentară a regimentului, la Constanța. Oare am cerut să fiu dat la compania a 6-a (despre care se vorbește în toată divizia) pentru ca de la primul atac să fiu dat în rezervă?... Vă rog... vreau să mă trimiteți în linia I, pe stînga... Să atac la cotul căii ferate, unde ați făcut punctul acela cu creionul roșu pe hartă...

— Te-am înțeles, Ionescule. Acolo vei merge...

Întregul regiment s-a smuls din strînsoarea cleioasă a șanțurilor. Am pornit ca nălucile spre Carei.

Tîrîndu-ne prin bălțoace, prin holde noroioase, aveam impresia că însuși întunericul era vîscos, că înotam într-o mare de păcură...

Abia ghicite, șinele căii ferate și-au anunțat prezența rece sub palmele noastre julite, sub genunchii însîngerați de mersul tîrîș. În fața noastră se ridica, mai neagră decît noaptea, uriașa umbră zimțuită a Careilor. Parcă-i simțeam răsuflarea molcomă, ca a unei mari ființe ciudate.

Unul cîte unul, am început să ne rostogolim peste calea ferată, ca să intre tot pieptul companiei între drumul de fier și șosea...

Oare nici în Carei să nu se fi oprit nemții? mă întrebam nedumerit.

Holbam ochii, îmi bubuiau în urechi bătăile inimii. Oamenii mei se întindeau mereu spre dreapta, mistuindu-se în întuneric. Era o filfîire curioasă de umbre. În cele din urmă m-am instalat și eu lîngă calea ferată. Și tocmai atunci s-a aprins cerul. Mii de tunete au sfîșiat tăcerea. Nemții plesneau bolta întunecată cu nesfîrșit de multe rachete roșii, verzi și alb-strălucitoare. De-a lungul căii ferate, de-a lungul șoselei, împroșcau cu cartușe luminoase scuipate de mitraliere antiaeriene. Vrăbii de foc se fugăreau nebunește în brîie lungi bubuitoare. Ne-am făcut una cu pămîntul. Dintr-o privire mi-am văzut toată compania, am priceput că intrasem adînc într-o buclă a frontului nemțesc.

— Cum de nu ne-au simțit pînă acum fasciștii?...

Ei ne credeau mult înapoi, căci acolo împroșcau cu brandurile. În dreapta nu mai erau ai noștri, se aflau nemții... Pe cine aveam în stînga? Tot nemții. Ce era de făcut?... Hitleriștii trăgeau mereu rachete, noi nu ne mișcam, de-abia ne țineam respirația.

Mi se părea, ori chiar se apropia cineva de mine ca o șopîrlă? Nu, nu mi se părea. Era Ionescu. Venea dinspre inamic. Culmea!...

— Nu te mișca! i-am șoptit răgușit.

A rămas înlemnit sub o nouă vîlvătaie de lumină izbucnită din umbra Careilor. Apoi s-a strîns lîngă mine. Mi-a șoptit în ureche: „Domnule căpitan, în față nu sînt nemți... Doar în stînga, lîngă calea ferată, și în dreapta la șosea... Ar fi bine să cucerim cele două case din față, apoi de acolo să năvălim peste nemții de la cotul căii ferate...“

Propunerea lui mă uimise; îmi ghicise gîndul. Nu i-am răspuns nimic. Am chemat agenții de transmisiune. Le-am transmis ordinul pentru plutoane. Spre dreapta mă bizuiam pe Iancuț. Doar plutonul lui trebuia să rămînă pe loc, în timp ce cu restul companiei urma să asalteze.

...Și, înainte de a se crăpa de ziuă, pe cînd nemții se mai domoliseră, probabil cuprinși de un somn de plumb, vălul de năluci al oamenilor mei, în frunte cu Ionescu, a izbit îngrozitor, de toate armele, fundul buclei frontului fascist. Pe cotul căii ferate cădeau ca din prunii scuturați „bombițele“ aruncate de brandurile iscusitului sergent major Constandoiu. În dreapta, plutonul lui Iancuț rădea șoseaua cu foc fierbinte de arme automate. Clocotea sălbatic porțiunea noastră de front. Răpăielile și uralele atacatorilor, zbieretele tăioase ale „friților“ îngroziți, strigătele jalnice ale răniților, înjurăturile bărbătești ale dobrogenilor noștri — toate se îmbinau într-un vuiet înspăimîntător. La cotul căii ferate începură să bubuie grenadele oamenilor lui Ionescu, brandurile noastre își lungiseră tragerea. În curțile caselor icneau înăbușit, cu grohăituri, nemții buimăciți, trecuți prin vîrful baionetelor de grupele sergenților Lupu Grigore și Mîrlea Ion...

Maiorul Neacșu înțelesese atunci ceea ce-mi spusese la șura de paie că nu putea înțelege, dar încuviințase cu gîndul, cu privirea și cu inima lui mare de luptător experimentat. Tot batalionul a pornit la atac. Întregul front al regimentului s-a aprins...

Cînd geana zorilor clipea alburiu spre răsărit, tot regimentul era în plin asalt. Hitleriștii fugeau ciocnindu-se unii de alții pe străzile orașului, cosiți de focul nemilos al infanteriștilor noștri...

. . . . . .

Orașul Carei — ființa aceea mare, ciudată, din noaptea trecută, pe care o simțeam pe cîmpul de nămol dintre calea ferată și șosea — era eliberat.

La 25 august 1944 dăduserăm primul atac la Constanța, la marginea de răsărit a țării... La 25 octombrie soarele, ajuns în creștetul cerului, ne sărută cu razele lui de foc la marginea de apus a patriei, eliberată complet de hidra fascistă. Ne pregătim intrarea pe pămîntul Ungariei. Lupta pentru libertate continuă.

Fotografii de la MUZEUL MILITAR CENTRAL

Cehoslovacia. La mormintele unor eroi români căzuți în lupta pentru eliberarea poporului frate.

• PENTRU BĂRBĂȚIA de care au dat dovadă cu prilejul bătăliilor de pe Mureș, de la Salonta și Oradea, generalul Mangarov, sub ordinele căruia luptau trupele noastre, le-a citat prin ordin de zi la 23 septembrie 1944.

Diviziei „Tudor Vladimirescu“ i s-a acordat de către Comandamentul Suprem Sovietic numele „Debrețin“, pentru eroismul de care a dat dovadă în lupta pentru eliberarea acestui oraș.

Pentru aportul prețios al diviziilor noastre la operațiunile de eliberare a Ungariei, ele au fost salutate de patru ori cu salve de artilerie trase la Moscova.

Cînd românii nu mai e MOZAMBIC

de Dan DEȘLIU

Ieri-alaltăieri — acum două sau trei decenii — occidentul știa că Romînia înseamnă o regiune vag exotică, situată pe la gurile Dunării — ceva gen Mozambic, fiindcă și Mozambicul are fluviu cu deltă: Zambezi. Deși cu un vehicul potrivit puteai — încă pe atunci — s-o pornești dimineața din Viena și să iei cina pe Criș, la Oradea, țara aceasta părea europenilor pierdută undeva, la distanțe enorme.

Adevărat, țiteiul prahovean făcea o carieră turbată pe piața mondială, însă — jenat pesemne de umila-i sorginte — sub pseudonim: îi zicea „Oil".

La ora aceea, străinătatea ne mai sezisa întrucîtva prezența datorită Cotnarului, mititeilor și lui Popescu Lucian, boxeur de formidabilă clasă, fost dublu campion al Europei. De „Scrisoarea pierdută" nu se prea auzise nici în vecini, la Sofia ori la Pesta; faima penelului magic cu care Luchian dezvăluia existența în univers a unor nuanțe secrete pînă la dînsul nu răzbise dincolo de Ciorogîrla.

A încerca o comparație între ce reprezentam ca valori unanim recunoscute „atunci" — și ce reprezentăm astăzi, pe plan internațional, este puțin cam imposibil. Mai întîi, pentru că zero nu e termen de comparație și al doilea, pentru că „Flacăra", cu toată bunăvoința, nu-mi poate pune la dispoziție nici măcar treizeci-patruzeci de pagini. Mi-a dat treipatru (nu de revistă: de bloc) în care — ce să spui mai întîi?

Că ingineri romîni montează sonde petrolifere în preajma Himalaiei și în China septentrională? Mă rog, noi, cum ziceam, avem oarecare tradiție în materie... Detaliu notabil, marca utilajului: „Made in R. P. R. ". Marcă fără tradiție, dar — mai important — cu viitor.

...Că, în vreme ce Londra și Bruxelles îl ovaționează pe Silvestri, („*...un dirijor impresionant... trăsături geniale... emul al unor Toscanini sau Weingartner*"), dincolo, în cealaltă jumătate a simpaticei noastre sfere, geologi de pe malurile Dîmboviței fac prospecțiuni în jungla indoneziană?

Dacă aș fi poet, aș încerca probabil o scurtă divagație lirică pe tema de mai sus; în acea ipostază ferice, desigur că nu m-aș mărgini să notez pur și simplu apariția primelor traduceri din Caragiale și Sadoveanu în țara Calidassei, în patria lui Hafiz, pe tărîmurile divinului Alighieri... Îa gîndiți-vă numai: „*Onorabililor, nu întrerupeți pe venerabilul, aveți puțintică răbdare!*" — asta, în persiană trebuie să sune senzațional!

Pictor să fiu, m-ar ispiti imaginea tulburătoare a unui joc oltenesc — Călușul sau Hora — în sălbaticul peisaj scoțian de la Llangollen, ca și lîngă Atlantic, la Quimpere, în cețoasa peninsulă Bretagne, a vechilor „pêcheurs d'Islande", unde dansurile noastre populare au „revoluționat", ca să zic așa, celebrele „Fêtes de Cornouailles". Sau, la Atena — mai ales la Atena — pe fundalul Acropolei: vîrtej de fluturi și flori din aur și borangic, coloane ionice înnegrite de secole, cerul albastru...

Dar — nu-i așa? — chiar și o simplă informație din ziar, spunînd că într-o singură lună — august 1956 — s-au ținut cinci conferințe despre viața culturală a țării noastre — în Mexic, nota bene! — este entuziasmantă.

În lumina unor evenimente de această factură, devine aproape hazliu să afli că domnul Mircea Eliade pretinde, la Paris, să reprezinte „spiritul romînesc" cu istorioare de magie și ocultism, iar „son cher collègue "dl. Isou pre-

Nicolae Țăutu — Manifestație

Ieri trist zvoneam din liră, și cîntecele mele
Orbecăiau în beznă, de om neînțelese,
Doar spinii le-nțepau gurguiul lor de stele,
Doar ceața să le-mbrace prindea văluri să țeasă!
Ieri singur le rosteam pe tărmuri nesfîrșite,
Acolo unde marea și cerul se înfină,
Dar se pierdea ecoul pe valuri poleite
Și orb strîngeam ca Lear doar umbra lor în mînă,
Rostind către imensa, de apă veșnicie,
Cînd silă mi-era fruntea spre-azururi să-mi ridic
Să nu-mi rămînă-n pulberi grea dîra de leșie:
„Ce mic mi-e cîntecul, ce mic!"

Mi-s cîntecele astăzi spre oameni îndreptate,
Cu ei pășesc în august cîntînd pe bulevarde,
Și parcă largul mării și ceruri depărtate
Viu clocotesc în steagu-mi, în sîngele-mi ce arde!
Ce-mi pasă de sihastra și vechea veșnicie
Cînd cerul e alături cu stele și cu nouri,
Cînd inima mulțimii răscolitoare, vie,
Stîrnește în mine viersul cu omenești ecouri.
Îmi cînt eu propriu-mi cîntec cu mîile de glasuri,
Rostind plecat mulțimii de viață dătătoare,
În clipe de avînturi, în clipe de popasuri:
„Ce mare-i cîntecul, ce mare!"

Romînia, țară „eminamente agricolă", cum era categorisită odinioară, exportă astăzi, printre alte produse industriale, și tractoare. Tractoarele românești au ajuns astfel în China, Suedia, Coreea, India, Grecia, Albania, Siria, Egipt, Bulgaria...

Repetiție la Royal Albert Hall. Orchestra filarmonică din Londra se pregătește pentru un concert neobișnuit. La pupitru, dirijorul romîn Constantin Silvestri.

Inaugurarea puternicei instalații românești de foraj petrolifer la Jawalamukhi, în India.

tinde idem, cu compoziții ca acestea:

Bidilingi; tingi-tingi!
Vingilingi; clingi-dingi!
Clingilingi; ringi — lingi!
Vou...!

(Deși e vorba de un citat, rog totuși, onor. cititori, să mă scuze...)

Printr-o involuntară asociație de idei îmi amintesc că, tot la Paris, periodicul de specialitate „La semaine des hôpitaux" a consacrat nu demult un întreg număr realizărilor medicale din R.P.R. — încît occidentalii se pot convinge că stăm destul de bine și sub aspect psiho-fizic. Faptul îl atestă de altfel — prin tangență — unele probe... materiale, îndeosebi colecția de titluri și medalii ale sportivilor romîni, campioni olimpici, mondiali sau europeni în discipline foarte diverse — tragere la țintă sau handbal, box sau popice sau ping-pong...

...O, dacă aș fi... (sînt gata să pariez că nu veți ghici ce aș vrea să fiu în momentul de față!). În sfîrșit — dacă aș fi acum măcar așa, puțin, Popescu-Gopo! Las'că aș avea acasă o „Frunză de Aur" a ultimului Cannes — dar aș reuși, în cîteva fraze, să condensez cu un aer non-galant o mie de lucruri disparate... Aș vedea atunci ce relații intime și precise se pot stabili între apariția lui UTOS 2 — tractor rutier romînesc — în preajma deșertului Gobi, și timbrul — de asemenea romînesc — cu portretul lui Mozart, timbru pe care Wiener Zeitung l-a apreciat drept una din cele mai bune emisiuni filatelice dedicate marelui Wolfgang...

... De unde, normal, am trece la succesele Teatrului Național în Franța și Veneția, ale mostrelor de cherestea carpatică la tîrgurile internaționale din Leipzig, Izmir, Salonic, ca să ajungem apoi la claviatura pe care Mîndru Katz cîntă Bach și Enescu pentru irlandezi, în vreme ce Moscova palpită la finalul „Citadelei sfărîmate", iar „11"-le C.C.A. ține în șah cea mai cunoscută echipă de fotbal a lumii, „Arsenal", la lumina reflectoarelor londoneze...

Totul s-ar potrivi admirabil în această „scurtă istorie" a noilor noastre relații internaționale, fiindcă, la urma urmelor, fiecare din faptele citate seamănă cumva cu o floare sădită, simplu, pe pămîntul comun al planetei.

P.S. *Toate cele enumerate mai sus s-au petrecut în ultimii doi ani.*

Geologul Coriolan Stoica și inginerul Bogdan Standeuschi în plină junglă indoneziană, printre băștinașii Sumatrei.

Cele mai bune handbaliste din lume: membrele echipei feminine a R.P.R.

Medalia de Aur a Festivalului Internațional de la Cannes, cu care a fost distins desenul animat „Scurtă istorie". În stînga sus: I. Popescu-Gopo, creatorul filmului.

Academicianul Ștefan Nicolau, în vizită la Șanhai. Înfrățiți în lupta comună pentru apărarea vieții omului, medicii romîni și chinezi fac schimb de experiență.

Ion Bănuță:

Libertatea

Din adîncuri de milenii
moștenii doar munca grea,
și cumplita moștenire
spatele-mi încovoia.

De mă îndreptam din șale,
furtunos, din cînd în cînd,
îmi era de fulger brațul
prin domnime străbătînd.

Dar cumplit sării odată,
cuprinsei pămînt și mare
și sub roșiile steaguri
îmi simții a mea chemare.

Cu mulțimea-n miez de noapte
am descătușat Cetatea
și-am jurat: — Aici domnească
pe veci Libertatea.

Secerișul

În amurg, pe mare,
pe Neptun îl văz
cum pe-albastre valuri
seamănă ovăz.

Soarele-i ca focul.
În al verii miez
crește-nalt ovăzul
pe cînd eu visez.

Plin de vînt, foșnește —
și s-a copt, spre sud —
iar Neptun cosește
de zudoare ud.

Nesfîrșit e lanul,
marginea nu-i vezi.
Și e greu la coasă,
singur de lucrezi.

Dar cînd plin de trudă,
cată lung în jur —
vede cum aleargă,
către el, Mercur,

— Ți-am adus combină
să te scap de chin!
— Bine faci, cumetre,
Și-l poftii, la vin

Apoi — ca-n poveste —
pînă la-nnoptat —
lanul de pe mare,
toți, l-a secerat.

Ansamblul C.F.R. (Iulești, premiat cu Trofeul Internațional la Festivalul de jocuri populare de la Llangollen (Anglia).

Ion Horea Crețianu

Cîntec pentru 23 August

Măreață zi a dezrobirii,
Cu aur cerul se-nveșmîntă...
Poporul renăscut prin tine
Te-mbrățișează și te cîntă.

Tu ești obîrșie de cale
Spre luminoase vremi mai bune,
Slăvită-i fii cît fi-vor inimi
Și-n noi virtuțile străbune.

Sub semnul tău se-nchinge hora,
Cu noi nădejdi pe vechi meleaguri,
Ce poartă-n ele pietre scumpe
Și rod de pîine, rod de faguri...

Cărunți și tineri, într-un slavă
Zoresc cu flori înrourate
La sărbătoarea libertății,
La cea mai dragă dintre toate...

Un grup de petroliști români în mijlocul petroliștilor din Baku, capitala Azerbaidjanului Sovietic.

Alfred Margul Sperber

ÎN VIITOR VA PROSLĂVI CÎNTAREA

În viitor va proslăvi cîntarea
Pe cei veniți cîndva din Răsărit,
Și clipa ce-a deschis în față zarea,
Sub steagul tău, iubitule Partid!

Atunci în jur va fi doar veselie
Și oamenii și-or pune întrebări
Gîndind la cei ce-au coborît sub gîle
Croind spre soare albele cărări.

Ne-or pizmui c-am fost cîndva de față
La vremea povestită de bătrîni
Cînd s-au aprins luminile în ceață
Și au căzut cătușe de pe mîini.

—N-o să ne cînte numai viitorul!
Noi n-am uitat ce-a fost în anii grei...
Ascultă doar cum cîntă azi poporul
În zi de August douăzeci și trei!

Ai să desprinzi din marea lui cîntare
Un imn de slavă-al anilor măreți
Și-un marș funebru-al zilelor barbare,
Și simfonia noii dimineți!

Ai să auzi cum țiuie furnale,
Sirenele cum sună-n ciocoț viu,
Și ai să vezi cum grîul țării tale
Își scaldă-n soare spicul auriu!

Ai să auzi copii cîntînd sub soare
Urcînd spre slăvi — nestăvilit potop,
Și-un cînt țîșnit la marea sărbătoare
De cei ce leagă snopul lîngă snop.

Da, vei simți și pacea, și seninul,
Și strălucirea caldei aurori,
Și ai să sorbi din cupa plină—vinul
În cinstea minunatei sărbători!

În românește de M. DJENTEMIROV

O parte a pavilionului românesc la Tîrgul Internațional de la Bruxelles.

Regizorul Sică Alexandrescu, care a pus în scenă la Tampere (Finlanda) „O scrisoare pierdută", este felicitat de artiștii teatrului

Vasul românesc „Plehanov" se pregătește de plecare cu un transport de geamuri pentru Turcia.

Publicul e milanez, iar bunătățile sînt românești.

... membră a O.N.U., Romînia își spune ferm cuvîntul în apărarea păcii. În fotografie un aspect al sălii de ședințe în timpul celei de-a X-a sesiuni a Adunării generale O.N.U.

... Iar lumina apusului pare a se îndulci printr-o ceață nespus de fină...

Nu cel mai marcant membru al colectivului, dar cel mai tînăr: laborantă Felicia Vulcan.

Lucrînd la rezervoarele de grăsie prin care circulă acidul formic.

De sute de ani jucau focuri pe cîmpiile Ardealului. Erau flăcări galben-roșietice, care țîșneau din pămînt sau fugeau prin crăpături ca alungate de diavol, șuierînd, bizîind, susurînd. De sute de ani jucau sute de focuri, stingîndu-se ici și aprinzîndu-se colo. În Evul Mediu oamenii credeau că luminile acestea jucăușe sînt semne ale comorilor îngropate dedesubt, dar după ce astupau pălălaia și se afundau în jos, cu hîrletul, nu găseau decît pămînt, lut, pietriș. În 1672, cînd focurile s-au întins pe suprafețe mari, au venit învățații — care nu credeau în comori — și au căutat alte cauze, au cercetat solul, au cernut nisipul și au pus flăcările pe seama unor gaze care țîșneau de undeva din adîncuri. Și după cîte lumini se aprindeau noaptea în Ardeal, ai fi putut crede că toate dealurile cu vii din preajma Mediașului, toate pădurile Copșei, toate piraiele Turzii sînt așezate pe un glob gazos, asemenea nebuloasei de la facerea lumii, peste care bunul dumnezeu a așternut un strat subțire de pămînt. Iar cînd, în 1909, s-a aprins sonda de explorare din comuna Sărmășel și gazele au țîșnit la o presiune de 36 atmosfere, se părea că scoarța subțire o să se despice cu totul și crusta solului o să cedeze groaznicei apăsări dinăuntru.

Incendiul acesta a constituit primul tur de forță pe care metanul îl încerca în Ardeal, pentru a distruge definitiv vechea legendă de focuri pe comori și a-și arăta puterea teribilă ascunsă undeva în adîncuri, la sute și la mii de metri sub scoarță.

După ce sonda de la Sărmășel a fost stinsă, au venit alți cercetători, apoi societăți particulare, apoi statul — și au apărut alte sonde, multe alte sonde asemănătoare celor de petrol. Captat, gazul metan n-a mai făcut pe dervișul dansator, ci a plecat să încălzească plite de bucătărie și cuptoare industriale, să încingă filamente luminoase. După zeci de mii de ani de beznă, în clipa în care se crezuse liber să scape de presiunea enormă a pămîntului, după dramatica irupere de la Sărmășel, metanul părea domesticit și trecut în regnul gospodăresc de pe lîngă casa omului. Într-o noapte, însă, în preajma pădurii Șomîrt a pornit să vîjîie cumplit o flacără și, ca o spadă aprinsă ce despica pădurea, s-a îndreptat spre noua sondă, ce fora la două sute de metri mai încolo. Sondorii s-au tras deoparte, neputincioși — flacăra a întins o limbă șuierătoare, o limbă roșietic fumegoasă și a lins prăjina de foraj, apoi s-a auzit un șuier cumplit, un vaier al pămîntului, ca și cum în locul acela i-ar fi plesnit plămînii, și o vîlvătaie imensă a urlat în coasta Copșei Mici. Lumina s-a văzut pînă la Mediaș și mediașenii au crezut că arde cerul. Apoi s-au obișnuit și au început să-și citească ziarul, noaptea, în curtea casei.

De căldură salcîmii înfloreau de două ori pe an, iar țăranii nu mai ieșeau ziua la munca cîmpului, ci noaptea, căci era lumină și mai răcoare ca sub razele soarelui. Păsările cădeau fulgerate în raza pălălaiei, iepurii se apropiau fascinați ca de un șarpe de foc. Aparură restaurante, barăci în preajma sondei — veneau turiști din toate colțurile țării și din străinătate să vadă arzînd averea pămîntului, iar metanul, înnebunit, părea să ardă mereu mai intens. Au fost chemați specialiști americani, care au făcut un foraj oblic, spre a goli punga de gaze pe altă gură și a epuiza flacăra prin nealimentare. N-au reușit. Au venit apoi doi ingineri romîni, care au pompat apă în niște rezervoare uriașe — batale — și, la un semn, au lăsat să se prăbușească în crater întreg puhoiul adunat de ei săptămîni de-a rîndul. Încercarea, în aparență lipsită de finețe, a reușit deplin. Sub năvala apei, straturile superficiale s-au mulat, s-au prăbușit, au stăvilit erupția. Sonda s-a stins, după ce consumase zeci de miliarde de metri cubi — producția țării pe cîțiva ani. Metanul a continuat să se scurgă pe țevi dinainte pregătite, înregistrat fiind de contoare și îndrumat spre teracote, fabrici și felinare de fier forjat.

Nelăsat să se irosească în incendii, metanul se irosea totuși într-un fel. Proprietarii societăților de gaz metan îl țineau ca pe o slugă proastă, bună doar de munci grele, lipsite de finețe. Vinderea lui pentru a fi ars procura însă cîștiguri imediate. Și de ce alta aveau nevoie binecunoscuții patroni „anonimi", decît de cîștiguri imediate?

Iar gazul acesta, care ardea, putea fi transformat în haine, cravate, șlipuri, fotolii, sacoșe.

Flacăra jucase din totdeauna pe comori. Trebuia doar ca ele să fie dezgropate. Dar nu cu hîrletul, ci cu retorta, reductorul, ajutajul, sita de platină, în niște mecanisme foarte complicate.

Pentru asta nu era de ajuns ca tehnicienii să cunoască ultimele cuceriri ale chimiei. Era nevoie de o orientare nouă, de o nouă politică economică. De-abia Republica consfîntă maturitatea metanului. Iar hotărîrile care urmară — pe linie de stat și de partid — arătară atenția uriașă pe care o merita acest aur incolor, risipit în bună măsură decenii de-a rîndul.

Forezele — în aparență aceleași — scormoneau acum sub pămînt nu doar după gazul cu mare putere calorică, ci după cele mai prețuite obiecte de larg consum.

■

Metanul se găsește într-un soi de domuri subpămîntene, în așazisele nisipuri gazeifere. Sonda sparge straturile superioare și, ajungînd în nisipul gazeifer, metanul țîșnește în sus, împins de apele subterane, supuse la mari presiuni și care se infiltrează numaidecît în dom, în locul gazului.

Captat, metanul își începe marea lui călătorie. Pas cu pas el își pierde vechile deprinderi și aparatajul modern execută asupra sa transformări pe care nu numai alchimiștii, dar nici chimiștii de acum jumătate de secol nu le visau.

Înainte de toate, metanul, ars, dă negrul de fum, care se amestecă în cauciucul sintetic. Fără negru de fum (carbon), o anvelopă ar dura două-trei mii de ore; cu negru de fum, viața ei trece de o sută de mii de ore. Procesul de obținere al acestui produs — sumar expus — e simplu: gazul se arde și apare carbonul. Practic se folosesc procedee multiple, din care ultimul combină arderea produselor petrolifere grele cu metanul. Procedeul acesta aparține inginerului Alexandru Stan, care de aproape douăzeci de ani lucrează la Copșa Mică.

Într-una din secțiile combinatului „N. Teclu", un soi de castel

Cam hornari, da' ce să-i faci! Lucrul la negru de fum nu e ca la bruțărie.

negru și crenelat, se lucrează cu metoda inițiată de inginerul Stan și definitivată de un colectiv, ajungîndu-se aproape la o dublare a productivității. Ținînd seama de marea cerere pentru export, se poate spune că secția de „negru de fum de furnal" produce zilnic valută.

Străinătatea a cerut totdeauna acest produs romînesc — nu numai pentru că pușine țări îl fabrică, dar și datorită bunei lui calități. Cu toate acestea, abia după naționalizare s-a dezvoltat obținerea de negru de fum din gaz metan. Și anume, producția așa-numitului

AURUL INCOL

Scurt răgaz la montaj. Iosif Unger are timp să-şi răsucească o ţigară.

„cărbune pur" din metan a crescut de douăsprezece ori.

Parte din acest negru de fum ce se împrăştie în masa cauciucului din întreaga lume se cerne fără încetare peste Copşa Mică. Iarba e înnegrită, în odăi feţele de masă capătă o reţea de puncte negre. Cămăşile se murdăresc înainte de a le îmbrăca, iar lumina apusului pare a se îndulci printr-o ceaţă nespus de fină.

*

Lîngă combinatul „N. Teclu" exista un cîmp de cartofi. Frunzele verzulii ale cartofilor se înnegreau sub pulberea purtată de vînt şi păreau să aparţină unei plante ciudate, nemaivăzute. Într-o zi frunzele pieriră cu totul şi nu mai răsăriră de loc — dar nu pentru că negrul de fum ar fi fost nociv, ci pentru că metanul era în plin marş victorios şi, fără erupţii, fără incendii, ocupa teritoriul Copşei Mici.

Mai întîi a venit un om negricios, cu o figură uscăţivă, vorbind pătimaş dar reţinut. Era un mecanic de la „Teclu", Ion Munteanu. Făcea parte dintr-un grup detaşat la construcţia staţiunilor-pilot (laboratoare care execută o „repetiţie generală" a procesului de producţie, înainte de trecerea în fază industrială). Ion Munteanu a lucrat la schimbarea cîmpului de cartofi într-un soi de hală înaltă, etajată, cu despărţituri paralele. Apoi a învăţat să urmărească fabricaţia utilajelor în care metanul trebuia să fie prefăcut în metacrilat, nitril acrilic şi alte produse a căror pronunţie îţi strepezea dinţii. Acum piloţii sînt gata, instalaţiile puse la punct, iar secretarul organizaţiei de bază, Ion Munteanu, care a urmat între timp facultatea fără frecvenţă, o să plece la „cu frecvenţă", la Cluj. Pionieratul piloţilor s-a terminat şi dînsul ştie că s-a încheiat cu asta o etapă. O să continue „băieţii" acum.

Şi au venit mulţi băieţi — proaspeţi absolvenţi ai facultăţilor de chimie industrială. Toată această serie nouă de „alchimişti" e deosebit de entuziastă în căutarea pietrei filozofale şi, dacă treceţi cumva prin

Conductele şi rezervoarele prin care va circula acidul clorhidric.

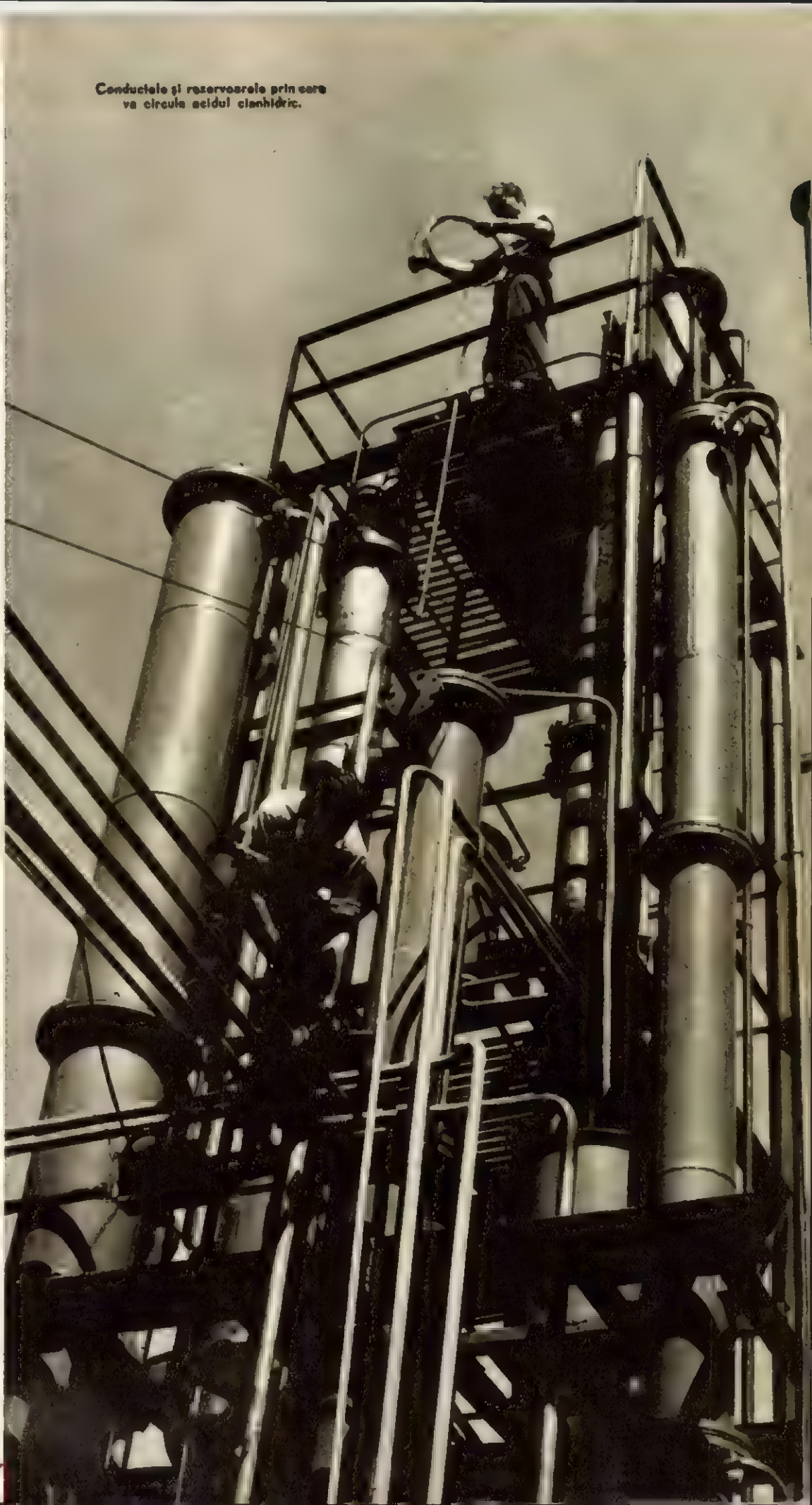

OR

Mediaș, pe la Chimgaz, o să auziți pe coridoarele de sus răsunînd o mulțime de porecle. Atmosfera aceasta de cămin studențesc e deosebit de lucrativă. Băieții au pus la punct o instalație de dimetilamină — care va deveni pînă la urmă solvent de mase plastice —și care e prima în felul ei în țară, lucrînd la presiuni și temperaturi ridicate. Iar dincolo, la Copșa, unde sînt piloții, o să-l întîlniți pe Grigore Pop, un băiat blond și foarte tînăr, șef de promoție, care mai roșește ușor cînd vorbește despre diploma de merit universitară și care lucrează la acidul cianhidric. Tatăl lui e țăran, președintele unei colective, și ar fi vrut ca Grigore să devină doctor. Dar chimia, vrăjitoarea asta modernă, a sucit capul băiatului din copilărie și l-a făcut să stringă într-un dulăpior hipermanganat și acid sulfuric, să fabrice detonante din zahăr și clorat de potasiu. Ar fi vrut apoi să lucreze la fabrica de medicamente din Cluj, unde a și fost repartizat, dar repartiția era pe un loc fictiv — și astfel a ajuns la Copșa, la stația-pilot, în secția de acid cianhidric.

Și dacă îi iei pe fiecare în parte, vezi că oamenilor ăstora nu le e indiferent dacă lucrează într-un domeniu necunoscut sau într-unul bătut și că preferă Copșa Mică unor orașe, fiindcă aci e mai „interesant". Altfel ce i-ar reține pe unii dintre acești proaspeți ingineri, în preajma mirosului de pește putred al dimetilaminei, în preajma perfidului acid cianhidric, care miroase a migdale amare, în preajma înecăciosului amoniac? Ce i-ar reține pe acești proaspeți ingineri, care locuiesc cîte doi într-o cameră, ca la cămin, și nu pleacă în alte părți doar fiindcă nu li s-a găsit locuință, cum s-a întîmplat cu alți tehnicieni, cu Rusu și Caba? De altfel, lipsa de locuințe e un prag destul de greu de trecut în activitatea de chimizare a metanului. Mediașul e aglomerat și construcțiile de case nu prididesc să satisfacă cererile mereu crescînde.

Dar ceea ce e greu de suportat de către familiști e mai ușor suportabil de către burlaci, care sînt foarte tineri. Și, mai ales, cînd pasiunea lor se consumă creator, transformînd materia. Căci în incinta combinatului „Teclu" și aci, la piloți, metanul e supus acelor procese care fac din el una din cele mai credincioase slugi ale omului, prompt, factotum și de încredere, asemeni duhului lămpii lui Aladin.

*

În linii mari, nu ne putem stăpîni să nu scriem o ecuație simplificată, spre a arăta o parte a aventurii metanului (CH_4), a amoniacului (NH_3) și a oxigenului (O_2). În definitiv, dacă cititorul s-a obișnuit cu formulele rentabilității, cu procentajele și randamentele, de ce n-ar urmări, literal, și nemaipomenita aventură din reductor?

(metanul) (amoniacul) (oxigenul)

$$CH_4 + NH_3 + \frac{3}{2} O_2$$

trec în:

$$HCN + 3H_2O$$

adică în prețiosul și blestematul nostru acid cianhidric și în apă — fără să mai pomenim reacțiile secundare, care ar încurca simplificarea de mai sus și care reduc și randamentul.

Iar amoniacul poate fi obținut și el din metan — iar cianhidricul va avea doi tați și o mamă — putem spune... oxigenată.

Apoi cianhidricul și hidroxidul de sodiu (soda caustică) — NaOH — se vor combina (neținînd seama de reacțiile secundare) și vom căpăta cianura de potasiu și apa.

Iar cianura va sta la baza unei poliamide foarte căutate, numite nilon.

Cît despre acidul cianhidric, el folosește și la producerea plexiglasului — după niște ecuații mai complicate — și la producerea orlonului.

Plexiglasul se obține deja în faza pilot. Se toarnă plăci, capete de căței, rame de ochelari, mînere de perii, paralelipipezi cu scopuri didactice.

Orlonul e un admirabil înlocuitor al lînii și, dacă se vopsește greu și are o hidroscopicitate redusă (te cam face să transpiri), e în schimb de cinci ori mai ieftin ca nilonul, e materia primă a stofelor nesifonabile, e neinflamabil, rezistă la acizi și baze etc. etc.

*

Acestea sînt o mică parte a corpurilor obținute din metan sau din compușii lui. Foarte puțini dintre chimiștii noștri au văzut instalații asemenea celor care se construiesc aici și informarea lor se datorește literaturii universale de specialitate, foarte zgîrcită în detalii, ea însăși incipientă în aceste domenii. De aceea să nu vă mirați auzind pe unii dintre proaspeții absolvenți, pe tehnicienii chimiști, că spun: „procesul acesta de la Copșa Mică n-a mai fost încercat nicăieri: e unic în lume..."

Procedeu unic de transformat materia, experimentat pe fostul cîmp de cartofi. În spatele chimizării metanului, simbolică de astă dată, apare cotitura istorică făcută de aceste locuri, care și înainte erau industrializate. Iar călătoria metanului către casele oamenilor ca haină, blană, saltea — de asemenea simbolică — e de-abia la început, ca și toată armata de chimiști tineri ce domesticesc materia.

C. BACIU

Fotografii de S. STEINER

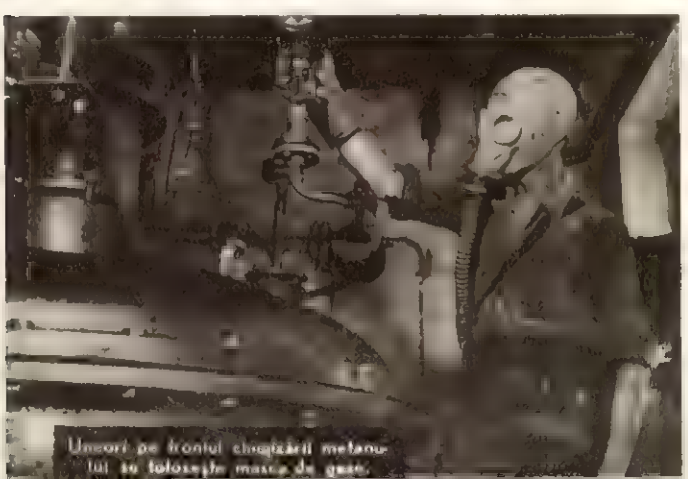

Uneori pe frontul chimizării metanului se folosește mască de gaze.

...mai știm!

COLIBAȘI

FELICITĂRI. Înainte de a fi livrați diverselor întreprinderi, segmenții fabricați la uzinele „Vasile Tudose" din Colibași trec prin mai multe probe de control. Ultima probă este făcută de tînăra Steliana Cîncă. Mulți dintre clienții întreprinderii au felicitat-o în scris pentru conștiinciozitatea cu care lucrează. Printre aceștia sînt și muncitorii de la uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin.

Fotografie de A. PALLY

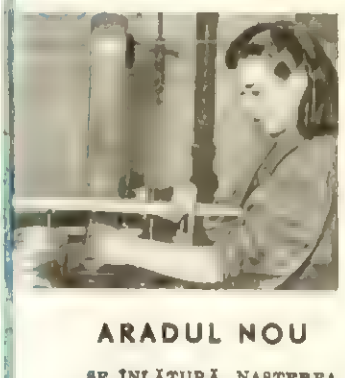

ARADUL NOU

SE ÎNLĂTURĂ NAȘTEREA GĂINILOR RAHITICE. Cel mai mare incubator din țară se află la Aradul Nou, în regiunea Timișoara, și poate incuba 60.000 de ouă deodată.

Pentru a se înlătura nașterea unor pui rahitici, specialiștii întreprinderii au creat un aparat de control — ovoscopul — cu ajutorul căruia sînt înlăturate ouăle în defect.

Fotografie de L. WEISS

SIGHIȘOARA

PENTRU EXPORT. Tîrgul internațional de la Leipzig, pe lîngă altele, ne-a adus și o comandă puțin obișnuită: pălării și coșulețe din paie — produse mult admirate la acel tîrg.

În fotografie: mîinile meștere ale tinerelor din Sighișoara, (Cooperativa „16 Februarie") execută o comandă destinată R.D. Germane.

Fotografie de Ion FRIDMAN

RAIONUL NEGRU VODĂ

ÎNCĂ aproape 30 de colectiviști și-au construit case proprii în comuna Comana, din raionul Negru Vodă. Unul dintre aceștia este și Vasile Saplogu, pe care-l vedem în fotografie împreună cu familia sa.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

BRĂILA

ȘI-A DESCHIS PORȚILE UN CINEMATOGRAF ÎN AER LIBER. Noua construcție, de o arhitectură originală, posedă o scenă spațioasă care poate fi utilizată pentru diverse alte reprezentații artistice. Cinematograful „Popular" este dotat cu aparate moderne și are o capacitate de 800 de locuri.

Fotografie de B. PETROVICI

TG. MUREȘ

CEL MAI NOU CARTIER. Fotografia de mai jos ne-a fost trimisă de corespondentul nostru care ne scrie: „Acum cîteva luni am trimis „Flăcării" un reportaj intitulat: „Noul cartier muncitoresc din Tg. Mureș". Portofoliul revistei fiind prea încărcat, materialul nu a apărut pînă azi. Acum vă rog eu să nu-l mai publicați. Ceea ce a fost „nou" atunci a devenit azi vechi. În momentul de față, în orașul nostru se clădește un alt cartier muncitoresc, care se poate numi cu adevărat „cel nou". El va cuprinde pentru început 13 blocuri cu un total de 300 apartamente".

IAȘI

ÎN CURÎND va intra în funcțiune Baza de producție a Trustului 14 Construcții-Iași, unde vor fi întreținute și reparate toate utilajele trustului. De asemenea, baza va produce piesele de schimb necesare utilajului folosit de Trustul 14 Construcții pe toate șantierele sale. Tot aci vor fi reparate tractoarele, autocamioanele și celelalte mijloace de transport ale Trustului.

Fotografie de I. BENEȘ

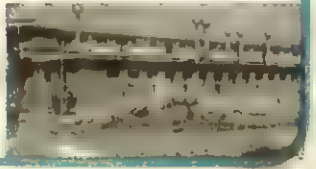

...mai știm!

DIN PLASTICA SOVIETICĂ

Ilustrații de A.M.Laptev la romanul „SUFLETE MOARTE"

de N.V.Gogol

S V. GHERASIMOV

P. A. OBORIN — Primul succes

Mai (ulei)

FLACARA

Ilustrații de
KUKRÎNIKSÎ la
romanul lui Cervantes

„DON QUIJOTTE"

GHIOAGELE RADIOFONICE

de Octav LIVEZEANU

„Băieții" cu ghioagă și pistol, care acum vreo 20 de ani reușiseră să sperie cu „teribilele" lor isprăvi anumite cercuri politicianiste — bucurînd, alternativ, alte asemenea cercuri concurente — și să facă să legine de admirație tot cuconetul Bucureștiului, nu aveau la activul lor radiofonic decît două manifestări: anunțarea cu voce gîjîită a uciderii lui Armand Călinescu și urletele sinistre din noaptea de pomină a „rebeliunii" lor, cînd au căsăpit în abatoare și în pădurea Jilava oameni pașnici și nevinovați.

Se cerea o urgentă reparare în momentul în care „echipele" sînt rafistolate și ghiogarii dichisiți să lucreze, în loc de satir cu „principii" și în loc de bîzdoagă cu „idei".

Așa se face că la posturile de radio Roma și Paris au apărut două asemenea specimene ușor de identificat, după felul în care schilodesc bietele teme date spre tratare de către celebrii „exilați", care au scormonit mult în gunoiul coloanei a cincea și în furgoanele hitleriste în retragere, pînă și-au găsit, în resturile legionare, adepții.

„Băieții", grăbiți să se facă „utili" oricărei trebi, fără alegere, așa cum se ofereau pe vremuri, pe rînd, fasciștilor, hitleriștilor, lui Antonescu sau pur și simplu siguranței, pentru că era imediat mai rentabil, au consimțit să se înhame la greaua treabă și să încerce să reia buchisirea unor texte, îndeletnicire părăsită încă pe băncile liceului. Că mai scapă cîte o lovitură de ghioagă, în emisiunile lor, e firesc și e scuzabil. Pe noi ne amuză această cazna; lor le poate fi însă fatală în fața stăpînilor care urmăresc efectele și care plătesc.

Trebuie să recunoaștem însă că „băieții" au căpătat curaj, au devenit mai îndrăzneți. Mult mai mult decît pe vremea cînd erau ocrotiți de poliție, sau asigurați de impunitate, prin grija judecătorilor și a juraților gură-cască.

De la distanță, sub anonimat, cu precauție, să nu scape la vreun post de televiziune pentru a li se recunoaște mutrele, „băieții"nu vor să stea de vorbă decît cu oamenii noștri de cultură, cu întreaga noastră intelectualitate. Și nu să stea de vorbă pur și simplu, ci să-i judece, să-i condamne, așa ca pe malul Șteșnicului, unde au smuls fir cu fir — în alternanța înjurăturilor — barba lui Niculae Iorga, sau ca în Piața Universității — din bibliotecile căreia evadaseră pentru că se sufocau — unde dănțuiau sălbatic în jurul focului care executa „sentința" împotriva operelor lui Sadoveanu, oftind că nu au putut să-l pedepsească în același fel și pe marele scriitor.

Ei pretind că fac aceasta în numele unei înalte misiuni „patriotice", numindu-ne pe noi toți — întregul popor care muncește bucurîndu-se de roadele obținute într-o țară liberă — trădători.

Trădători de ce? Și al cui? Doar ei s-au evacuat singuri din această țară. Le șfîrîiau călciiele, fugind după catastifele cu lefuri, în care îi înscrisese Codrean cînd și-a vîndut „legiunea", și u a îndeplini și ultima dorință ăpitanului" de a-și vinde țara. Ceea ce desăvîrșesc astăzi.

Pentru ei, țara românească înseamnă diagonală și pas de gîscă, păr vîlvoi și cărticica șefului de cuib toate ocrotite de un mare ghișet, indiferent sub ce firmă — engleză, americană sau germană— care să le întrețină „entuziasmul" și să le aprecieze „patriotismul".

Nu, „băieților" ! Treaba e ceva mai grea și mai serioasă.

Dar să vedem despre ce este vorba acum.

Și-au reînceput isprăvile „băieții noștri", prin încercarea de a ofensa memoria lui Camil Petrescu.

Își mărturisesc chiar ei originea acestui „curaj", tipic legionar. Inventînd o presupusă „cotitură" în viața lui Camil, recurg la o formulă a lui Niculae Iorga, rostită într-un moment de mare amărăciune, cînd se încurcase în țițele politicianiste, în care niciodată bătrînul istoric nu a fost prea meșter: „Eu sînt eu, dar nu sînt eu".

Probabil că „băieții" vor să spună, în logica lor legionară, că nu au ucis pe savantul Iorga, ci pe un Iorga care nu mai era el, așa cum astăzi ei n-ar împroșca cu noroi memoria marelui scriitor Camil Petrescu, ci pe acela a lui Camil care nu mai era el.

Sărmană minte verde, la ce cazne ești supusă atunci cînd trebuie să suplinești pistolul cu care „omul" tău obișnuia să-și justifice existența!

Infamia începută cu Camil continuă cu Tudor Vianu. În ofensarea acestuia, crainicul de la Roma amintește în treacăt și de Nichifor Crainic. Nu știm la ce se va fi gîndit „băiatul" cînd a pomenit acest nume. Nouă, însă, ne-a amintit că pînă și Nichifor Crainic, această secătură „naționalistă", a avut cîndva cuvinte de dispreț pentru „băieții" de teapa crainicului de la postul de radio Roma.

Îi facem plăcerea să-i servim aceste rînduri din articolul „Generația eroică", apărut în 1937.

Citățm: „Legionar sau național creștin, tînărul eroic citește maximum ceea ce-i recomandă sau ceea ce scriu partizanii de club. Cît despre felul cum știe să definească și mai ales să facă deosebire între doctrinele care frămîntă epoca noastră— demo-liberală, comunistă, fascistă, corporatistă etc. — vă asigurăm că vă veți pune mîinile în cap de atîta haotică confuzie. Mult mai repede vă poate informa despre un ordin pe care l-a primit, sau despre un discurs, schilod desigur, pe care l-a îngăimat într-o comună rurală, în fața cîtorva oameni năcăjiți și răbdători. Tînăr universitar, tînăr eroic, în ce hal ai ajuns!"

Gelos pe „succesele" camaradului la Roma, - nr. 2 d i lo Paris co - nuă pe aceeași temă și la același nivel. Băiatul nr. 2 e mai „deștept" și, ca un al doilea Plutarch, încearcă paralelisme. Nu între vieți, ci — mai simplu — între atitudini față de morți. Față în față cu Camil Petrescu, el îl pune pe Grigore Gafencu. Iar durerii noastre pentru impietatea comisă față de marele om de cultură care a fost Camil Petrescu, el îi opune scremuta lor „durere" pentru definirea de către noi a lui Gafencu. Dar despre „dragul lor" Gafencu nu se poate spune nici după moarte decît ceea ce s-a spus și în viață și ceea ce el a dus — ca o perfectă biografie — cu el în mormînt. A fost un politician, unul din sutele și miile care garniseau galeria politică a Rominiei, între cele două războaie mondiale.

Sec și găunos, ca orice politician; veros — poate mai mult decît alții; modern și monden, cu excentricități atît în viața particulară, cît și în viața publică — și, punct. Atît!

După 23 August 1944 și-a valorificat aceste însușiri la bursa neagră a dolarilor. Mai bine sau mai prost decît în vechea Rominie, asta a știut-o numai el. Și probabil că a uitat să o comunice și „băiatului" de la radio Paris.

A constata că din ceata „exilaților" a dispărut o asemenea „celebritate", nu știu zău dacă constituie un „sacrilegiu", așa cum vrea să spună „băiatul" de la Paris —sau mai de grabă o neiertată pierdere de timp din partea noastră, pe care ni-o scuzăm.

„Băiatul" a realizat totuși ceva prin această neghiobie a lui. El își încheie lamentabila „paralelă" cu afirmația că există morminte intangibile, „cu excepția marilor criminali". Atunci de ce se supără „băiatul" nostru? Oare trădarea de patrie nu este una din cele mai mari crime?

Însă adevăratele trăsături ale „inteligențelor" ghintuite apar mai vizibile în emisiunile postului-mamă de la München, acolo unde minuiește praștia cu „idei" vreun mai mare în grad, probabil un comandant legionar.

Dînd tîrcoale marelui succes obținut de artiștii noștri la festivalul „Goldoni" din Veneția, acesta se căznește să descopere o cît de mică critică la adresa jocului trupei românești. Nemulțumit de elogiile presei venețiene, „băiatul" nostru caută, pe unde poate, un mare expert în teatru care să-i mai aline of-ul. Îl găsește în persoana lui Anton Giulio Bragaglia, a cărui părere, deși reținută, totuși favorabilă pentru artiștii romîni, îl nemulțumește mai tare pe „băiat" care zgîndăre mai departe o cît de cît nefavorabilă apreciere.

„Dar ziarele venețiene au salutat cu entuziasm, fără rezerve, interpretarea, începînd de la regie, actori, decor și costume" — îndrăznește el. Pentru a transcrie apoi, cu satisfacție, răspunsul iscodit și neconcludent al lui Bragaglia: „presa venețiană a făcut bine că a scris așa cum a scris" — lăsînd să se înțeleagă că a făcut-o din politețe.

Neputința aceasta a mișeilor, care sfîrșește prin a scîrbi pînă și pe cei care ar trebui să fie mulțumiți de serviciile lor, nu se lasă învinsă cu una cu două.

Intenția nerealizată a comandantului de la postul München este transmisă ca ordin camaradului de la Roma, care emite pe unde un fel de răspuns consolator adresat oarecum și postului „Europa Liberă": „am consultat numai o parte din ziare și trebuie să constatăm cu părere de rău (sic) că diferitele cronici nu sînt semnate de nume cunoscute, ba chiar în general sînt anonime, ca un fel de protest publicitar".

Totuși, pînă la urmă — anonime sau nu, semnate de nume cunoscute sau necunoscute — cronicile îi conving și pe „băiatul" de la Roma de succesele incontestabile ale artiștilor noștri la Veneția. Le „corectează" însă pe ici pe colea, încheind sentențios: „ele nu pot fi în nici un fel atribuite regimului", ci „nobilei tradiții burgheze a teatrului românesc".

Cîte cuvinte, atîtea strîchini călcate! Vasăzică asta este „patria" pentru care luptă ei: burghezia și „nobila tradiție burgheză".

Sărmanii, dacă au părăsit „studiile" prea de vreme, nu au putut afla că încă acum 186 de ani Tudor Vladimirescu arătase atît de simplu, dar pe atît de frumos, că „patria este poporul, dar nu tagma jefuitorilor!"

Patria, „băieți", este aici unde este poporul din mijlocul căruia ați fugit, nu acolo unde v-ați refugiat cu burghezia voastră.

Dar ajunge. Grăbiți-vă să vă încasați simbria!

Ilustrație de Cik DAMADIAN

PRIETENI SCUMPI

Tovarășul Ho Și Min, răspunzînd urării de „bun-sosit", la coborîrea din avion, pe aeroportul Băneasa.

La Prezidiul Marii Adunări Naționale, tovarășul Ho Și Min într-o cordială convorbire cu tovarășul Dr. Petru Groza. →

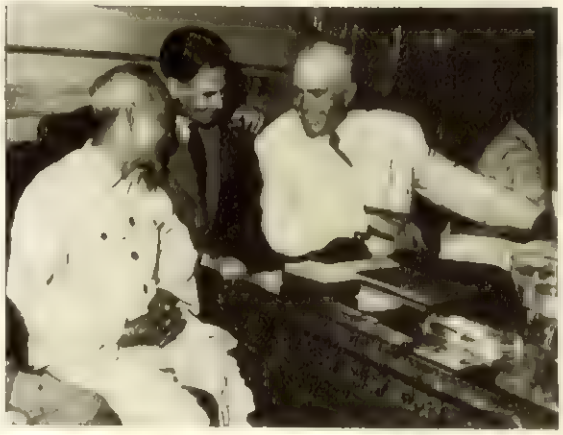

Înaltii oaspeți au asistat la un spectacol de gală la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. În fotografie: tovarășul Ho Și Min, împreună cu tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica. ↓

Felicitînd pe artiștii romîni.

Dragostea președintelui Ho Și Min pentru tineret este bine cunoscută. Iată două fotografii care o mărturisesc din nou: la Palatul Pionierilor din București tovarășul Ho Și Min între prietenii săi romîni (stînga sus); iar pentru tînăra vietnameză ce-și face studiile la București, îmbrățișarea „Unchiului Ho" e ca o întîlnire cu îndepărtata sa patrie (dreapta jos)...

Pe pămîntul patriei au poposit oaspeți dragi. Tovarășul Ho Și Min, președintele Republicii Democrate Vietnam, însoțit de tovarășii Hoang Minh Giam, ministrul Culturii, Hoang Van Hoan, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, dr. Pham Ngoc Thach, locțiitor al ministrului Sănătății, după ce au vizitat o serie de țări surori din lagărul socialist, au făcut o vizită de prietenie și în R.P.R., primiți cu fierbinte dragoste și caldă simpatie de către poporul nostru și conducătorii săi.

Prezentăm cititorilor „Flăcării" cîteva imagini fotografice luate în zilele de neuitat ale vizitei prietenilor noștri din îndepărtatul și atît de apropiatul Vietnam.

Foto: AGERPRES

ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

O să fie multe de făcut...

de Francisc MUNTEANU

Ilustrație de N. POPESCU

Timișoara 1944.

Noapte de august. Razele lunii, lucioase ca niște tăișuri de săbii, pestrițează orașul adormit. Pe străzi, nici un trecător. Doar în fața clădirilor publice, ascunși în bunchere de beton, sergenții, somnoroși de prea multe alarme aeriene, veghează moțăind. Ferestrele cu obloanele trase, camuflate, nu reflectă razele lunii; le reflectă numai turla de tinichea a catedralei ortodoxe, acolo unde ploile au ros vopseaua de camuflaj.

E liniște. Ici colo, bătute de un vînt obosit, firmele magazinelor se leagănă lenește. Umbrele lor cresc și descresc pe trotuare, ca niște foi de armonici mînuite fără dibăcie. Rar de tot, cînd pala de vînt prinde putere, se aude și scîrțîitul talgelor de alamă ale frizeriilor: sunetul metalic, ca un scîncet de copil, se îneacă încet și se pierde printre case.

Bega, ascunsă sub sălcii, șerpuiește lin.

De o vreme încoace, toate nopțile seamănă între ele. Și zorile. Atunci miile de clădiri, profilîndu-se pe nesfîrșitul sur al cerului, dantelează asimetric văzduhul. Puține sînt zilele cînd zumzăitul surd al „Liberatoarelor" nu vestește un nou atac; oamenii s-au obișnuit cu țipătul isteric, amenințător, al sirenelor. Mulți, mai ales cei care au fost pe front, sînt blazați. Totuși, din deprindere, intră în adăposturi.

Numai unii, îmbrăcați în uniforme cenușii, sfidează jocurile de artificii, bubuiturile înfundate ale bombelor. În ultima vreme, aceștia au părăsit definitiv cazărmile și s-au instalat în centrul orașului, în case pașnice, în localuri. La restaurantul Palace, rechiziționat pentru Wehrmacht, chelnerii, în două schimburi, servesc numai armata germană. Aici, și ziua și noaptea, poți auzi acordurile sincopate ale unui jaz-band gălăgios, intonînd „Erika", „Lilly Marlen", „Wir fahren gegen England".

Fumul e atît de des, încît nu se vede de la o masă la alta. Dar oamenii îmbrăcați în uniforme cenușii nu se sinchisesc de asta. Dimpotrivă. Așa se simt mai siguri, mai în largul lor. De undeva, de afară, se mai aud înăbușit bătăile unui clopot.

E ora patru dimineața. Nimeni din local nu ia cunoștință de fărîmițarea veșniciei.

Un căpitan gras și-a dezbrăcat vestonul: maioul murdar, pătat cu zeamă de roșii, îl strînge ca un corset. În fața lui, pe masă, și-a expus un aparat de ras, un revolver, o perie de dinți și un portvizit de piele din care s-au revărsat niște vederi din Sevastopol. Lîngă el, un alt căpitan, cu părul roșu și ochi bulbucați ca niște cepe, amestecă un pachet de cărți. Cărțile sînt atît de uzate, că abia se mai disting.

Un ofițer tînăr, cu patru decorații la încheietoarea vestonului, plînge în hohote. Își agită brațele, vrea să îmbrățișeze masa; paharul din fața lui se răstoarnă. Roșul de Miniș i se scurge încet pe genunchi. La început nu-și dă seama ce s-a întîmplat. Își frămîntă genunchii, apoi, supărat că i s-au udat pantalonii, se ridică în picioare și scoate pistolul automat. Un chelner care trece prin apropiere se ascunde în spatele unui stîlp. Se aud patru împușcături, una după alta: rozeta de ipsos din plafon, un îngeraș gras, înconjurat de frunze de acantus, crapă, apoi, la a cincea împușcătură se prăbușește pe turnanta de dans din mijlocul localului.

Toboșarul își aruncă bețele de tobă în aer, ca un jongleur: nu mai ține cont de ritmul melodiei; bate aiurea. Fiecare muzicant cîntă pe cont propriu: pianistul împunge clapele de fildeș cu două sticle goale de șampanie. Violonistul, cel mai tînăr membru al orchestrei, trage cu arcușul de-a dreptul pe vioară: cineva i-a ars strunele cu țigara. Iar saxofonistul, un om gras, beat turtă, e trist: nu mai poate bea vinul turnat în pîlnia instrumentului.

Fragment din romanul în pregătire „Statuile nu rîd niciodată".

În zori, cînd pornesc la lucru măturătorii de stradă, se deschid și ușile restaurantelor din centru. Chelnerii, obosiți, ies pe scările de serviciu; ofițerii germani, cu femei bete la braț, pe ușile turnante din față. Așa s-a statornicit obiceiul.

Pe malul Begheiului, în cartierul fabricii, acolo unde se înșiră uzinele metalurgice, stîlpii de telegraf, zidurile, gardurile caselor sînt pline de inscripții. Primăria a angajat o echipă specială, înarmată cu bidinele, să șteargă lozincile: „Jos războiul!" „Vrem pace!"

O dată cu sosirea dimineții, orașul prinde viață: se deschid porțile caselor, se trag obloanele de tablă ale prăvăliilor, pornesc tramvaiele.

Primele zgomote sînt încă stridente, pe urmă murmurul obișnuit al orașului îmbrățișează străzile, casele. Vocea vînzătorului de ziare, a gunoierului, a lăptarului completează această cavalcadă. Dintr-o dată orașul își schimbă fața: la ferestrele deschise ale locuințelor apar albiturile paturilor, plapumele colorate.

La o singură clădire din oraș totul rămîne neschimbat. Casa aceasta e la marginea orașului și pare mai degrabă o cazarmă, decît o casă de locuit. Dacă te apropii mai mult, părerea ți se confirmă. Clădirea cenușie, cu ornamentațiile spălăcite de prea mult văruit, e mohorîtă. În mijlocul ei, ca o gură căscată, se deschide pînă la înălțimea etajului întîi o poartă de fier forjat, veșnic încuiată. În stînga ei, o gheretă dulgherită grosolan strică simetria întregii fațade. Lîngă gheretă, o sentinelă se reazimă de țeava unui Z. B. împodobit cu o baionetă ruginită. În spatele porții cu gratii se deschide un coridor întunecat ca un tunel. La capătul lui, spre dreapta, patru trepte tocite urcă spre un alt coridor mai îngust, mai întunecat. Aici se înșiră de ambele părți o sumedenie de uși de tablă, prevăzute cu mici viziere de control. Lîngă ultima ușă, așezat pe un scăunel improvizat dintr-o ladă de muniții, un gardian îmbrăcat neglijent, cu ochii roșii de nesomn, smiorcăie liniștit. În spatele lui, dincolo de o ușă zăbrelită, se deschide un mic hol sumbru, văruit în cenușiu. De aici, o scară de fier în formă de spirală se cațără la etaj, de unde, prin ferestrele prevăzute cu gratii, se poate vedea curtea imobilului. În curte, dată la reformă, o firmă de tinichea indică menirea acestei clădiri: „PENITENCIARUL MILITAR". Altceva nu se vede în curte.

Peste tot, pe culoare, pe săli, sînt agățate mici tăbliță cu scurte inscripții: „LINIȘTE", „FII DISCIPLINAT". Orînduite simetric, din cinci în cinci metri, cruci de lemn vopsite în negru cheamă pe locatarii acestei clădiri la reculegere.

În toată cazarma-închisoare nu este decît o singură ușă de lemn. Aceasta e la etajul întîi și pare pitită în spatele unui alcov susținut de doi pilaștri vopsiți în ulei. Ușa, făcută din lemn de stejar, e prevăzută cu o tăbliță de tinichea, pe care un pictor de firme stîngaci a mîzgălit cuvîntul „COMANDANT".

În camera comandantului e dezordine. Pe birou, actele, dosarele sînt răvășite de parcă le-ar fi răsfoit o mînă străină. Comandantul închisorii, un om înalt, îmbrăcat în uniformă de colonel, moțăie în scaunul de lîngă birou. Din cînd în cînd, capul îi cade în piept și atunci tresare pentru o clipă: dar e prea obosit ca să se trezească.

În fața biroului, pe perete, un crucifix de argint agățat deasupra unei candele creează parcă imaginea lui Iisus între tîlhari, așa cum este plasat lîngă cele două portrete înrămate din stînga și dreapta lui: primul reprezentîndu-l pe regele Mihai I, îmbrăcat în uniformă de locotenent, iar celălalt pe mareșalul Ion Antonescu, cu fața zbîrcită ca o prună uscată.

Un dulap pentru clasoare, așezat lîngă fereastră, o măsuță rotundă, două fotolii de piele completează mobilierul.

Sună telefonul. Țîrîitul sacadat umple încăperea. Colonelul își scutură capul, își freacă ochii, ridică receptorul:

— Allo, da... da... da... Am înțeles, domnule general!... — fără să vrea, ia poziție de drepți. Da, da... Am înțeles, domnule general!

E cu desăvîrșire buimac.

Pune receptorul în furcă, apoi se duce la fereastră și trage perdeaua: lumina năvălește în încăpere. O rază bogată, albă, se răsfrînge în cristalul de pe masă. Firele de praf, mici, abia vizibile, dansează nebunatic în fi-

ştiile de lumină. Colonelul priveşte buimăcit în jur: biroul e mult mai familiar în penumbră; aşa, luminat, mobilele par să aibă alte dimensiuni; te mişti greu printre ele. Ce stupid e să stai aici fără nici un rost! Acum ar fi mult mai bine să fii undeva în munţi, la umbra deasă a brazilor. În orice caz, undeva departe, departe de oameni, de oraş, de nelinişte. În colţul buzelor i-a răsărit un zîmbet amar: e zîmbetul omului care a mizat totul pe o carte şi a pierdut. „Am înţeles, domnule general". Mereu acest „am înţeles, domnule general!" La fel a răspuns cînd, cătărat pe un car blindat, a trecut Prutul şi tot la fel a răspuns şi atunci cînd, obosit, a cerut un post mai liniştit, undeva în ţară. „Am înţeles, domnule general".

Colonelul nu înţelegea nimic, era buimăcit şi, fără să vrea, îşi aduse aminte de o femeie foarte bătrînă, care cîndva i-a cîntat la căpătîiul leagănului. Colonelul, ca şi cum ar fi vrut să-şi gonească amintirile, se scuturâ, îşi aranjează hainele, apoi se duce la birou şi apasă pe butonul unei sonerii. Ţîrîitul prelung, ascuţit, se aude pînă aici, în birou. Seamănă cu un zgomot de alarmă. Nu trec decît cîteva clipe şi pe coridor se aud paşi cadenţaţi, milităreşti. Colonelul îşi mai aranjează o dată hainele; în pripă, aruncă o privire la tablourile de pe pereţi, ca şi cum ar vrea să obţină aprobarea pentru cele ce vrea să ordone acum.

În prag apare un locotenent tînăr, zvelt, cu o mustaţă blondă, abia vizibilă. Îşi bate călciiele:

— Să trăiţi, domnule comandant!...

Colonelul îl măsoară din priviri. Aşa era şi el la începutul carierei: slab, cu ochii încercănaţi, dar veşnic ras, pomădat. „Uite, ăstuia îi lipseşte un nasture de la manşetă". Ar putea să-i facă o observaţie: la ce bun?... Îi era ciudă pentru această deformaţie profesională. Înghite în sec.

—Toţi deţinuţii politici... — rosteşte cuvintele încet, aproape silabisind, să poată citi efectul pe faţa subalternului — să fie eliberaţi.

Locotenentul nu vrea să creadă urechilor. O clipă i se pare că domnul comandant s-a exprimat greşit. Zîmbeşte încurcat.

— N-am înţeles bine, domnule colonel.

— Deschide-ţi urechile, domnule locotenent! Să fie eliberaţi toţi deţinuţii politici. Ai înţeles?!...

— Am înţeles, să trăiţi!

Face stînga împrejur şi părăseşte încăperea.

Desigur, nici el n-a înţeles nimic. Nimeni nu înţelege nimic şi totuş nu se găseşte nimeni care să îndrăznească să întrebe o dată: de ce?Colonelul ar vrea să strige după locotenent, dar parcă ar fi prins rădăcini: stă nemişcat, cu braţele atîrnate în jos, ca nişte ramuri veştede.

Alarmă.

După un singur minut, compania de pază e adunată în hol, în faţa locotenentului. Îl priveşte mirată. Trebuie să se fi întîmplat ceva foarte important. Te pomeneşti că ruşii...

— Executarea!...

Niciodată n-a fost coridorul atît de aglomerat. Bocancii răsună pe ciment; se deschide o uşă de fier:

— Eşti liber, se aude vocea gardianului.

Deţinutul se uită uimit la gardian: i se pare că visează.

Într-o celulă învecinată, un alt deţinut trage cu urechea. Zgomotele nu-l miră, mai mult îl înveselesc. Cu un placheu rupt de la un bocanc, zgîrie vopseaua de pe uşă: „23 August 1944". Sub inscripţie desenează stîngaci o seceră şi un ciocan. Acum paşii răsună în faţa celulei lui. Se trage puţin de la uşă. Cine ştie? Omul trebuie să fie precaut.

Uşa grea se deschide încet, scîrţîind din toate balamalele. E ceva groaznic de trist în acest scîrţîit. Gardianul, un ţăran bătrîn de undeva din munţii Apuseni, spune cu o voce groasă, obosită:

— Eşti liber!

Deţinutul îl prinde pe gardian de reverul hainei. Feţele le sînt atît de aproape, încît îşi simt reciproc respiraţia.

— Ce s-a întîmplat?

Gardianul se retrage speriat. Bîlbîie ceva din cele ce a auzit de la alţii:

— Se spune că am fi trecut de partea ruşilor...

Un pas şi deţinutul a ieşit din celulă.

Cei cîţiva trecători de pe stradă nici nu bănuiesc agitaţia de pe coridoarele penitenciarului. Peste tot deţinuţi, gardieni. Coridorul întunecat seamănă cu un peron de gară: uşile celulelor se deschid şi se închid întocmai ca uşile unui vagon. Fiecare om e grăbit şi fără rost. Numai el e calm. Ştia că nu putea fi altfel.

Se urcă pe pervazul unei ferestre şi strigă cît îl ţine gura:

— Trăiască Partidul Comunist din Romînia!

Într-o singură clipă zgomotele se sting. Toţi îşi îndreaptă feţele spre cel ce a strigat. Dar timpul e prea preţios ca să-l risipească, ascultînd lozinci. Deţinuţii se grăbesc spre ieşire. Puţini sînt aceia care se duc spre magazie să-şi schimbe hainele: se îngrămădesc cu toţii la poarta de fier forjat. Numai el porneşte în direcţia opusă. Din hol, urcă pe scările care duc spre cancelaria comandantului. Ajuns lîngă uşa de stejar, tresare. Din încăpere se aude un zgomot sec, apoi ecoul unei detunături zbătîndu-se între pereţi. Instinctiv, sare la o parte. Trage cu urechea, dar înăuntru nu se mai aude nici o mişcare. Încet, se apropie din nou de uşă, apasă clanţa şi sare din deschizătură. Inutil: din cancelarie nu se aude nici un zgomot suspect. Intră în cancelarie. Domnul colonel, comandantul penitenciarului militar, e întins pe podea. Din tîmpla-i dreaptă, un firicel de sînge, subţire ca o sfoară, se scurge pe parchet.

Ochii mici ai colonelului au rămas deschişi: sînt verzi ca apa stătută. Îi urmăreşte privirile ţepene. Candelabrul care atîrnă din tavan are trei braţe: unul e rupt. Îşi aude bătăile tîmplelor. Parcă vin de undeva, de afară, dintr-o cameră alăturată, de pe coridor sau chiar din stradă. Acum toate lucrurile din birou, ca şi cum ar fi înţeles gravitatea momentului, stau neclintite, solemne. Numai firele de praf, neînţelegătoare, îşi continuă dansul prostesc în fîşiile de lumină. În încăpere e groaznic de cald. Îşi şterge sudoarea de pe frunte.

În clipa aceea, în prag apare locotenentul. Se uită la mort, se uită la deţinut. Prea multe s-au întîmplat într-o singură zi. Mustaţa blondă îi tremură nervos. Zăpăcit, nu ştie ce să facă cu mîinile. Îşi pipăie nasturii de pe vestonul: pare că-i numără. Deţinutul îi urmăreşte fiecare gest, îi numără şi el nasturii: sînt şase. Parcă prea mult durează liniştea. Pentru a-şi masca emoţia, ridică din umeri şi spune cu un glas nevinovat, de copii:

— Îmi pare foarte rău... Am ajuns prea tîrziu... Şi tare aş fi vrut să stau de vorbă cu el.

Arată spre fostul comandant al penitenciarului.

Coboară împreună în hol. De aici se îndreaptă amîndoi spre magazia de efecte. Locotenentul e de o politeţe supărătoare: se angajează să-i caute hainele civile. Treaba nu-i uşoară. Toată magazia e răvăşită de mîini grăbite, nervoase.

— Eu sînt din Vlaşca, spune după un timp locotenentul.

Glasul îi sună străin. Are impresia că ofiţerul îi cere iertare pentru ceva. Îl priveşte compătimitor şi îi e ciudă că nu ştie ce să-i răspundă. Locotenentul continuă:

— Sînt din Vlaşca. La noi acum trebuie să fie tare cald... Asta e? întreabă brusc şi arată o haină cadrilată, plină de petice.

— Nu.

— Pe o vreme ca asta, lucrul cel mai bun e să te duci la scaldă. La noi în Vlaşca...

— L-am găsit, îl întrerupe deţinutul şi începe să se dezbrace.

Ruşinos, ofiţerul se întoarce cu spatele. E atît de adîncit în gînduri, că nici nu observă cînd a plecat.

— La noi în Vlaşca, domnule... Se întoarce. Îşi dă seama că e singur, dar nu pare mirat. Mai mult bucuros. Îşi aruncă vestonul militar şi caută nişte haine civile potrivite.

În poarta închisorii fostul deţinut trebuie să-şi frece ochii de prea mult soare. Încă nu e obişnuit cu lumina. Sentinela de lîngă gheretă îl priveşte, plictisită. Are ordin să nu se amestece în nimic, să stea liniştită la post.

Îşi ridică două degete la tîmplă şi-l salută oarecum milităreşte.

În oraş e aceeaşi agitaţie. Camioane, încărcate cu soldaţi în uniforme cenuşii, blochează arterele principale. Cîteva care blindate îşi zdrăngăne oţelul şenilelor pe caldarîm.

Se opreşte printre spectatorii de ocazie. De la marginea trotuarului priveşte fuga, zîmbind. În faţa lui goneşte o caravană de camioane nemţeşti.

Numai trecătorii blazaţi, preocupaţi de treburile lor de fiecare zi, îl supără pe cel de curînd liberat. Ar vrea să prindă pe cîte unul de guler şi să-i ardă un pumn. „Bată-te dumnezeu! Te plimbi ca un pierde-vară şi"... Poate de aceea nu-şi scoate mîinile din buzunare, să nu facă vreo prostie. În faţa unei vitrine cu jucării, se opreşte o clipă. Niciodată nu s-a întors de la închisoare cu mîinile goale. Fetiţa lui îl ştia voiajor, plecat undeva, la drum, cu treburi. Acum, însă, nu mai avea nici o importanţă dacă o să afle sau nu că a fost la închisoare. Tocmai voia să plece, cînd descoperi în vitrină cîţiva soldaţi de plumb, îmbrăcaţi în uniforme nemţeşti. Ar trebui să intre, să-i spună patronului să arunce jucăriile astea la gunoi. Nu intră: plescăi numai din buze şi porni mai departe, amuzat. O să fie tare multe de făcut. Acolo, între cei patru pereţi, niciodată nu s-a gîndit că o dată va trebui să se ocupe şi de epurarea jucăriilor... „Dar la cîte lucruri nu m-am gîndit încă!..."

Aproape de gară, un muncitor rezemat de balustrada unui pod cîntă din muzicuţă. Melodia e cunoscută: „Porniţi înainte, tovarăşi". Are vreo misiune — îşi spune — sigur că are. Doar libertatea lui şi a altora n-a venit din cer. Au lucrat bine tovarăşii — gîndeşte el, mergînd mai departe.

Trecătorii de pe străzi sînt ciudat de grăbiţi. Aproape că aleargă. O femeie cu o sacoşă ruptă presară trotuarul cu zarzavaturi. Cineva îi atrage atenţia, dar ea nu are timp să se întoarcă: se grăbeşte.

Undeva, „Ilie II" transmite ultimele ştiri de pe front: „În încercuirea de la Iaşi, trupele germane rezistă eroic de patru zile".

Toată lumea ştie că Iaşul a fost eliberat.

FOTOGHICI

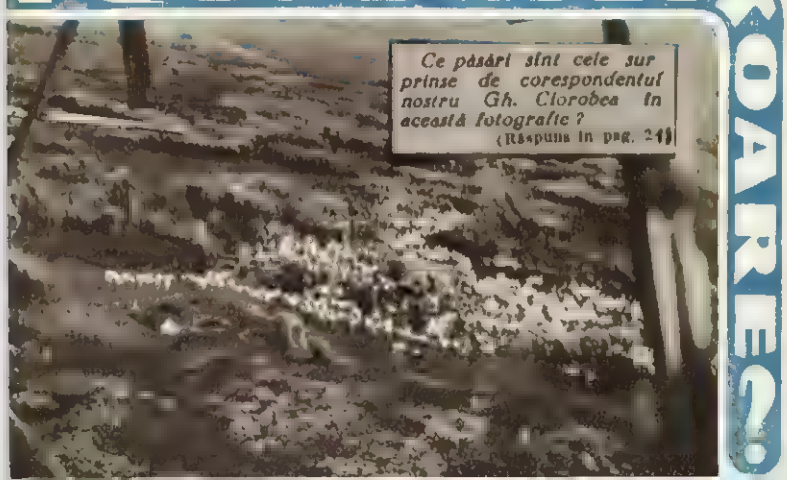

Ce păsări sînt cele surprinse de corespondentul nostru Gh. Clorobea în această fotografie?

(Răspuns în pag. 24)

Aventură în văzduh

Parașutistul Iakov Filipov

O [illegible] ușoară pe umărul parașutistului transmite comanda instructorului, acoperită de uruitul motoarelor. Filipov își face vînt și sare în abisul de beznă ce pare fără fund. Curentul de aer îi șuieră pe la urechi și-i taie pentru cîteva clipe respirația. Omul simte apoi zguduitura așteptată cu emoție. Acum nu mai aude vijîitul aerului, ci doar fîșîitul parașutei ce se învolburează. Plutește lin, legănîndu-se ușor. Privirea îi lunecă în jos, apoi se ridică iar, atrasă de pitoreasca priveliște ce se desfășoară în văzduh, deasupra lui. În transparența trandafirie a zorilor, nenumărate cupole multicolore apar în depărtare, ca niște flori ciudate. Totul pare a fi în regulă. Deodată, însă, inima-i încremenește de groază. De sus, din formația de parașutiști care au sărit după el, s-a desprins unul care se prăvale acum ca un bolid chiar deasupra lui. O trenă albă, lungă, îi fîlfîie în spate.

„Trebuie să mă feresc din calea lui!" — îi fulgeră prin minte lui Filipov. E de ajuns să tragă de corzi și parașuta va lua direcția dorită. De ce n-o face? Mai e doar o secundă și totul va fi pierdut. Pentru că, în ciuda căderii vertiginoase, parașuta nu se deschide. Filipov îi distinge acum curelele ce-l încing. În clipa următoare omul se lovește de parașuta lui Filipov, pătrunde printre corzile ei și trece chiar pe lîngă Filipov, în picajul nestăvilit, năprasnic.

Totul se petrece atît de fulgerător, încît Filipov, care încearcă să-l prindă pe nefericitul parașutist, nu reușește decît să apuce corzile ce îi lunecă prin mîini, arzîndu-i-le ca focul. O zguduitură puternică îl dă peste cap, dar degetele i rămîn încleștate. Acum doi oameni atîrnă de o singură parașută. Amîndoi coboară cu o viteză sporită, dar pericolul a fost înlăturat pentru moment. Filipov cercetează cu înfrigurare frînghiile și umbrela de mătase. Va rezista oare parașuta?... Ori scăpăm amîndoi, ori .. Efortul suprem îi amorțește degetele, peste ochi i se lasă o ceață neagră. Nici nu observă că îi depășește pe tovarășii săi care săriseră înaintea lui. Nu-l simte decît pe omul a cărui viață e acum în mîinile sale. Va trebui să-l salveze și să se salveze. Corzile sînt trainice, dar vor rezista oare la greutatea dublă? Și, oare, nu-l vor părăsi cumva puterile în această luptă pe viață și pe moarte? Degetele încleștate de parașuta tovarășului nu vor ceda sub povara ce se leagănă jos, sub el?

Un tremur ușor i se urcă în mușchii brațelor și se răspîndește în tot corpul. Puterile încep să-l părăsească. „Să nu-i dau drumul! Să nu-i dau drumul!" își zice mereu.

Fiecare clipă pare o veșnicie. Dar iată, sub el a apărut cîmpul de aterizaj. Ultimele secunde trec ca în vis. O zdruncinătură puternică îi amețește pe amîndoi. Salvați! La trei pași de Filipov zace locotenentul de gardă Maslov, leșinat, dar teafăr.

— Tovarășe locotenent de gardă! Tovarășe locotenent de gardă!

Filipov se apleacă asupra omului întins pe pămînt. Cînd ofițerul își revine în fire și zărește chipul plin de îngrijorare al tînărului soldat, fața i se luminează:

— Dumneata erai, Filipov? Ridicîndu-se, ofițerul îi întinde mîna salvatorului său. — Îți mulțumesc, mai adaugă Maslov, simplu dar din adîncul inimii. Filipov își privește oarecum descumpănit mîinile încleștate de parașută. Nu le poate dezmorți încă...

*

Această uluitoare aventură în văzduh s-a petrecut pe un aerodrom sovietic. Pentru actul său de curaj și pentru spiritul de sacrificiu tovărășesc de care a dat dovadă, tînărul parașutist [illegible] Filipov a fost decorat cu ordinul Steaua Roșie.

(„Freie Welt")

Locotenentul Maslov

Pînă la prînz au la dispoziție clubul – cărți, reviste, șah...

„Printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri se reglementează asistența bătrînilor, pensionari și nepensionari. În acest scop se vor înființa în fiecare regiune și în Capitală cel puțin cîte un cămin de pensionari, un cămin-spital pentru bolnavii cronici și cămine de bătrîni după nevoile locale".

(Ziarele din luna mai)

Li se ziceau „azile". Erau cîteva în București. Atmosfera unui atare așezămînt fiind bună conducătoare de literatură convențională, o luam adesea ca element pentru reportaje de „efect". Cîte tablouri impresionante nu mi-au furnizat azilurile de bătrîni, mereu uimit, după fiecare vizită, că milostenia publică se complace să întrețină, cu un dram de oxigen, o vagă pîlpîire de viață, în numele unei formule filantropice devenite pravilă de stat! Această magică formulă era substitutul marilor principii umanitare moderne. Datorită ei, anumite existențe nici nu trăiesc, nici nu pier, îmi ziceam, identificînd-o de fiecare dată, nu atît în „decorul", cît în... bucătăria azilului.

Îmi aduc aminte de o vizită la un așezămînt din strada Parfumului, imediat după eliberare. Ce fac bătrînii? Pe cîți i-au cruțat războiul, deportările? N-am mai cercetat, ca la alte vizite, încăperile standard ale acestui depozit de vechituri omenești, lăsate de comunitate în comision morții. N-am iscodit trecutul moaștelor vii încă, înghesuite între pereții sepulcrali, toți împodobiți cu portretul litografic al celebrului filantrop. Nu m-a interesat să chetez amintiri, n-am frunzărit albume. M-am dus de-a dreptul la cotlonul unde se materializau unicele voluptăți ale acestor făpturi deposedate de toate harurile vieții: cuhnia.

Era ora prînzului. În oala mare fierbeau legume, corespunzînd cu 3 lei pe zi alocație de întreținere pentru fiecare membru al azilului. Sau, ca să vorbim în termenii științifici ai veacului, echivalînd cu caloriile unui singur morcov, ale unei singure cepe, ale unei jumătăți de gulii; egale, ca principii de energie, cu taman cîtă putere trebuie ca ospitalizații să deschidă gura, să ducă lingura la gură și — suplimentar — să ofteze cu aceeași gură.

La poarta azilului, cu mîna întinsă trecătorilor, făceau cu schimbul bătrînii. Pentru stropul de ulei ce nu intră în tain. Pentru o țigară, duminica.

Aceasta era moștenirea.

Oaza bătrînilor

În strada Gabroveni nr. 2, se înalță o clădire albă în șase etaje. Nu știu dacă imobilul mi-a atras vreodată atenția prin statura ce domină peisajul comercial al cartierului cu cele mai înguste străzi bucureștene, cu cele mai înghesuite acoperișuri. În caz afirmativ, presupuneam că își continuă o veche destinație asemănătoare cu a altor cîtorva blocuri din sector. Știu și eu? Hotel, poate birouri, garsoniere, ateliere sau toate acestea laolaltă.

Casele prea aglomerate, strînse una în alta, îmi sugerează o imagine de promiscuitate. Exagerez, desigur. De bunăseamă că mi-a rămas această rezervă din reminiscențele unor explorări reportericești de pe vremuri, prin subsolurile și mansardele unde locuiau, claie peste grămadă, băieții de prăvălie exploatați de marii băcani și circiumari din Sf. Gheorghe.

De ce vi le spun toate astea? Să vedeți de ce. Citind acum cîtăva vreme în ziare hotărîrea guvernamentală, m-a cuprins o mare emoție. Dacă primul meu gînd a fost de gratitudine pentru autorii deciziei—auzi, cu atîtea pe cap și nu-i uită pe bătrîni! mă minunam—cel de-al doilea se adresa octogenarilor. Unde s-or găsi? M-am repezit, firește, în strada Parfumului, chibzuind ca de acolo să dau o raită pe la toate azilurile (îți mai conservau, în mintea mea, vechile firme gorkiene), pentru a revedea și a mă bucura împreună cu bietele personaje ale reportajului meu de odinioară, de vestea bună ce le-o aduceam. Și, poftim surpriză! Azilul nu se mai afla în strada pomenită. S-a mutat. Unde? Funcționează de cîțiva ani în Gabroveni. În Gabroveni?

— Auzi, dragul meu, unde au găsit să-i transfere—i-am spus îndurerat tînărului reporter fotograf cu care mă hîțînam pe motocicletă, în drum spre adresa cu pricina.

— Ce mi-e aici, ce mi-e dincolo? —a replicat filozofic tovarășul de hurducătură.

Nu văzuse în viața lui un azil și eram înciudat că nu-i pot oferi, prin comparație vizuală, nu prin evocări verbale, un așezămînt de ieri și altul de astăzi. Cînd însă motocicleta a stopat—nu în fața unei magherițe, cum m-am așteptat, și care ar fi trebuit să fie doar o variantă a azilului „patriarhal", ci în fața unui imobil impozant de șase etaje—nu mi-a venit a crede. Aici o fi?

— Aici—mi-a confirmat fără ezitare tînărul reporter. Scrie pe tăbliță. Citiți: „Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, Cămin-spital de bătrîni".

— Cămin scrie? (Uitasem ochelarii acasă).

— Cămin.

— Nu azil?

— Nu.

— Bravo! Îmi place. S-a purificat un cuvînt sinistru, sordid. Îți dai seama? Cămin înseamnă casă de oameni, luminoasă, caldă, îndestulată. Crezi că ocupă cogeamite clădire?

— De ce nu?—răspunde simplu adorabilul tovarăș, deprins să vadă la scară mare realizările vremurilor noi, pe care dioptriile sale juvenile le descoperă și aparatul fotografic, mereu „în deplasare" prin țară, le popularizează în paginile vii ale „Flacării". Dacă te îndoiești, să întrebăm portarul.

— Desigur—a întărit cu gravitate omul cu chipiu, un bătrînel simpatic, cu obraji rumeni și mustață groasă, în care mai sclipeau cîteva fire din blondul tinereții.

Contraste

Am dat mai întîi o raită „incognito" cu ascensorul, pe la etaje, pentru a ne face o idee de „atmosfera exterioară" a căminului. Am conchis că seamănă leit cu un hotel dintr-o stațiune climaterică. Culoare luminoase, sclipind de o caldă curățenie menajeră (nu glacială ca aceea a sanatoriilor, unde acurateța are ceva din luciul tăios al bisturiului, din corosivul lichidului antiseptic). Pe jos, covoare. Agreabile tablouri ornează pereții. Mesuțe de hol, pe care tronează ulcele cu flori proaspete... Canapele pentru musafiri, deocamdată ocupate de locatarele așezămîntului, ieșite la o tacla matinală.

Firește, apariția noastră stîrnește curiozitatea bunelor bătrîne. Ne amuză văzîndu-le apropiindu-și capetele colilii și întrebîndu-se șoptit cine sînt vizitatorii care se uită cu atîta simpatic interes la ele, în jur, examinînd gravurile, trecînd fără să le chestioneze pe lîngă infirmierele de la etaj, surizătoare în halatele lor albe.

—Parcă-i la Govora—opinează tovarășul meu. (De ce Govora și nu Slănic, sau Călimănești?) Nu cred ca un azil de odinioară să fi avut o înfățișare la fel.

— Bine faci că nu crezi. Într-o privință, păcat că nu l-ai cunoscut. Ce documente fotografice ar fi furnizat arhivei dumitale! Îl văd în trecut... Trist și cenușiu azil, unde viața părea a fi luată cu „încetinitorul", redusă la tuse, la șoaptă, la imobilitate.

N-aș putea preciza că mă impresiona mai tare pe atunci: tăcerea specială a azilului, tăcere care te silea să umbli fără voie în vîrful picioarelor, sau cei 100 de bătrîni și bătrîne, uniformizați de timp, o ediție de zbîrcituri trasă într-o sută de exemplare, expoziția unei singure măști reproduse de o sută de ori, fără o notă distinctă, fără o grimasă distonantă, fără măcar „un tic" personal.

OAZ

Viață automată. Același resort reglementa în toate cabinele, în același timp, somnul și insomnia, oftatul și zîmbetul.

Cînd o pensionară, lîngă sobă, își sorbea ceaiul, fii sigur că, în aceeași clipă, operația se repeta de o sută de ori, cu amănuntele copiate identic: ceașca ținută cu amîndouă mîinile (ca să servească și de... calorifer), ochiul—nu privirea—fixînd detaliul unei mobile, fruntea concentrată, cu ridurile sporite, ca sub imperiul unei teribile preocupări.

La ora 12 era suficient să se deschidă o ușă, ca, simultan, toate ușile să se deschidă. La ora 9 seara, ca tot atîtea ceasuri cu cuc, cu mersul egal, 100 de glasuri pronunțau „noapte bună".

— Sugestivă evocare, tovarășe ziarist. Vi s-a întipărit plastic în memorie.

— Ca în aparatul d-tale, dragul meu.

...Peste 150 de bătrîni și bătrîne adăpostește căminul din Gabroveni. Pensionari și nepensionari, unii valizi în măsura în care vîrsta înaintată mai poate include și noțiunea de sănătate, alții afectați de suferințe fizice specifice bătrîneții. Aceștia din urmă sînt sub continua îngrijire a doctorului Vaida Eugen, directorul căminului,

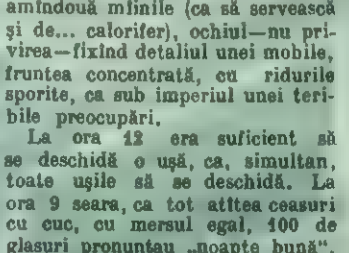

Azi se fac clătite.

și a opt surori medicale, care împreună cu cele 10 infirmiere constituie corpul sanitar al așezămîntului. Căminul ospitalizează 100 femei și 55 bărbați de diferite naționalități—romîni, unguri, țigani, evrei, germani—care găsesc aici tot ce-i necesar pentru a satisface viața unor oameni lipsiți de familie sau de care familia nu se poate ocupa în condițiile cerute de comoditatea și exigențele persoanelor foarte vîrstnice. De la 60 de ani, oricine găsește aici patul, masa, agrementul, pentru vecie, ca să spunem astfel, într-o atmosferă ce conciliază uman

A BĂTRÎNILOR

—reportaj—

de F. BRUNEA-FOX

Fotografii de S. ȘTEFĂNESCU

sentimentul libertății private cu statutul administrativ al instituției. Oamenii pot ieși în oraș, primesc vizite întocmai ca la ei acasă.

O scrisoare pentru un prieten.

Oamenii și interioare

Camerele spațioase, scăldate în lumină, înveselite de culoarea vie, tinerească, a cuverturilor ce acoperă paturile (două sau trei în fiecare încăpere), sînt amenajate cu mobilă frumoasă, noptiere, dulapuri, masă, scaune, covoare, gravuri florale. Locatarele și-au aranjat interiorul după un gust propriu, unele chiar cu cochetărie.

— Odăi de domnișoare—le caracterizează o bătrînică vioaie, posesoarea unei bogate colecții de glastre cu petunii, expuse pe fereastră.

Luînd aminte la aceste interioare ce bucură ochiul și asigură tihna cea mai completă, m-a dus din nou gîndul la odăile de serie ale azilului de pe vremuri. Acolo erau toate la fel: aceleași paturi de fier acoperite cu cuverturi vechi de pluș, toate brodate cu o scenă unică: un călăreț (avea straie bogate, pe cap o tocă prelungită de o pană de fazan) întinzînd un trandafir unei fete, țărancă cu saboți, ochi albaștri și doniță pe umăr. Cuverturile acelor paturi fuseseră desigur cumpărate demult, în aceeași zi, căci erau la fel uzate, nici mai mult nici mai puțin una decît alta. Chipul cavalerului era pe toate ros de molii, iar acel al fetei era liniat de urzeală, ca de tot atîtea crețuri. Să fi fost un virus al mediului ce îmbătrînește pînă și obiectele? Aceeași unghie haină zgîria, concomitent, om și lucru? Îți mai aduci aminte, domnișoară intendentă?...

— Îmi mai aduc aminte—răspunde dînd trist din cap.

E tare bătrînă acum. A venit să găsească aci tihna și mulțumirea pe care nu și le-a putut agonisi în mulții ani de administrare a azilului filantropic din strada Parfumului. M-a recunoscut și numaidecît a ținut să-mi citească cu voce limpede (era cîndva o bună oratoare) o inimoasă odă închinată vremurilor noi, cu pilduiri din înțelepciunea oamenilor drepți de demult și cu substanțiale apropouri la avînturi ce animă lumea muncitoare, astăzi. (E instruită și poliglotă). Are optzeci de ani, din care „uită" cinci, cu o adorabilă cochetărie.

★

Cu ce-și ocupă orele bătrînii? Nu cu un repertoriu prea încărcat, ca să spun așa. Întîi, cu toaleta de dimineață, care, începînd cu abluțiunea la baia aflătoare la fiece etaj, se isprăvește cu micul dejun luat în cele două mari sufragerii, la mesuțe de patru persoane, drăguțe, familiare, să juri că te afli într-un palace elegant. Flori, tablouri în spiritul ambiant (peisaje, compoziții comestibile poreclite de obicei ingrat „naturi moarte", portrete. Femeile, fiind prin firea lor mai locvace (citiți fiecare), au sală de mîncare proprie, despărțită doar printr-o ușă totdeauna deschisă, de sala bărbaților, mai rezervați, refractari la „tainele" ce au veșnic să-și împărtășească colocatarele cu fustă.

Pînă la prînz au la dispoziție clubul—cărți, reviste, șah— (în cea mai mare favoare e aci aparatul de televiziune, care îi ține în curent cu știrile, muzica și imaginile actualității).

Îndeobște, ei își consumă clipele după nevoie și inspirație. Astfel „moș Filip", vechi activist, încă zdravăn și rumen, cu toată vîrsta înaintată (76 ani) cînd nu stă cu nasul în vreo carte (are pasiunea pentru scriitorii sovietici), apoi e la voroavă (termenul îi aparține) cu tovarășul său de odaie, Iordan Ion (86 ani). Și acesta e veteran sindicalist. Au ce discuta acești prieteni care și-au petrecut tinerețea în organizații muncitorești, hărțuindu-se cu autoritățile burgheze, luptînd să-și realizeze năzuințele. Acum se odihnesc, încredințați—și pe bună dreptate—că își merită tabietul.

★

Pe venerabila Ștefania Ciolac — 76 ani—persoană vioaie, obraji îmbujorați, păr alb cîrlionțat, îmbrăcată cu bluză și fustă în culori primăvăratice—am surprins-o scriind poezii. Mi-a încredințat cîteva opere, din care-mi permit să reproduc întocmai niscaiva versuri, pentru parfumul de tinerețe și de vitalitate conținut în ele:

Moș Filip

„Doresc ca firul vieții să fie cît mai lung,
Să-l privesc pe două fețe cu dor și cu descînt,
Nu vreau să știu de moartea vie,
nici de eternitatea ei.
Vreau să o înfrîng cu dușmănie,
Să înțeleg că moartea e prostia
acelor care o cred".

Autoarea, văduva unui farmacist, fost pe vremuri inspector sanitar, n-are pe nimeni.

— Sînt singură pe lume și mă distrez scriind versuri sau stînd la taclale cu suratele mele—îmi spune, cu o vioiciune ce-i încrețește ochii albaștri încă jucăuși și-i așterne pe obrajii netezi, o glazură trandafirie.

Intelectuali, muncitori, pensionari, și nepensionari, slujbași și negustori, bătrînețea i-a strîns laolaltă sub același acoperiș. Fotografii ofilite — puse cu un sentiment de orgoliu sau de comemorare, pe noptiere, pe masă, la căpătîiul patului — aduc mărturia tinereții, marchează momente resorbite în trecut, pe care ochii bătrîni zadarnic se căznesc să le resuscite, privindu-le lung.

— Ce frumoasă sînteți în poza asta!—i-am spus unei bătrîne, fosta vedetă a faimoasei trupe de operetă Grigoriu, de acum o jumătate de veac. Zveltă, ochi mari, negri, fotografia o înfățișa într-un duet cu neuitatul Leonard, în „Farmecul unui vals".

Bătrîna a contemplat îndelung imaginea puțin estompată, încruntînd sprîncenele într-un efort de aducere aminte.

— E din 1915, cînd am părăsit teatrul. Mă găsiți frumoasă în fotografie?

— Doamnă, și acum sînteți frumoasă.

—Vă mulțumesc.

★

— Ce impresie v-a făcut vizita? —m-a întrebat cu amabilitate, la plecare, tînărul administrator al căminului, tovarășul Burghiu Ene.

— E oaza bătrînilor. Toate sînt perfecte, masa, curățenia, distracțiile, cozonacul, televiziunea, asistența medicală... Cu osebire țin să subliniez maniera familială pe care o folosiți pentru a șterge din amintirea acelor bătrîni proveniți de la azilurile burgheze—atît de severe și de distante—amprenta de sfiicioneși de umilință, contractată acolo. Reflexele condiționate operează și în psihologia, în domeniul moral al individului, cu manifestări adesea înjositoare pentru condiția sa umană. E un țel nobil de a corecta, potrivit principiilor ce ne călăuzesc în promovarea înaintată a omului, ceea ce i-a falsificat filistinismul de clasă burghez. Spectrul cucoanei cu lorgnon, ce-l intimida pe bătrînul azilului caritabil, făcîndu-l să se ridice în picioare la apariția în odaia sa a „doamnei din societate", trebuie definitiv alungat din conștiința lui. Am văzut că și această operă de „exorcism", cum se spune în teologie, de izgonire a duhurilor rele, vă preocupă, pentru a întări sentimentul bătrînilor că frumosul cămin e într-adevăr casa lor. Casa lor nouă, personală.

Cei afectați de suferințe sînt sub îngrijirea doctorului Vaida Eugen. ←

Sufragerie cu mesuțe de patru persoane, drăguțe, familiare, să juri că te afli la un palace elegant... →

Ce se întîmplă DINCOLO DE BRAZI?

Flavia Buref, tînăra artistă care deține, la primul său film, rolul principal.

Nu-i cereți reporterului imparțialitatea rece și severă a criticului de artă. Dacă rîndurile de față ar fi fost menite să judece filmul „Dincolo de brazi", poate că tonul ar fi fost mai grav, aprecierile mult cîntărite, entuziasmul dozat pînă la temperatura cuvenită. Dar filmul acesta (cu un titlu fugrat însă, vă asigur, neconcludent și poate nedefinitiv) abia se turnează undeva, prin Cheile Bicazului, materialul de față nu este o cronică ci un reportaj de la filmări și, deci, autorul își poate permite să fie entuziast, liric sau chiar nițeluș subiectiv. Pentru că, vă mărturisesc, cîteva zile petrecute în mijlocul acestei echipe cinematografice sînt suficiente pentru a te transforma din reporter obiectiv în participant afectiv la „cauza" filmului, pentru a te contamina de entuziasm juvenil, de exuberanță și obiceiul de a face pronosticuri strălucite în legătură cu viitorul filmului. De ce? Vă ofer, ca prim argument — dar nu și cel mai puternic — unul de natură sentimentală: echipa „Dincolo de brazi" cuprinde poate cei mai tineri cineaști ai noștri și toți — cei doi regizori, actorii (în afară de unul singur) se află la primul lor film.

Mezinii în acțiune

Nu ați auzit poate de numele lui Mircea Drăgan și Mihai Iacob. Veți auzi. Timpul viitor este, într-adevăr, unicul potrivit în cazul de față. Trecutul lor nu conține decît note bune pe carnetele de studenți la regie cinematografică. Acești doi tineri, unul de 25 și cellalt de 24 de ani (presimt că la lectura acestei precizări vor fi șocați de indiscreția reporterului), și-au ales, pentru primul lor film artistic de lung metraj, o temă inspirată din actul istoric de la 23 August, făcînd în acest sens o muncă de pionierat în cinematografia noastră. Veți exclama, desigur, ca și noi: dar e o acțiune temerară și plină de răspundere, prea dificilă pentru doi debutanți. Este, dar să nu uităm că tinerețea are drept corolare cutezanța și pasiunea. Cu aceste aliate, Drăgan și Iacob au pornit să-și facă singuri scenariul, după o idee găsită într-o schiță de Petru Vintilă. Și iată că pe drum li s-a alăturat un nou și neașteptat aliat — dacă ne gîndim că, îndeobște, el nu prea face casă bună cu tinerețea: înțelepciunea. La rîndul ei, probabil, au evitat să se avînte într-un film de dimensiuni epopeice — așa cum poate inspira eliberarea patriei noastre — și s-au oprit asupra unui moment, modest în aparență, intens dramatic în conținut, petrecut în noaptea de 22 spre 23 August, și vă voi povesti subiectul, pentru a vă lăsa satisfacția de a fi cunoscut „pe viu", din film, și pentru că, narată, acțiunea se diluează și apare dezavantajată. Dar motivarea psihologică a faptei soldatului Oprișan și a sublocotenentului Marinescu, care în acea noapte dezertează și întorc armele împotriva fasciștilor, e atît de subtilă și de autentică, întîmplările se succed într-o dinamică atît de tulburătoare, încît scenariul se citește cu respirația întretăiată. Dintr-un subiect care ar fi putut incita la patetism retoric, cei doi regizori au făcut un scenariu ce anunță un film psihologic și de acțiune, viu, captivant, emoționant. Și, prin aceasta, acțiunea aparent izolată și neorganizată a celor doi militari (deși finalul ni-i arată sprijiniți de munteniii de prin partea locului) capătă semnificații și rezonanțe mult mai largi, sugerînd însăși participarea poporului la dezrobirea țării.

Regizorii Mircea Drăgan și Mihai Iacob în dispută aprinsă cu cel mai temut inamic al lor: ploaia

Proiecția pe... un calat

Am citit scenariul. Și, într-un fel, am văzut și filmul. Nu e o figură de stil, menită să flateze fantezia mea vizuală: am văzut filmul, desenat aproape imagine cu imagine, de către scenograful Ion Mariţan, pe paginile scenariului regizoral. Iar alături de ele, fotografii făcute în repetiții, pe baza ideilor exprimate grafic, fotografii care urmau să ghideze apoi, în mare, munca operatorului. Erau acolo imaginile admirabile ale coloșilor de stîncă din chei, poduri aruncate spectaculos în aer, o femeie călărind ca vîntul, urmărită cu disperare de un motociclist neamț; am privit ochii lui Oprișan tînjind de dorul satului său pe lîngă care trecea, fără a-și putea vedea femeia și copilul, și m-am îngrozit văzîndu-l pe sublocotenentul Marinescu, gata să fie zdrobit sub copitele calului maiorului Șerbeanu. Și brusc am avut revelația faptului că cei doi tineri regizori, înainte chiar ca aparatul să fi tras primul metru de peliculă, gîndiseră și văzuseră filmul tot, cadru cu cadru, nu țîșnind într-o răbufnire spontană a fanteziei, ci lucrat, în imaginație, cu meticulozitate aproape pedantă. Probabil că nu sînt primii rapid filmărilor, excluzînd dibuirile. Dar dacă exuberanța și tinerețea pot uneori entuziasma în mod gratuit, seriozitatea gravă împletită cu acestea merită, fără scrupule, admirație.

Dar actorii ?

Prevăd întrebarea nerăbdătoare a cititorilor: „Cine sînt actorii?" Regizorii știau bine că vor trebui și ei să răspundă acestei curiozități și totuși nu au ezitat: „Nu-i cunoașteți. Înafară doar de Colea Răutu, care-l interpretează pe Oprișan". Recunoașteți, cu mine, că e un act de mare curaj: afișul atrage, numele vedetelor sînt garanții. Dar tinerii regizori bravează. Rolul Voicăi, apriga nevastă a lui Oprișan (care fură un cal, sare obstacole, se cațără pe munți și pornește satul împotriva fasciștilor) e încredințat unei fete de 21 de ani, proaspătă absolventă a Institutului: Flavia Buref. O figură cu trăsături fine, precise, puțin aspre, ochi excepționali de expresivi, un trup zvelt, de munteancă. Numele lui Constantin Lipovan poate nu l-ați reținut, deși l-ați văzut în vreun rolișor la teatrul „Nottara". Cred că după ce va termina rolul sublocotenentului Marinescu (personaj cu o evoluție aici cam scurtă poate mai complexă chiar ca a lui Oprișan), nu-l veți putea uita ușor.

Dar regizorii se mîndresc mai ales cu „descoperirile" lor. Florea Pădureanu, ofițer la pensie, fusese adus pentru figurație. Priceperea sa la cai l-a transformat în antrenor de călărie, iar „ochiul" sigur și versat l-a ales curajul regizorilor, în interpretul rolului important al maiorului Șerbeanu. Pădureanu afirmă că abia acum, la „bătrînețe", și-a găsit vocația: „Eu și Gaugbin",

Pentru rolul unei bătrînele căreia hitleriștii îi fură vaca, scenariul prevăzuse o artistă emerită. Dar cînd s-au angajat „figurantele" bovine în satul Bicaz-Chei („Se uită la vacă, o pozează și ne mai dă și 25 lei pe zi", se cruceau sătenii), s-a văzut că cea mai „fotogenică" dintre vaci avea o stăpînă așijderea. I s-a cerut bătrînei să spună cele cîteva replici, prin care să se împotrivească fascistului. Dar mătușica nu făcea decît să repete mereu, în dulce grai moldovenesc, cu vocea sugrumată și uitîndu-se sfîșietor la vacă: „Nu ni-o lua, nu ni-o lua..." Replica a fost atît de naturală, că textul din scenariu a trebuit să fie ajustat în funcție de voința „actriței". Totul a mers bine pînă la filmare, cînd întreg satul a ieșit pe uliță să o vadă pe baba Maria și Țintolea a ei dîndu-se în poză. Cînd a căzut cu ochii pe mulțimea adunată și a deslușit și chipul preotului în mijlocul ei, bătrînica s-a rușinat atît de rău, încît a renunțat brusc la toate veleitățile ei de vedetă.

A trebuit mult timp lămurită că nici dumnezeu, nici diavolul nu se amestecă, din lipsă de competență, în probleme cinematografice, și că, deci, filmînd, nu se va pune rău nici cu unul, nici cu altul. Argumentul cel mai hotărîtor au fost totuși cei 250 lei pe care i-a luat pentru ziua de filmare. Dar baba era mai ales mîndră de Țintolea a ei, care cîștigase pe zi 50 de lei, nu 25 cît celelalte vaci mediocre din sat!

„Descoperiri" actoricești mai sînt în film: moș Ion Tașmău, găsit tot așa, într-o prospecție prin satele Bicazului (și care acum se plimbă prin Lacul Roșu țanțoș, cu grimă pe față, și tot se fălește că-i artist la cei 73 de ani ai săi); Mircea Rațiu, avocat de meserie, om șugubăț din fire, care-și duce peste tot cu el pisica, și alții. Dar să nu-i uităm nici pe El Zba, Ghidran, Arcuș sau Snagov, superbii cai ce vor apare și ei ca „actori" în film. Am asistat la o scenă drăguță: se filma o scenă cu El Zba, care e strașnic la viteză, dar nu a putut fi dresat pentru cabraj. Și atunci i s-a găsit o dublură în persoana lui Ghidran, căruia, pentru a semăna perfect cu titularul rolului, i s-a oxigenat coama și i s-au vopsit cîteva pete albe pe bot și la picioare...

Cum se face un film

Neinițiații au fost întotdeauna atrași de amănuntele senzaționale ale trucajelor, de faptul că filmările încep cu scenele din final și continuă cu mijlocul, sau că ingenua are în urmă 20 de ani de teatru. De astă dată, însă, trucajele au fost excluse aproape cu desăvîrșire (și filmările în Chei au cerut nu o dată adevărate minuni de vitejie); filmul a fost prins pe peliculă — pe cît posibil — în ordinea cronologică a acțiunii; actorii aleși, precum arătam, nu din virfuri artistice ale teatrului, ci din tineri artiști, debutanți, și oameni aleși din satele unde se filmează. Pare neinteresant? Sînt totuși cîteva din marile realizări ale echipei. Mi s-a părut concludent și felul în care s-a lucrat cu actorii: repetițiile s-au făcut direct în „decor", în Cheile Bicazului, actorilor li s-au oferit spre rezolvare spontană anumite situații dramatice pentru ca din această dezlegare personală să se poată găsi, la filmare, comportarea cea mai firească; în sfîrșit, s-a făcut, într-o noapte, un fel de repetiție generală, un „șnur" al întregului film. Și numai după aceea operatorii Andrei Feher și Nicu Stan au intrat în acțiune.

Mai sînt cîteva luni bune de lucrat la „Dincolo de brazi" (filmările au început abia în iunie). Poate îl vom vedea spre sfîrșitul anului. Oare emoția așteptării și dorința de a ieși un film bun aparțin numai realizatorilor lui, sau tuturor celor ce îndrăgesc filmul românesc?

Sanda FAUR

Fotografii de Sabin DEVDEREA

Colea Răutu în rolul lui Oprișan.

Cuvinte încrucișate

ZI DE LUPTĂ

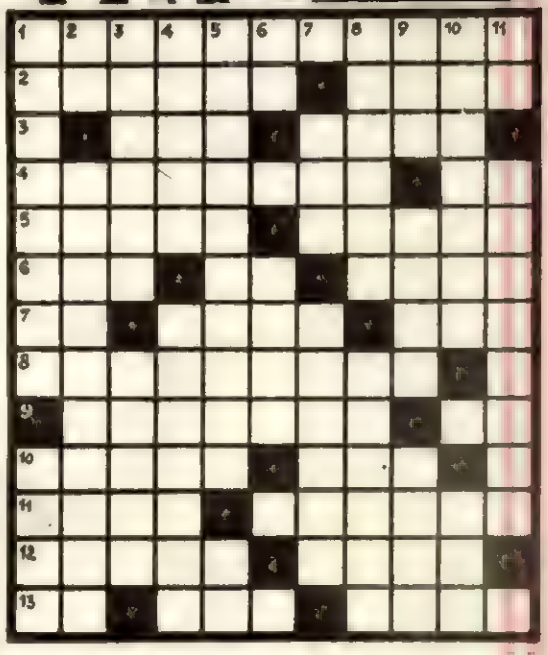

ORIZONTAL: 1) Partea cea mai înaintată și mai hotărîtă a poporului, care, sub conducerea partidului, s-a aflat în fruntea luptei pentru răsturnarea fascismului. 2) Cel al statului fascist a fost dezorganizat de lovitura primită prin actul de la 23 August 1944 — Epopee. 3) Sport ce se practică în cadrul Asociației Voluntarilor pentru Sprijinirea Apărării Patriei — Plin de apă. 4) Așa cum este orice speranță ce și-o fac imperialiștii în încercările lor de a ne subjuga din nou — Constantin Gheorghiu. 5) Slab — Limbaj convențional al unui grup social. 6) A șaptea literă a alfabetului grec — Pană de despicat — Riu în Franța, afluent al Rhonului. 7) Pronume reflexiv — Trădătorii de patrie i-au aflat, după 23 August 1944, în occident — Riu în Elveția. 8) Transfugi legionari, antonescieni și „istorici", „selecționați" de spionajul imperialist pentru a calomnia patria noastră socialistă și a unelti împotriva ei. 9) ... Și țara din care vin arginții trădării — Cămași țărănești. 10) Situație — A folosi. 11) Vechi stat din antichitatea indiană — Așa cum a devenit patria noastră după actul de la 23 August 1944. 12) „Totul pentru... totul pentru victorie", lozincă ce a însuflețit lupta maselor în lunile ce au urmat lui 23 August 1944 — Au mult de lucru după secerig. 13) Fluviu bivocalic — Poporul rus l-a alungat în 1917 — Pronunția regionalistă a numelui unui important oraș din țara noastră, în regiunea căruia au avut loc mari lupte înaintea evenimentelor de la 23 August 1944.

VERTICAL: 1) Mijloc de agitație, intens folosit de partid pentru a mobiliza masele — A conduce un automobil. 2) Uniunea Patrioților, organizație de luptă antifascistă creată în ilegalitate, participantă la pregătirea și realizarea actului de la 23 August 1944 — Urmînd cele mai bune tradiții progresiste ale înaintașilor săi, cea de după 23 August 1944 s-a pus cu devotament în slujba socialismului, dînd poporului opere valoroase. 3) Spre transformarea ei în slujba omului se îndreaptă eforturile poporului și ale statului democrat-popular — Scriitor brazilian, luptător activ pentru pace și pentru libertatea poporului său. 4) Fantoma ce însoțește pas cu pas capitalismul în drumul său inerent spre pieire — Cel ce s-a alăturat la o ideologie. 5) Metodă agrotehnică sovietică ce duce la sporirea puterii de germinare a unor semințe, folosită cu mult succes în agricultura noastră după 23 August 1944 — Pronume posesiv. 6) În Titu... — A lua cunoștință de conținutul unui text. 7) Pronume demonstrativ (pop.) — Domiciliem. 8) A ținti — Rominia l-a declarat Germaniei hitleriste în 23 August 1944. 9) Prefix — Limbă — Și le dădeau hitleriștii, socotindu-se „rasă superioară". 10) Glorioasa capitală sovietică spre care, în anii robiei hitleriste, se îndreptau privirile și speranțele popoarelor subjugate — Manifestare a veseliei. 11) S — Oraș-martir din timpul războiului civil din Spania. Cuvinte rare: ARVE, AAR, OUDE.

SOLUȚII DEZLEGĂRI RĂSPUNSURI

DEZLEGAREA JOCULUI „FEROVIARĂ"

ORIZONTAL: 1) Mesagerie — Ptt. 2) Acari — Ap ← Fier. 3) Caragiale — Ega. 4) Arlbergexpres. 5) Zt — Ii — O — P — Dra. 6) Aca ← S — Relee. 7) Amo — Comodă — Um. 8) Ventil — Ni — Ige. 9) Întîrziate — Ec. 10) Tr — L — Dil — Ona. 11) S — Omite — Iol — N. 12) Telegraf — Săli. 13) Obor — Electric. 14) Personal — Iuți.

SOLUȚIA PROBLEMEI DE ȘAH DIN NUMĂRUL PRECEDENT (Kofman și Loșinski)

O problemă în stil clasic care se rezolvă prin *1. dd1* (Cu amenințarea 2. Dd7+ Rg6 3. Dh7 mat. Survin următoarele variante: 1...D:d4 2. Ne2+ Df4 3. g4 mat; 1... T:d4 2. Nd1+ Tf4 3. g4 mat; 1...C:d4 2. g4+ Rf4 3. Db8 mat; 1...T:g3 2. Ne4+ R g4 3. Nf5 mat.

RĂSPUNS LA FOTOGHICITOARE

Sînt pelicani! O colonie formată din sute și sute de pelicani, în Delta Dunării. Bineînțeles că aceste păsări nu răspund cu bunăvoință la invitația... fotografică „Zîmbiți vă rog!" și pentru a-i putea fotografia în... corpore, corespondentul nostru a trebuit să-i surprindă din avion.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Calea Victoriei 29 — Piața Scînteii — Casuța Poștală 3507 oficiul 33 — Tel. 3 60 10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 18 lei; 6 luni: 36 lei

A 400-a ANIVERSARE

Zidurile mănăstirii care a adăpostit acum 400 de ani şcoala din Tg. Mureş.

Oraşul Tîrgul Mureş va aniversa în curînd un eveniment însemnat din viaţa sa culturală : şcoala medie „Bolyai Farkas" împlineşte 400 de ani de existenţă.

Într-adevăr istoricul acestei şcoli îşi are începuturile prin 1557. Pe vremea aceea oraşul Tg. Mureş se numea Tîrgul Secuilor (Székely Vásárhely), iar în documentele latine ale vremurilor îl găsim sub numele de Forum Siculorum.

Şi în Tîrgul Secuilor din acele vremuri — ca în toată Europa, de altfel — se dădea o luptă îndîrjită împotriva papalităţii. Luptă care făcu, într-o bună zi, ca locuitorii Tîrgului Secuiesc să alunge pe călugării franciscani şi să ia în stăpînire mănăstirea şi biserica în care se aciuiseră pînă atunci.

Mănăstirea, aşezată într-o poziţie pitorească, pe un platou împrejmuit cu tufişuri, fu transformată într-o şcoală laică, cu denumirea „Schola particula". Sub această denumire a funcţionat timp de 161 de ani, adică pînă în 1718, cînd se unifică cu fostul Colegiu reformat din Sárospatak.

Această unificare îşi are şi ea istoricul ei. În 1718 se aflau în Tîrgul Mureş elevii şi profesorii refugiaţi din Alba Iulia, de unde fuseseră goniţi de generalul austriac Steinville, sub motiv că localul colegiului unde învăţau trebuie să fie dărîmat, pentru a se transforma sistemul de apărare a cetăţii în care funcţiona.

La rîndul ei, şcoala din Alba Iulia nu era altă decît vechiul Colegiu reformat din Sárospatak (Ungaria), care fusese alungat în anul 1671 de Sofia Báthory, văduva lui Gheorghe Rákoczi II. În aceste împrejurări, colegiul se evacuase la Alba Iulia unde funcţionase pînă în 1716, cînd fu izgonit de generalul austriac.

În anul 1718 „Schola particula" primi în sînul ei pe elevii şi profesorii refugiaţi din Alba Iulia şi astfel luă fiinţă noul „Colegiu reformat", avînd ca limbă de predare — în special la clasele superioare — limba latină.

De atunci s-au scurs mai bine de două secole. Dar abia în urma reformei învăţămîntului din 1948, vechiul colegiu tîrgumureşean devine instituţie de stat, iar cu prilejul comemorării a 100 de ani de la moartea fostului său profesor Bolyai Farkas, şcoala primeşte — printr-o hotărîre guvernamentală — numele cunoscutului matematician.

Cercetînd pagini din istoria bătrînului colegiu, aflăm lucruri care azi pot uimi. În matricolele datînd de peste 150 de ani, găsim, de pildă, numele elevilor de origine aristocratică semnate pe primele foi de însemnări „ilustrele" odrasle. Urmează apoi copiii nobililor mai mărunţi, în al treilea rînd cei ai burgheziei şi abia la urmă de tot figurează numele elevilor „de rînd", ale fiilor de mici-burghezi şi — foarte puţine — de muncitori şi ţărani.

Instituţia „elevilor-slugi" era în floare pe vremea aceea. Aşa-zişii „elevi-slugi" erau siliţi să presteze anumite servicii colegilor lor bogătani, în schimbul cărora erau scutiţi de taxele şcolare. Cu toate acestea, dintre foştii „elevi-slugi" au ieşit numeroşi oameni de seamă ardeleni. Şcoala, care împlineşte acum 400 de ani de existenţă, a format mulţi oameni luminaţi, faima unora dintre ei trecînd chiar hotarele ţării.

Dar şcoala din Tîrgul Mureş a participat din plin la marile frămîntări revoluţionare din secolul al XIX-lea. După descoperirea „complotului secuiesc", organizat în urma eşecului revoluţiei din 1848-1849, autorităţile habsburgice au arestat pe profesorii Dósa Elek şi Török János, acesta din urmă fiind unul dintre conducătorii răscoalei. Tot atunci au fost arestaţi şi mulţi elevi ai şcolii.

Török János a fost executat, la 10 martie 1854, pe locul numit „Cîmpul Poştei", unde se află azi monumentul de la capătul serpentinei ce leagă Institutul Medico-Farmaceutic cu str. 7 Noiembrie din Tg. Mureş.

Cine ar putea oare înşira toate vicisitudinile prin care a trecut şcoala în cele patru secole de existenţă? În anii dominaţiei burghezo-moşierimii române, colegiul tîrgumureşean a fost expus persecuţiei şi umilinţei, iar sub ocupaţia şi dictatura horthystă, autorităţile fasciste maghiare au încercat să-l transforme într-o citadelă a noii aristocraţii fascizate. Şi de data asta, însă, şcoala a rezistat, aşa cum rezistase timp de secole, supravieţuind vremurilor nesigure.

În anii noştri de putere populară şcoala a fost în sfîrşit redată poporului.

În vederea aniversării a 400 de ani de existenţă a şcolii „Bolyai" din Tg. Mureş, partidul şi guvernul nostru, consecvente în politica de sprijinire a culturii minorităţilor naţionale, au alocat şcolii un ajutor material de mai multe milioane de lei.

Acest sprijin este fără precedent nu numai în istoria secolară a colegiului din Tg. Mureş, dar şi a tuturor şcolilor minorităţilor naţionale.

În clădirea nouă, complet restaurată, vor păşi în curînd elevii şcolii medii „Bolyai Farkas". Unii vor începe, iar alţii îşi vor continua studiile cu entuziasm, ca mai mult avînt. Şi nu trebuie să fii un visător, ca să-ţi imaginezi că din rîndurile celor care vor păşi pragul bătrînei şcoli întinerite, vor ieşi făuritori ai noii societăţi care vor lupta pentru unitatea de nezdruncinat dintre poporul român şi minorităţile naţionale, oameni demni de amintirea unui Czókás, a unui Török Bolyai sau Salomon Emö.

Ştefan IZSÁK

Fotografii de Máiszter PINKÁSZ

Faţada vechiului colegiu, azi şcoala medie „Bolyai Farkas", complet restaurată şi modernizată.

Petru Antal, tractorist, şi soţia sa Anica, ajutor de tractorist, ambii de la G.A.S. Răcăciuni (Bacău), îşi petrec la Bilbor ore plăcute de odihnă şi distracţie.

Săteni LA ODIHNĂ

Numărul staţiunilor de odihnă în care oamenii din ţara noastră îşi petrec concediile plăcute şi reconfortante a sporit începînd de anul acesta, cu încă una: Bilbor, din Regiunea Autonomă Maghiară. Situată la 30 km de Topliţa, staţiunea oferă vizitatorilor ei nu numai peisajul cunoscut ca unul din cele mai frumoase din ţara noastră, dar şi bogate izvoare de ape minerale tămăduitoare. Bilbor este afectat odihnei oamenilor muncii din agricultură. Vă veţi mira, poate. Firească că moşierilor nu le-ar fi trecut prin cap o asemenea idee... năstrunică. Dar în ţara noastră, din fericire, stăpîneşte astăzi poporul. Şi se dovedeşte destul de inventiv.

Fotografii de Marin IVANCIU

Excursie în împrejurimile staţiunii... O doină melancolică, potrivită romantismului peisajului...

ÎN JURUL GLOBULUI

O INOVAȚIE PENTRU ȘAHIȘTI. Ca să reconstituie partide jucate, șahiștii nu vor mai avea nevoie să noteze mutările în timpul jocului. Acest lucru îl va face singură tabla de șah. În acest scop șahistul-inventator cehJ.K. Simunek a construit un dispozitiv care, montat la tabla de șah, înregistrează toate fazele unei partide și poate să le reproducă oricînd.

Dispozitivul este foarte ușor de mînuit, fapt confirmat de altfel și de fotografia noastră, în care îl vedem pe autorul ingenioasei invenții jucînd șah cu un copil, iar pe acesta din urmă apăsînd pe butonul dispozitivului de înregistrare a mutării.

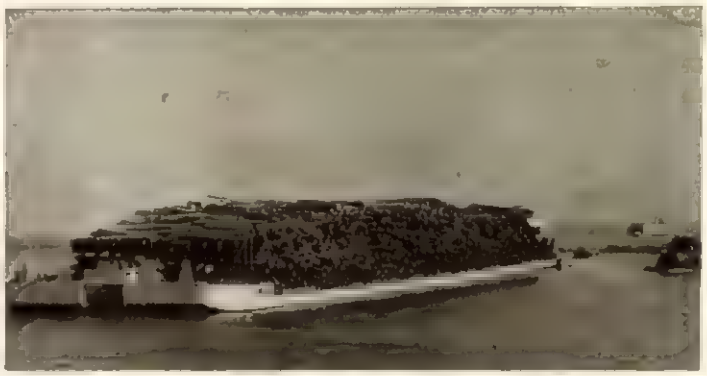

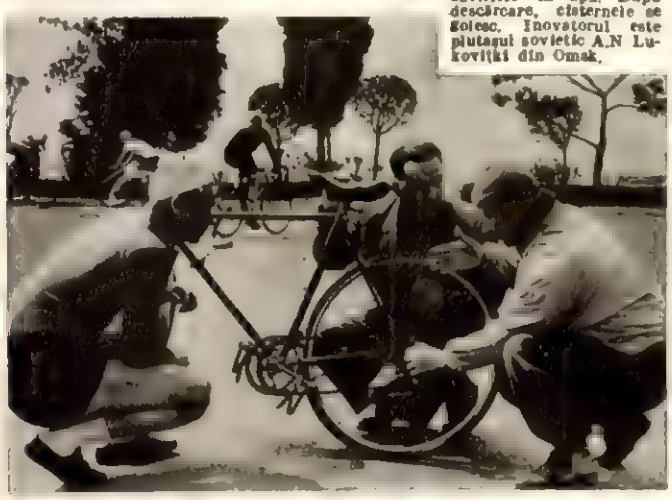

PEDALEZI DE-A-NDARATELEA și mergi... înainte. Scopul practic al inovației originale realizate de M. Azatian din Tbilisi R.S.S. Gruzină, este acela de a da putință ciclistului să-și odihnească picioarele, fără „escală".

↑ Această originală plută își descarcă singură și în mai puțin de 1/2 oră întreaga ei încărcătură de bușteni. Sistemul, simplu dar ingenios, constă în 5 cisterne-balast instalate pe o parte a plutei, ce se pot umple cu apă în 28 minute. Se obține o bruscă înclinație a plutei și cele 900 de tone de lemn sînt azvîrlite în apă. După descărcare, cisternele se golesc. Inovatorul este plutașul sovietic A.N Lukovițki din Omsk.

↑ BAR LA... „BOTUL CALULUI". Acest automobil-bar care circulă în prezent pe șoselele poloneze, deservește mii și mii de oameni, făcînd o concurență serioasă bufetelor și chioșcurilor de pe parcurs.

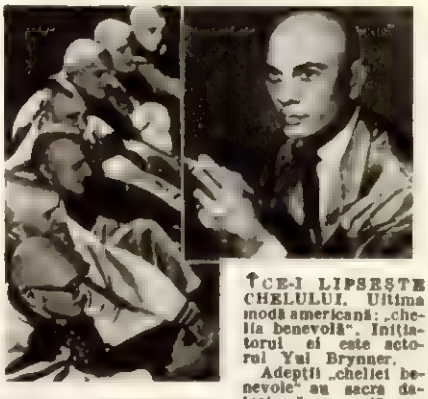

↑ CE-I LIPSEȘTE CHELULUI. Ultima modă americană: „chelia benevolă". Inițiatorul ei este actorul Yul Brynner.

Adepții „cheliei benevole" au sacra datorie să se radă pe cap de trei ori pe săptămînă. Se poate spune pe drept cuvînt că această modă e trasă de păr...

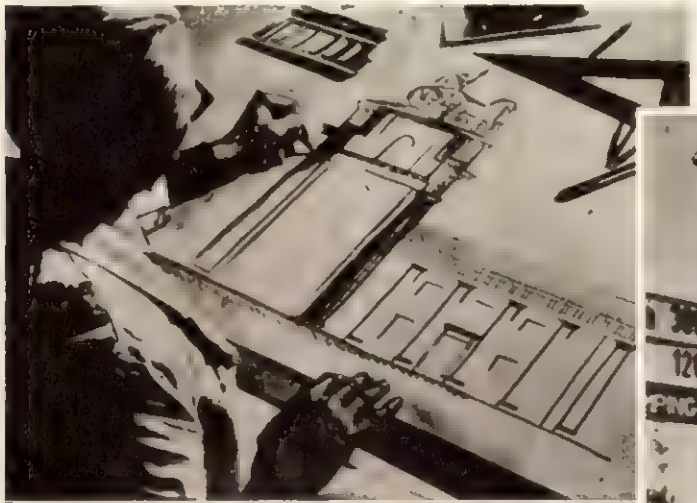

REDIVIVUS. Un monument arhitectonic de mare valoare istorică va fi reconstituit prin grija guvernului R.D Germane. Este vorba de celebra „Brandenburger Tor", din centrul Berlinului, construită acum mai bine de 150 ani după macheta sculptorului Gottfried von Schadow. În timp ce arhitecții întocmesc planurile reconstituirii artistice a monumentului,

← LUMEA ANAPODA. Așa o vede acrobatul austriac Walsberger, care și-a pus în gînd să bată un record în stil american, umblînd ... în mîini, de la Salzburg pînă la Viena. Unde nu-i cap, vai de... mîini!

→ GINA LOLLOBRIGIDA, cunoscuta artistă de cinema italiană, a devenit mamă. Primul copil al Ginei a venit pe lume într-o maternitate din Roma și poar-

Este oare decorul unic, atît de frecvent în teatru, aplicabil și în film? Răspunsul l-a dat, cu un deosebit succes, regizorul american Sydney Lumett, realizînd un film care respectă legea triplei unități aristotelice. Într-adevăr, „Cei 12 jurați" se petrece într-un singur cadru, sala de deliberare a juraților, într-un răstimp de numai 90 de minute și avînd o unică acțiune. Întregul film, care e un ecou al cazului Rosenberg, este străbătut de un vibrant suflu omenesc.

Cunoscut pînă acum numai ca realizator al unor remarcabile filme documentare, Andrzej Munk, un regizor polonez din noua generație, a terminat primul lui film artistic: „Omul de pe terasament", apreciat ca unul din cele mai interesante filme psihologice ale cinematografiei poloneze. În rolul titular s-a evidențiat printr-un joc impresionant actorul K. Opalinski.

Regizorul sovietic Z. Agranenko a scris un scenariu inspirat din cunoscuta „Simfonie a Leningradului" de Șostakovici. Filmul, care se va numi de altfel chiar „Simfonia Leningradului", e în curs de turnare pe platourile Mosfilmului, interpretarea fiind susținută de N. Kriucikov, M. Strauh, E. Strieva și de studentul R. Buțkov de la Conservatorul de Muzică, care deține importantul rol al violonistului Volkov.

Africa neagră se trezește și... în materie de film. Aceasta ne-o dovedesc cele două producții scoase de curînd în Europa. E vorba de filmele „Cea mai frumoasă dintre vieți", turnat în Guineea de francezul Claude Vermorel cu doi actori francezi și cu o mare echipă de băștinași, și de „Supă de dovleac", film sud-african, regizat de Donald Swanson la Capetown. Ambele filme sînt apreciate ca mărturii grăitoare ale vieții grele și năzuințelor de libertate ale populației de culoare.

Noutăți din studiourile DEFA din R.D. Germană: sînt în curs de filmare trei comedii, din care una muzicală și în culori, intitulată sugestiv și promițător: „Nevastă-mea face muzică". Celelalte comedii se numesc: „N-o uita pe Traudel a mea" și „Fetița de șaisprezece ani jumătate" și se petrec în zilele noastre, surprinzînd aspecte din viața cotidiană.

Un montaj deosebit de interesant se realizează în studiourile moscovite. E vorba de efectuarea unor copii noi după fragmentele de filme realizate de Vladimir Maiakovski. Marele poet s-a ocupat intens de arta cinematografică, scriind scenarii și jucînd chiar în unele filme, ca „Zakovannaia filmoi" în care deținea rolul unui pictor.

Londonezii au avut de curînd prilejul să aprecieze din nou măiestria artistică a baletului Teatrului Mare din Moscova, care în stagiunea trecută a întreprins un turneu în Anglia. Revederea a fost posibilă grație filmului turnat de cunoscutul regizor Paul Czinner, cuprinzînd fragmente dansate de Ulanova și partenerii ei.

Bibl. Rep.
,,108

Hunedoara, inima de oțel a patriei. An de an, inima aceasta bate tot mai puternic, alimentînd cu sînge proaspăt tînăra și înfloritoarea noastră industrie socialistă.

După darea în producție a furnalului de 700 metri cubi de la Hunedoara, o mîndrie a siderurgiei românești (vezi fotografia), se depun eforturi sporite de către constructori și montatori în vederea accelerării lucrărilor la un nou agregat modern, mecanizat și automatizat, „laminorul bluming".

PREȚUL LEI 1,50

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 22 (119)
Anul VI
31 august 1957

LA 23 AUGUST.
Spre demonstrație, în pofida ploii...

Fotografia de A. MIHAILOPOL

LA MAREA SĂRBĂTOARE

— CU APARATUL FOTOGRAFIC, ÎN ZIUA DE 23 AUGUST —

1

2

Fierbinte salut adresat partidului și guvernului! Solemne angajamente de luptă și muncă pentru înflorirea republicii dragi, pentru pace și bunăstare (fotografia nr. 1)

Florile dragostei pentru apărătorii căminelor noastre, ai construcției pașnice, socialiste (fotografiile nr. 2 și 5).

Mîndria de a fi distins în munca pentru propășirea patriei? Bucuria de a-ți ști familia la adăpost de griji? Încredere în viitor? Desigur, cîte ceva din toate acestea și, în plus, emoțiile marii sărbători (fotografia nr. 3).

— Al meu e mai bun!
— Al meu e mai rece!
— Daaa, da' eu mai am și tu l-ai terminat...
Cum s-a terminat disputa dintre micii gustători de suc, n-am aflat-o (fotografia nr. 4).

Fotografii de S. STEINER și A. MIHAILOPOL

3

4

5

↑ Iată ! ! Sînt membrii gărzilor muncitorești înarmate, continuatoare ale tradițiilor gărzilor de luptă patriotice din zilele lui August '44.

← Întreaga familie pedalează... E așteptată la locul de adunare.

Muncitorii și muncitoarele fabricii „Flacăra Roșie" din București au ținut ca la marea sărbătoare să prezinte „vizibil" noul lor model de pantof. ↓

Veselia periniță! E drept, în fotografie „perinița" nu se vede; se văd doar animatorul ei și... admiratorii. ↓

Fotocronica FLACĂRII

13 COMPLOTIȘTI, opt ofițeri și cinci civili, au încercat să constituie o bandă înarmată și, asasinînd pe membrii guvernului egiptean în frunte cu președintele Nasser, să pună mîna pe putere. El urmăreau, de asemenea, modificarea constituției și instalarea ca președinte a generalului Naghib. În fotografie: generalul în retragere Ahmed Azef Nassari, unul dintre principalii acuzați, pe banca acuzării.

HIROȘIMA, orașul în care cu 12 ani în urmă a căzut prima bombă atomică americană, a găzduit în luna august cea de-a treia Conferință internațională pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen. Au participat peste 4.000 delegați reprezentînd 26 țări și organizații internaționale din Asia, Africa, Europa, America, Australia și Oceania. În fotografie: un aspect din timpul lucrărilor Conferinței.

RASIȘTII LA LUCRU. Cu zîmbete cinice, acest grup de senatori americani, reprezentînd statele din sud, discută mijloacele de a împiedica adoptarea unui proiect de lege ce prevede acordarea efectivă a dreptului de vot negrilor.

AGRESIUNEA ENGLEZĂ ÎMPOTRIVA OMANULUI continuă. Iată-l pe generalul Robertson, comandantul forțelor britanice și — după cum relatează agenția Intercontinental, care transmite această fotografie — ai trupelor... sultanului din Oman, dînd ordine supușilor săi. Și bineînțeles presa colonialistă engleză, care se străduie să prezinte evenimentele din Oman ca o luptă internă între triburi!...

LA LONDRA s-a desfășurat recent meciul de atletism dintre echipele Uniunii Sovietice și Angliei. În fotografie: doi membri ai echipei sovietice dînd autografe.

ND H-TESTS

They must take 1st step

Members of the U.N. Disarmament Sub-Committee. Only the Soviet [illegible] to stop [illegible]

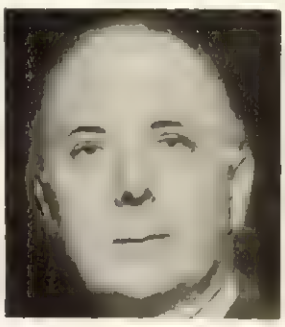

NOBLE (Britain) says NO

MOCH (France) says NO

ZORIN (Soviet Union) says YES

STASSEN (U.S.) says NO

Cine e pentru pace și cine e pentru război

ÎNCERCAREA NEDIBACE a lui Dulles de a se erija în „salvatorul" tratativelor pentru dezarmare, ce se desfășoară de mai multe luni la Londra, n-a reușit să camufleze sabotajul sistematic al puterilor occidentale în această problemă atît de vitală. Dezbaterile ce au loc la Lancaster House arată cît se poate de limpede că, în timp ce delegația sovietică a pus pe primul plan al dezbaterilor suspendarea, fie și vremelnică, a experiențelor cu armele atomice, celelalte delegații, în cap cu cea condusă de Harold Stassen, au împiedicat în fel și chip luarea unei hotărîri în acest sens.

Cele două poziții sînt redate în termeni lapidari: NO (nu) și YES (da) [illegible]

Acum, la secerig, de pe fiecare hectar, gospodăria colectivă a recoltat 3.500 kg grîu.

După o iarnă capricioasă și fără zăpadă, după seceta, înghețul și ploile care au dominat pe rînd în lunile primăverii — previziunile multor agricultori erau sumbre.

Dar nu e bine să faci niciodată astfel de pronosticuri. Cum s-au dres lucrurile, știm cu toții. În prezent sîntem stăpînii unei recolte bune la grîu, legume, struguri. Iar în ce privește porumbul, bătrînii socotesc anii cei mai vechi, ca să poată afla o recoltă asemănătoare.

La Fundulea, în regiunea București, am văzut toate acestea pe viu. Bucuria era atît de generală, încît satul întreg părea că zburdă și rîde. Oamenii mi s-au plîns de cel mai fericit necaz al lor: nu le ajung hambarele pentru depozitarea grîului. Cei mai mulți își făceau altele noi. Combina colectivei a făcut o singură dată roata tarlalei și toate căruțele, soseite pentru încărcare, s-au umplut. S-a oprit lucrul pînă se vor găsi altele goale. Pretutindeni, în ogrăzi, se clădesc cuptoare noi pentru pîine. La o poartă, o gospodină, Maria Sandu, m-a strigat să împartă cu mine pîinea din grîul cel nou:

— Așa e datina la noi: prima pîine se împarte cu un străin.

Dar eu am înțeles că femeia dorea de fapt să împartă cu mine din bucuria prea plină ce o purta în suflet.

Doi vecini din partea locului — mi s-a spus — certați pentru o moștenire, s-au împăcat și s-au sărutat așa, nitam-nisam, cîteva minute după ce amîndoi au intrat cu căruțele pline în ogradă.

Da, așa era la Fundulea în după-amiaza aceea.

Cum va ajunge o parte din acest belșug și la oraș? În așa fel ca noi, cei de aci, să avem pîine la un preț convenabil, țăranul să fie mulțumit, iar precupețul să bată în zadar drumul de la oraș la sat.

Cei care au citit lucrările ședinței plenare a C.C. al P.M.R. din 27-29 decembrie 1956 și cunosc sistemul de contractare și achiziție știu în mod teoretic cum se vor desfășura lucrurile. Să vedem însă practic, care sînt rezultatele de pînă acum.

În comuna Fundulea primele schimburi dintre orășeni și plugarii individuali, prin intermediul cooperativei, au început o dată cu treierișul. Din cantitatea totală contractată (157.000 kg grîu), cooperativa din Fundulea a preluat pînă la sfîrșitul lunii iulie mai mult de o treime.

Achizitorii nu-și mai văd capul de alergătură și treburi. Dar, mai zoriți și nerăbdători ca ei sînt contractanții.

— Ce facem, nea Șerbane? Aștept de două zile să-mi primești grîul!

— Răbdare, n-avem patru mîini.

Și adevărul e că, dacă s-ar mai încheia și azi contracte pentru grîu, în fața silozurilor ar aștepta cu nerăbdare nu numai căruțele celor cîteva sute de contractanți, ci întreg satul...

...Să-mi fie iertat acum că fac o paranteză; să mă opresc tocmai în dugheana conului Alexandru Tebecea din piața „30 Decembrie". Acum cîteva zile omul — cătrănit peste măsură — mi-a spus:

— Nu mai înțeleg nimic. Statul cumpără cereale cu prețuri mai ridicate decît cumpărătorul de pe piața liberă. Cine suportă dife-

Echipa batozei s-a adunat într-un repaus de... „cît ai fuma o țigară".

CEL MAI BUN CUMPĂRĂTOR

Vasfi KRUNFLI
poet sirian

Intîlnire cu poezia

Nu în ceruri de bazm,
nu sub cer înstelat
ce-şi clipeşte tihnit veşnicia —
noi — aici, pe pămînt, întîlnire
ne-am dat,
unde strada îşi fierbe mînia.
Strada asta, te uită, e fluviu gonit
de setea pedepsei şi a răzbunării;
cu apele-i largi
şi noi doi ne-am unit,
alături de toţi fiii ţării.

... Cîte săbii, poporul meu scump
şi-ncercat,
trupul tău îl înşiră!
Şi nu-o dată străinu-a-ncercat
să te poarte-n robia-i amară!
Însă tu, uriaş neînfrînt, ai ştiut
să te-nalţi într-al luptelor ceas;
înfruntînd peduşmani cu puternicu-ţi
scut
tu — toi liber, tot viu ai rămas.

Dolarul şi biciul — cei doi buni
aliaţi —
nicicum nu-nţeleg, ce să fie
că nu pot înfrînge-un popor de-
asiaţi —
de unde atîta tărie?

Ci dă-le răspuns tu, poezie, a mea:
nu moare poporul, ie-o spune,
şi el libertatea
nu şi-o va da
nicicînd, nimănuia pe lume!

In romîneşte de Tiberiu UTAN

renţa? Statul, bineînţeles. Nu înţeleg...

I-am răspuns ceva în doi peri şi m-am gîndit în sinea mea că domnul Tebecea era trist pentru acelaşi lucru pentru care, la aceeaşi oră, erau veseli milioane de oameni.

Da, e adevărat: preţul de contractare e mai mare decît preţul care s-a stabilit singur pe piaţa liberă. Partidul şi guvernul au luat o măsură curajoasă: desfiinţarea cotelor obligatorii la cereale. Fără să poată prevedea atunci dacă vom avea un an sărac sau îmbelşugat. Şi nici în primăvară cînd s-a fixat pentru kilogramul de grîu de la 1,30 lei în sus. Preţul astfel conceput trebuie să fie un preţ stabil, care să intereseze pe producători. Şi aşa a fost.

Să revenim la Fundulea.

Ţăranul fruntaş Tudor Parpalea a recoltat un grîu excepţional. Apreciindu-i calitatea, cooperativa i-a oferit 1,56 lei de kilogram.

— Ceea ce înseamnă—îmi explică plugarul— că pentru 100 dube de grîu voi primi în jurul lui 2.500 lei. În ultimele zile grîul la piaţă s-a plătit cu 18 lei duba. Vine adică 1.800 lei pentru 100 dube. Norocul e al meu şi nenorocul tot al meu. Nu m-am socotit din vreme să contractez o cantitate mai mare. Şi de aceea primesc acum numai preţul de bază, fără nici un spor. Ce să fac, e vina mea.

Cei de alături îi dau dreptate. Pe nume: Toader Sandu, Nicolae Rainea, Casandra Brănişteanu. Toţi aflaţi în situaţii asemănătoare.

Întreb:

— De ce acum şi nu la început, gîndul acesta?

— Aşa se întîmplă: dă doamne romînului,mintea cea de pe urmă!... La anu' vom şti ce să facem.

Comunistul Nicolae Sandu, care a contractat 1.000 kg şi pe urmă a mărit cantitatea la 1.400, îmi zice:

- Eu am patru băieţi, muncitori la Bucureşti. Pînă mai anu', dădeam cote din cereale. Partea aceasta ştiam că statul o ia pentru ei şi alţii ca ei. Tocmai de aceea, dacă s-au desfiinţat cotele, am fost hotărît de la început să contractez o cantitate mai mare de cereale.

Într-un mod asemănător mi-au vorbit şi alţi doi: Toader Sandu şi Ghiţă Brănişteanu. Mi-am mai însemnat în carnet încă vreo 10 nume de cooperatori. Împreună cu vorbele lor.

— Eu şi alţii ca mine — mi-a vorbit gospodarul Gheorghe Ştefan — ne-am gîndit aşa: cotele s-au desfiinţat; întreaga cantitate de grîu e a noastră; statul ne oferă un preţ frumos; dar ce ştim noi încă de pe acum cum vor sta lucrurile pe piaţa liberă la vară? Un an de experienţă nu strică. Contractăm acum mai puţin şi vedem noi la vară dacă am făcut bine sau nu.

Sau, cu alte cuvinte: ce-i în mînă nu-i minciună. La care se mai pot adăuga şi alte proverbe apropiate: nu da vrabia din mînă pe cioara de pe gard; nu vinde blana ursului din pădure etc.

Evident, s-a ştiut de la bun început că mulţi producători îşi vor face asemenea socoteli. Desfiinţîndu-se cotele, au fost prevăzute şi greutăţile ce vor interveni. Bazîndu-se pe elementele înaintate ale ţărănimii noastre, partidul a ştiut că munca de convingere a celor neîncrezători, cu sufletul încă plin de calcule şi metehne egoiste, nu va fi uşoară, nici de scurtă durată. Teoretic faptele se înfăţişau limpezi de la început. Cu toate acestea, a fost necesar să treacă o jumătate de an pentru ca cea mai mare parte a ţărănimii individuale să priceapă că în sistemul contractărilor statul nu e decît un cumpărător, dar unul care — după cum s-a dovedit — este cel mai bun platnic dintre toţi cumpărătorii.

„Un an de experienţă nu strică", a spus Gheorghe Ştefan. Au trecut numai şase luni de la încheierea contractului. Azi adaugă:

— A fost de ajuns şi o jumătate de an. Mi s-a risipit îndoiala. La contractările cu porumb voi merge cu toată încrederea. E avantajos să faci comerţ cu statul. Asta e părerea mea.

Părerea unui om sincer. Fără îndoială că Gh. Ştefan ar fi putut de mult să constate că măsurile elaborate de partid şi guvern au fost întotdeauna bune şi „comerţul" cu statul nu e numai o faptă de interes personal, ci şi o acţiune patriotică, dusă în folosul întregii ţări. Dar mai bine să-l lăsăm să-şi spună toate astea singur. Pe rînd. O dată cu lunile şi anii ce vor mai trece prin viaţa sa.

...În faţa silozurilor gării am numărat spre seară patruzeci de căruţe ce aşteptau să-şi descarce obligaţiile contractuale. Am socotit că dacă lucrurile merg aşa, în două-trei zile cooperativa va avea în hambar tot grîul contractat: cele peste 157.000 kilograme.

...Bravo, fundulenilor!

Liviu MAIOR
Fotografii de Eug. IAROVICI

Noutăţi!

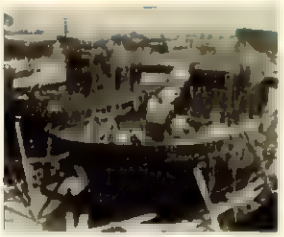

PENTRU PESCARII DE PE MARE

Pînă la sfîrşitul verii, noi vase vor fi lansate la şantierele navale din Turnu-Severin. Este vorba de nave moderne pentru pescuitul maritim. Parte din ele sînt destinate exportului.

În fotografie: Şantierul naval din Turnu-Severin în plină activitate.

Fotografie de Em. TRIFAN

BRĂILA

Blocul de locuinţe muncitoreşti construit de U.M. „Progresul". De curînd zeci de apartamente, înzestrate cu tot confortul, au fost puse la dispoziţia muncitorilor, tehnicienilor şi funcţionarilor care muncesc la această uzină.

S. PETROVICI

LA DATORIE

Cetăţeanul Gh. Gheorghe din Brad a suferit un accident. O urgentă intervenţie chirurgicală era necesară. În mai puţin de o oră intervenţia s-a făcut cu succes la spitalul din Arad. Aviaţia sanitară şi-a făcut din nou cunoştinciosa datoria.

Fotografie de I. WEISS

15.000 LITRI LAPTE PE ZI

Un sector al fabricii de lactoză şi brînzeturi superioare, ridicate în perioada celui de-al doilea cincinal. În fiecare zi 15.000 litri lapte se transformă aci în Schweitzer, unt şi brînză. Zerul, considerat pînă nu demult un produs secundar, devine printr-un proces de extracţie şi concentrare un praf alb-gălbui, preţioasa lactoză, materia primă prin care se obţin culturile bacteriene necesare în fabricarea antibioticelor.

HUNEDOARA

De la 1 la 400... În anul 1944 oraşul Hunedoara nu avea decît un singur punct sanitar cu un pat şi un singur medic. Azi, oraşul dispune de unităţi sanitare cu peste 400 de paturi deservite de zeci de medici şi un numeros personal auxiliar.

Anul acesta s-a terminat construcţia unui nou mare spital (vezi fotografia) cu peste 40 de saloane.

Fotografie de Mircea NEAGU

O ŞTAFETĂ

...a fost organizată de Sfatul popular raional şi Casa raională de cultură din Sibiu. Între 25 august şi 3 noiembrie, formaţiile artistice de amatori din raion vor străbate pe 9 trasee diferite drumul pînă la Sibiu, dînd spectacole în comunele prin care trec (vezi schema). Originala ştafetă se va încheia la Sibiu, printr-un mare festival închinat celei de-a 40-a aniversări a Marelui Octombrie.

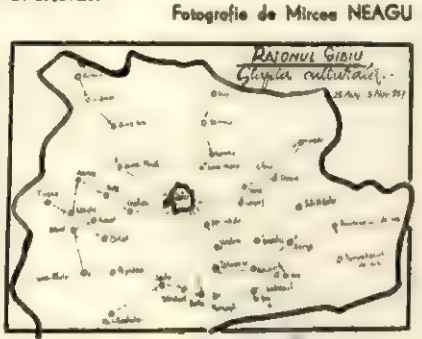

Noutăţi!

„Bomba D"!

de Lascăr Sebastian

Să zicem, de exemplu, că e vorba de o pălălaie mare. Eu unul nici nu mai caut să stabilesc cine a aprins-o. Vreau s-o sting. Și-ți spun dumitale: hai să tragem tulumba aia mare, să dăm drumul la apă și să rezolvăm stingerea totală.

— Nu așa — mă contrazici dumneata, după vreo patru luni — mai întîi să purcedem la un control al tulumbei, nu cumva să împroaște cu benzină. Fără control, nu accept să rezolv problema în ansamblu.

— Foarte bine, iubitule— zic eu. Dacă vrei control, control să fie. Dar să ne grăbim, căci pălălaia e-n toi.

— Aici nu încape grabă — mai zici dumneata după alte cîteva luni. Trebuie să progresăm cu prudență și treptat.

— Treptat? — întreb eu. Bine, fie și treptat. Numai să facem ceva. Hai să luăm cîte o găleată cu apă, să le aruncăm în pălălaie, barem cîte un colțișor să stingem.

Se scurg iar lunile și:

— Să mă ierți — reiei dumneata teoria — dar mi-i imposibil să cad la un acord parțial, pînă nu ne-nțelegem asupra stingerii totale.

— Păi, mai acum cîteva luni, singur ziceai...

— Ziceam, firește că ziceam. Dar acum etapa aceea e depășită. Și, pe urmă, trebuie să mă consult și cu șeful. Și, în al treilea rînd, găsesc absolut indispensabil ca gălețile și tulumba să fie în prealabil înregistrate la pompieri. În sfîrșit, lasă că vin eu cu propuneri senzaționale...

Trec zilele și dumneata ești dispărut. După o bună bucată de vreme, reapari, dar nici pomeneală, nu de vreo propunere care să facă senzație, ci măcar de una la mintea cucului.

Cinova de pe lături ar putea să creadă despre dumneata că ești un prostălău ori un slăbănog incapabil de o hotărîre spontană față cu un moment crucial. Aș! — o să protestez eu — nu ești prost de loc, nici slăbănog; dacă te porți așa, cu circotă și tărăgăneală, e fiindcă pur și simplu nu vrei să stingi prăpădul — asta e!

Uite, să mă bată dumnezeu, dacă discuțiile ce se poartă privitoare la problema dezarmării (generale sau parțiale), a încetării experiențelor cu arma termonucleară (definitive sau vremelnice) nu seamănă cu discuția pe care am pomenit-o mai sus. Adică: pe de o parte, voința fermă de a se ajunge la un acord; pe de alta, voința fermă de a ocoli acordul, sub masca celei mai depline bunăvoințe.

Nu e cazul să documentez aci ceea ce știe toată lumea, chiar și acei cărora nu le convine s-o știe, că, adică, la O.N.U., în subcomitetul comisiei pentru dezarmare, glasul Uniunii Sovietice nu este numai al unei mari puteri, ea însăși posesoare a armelor termonucleare, dar și al sutelor de milioane de oameni care cer destindere internațională, coexistență pașnică, încetarea cursei înarmărilor, încetarea experiențelor cu bomba atomică și cu hidrogen etc., iar că glasul lui Harold Stassen, reprezentantul guvernului S.U.A. , este cel mult expresia intereselor personale ale grupului Morgan, grupului Rockefeller, grupului Dupont de Nemours etc.

Mult mai interesant — și, aș zice, mai nostim—de stabilit este nu că dumneata nu vrei să stingem pălălaia, fiindcă asta o vede oricine, ci *de ce* nu vrei.

De ce? S-o spunem de la obraz: ca să capete îmbold businessmenii și financiarii americani, adică grupurile mai adineaurii indicate. Nu vă vine a crede? Atunci citiți rîndurile de mai jos, pe care le desprind din ziarul „New-York World Telegramm and Sun":

„Tratativele cu privire la dezarmare trebuie duse cu multă precauție. Dezarmarea nu trebuie să împiedice cercetările științifice în domeniul înarmărilor... Dacă piețele (înarmărilor atomice) *vor fi îngustate ca urmare a reducerii bugetului apărării, monopolurile vor trebui să-și reducă devizurile...*

Pentru a da un impuls businessmenilor și financiarilor să facă eforturile riscante necesare în domeniul cercetărilor și experiențelor științifice particulare (cu noile tipuri de armament), *trebuie să fie create piețe corespunzătoare, iar acestea din urmă nu pot fi create decît cu ajutorul bugetului național al apărării".*

Mi se pare că mai limpede nici nu se poate. Toate se leagă între ele: precauție și dezarmare, monopoluri și devizuri, buget național și piețe de desfacere a armelor atomice, businessmeni și experiențe științifice particulare. Vorba lui Trahanache: *„Ne-am procopsit!"*.

Iată *de ce* nici nu începe bine la Londra, în cel mai distins local londonez Lancaster House, discuția asupra unui punct privitor la dezarmare, că și auzim niște voci americane cu trese de general clamînd înarmarea pe capete și războiul atomic. Astfel, generalul Norstad, comandantul suprem al forțelor armate N.A.T.O., vrea să înconjoare Uniunea Sovietică din patru părți — firește, nu ca turist. Generalul Taylor, șeful statului major al armatei S.U.A., declară că diviziile americane dispun de arma atomică și se pronunță pentru folosirea acestei arme *„în situații asemănătoare războiului din Coreea"*. Generalul Grünther, fost comandant suprem N.A.T.O., acum președinte al „Cruciș Roșii" americane, cere *„mărirea forței prin folosirea armei atomice și nucleare"*. Amiralul Radford, președinte al grupului mixt al șefilor de stat major ai S.U.A., nu e mai puțin amenințător și incendiar, cum nu e nici amiralul Burke, șeful statului major al forțelor maritime militare.

Asemenea ieșiri războinice ale generalilor americani sînt tocmai bune, pe de o parte, ca să exprime teama față de eventuala reușită a tratativelor pentru dezarmare, iar pe de alta să pună bețe în roata tratativelor.

În privința asta nu strică să cităm ce spune Drummond corespondentul din Washington al ziarului „New-York Herald Tribune". Iată: *„Rușii vorbesc în prezent cu atîta seriozitate despre dezarmare, încît unii americani tremură la gîndul că dezarmarea s-ar putea realiza"*

Acești „unii" nu-s alții decît generalii citați, care-s puși în slujba businessmenilor și financiarilor — citați de asemenea.

Se știe că există *bomba A* (atomică) și *bomba H* (cu hidrogen). Ba președintele Eisenhower ne-a vorbit și de o *bombă C* (curată) care ar omorî, să zicem, un milion de oameni, fără să dăuneze cu ceva celorlalți de prin prejur. Într-asta, de altfel, îi stă și „curăția". Iată însă că sovieticii au inventat *bomba D*, care pare să fie cea mai producătoare de panică și de bătăi de inimă pentru „unii" americani: e bomba propunerilor pentru Dezarmare. Cum explodează această bombă D, cum încep să se agite monopolurile și generalii lor. Ei, bombă de asta americanii nu folosesc și nici nu vor să audă de ea. Ei se mulțumesc să fie „curați"... Să nu mori de necaz? Vorba veche, pe care a reprodus-o ziaristul american Stone: *„Ce ne facem, dacă izbucnește pacea?"*

Contrapropunerile S. U. A. în problema dezarmării...

Desen de Nell COBAR

Începînd din numărul viitor citiți seria de reportaje:

EVADAT DIN BEZNĂ

Povestea lui Rem Petrovici Moroz, recrutat de serviciul american de spionaj.

Taina sergentului Tkacenko — Semnalul fatal — În ghiarele mașinii infernale — Ne vom întîlni peste o lună — Detectorul de minciuni — Tribunalul conștiinței — Un elev sîrguincios — Misiunea lui P. S. Marcenko — În caz de primejdie... fiola I — La borna 128 — Epilog.

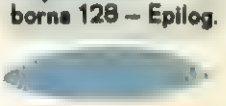

Ion Bănuță : DORUL

Cînd pe soare, cînd pe nor,
dorul vine arzător,
și te prinde ca-ntr-o plasă,
intră ca la el acasă.

Cată drumul ca un pui,
omul e culcușul lui,
și de vine, ușurel,
șade unde știe el.

Dar nu stă, cum stă un om,
ci-i ca vîntul șui din pom,
legănîndu-se ușor
cînd pe soare, cînd pe nor.

Numai cerul — ca prin geam —
jucăuș, din ram în ram,
tot îl vede, și-l străvede
înspre om cum se răpede,

și mi-l prinde, și mi-l saltă
pîn'la steaua cea mai-naltă,
și mi-l arde ca un foc
de nu-și mai găsește loc

Așa-i dorul, ca un pui,
omul e culcușul lui:
cînd pe gură, cînd pe ochi...
să nu-l fie de deochi!

Nu sînt îndepărtate zilele cînd din aceste abataje se scotea minereul doar cu dalta și ciocanul. Minciu Prate Niculae și Gavrilă Iacob, care mînuiesc acest perforator modern, le-au cunoscut.

LUMINILE ARIEȘ

Un autor de romane bulevardiere, la modă în Rominia acum vreo 30 de ani, inventa pentru plăcerea cititorilor săi năpăditi de splin, o poveste de dragoste a cărei acțiune se desfășura în inima munților Apuseni. Intriga siropoasă a lucrării conducea eroul principal în apropierea localității Lupșa, comună așezată pe malurile Arieșului, unde acesta va întreprinde o lungă și melodramatică aventură cu o prințesă maghiară, Olga de Esterhazy. Lucrarea, în sine insipidă și respingătoare, nu suscită alte comentarii. Am reținut însă pentru reproducere următorul fragment:

„În fiecare dimineață oamenii aceștia cu priviri blînde și suflete deschise (minerii Băii de Arieș — n.n.) plecau la muncă. Atunci văile bătrînului Arieș cunoșteau cel mai minunat spectacol ce le-a fost hărăzit vreodată. În smoala nopții ce mai domnea încă, luminițele zecilor, sutelor de lămpi cu carbid nășteau un spectacol atît de feeric"...

Acest intermezzo liric, pe care autorul l-a ales pentru a lărgi sfera sentimentală a eroului său, are însă un tîlc aparte. Asemenea descrieri am mai întîlnit în două cărțulii (și nu mă îndoiesc că or mai fi existînd și în altele) scrise despre locurile și oamenii munților Apuseni. Autorii lor se înfățișeau cititorilor la fel de fermecați de tabloul feeric al lămpilor cu carbid. Prietenul C. din Lupșa, la care am petrecut o vreme anul acesta, mi-a mai povestit apoi că familiile de boieri, care veneau în trecut în aceste locuri să vîneze sau să pescuiască, se trezeau cu noaptea în cap numai pentru a vedea același spectacol — întocmai cum sezoniștii litoralului se trezesc în zori să urmărească răsăritul soarelui.

Un singur lucru au uitat voit să pomenească și unii, și alții: deasupra căror realități înspăimîntătoare se năștea întreaga panoramă poetică a lămpilor cu carbid.

Dacă acum 15 ani unul dintre minerii epiroți aduși de împăratul Traian în aceste locuri ar fi înviat subit și ar fi intrat apoi în minele Băii de Arieș, i s-ar fi părut că n-a dormit mai mult de o noapte. Și asta deoarece metodele de muncă folosite pe vremea sa au rămas neschimbate nouăsprezece secole întregi. Aurarii primelor decenii ale veacului al douăzecilea

VĂ AMINTIȚI?

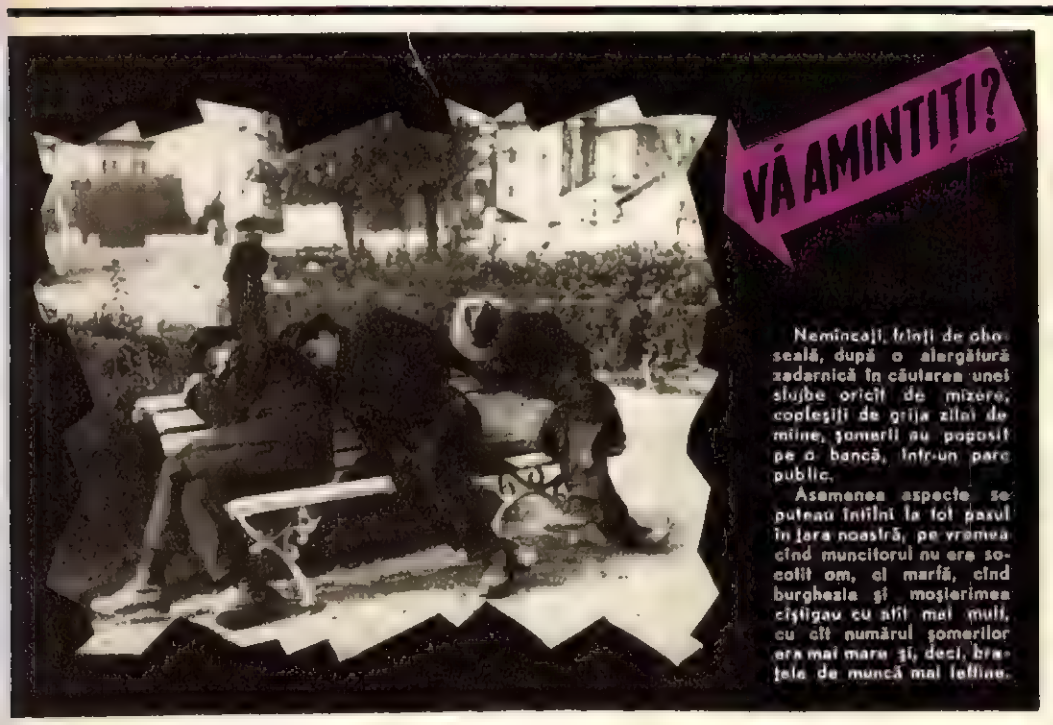

Nemîncați, frînți de oboseală, după o alergătură zadarnică în căutarea unei slujbe oricît de mizere, copleșiți de grija zilei de mîine, șomerii au poposit pe o bancă, într-un parc public.

Asemenea aspecte se puteau întîlni la tot pasul în țara noastră, pe vremea cînd muncitorul nu era socotit om, ci marfă, cînd burghezia și moșierimea cîștigau cu atît mai mult, cu cît numărul șomerilor era mai mare și, deci, brațele de muncă mai ieftine.

Ultimul retuș... Cei care vor ocupa această clădire devin... și cetățeni ai Băii de Arieș.

coborau în mină la fel ca înaintaşii lor romani, luminîndu-şi calea cu ştearţuri cu seu, loveau stînca doar cu dalta şi ciocanul şi lucrau doar în cioareci şi opinci, sub ploaia aproape continuă ce o cern straturile superioare ale galeriilor.

Acum cincisprezece ani, ca şi acum două mii de ani, minerii veneau la lucru pe jos în fiecare dimineaţă, din satele din jur, situate la distanţe de zeci de kilometri.

Lupşanul Ion Roşca, la care am stat o vreme vara aceasta, a bătut cu piciorul calea dintre Baia şi Lupşa timp de 20 de ani. La fel ca toţi consătenii săi lucrători în mină. Zece kilometri la dus, zece kilometri la întors.

Ca să ajungă la timp, minerii trebuiau să pornească la drum cu mult înainte de ivirea zorilor. În domnia deplină a nopţii. Fiecare îşi desprindea din întunecime calea cu ajutorul nedespărţitei lămpi cu carbid. Aşa se întîmpla că, la acele ore, văile Lupşei se umpleau de o mulţime de luminiţe tremurătoare, care luneca prin noapte, însoţind şopotele Arieşului pînă departe, departe de tot.

Zîmbind pe sub mustăţi, bătrînul Ion Roşca mi-a făcut şi un calcul:

— Am socotit că drumul acesta aduna într-un an 7.300 de kilometri. Eu l-am bătut cu picicrul douăzeci de ani încheiaţi. Cu alte cuvinte, am făcut peste 140.000 kilometri. Sau, nici mai mult, nici mai puţin decît ocolul pămîntului de trei ori şi jumătate!...

Acestea erau, aşadar, „spectacolul magnific", „ghirlandele de foc" pentru care alergau diminetile la geam boiernaşii şi care au servit ca pretext pentru romanţarea unora dintre romanele de senzaţie. Din truda şi soarta sîngeroasă a generaţiilor de mineri lupşeni, splinul omului îndestulat nu a văzut şi nici n-a vrut să vadă decît feeria lămpilor cu carbid.

Toate acestea le-am auzit, după cum am mai spus, din gura minerului Ion Roşca. Era dimineaţă şi ne îndreptam împreună spre inima satului. Aci aşteaptă în fiecare dimineaţă maşinile întreprinderii miniere din Baia de Arieş, care duc la lucru, iar după masa aduc înapoi oamenii din Lupşa, ce lucrează în mină.

Drumul pe jos vreme de două ore a fost scurtat la 15 minute. Oamenii nu mai sînt obligaţi să se scoale cu noaptea în cap. Nici să-şi desprindă din întuneric calea cu ajutorul lămpii.

Şezînd pe bancheta maşinii, moş Roşca îmi zîmbeşte. Mi-a ghicit gîndul:

— Nu e bine nici aşa... M-am săturat şi eu, şi toţi care-i vezi aci, de hurducăturile astea. Ne-am plictisit, adică...

Tineri şi bătrîni dau din cap afirmativ. Eu nu înţeleg.

— E vremea să ne ridicăm şi noi căşi în Baia — îmi explică unul dintre ei. Cum au făcut mulţi dintre ortacii noştri. Căşi mari şi mîndre. Cum sînt cele de colo.

Am ajuns. Minerul îmi poate arăta acum cu mîna şirul de clădiri albe, noi, ce se înşiruie de-a lungul Arieşului. De cealaltă parte a rîului străjuieşte oraşul vechi. Cu case mici, negre şi înghesuite. Casele ce aparţineau foştilor proprietari de mină, case ale negustorilor, funcţionarilor şi profesorilor.

Minerii nu puteau locui aci. Metalul preţios pe care-l scoteau nu-l învrednicea pe nici unul dintre ei să-şi ridice o locuinţă chiar în Baia de Arieş.

În fiecare dimineaţă, localitatea se umplea de zarva mulţimii venite la lucru. Un timp scurt. Pe urmă, orice zgomot se stingea, absorbit de gurile negre ale galeriilor. Pînă spre înnoptate oraşul semăna cu orice tîrg provincial, în care tăcerea şi plictisul tronau din plin. Înadîncuri, sub străzile şi casele acestea aproape pustii, o armată întreagă de oameni se luptau cu ploaia, cu întunecimea şi stîncile zecilor de galerii, într-o muncă înverşunată. Tîrîndu-se pe brînci în galerii scunde de o jumătate de metru, sfărîmînd coapsa muntelui doar cu o daltă şi un ciocan, cărînd în spate sau în dinţi coşarca cu minereu. Dessupra, cîteva bone împingeau cărucioare cu copii, doi, trei negustori stăteau prăpăiţi în pragul prăvăliei, cîţiva pensionari moţăiau pe băncile parcului.

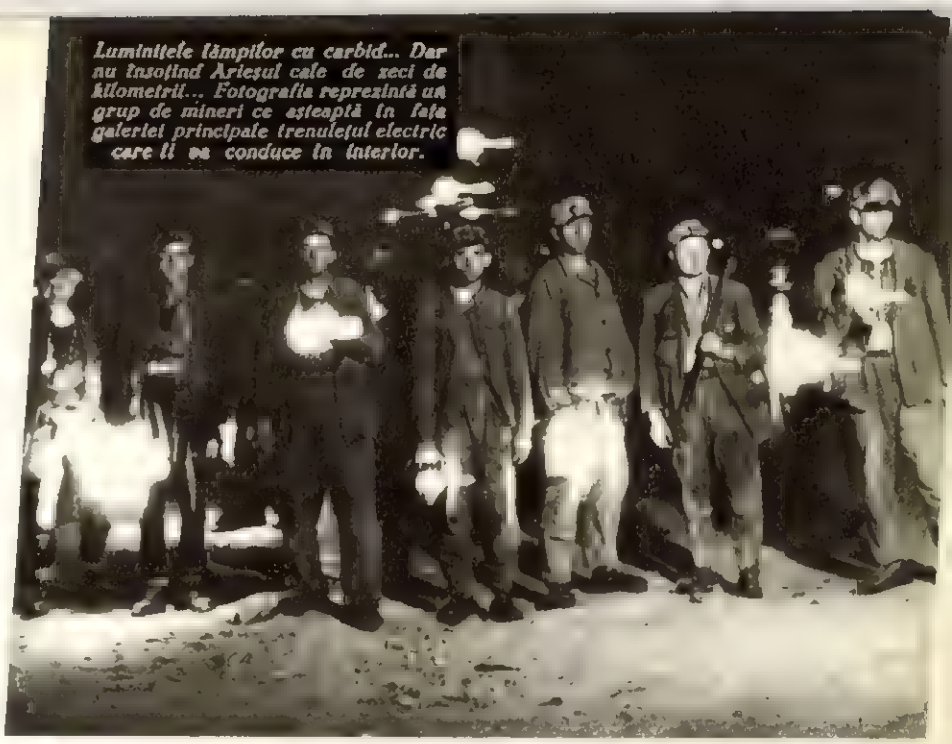

Luminiţele lămpilor cu carbid... Dar nu însoţind Arieşul cale de zeci de kilometri... Fotografia reprezintă un grup de mineri ce aşteaptă în faţa galeriei principale trenuleţul electric care îi va conduce în interior.

Azi lămpile cu carbid se aprind abia la intrarea în mină.

SULUI

În liniştea şi apatia aceasta părea că nu se întîmplă nimic. Apoi, către seară, localitatea se umplea din nou de vuietul sutelor de glasuri. Dar ca şi în zori, numai pentru scurtă vreme. Pe urmă rumoarea se îndepărta treptat, însoţită de mulţimea luminiţelor tremurînde. Lucrătorii plecau acasă, în satele din jur. În oraş, la suprafaţă, lumea nu le mai era prietenă. Nimeni dintre cei care dădeau viaţă adîncurilor nu avea dreptul să se odihnească aci. Aşa era „datina".

...Coborîm spre administraţie. Prin mijlocul drumului trec, luîndu-se la întrecere, trei puşti pe biciclete. Se îndreaptă către şcoală. Ion Roşca îi cunoaşte.

— Sînt ai lui... — şi-mi spune numele. Mi-s ortaci în şut. Douăzeci de ani am bătut laolaltă calea între Lupşa şi mină.

Măsor din ochi distanţa dintre casele cele noi şi clădirea şcolii. Nu poate fi mai mult de 300 metri. Dar pentru nişte băieţi care se respectă, calea aceasta nu poate fi parcursă pe jos!

Mă înţeleg cu Ion Roşca să ne întîlnim după ieşirea din mină, în faţa administraţiei. Dar cînd mă găsesc în sfîrşit aci, pentru a lua maşina către Lupşa, însoţitorul meu mă apucă de mînă.

— Las-o să meargă singură. Noi mai rămînem o vreme în Baia. Ce zici? Jucăm un şah la club, vedem poate şi un film.

Iar cînd ajungem în sala cinematografului, recunosc printre spectatori pe cei mai mulţi dintre oamenii cu care am făcut azi dimineaţă drumul împreună. Ion Roşca îmi spune că treaba aceasta se întîmplă aproape în fiecare zi, oamenii nu se îndură să se întoarcă acasă.

— E multă vorbă acasă cu nevestele; dar n-o să mai fie, peste puţină vreme.

Viaţa lor adevărată a început să se ducă aci. Aci, unde fiecare doreşte să-şi clădească o casă, să-şi crească copiii, să trăiască mai bine.

Spre înserat, zorim către gară, să apucăm „mocăniţa", care ne va duce la Lupşa. Atunci zăresc din nou, aliniate de-a lungul Arieşului, casele noi şi cochete ale familiilor de mineri. Din fiecare ochi de geam răzbate puternic afară lumina electrică.

Baia de Arieş s-a născut pentru a doua oară. Şi pentru prima dată cu adevărat. Luminiţele tremurînde şi pribegi de ieri au prins statornicie aci.

Ilarie MURGU

Fotografii de S. STEINER

Un document inedit din viața lui Sahia

Alexandru Sahia

Acum 20 de ani, la 26 august 1937, se stingea pe un pat umil de sanatoriu Alexandru Sahia, gazetar combativ, remarcabil scriitor, redactor al revistei de literatură proletară „Bluze albastre" Viața lui scurtă, de numai 29 de ani, a fost asemenea unei făclii, care, arzînd, s-a mistuit pe sine.

În notele autobiografice publicate în „Cuvîntul liber" din 1935, Alexandru Sahia consemnează:

„Trecînd prin Universitate, starea mea sufletească s-a agravat — nemaiîntîlnind nimic din oamenii și viața autentică la care rîvneam cu ardoare pe cînd eram încă între zidurile liceului militar.

Toate acestea m-au dezorientat cu totul și nemaifiind în stare să-mi găsesc punctul de sprijin, la vîrsta de 21 de ani m-am retras la mănăstire într-o totală deceptie. Primele luni s-au desfășurat în mod tragic și în completă trîndăvie, așa cum e viața tuturor călugărilor. Literatura religioasă și formalismul cultului ortodox au avut darul să mă îndepărteze cu totul de dumnezeu, în care nu mai credeam chiar înainte de a intra în mănăstire".

Ne-am amintit de aceste fraze sobre — care nici pe departe nu pot da o imagine a tragicului existenței lui Sahia în rasă călugărească — acum cîteva zile, cînd întîmplarea a făcut să ne cadă în mînă o scrisoare a autorului „Uzinei vii", datînd din perioada aceea. Parcurgînd paginile scrisorii — punct crucial pentru evoluția lui Sahia — nu o dată am avut impresia că ascultăm unul din acele monologe, cutremurătoare prin omenescul lor, din dramele clasice.

La data cînd scria scrisoarea, Sahia era de aproape un an de zile la Cernica și confesia lui surprinde momentul cel mai interesant al procesului sufletesc care se desfășura încă din 1929. Sahia întrevede o existență nouă, care nu va mai fi legată nici de sterilele frămîntări ale colegilor de generație, nici de misticism. Descoperă pe om și marele înțeles al vieții: lupta. Dar nu lupta pentru o meschină fericire personală, ci aceea prin care, înfrîngîndu-și orgoliul, se contopește cu marile năzuințe ale celor mulți. „Rostul meu nu mi-l găsesc decît în mulțumirea altora".

Omul și scriitorul cetățean se avîntă în luptă, transformă scrisul în „apostolat și baricadă".

Într-o epocă în care lipsa de convingeri profunde și mimetismul moral pustiau viața culturală și literară, Al. Sahia aduce exemplul unei conștiințe, care a plătit un tribut greu fiecărei convingeri. Cu atît mai mult însă, ajuns stăpîn pe marele adevăr al vieții, nu-l va părăsi pînă la moarte.

Scrisoarea pe care o publicăm mai jos reprezintă un moment al căutării acestui mare adevăr. Dezamăgit de viața cazonă, scîrbit de chilia monahală, Sahia se va îndrepta cu pași fermi spre lumea muncitorimii, în mijlocul căreia îl se va reveni sensul luptei duse de partid „pentru pîine și pace". Ultimele nelămuriri sînt aruncate peste bord și, însuflețit de cuvîntul partidului, Sahia devine un luptător pentru cauza celor mulți, a proletariatului.

Iată textul scrisorii:

Mănăstirea Cernica
15.I.930

Frate,

Am întîrziat cu răspunsul, dar aceasta eu am voit-o. Dumneata ești un om ocupat — mecanismul vieții te-a prins. Nu ești un obișnuit — totuși poți să te mlădiezi după obișnuințele oamenilor. De aceea spun —scrisorii mele ai fi căutat poate să-i răspunsi imediat, fără să vrei era un lucru în plus, ocupațiile de zi sînt multe — și ca devenea o sarcină. Nu te supăra, frate. Lucrurile așa stau — află că și eu te iubesc pe dumneata și caut să fiu drept.

Scrisoarea dumitale m-a mișcat tot atît de mult — însă ea m-a făcut să judec.

Sensibilitatea mea exaltată, cum o numești, este într-adevăr în panică. Poate că niciodată deprimarea nu m-a coperit mai mult ca pînă acum. Mă clatin — și mă simt slăbănog.

Mă cuprinde teama și mi se mărește neliniștea nu pentru că instinctiv simt că va veni ceva — cum crezi dumneata.

Nu! Știu. Știu bine că va veni — nu însă prin instinct — ci prin judecată logică. Nu este aceasta o criză inerentă vîrstei — ci viața sufletului meu de totdeauna — atît cît el va mai dăinui. Nu sînt chinurile facerii sufletului meu — nu este aceste sorocul pentru trecerea în altă viață— cum dumneata numești... sînt eu! Eu, în existența mea care va fi.

Și un lucru mare îmi atribui dumneata: „apropierea de Domnul!". Iată că aceasta nu s întîmplă așa. Eu nu cunosc pe Domnul ! Nu iubesc pe Domnul! Nu iubirea Domnului, născută în mine, m-a adus în mănăstire. Dacă el există și păcatele omului sînt pedepsite așa cum am găsit în cărțile lui, atunci în fața Domnului am păcătuit fără margini.

Cît de fericit aș fi să simt pe Domnul; mă crezi apropiat numai! Și o parte din lume mă mai crede asemenea — și eu din această cauză mă simt rușinat — păcătos față de mine și de oameni. Dar iată că fără voia mea — înșel și mint.

În mijlocul oamenilor în care am trăit în ultimul timp, am simțit deodată cum distonez — cum zbîrnîi ridicol și singur — înafara vederilor lor — despre rosturile vieții.

Și m-am rupt fără voia mea. Trăiam în lume, respectam formele ei, însă întotdeauna mă simțeam singur, vorbeam numai cu mine.

Am observat că cei din jurul meu, cei cu care mă vedeam zilnic, petreceau — aveau o altă lume — deși o trăiam împreună. Orice gînd al meu, încercare de a acționa mi s-au părut ridicole, că toți cei apropiați de mine rîd de naivitatea nădejdilor mele. Și oamenii aceștia erați voi. Dumneata — echilibratul. Prins de viață. Resemnare. Mulțumire. Dinu plin de prevedere. La fiecare pas măturăm pămîntul de mii de ori — și în urmă calcă.

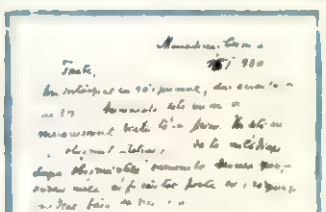

Clipirile lui Barbu se luptă într-o viață de fast. Arșavir, într-un colț, se frămîntă fără să știe ce vrea. Apoi aceia pe care i-am cunoscut numai eu.

În această lume — m-am găsit fără rost. Principiile mele — perimate și roase—s-au arătat străine voud.

Dar cine oare din generația mea se mai gîndește să dea poporului pîine, să iubească durerea, să se apropie de miseria neagră a omului de margine. Cine? Acestea par a fi lucruri scoase din uz, către altceva se îndreaptă omul!

Și eu m-am zbătut, la fiecare cunoaștere de om am trezărit în nădejdea găsirii unui tovarăș. Aceasta nu s-a mai întîmplat.

Sînt poate întîrziatul — lumea a sărit spre înainte — eu singur sînt rămas în urmă. Biblie ziua — cînd lumina s-a făcut de mult.

Ce mai căutam între voi? Am plecat.

Singura scăpare — Dumnezeu. La el am căutat lumina trezitoare — dumirirea, dacă existența mea nu este o eroare — sau adevărul ar fi născut în mine.

Văd că de Domnul nu mă pot apropia. Simt în mine puterea de jertfă — iubesc oamenii, și lucrurile, și vitele, mai mult decît trupul meu — Dumnezeu însă îmi rămîne străin.

Am dus viață ascetică. Mi-am chinuit trupul pe pat cu drugi de fier, am bătut pămîntul cu genunchiul, jumătate din noapte am trecut-o în biserică, am avut fioruri pe care nu mi le pot explica.

Dar ce rost îți au toate acestea? Cui, afară de mine, va ajuta mîntuirea sufletului meu? Să fie aceasta pregătirea pentru a putea propovădui mai tîrziu: Iubiți-vă unii pe alții? E ridicol. Să putrezesc mai departe în chiliuța mea — pentru o mîntuire ideală? Ar fi un rost. Dar aceasta ca un triumf asupra omului din mine — nicidecum pentru complacerea în gîndul că aș putea fi odată desăvîrșit. În zbaterea pentru mîntuire — există nota de prevedere — preocuparea numai de tine. Ce au făcut pentru aproapele, sfinții părinți — aceștii bisericii ortodoxe?

Nu! Eu nu mă apropii de Domnul. Iubesc omul și materia înafară de spusa Domnului — ajut și mă jertfesc dintr-un imbold al sufletului meu — care n-a cunoscut pe Domnul.

Un mare adevăr mi-ai spus: că fericirea e în funcție de tine, de dorințele pe care le ai. Sînt ele mari și forțele mici — chin — răsturnare. Corespund dorințelor — puterile tale spirituale — echilibru — mulțumire. Este ceea ce dumneata numești „orgoliu" și îmi ceri înfrîngerea lui — pentru liniștea mea. Îți mulțumesc. De aceea îți spun la începutul scrisorii — că scrisoarea dumitale m-a făcut să judec mult. Este oare în mine tronarea orgoliului, de nu pot avea împăcare sufletului? Iată întrebarea care mi-am pus-o datorită d-tale. Nu, frate! Și nu este orgoliu pentru că eu însumi îmi caut fericirea mea. Rostul nu mi-l găsesc decît în funcție de mulțumirea altora. Îți admir rezultatul la care ai ajuns, este el un triumf — totuși eu nu doresc această mulțumire de mine.

Văd însă că am scris prea mult, am făcut mărturisiri.

Cu dragoste adevărată frățească
ai dumitale întotdeauna
Al. Sahia, frate,
Cernica, Ilfov

În multele sărbători ale Crăciunului cred că a fost și onomastica dumitale. Eram în București. Totuși n-am îndrăznit să viu — n-am știut ce să fac. Sînt forme de viață care opresc totul. Eu știu că dumneata te ridici deasupra acestor forme. Oare pentru ce te iubesc eu?

Urările mele neprotocolare și tîrzielnice te rog să le primești acum — au în ele dragostea frățească și dreaptă de totdeauna.

SAHIA

Întotdeauna mi-ai condamnat generația, care probabil este mai tînără. Aceasta mai ales pentru că scrie romane — și copii fiind n-am gustat viața pînă la fund. Iată — am obrăznicia să spun și eu: scriu un roman. Poate că altă dată am să vorbesc despre el.

Dacă aveți posibilitatea, trimiteți-mi, vă rog, „Caietele de sinteză" nr. 2.

Cu dragoste,
SAHIA

Concluziile aproape că nici nu mai sînt necesare; poate numai atît se cuvine să subliniem, că scriitorul care reușește să-și transforme propriile dureri și înfrîngeri în victorii și să-și închine viața luptei celor mulți, acela nu moare niciodată.

Nu simțiți în rîndurile de mai sus, cît de viu trăiește Sahia?

I. VOITA

Crișan Constantinescu: FLORI DE CORCODUȘ

Vă iubiți, vă șade scris în frunte,
Cînd plecați de-acasă pe-nserat,
Peste capul vostru cad mărunte
Flori de corcoduș înmiresmat.

Că astfel perechile s-adună,
Vreți să faceți casă amîndoi,
Să străbateți pururi împreună
Și senin, și negură, și ploi.

Aste vă urez pe totdeauna
Să purcedeți pururea ca azi,
Cum etern pe cer răsare luna,
Luminînd statuile de brazi.

Ca pe veci, în veri și-n prag de iarnă,
Să adie vîntul jucăuș
Și în părul vostru să se coarnă
Parfumate flori de corcoduș.

surpriza unui om adevărat

de Al. Ivan Ghilia

desea oamenii au o înfățișare care te derutează, care vine în totală contradicție cu faptele și cu sufletul lor. Înfățișarea cea mai umilă poate ascunde un licăr de frumusețe și, ades, figura cea mai ștearsă îți poate rezerva surpriza unui om viu, adevărat.

Eram într-o zi la comitetul raional de partid Piatra-Neamț. Așteptam să prind o legătură telefonică cu Bucureștiul. Cum la ora aceea rețeaua telefonică era foarte ocupată și cum nu voiam să mă enervez și s-o supăr prea mult pe oacheșa și drăgălașa Nușa, telefonista de la centrală, am început să intru în vorbă cu tovarășii care așteptau cu fel de fel de treburi să intre la primul secretar. Din una în alta, veni vorba —cum era și firesc, tovarășii de acolo fiind toți activiști — despre munca de teren. Subiectul mă interesa și, la un moment dat, mă amuză chiar povestirea cîtorva care se apucară să descrie cu vervă și talent satiric situația, într-adevăr hazlie, dar și întristătoare, în același timp, cînd din pricina unor defecțiuni birocratice, se întîlneau în același sat o droaie de activiști, veniți toți cam în aceeași problemă și care nu făceau altceva decît să se plimbe cu mîinile în buzunare de la sfat la sediul organizației de partid și înapoi, la raion. Plimbare la țară, se numeau astfel de expediții. Excursii cu diurnă. Prin noul sistem de îmbunătățire a structurii aparatului raional și repartizare a instructorilor teritoriali, anomalia era lichidată. Avusesem și eu prilejul să constat, umblînd cîtva timp prin raion, că activiștii se legau de un loc anumit, pătrundeau în miezul vieții și deveneau ei înșiși animatorii vieții de acolo.

— Întrebarea-i, numai, cum știi să te-apropii de oameni? Asta-i toată socoteala!

Vorbele astea le rostise un om pe care nici nu-l băgasem în seamă. La drept vorbind, nici nu prea aveai ce admira la el. Era mărunt, îmbrăcat în niște haine ponosite, cu o șapcă boțită pe cap, lunguieț la față, nebărbierit, cu ochii ușor aduși spre rădăcina nasului și cu o înfățișare cam pricăjită.

După ce obținui legătura cu Bucureștiul, îl luai mai deoparte și intrai în vorbă cu el. Mă muncea o întrebare: în ce fel, zic, s-o fi descurcînd el pe teren, cu mutra lui pricăjită, blagoslovită pe deasupra și cu ochii ăștia care te privesc concentric, de te apucă amețeala!?

— Unde lucrezi? În ce comune?

— La Dobreni și Bodești. Știi—zice—de ce-am adus vorba despre problema asta a apropierii de oameni? Păi, la noi, acum, cunoașterea specificului local e problema de bază. Dacă te duci la țară și nu știi ce e aia un tractor, nu știi cum se face o însilozare ca lumea și nu știi cum se bagă plugul în brazdă, n-ai să faci mulți purici pe acolo. Cînd nu știi de ce are plugul o roată mai mică și una mai mare, oamenii rîd de tine și zic: „Săracu'! Degeaba mai poartă geantă sub braț! Prost l-a făcut dumnezeu, prost are să moară!" Știi povestea cu activistul care se duce pe teren și vede un om arînd? Nu știi? Se duce un activist pe teren și vede un om arînd. „Moșule — zice — da' de ce plugul dumitale are o roată mai mică și una mai mare?" Omul se uită la el, îl vede prost și-o face și el pe prostul. „Iaca—zice moșul—muncitorii voștri, uite ce ispravă au făcut! Și-au bătut joc de noi! Ne-au făcut plugurile cu o roată mai mică și una mai mare; curată bătaie de joc!" Activistul nostru se-ntoarce înapoi la raion și se prezintă primului secretar: „Tovarășe —zice—țăranii se plîng că muncitorii le-au greșit plugurile și le-au făcut cu o roată mai mică și una mai mare". Așa pățești dacă nu știi. Te faci de rîs și nu-ți mai apropii oamenii cît lumea.

— Ei, dar dumneata cum te descurci?

— Eu? După caz. Depinde de caz. Mă orientez de la caz la caz.

— Bine, totuși—insistai eu—dă-mi un exemplu. De pildă: ce-ai făcut dumneata cînd te-ai dus la Bodești?

— Păi, cînd m-am dus întîi și-ntîi la Bodești, m-am dus cu mașina. Era ia, așa, ca acum, spre seară. Bodeștii și Dobrenii vin alături, la vreo trei kilometri distanță. Înainte de a intra dintr-un sat în altul, la cotitura drumului, văd un om c-o căruță de fîn răsturnată în șanț. Opresc mașina și mă dau jos. „Măi bădie, ce-ai pățit, bre?" „Păi, uite —zice— a trecut un camion în goană dinspre Piatra și caii s-or speriat, au dat în șanț și-o răsturnat fînul". „Și-acu' ce faci?" „Dracu' știe ce să fac; stau și mă uit, că singur ce să fac? Nu pot fi și-n car, nu pot și încărca". „Da' două furci ai?" „Am—zice—da' ce să fac cu furcile?" „Ia dă una la mine și dumneata suite-n car". Și-o jumătate de ceas l-am ajutat pe om să-și încarce fînul. Să fi văzut ce se mai mira. „Cum—zice —dumneata ții mașina în drum, tentîrzii de la treburile dumitale și m-ajuți pe mine?! Dacă nu ți-i cu bănat, de-unde ești dumneata?" „De la partid, bădie". „De la partid! Apoi, iaca, pînă acum, așa un activist eu n-am mai întîlnit!" Și ce crezi? Pînă-n seară, omul umpluse satul c-am oprit mașina și l-am ajutat să încarce carul. Cînd am venit la ei, nu mai eram un străin. Oamenii veneau la mine și-mi dădeau bună-ziua, parcă eram unul de-ai lor.

Mă uit mai bine la el și nu știu cum dumnezeu, parcă nu mi se mai pare atît de pricăjit. Ceva necunoscut și tulburător a apărut pe fața lui, un aer de mulțumire, demnitate și omenie, care mă face să-l privesc astfel, mă stînjenește puțintel și-mi impune respect și simpatie. Vorbește curgător și firesc, într-un fel amuzat și el de ce spune.

— Am oprit la Bodești. Vara, cum e acum, lumea-i pe cîmp. N-ai ce face-n sat. Doar să tai frunză cîinilor și să măsori umbra de sub femei. M-am dus la cîmp. Pe tarlaua colectivei secerau niște femei. „Bun noroc —zic. Merge secera, merge?" „Merge, merge—face una dintre ele, mai tinerică. Dac-ai pune mîna pe ea să vezi cum merge! Că din gură-i ușor a spune!" „Adă-ncoace secera", zic. Alta mai bătrînă se bagă și ea-n discuție: „Nu-i da, fa, secera—zice—c-o să se taie la degete!" „Cine? Eu să mă tai la degete? Dă, tovarășă, secera-ncoace, să vedem dacă vă puteți ține după mine!" Și-acum, nu că mă laud, dar secer ca o femeie și nici șalele nu mă dor. M-am învățat de mic la secerat, de pe cînd lucram la moșia lui Văleanu. Seceram ziua și noaptea continuu. Atunci seceram de nevoie, da' acum îmi place. De plăcerea mea secer. Noaptea-i frumos, pe lună! Am secerat atunci cu femeile o postață de loc și-am aflat tot ce se-ntîmpla în gospodărie. Pînă seara știam tot, de parc-aș fi stat o lună încheiată. Așa se face treaba. Mai pui umărul, mai ajuți, nu stai numai cu geanta sub braț. Eu, cum îi acum, vara, umblu numai pe cîmp. Vine într-o dimineață tovarășul prim și zice: „Măi, unde aveți voi camera oficială? Unde doarme Crăciun?" Eu dormeam cu colectiviștii, la arie, pe cîmp. Sau în altă zi, vine și mă găsește reparînd secerătoarea-legătoare. „Mă—zice—ce ești tu? Tehnician sau activist?" „De toate, tovarășe prim. Așa-i terenu': dacă nu te pricepi la toate, n-ai făcut nimic. Și mai cu seamă la oameni".

Acum nu mai mă izbea de loc înfățișarea lui stîngace și puțin caraghioasă. Mi se părea totul așa cum trebuie să fie. Pînă și ochii își pierduseră ceva din meteahna lor și aveau o strălucire adîncă, vioaie. Întreaga-i figură părea scăldată într-o lumină caldă, care te apropia și-ți impunea respect. Și m-am gîndit că adesea oamenii au o înfățișare care te derutează, care vine în totală contradicție cu faptele și sufletul lor. Înfățișarea cea mai umilă poate ascunde un licăr de frumusețe, tulburător și nebănuit; și ades, figura cea mai ștearsă, pe lîngă care ești tentat să treci nepăsător, îți poate rezerva surpriza unui om viu, adevărat.

Mache RIUȚ

Fotbal

Pe terenu-ncins de soare,
Mingea e rătăcitoare —
ici și colo, colo-ici,
Peste iarbă și urzici.
Ba-n văzduh se-nalță-a zbor,
Ba se-avîntă-n arc ușor.
Nici nu-ți trece-acum prin cap
Că, mai ieri, a fost... clorap!
Iar portarilor de-o șchioapă
Nici o minge nu le scapă.
Deși jocu-i avîntat,
Nici-un gol nu s-a marcat.
— E-o rușine, nu e scor!
E părerea tuturor...
Cînd, deodată, din senin,
Un cățel de prin vecini
Se repede după minge,
Se apropie și-o-mpinge,
Apoi iarăși o ajunge
Ca din nou să mi-o alunge.
Și spre poartă — rostogol! —
El marchează primul gol.
Jucătorii strigă: — Ura!
Ura! — cît îi ține gura.
Doar portaru-i bosumflat:
— Geaba l-ați mai lăudat
Pe cățelul cel poznaș
Că-i bun centru-naintaș.
Cum să nu tragi șutul tare
Dacă... ai patru picioare?

Vacanță în

Gospodarul își cumpără vara sanie și iarna căruță. Fotoreporterul nostru a uitat, se vede, acest înțelept dicton. Cu intenția de a realiza cîteva fotografii ale corului de copii radio, s-a îndreptat fuga către studiourile din strada Popov. Studiourile erau însă goale.

— Unde sînt copiii?

— În tabără, lîngă Olănești...

— Și la radio cine cîntă?

— Benzile de magnetofon!

Cum benzile nu constituiau un subiect interesant pentru o fotografie (reporterul pretindea că n-ar fi suficient de fotogenice), trenul ne-a adus într-o dimineață în tabăra de la Olănești.

● „Holariho! — ne-a întîmpinat în do major o voce veselă. Bine-ați venit!"

Șst! Nu trebuie să știe nimeni de sosirea noastră. Aparatul de fotografiat o să-l pitim bine. Vrem să facem cîteva poze vii. Prea se schimonosesc unii atunci cînd știu că se află în fața fotografului... (foto nr. 1)

● O dată cu noi a sosit și poșta. Nu știu de ce, dar copiii au primit-o cu mai multă nerăbdare decît ne-au primit pe noi. Deh... Fiecare scrisoare amintește vocea mamei, de-acasă. Dirijorul Ion Vanica, specialist în „voci", se grăbește să le împartă (foto nr. 2).

● Unii intră în cor, alții îl părăsesc. Cesă-i faci? Nu se mai potrivesc la ...statură. Ileana Cotrubaș (ați ascultat-o de multe ori, nu-i așa?), cînd a dat examen de admitere în cor, era de o șchioapă. Acum termină școala medie de muzică.

De experiența ei se arată foarte interesate micile coriste.

— Și cum? O să fim și noi soliste? (foto nr. 3).

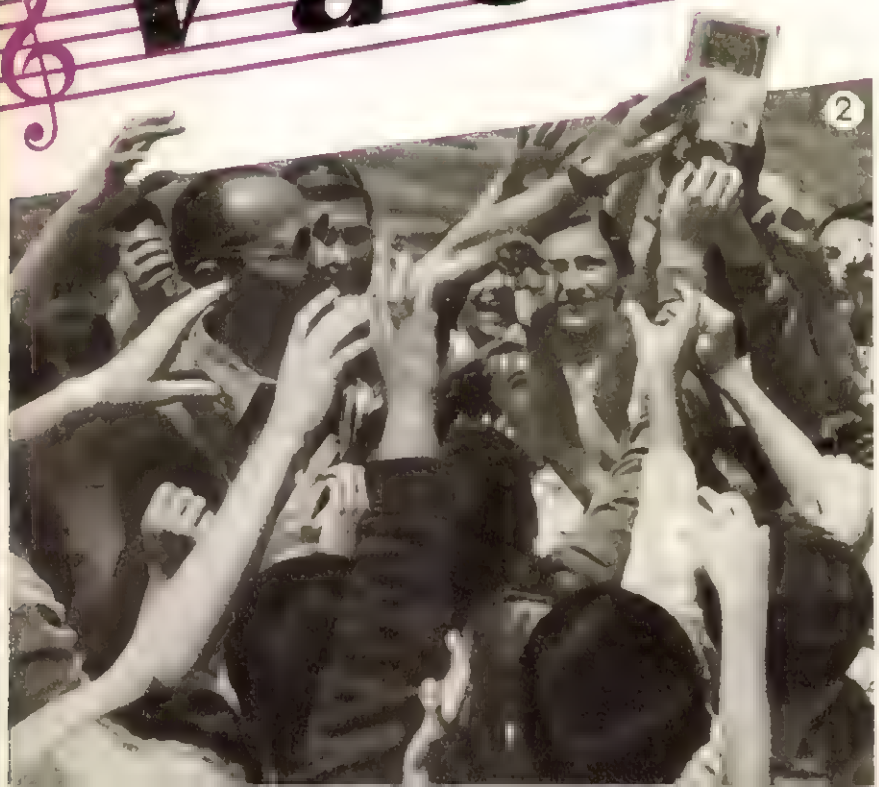

● Micul Romeo încearcă să-și adoarmă cîinele cu un cîntec de leagăn de Mozart. Cred că mai curînd va adormi cîntărețul! Ce vreți: Grivei nu se pricepe la Mozart (foto nr. 4).

● Lecțiile de muzică se pot completa și în vacanță, luînd lecții de dicțiune... cu pietricica în gură, ca Demostene (foto nr. 5).

● În schimb cînd unul cîntă prea des fals, i se aplică o mică corecție. Se pare că băieții din cor nu l-au citit pe Makarenko (foto nr. 6).

● Puțină odihnă nu strică totuși (foto nr. 7).

● Cîteodată se încearcă și atragerea de noi talente! (foto nr. 8).

4

5

6

7

do major

Text de S. OCTAV — Fotografii de A. MIHAILOPOL

EXTRASE DINTR-O BIOGRAFIE

Numele și pronumele: Cor de copii.
Locul de muncă: Radio.
Anul nașterii: 1945.
Numele tatălui: Ion Vanica (dirijor).
Cîți copii are: 200 (nu putem publica și numele tuturor. Ne-ar trebui încă o revistă)
Studii: Solfegii (Cînd cînți Mozart și Glinka și Rameau, n-ajunge doar să ai ureche muzicală).
Ce limbi cunoaște: Cîntă în limbile rusă, franceză, germană, bulgară, chineză și, bineînțeles, română.
Dacă a fost în străinătate și unde: Berlin — cu prilejul Festivalului Tineretului, în anul 1951; Düsseldorf, Gladbach, Wuppertal (R F G), la întîlnirea internațională a corurilor de copii și tineret, în anul 1957.
— Dacă a avut succes: Ohoool Organizatorii au afirmat că Radiodifuziunea română a prezentat cel mai bun cor de copii.
Observații: Nici o observație. Observăm însă lipsa compozitorilor noștri, care creează prea puțină muzică pentru copii.

8

Pentru tratarea dinților dvs.
Cooperativa
DENTARA
dispune de cabinete, laboratoare și personalul de specialitate care vă stă la dispoziție

Nu întârziați cu remediul indicat

Adresați-vă cu încredere unităților noastre din:

Str. Smirdan nr. 15
Bdul I. Vladimirescu nr. 1
Str. Tomis nr. 2
Calea Griviței nr. 273
Calea Văcărești nr. 45
Bdul 6 Martie (Pasajul Eforia)
Șos. Armatei Sovietice nr. 7
Șos. Mihai Bravu nr. 145
București-Noi, Blocul nr. 4
Șos. Ciurel nr. 7

● După activitatea bogată din timpul anului, după furtunosul încheiat cu atîta succes în Germania occidentală, copiii au nevoie de cît mai multă odihnă.

Dar, ți-ai găsit! Trei fetițe și-au tot povestit un an de zile. Și încă n-au terminat... Nici orele somnului de după-amiază nu vor să le piardă. Au doar lucruri atît de importante de discutat! (foto nr. 9)

● *Aveți răbdare, în curînd ne vom întîlni din nou. Pe scenă sau la radio. Pînă atunci, însă, „La revedere" (este titlul unui nou cîntec învățat în tabără) (foto nr. 10).*

UZINA - spital

Foileton

Centrul comunei Bujoru te izbește prin specificul său edilitar. După ce a încercat formula unei băi-cămin cultural și pe aceea a unui staționar-școală, o încearcă pe aceea de dispensar-uzină. Mai întîi, în curtea spitalului s-a construit o baie, căreia pînă la urmă nu i-a lipsit decît apa. Pînă la descoperirea unei pînze freatice superficiale sau a unui robinet ascuns prin bălării, sfatul raional s-a gîndit că n-ar fi rău să utilizeze clădirea pentru hore și sîrbe. Soluția aceasta a fost sugerată de faptul că în spatele băii-club se află maternitatea. Și că nu există pe lumea asta oameni mai dornici de tarafuri decît lăuzele. Din păcate, baia-club a rămas neterminată și e folosită pentru creșterea buruienilor, cărora le prieste acest sol îngrășat cu praf de cărămidă.

A doua încercare de a face spitalul folositor întregii comune — nu numai bolnavilor — s-a concretizat în tentativa transformării dispensarului TBC în școală. Respectiv, s-a propus și s-a consemnat:

— desființarea dispensarului;

— mutarea aparatelor Roentgen la morgă;

— mutarea staționarului în maternitate;

— mutarea maternității în dispensarul unificat;

— mutarea dispensarului unificat în locuința directorului dispensarului unificat;

— mutarea directorului în tîrg, lîngă apa Chinejii, ca să aibă perspectivă frumoasă.

Acest plan, susținut de sfat, n-a fost pus în aplicare datorită încăpățînării medicilor, care socoteau dispensarul TBC mediu infecțios, nelocuibil timp de 6 luni și bun de școală numai după o riguroasă recondiționare.

Refuzul de a primi țambalul la maternitate și școala între pereții tapetați cu bacili Koch l-a îndîrjit pe secretarul sfatului raional, tovarășul Maftei, care luptă acum pentru construcția uzinei din Bujoru.

O uzină, fără îndoială, e strict necesară. O uzină-spital e imperios necesară. Dacă mecanicul tușește, urcă două trepte și intră în dispensarul TBC. Dacă bolnavii TBC n-au tutun, pot priza motorina de sub ferestrele lor. Dacă mecanicul șef e cuprins de durerile facerii, trece strada și naște. Dacă o lăuză nu-și poate legăna copilul, îl trimite peste drum, în coșulețul atîrnat de pistonul motorului, în doi timpi. Dar ingeniozitatea soluției constă în aspectul ei edilitar: unde, oare, în acest Tg. Bujoru, tixit de blocuri, pavat centimetru cu centimetru, s-ar mai fi găsit loc pentru o uzină? Și dacă s-ar fi găsit, cum s-ar fi putut muta spitalul lîngă dînsa, pentru a obține uzina-spital?

S-ar putea repeta însă unele greșeli din trecut: a renunța la extinderea activității spitalului în domeniu cultural și educativ, datorită unor piedici obiective. De aceea, propunem:

— motoarele să se instaleze în clădirea centrală a spitalului, pentru ca directorul unității să răspundă concret de funcționarea lor;

— piesele de schimb să fie păstrate în cabinetul dentar, astfel ca doctorul Glauber, pasionat tehnician, să le poată verifica;

— unsorile consistente necesare uzinei să fie realizate în farmacia spitalului.

Ținînd seama de restul funcțiilor pe care clădirile dispensarului unificat le-ar putea îndeplini, ar trebui studiată problema mutării la spital a cabinetului tehnic agricol, a secției piscicole de la Rogojeni, a URCC-alui, a clopotului din Plevna, a SMT-ului Chireftei și a două mici centre de librărie. În felul acesta se va realiza complexul edilitar-administrativ pentru care luptă de atîta vreme, cu pasiune, Sfatul popular din Bujoru.

C. COMAN

SUB PALMIERII MĂRII NEGRE (I)

ODESA

de C. BACIU

Insula Șerpilor apare asemeni unei cetăți enorme și negre. Cîteva clădiri, un far, nici un om. Valurile se sparg în jurul acestui masiv întunecat, care amintește, prin analogie, de Château d'If; într-adevăr dacă ai fi închis aici, ți-ar fi greu să evadezi.

Din nou marea, aproape liniștită, și primele spinări de delfin. Peștii însoțesc vasul, la aproape o sută de metri de babord și tribord, neobosiți.

Se apropie seara și, o dată cu ea, apar primele dane și primele vase ancorate. Un caiac stingher, încă unul, apoi macarale mari, dane și diguri, pătrunzînd adînc în mare. Portul lui Ovidiu ar încăpea într-un colțișor al portului Odesa.

Pentru noi, care văzusem numai estacadele silozului constănțean, portul ăsta pare imens, o înșiruire de planuri marcate de catarge și coșuri, cuprinse în cadrele simple ale macaralelor, dispuse într-o curbă uriașă din care pornesc, radial sau oblic, digurile danelor. Se aude muzica militară, se văd oamenii veniți să ne primească. Citisem despre asta, știam că va fi așa. Dar cum „așa"? Aveam să vizităm multe alte porturi, mulți oameni, o floră exotică tulburătoare. Aveam să ne obișnuim cu palmierii și baobabii, dar primirile acestea ne mișcau întotdeauna. Oamenii aceia veniseră să ne întîmpine, fără îndoială. Își pregătiseră poate și flori, pe care să ni le înmîneze la mica festivitate de primire. Dar nu s-au mulțumit numai cu florile, ci au mai adăugat buchetelor, insigne, cărți, ilustrate. Abia am apucat să coborîm și zeci de oameni ne-au înconjurat — „nemețchi?" „rumînschi?" „bulgarschi?", bătîndu-ne pe spate, luîndu-ne după umeri și înclinîndu-se cînd ne strîngeau mîna. Dar, la dracu, cine eram noi, ca oamenii ăștia veseli, simpli — muncitori și studenți — să se încline în fața noastră? „Un oaspete în casă, dumnezeu în casă", spune un vechi proverb slav. Și oamenii ăștia ne dădeau ilustrate, ne prindeau insigne la revere, ba puștii ne băgau copeici în palmă. „N-avem bani de schimb" spuneam, bănuind că puștii vor monede românești. „Oh, ni nada" — răspundeau și ne mai înghesuiau printre degetele strînse alte copeici.

Clădirea operei din Odesa veche (un secol) e datorată aceluiași arhitect care a făcut și opera din Viena. Masivă, în stil baroc, ea culminează într-un soi de cupolă joasă, sub care se desfășoară o clădire largă, prelungă, cu ferestre înalte, ogivale, cu basoreliefuri și statuete mitologice străjuind intrarea. În interior sînt plușuri, ipsosuri, aurării, relevînd un stil unitar, puțin pompos și demodat. În totală contradicție cu barocul clădirii ni s-a părut decorul baletului de o mare simplitate: cîteva cartoane, cîteva sufite. Departe de fastuosul nostru în scenografie, care nu numai că se plătește cu bani grei, dar adeseori abate atenția de la spectacol. În actul I al „Lacului lebedelor", se luminează numai primul plan al scenei, ultimul fiind lăsat în întuneric, astfel că actul II urmează fără pauză, decorul lui apărînd în partea întunecată pînă atunci. Cîteva efecte de lumină și iată lacul, luna, dîra argintie pe care ea o lasă în apă, lebedele. De pe o stîncă, duhul întunericului își leagănă aripile de liliac. Cînd Odette se gîndește la iubitul ei, acesta apare pe un fundal, ca o umbră chinezească, iar în actul III, cînd e momit de Odilia, Odette îi apare în chenarul unui geam luminat din spate, în înfățișarea ei de lebădă, care se zbate și în jurul căreia plutesc fulgi. Decorul, acesta de contururi, culori, lumini îi lasă pe dansatori să umple scena. Odette — Odilia e I. Mihailicenko, artistă emerită a Ucrainei. Pentru cei obișnuiți cu baletul nostru, mișcarea mîinii Odettei e surprinzătoare. Brațele, mîinile amintesc o baiaderă. Nu o mînă pare a se roti în jurul încheieturii, ci o batistă de mătase într-o stilizare fluidă a gestului. Și cînd te gîndești că balerini indieni, în vizită la Moscova, le-au reproșat rușilor prea puțina folosire a mîinii! La București, ar fi fost, desigur, intrigați.

În prima pauză l-am cunoscut

← *Colonadă*

↑ *Amurg marin*

Clădirea operei

pe inginerul Evgheni Petrov, care a ținut numaidecît să ne arate opera. Ne-a povestit istoricul ei, suferințele ei în timpul ocupației nemțești, apoi, sezisînd că nu stăm prea bine cu rublele, ne-a invitat la bufet în ciuda protestelor. Dacă nu l-am fi rugat să se ducă să se culce, pentru că a doua zi trebuia să se trezească devreme, ne-ar fi însoțit toată noaptea, pe străzile Odesei. Cînd am ieșit de la „Lebedinskoe ozero" era ora 12, după ora Moscovei. Pe bulevarde lumea se plimba și pentru că nu voiam să ne culcăm, am pornit pe Deribasovskaia, vechea, istorica Deribasovskaia. Acest bulevard al lui Deribasov e deosebit de larg, cam o dată și jumătate cît șoseaua Kiseleff, iar pe trotuarele lui, cu totul neobișnuite pentru noi (ca mai toate trotuarele Odesei), ar încăpea trei automobile, unul lîngă altul.

A doua zi, plimbare prin oraș. Prima surpriză a turiștilor noștri intrați să facă cumpărături: casieriteele dădeau restul pînă la o copeică, atît de conștiincios, încît aproape ne jenam. Iar sifonul, care la noi costă 25 de bani paharul, aici e numai 5 copeici și se vinde singur la un soi de ghișeu. Cetățeanul pune moneda — sau monedele — într-o pușculiță, apoi, după ce și-a clătit paharul într-un jet de apă, deschide robinetul buteliei cu sifon, bea și pleacă. Să nu credeți că moneda introdusă în pușculiță deschide robinetul. Nu, asta se face cu mîna, și dacă nu ți-e rușine, poți să bei douăzeci de pahare fără să plătești. Într-o lună, se bea la aceste chioșcuri, sifon în valoare de cel puțin cincizeci de mii de ruble. E ceva...

Să nu se uite însă că Odesa totuși e un mare port comercial în care ancorează sute de vase. E un du-te-vino care facilitează și circulația mărfurilor, dar și a fel de fel de oameni. Pușți care deslușesc în conversația cu un cetățean străin un soi de aventură te opresc pe stradă, mimînd misterios. Mi s-a întîmplat, după o conversație foarte amuzantă cu doi băieți, să fiu ajuns din urmă de un al treilea, un tip deosebit de pitoresc. Era înalt, subțire, musculos — un brunet cu ochi focoși, cu față îngustă, cu părul lăsat pe o sprîncoană. Ajungîndu-mă, mi-a strigat: „Lo habla espagnol?" Surprins, i-am răspuns: „Ia ni hablea" — expresie evident confuză lingvistic, departe chiar de esperanto... Dînsul m-a întrebat atunci ceva despre pantofi, în rusește, dar conversația a alunecat imediat alături, datorită unei centuri. Avea o centură lată, cu cataramă, iar catarama înfățișa două pistoale argintii, cu prăsele de fildeș, care se îmbucau prin butoi și trăgaci. Era cea mai belicoasă cataramă pe care o zărisem vreodată și locul ei ar fi fost mai degrabă pe o panoplie decît pe niște brăcinari.

— De unde știi spaniola?—l-am întrebat, neluîndu-mi ochii de la curea, și convorbirea care a urmat a fost dusă mai ales cu mîinile, cu colțurile gurii și cu cîteva sunete guturale, ceea ce nu înseamnă că a fost lipsită de subtilități.

— De la madre mia — a spus el.

— Dar madre e din Spania?

— Sigur că da. Din Barcelona.

— Și cum a ajuns aici?

— După războiul cu Franco.

— Tatăl tău, adică...

— Nu tata. Iubitul ei. A adus-o aici, dar dînsul a murit și mama s-a măritat din nou.

— Oho, atunci și ție ți-a mai rămas în sînge un rest de ură pentru Franco!

— Franco?

Băiatul a rînjit și a mimat cu palmele crispate, răsucirea unui gît, după care a spus, visător, atît cît îi permiteau condițiile în care ne cunoscusem: „Espagna, Espagna"...

Ne-am despărțit strîngîndu-ne mîinile puternic, ca și cum ne-am fi întîlnit la o Conferință Mondială a Tineretului și nu pe o stradă a Odesei, din motivele mai sus arătate...

★

Ghizii ne-au purtat pe bulevardul Lenin, pe bulevardul Stalin și pe Primorie, trei străzi existente în toate orașele vizitate de noi pe litoralul Mării Negre.

Vizitasem magazine, vorbisem cu cîțiva oameni. Acum, răsfoiam istoria literaturii ruse și a revoluției, de atît de aproape, cum nu o făcusem niciodată și asta ne copleșea: statuia lui Pușkin, Palatul Pionierilor legat de numele lui Lenin, scara Potemkiniștilor, imaginile celor cunoscute din istoricul primului stat socialist. Unii ar fi vrut să „fumeze" totul, după metoda americanilor, care, socotind lungimea sălilor Louvre-ului, puse cap la cap, și găsind că e vorba de mulți kilometri, au propus să viziteze expoziția din automobil. Cei mai mulți dintre noi simțeau nevoia unei lente și grave parcurgeri a Odesei, a trecutului ei, a monumentelor săpate în piatră și bronz. Pentru că orașul ăsta care împlinește abia un veac și jumătate e al patrulea din Uniunea Sovietică, al doilea din Ucraina și a fost martorul a nenumărate lupte, care au culminat cu cele din revoluție și din războiul civil. „De aici a telefonat Lenin, pe aici au pătruns englezii, pe aici au șters-o". Nu sînt multe blocuri, nu sînt case înalte, cu etaje; totul e construit în lărgime, în adîncime, cu parcuri, scuaruri, grădinițe; trotuarele sînt largi, străzile mai largi — stepa absoarbe parcă orașul către ea, marea își oferă țărmul nesfîrșit. Coordonatele acestea nu te silesc să construiești în înălțime și se pare că în tradiția arhitecților Odesei n-a existat niciodată asemenea tendință.

A vorbi despre „linie arhitecturală" e pretențios pentru un profan — totuși linia aceasta e vizibilă și, mai ales, elemente ale ei — dinainte și de după revoluție. Puțin după anii'20 a dominat un curent așa-numit de neoclasicism, care a tins spre reînvierea colonadelor cu peristiluri, frize și cornișe, îmbrăcînd, de pildă, sediul regionalei de partid, într-un exterior asemănător celui al Parthenon-ului. Mai tîrziu curentul acesta a slăbit, apoi a revenit și azi se manifestă mai ales în arhitectura colonadelor, de-a lungul întregului litoral al Mării Negre. De cele mai multe ori construcții neutilitare, colonadele acestea, răsărind pe coastele Crimeei și ale Caucazului — chiar în Colchida — aveau să ne sugereze Grecia scăldată de apele Mediteranei sub mitologicul cer al zeilor.

Grandiosul ne-a izbit pentru prima oară, vizitînd gara Odesei, care e un mic palat și ale cărei camere rezervate pentru „Mama și copilul" ar constitui la noi un edificiu aparte. Pereții cu picturi de desen animat, jucăriile, curățenia strălucitoare au smuls țipete de uimire și celor care-și închipuiau că prusacismul e limita superioară a simțului gospodăresc. Dar ceea ce ne-a reamintit mai ales istoria în orașul acesta istoric a fost o scară masivă, largă, ce cobora spre mare. Dacă te uitai de sus, vedeai numai fața orizontală a treptelor, dacă priveai de jos, numai fața verticală. De asemenea, văzută din înălțime, scara aceasta nu avea punct de fugă la orizont, balustradele ei masive părînd a fi paralele la infinit; constructorul iubise geometrie descriptivă și-i ridicase un monument.

Vedere către portul Odesa

Dar în ciuda acestor curiozități de perspectivă, scara aceasta ar fi rămas anonimă, dacă treptele ei majestuos coborînd către port, n-ar fi fost scăldate în sînge în 1905.

Pe scara aceasta mitralierele țariste secerașeră o manifestație pașnică, ea văzuse rostogolindu-se din înaltul ei bătrîne în haine lustruite de vreme, muncitori voinici, femei, mulți copii, treptele ei rămaseră acoperite cu cadavre ca și cum însăși moartea ar fi pășit pe ele, împrumutînd pietroi puterea ei de a ucide.

Pe scara aceasta își filmase Eisenstein „Cuirasatul Potemkin", dînd peste cap anumite concepții despre cinematografie și arătînd cum poporul face istoria, cu mîinile lui, cu sîngele lui — turnînd un film cu un singur erou, masa.

Cine poate uita, dacă a văzut filmul lui Eisenstein, pe mama care a venit la manifestație cu cărucior în care copilul ei a ațipit? Ea cade împușcată și căruciorul pornește la vale, ca împins de o mînă nevăzută — e singurul lucru care se mișcă printre cei care au murit sau care s-au lipit de pietre, sub rafala gloanțelor — singur el, negru, neputincios, ducînd mica viață către gura pușților, acest leagăn care va deveni sicriu. Apoi înțepenește și numai o roată scăpată peste marginea unei trepte continuă să se învîrtească în gol, deasupra pietrelor reci.

Scara Potemkiniștilor, pe care hătrîni muncitori se odihnesc privind marea, mi s-a părut cel mai tulburător monument al Odesei.

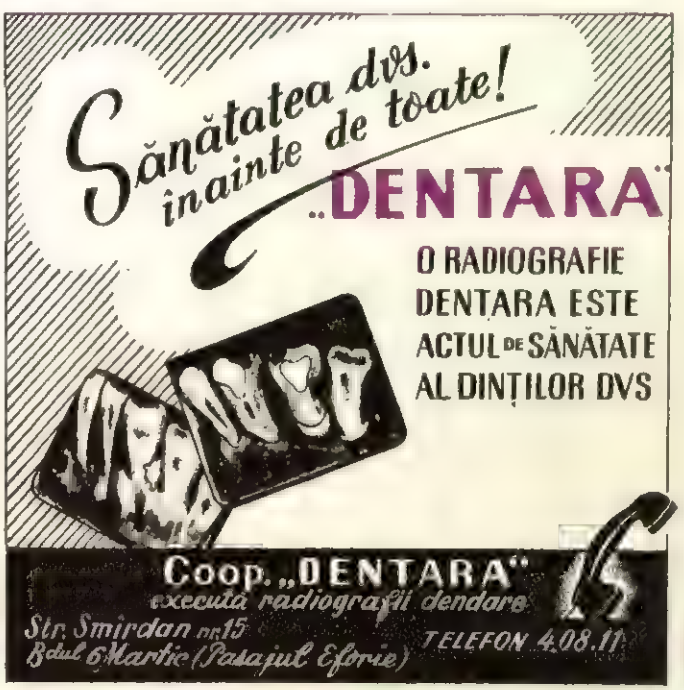

CRUCEA ROȘIE a R.P.R. în apărarea sănătății poporului citiți:

Jurnal vietnamez (II)

În apele calme ale golfului Along, în apropiere de Hangai.

LA 20.000 Km

de **Bogomil NONEV**
ziarist bulgar

Pe urmele jefuitorilor colonialiști — Haifonul „înfloritor" sub ocupația franceză — Minunatul simbol al floarei de lotus — Șampanul de pe Bac Dang — O poveste despre țânțari — Cîntecul dragostei de neînvins

Arșița amiezii încingea stîlpii masivi ai podului pe care traversam unul din brațele Fluviului Roșu, spre a ajunge la Haifon — cel mai mare port al Vietnamului de nord.

De jur împrejur domnea liniștea. Doar de departe ajungea pînă la noi zgomotul trenului ce se apropia de imensa fabrică de ciment. Pe canal lunecau încet șampane și jonci. Arșița ne chinuia. Întreg orașul părea amorțit, străzile erau pustii.

Pentru o clipă, pustiul acesta mi-a amintit orașul din reportajele și fotografiile pe care le văzusem: Haifonul de acum doi ani. A fost ultimul oraș din Vietnamul de nord pe care l-au părăsit francezii, îmbarcîndu-se la 13 mai 1955 pe vasul „Jules Verne". Soldații și ofițerii din corpul expediționar se îndreptau spre Saigon și Turan. Un general le-a spus:

— Ostași, înainte cu douăzeci de ani aici era un loc pustiu! Acum lăsăm un oraș înfloritor!...

Haifon a fost un oraș „înfloritor" pentru cei 218 inși care țineau în mîinile lor importul și exportul Vietnamului. Ei erau 161 francezi, 24 chinezi, 20 indieni și numai 13 vietnamezi. Francezii erau și proprietarii celor 39 de întreprinderi industriale din Haifon. Cinci bănci erau conduse de francezi, iar una de un englez. În timpul războiului, proprietarii fabricii de ciment realizau un beneficiu de 60 la sută, la fiecare tonă de ciment. Acest ciment se află acum îngropat pe marginea drumurilor și în orașe, conform planurilor strategice ale generalilor și statelor majore operative. Cîștiguri, dividende, vile luxoase, mașini și helicoptere—Haifon, da, a fost un oraș „înfloritor".

Cînd „Jules Verne" a părăsit portul și bucuria a năvălit pe toate străzile, oamenii au găsit orașul jefuit, pustiit, murdar și pîngărit. Ei s-au luptat în ultimele zile cu unghiile și cu dinții, ca să împiedice pe jefuitori să care totul din oraș: mașinile din fabrici și instalațiile portuare, silozurile cu cereale, pînă și ușile caselor. Colonizatorii se străduiseră să nu lase nimic în urma lor: nici oraș, nici case, nici fabrici, nici port.

Oamenii nu aveau unde și ce munci. Peste 25.000 de șomeri umpleau străzile. Centrala electrică, docul plutitor, instalațiile electrice din clădirile publice și pînă și arhiva direcției sanitare a primăriei fuseseră distruse sau cărate de francezi. Conducta de apă era instalată numai în cartierul european. Populația primise înainte apă cu cisternele, plătind-o cu bani grei. Dar pînă și cisternele fuseseră luate. Orașul rămăsese fără apă, fără lumină, fără alimente și chiar fără adăposturi...

Dar nimic nu era mai îmbucurător ca faptul că pe străzi nu se mai vedeau circulînd patrule, că barajele de sîrmă ghimpată erau doborîte, că erau distruse minele din jurul adăpostului. Începea munca. Munca simplă, omenească, din care naște viața. Pe străzi au apărut inscripții: „Muon nam!" (zece mii de ani trăiască) partidul, puterea populară, țara care nouăzeci de ani a stat sub apăsarea colonialismului și veacuri sub jugul feudalilor...

★

Arșița zilei a trecut. Deasupra Haifonului încep să adie brizele serii: ele pătrund prin ferestre, în case. Orașul e curat și liniștit; oamenii sînt modești, îmbrăcați curat. Pe ziduri se văd lipite afișe despre filme și reprezentații teatrale. Zeci de mașini vin de la Hanoi și-și continuă drumul spre nord și sud. În port larma crește tot mai mult, șeci de muncitori se întorc de la fabrica de ciment, ies din fabrica de medicamente, se plimbă prin parcuri, merg la stadioane.

Haifon înflorește abia acum. Haifon va fi un oraș înfloritor.

★

În sudul orașului drumurile nu sînt încă refăcute pe deplin. Iei-colo mașina se abate de pe șoseaua asfaltată, trece pe pămîntul moale al orezăriilor și urcă iar pe asfaltul prăfuit. Pe cîmp, oamenii muncesc concentrați.

În fața noastră se desfășoară acum spinarea lată a fluviului tulbure și lent, la malul căruia trebuie să ne oprim. Fluviul Bac Dang trezește mereu mîndria națională a vietnamezului. El e imens, de cinci sau șase kilometri poate. În Indochina sînt mai multe fluvii mari. Bac Dang e fluviul lîngă care, în veacul al XIV-lea, conducătorul de oști Cen Hing Dao a înfrînt hoardele mongole năvălitoare și a salvat țara de ocupanții străini. Pe fundul lui Bac Dang zac zeci de vase franțuzești care n-au putut fi salvate nici de mitraliere, nici de bombe, nici de îndemînarea cîrmacilor.

Ne oprim la mal. Se apropie un șampan din care coboară un pescar bătrîn și o fetiță—nepoțica lui. Pe catargul șampanului sînt întinse plasele. În fundul bărcii se văd o mulțime de pești mari cu solzi aurii, cu boturile și ochii căscați. Totuși pescarul nu se arată prea entuziasmat de bogata recoltă. Nici n-ar vrea să prindă mai mult. Ce să facă cu atîta pește? Curînd, însă, la Haifon se va termina marea fabrică de conserve. Atunci, șampanul va trebui să se umple pînă sus cu acești pești grași și sățioși.

★

Ne aflăm în fața unei clădiri impunătoare. Aici a fost cîndva palatul unui bogat proprietar feudal. Pe vremea cînd se dădeau luptele de la Dien Bien Fu, proprietarul a înțeles cum merg lucrurile și a fugit la Saigon, ducînd cu sine tot ce a putut cără: mașini și mobilier. A lăsat pereții goi, din care au fost scoase ușile, paraclisul catolic pe jumătate distrus, imensele grădini de zarzavat și multe hectare de pămînt părăginit. Acum aici e un cămin de pionieri — orfani de război sau copii ai căror părinți se mai află în închisorile din Saigon sau în insula groazei — Paulo Kondor.

Copiii vietnamezi! N-am văzut alți copii mai prietenoși, mai deschiși, mai bine crescuți. Au cu adevărat niște inimioare de aur, ca și steaua de aur a steagului vietnamez. Vor să-ți povestească totul, să te întrebe de toate, să se împrietenească...

Iată-i strînși în jurul educatoarei, care le spune o poveste.

„Într-un sat țînțarii deveniseră o adevărată pacoste pentru oameni. Vătășelul a anunțat într-o zi că va da un premiu mare aceluia care va găsi mijlocul cel mai bun de a stîrpi țînțarii. În sat trăia

O fotografie istorică: Armata populară vietnameză își face intrarea triumfală în Haifon.

Se îndîguiesc malurile Fluviului Roşu.

un bătrîn tare înţelept. L-au întrebat dacă ştie cum se stîrpesc ţînţarii. „Ştiu—a răspuns el. Trebuie să prindeţi un ţînţar şi să-i rupeţi un picior. După asta, îi rupeţi pe al doilea, apoi pe al treilea, al patrulea... În timpul acesta, toţi ceilalţi ţînţari vor continua să zboare... După asta îi rupeţi o aripă, apoi cealaltă şi, la sfîrşit, capul. Atunci ţînţarul acesta nu va mai pricinui nici un rău"... „Bine, bine — au spus oamenii — dar nu e mai practic să-l omorîm dintr-o dată?" „Se înţelege că este mai practic, dar dacă ştiţi acest lucru, de ce aţi venit să mă întrebaţi pe mine? Ţînţarii trebuiesc omorîţi, ca să nu mai facă rău oamenilor".

Copiii rîd. Fiecare spune cîte ceva. Lupta împotriva ţînţarilor e o acţiune naţională. La ea participă mic şi mare, cu seriozitatea cu care fac acest lucru şi chinezii. Lupta pentru igienă şi sănătatea poporului e în Vietnam o sarcină de prim ordin.

O altă grupă de copii desenează. Desenele te surprind prin forţa expresivităţii plastice. Palmieri şi gîrle, pantere şi pisici sălbatice, jungle şi munţi, desenaţi în culori tari, care redau bogata natură vietnameză.

★

L-am auzit o dată pe şoferul Nguen Fan Hu fredonînd un cîntec duios. Parcă vîntul ar fi clătinat rămurelele unor copaci tineri. Nguen a fost opt ani soldat, a trecut prin locurile cele mai grele ale Fluviului Roşu cu motocicleta, a luptat şi singur împotriva a zeci de duşmani.

— Despre ce e vorba în cîntecul ăsta, Nguen?

Se încruntă. Era un cîntec de dragoste. Despre un flăcău care s-a prefăcut în vînt şi o fată care s-a prefăcut în trestie de bambus. Şi vîntul se înfăşura în jurul trestiei. Dragostea e de neînvins.

Aici totul este poezie: numele oamenilor şi al păsărilor, denumirile viţelelor şi ale munţilor, pomilor, ierburilor, golfurilor, rîurilor, bisericilor, străzilor. Am cunoscut un partizan ale cărui eroice isprăvi le ştiau toţi. Se numea Son Tiui, adică „Apa de primăvară". Am cunoscut o femeie care a trăit viaţa aspră a partizanilor. Se numea Haum Hua sau „Flori roze". Am trecut prin valea Hîn Ien sau „Valea minunatei linişti". Am vizitat Ha Lam sau „Golful dragonului înghiţit de valuri". Am rupt o floricică galbenă şi am aflat că se numeşte Za Hăăm sau „Mireasma nopţii". Am văzut şi o altă floare pe care vietnamezii o numesc Tiui Tien sau „Fecioara cerului".

În iulie aici plouă torenţial, ploi care îneacă pămîntul din deltă, străzile din Hanoi şi Haifon, străpung acoperişurile de trestie şi spală tencuiala caselor europeneşti. În perioada aceasta, broaşte, miriapozi şi păianjeni cotropesc colibele de paie. E sezonul de urgie al taifunurilor, dar vietnamezii numesc aceste ploi Mă Hoi, adică „Lacrimile lui Hoi". Cîndva un păstor şi o torcătoare se iubeau, dar nu erau lăsaţi să se căsătorească. Ei se întîlneau numai o dată pe an, în iulie, pentru puţină vreme. Şi la despărţire, plîngeau. Şi mai mult decît fata, plîngea Hoi.

Plini de bărbăţie şi de tandreţe — o altă caracterizare mai potrivită nu pot găsi pentru vietnamezi. Aici fiecare a fost luptător şi fiecare scrie versuri. Luptător a fost „Unchiul Ho" [1]) şi scrie versuri chiar în limba veche chinezească. Luptător a fost şi Ngoa; şi el scrie poezii şi cîntece. Luptătoare a fost şi sora de caritate din spitalul militar; şi ea este poetă... Aici fiecare e luptător şi fiecare scrie versuri...

★

Cînd se întîmplă să te afli între prieteni, uiţi distanţa care te desparte de patria ta. Într-o seară — eram un grup de ruşi şi bulgari — ne-am oprit în faţa unui cinematograf. Într-o clipă, în jurul nostru s-au adunat un pîlc de copii.

— Lin So! Lin So! — exclamară ei veseli.

Toţi cei care vizitează astăzi Vietnamul sînt pentru ei, Lin So — oameni sovietici. După copii au venit mamele. După mame, taţii. În jurul nostru se formă un adevărat miting. În ochii mamelor luceau lacrimi cînd mîngîiam copilandrii desculţi — atît de setoşi de dezmierdare şi căldură prietenească este acest popor, care a fost asuprit atîta amar de vreme.

Şi iată că acum mi se pare că văd această ţară ca din avion. Văd drumurile lungi şi drepte care străbat cîmpurile de orez, miile de canale, braţele largi ale Fluviului Roşu. Departe, la nord, sînt munţii albaştri, acoperiţi de jungle dese. Şi iată această ţară, lungă de 1.600 km, despărţită acum în două de o hotărîre vremelnică. La sud sînt plantaţiile de trestie de zahăr şi de cauciuc, la nord arborii din lemn scump şi antracitul. Despărţită anormal. După cum scrie „Times", americanii au manevrat în secret ca statele apusene participante la Conferinţa de la Geneva să „accepte scindarea Vietnamului ca fapt împlinit". Şi francezii considerau ca fapt împlinit ocupaţia ţării. S-a gîndit oare generalul Garnier, cînd a cotropit ţara, că urmaşii lui vor fi siliţi s-o părăsească?

...De patria mea mă despărţeau 20.000 de km. Douăzeci de mii de kilometri am străbătut numai prin pămînturile vietnameze şi chineze, ruseşti şi româneşti. Atît de mare este lumea noastră! De la Hanoi la Sofia şi, mai la apus — pînă la Berlin şi Varşovia. Aceasta este o lume în care crede omenirea.

Acolo, la douăzeci de mii de kilometri, i-am lăsat pe fraţii mei vietnamezi.

Ei poartă în inimi o parte din viitorul lumii.

Însemnările de **Gh. DINU**

[1]) Așa se numește în popor tovarășul Ho Și Min.

FOTOGRAFII CITITORILOR

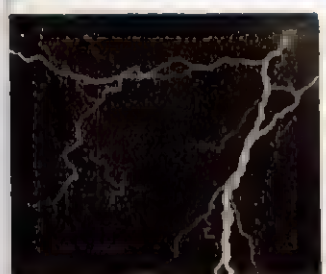

(Răspuns la pag. 21)

Prezentăm LA VENEȚIA

După ce timp de cîteva săptămîni străvechile „palazzo" veneţiene au arborat steagurile Thaliei, vestind că, în locul dogelui de altădată, cetatea şi-a ales pentru o vreme conducătorul în persoana veşnic tînărului, glumeţului şi causticului Goldoni, o decoraţie nu mai puţin impresionantă a apărut acum pe frontispiciul marelui palat „Lido", marcînd alt mare eveniment artistic al anului: *Festivalul Internaţional al Filmului.*

Desfăşurîndu-se după Festivalul Goldoni, ale cărui ecouri ne sînt pe cît de proaspete, pe atît de plăcute, Festivalul Filmului strînge acum la Veneţia, într-un interesant şi lung sobor, marea familie a cineaştilor. A cui va fi victoria? Juriul de la Veneţia îşi rezervă dreptul de a ne da mai tîrziu răspunsul. În aşteptare, ceva care credem că vă va interesa:

Filme româneşti la Veneţia

Am trimis patru scurt-metraje şi un jurnal, o „actualitate în imagini". Toate patru filmele sînt producţii de dată recentă, debutul lor în faţa comisiei de la Veneţia coincizînd cu însăşi premiera lor. *„Uciderea pruncilor"*, *„Galateea"*, *„Chirurgia neoplasmului gastric"*, *„Printre albine"* — iată titlurile filmelor. Ce părere aţi avea de o rapidă incursiune de-a lungul imaginilor lor? Cu cine să începem, la poarta cui să batem mai întîi? La Gopo, vechea noastră cunoştinţă, „eroul" Festivalului Cannes 1957.

— Ce prezinţi veneţienilor, Gopo?

Galateea

Două siluete negre — tînărul Pygmalion şi statuia Galateea — îşi spun povestea pe un fundal de un roşu-coral. El, Pygmalion, n-are altă dorinţă mai mare decît să vadă prinzînd viaţă frumoasa cu trupul de marmură. Ea, Galateea, nu poate deveni fiinţă vie decît cu preţul inimii lui. Îndrăgostitul îşi smulge inima, i-o oferă. Galateea se însufleţeşte, coboară treptele soclului, schiţează un început de dans. Lîngă ea, Pygmalion a încremenit. Nu, Galateea nu-i poate primi sacrificiul. Din palmele fecioarei de marmură inima trece îin înapoi, în mîinile sculptorului. Galateea redevine o statuie, ascultînd într-o încremenire veşnică şoaptele de iubire ale pămînteanului Pygmalion...

„Galateea" lui Ion Popescu-Gopo nu e un desen animat, ca majoritatea filmelor acestui cineast, ci un scurt metraj artistic, interpretat de actori şi folosind mijloace tehnice noi, cu efecte surprinzătoare. Actorii, ale căror trăsături nu se disting, evoluează permanent ca două siluete negre, conturate doar, comunicînd între ele numai prin limbajul gesturilor. Sărmani actori! La ce anonimat îi condamnă regizorul şi cît de dificilă e totuşi interpretarea rolurilor !... Dar după ce ai vizionat Galateea, simţi dorinţa s-o mai revezi o dată: filmul e nou, îndrăzneţ, lasă loc pentru reflexii. Ceea ce înseamnă că deţine o calitate-cheie în cinematografie: *captivează.*

Întîlnire cu artistul detaliului

În tezaurul operelor noastre de artă avem o pînză semnată de Pieter Brueghel cel Tînăr. Este o copie de mare valoare a tabloului „Uciderea pruncilor", pictat în urmă cu 400 de ani de Pieter Brueghel cel Bătrîn. „Uciderea pruncilor": frescă a Flandrei gemînd sub ruguriie Inchiziţiei spaniole din secolul al XVI-lea.

Bănuiţi numele cineastului român care ar putea tălmăci în fotograme zguduitoarele întîmplări povestite de pictorul flamand? Aţi ghicit: regizorul Ion Bostan. Un pasionat prieten al artei plastice, cineastul căruia îi datorăm por-

Îl puteţi oare recunoaşte ? Sînt actorii DANA MURGESCU şi GHEORGHE CONSTANTINESCU în rolurile Galateea şi Pygmalion.

tretele cinematografice închinate lui Aman şi Grigorescu. În „Uciderea pruncilor" maestrul Bostan ne oferă o lecţie de cum trebuie studiat şi înţeles un tablou clasic; el prinde, detaliează cu aparatul de filmat fiecare personaj, îl menţine pe ecran atîta timp cît ne trebuie pentru a-i desluşi biografia, tragica-i biografie. Cineastul încearcă să pătrundă în profunzime gîndurile, intenţiile pictorului; cu o forţă demnă de un romancier el înmănunchiază într-o suită succintă firele acţiunii înscrise de Brueghel pe pînză, de la pîlcul de oşteni spanioli care închid intrarea în tîrguşorul spaniol, pînă la sabia care, dintr-o clipă într-alta, va răpune viaţa pruncului smuls de la căldura sînului de mamă. Fiecare imagine amplifică cu încă o notă drama; icoanele halucinante ale mîniei, durerii, revoltei, nebuniei se succed în sunetele unei orgi, singurul instrument care putea fi admis să acompanieze îngrozitoarea poveste.

În laconicul studiu cinematografic „Uciderea pruncilor", echipa nedespărţiţilor Ion Bostan — regizor — şi Ilie Cornea — operator — s-a depăşit pe sine însăşi.

Alte filme

Fără îndoială că filmul „Chirurgia neoplasmului gastric" —

Personaje din tabloul „Uciderea pruncilor".

documentar ştiinţific despre rezecţia totală a neoplasmului gastric, practicată de medicul craiovean Cirii Popovici — se adresează mai ales iniţiaţilor, lumii medicale. Vă asigurăm, cu toate acestea, că dacă veţi întîlni filmul într-o sală de cinematograf, îl veţi urmări cu sufletul la gură şi nu o dată veţi gîndi că operatorii documentarului au dat un greu examen în faţa operatorilor bolnavului, rămînînd la posturi timp de patru ore!

Cît despre documentarul „Printre albine", chiar dacă nu are darul de a ne converti pe loc în partizani ai apiculturii, ne oferă destule momente de desfătare prin imaginile sale şi se încheie cu o invitaţie imposibilă de ocolit la... borcanul de miere din cămară!

Şi cu aceasta incursiunea noastră s-a sfîrşit. Dar, ca orice incursiune clasică, ea implică şi un:

Epilog

Gopo ne sugerează unul: „Nu vă aşteptaţi ca şi Galateea să ia neapărat premiu. Socotiţi-o doar o încercare, o formulă nouă, o experienţă în drumul către filmul de mai mari proporţii pe care-l pregătesc: „Noaptea basmelor". Cu acesta, într-adevăr, mă voi lupta să iau o medalie şi, dacă va fi posibil, tot una de aur".

Sau, alt epilog, de astă dată în formula maestrului Bostan: „Uciderea pruncilor" e un film gata definitivat, aparţine deci trecutului. Să vorbim de viitor. Sînteţi de acord? Bun, atunci vă anunţ că viitorul prevede un alt documentar, care sper să intereseze publicul: „Acolo unde s-a născut Enescu"...

M. MARINESCU-SANDU

CE ŢI-E ŞI CU MODA !...

Uneori le lese părul prin ochiul altora... prin fotografie...

Fotografie de A. IOVINESCU

SOUVENIR DIN GALAŢI

... aşa cum arată în momentul de faţă străzile.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

SEARA, GRĂTAR SPECIAL...

...bine asortat cu scaune, mese, fără şi alte feluri de mobilier... (Pentru orice informaţii adresaţi-vă cu încredere grijiului responsabil al restaurantului „Feldioara" — din vremea Ştefan cel Mare).

Fotografie de S. STEINER

esperanto

LIMBĂ AJUTĂTOARE

S-au împlinit anul acesta 70 de ani de cînd, în Editura Kelter din Varșovia, a apărut, în limba rusă, o broșură de 40 de pagini, intitulată „MANUALUL LIMBII INTERNAȚIONALE" și semnată „Doktoro Esperanto". Autorul ei era medicul oculist polonez Ludwig Lazăr Zamenhof. Această cărțulie constituie actul de naștere al limbii universale ajutătoare Esperanto.

Problema unei limbi universale nu e cîtuși de puțin nouă. Ea s-a pus cu multe decenii în urmă de filozofi, lingviști, oameni de rînd. Și încercări de a se crea o astfel de limbă au fost peste 800: Volapük, Ido, Cosmoglot, Poliglot etc. Dar dintre toate, Esperanto și-a dovedit viabilitatea. Esperanto s-a impus pentru că, așa cum sună declarația făcută la timpul său de un grup de 27 membri ai Academiei de Științe din Paris, este o „capodoperă de logică și simplicitate". Construită pe baza limbilor culturale moderne, are o gramatică extrem de redusă, care conține 16 reguli. Nu există nici excepții, nici neregularități. Vocabularul se compune dintr-o serie de rădăcini luate din limbile naționale. Cu ajutorul sufixelor și prefixelor se pot forma cu ușurință un nemărginit număr de cuvinte cu o mare varietate de nuanțe.

Cu tot caracterul ei artificial, Esperanto este totuși o limbă vie, care nu e amenințată încă să degenereze în dialecte. Iar ideea care stă la baza ei a fost clar definită cu prilejul primului congres mondial esperantist, ce a avut loc la Boulogne-sur-Mer (Franța), în 1905: „Esperantismul este străduința de a răspîndi în întreaga lume folosirea unei limbi neutre care, fără a se impune în viața internă a popoarelor și fără a tinde cîtuși de puțin să înlocuiască limbile naționale, dă oamenilor, aparținînd diferitelor națiuni, posibilitatea de a se înțelege între ei".

Structura simplă a limbii o face accesibilă oricui, în minimum de timp și fără eforturi prea mari. Pe de altă parte, fiind un bun al tuturor popoarelor, avînd un caracter absolut neutru, Esperanto corespunde acelei cerințe de imparțialitate, care trebuie să stea la baza unei

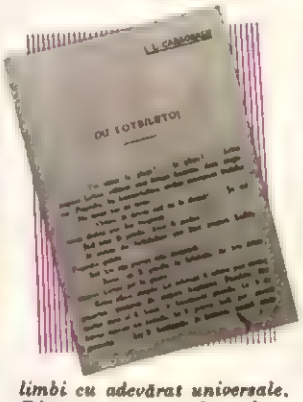

limbi cu adevărat universale. Din acest punct de vedere, merită să acordăm toată atenția celor scrise de profesorul polonez Mieczyslav Sygnarski, fost lector de Esperanto la Universitatea Jagellonă din Cracovia, într-un articol publicat recent în revista „PACO", organ oficial al Mișcării Esperantiste Mondiale pentru Pace: „Acceptarea de către toate națiunile a unei limbi simple și ușor de învățat, cum este Esperanto, ar deschide în fața omenirii căi noi și pline de perspective pentru progresul culturii... Acest lucru l-a înțeles bine V.I. Lenin, care a văzut, probabil, în anul 1912, al VIII-lea congres universal de Esperanto ce a avut loc la Cracovia, căci el s-a exprimat atunci astfel: „Nici o națiune și nici o limbă să nu fie privilegiată... Esperanto este latina proletariatului și eu sper că, mulțumită ușurinței de a o învăța, această limbă va ajuta la înțelegerea între popoare".

Că Esperanto este o limbă vie, o dovedește faptul că numeroși scriitori și poeți au scris direct în ea, o dovedește de asemenea faptul că cele mai importante lucrări din literatura universală au fost traduse într-însa. Recent, cu prilejul centenarului marelui poet polonez Adam Mickiewicz, opera capitală a acestuia, „Pan Tadeusz", a apărut la Varșovia în condiții optime, tradusă în Esperanto. De asemenea, piesa „Revizorul" de Gogol, tălmăcită în aceeași limbă, se joacă cu succes, la fel ca unele lucrări dramatice ale lui Shakespeare, Ibsen, Schiller etc. Despre marele număr al tipăriturilor în Esperanto corbește faptul că biblioteca Asociației Esperantiste Britanice, de pildă, posedă circa 30.000 de titluri înregistrate de lucrări în această limbă. Periodicele ce apar în Esperanto sînt destul de multe, ca și posturile de radio care emit regulat în Esperanto, printre care citîm: Sofia, Geneva, Zagreb. De asemenea, limba aceasta a fost introdusă ca materie facultativă în multe școli medii și superioare din diferite țări.

Organizația pentru problemele culturale și științifice a O.N.U.—U.N.E.S.C.O. — la a VIII-a conferință generală ce a avut loc la 10 decembrie 1954 la Montevideo (Uruguay) a luat în considerare memoriul privitor la folosirea limbii Esperanto în relațiile internaționale. Acest memoriu a fost semnat de 492 organizații, totalizînd 15.454.780 membri, și de aproape un milion de persoane individual, printre care un președinte de republică, patru prim-miniștri și 405 parlamentari din 76 țări, precum și de 1607 lingviști. În urma dezbaterilor ce au avut loc, s-a acceptat rezoluția mexicană, în care se arată că limba Esperanto este un factor important în domeniul schimburilor internaționale și pentru apropierea între popoare și că rezultatele obținute prin mijlocirea ei corespund scopurilor și ideelurilor U.N.E.S.C.O.

La promovarea politicii de coexistență pașnică între națiuni, la dezvoltarea turismului, la înțelegerea directă între oamenii din diferite țări, Esperanto poate aduce o contribuție valoroasă. Acest lucru a fost recunoscut în primul rînd în statele lagărului socialismului și păcii. Astfel, în cadrul Academiei de Științe a U.R.S.S., din inițiativa academicianului V. Vinogradov și a cunoscutului lingvist B. Serebrenikov, a luat ființă „Asociația Esperantistă a Uniunii Sovietice", iar pe lîngă una din cele mai mari case de cultură din Leningrad — Casa de cultură a cooperației industriale — s-a creat o secție de Esperanto. În vederea Festivalului de la Moscova această secție a lansat o chemare către tineretul de pretutindeni, în care se spunea, printre altele: „Vă chemăm să urmați exemplul nostru, învățînd Esperanto. Să înlocuim limba gesturilor și a zîmbetelor prin discuții cu adevărat eficace, să dărîmăm zidul diversității limbilor care ne separă". În cadrul Festivalului, a avut loc în ziua de 5 august și o întîlnire a esperantiștilor veniți din diferite țări. În Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, R.P.F. Iugoslavia, mișcarea esperantistă activează de asemenea pe linia luptei pentru pace și colaborării între popoare, iar în R.P. Bulgaria — țară cu veche mișcare esperantistă — a avut loc la începutul lunii iulie 1956 al 32-lea congres al esperantiștilor bulgari, la care au participat și delegați din celelalte țări ale lagărului socialist, cu care prilej s-au pus bazele unei strînse colaborări între ei.

În țara noastră a existat una din cele mai vechi mișcări esperantiste din Europa. Încă în anul 1889, învățătoarea Maria Frollo a făcut să apară un „Mic vocabular pentru Romîni", care este cea dintîi lucrare tipărită la noi pentru învățarea limbii universale. În 1904 s-a organizat, la Galați, primul curs public de Esperanto, iar în 1907 ia ființă în Capitală „Societatea Esperantistă Romînă". În aceeași perioadă apar două organe de presă și anume: „Rumana Esperantisto" și „Rumana Esperantista Gazeto", care pregătesc terenul pentru primul congres național ce are loc în 1909, la București. Revista „Danubo" (Dunărea), care a apărut mai tîrziu, a fost un organ comun al esperantiștilor din țara noastră și din Bulgaria. De asemenea, după primul război mondial a apărut la Ploești săptămînalul „Esperanto", redactat în Esperanto și în românește. Iar în anii 1923 la Timișoara, în 1924 la Arad, în 1925 la Ploești, în 1926 la Galați și în 1927 la Brașov, au avut loc congrese naționale.

Se cuvine să amintim aici că în perioada dintre cele două războaie mondiale și chiar înainte, lucrări ale marilor noștri scriitori, Caragiale, Creangă, Sadoveanu, Brătescu-Voinești și chiar Eminescu, au apărut traduse în Esperanto și astfel au putut fi cunoscute în China, în Japonia și în alte țări, unde literatura noastră nu pătrundea pe atunci.

Avînd de luptat cu multe greutăți din cauza atitudinii potrivnice a guvernanților reacționari față de caracterul net progresist al mișcării, esperantiștii din Romînia au fost nevoiți să-și reducă din ce în ce mai mult activitatea, pentru ca, în condițiile regimului fascist, s-o înceteze complet, fiind considerată „subversivă". Ei au reluat-o acum cu entuziasm și simt un imbold în faptul că, Consiliul științific al Institutului de lingvistică din București al Academiei R.P.R., dezbătînd în ședința sa din 14 februarie 1957 problema limbii Esperanto, a recunoscut în unanimitate utilitatea răspîndirii acestei limbi și împunerea ei ca mijloc internațional de comunicare.

Esperanto a servit totdeauna progresului omenirii și cu atît mai mult astăzi servește acestei cauze. „E necesar ca limba universală să existe efectiv, căci ea este una din pietrele mișcării sociale viitoare, chiar una din bazele ei" — spunea încă în 1921 marele scriitor Henri Barbusse. Și această limbă există.

Ștefan FREAMĂT

I. C. S. MAGAZIN UNIVERSAL

BUCUREȘTI

Str. BĂRĂȚIEI Nr. 2

TRICOTAJE
CONFECȚIUNI
ÎNCĂLȚĂMINTE

MĂTĂSURI
STOFE
ALBITURI, IMPRIMEURI BUMBAC,
ARTICOLE PARFUMERIE, COSMETICE
CULTURAL-SPORTIV, JUCĂRII, MENAJ ȘI ELECTRICE —
RADIO FRIGIDERE — RĂCITOARE

găsiți în permanență la raioanele de specialitate ale magazinului nostru.

SFATURI PRACTICE

AȚI MÎNCAT VREODATĂ DULCEAȚĂ DE VINETE?

Nici nu puteți bănui cît de plăcută este dulceața de vinete. Cine o gustă pentru prima oară bănuiește că e vorba de cine știe ce fruct exotic. Și tocmai pentru acest lucru, o astfel de dulceață este de mare efect.

Singura greutate este aceea de a vă procura vinetele cît mai mici, înainte de a începe să se înnegrească și de a face semințe.

Se ia, cantitativ, cam o farfurie adîncă plină cu asemenea vinete mici pentru un kilogram de zahăr. Se curăță de coajă așa cum se curăță și cele pentru tocat, se țin aproximativ o oră în apă de var, apoi se spală bine în cîteva ape și se pun în apă clocotită timp de 5-6 minute (nu mai mult). Se introduc, după aceea, în zahărul legat ca pentru orice altă dulceață și se fierb pînă ce siropul face coardă la încercare. Cînd e aproape gata, se adaugă un baton de vanilie și zeama de la o jumătate de lămîie. După ce s-a luat de pe foc se toarnă într-un castron și se lasă să se răcească acoperită cu o cîrpă udă. Apoi se pune la borcan.

Dezlegarea jocului „ZI DE LUPTĂ"

ORIZONTAL: 1) Muncitorime. 2) Aparat — Epos. 3) N — Tir — Apos. 4) Ilazorie — Cg. 5) Firav — Argon. 6) Eta — Ie — Arve. 7) Se — Azil — Aar. 8) Trădători — N. 9) America — Ii. 10) Stare — Uza — C. 11) Oude — Liberă. 12) Front — Mori. 13) Aa — Tar — Ieși.

PE PLATOUL DE FILMARE

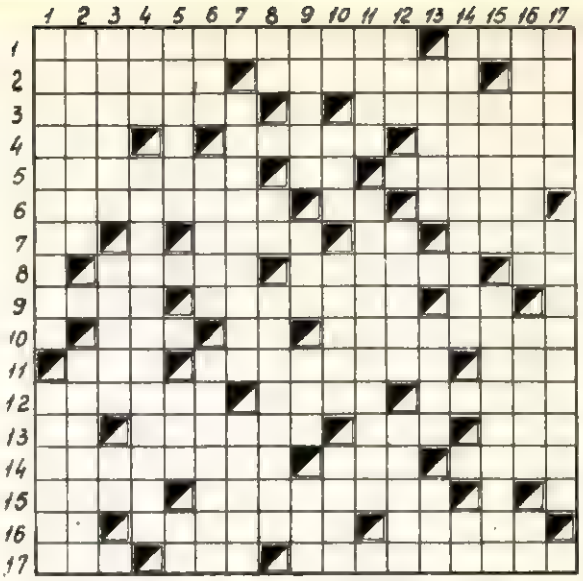

ORIZONTAL: 1) Proiecție din spate — Aci s-au filmat exterioarele la „Pe răspunderea mea". 2) Localitate unde s-au filmat exterioarele și interioarele la „Viața învinge" — Verb generator de dialoguri — Pronume personal. 3) Așa e anunțată pe platou ordinea de desfășurare a muncii — Scarta deșeului inutilizabil. 4) Aproape vede — Actorul interpret de roluri în operele transpuse pe ecran — Foaie de hîrtie. 5) Film actualmente în lucru pe platoul de filmare de la Buftea — Meșine! — Calitate a filmului contemporan, spre deosebire de cel dinainte cu 3 decenii. 6) Pentru activitate prodigioasă mulți dintre cineaștii noștri au fost distinși cu Premiul de Stat — Se distinge prin capacitatea sa — Dans din filmele a căror acțiune se petrece la începutul secolului nostru. 7) Locotenent — A proiecta un film — Conjuncție — Versiuni ale filmelor de acum 30 ani. 8) Apare în filme — Parte importantă a aparatului de fotografiat sau de filmat — Indispensabil realizatorilor costumației. 9) Specie de mazăre — Ascunzătoare din „Alarmă în munți" — Telecomunicații. 10) Apucătură ridicolă care în filme caracterizează adesea un personaj — Posesiv — Chinuitoare (Reg.). 11) Acțiunea de a interpreta un rol — A rupe — Tipul popular al nerodului. 12) Ele susțin microfonul pe platou — An de an participă în număr tot mai mare la festivalul cinematografic de la Karlovy Vary — În „Delta Dunării" am văzut astfel de luntre. 13) Pronume personal — Semn cu ajutorul căruia se ridică sau se scade cu un semiton o notă, redîndu-i-se valoarea inițială (pl.) — Pronume — Cu ajutorul lui percepem partea sonoră a filmului. 14) Sînt cei mai gălăgioși de pe platou și au rolul principal în realizarea unui film — Atribut... mai mic — Cinematografia e și ea o asemenea formă a conștiinței sociale. 15) Folositor — Accesoriile necesare producției unui film. 16) Pană de despicat — Degajări de gaze, cum se întîmplă la developarea filmelor — A prezenta cuiva un film nou. 17) Baltă — A nu activa — Ființe morale sau abstracte personificate.

VERTICAL: 1) Folosește la efectuarea transporturilor pe platou — Înghețat. 2) Se întocmește după citirea fiecărui scenariu de film propus — Vestă necesară în recuzita unui film care se turnează după vreo piesă a lui Caragiale. 3) Stăruitor, perseverent, cum trebuie să fie orice cineast — Lui i se datorează scenariul unui film — Geo Iovan. 4) Oraș în Iugoslavia — Construcții demontabile din lemn pentru filmare de la înălțime. 5) Cu ajutorul lor se aplică pe peliculă titlurile traduse — Capitală nord-africană — Maria Sandu. 6) Îl are pușca, strungul și orice om la el acasă — Actor sovietic, interpret în mai multe filme-spectacol — Posesor al unui ordin sau al unei medalii. 7) Anexate — În orice film cu subiect din viața circului. 8) Radu Ion — Pronume — Stomacală. 9) Colosal — Postav de lînă groasă — Însoțește orănjada — Interjecția entuziastului. 10) Nota traducătorului — Personaj feminin din „Rețeta fericirii" — Astfel e salariul fiecărui om al muncii — Cel de noapte al lui Gorki a inspirat pe cineaștii sovietici la realizarea unui mare film. 11) Emoție proprie actorilor care filmează pentru prima oară — Adaptează subiectele filmelor pentru punerea lor în scenă (pl.). 12) Corp gazos — Incapabil — Poftă de ceartă. 13) Comună în regiunea Ploești — Nume feminin — Denumire veche a unui mare cinematograf din Capitală. 14) Cuprinsă în unghiul de filmare prin mișcarea obiectivului — Măsură de suprafață. 15) E întins pe platoul de filmare și prin el trece energia electrică — Interpreți ai cîntecelor din filme. 16) Cinematografia noastră de astăzi — Care nu vorbește — Arma albinei. 17) „Dintre toate artele cea mai importantă pentru noi este cinematografia" (Lenin) — Transpus în film.

POȘTA redacției

Ion Dinescu — Negru Vodă. Urmăriți revista „Rebus", care va publica materialul dorit de dv.

Gh. Roșu — Arad. Comunicați-ne cine v-a făcut abonamentul. Vă rugăm să ne scrieți citeț adresa dv., pentru a putea lua măsuri.

M. Costea — Roman. După cîte știm noi, nu se poate. Adresați-vă însă unui avocat din localitate.

Moise Mihai — Tg. Ocna; *Dan Brînzei* — Iași; *Grabany Mihai* — Loco; *Priscaru Petru* — Simeria; *Silvia Teodorescu* — Loco; *Al. Mitrescu-Petreanu* — Loco. Deocamdată, spațiul revistei nu ne îngăduie să dăm curs dorinței dv. de a publica lecții de limba esperanto. Poate mai tîrziu. Am luat notă de celelalte propuneri.

Titi Popa — Aluniș. Regretînd că nu vă putem da lămuririle cerute, vă sfătuim să vă adresați unei publicații de specialitate.

A. Braverman — Bacău. Din lipsă de spațiu, nu vom putea publica prea curînd materialul solicitat de dvs. Adresați-vă ziarului în care ați citit informația, cerînd să vă dea date suplimentare.

Pazitka Ion — Timișoara; *O. Marin*—Constanța; *Mircea M. Dargilon* — București. Materialele trimise de dv. nu îndeplinesc condițiile publicării. Citiți mult, foarte mult din operele poeților noștri clasici și contemporani.

Mihai I. Costache — Ploești. Poezia dv. este complet lipsită de sens.

Perou Stelian — Drăgotești. Am luat notă de propunerea dv. Poezia trimisă nu este publicabilă.

CONFECȚII

VĂ OFERĂ
MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI DE SPECIALITATE ALE
COOPERATIVELOR DE CONSUM

RĂSPUNS LA FOTOGHICITOARE

Trimisă de I. MICLEA-Cluj.

cu 25 perechi de boi

Știți ce transportă acest lung șir de boi? O locomotivă! Una din primele fabricate la Reșița.

„Acțiunea" se petrece în anul 1873. În anul acela avea loc la Budapesta o expoziție unde urma să fie expusă și această locomotivă. Și, pentru a ajunge acolo, ea a fost montată pe o platformă la care au fost înjugați vreo 25 de perechi de boi. Așa a fost trasă locomotiva pînă la portul Moldova-Veche și, de aci, cu vaporul la Budapesta.

Fotografia face parte din colecția Combinatului Metalurgic Reșița, care a luat inițiativa de a înființa un muzeu al uzinelor, la Casa de cultură C.M.R.

În acest scop, comisia de inițiativă a lansat un apel către toți cei care posedă sau cunosc pe alții ce ar avea orice document sau obiect cu importanță istorică, socială, din trecut să comunice

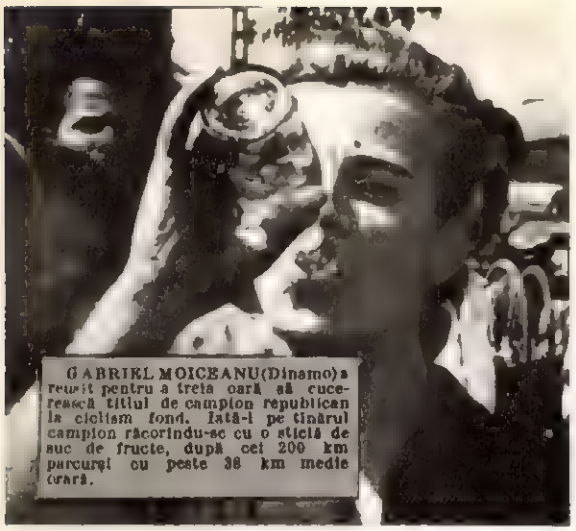

GABRIEL MOICEANU (Dinamo) a reușit pentru a treia oară să cucerească titlul de campion republican la ciclism fond. Iată-l pe tînărul campion răcorindu-se cu o sticlă de suc de fructe, după cei 200 km parcurși cu peste 38 km medie orară.

GOOOL! În prima etapă a campionatului categoriei B la fotbal, echipa Energia-Moreni a reușit să întrecă formația Locomotiva-Gara de Nord cu scorul de 1-0, prin punctul înscris (imparabil de altfel!) de Ionescu II.

În ofsaid

● Începerea campionatului republican de fotbal a stîrnit în rîndurile tuturor jucătorilor o puternică emulație. Aproape cu toții — și în primul rînd cei tineri, ca Ene II, Bodo, Nertea, Mihăilescu și Dridea — se străduiesc să ajungă la un cît mai ridicat nivel tehnic, la o cît mai frumoasă comportare pe teren. Numai fundașul Macri de la Locomotiva-București rămîne un jucător dur, cu atitudini nesportive. În primul meci de campionat al echipei sale, a ținut să... nu se dezmintă, lovindu-i grosolan pe David și Szigheti de la Energia-Orașul Stalin. Considerăm că în cazul acestui jucător comisia centrală de fotbal dă dovadă de prea multă îngăduință.

● Știți cît durează un meci de fotbal de campionat? Desigur că fiecare amator de fotbal poate răspunde la această întrebare. Toți cei care susțin că durează 90 de minute vor fi însă contrazișI de arbitrul Man Aurel (Baia Mare), care a redus timpul de joc la 87 minute. Și dacă ar fi făcut lucrul acesta într-o discuție amicală, mai treacă meargă, dar Man Aurel și-a demonstrat practic „cunoștințele" cu prilejul conducerii meciului de fotbal Știința-Timișoara—Dinamo-București.

A ÎNCEPUT CAMPIONATUL DE FOTBAL și, odată cu el, s-au... dezlănțuit și pasiunile sportive ale miilor de amatori ai acestui popular sport. În meciul Locomotiva-București cu Energia-Steagul Roșu Orașul Stalin, Copil Vasile a marcat dintr-o poziție extrem de dificilă.

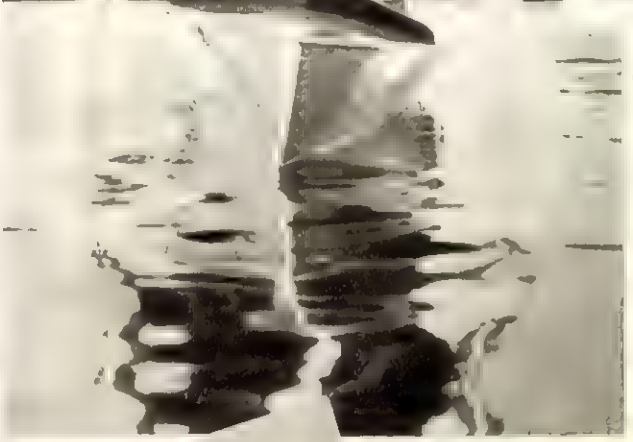

← S. ISMAILCIUC ȘI ALEXE DUMITRU, CAMPIONI EUROPENI. Concurînd în cadrul campionatelor europene de caiac-canoe, desfășurate la Gand, cei doi sportivi romîni au terminat învingători cursa de 10.000 m, cucerind înaltul titlu. O zi mai tîrziu, un alt reprezentant al nostru — Ananie Moldoveanu — a devenit campion european în proba de motomodele cu zbor liber, cucerind locul I în întrecerile de la Moscova.

INTENSE PREGĂTIRI pentru campionatele republicane de yachting la Mamaia. Doi concurenți de la A.V.S.A.P. armează starul cu care vor concura, în campionat, pe mare

ÎN JURUL GLOBULUI

† O FAMILIE DE PARAȘUTIȘTI. Cei trei membri ai familiei Rozin pot fi adeseori văzuți pe aerodromul din Simferopol (U.R.S.S.), de unde se înalță în văzduh cu avionul și se avîntă apoi cu parașuta.
Tatăl — V. Rozin, vechi și pasionat parașutist — are la activul său 361 de sărituri. Cei doi copii ai săi, Valeri și Era, au îndrăgit și ei parașutismul și promit să devină concurenți serioși pentru tatăl lor.

CHARLOT ACTOR FĂRĂ SĂ ȘTIE. Îl veți recunoaște, desigur, în postura de pompier improvizat, pe inegalatul maestru al ecranului, Charlie Chaplin. Scena face parte dintr-un scurt metraj realizat de colegii londonezi ai marelui actor, pentru a ilustra măiestria sa excepțională de regizor și actor. De subliniat este faptul că Charlot nu a știut că este filmat.

† BUSINESS AMERICAN. Printre cele mai recente achiziții europene ale afaceriștilor yankei se numără și o serie de statui și urne, în majoritate de origine necunoscută, ce au fost păstrate pînă acum în Crystal-Palace din Londra. În fotografie: una din aceste statui.

ARCAȘI MODERNI. La Praga au avut loc recent campionatele mondiale de tragere cu arcul. La aceste interesante competiții au participat și un grup de cunoscuți arcași americani. Iat-o, în fotografie, pe campioana americană Meinhart, într-o clipă de încordare →

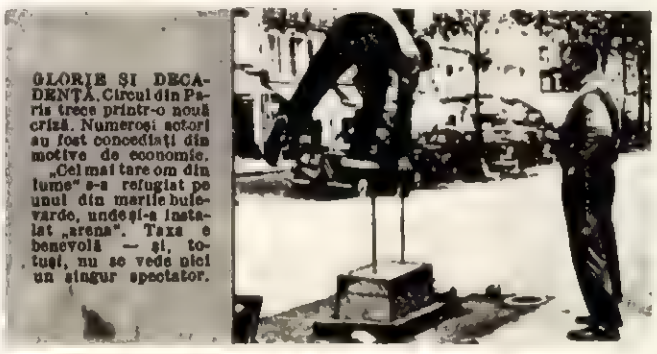

GLORIE ȘI DECADENȚĂ. Circul din Paris trece printr-o nouă criză. Numeroși actori au fost concediați din motive de economie.
„Cel mai tare om din lume" s-a refugiat pe unul din marile bulevarde, unde și-a instalat „arena". Taxa e benevolă — și, totuși, nu se vede nici un singur spectator.

CEI PATRU GEMENI din Kuibișev sînt acum cunoscuți în toată Uniunea Sovietică. „Quartetul" de ploști se bucură de o sănătate excelentă, spre fericirea întregii familii Viugina.

ÎNGHEȚATA PE BĂȚ nu displace, precum se vede, acestor nostime maimuțe din Copenhaga. Pensionarele grădinii zoologice, fiind scoase la plimbare, au tinut să se răcorească puțin, cu... înghețată pe băț.

CUNOSCUTUL BASCHETBALIST BULGAR Ivan Ianev împreună cu soția sa, Ivanca, au întreprins o călătorie cu motocicleta pe traseul Sofia — București — Budapesta — Praga — Belgrad — Sofia. Iată-i la Sibiu, întîmpinați de numeroși tineri din oraș.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● noua piesă a lui *Eduardo de Filippo* prezentată pe o scenă moscovită. După succesul „Filumenei Marturano" pe scena Teatrului Mic, Teatrul de Satiră a prezentat, în regia lui G. Georgevski, comedia „Minciuna are picioare lungi".

● bogatul repertoriu de anul acesta al stagiunii de vară de la *Stratford-on-Avon*. Se știe că în această localitate se prezintă cu regularitate, de 98 de ani încoace, piese din repertoriul shakespearian, în interpretarea celor mai renumite ansambluri engleze și străine. În actuala stagiune au fost jucate cinci piese: „Cum vă place", „Regele John", „Iuliu Cezar", „Cymbeline" și „Furtuna", a cărei premieră a avut loc la mijlocul lui august, în regia lui Peter Brook, cu marele actor John Gielgud în Prospero și Alec Clunes în Caliban. Acest din urmă actor, pe care l-am putut remarca în rolul lui Hastings din filmul „Richard al III-lea", a fost marea revelație a festivalului, realizînd un viguros Brutus și un excelent bastard Philip în „Regele John".

● premiera tragediei „Djavanșir", începută de teatrul *Azirbekov* din Baku, capitala Azerbaidjanului. Autorul, Mehti Husein, a izbutit să redea într-o măiestrită acțiune dramatică lupta comună revoluționară a popoarelor azerbaidjan, gruzin și armean, în perioada intervenției. Subliniind semnificația temei, publicul premierei a putut aplauda atît pe actorii azerbaidjani de pe scenă, cît și colectivul teatrului armean *Bundukian*, venit la Baku pentru a asista la acest spectacol al frăției dintre popoarele sovietice.

PUBLICUL CRITICĂ..

● comportarea neloială a unui grup de actori din Republica Federală Germană, care au organizat un turneu în Danemarca, anunțînd un ciclu de reprezentații cu marele artist *Werner Krauss*. Iar acesta nici nu avea habar de respectivul turneu!! Un procedeu „șugubăț" prin excelență!

● prezentarea în costume moderne, cu o muzică de scenă cacofonică, a „Visului unei nopți de vară" la un teatru din *Bristol*. Feeria shakespeariană s-a transformat într-o plicticoasă și ridicolă demonstrație „modernistă".

● repertoriul cu care a venit la Londra, nu demult, teatrul vestberlinez *Am Kurfürstendamm*: cinci piese care se evidențiau printr-o notă comună — morbiditate și sexualitate patologică.

GONG!

MARI INUNDAȚII s-au produs și în acest an în Austria de est și de sud, în urma ploilor torențiale și a revărsării Dunării.
Iată un aspect al localității Ibbs după asaltul furios al apelor.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 oficiul 33 Tel. 7.60.10 int. 1744
ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei

Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale
Centrul de Educație Sanitară

MAME
ALĂPTAȚI COPILUL LA SÎN

PREȚUL LEI 1,50

- Cuvîntul poporului german: „Vrem să trăim!"
- Viorile nu se odihnesc (cu David și Igor Oistrah la Sinaia)
- Ce face mulțimea – întîmplare adevărată de Demostene Botez
- Evadat din beznă – reportaj despre un fost spion american
- Versuri de: Nina Cassian, Victor Kernbach și Simon Rendis

Nr. 23 (120)
Anul VI
7 sept. 1957

DUFA ZBOR
Fotografie de A. MIHAILOPOL

Tovarășul Jumjaaghiin Țedenbal, pe aeroportul Băneasa, răspunzînd salutărilor oamenilor muncii din Capitală care au venit să-l întîmpine la sosire.

OASPEȚI DRAGI DIN R. P. MONGOLĂ

Bucurosă de oaspeți, Capitala noastră s-a gătit sărbătorește pentru a primi pe înalții soli ai poporului mongol, în frunte cu tovarășul Jumjaaghiin Țedenbal, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Mongole.

Zeci de mii de bucureșteni au întîmpinat la aeroport și pe străzi pe înalții oaspeți, cu brațele încărcate cu flori, cu zîmbetul prieteniei pe buze. Încă o dată s-a manifestat tradiționala ospitalitate a poporului nostru. Încă o dată unitatea de nezdruncinat a lagărului socialist a fost afirmată cu tărie.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

1877 – 1957

Prietenie eroică

Poporul frate bulgar a sărbătorit, zilele acestea, cea de-a 80 a aniversare a alibertării patriei sale de sub jugul otoman.

Istoria luptelor pentru izgonirea cotropitorilor turci de pe pămîntul Bulgariei pomenește de numele unor localități ca Plevna, Grivița, trecătoarea Șipca etc. Dar de numele acestea glorioase sînt legate nu numai amintirile scumpe ale prietenilor de peste Dunăre, ci și cele ale poporului nostru și ale poporului sovietic. Aici au luptat vitejește, acoperindu-se de glorie, ostașii ruși, romîni și bulgari. Ei au învins pentru că au luptat în numele unei cauze sfinte: LIBERTATE ȘI INDEPENDENȚĂ.

Pe pămîntul însîngerat al Plevnei și Grivița s-a încheiat o prietenie frățească, ajunsă la împlinire în anii noștri, în anii de victorie a socialismului. Unite pe veci, alături de celelalte popoare din marea familie a țărilor socialiste, poporul rus, romîn și bulgar au dovedit lumii întregi forța de nezdruncinat a unei prietenii avînd la bază interesele de viață ale țărilor lor.

Pe colinele de la Șipca se înalță un falnic monument închinat eroilor din 1877, luptători pentru independența Bulgariei.

La solemnitățile de la Plevna, în numele armatei noastre populare, vorbește general-locotenent Alexandru Paraschiv

Veteranul de la '77 Timofei Rogovoi, în vîrstă de 105 ani, a fost distins zilele acestea cu Ordinul „Gheorghi Dimitrov".

Șantajiștii în derută

În Wall-Street și la Pentagon s-au tras storurile și s-a gîndit în penumbră. Președintele Eisenhower a suferit pe neașteptate o indispoziție și, în locul persoanei sale, la obișnuita conferință de presă, a fost prezentă doar o ținută cu termeni vagi. Dl. Dulles, cunoscut prin agresivitatea verbului său, a răspuns în surdină întrebărilor gazetarilor curioși și necruțători nici măcar în momente de cumplită criză sufletească. Da, teribilul J.F.D. a încercat să escamoteze problema în discuție și, uitînd că-i place jocul de-a pericolul, a mormăit ceva în barbă și a vorbit despre cu totul altceva decît ceea ce-i interesa pe interlocutori.

O construcție imensă, care a cerut ani de muncă dificilă, pentru care nu s-au cruțat bani, energie și munți de palavre, s-a prăbușit peste noapte! Mitul superiorității atlantice s-a clătinat din toate mădularele și, în fața evidenței, s-a năruit sub ochii plinși și înspăimîntați ai creatorilor. Poate nici un alt mit n-a încîntat mai mult pe cei ce l-au zămislit, ca acesta al „invincibilei armada" conduse de generalul Norstad, al superiorității forței militare americane.

Peste surescitarea belicoasă, peste febrilitatea urzelii de planuri agresive, peste capetele înfierbîntate ale șefilor trusturilor de armament încălziți de beția comenzilor neîntrerupte, a picat dușul înghețat al comunicatului TASS: în Uniunea Sovietică a fost experimentată cu succes racheta balistică intercontinentală cu mai multe trepte. Prima dată în lume și prima rachetă intercontinentală lansată cu succes.

Și ce frumos se născuse mitul, și ce bine călăuzea el întreaga politică imperialistă! Era un paravan cu broderie măiestrită, menit să lase gurile căscate de admirație.

Imediat după război și după explozia bombei de la Hiroșima, din lada cu vechituri a fost scos basmul despre slăbiciunea militară și economică a Uniunii Sovietice; i s-au pus petice noi, a fost periat, umflat și apoi relansat în lume. Zeci de ani primadonele capitalismului (fulgi cînd chipul jovial al lui Willson, cînd cel posac al lui Dulles) cîntaseră oda superiorității militare a apusului. Cînd Uniunea Sovietică a anunțat fabricarea bombei atomice, de la Washington s-a surîs cu o superioară îndulgență. „Ei, da, o au și sovieticii, dar a noastră e și mai și". Apoi Uniunea Sovietică a anunțat că posedă bomba cu hidrogen. La Washington s-a încercat rîsul ironic. „Imposibil! Rușii n-au tehnica necesară, cum e cea americană" (înțelegîndu-se prin tehnică, perfecționarea unor obiecte mărunte de comoditate casnică). După aceasta realitatea a impus un zîmbet acru, declarații panicarde, umflarea bugetului militar. S-au înghebat tot soiul de pacte militare, au apărut ciuperci veninoase, colorate frumos, ca NATO, SEATO, pactul de la Bagdad. Întreținătorii de panică, de psihoză belicoasă și de război rece lucrau în trei schimburi. Se făceau bombe mai multe, depozite de bombe, se mărea rețeaua de baze militare în jurul Uniunii Sovietice, se înarma Germania occidentală, se făceau declarații care de care mai sforăitoare, se ținea nasul cît mai sus. Contribuabilului i se vorbea la o ureche despre amenințarea comunismului, la ocaliă despre superioritatea netă a armelor americane și despre necesitatea menținerii acestei superiorități, în timp ce din buzunar i se scoteau dolari grei. Se trîmbița superioritatea occidentală în armament, în aviație, se publicau hărți ale Uniunii Sovietice însoțite de declarații fanfarone și autolaude cu privire la posibilitatea de a se distruge Uniunea Sovietică în atîtea săptămîni, apoi în atîtea zile, apoi în atîtea ceasuri. Trîmbițele Ierihonului (pardon, ale Pentagonului) sunau, anunțînd experiențe cu proiectile teleghidate, tot soiul de Titani, Jupiteri, Atlași. Faptul că racheta Atlas, anunțată cu mare pompă ca supremul succes american, a eșuat rușinos la o înălțime de numai 2.000 de metri, căzînd aiurea, a fost trecut sub tăcere. Specialiștii, și mai ales politicienii strigară — pentru a acoperi eșecul — că Uniunea Sovietică e mult rămasă în urmă. Iar cetățeanului, scoțîndu-i-se ușurel încă un impozit din buzunar, i se vorbea în continuare de securitatea absolută a S.U.A. și de vulnerabilitatea perfectă a Uniunii Sovietice. Se făceau piruete spectaculoase deasupra prăpastiei (campion: domnul Dulles), se vorbea de sus în orice împrejurare, se încercau în numele aceleiași pretinse superiorități tot soiul de șantaje. Tratativele de la Londra cu privire la dezarmare aveau tendința să se transforme într-un soi de basm cu cocoșul roșu, deoarece diplomații occidentali, mereu fuduli, scorneau piedici artificiale și condiționau dezarmarea de alte probleme litigioase existente pe glob, ca și cum chestiunea dezarmării n-ar fi fost, ea însăși, destul de dificilă și de spinoasă.

Și iată că TASS anunță limpede și fără posibilitate de tăgadă că U.R.S.S. deține întîietatea în ceea ce privește racheta balistică intercontinentală. Și atunci pseudomironosițele imperialiste lasă ochii în jos și recunosc că nu mai pot vorbi despre o superioritate americană. „New-York Times" suspină: „Faptul că Uniunea Sovietică posedă racheta balistică înaintea S.U.A. modifică serios raportul de forțe pe plan internațional. Nicicînd, după explodarea bombei sovietice cu hidrogen, în august 1953, forța militară rusească n-a făcut un asemenea pas uriaș înainte". Iar „Yorkshire Post" atrage atenția că știrea TASS „trebuie să-i facă pe cei de la Washington să reflecteze serios" și că „ar fi o nebunie să se interpreteze afirmațiile sovietice ca o manevră".

Se pare totuși că această atitudine e mai mult de suprafață, pentru că din adîncurile birourilor capitonate în care dospește minia fără margini a monopoliștilor puși cu botul pe labe, răzbat ecouri ce dovedesc furia neputincioasă și dorința de a nu pune capăt cursei înarmărilor. De aici s-au împărțit rolurile. Unii, reprezentați de proaspătul secretar al apărării, Donald Quarles, recunosc, mai întîi din vîrful limbii, că U.R.S.S. a făcut „progrese substanțiale" în domeniul rachetelor balistice (cuvintele „am rămas în urmă" echivalează în mentalitatea americană cu o declarație de sinucidere, de aceea se evită). Ca apoi să simuleze că s-ar îndoi de faptul că racheta intercontinentală ar fi suficient pusă la punct pentru a fi folosită în operațiile militare. O altă categorie de politicieni și militari americani, conformîndu-se dorințelor monopoliștilor, au mers mai departe, declarînd că trebuie continuată cursa înarmărilor. Senatorul Jackson, de pildă, își afirmă speranța că „Departamentul Apărării se va simți stimulat și va pune în aplicare un program cuprinzător de construire a rachetei balistice, pentru a cărei realizare nu trebuie să se precupețească nici un efort".

Această rămînere pe pozițiile vechi, anchilozate, ale politicii americane cele mai reacționare, nu este cu nimic justificată de evenimentele ce s-au petrecut. Cînd Uniunea Sovietică a anunțat experimentarea cu succes a rachetei balistice, cetățeanul american și-a văzut mai departe de treburile lui, fără să fie amenințat cu nimic. Nimeni n-are de gînd să distrugă „modul de viață american", folosind superioritatea militară. Uniunea Sovietică și-a manifestat încă o dată, prin declarația guvernului sovietic cu privire la dezarmare, dorința de a rămîne credincioasă principiilor politicii ei tradiționale: relații și coexistență pașnică între state. Departe de a amenința și a face uz de vizibila superioritate militară, Uniunea Sovietică aduce din nou la masa colaborării popoarelor hotărîrea nestrămutată de a milita pentru încetarea experiențelor nucleare, pentru interzicerea totală a armelor atomice și cu hidrogen.

„New-York Times" sesizează în mod just: „Problema de bază rămîne a se ajunge la un acord armonios între toate țările și toate popoarele. Acest imperativ esențial nu trebuie pierdut din vedere". Iar „Combat" îmbogățește această idee: „În epoca bombei atomice popoarele sînt condamnate să trăiască sau să moară împreună. Pentru a nu accepta a doua ipoteză, este timpul ca ele să se organizeze pentru a trăi".

Numai cei cu memoria scurtă — ca să nu le spunem alt fel — pot să se prefacă a nu ști că ani de zile politica Uniunii Sovietice a afirmat tocmai acest principiu, și anume ca lumea, o dată eliberată de coșmarul nuclear, să înceapă cu calm și cu chibzuință organizarea unei vieți pe temeiuri pașnice, ținînd seama că globul pămîntesc este unul, deși e locuit de oameni diferiți în ce privește concepțiile politice. Toate inițiativele sovietice, tratate de trubadurii superiorității militare americane ca propagandă, erau respinse cu înfumurarea agresorului care se crede stăpîn pe situație.

Și iată că acum Uniunea Sovietică, nedezmințit superioară în ceea ce privește mijloacele militare moderne, vine din nou cu același calm și chibzuință să ceară încă o dată încetarea experiențelor, interzicerea fabricării și depozitării de arme atomice și nucleare.

Faptul că Uniunea Sovietică posedă racheta balistică intercontinentală a născut un larg curent de încredere în opinia publică mondială. E drept că lucrul acesta nu place cercurilor agresive occidentale, care se trudesc acum să minimalizeze importanța știrii anunțate de TASS. Chiar dl. Dulles, în ultima sa conferință de presă, a încercat să facă lucrul acesta. Dar degeaba. Oamenii văd apărută o nouă speranță și, cu toată imensa propagandă făcută în scopul de a arăta Uniunea Sovietică ca un stat agresiv, racheta balistică intercontinentală e considerată ca un aliat puternic în lupta pentru pace.

Al. GÎRNEAȚĂ

O LOVITURĂ NEAȘTEPTATĂ

Experimentarea rachetei intercontinentale e considerată ca o adevărată lovitură dată forțelor agresive imperialiste.

Războiul rece: — Văleu... planurile mele!

Desen de Neil COBAR

fotoreportajul săptămînii

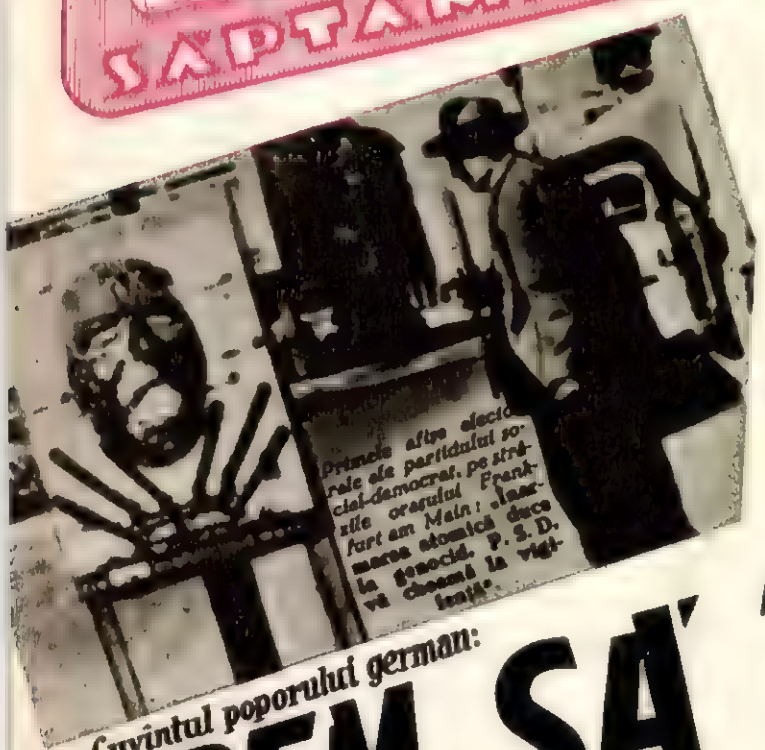

Cuvîntul poporului german:

„VREM SĂ TRĂIM!"

La un recent miting electoral — unul din numeroasele mitinguri ce au loc actualmente în Germania occidentală în vederea alegerilor pentru Bundestag de la 15 septembrie a.c. — s-a suit la tribună Strauss, ministrul Apărării. Dar Strauss n-a vorbit. N-a putut vorbi. L-au oprit fluierăturile și huiduielile celor prezenți. Ba chiar, pînă la urmă, a trebuit s-o șteargă în grabă prin ușa din dos, sub puternica pază a polițiștilor...

Întîmplarea aceasta nu este doar un simplu fapt divers din actuala campanie electorală. Ea reflectă adevărata stare de spirit a populației din Germania occidentală, care se ridică împotriva politicii de remilitarizare, împotriva politicii externe duse de guvernul cancelarului atomic. Că populația vestgermană se opune liniei militariste și revanșarde, refacerii Bundeswehrului și înarmării atomice, o dovedesc și mitingurile de protest împotriva înarmărilor și cheltuielilor legate de acestea — cheltuieli ce secătuiesc bugetele familiilor vestgermane; o dovedește și refuzul multor tineri germani de a presta serviciul militar; o dovedește poziția pe care s-a situat — sub presiunea maselor — conducerea partidului social-democrat. Deși este știut că, în principiu, conducerea partidului social-democrat nu s-a opus politicii de remilitarizare, ba chiar a sprijinit adoptarea legilor militariste, iar recent, în cadrul dezbaterilor din Bundestag asupra Euratomului, deputații social-democrați au votat pentru ratificarea acestui tratat — totuși în cadrul campaniei electorale social-democrații se pronunță pentru abolirea legii serviciului militar obligatoriu, pentru renunțarea la înarmarea atomică a Bundeswehrului, pentru promovarea unei politici care să ducă la crearea unui sistem de securitate colectivă în Europa și care să cuprindă Germania reunificată. Dar acestea sînt vorbe și pot rămîne și în viitor tot vorbe. Deocamdată, reprezentînd năzuințe ale opiniei publice vestgermane, aceste lozinci sînt o șansă în plus pentru social-democrați de a lupta cu mai mult succes în alegeri împotriva partidului democrat-creștin al lui Adenauer. Tocmai de aceea, socotind că esențialul în momentul de față este înlăturarea guvernului democrat-creștin în frunte cu Adenauer, Partidul Comunist din Germania — aflat în ilegalitate — a cerut membrilor și simpatizanților săi să-și dea voturile social-democraților.

Dar și guvernanții de la Bonn au simțit pulsul opiniei publice vestgermane. Și iată că, după ce în urmă cu un an au interzis partidul comunist și au pornit o de- șănțată campanie împotriva organizațiilor progresiste, acum oficialitățile vestgermane vor să închidă gura tuturor celor ce protestează împotriva politicii aventuriste a guvernului Adenauer, anunțînd sentențios că pe viitor nu mai au de gînd să tolereze nici un fel de opoziție de acest soi și că vor folosi forțele polițienești împotriva celor ce se vor arăta ostili politicii lor. Ce izbitoare asemănare cu metodele de tristă faimă ale hitlerismului!

Aceste fapte nu denotă însă tărie. Dimpotrivă, ele arată că, deși se bucură de sprijinul moral și mai cu seamă material al concernelor și băncilor din Germania occidentală și din S.U.A., actualii cîrmuitori de la Bonn se simt ca pe o corabie căreia o puternică forță i-a zdrobit catargul și cîrma. Și această puternică forță este voința poporului german și opinia publică internațională.

I. CIOARĂ

1937? Nu: 1937! Meyer, fost general SS de tancuri, dă autografe pe cartea sa de amintiri din război, „Grenadieri" — în cadrul întrunirii S S-iste desfășurate recent la Kelburg (regiunea Unterfranken - Bavaria) în prezența a 10.000 de foști membri ai diviziilor de elită hitleriste. →

Ce poate să iasă din această încrucișare? — *se întreabă o horticultoare cu prilejul „Sărbătorii trandafirilor" la Steinfurt (Hessen). Răspunsul: cine seamănă vînt culege furtună.*

Ce fericire să fii al 100.000-lea soldat al armatei federale germane! Într-un asemenea caz primești personal, din mîna d-lui inspector-general Heusinger, o fotografie a d-lui ministru Strauss, plus dedicația acestuia pe cele patru volume cuprinzînd capodopera „Marii germani!"

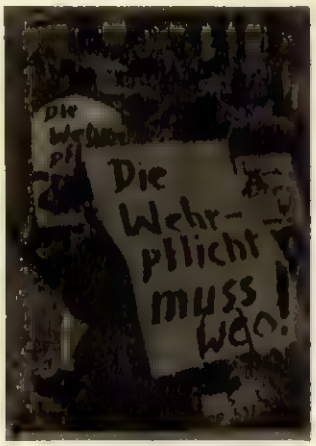

O moto-paradă a tinerilor din Stuttgart care manifestează împotriva obligativității serviciului militar „Vrem să trăim!" „Gîndiți-vă la Hiroșima!" „Deveniți activi, înainte de a deveni radioactivi!".

„Preţuri în creştere, chirii ridicate, cărţi scumpe, tarife mărite"... „Şi studenţii trebuie să trăiască. Ei nu pot numai să spere"... „Miliarde pentru armata federală. Ce rămîne pentru noi?" *Iată lozinci ale unei manifestaţii a studenţilor din Berlinul occidental. Lozinci care nu servesc prea bine campania electorală a guvernului Adenauer...*

← *Poliţaii vestgermani nu-i pot împiedica pe manifestanţi să-şi strige revendicările:* **„Împotriva pregătirii războiului, pentru o Germanie unită, paşnică şi democratică!"**

Sub escortă poliţienească, ministrul poştelor de la Bonn părăseşte locul unei întruniri. Deşi huiduit, el zîmbeşte, ca jucătorul care vrea să demonstreze că e fericit, deşi a pierdut partida... ↓

Escală în port

— reportaj —
de F. URSEANU
Fotografii de A. LOVINESCU

Vasul sovietic „Tula" a acostat. Peste scurt timp baloturile cu bumbac din Gruzia vor fi descărcate.

Cum ar ajunge întreagă această ladă cu geamuri dacă Ion Tudoran n-ar cunoaşte arta de a face noduri?

Un scurt prolog. Mai exact: o discuţie purtată pe cheiurile portului Constanţa cu tovarăşul meu de hoinăreală — fotoreporterul.

— Să lucrăm în „sincron" — propune el.

— În sincron?!

— Desigur, sincronizat! Eu voi înregistra pe peliculă şi dumneata vei explica în scris!

— Nu înţeleg — îi răspund. Metoda-i veche, se practică de multă vreme: unul fotografiază, altul scrie. Din acest cuplaj — glumesc — răsare un material hibridizat: fotoreportajul.

— N-am fost înţeles bine! — se apără fotoreporterul inovator. Doresc şi ceva nou... Sub impresia zdrobitoare a mecanizării portului, pe care trebuie s-o reflectăm sincronizat, şi în scris, şi în imagine fotografică, aş dori să redăm şi ceva din trecut — din vremea cînd aici în port lucrurile stăteau alt fel.

L-am priceput: fotografia nu poate să reînvie tabloul exact al trecutului şi fotograful face apel la slovă. Cum s-ar zice, să povestim ceea ce nu mai poate înregistra obiectivul aparatului.

Fiindcă-i un obicei prost să începi cu ce a fost, să începem cu ce este... Dar cu ce să începem? Sînt doar atîtea lucruri noi şi interesante.

★

Iniţiativa o are tot fotoreporterul...

Cutiuţa sa magică îşi îndreaptă ochiul de cristal spre un colţ foarte animat. Sîntem oare la Marsilia, la Odesa, sau în care alt port mare din lume? Nu! Chiar în Constanţa de azi, în portul ei, perfect utilat... Totu-i mecanizat aici: de la zecile de autocare ce înlocuiesc efortul a sute de oameni, pînă la uriaşele macarale.

Numai cu 13 ani în urmă, pe aceste cheiuri, muncitorii docheri îşi zdrobeau spinările sub greutatea sacilor sau a baloturilor. Cîştigul? Cîştigul mergea în buzunarul vătafilor.

Ion Tudoran, un tînăr docher, n-a cunoscut acele vremuri. A început să muncească în port în cu totul alte condiţii. Nici nu ştie ce înseamnă a-ţi pune spinarea la bătaie. Cum ar ajunge întreagă, pe vapor, această ladă cu geamuri dacă Tudoran n-ar fi un docher modern! El s-a specializat în aceşti ani în munca portuară şi, în acelaşi timp, a învăţat şi „arta" de a face noduri. Să ştii să faci noduri bune e într-adevăr un lucru foarte important. Altfel nu s-ar putea ca ladă după ladă să treacă „sănătoase" de pe chei, pe vasul romînesc „Plehanov", care în aceeaşi zi va pleca în Turcia cu o mie de tone de geamuri romîneşti.

„O mie de tone? A fost vreun nou cutremur în Anatolia?" — se poate întreba un cititor curios. Nu! Exportăm pur şi simplu geamuri.

...Și fiindcă sîntem în apropiere de vaporul „Adria" sub pavilionul R.F. Germane, pe filmul din aparat s-a înregistrat o nouă imagine: ne-a sosit un nou transport de săpun din China. Cînd vor apare aceste rînduri îl veți găsi în magazine. Cu același vas ne-a sosit și zahăr, tot din China. Într-un port nimic nu surprinde. Vin și pleacă mărfuri la care nici nu te aștepți. Jur că în urmă cu numai cincisprezece ani nu ne-am fi gîndit să vedem un hectar de teren din port ocupat de utilaj agricol adus aici pentru export. Mii de grape vor face în curînd o călătorie pînă în Vietnam. Pentru drumul acesta lung este așteptat un vapor cehoslovac: cargobotul „Lidice". Pentru că vorbim de porturi și vapoare, poate v-ar interesa o scurtă precizare: Cehoslovacia, care n-are nici un fel de ieșire la mare, posedă, înafară de „Lidice", încă două mari vase maritime care străbat oceanele: „Iulius Fucik" și „Republica".

...Retina a mai prins o imagine: acostează la chei bătrînul caiac sirian „Raida". A intrat în port cu velele umflate de vînt, ca pe

Giovana face o vizită la Clubul Internațional al Marinarilor.

vremea fenicienilor, și va încărca cherestea pentru un port din Asia Mică. Ca să satisfac dorința tovarășului meu și poate a cititorilor, evoc o amintire. Cheiul unde se află acum caiacul sirian, ani de zile înainte de ultimul război, era locul de acostare a „faimosului „King Lear", vasul de salvare, sub pavilion englez, care avea în concesiune gratuită tot perimetrul Mării Negre. Pe pavilionul său, însă, fluturau patru cuvinte: „Nu plătești, nu salvez". Puteai să te scufunzi la doi pași de el. Dacă nu aveai încheiat contract, nu ți se arunca nici măcar un colac de salvare.

„Marisco", sub pavilion panamez, încarcă cherestea pentru Orient.

...Avem o zi bogată: un alt vas acostează. De data aceasta e un vapor sub pavilionul statului Costa Rica. Pe lîngă o bogată încărcătură de bumbac și ulei din Egipt, „Ares" aduce și un oaspe. Este chiar soția comandantului: Paraschiva Vernandakis. N-ar fi fost un eveniment atît de important, dacă Paraschiva, așa cum o arată și numele, n-ar fi romîncă și, mai ales, dacă, după o absență de 20 de ani din țară, n-ar vorbi cu cei din port tot atît de bine românește ca în ziua cînd a plecat spre alte meleaguri.

... E o arșiță teribilă. Nici Abdul Kerim Murat, care, deh, e născut la tropice, nu rezistă. Iată-l, s-a băgat la umbră, pe caiacul său, și-și bea liniștit cafeaua. Numai prietenul și colegul meu, fotoreporterul, e neobosit. N-a terminat bine s-o fotografieze pe soția, romîncă, a comandantului grec de pe vasul costarican sosit din Egipt, cînd iată, apare ceva nou de prins pe peliculă. În port intră un vapor uriaș! Calm, fără pripeală, „Tula", vas sovietic, acostează. Pilotul l-a lipit de chei ca pe o trăsură trasă la scară. S-au schimbat saluturi, strîngeri de mînă, documente, după care a început operația de descărcare: 6.700 de baloturi de bumbac din Gruzia au trecut de pe vas direct în magaziile portului. Doi oameni și o uriașă macara au efectuat în 24 ore această operație. Manual, ar fi trebuit o săptămînă.

...Se spune că portul Constanța este unul din plămînii țării. Dacă metafora corespunde, se poate afirma că azi avem plămîni sănătoși. Aerul proaspăt din anii postbelici a măturat și cheiurile portului. A fost trecută peste dig o hidoasă faună: contrabandiști, escroci, exploatatori, proxeneți, traficanți de tot felul, femei de moravuri ușoare. Obiectivul fotoreporterului de azi nu-i mai poate surprinde mișunînd ca termitele în jurul vapoarelor sau acostînd marinarii străini. Au dispărut de mult, ca și cum i-ar fi înghițit marea. Își amintesc de ei doar cei înșelați și exploatați, sau vreun romantic întîrziat, venit aici la o întîlnire himerică cu pirați imaginari, cu tot atît de imaginari contrabandiști de haș sau traficanți de opium.

În schimb, aparatul fotografic a surprins un lucru mult mai interesant: Biblioteca Clubului Internațional al Marinarilor. La club vin să se întîlnească sau să caute cărți, navigatori din cele mai diferite țări. Ei găsesc aici aproape tot ce doresc, dar în special ospitalitatea și prietenia marinarilor romîni. Drumurile lor nu mai duc azi spre tavernele de altădată.

Iată-l pe Andonis Vernandakis, comandantul vasului costarican „Ares", primind de la bibliotecă ultimele cărți românești apărute în limbi străine: „Pagini din trecut" de Tudor Arghezi și „Teatru" de V. Alecsandri. A sosit aici și Giovana Giannattasio de pe vasul panamez „Marisco" — o fidelă abonată a bibliotecii.

Scurt interviu cu frumoasa italiancă de pe vaporul panamez:

— Ce veți alege azi din bibliotecă?

În loc de răspuns, o listă întreagă de titluri: „Nuvele" de Slavici, „Poezii" de Eminescu, „Țara de piatră" de Bogza, „Povestiri din Sevastopol" de L.Tolstoi, Caragiale ș.a. — toate în limbi străine.

Nu toți marinarii străini vin aci exclusiv pentru a citi. De aceea, la clubul marinarilor li se rezervă și alte surprize: seri de teatru, film, excursii, reuniuni colegiale și, din cînd în cînd, cîte un chef. Cum Murtfatlarul nu-i chiar departe de Constanța și fiindcă faima vinului de aici a trecut peste mări și țări, uneori oaspeții ajung și la această Mecca dobrogeană a lui Bachus...

★

N-am avut norocul să dăm chiar peste o zi „plină", cum spun cei de pe aci, în care poți lua adevăratul puls al portului. Zi în care uriașele elevatoare, autocarele și docherii nu prididesc, cînd, privind de sus, din oraș, simți frămîntarea acestui plămîn al țării, prin care vin și pleacă bogățiile lumii. Atunci simți și vezi cum a crescut, o dată cu țara, și primul nostru port maritim.

După 20 de ani, Paraschiva Vernandakis calcă din nou pe pămînt românesc.

Vasul românesc „Plehanov" se pregătește de plecare în apele Orientului Apropiat. Acostat la radă, cargobotul este încărcat cu produse pentru export ale industriei noastre.

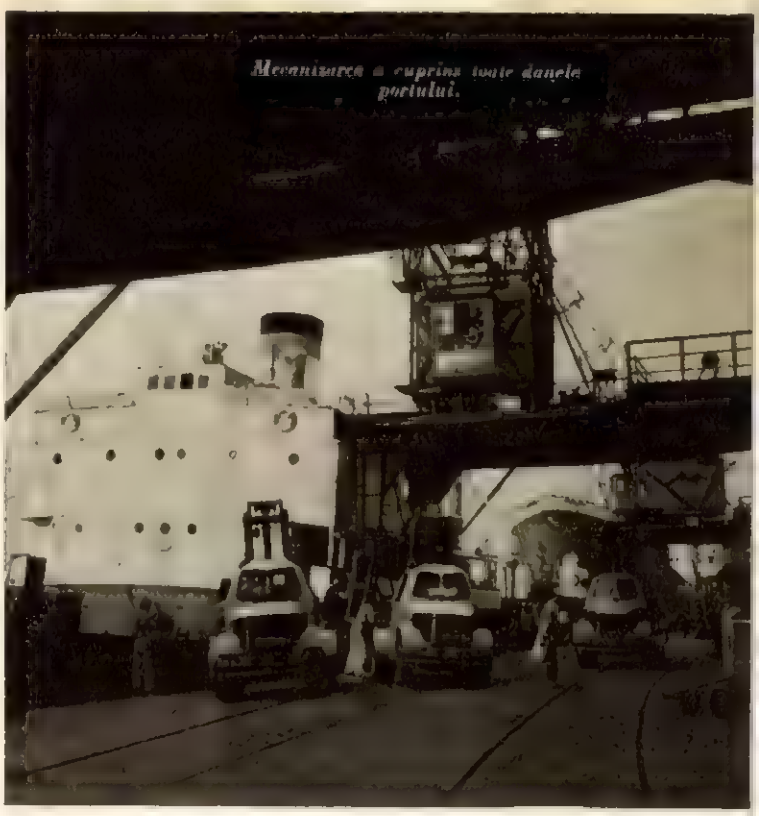

Mecanizarea a cuprins toate dane le portului.

Delișorul și-a primit cu drag celebrii oaspeți.

Viorile nu se ODIHNESC

— fotoreportaj —

de Sanda FAUR și Liana GRIL

Fotoreportajul de față a fost făcut cu timiditate: plină și reporterii înțeleg sfîntul consemn al respectării vacanțelor! Așa că autorul acestor rînduri, pornit să afle cum își petrec vara la Sinaia distinșii noștri oaspeți — David Oistrah cu soția și fiul lor, Igor Oistrah — a renunțat cu resemnare la interviu sau la orice altă interpelare jurnalistică. Nu însă și la diminețile petrecute discret sub ferestrele Foișorului, din care se revărsau, ore întregi, răscolitoarele sonorități ale muzicii lui Bach (tatăl și fiul repetau împreună dublul concert de vioară), a lui Mozart sau Stravinski. A fost prima și cea mai puternică impresie: viorile nu au avut nici o zi de vacanță. David Oistrah pregătea concertele pentru China — Igor, cele pentru Moscova. Iar grija de dascăl pentru Ion Voicu nu a fost nici aici uitată: lunea era ziua în care Voicu se prezenta la „ascultat", iar tracul lui, vă asigur, avea tensiunea emoțiilor dinaintea marilor concerte.

Indiscret — deși fără a-și mărturisi prezența — reporterul a reușit să afle preferințele de lectură ale lui Igor, răsfoind un Goethe uitat într-o dimineață pe o bancă, să cunoască locurile de plimbare îndrăgite de Tamara Ivanovna (a cărei modestie autentică este de-a dreptul stînjenitoare pentru un ziarist), să afle de la Florică, șoferul, că maestrul are o singură solicitare permanentă și categorică, și anume aceea de a-i aduce zilnic de la gară „Pravda". (De altfel, tov. Florică are o adevărată pasiune pentru maestru din ziua în care, fiind într-o excursie, David Oistrah nu a acceptat să se așeze la masă fără el!) Dar dacă reporterul își putea permite să afle indirect mici preferințe sau tabieturi zilnice ale artiștilor (să spunem, spre pildă, mica pasiune a maestrului pentru „peperne" verde, sau cea a lui Igor de a face mimă împreună cu Voicu, exact în orele de studiu de seară), fotoreporterul trebuia, volens-nolens, să-și afirme prezența materială.

Imaginați-vă, însă, că exact atunci cînd timiditatea a fost înfrîntă, familia Oistrah, convinsă să accepte o plimbare fotografiată și imaginile dorite prinse pe peliculă, exact atunci, spuneam, aparatul s-a stricat și, firește, filmul din el așijderea. Atunci l-am cunoscut și noi nemijlocit pe David Oistrah, omul de o simplitate fermecătoare, prietenos, apropiat și modest cum numai marii oameni pot fi: mișcat de desperarea noastră, ne-a pus deîndată propriul său aparat la dispoziție, explicîndu-i timp de un sfert de ceas fotoreporterului sistemul de funcționare și oferindu-se apoi să pozeze din nou, ba chiar să repete întocmai imaginile care ni s-au părut mai reușite. Și toate acestea, deși știam cu precizie că și-a dorit un concediu netulburat de gazetari!

Fotoreportajul pe care vi-l oferim în aceste pagini e, deci, făcut cu ajutorul direct — și atît de prețios — al maestrului Oistrah, al lui Igor (care, cu tinerească spontaneitate, ne-a ajutat să fixăm prizele și să ținem lămpile) și al soților Voicu, împreună cu care familia Oistrah și-a petrecut întreaga vacanță la Foișor. În felul acesta „Flacăra" a reușit să prezinte celor ce, la radio sau chiar în sala Ateneului nostru, au fost vrăjiți de neasemuita artă a lui David și Igor Oistrah, cîteva imagini estivale din zilele petrecute de ei la Sinaia.

David Oistrah, în fața Foișorului, de vorbă cu George Georgescu și Ion Voicu.

„Zîmbiți, vă rog!" Un mic suvenir fotografic, pe care familia Voicu îl va oferi familiei Oistrah.

Stradivarius-ul lui Volcu trezește — pare-se — viul interes al lui David și Igor Oistrah.

Preferința maestrului pentru pepene verde nu se dezmint. Iată-l, împreună cu Igor Oistrah și Madeleine Volcu, atacînd un harbuz de toată frumusețea.

Victor Kernbach:

Dintr-o călătorie în R.S.S. Georgiană

Schiță de baladă

S-au clădit cetăți pe creste,
Pe meleagurile-aceste,
Toate zvelte, toate sus,
Parcă fără de apus.

Djvari, Gori, Ananuri,
Stavili prăzilor sau urii,
Au ascuns și au păstrat
Trupul visului curat.

Cîte veacuri sau milenii
Prin văpăile gheenii
Au răsbit cetăți și gînd
Hani și hoarde alungînd?

În bătăi de vînt și stele,
De pe piscurile-acele
Au privit în zări adînci
Oameni vii, sau munți și stînci?

Piscuri, piscuri cartaline
De-amintiri de piatră pline,
Știți voi pentru care ins
Ați răzbit și ați învins?

L-am zărit ca-ntr-o cetate
Atîrnată peste sate,
La Rustavi: era sus
Omul fără de apus.

Cărți, culori sau pietre... Iată
Viața Georgiei cîntată,
Cu jeratic sub manta,
De-Arsakidze sau Șota.

Tetrastihuri, stîlpi și turle,
Fresce, săbii iuți și surle,
Unde-n Mkvari, munți în lanț,
Ageri ochi și glas și danț —

Au păstrat această țară
Pentru noua primăvară,
Pentru nou tărîm de vieți
Cu albastre dimineți.

Stau și-acum cetăți pe creste,
Pe meleagurile-aceste,
Toate zvelte, toate sus,
Parcă fără de apus.

Tbilisi

Iată, iată plaiul dintre munți!
Kura, vastă pasăre măiastră,
Două aripi roșii desfăcînd,
Fîlfîie, cînd albă, cînd albastră.

Aerul, ca munții, nemișcat
Rîde sub aripile ei roșii
Și-ncrustați în veșnicul azur,
Flutură sub aripi chiparoșii.

Din penet de case, și nervuri
Lungi și largi de albe bulevarde,
Aripile plaiului îl cuprind
Parcă-n două roșii mari stindarde.

Trece-un nor, sub soare, peste plai.
Însă numai umbra-i văd cum trece.
Poate nici nu-i nor, ci peste-oraș
Tariel iubita și-o petrece.

... Pasărea plutește. Aripi mari
Îi călăuzesc spre zare zborul.
Sus în parc, de unde am privit,
Numai doi mai sîntem: eu și norul.

Să cobor în vale mai curînd!...
O, nu-s aripi astea: e Tbilisi:
De pe Mkvari, iată, m-a primit,
Cu ale sale brațe larg deschise.

Cade seara. Merg pe străzi încet,
Cu arșița încă-n bronzul pielii,
Într-o piață-n flăcări de amurg,
M-a oprit c-un zîmbet Rustaveli.

Igor Oistrah cu micuța sa prietenă, Raluca Volcu (pe care o numește „logodnica" lui).

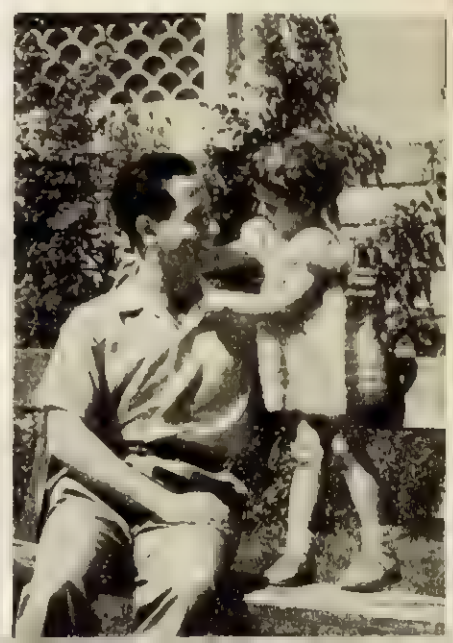

MISIUNE de LUPTĂ

Înaintea zborului, comandantul Liviu Nicolaie dă ultimele explicații echipajului.

Norii au coborît pînă aproape de pămînt. Undeva, în sud-est, sclipesc fulgere.

La punctul de comandă al aerodromului toți stau, cum se spune în limbaj aviatoricesc, pe recepție. Nu se aude nici un cuvînt. Dacă obrajii acestor militari cu epoleți albaștri n-ar fi acoperiți de o omenească năduşeală, s-ar putea crede că sînt turnați în bronz.

În încăperea alăturată, cu geamuri enorme, radiotelegrafiștii așternеobosiți pe hîrtie noi și noi coloane de cifre. Comunicările primite lasă să se înțeleagă că momentul hotărîtor se apropie. Radiștii transmit primele elemente, ceea ce pune în mișcare întreg complexul punctului de comandă.

Atmosfera s-a schimbat. Comandantul se plimbă, preocupat, de la fereastră la planșetă. Nu-i timp de pierdut. „Inamicul" a pătruns în spațiul nostru aerian. Trebuie să fie interceptat. Acest lucru nu-i de loc ușor, pe o vreme atît de neprielnică. Cui să i se încredințeze misiunea? Comandantul stabilește:

— Pilotul clasa I, Bodiș Adalbert.

Cîteva minute mai tîrziu, pe pistă, un avion argintiu cu aripile însăgetate derapa cu o viteză uluitoare spre decolare. Minunata mașină își ridică cutezătoare botul și dispare cît ai clipi în franjurile zdrențuite ale norilor. Zgomotul ce abia a ajuns la urechile noastre ne îndeamnă să mai privim acolo, sus, unde dispăruse și avionul, și pilotul. Liniștea se așterne iar. Norii cerniți își continuă pelerinajul spre apus.

În punctul de comandă, însă, a început o febrilă activitate. Sergentul Geană întoarce creionul colorat și trasează cu roșu primele segmente de cerc. Apoi, cu aceeași pricepere și îndemînare, continuă cu albastru. Pe măsură ce pe planșetă linia roșie se apropie de cea albastră, iar în aer, vînătorul, de „inamic", încordarea celor din punctul de comandă crește mereu. „Va intercepta oare, pe asemenea vreme, pilotul Bodiș?" În clipele acelea de mare tensiune, vînătorul atingea înălțimea de 8.000 metri. Avionul cu reacție pătrunsese în împărăția marilor înălțimi. De aici, ochiul pilotului poate cuprinde depărtări nebănuit de mari.

Un mesaj îl prevestește că „inamicul" e undeva, în dreapta sa. Săgeata argintie se înscrie în viraj. În cabina de comandă se încearcă să se ia din nou legătura cu vînătorul, se constată însă că „inamicul", simțind apropierea vînătorului, a dat drumul instalației de bruiaj activ și astfel legătura a devenit imposibilă. De acum, cei de jos nu-l mai pot ajuta. Urmează să se descurce singur.

„Tehnicul" avionului ajută pilotului să-și ia parașuta.

Stația de conducere a zborului semnalează: 6... 7... 0 răspunde!

...Un avion argintiu cu aripile însăgetate decolează cu o viteză uluitoare...

Pilotul sezisează imediat situația grea în care se află. El judecă și acționează rapid. Cei din „punct" sînt bucuroși, văzînd că linia roșie (vînătorul) se apropie de cea albastră, „inamicul". Cîteva minute mai tîrziu, folosind cu pricepere mijloacele tehnice de la bord, Bodiș redescoperă ținta și o atacă fără ezitare.

Telefonul din punctul de comandă sună pentru a nu știu cîta oară în după amiaza-aceasta. În timp ce comandantul ridică receptorul, discuțiile se sting și preocupările intră în făgașul obișnuit.

— Navigator! Încearcă de la legătura cu vînătorul. În spațiul aerian a apărut o nouă țintă.

— 6... 7... 0..., 6... 7... 0... Sînt 43. Răspunde dacă mă auzi.

Navigatorul abia a dat drumul butonului de emisie și șuieratul enervant al bruiajului ricoșează iar în timpanele celor din punct. În acest timp pilotul zboară fără o direcție precisă. Neputînd comunica cu pămîntul, vînătorul se îndepărtează mereu de „inamic".

După multe încercări, pilotul restabilește legătura cu cei de pe pămînt. Aflînd despre noua misiune, Bodiș manevrează prompt, se apleacă înainte atît cît îi permit legăturile și mărește viteza. Mesajele se succed unele după altele și vînătorul se apropie de noul „inamic".

Curînd bruiajul apare iar, mai puternic ca înainte. „Trebuie să fie pe aproape", își zice Bodiș privind îngrijorat. Deodată, pe lîngă

cabină trec fulgerător niște fluturi argintii giganți. Vînătorul își dă seama că „inamicul", pentru a-și deruta urmăritorul, aruncă foițe de staniol.

Încîrjit, Bodiș scrutează cerul. Nimic; numai cer, nori și iar nori. Trage ușor de manșă și avionul ia înălțime.

Șansele de izbîndă sînt puține. Totuși, pilotul nu abandonează căutarea.

Soarele, un glob de lavă de proporții neobișnuit de mari, dispare treptat după vălul cernit al unei stînci de abur. Pilotul e frînt de oboseală. Ochii i se congestionează, iar plămînii absorb tot mai avid oxigenul din butelie. Căutarea continuă. Deodată i se pare că în dreapta lui a licărit ceva metalic. Virează și privește în interiorul cercului. Nu se înșelase. Avionul „inamic", asemenea unui delfin, dispărea și apărea deasupra norilor.

Încercatul zburător manevrează cu dibăcie și, fără să-și ia ochii de la „inamic", pornește la atac. „Inamicul" caută scăpare în nori, dar nu mai apucă să se cufunde în ei. Prinzîndu-l în colimator, Bodiș apasă cu sete pe contactul armamentului.

În această clipă cei din punct trăiesc din plin bucuria victoriei înregistrate pentru a doua oară în acea misiune de pilot de tovarășul lor, în care și-au pus speranțele și pe care l-au însoțit cu emoție de la decolare.

Comandantul vru să-l felicite, dar legătura radio încă nu era restabilită. Bucuria lui se transformă curînd în îngrijorare. El își dădu seama că pilotul e departe de „casă" și combustibilul e pe sfîrșite.

Spre surprinderea tuturor, fără ca cineva să-l ajute, pilotul Bodiș se înapoiază. Se scurg minute grele și legătura radio cu cel din aer nu e restabilită încă.

Navigatorul, din minut în minut, îl cheamă:

— 6... 7... 0..., 6... 7... 0... Răspunde dacă mă auzi!...

Cînd mai rămăseseră doar cîteva minute pînă la aerodrom, pilotul auzi chemarea. Zîmbi liniștit și împinse ușor o manșă. Avionul, obosit parcă, se cufundă în învălmășeala tulbure și neprietenoasă a norilor.

Pe cupola cabinei se prelinge o picătură de apă. Plouă.

Zarea se albăstrește de amurgul ce coboară repede. La geamul punctului, comandantul și locțiitorul politic așteaptă tăcuți apariția avionului.

Cînd, sus, în vîrful castelului de apă, a licărit lumina unui beculeț, împrejurimile aerodromului au început să vibreze. Avionul argintiu, cu aripile însăgetate, condus de pilotul de clasa I Bodiș Adalbert, venea la aterizare.

Lt. major I. CHERECHEȘ

Fotografii de Teodor MACARSCHI și A. MIHAILOPOL

Geambaşi americani, gloabe „selecţionate" şi o libertate deschiată

În cadrul conferinţei anuale a celor 48 de guvernatori ai celor 48 de State Unite ale Americii, preşedintele Eisenhower şi-a exprimat speranţa că R. D. Germană, Polonia, Ungaria şi Iugoslavia „îşi vor recăpăta libertatea".

Alarmaţi de această veste transmisă de *Associated Press*, toţi Vişoienii, Creţenii, Caranfilii, toţi ex-bancherii şi ex-moşierii, gloabe dunărene „selecţionate", s-au întrebat:

— Cum?... Pe noi ne-a uitat?... Nu mai vrea Eisenhower să ne elibereze?... Nu se poate! Trebuie să fie la mijloc o neînţelegere, o involuntară omisiune.

Spaima personajelor mai sus-citate nu-i justificată. Există doară atîtea dovezi vizibile şi palpabile de grija şi marea dragoste pe care preşedintele S. U. A. o poartă şi Rominiei vişoienisto-creţeniste; ba o poartă şi mîna lui dreaptă, John Foster Dulles, şi consilierul genial în organizarea de comploturi, crime şi asasinate, fratele Allen Dulles.

Au fost doară paraşutaţi şi pe meleagurile româneşti, din avioane americane, spioni şi sabotori înzestraţi cu arme, cifruri şi otravă.

Nu ne-au ocolit nici faimoasele baloane pline cu literatură americană de propagandă contrarevoluţionară şi cu speranţele prezidentului şi ale fraţilor Dulles că „comicsurile" lor politice picate din balon ne vor converti instantaneu la democraţia şi libertatea „made în SUA". Şi ne aducea doară şi nouă vîntul, pe undele radiofonice, emisiunile „Vocii Americii" şi ale „Europei Libere" — la microfoanele cărora latră în vînt „selecţionaţii". Iar la congresele internaţionale şi supranaţionale ale „Micii Europe", n-au cuvîntat şi „mari" r-r-r-omîni transfugi, plătiţi în dolari şi lire sterline pentru a pîngări tot ce e mai curat şi mai strălucit în ţara care i-a izgonit cu scîrbă, pe vecii vecilor?

La Londra, de pildă, ce şiroaie de lacrimi a vărsat marele r-r-r-omîn, ex-mare industriaş, Georges Popesco-Botoşani (notaţi: cu *s* nu cu *ş*) asupra „suferinţelor poporului romîn", confundînd într-adins poporul cu liota de fabricanţi şi mari proprietari care suferă într-adevăr din pricină că uzinele şi moşiile nu mai sînt ale lor, ci ale „sărmanului" popor. Iar la Roma, înfiorătoare şi cutremurătoare a fost indignarea unui alt „mare" r-r-r-omîn, Virgil Veniamin, constatînd halul de decădere în care a ajuns cultura noastră de cînd...nu mai există analfabeţi în R. P. R. Ce înaltă datorie stă în faţa noastră?... s-a întrebat surescitat domnia sa, şi a exclamat: „Să apărăm valorile fundamentale ale civilizaţiei europene!!!"

— Curat fundamentale, coane Fănică! a exclamat şi Ghiţă Pristanda, care era — şi nu se putea să nu fie, cu steagurile furate de la primărie — printre figurile „mari europene"...

Ne-au fost, aşadar, hărăzite ţoate manifestaţiile de „caldă şi sinceră prietenie" destinate tuturor ţărilor de democraţie populară. Şi era firesc ca, deziluzia persoanelor sus-pomenite să fie cu atît mai crudă, crezînd că Romînia a fost uitată.

Dar n-a fost :..

O nouă veste, venită şi aceasta de dincolo de ocean, anume în paginile revistei *United States News and World Report* a fost un adevărat balsam pentru rana deschisă de ştirea agenţiei Associated Press.

Pasămite, supremele foruri din Wall-Street, înfuriate peste măsură de falimentul fraudulos al tuturor savantelor şi ingenioaselor combinaţii din creierul fratelui Allen, au ordonat înaltului for guvernamental din Washington să găsească de îndată „argumente" mai viguroase, cu care să convingă ţările din lagărul socialist că numai regimul capitalist le poate ferici. Drept care, Pentagonul a întocmit de urgenţă un plan de mobilizare şi încazarmare a spionilor, sabotorilor, trădătorilor şi „ideologilor" refugiaţi, adică a tuturor rebuturilor aruncate cu dezgust la gunoi, în răsărit, şi „selecţionate" cu plăcere în apus.

United States News and World Report dă şi unele amănunte asupra organizării noii armate. Ea va avea caracterul unei legiuni de felul trupelor de mercenari, care s-au distins prin măiestria cu care au executat masacrele, atrocităţile şi jafurile colonialiste în Iordania, Algeria şi Oman. La Frankfurt funcţionează centre de recrutare, la care comisii americane de verificare „cercetează cu toată atenţia trecutul fugarilor", iar cei ce dau dovezi de „aptitudini deosebite" sînt imediat expediaţi, pe calea aerului, în S. U. A. Preferaţi cu osebire sînt criminalii de drept comun.

La Fort Jackson s-au şi scos din magaziile cu surplusuri, uniforme americane noi-nouţe pentru legionarii care au lepădat cămăşile verzi şi pentru purtătorii sumanelor negre. Şi, cu arma pe umăr, la comanda sergenţilor instructori, mărşăluiesc echipele de trădători: *one-two... one-two...* Mînuirea armelor o cunosc de mult.

Se pune însă întrebarea: cine îi va comanda?

Gravă problemă ... Că doară în fruntea unei armate formate din atîţia specialişti în asasinate, care şi-au cîştigat o faimă pe deplin meritată prin bestialitatea cu care au chinuit şi căsăpit mii de copii şi bătrîni, femei şi bărbaţi dezarmaţi, nu poate sta decît un veteran al crimei, cu un trecut încărcat de asemenea strălucite acţiuni.

Primul indicat ar fi Horia Sima, pe care îl recomandă pentru înalta slujbă o sumă de titluri glorioase: a fost aghiotant şi subcomandant legionar; a fost, în 1940, un fel de ministru la Culte; a fost, spre sfîrşitul lui 1944, un fel de prim-ministru al unui aşa-zis guvern romîn la Viena, numit de şeful suprem al Gestapoului. La care titluri onorifice, dacă nu onorabile, se cuvin mai ales adăugate asasinate şi pogromuri care îl fac cu osebire apt pentru postul de comandant al legiunii străine americane.

Indicat ar mai fi, de-ar mai trăi, şi generalul Nicolae Rădescu, cel care a dat ordinul de a se trage cu mitralierele în sutele de mii de manifestanţi care cereau, la 24 februarie 1945, în centrul Capitalei, crearea unui guvern democrat.

Tradiţia ar cere, totuşi, ca funcţia aceasta să revină de drept divin pretendentului la tron. Vezi însă că nu mai există un singur pretendent, ci doi. Unul mai vechi, Mihai Hohenzollern, şi altul nou-nouţ, Mircea Carol Lambrino. Iar alegerea e cu atît mai grea, cu cît fiecare îşi are proptelele lui. Mihai I e recomandat de un magnat al petrolului, William Lear, care l-a luat ca impiegat, în vederea afacerilor de aranjat împreună după...reurcarea pe tron. Mircea Carol III e protejat de un magnat al finanţei, Woodland Kahler, al cărui ginere — precum e informat ziarul italian *Il Giorno* — a devenit sau va deveni.

O altă concurenţă s-a ivit pentru locul de „mare confesor" al legiunii cruciaţilor cu crucea încîrligată. Lupta se va da între prea cucernicii ucigaşi legionari Viorel Trifa — uns, nu se ştie de cine, „episcop de Chicago"—şi Teofil Ionescu — învestit, nu se ştie de ce, „episcop de Windsor" în Canada.

Aşa stînd lucrurile, e limpede că preşedintele Eisenhower n-a uitat de Romînia, de minunatele ei bogăţii, de milioanele de dolari pe care patronii din Wall-Street le pierd în fiecare zi din cauză că Vişoienii, Creţenii, Caranfilii şi Pamfilii şi ghiogarii verzi nu mai sînt stăpîni în Romînia, ci lachei la curţile din dos ale Pentagonului.

Gentlemenii de la Washington au uitat însă cîteva chestiuni cu mult mai importante: 1) că mersul înainte al istoriei nu-l poate nimeni abate; 2) că există un puternic lagăr socialist; 3) că poporul romîn nu e de loc dispus să renunţe la cuceririle sale şi la rolul său de stăpîn deplin în această ţară.

Şi-apoi, noi, romînii, ştim şi cîte parale fac „libertatea" şi „democraţia" cu care vor să ne binecuvînteze geambaşii americani şi gloabele lor „selecţionate".

Alexandru VISARION

— Cum, numai două crime ai la activul d-tale? Regret, mister, dar noi nu putem arunca dolarii fără garanţii serioase...

Desen de A. RIK

Dimos Rendis PORTRETE

„TIMIDUL"

Ca o păduche,
Sau un purice,
atît de mic,
Aproape
Un nimic,
Clipeşte repede din pleoape
Fără orgoliu
Ingropat în fotoliu,
În faţa superiorului său:
„Tov. Director... tov. Şef... tov. Adjunct..."
Sau
Pare un punct
Cam stins,
Pus într-adins
Ca să opreacă la mijloc o frază.
Asta-i în prima fază.
În a doua,
Îşi ia o înfăţişare nouă:
Abia părăsind biroul,
Se umflă ca cimpoiul,
Zbiară,
Ca o fiară,
La subalternii săi,
Şi dă-i, şi dă-i:
„Nu! — „Eu!" „Ieşi!"
Şi are astfel de ieşiri,
De te miri
Cum această păduche
sau purice mic,
Aproape un nimic
Şi în fond, şi în faţadă,
A devenit o pasăre de pradă.

DĂ-DIN-COATE

În viaţă,
ca şi în tramvai,
dă din coate
şi vai,
de-i stai în cale
cu pasu-ţi agale.
Nu-ntreabă:
„E vre-un loc?
Se poate?"
Ci: „la o parte!"
Şi dă din coate.
Întreaga lui putere,
şi avere,
şi existenţă
e concentrată
în acest unghi de oase
(ciudat călcîi al lui Achille!)
În aparenţă
neprimejdioase,
umile
şi caste,
dar tare le simţi vîrful în coaste
cînd vrea ca să cîştige un handicap.
El n-are degete,
nici dinţi,
nici cap.
Şi, totuşi,
poate
să muşte,
să gîndească,
şi s-arate,
poate:
dînd
din coate.

În româneşte de **Viorica RAVANI**

Sub cerul BALCANILOR

Pînă acum cîțiva ani cunoscută doar ca exportatoare de ulei de trandafir, tutun și alte produse agricole — Bulgaria a ajuns astăzi exportatoare de produse industriale, chiar și de mașini și utilaje. Iată, în fotografie, un aspect din portul Varna: se încarcă pentru export buturi produse de industria socialistă bulgară.

Forța apelor în slujba omului, în slujba socialismului (Aspect de la construcția hidrocentralei „Studenkaver" din Rodopi).

4) Constituția R.P. Bulgare consfințește dreptul la odihnă al celor ce muncesc. Ea garantează acest drept, punînd la dispoziția oamenilor muncii case de odihnă și sanatorii înzestrate cu tot confortul. Iată, în fotografie, un aspect din casa de odihnă a minerilor, situată în stațiunea balneară Kiustendil de pe valea rîului Struma.

1) Un nou cartier de locuințe muncitorești, în localitatea Rudozem.

2) Pentru a-și înălța uzinele și barajele, S.M.T. urile și toate edificiile socialiste, Bulgaria popu- lară are nevoie de ciment. Printre numeroasele uzine noi, producătoare de ciment este și cea din fotografia noastră, care se ridică lîngă satul Devnia, din raionul Varna.

3) Grădinăritul, care a dus departe peste hota- rîne faima țăranilor bulgari, se practică acum cu mijloacele cele mai moderne, în unitățile socia- liste ale agriculturii.

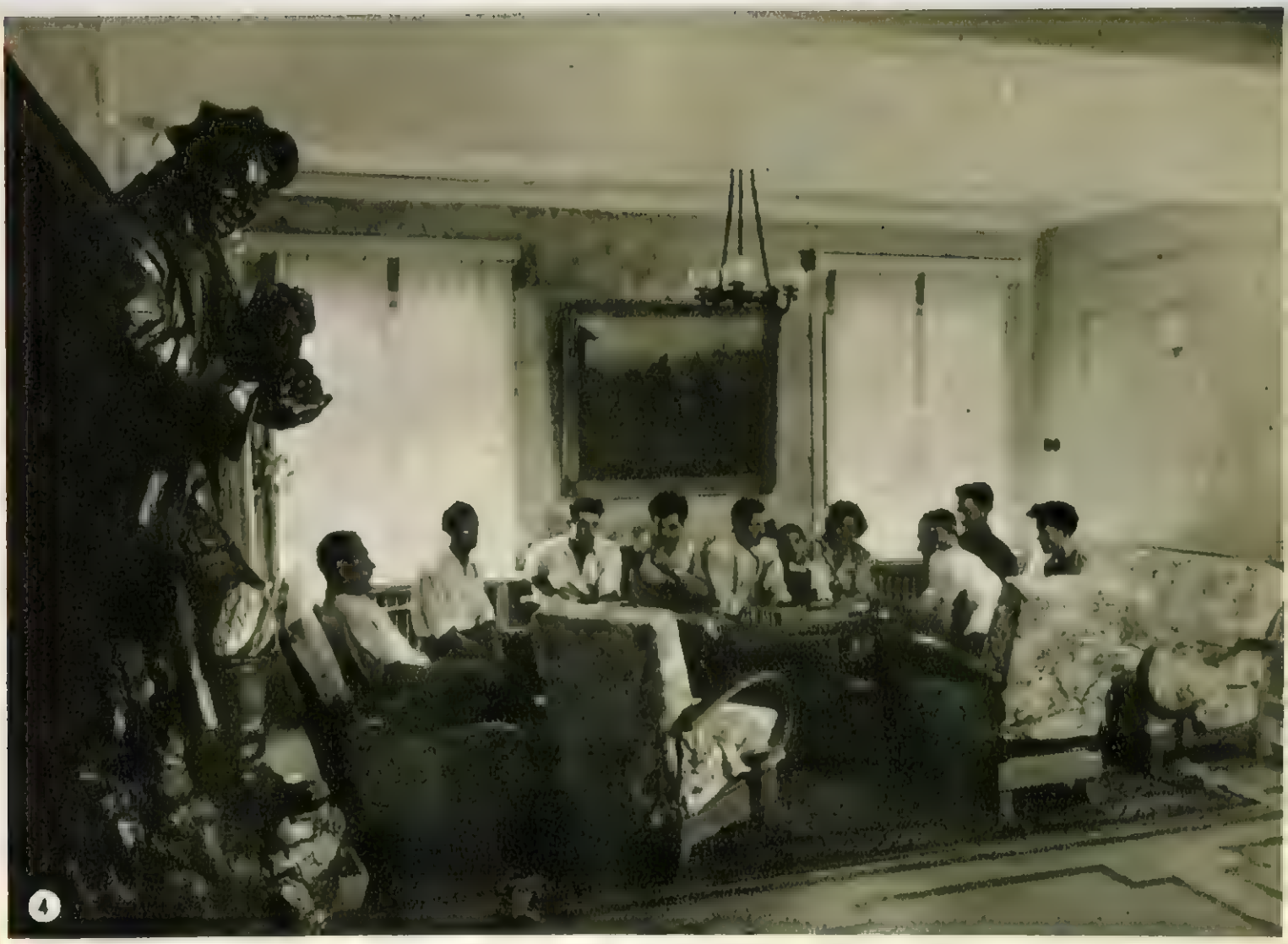

Nina Cassian: Însemnări din Bulgaria

[illegible]

După scrisoarea lui Nicola ŞOPOV, muncitor

Draga mea soție,
se pare că nu mai am mult de trăit.
Vorbele astea, „moarte", „vecie",
îmi sînt încă-atît de străine.
Dar nu mă gîndesc la ele
ci la copii și la tine.
Vă văd pretutindeni pe voi.
Așa vă vedeam pe cîmp, în pădurile fumurii,
și-n popor vă vedeam tot pe voi
și vă văd și azi, zugrăviți pe pereții goi
ai celulei, în care mîine nu voi mai fi.
Ce să vă spun? Iertați mă pentru toate,
pentru clipele de neliniște
și pentru cele de singurătate
pe care vi le-am pricinuit...
Altfel nu se putea. Trebuia, negreșit,
să plec de la voi, pentru voi,
să plec de lîngă tine, pentru tine.
Așa...
Sărută-i pe copii...
Rămîi cu bine.

*) Din ciclul „Scrisori de condamnați la moarte" din rezistența antifascistă bulgară.

[illegible]

Pe iarbă – o prelată; iar pe prelată, noi.
Pescarii și poetul beau astăzi împreună.
Sclipește Ropotamo. Amiaza e în toi.
Rachiu-i foarte tare. Și pîinea i foarte bună.
Mușcăm din roșii. Zeama ne curge pe bărbii.
Hamsiile, ca niște bricege albăstrii,
Stau lîngă brînza albă; iar pofta ne-o ascute
Măslina lunecoasă, sticloasa ceapă iute.

Cînd nu-i pahar, rachiul se bea și cu clondirul.
Din gură-n gură trece cu aburu i de foc.
Se spun povești, se cîntă, și se mai pierde șirul...
Răsună cinci: „na zdrave!" și-un singur: „hai noroc!"

Poetu-ar vrea să doarmă, dar s-a făcut tîrziu.
Ne-așteaptă-un drum pe mare, de-un ceas, pînă acasă.
Și marea ne trezește cu-n altfel de rachiu,
Cu o furtună verde... Și-i vînt!... Și nu ne pasă!...

[illegible] de tir

Un urs, un iepure și nuci, grămadă.
Iar dacă nimerești, ce de minuni!
Ursul va bate-n tobă și nuca o să cadă
Și iepurele o ia la fugă, oameni buni!

Dentistul de carton scoate-o măsea albastră.
Un clown e desperat fără motiv.
— Țintește bine partizanca noastră!

... Și am fost atît de mîndră de titlul apocrif.

ELIN PELIN

PE LUMEA CEALALTĂ

Ilustrație de N. HILOHI

Elin Pelin (1878—1949). Elin Pelin este un clasic al literaturii bulgare, unul dintre marii maeștri ai povestirii. Operele sale oglindesc societatea epocii sale, Bulgaria de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și pînă în al patrulea deceniu al secolului nostru.

Fostul învățător din satul Ballovo a scris ani de-a rîndul despre oameni simpli, pe care i-a iubit cu căldură, și despre asupritorii acestora, pe care i-a urît cu patimă. Idealul de libertate către care a năzuit s-a împlinit abia către sfîrșitul vieții sale. Elin Pelin a avut fericirea să mai vadă cu ochii pe eroii săi dragi, scăpați de împilare și asuprire, stăpîni pe viața și pe soarta lor, în Bulgaria nouă.

Cînd începu să umble prin sat zvonul că moș Matei ar fi murit, nimănui nu-i veni să creadă, pentru că moșneagului îi cam plăcea să se țină de pozne și pentru că așa ceva nu mai păți-se niciodată. Dar cînd baba Iova le povesti cum își dăduse sfîrșitul, toată lumea se convinse că de astă dată moșul nu le mai jucase un rerghi. Sosise omul acasă de la lemne, descărcase măgărița, o legase, îi dăduse fîn și abia apucase să intre în casă și să se așeze lîngă foc, aprinzîndu-și luleaua, cînd se pomenise deodată că-l taie ceva peste mijloc, se întinsese, oftase adînc și...

Se adunaseră vecinii și venise și baba Iova, căci omul, biet, era singur pe lume. Numai el și cu măgărița lui, blîndă, sură ca un hulub, cuminte și supusă ca o călugăriță. Venise baba Iova — dar la ce bun? Cum să oprești sufletul cînd el vrea să plece? „I-am spus — povestea ea — să-și facă cruce, da' el, măiculiță, doamne, nici nu mai putea să se miște. I-au adus îndată un ciocănel de rachiu. L-a luat în mînă, a zîmbit, i-au licărit oleacă ochii și... și-a dat duhul."

— Murise cu zîmbetul pe buze. Că i-o fi intrat atunci sufletul în rai sau numai fiindcă văzuse rachiul... asta nimenea nu poate ști.

Cînd bietul moș Matei porcese spre cealaltă lume, fîcu mai întîi un popas la o răscruce, unde mai erau și alți drumeți ca el.

— Bun găsit — le zise el. Apoi, fără altă vorbă, îi întrebă: „Măi, oameni buni, care o fi drumul spre iad?"

Toți îl priviră mirați.

— La iad, la iad, pe unde se merge? — rosti mai tare moș Matei. Îi arătară pe unde și porni îndată la drum.

— Pe mine, firește, acolo o să mă bage— se gîndea el. Și dacă-i așa, barem să ajung la timp... Nu e de mine raiul... om sărman... Raiul e făcut doar pentru fețe înalte și pentru bogătani. Cu zdrențele astea pe mine și cu mîinile astea crăpate, cum să-mi dea drumul în rai! Optzeci de ani am pătimit și am trăit urgisit ca un cîine — și taman acuma să mă procopsesc? E adevărat, am fost om cu frica lui dumnezeu și am căutat să-i păzesc voia, dar cine te-ntreabă?... O să țină răboj dumnezeu pentru alde ăștia ca mine? Noi sîntem din născare scriși în catastiful diavolului. Încaltea să fi umblat pe calea cea dreaptă; dar am greșit, măcar o dată, la beție! Și apoi, am băut! De amar și de chin am băut, nu-i vorbă, dar am băut că, ce mi-am zis: și-așa și altminteri, tot nu fac vreo scofală, așa că... bea, omule... bea, doar îi ieși la un liman!... Singur mi-am netezit calea spre iad! Acuma acolo trebuie să mă duc, numai acolo.

Și cum mergea moș Matei cufundat în gînduri, deodată cineva din văzduh îl trase înapoi de mînecă.

— Stai, măi omule, încotro?

— Păi, la iad — răspunse unchiașul.

— La iad? Ai greșit drumul, moșnege.

— Nu l-am greșit, n-avea grijă, știu eu unde trebuie să meargă fiecare, nu te uita la mine că-s fără carte.

— Dar tu ești scris la noi în rai... Uite, eu sînt îngerul trimis să te aducă acolo.

— Măi flăcăule, cată-ți de treabă, nu se cade să-ți bați joc de un om bătrîn ca mine...

Îngerul, văzînd că n-are încotro, îl apucă pe moșneag de subsuori și zvîrr! sus spre înălțimile pline de slavă, unde mirosea minunat a tămîie de Smirna și unde zburau în rotocoale îngeri luminoși cu busuioc în mîini, cîntînd ca-n vis:

„Sfînt, sfînt, sfînt e domnul savaot."

— Unde mă duci, măi flăcăule? O să te certe stăpînii; nu vezi că duhnesc a rachiu? — strigă moș Matei, sbătîndu-se să scape, dar îngerul începu a fîlfîi mai virtos din aripi, purtîndu-l și mai sus, în slăvile cele mai înalte, pînă ce ajunseră la porțile raiului. Turnate din aur și bătute în nestemate, porțile străluceau ca soarele, luîndu-ți ochii. Sfîntul Petru stătea în fața lor cu o cheie de argint în mînă și cu un catastif dinainte.

— De unde ești, din ce sat? — îl întrebă el pe moș Matei, apoi începu să caute în catastif. Moș Matei nu mai avu ce face și trebui să deschidă gura:

— Păi, din Poduene...

— Din Po...?

— Din Poduene! — strigă moș Matei, gîndindu-se că pesemne sfîntul Petru o fi cam tare de ureche.

— Po... Po... Po...— se apucă să caute sfîntul în foile caietului — Poduene! Așa e, ai dreptate.

— Nu se poate! O fi vreo greșeală, sfinte Petre.

— Ce greșeală? Asta nu-i plăcintă, ci catastif, numerotat, șnuruit și pecetluit de atotputernicul cu mîna lui — îl mustră apostolul.

— Bine, numai să nu te căiești — răspunse unchiașul.

— De ce?

— Păi, bre omule, eu prea am deșertat multe clondire ca să mai pot fi printre cei drepți.

— Vei fi deșertat multe clondire, dar și multe necazuri ai îndurat, așa încît ești iertat — îi întoarse vorba sfîntul Petru, deschizîndu-i porțile.

„Păi atunci, sfinte Petre, să-mi fi adus încoace și măgărița" — dădu să se roage moș Matei, dar îngerul îl și împinse înăuntru și, amuțit de mirare, unchiașul nu mai apucă să spună nimic.

Cum intră în rai, moș Matei se gîndi la baba lui, care părăsise pămîntul plin de păcate mult înaintea lui.

„Dacă pe mine, care am băut vîrtos și am tîrnuit-o atîta m-au primit aici, atunci pe ea, biata, or fi pus-o chiar în mij'locul raiului. Dumnezeu a făcut-o mai blîndă din fire și m-a iertat de toate... Ei, cine știe ce m-ar fi așteptat de n-ar fi fost ea!" Și grăi către înger:

— Măi flăcăule, ia spune nu-i pe acilea alde baba Mateița, fi mai zice și Trena după bărbat?

— Din ce sat? — întrebă îngerul.

— Din Poduene...

— Da, da, este...— răspunse îngerul și începu a-l plimba pe moșneag prin rai.

— Bre, bre, ce frumuseți, ce mîndrețe!... — se mira unchiașul, văzînd minunățiile raiului, de care numai drepții se pot bucura.

— Da' popa Neculai tot aicea o fi? — își descusea el călăuza.

— Cine?

— Popa Neculai de la biserica mică,ăl de ne dădea bani cu dobîndă... N-aș vrea să dau ochii cu el. Îi mai rămăsesem ceva dator cînd a murit, și cu el s-a stins și datoria.

— Ehei, popa Neculai e în căldarea cu smoală, moșule.

— Ce vorbești?!

— Pe cinstea mea!

— Păi,doară era preot, slujitorul lui dumnezeu, cum s-ar zice, față bisericească!

— N-are a face... Aicea merge după dreptate, fiecare după faptele lui. O fi fost el popă, dar vezi c-a păcătuit. Vlădica, că-i vlădică, și tot în iad este.

— Tii, nu mai spune!

— Și el e pedepsit, moșule... A fost el vlădică, e drept, dar prea se fălea cu rangul lui; numai mărimurile aveau trecere în ochii lui; amărîții, nevoiașii, parcă nici n-ar fi fost pe lume. Se scutura de ei și dacă îi miluia, le azvîrlea în silă pomana, căutînd să se descotorosească de ei cît mai repede... Se îmbrăca numai în scumpeturi și se ghiftuia zi de zi, iar pe oameni îi învăța să postească... Asta nu e păcat?

Moș Matei își șterse fruntea cu mîna, apoi zise:

— De! Știu eu de-o fi sau nu păcat? Că noi sîntem oameni fără carte, nu înțelegem. Lasă asta, mai bine du-mă la o circiumă să beau un rachiuaș, că-mi arde gîtul ca de jeratic.

— Ei, asta e, moșule! Păi, aici nu sînt circiumi! — spuse îngerul.

— Cum nu sînt?

— Nu sînt; cum să fie?

— Păi, cum se poate, la atîtea frumuseți să nu fie și o circiumă? Unde să stea omul să se odihnească, să bea o dușcă de rachiu ca să mai prindă putere? Ia uită-te la mine: vin taman de jos, de pe pămînt, și-abia mă mai țin picioarele... Nouă popa ne spunea că în rai găsești tot ce-ți dorește sufletețul, și cînd colo... Mai bine mă duceam în iad. Acolo-s circiumi?

— Sînt.

— Ei, atunci du-mă acolo, rogu-te; nu-i nici o procopseală aici dacă n-ai și tu colo să pui oleacă de rachiu pe limbă. O fi prost în iad, nu zic, da' eu sînt învățat: o să îndur, dar cînd o să am un pic de răgaz, o să beau și o să-mi treacă.

— Nu se poate, moșule!

— Of, of — suspină unchiașul — parc-aș fi, zău, la închisoare! Să nu poți merge unde poftești!

— Las' c-o să te înveți, moșule! — încercă să-l mîngîie îngerul.

— Of, of, o să mă învăț, ce să fac! — suspină moș Matei și încercă să-l ia pe de parte. De, măi flăcăule — începu el a-i vrăji îngerului — bine ar fi, zic, să deschideți aici și o circiumă. Cînd l-oi întîlni pe dumnezeu, chiar o să-i spun pe șleau că ar fi bine... Și pe lîngă toate celelalte, n-are un' să tragă perceptorul, cînd vine.

— Păi, pe aici nu-s perceptori, moșule!

— Ei, na, cum să nu fie?

— Nu sînt!

— Oho, maică măiculiță sfîntă, păi, aici e de mine — izbucni vesel moș Matei, apoi adăugă, închinîndu-se:

— Ei, să știi că asta-mi place mai mult decît toate aci, la voi! Și plecă degrabă să-și caute baba.

Ia românește de Ovidiu CONSTANTINESCU și Veronica POPESCU

Ce face mulțimea...

— Întîmplare adevărată —

de Demostene BOTEZ

Ilustrație de N. POPESCU

Ion Zapan, președintele gospodăriei colective „Lenin" din Crețești, se ridică de pe ucaun, spunînd:

— Da, da... Am văzut multe... Am învățat multe... Avem atîtea de făcut la noi!..

Ceilalți doi — Vasile Zamfir și Grigore Amanditei — se ridicară și ei, gînditori. Își simțeau sufletul încărcat, ca albinele de polen.

Zamfir era președintele sfatului popular, iar Amanditei, secretarul organizației de bază.

Zamfir dădu scuturat din cap:

— Da, da! Avem multe de muncit. Nici acolo, tot ce-ai văzut, nu s-a făcut bătînd din palme. Și-au pus tot sufletul.

Zapan sosise în timpul nopții din Uniunea Sovietică, unde fusese cu o delegație de colectiviști și acum le istorisise pe scurt celorlalți, din cele văzute acolo. Amanditei plecă grăbit ca și cum ar fi voit să se apuce de îndată de o ispravă mare. Era un tînăr inimos și iute. Cînd ieși în fața clădirii sfatului popular, avea fălcile încleștate ca la atac. Spuse, întorcînd capul peste umăr:

— Zapan, o să adun oamenii să le spun și lor. Trebuie să știe toată comuna, ce și cum! Asta nu poate să rămîie așa!

În șosea îl întîlniră pe moș Ipate, paznicul de noapte de la gospodărie. Mergea cu Vasile Viziru — cel fără o mînă. Se duceau spre țarină.

— Cînd venișt, tovarășe președinte? — întrebă Ipate, vesel, cu un zîmbet luminat pe toată fața... Parcă ai mai întinerit.

Zvelt, înalt, cu căutătura dreaptă, Zapan îl privi în ochi:

— Ei, ce-i nou?

— Toate bune. Avem un grîu după iazul lui Mazilu, de nu s-a mai pomenit.

Oamenii erau toți în cămașă, că în ziua aceea de sfîrșit de iunie, se brodise o arșiță cumplită.

— Numai că o să ploaie — continuă moș Ipate — și încă n-am apucat a-l strînge.

Prevestirea moșneagului părea ciudată pe o amiază ca aceea în care soarele dogorea ca focul.

Cînd auzi de grîu — măcar că trecuse pe lîngă el toată primăvara și-l văzuse, că doar era în coasta satului — Viziru se întunecă. Atunci cînd s-a înființat gospodăria colectivă, Zapan îl întrebase și pe el dacă nu vrea să intre, mai ales că, în sat, de cîte ori se adunau oamenii în vederea constituirii, el vorbise pentru gospodărie, arătînd ce a văzut „dincolo", în timpul războiului.

— Păi, eu — îi răspunse Viziru — nu pot... eu sînt invalid, n-am o mînă. Eu nu pot lucra atîta cît alții. Ar însemna să mă țineți voi. Asta nu se poate. Așa... la mine... cît oi face, atît o fi.

Degeaba'a încercat Zapan să-l convingă, n-a putut.

— N-ar fi cu dreptate — răspundea Viziru. Cînd i-aș vedea pe ceilalți colectiviști asudînd la munci grele, unde trebuie două mîini, mi s-ar părea că eu le fur din munca lor. Nu se cade...

— Ai văzut grîul? — se întoarse moș Ipate spre Zapan.

— Uite, acum tocmai acolo mă duceam.

— Astă-noapte, tîrziu, s-a terminat seceratu'. Stau snopii, parcă ar fi plouat cu snopi. Trebuie să fii dibaci, să te strecori printre ei...

Și moș Ipate se arătă mîndru, de parcă grîul era numai și numai isprava lui.

Zapan și Ipate se despărțiră de Viziru. Coborîră amîndoi în valea Lohanului. Acolo, în spatele iazului, semănaseră grîul.

Pe ieșătură, Zapan se opri. Iazul era destul de umflat, din cauza verii ploioase. Fața apei scînteia în bătaia soarelui, ca o oglindă. Tocmai în coada lui, niște lișițe se vedeau mici, ca niște simburi de harbuz. Pe deasupra apei, lumina juca în unduiri străvezii. Săbiile păpurișului stăteau drepte și neclintite.

Zapan privi îndelung fața iazului, malurile, ieșătura, cele două sălcii aplecate, parcă ar fi măsurat totul.

— Ei, moș Ipate, om fi noi în primul an, da' eu cred că tot ne-om învrednici să facem ceva cu iazul ista. Aici noi putem face mare lucru. O să trebuiască curățat, întărit... adîncit...

Se vede că, în gîndul lui, el vedea multe, căci fața i se lumină de un zîmbet, ceea ce i se întîmpla rar. Coborîră în dosul iazului. Pe fundul gîrlei se scurgea o șuviță subțire de apă, printre fire de iarbă grasă.

Acolo, între terasamentul de cale ferată și curmătura pîrăului, se întindea tarlaua de grîu. Snopi înfoiați stăteau culcați unul după altul, în șiruri dese. Mirîștea trosnea de turetcile cizmelor lui Zapan. El se plecă, luă un spic în mînă, îl frecă în palmă, îl sufla, îl cîntări săltîndu-l și-i privi bobul roșcat.

Moș Ipate se uita, tot numai zîmbet, cînd în palma, cînd în ochii lui Zapan, ca și cum ar fi spus:

— Ei, vezi!?

Înspre firul apei rămăseseră cîteva postațe de grîu nesecerat. Îl culcaseră ploile la pămînt și mașina de secerat n-a fost chip să intre în el. Vreo opt femei îl secerau cu secera. Mănunchiurile de spice săltau regulat, de parcă fetele și-ar fi dat mereu părul blond la o parte. Zapan se apropie de ele.

— Noroc bun, tovarășelor.

— Bună să-ți fie inima, tovarășe președinte — răspunseră ele, în cor.

— Veniși la cules — începu, în glumă, Paraschiva Mititelu, o femeie vioaie, mărunțică și care, cu toate că era tînără, ridicase două fetițe ce secerau alături.

De la tarlaua de grîu, cei doi se îndreptară spre sediul colectivei. Din sus, pe deasupra pădurii, se vedeau acum ridicîndu-se valuri de nori negri.

— Am zis eu — observă moș Ipate — prea frige soarele. Vine ploaia...

La sediu, Zapan întîrzie. Lipsise mai mult de o lună și voia să-și dea seama de tot ce se petrecuse în lipsa lui. Erau acolo socotitorul Flueraș, și Cremene din comitet, și un mecanic atunci sosit — că, spre seară, avea să vie și batoza.

Stăteau de vorbă, cînd, deodată, se auzi o huruitură prelungă, de s-a cutremurat tot pămîntul. În cancelarie începu să se întunece, ca și cum cineva ar fi tras perdelele. Toți ieșiră în prag.

Dinspre miazănoapte, rotocoale de nori ne-

gri, tiviți pe margine cu un alb strident, se îmbulzeau pe cer, ridicîndu-se unul deasupra altuia. Se învolburau repede, ca și cum s-ar fi ridicat dintr-un incendiu imens de dincolo de orizont. Un fulger crestă în zig-zag masa neagră și o clipă toate fețele se luminară, ca într-o scăpărare imensă. Împrejur totul se văzu limpede, de un alb lunar, ca văruit, și iar dispăru într-o semiobscuritate.

Trecu apoi o boare răcoroasă, înfiorînd frunzele salcîmilor din față. Dar asta ținu numai o clipă. Din dosul casei se auzea parcă venind ceva greu, ca un tren nesfîrșit. Și, deodată, prafu de pe drum izbucni în sus și începu să alerge, amestecat cu fire de paie și frunze rupte. Coroanele salcîmilor foșniră apăsat, aplecîndu-se și ridicîndu-se cu ondulări repezi. Vîrfurile lor parcă se despletiseră. Ar fi voit să se smulgă din rădăcini... O cracă mare îngemănată cu trunchiul salcîmului din poartă gemu prelung, abătîndu-se la pămînt. Picături mari ciocăniră rar tabla acoperișului.

Soarele era de mult acoperit. Întunericul se lăsa gros, masiv, ca o noapte neobișnuită la ceasul acela de după-amiază.

În curte, vietățile fugeau să se adăpostească.

Neculai Scutaru sosi cu o sarabană, în fugă, și prinse a deshăma caii, grăbit.

Chipurile oamenilor erau ca încremenite. Nici unul nu făcea nici o mișcare. Parcă-i pironise cineva. Nici n-ar fi avut ce face. Nu puteau opri stihia.

— O să prindă batoza pe drum — agrăi mecanicul.

Nimeni nu răspunse, nu adăugă nimic. Ceilalți se gîndeau la grîu... la grîul din dosul iazului lui Mazîlu.

— Vîră sarabana sub șopron — îi strigă Zapan lui Scutaru. Dar acela nu auzi nimic, din pricina tunetelor care bolboroseau într-una, ca și cum ar fi clocotit și cerul, și pămîntul.

Și deodată, torentul se dezlănțui. Apa începu să curgă de sus, nu în picături, nici în strune groase, ci în fulduri duse de vînt, ca și cum ar fi fost turnată cu mii de găleți.

Cu un sac în spate, Scutaru se repezi din grajd și împinse de oiște sarabana, sub șopron.

Pe jos, apa începu să curgă în toate părțile, tulbure, amestecată cu pămînt. Vîntul sufla puternic, încreștind apa sub care nici iarba nu se mai vedea. De streașină atîrna perdeaua sticloasă a apei, scuturată de furtună.

Fața lui Zapan se înnegrise. Moș Ipate își mușca mustața, repezit. Toți tăceau.

De obicei furtunile de vară sînt trecătoare. Dar asta ținea de vreo două ceasuri, cînd întărindu-se, cînd domolindu-se puțin, ca să înceapă și mai tare.

Cît vedeai cu ochii, totul era cenușiu, întunecat. În curte nu se vedea nici o mișcare. Parcă o ceață murdară se tîra pe deasupra pămîntului.

Pe nesimțite pînza cenușie se rări. Tunetele răsunau gros, departe, spre vale, stîrnind ecouri în pădure, unde mai tuna parcă a doua, a treia, a patra oară.

Ploaia continua, dar mai domolită. Acum îi vedeau șirmele întinse, sticloase.

Pe prispa din fața sediului, oamenii stăteau la rînd, cu spatele lipit de perete, toți cu aceeași preocupare: grîul...

Dinspre poartă, zăriră ca prin ploi, o umbră, apoi un om alergînd, puțin aplecat pe-o parte.

— Cine-o fi? — întrebă cineva.

Toți se uitară mai atent într-acolo. Cineva desluși.

— Asta-i Viziru... nu vedeți, el merge așa... din pricina mîinii...

— L-a apucat prăpădu-n cîmp — spuse moș Ipate, întorcînd fața spre Zapan. Știi, după ce ne-am despărțit...

Viziru încercă să strige de departe:

— Nu stați...aa...— dar se înăbuși și nu putu continua.

Abia cînd atinse prispa, grăi sacadat, în răstimpuri, gîfîind:

— Să varsă iazu'... o să-l rupă... vin apele puhoi din sus. Cît lumea... O să ia grîu'...

— Să scoatem satu'... Satu'...—strigă Zapan.

— Să tragă clopotele, clopotele — răcni moș Ipate.

— Eu fug jos, la iaz—strigă Zapan. Trimiteți satu'...

Oamenii se repeziră, intrînd în apa din curte, care începuse să-și taie făgașuri

Ploaia se mai domolise. Vîntul alergase departe. Totul era liniștit. Parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. În picuri mici, sărăcăcioși, ploaia mai cădea dreaptă. Din salcîmi, atîrnau, cu dosul argintiu al frunzelor răsfrînte, crengi rupte. Se auzeau numai piraiele gîlgîind și, tot mai departe, strigătele oamenilor.

— Săriți, la grîu... Se rupe iazu'...

Clopotul bisericii începu să sune brusc, repezit, fără contenire, ca scuturat de un cutremur.

— Luați căruțele...

— Care ești acela... Nu vii?

— Păi, eu... ce?... Eu nu-s colectivist.

— Nici eu nu-s — strigă Viziru. Da' ce?... Asta-i muncă de om... Înhamă, și hai cu noi!...

— Tinco... Tinco... ai grijă de copii, că noi ne-am dus!

Deasupra pădurii se ridica o geană limpede. De sus, de-abia mai burnița.

Tot satul era în picioare. Amanditei galopa călare, de la casă la casă. Era tot plin de glod. Alți utemiști ieșiră călări să împînzească satul, apoi se lăsară printre oameni, alergînd pe jos, spre tarlaua de grîu.

Din susul iazului se auzeau vuind apele care continuau să vie, adunate de pe toate văiugele care dădeau în valea Lohanului. Parcă scăpase devale un mărfar.

— Treceți grîu' la adăpost, dincolo de terasament!...

— ... dincolo de terasament.

— ... terasament...

Vorba răsuna ca un ecou repetat, din gură în gură.

Snopii erau grei de apă. Spicele atîrnau zburlite și supărate. Cu cîte doi subsuoară, cu alții ținuți de legătoare, femei, copii, bătrîni se îndreptau spre terasament. Alții, care stăteau deasupra, îi primeau și-i treceau dincolo, la adăpostul revărsării.

Pîrîiașul Lohanului era umflat.

De s-ar fi rupt deodată iezătura, ar fi cuprins sub un val uriaș, toți oamenii aceia care se zbăteau cu snopii în mînă. Dar nimeni nu se gîndea la asta.

Numai acolo, la iezătură, Zapan, cu moș Ipate, cu Zamfir săpau repede o ieșire a apelor spre adîncitura Lohanului, ca să ușureze presiunea. Cazmalele mușcau adînc pămîntul moale. Iată, se făcu loc pentru o șuviță de apă... apoi pentru o vînă groasă...Curentul își lărgea singur albia... Pe față iazului, gunoaiele de deasupra—pene de rață, paie, frunze rupte—începură să se îmbulzească spre scurgerea tăiată, de parcă le-ar fi mînat un vînt nevăzut.

— Iazu' ista s-a rupt odată... să fi avut atunci vreo șaisprezece ani... — grăi Ipate, ca să nu tacă.

— S-a fi rupt atunci, da' acu n-o să se mai rupă — îi tăie vorba, hotărît, Zapan.

— Or să-l ție sălciile...

— Și noi...

Dinspre miazănoapte se însenină de-a binelea. Soarele, dinspre asfințit, se uita înapoi pe sub sita rară a norilor, ca pe sub marginea unei căciuli.

Oamenii începură să se vadă bine la față, să se recunoască. Părul femeilor atîrna pe umeri, ciucîulete, pe sub saci aruncați în fugă, pe spate. Era o forfotă neînchipuită. Paraschiva Mititelu îl văzu alături pe Viziru, cărînd doi snopi în mîna stîngă, aplecat tare spre partea dreaptă, unde-i lipsea brațul. Cămașa-i era lipită de trup. Pe sub ea, se vedea bine montul brațului ciung.

Părul îi era lipit de cap și lucios.

Dar el n-o văzu. Nu avea cînd să vadă pe nimeni.

Amanditei arunca repede snopi în căruța lui Manole Neghină, pe care i-o luase din poartă.

Tarlaua se goli repede de snopi. Oamenii or fi părut ca niște furnici, dar furnicile astea erau neobosite și multe.

Mai rămăsese un clin necărat. Acum, acolo, pe locul acela mic, se adunase toată lumea. Pînă atunci tăcuseră... Acum începură să se dezlege limbile.

— Ehei, dacă am fi hojma atîția colectiviști cîți s-au dovedit azi?

— Ai văzut, dacă-s mulți, ce repede a mers treaba?

— Păi, nu sîntem dintr-un sat?

— Ei, acu' ne am învățat și noi cu colectiva.

— Ce face mulțimea, nu poate face omu', singur...

Unul cleveti:

— Noi cărăm și ei or să-l mănînce.

— Mănînce-l sănătoși, că ei l-au muncit.

— Te-ai fi îndurat să-l lași pe girlă — se oțări o bătrînă.

— Păi, asta era muncă, nu glumă!

Dinspre iaz se auzi răcnind:

— Fugiți, fugiți...

Toți oamenii se năpustiră pe terasament. Căruțele porniră în galop, devale.

Apa iazului, umflată de șuvoaiele care tot veneau din sus, începu să treacă peste izitură, curgînd ca o perdea groasă în dosul ei, apoi să înainteze repede de-a lungul tarlalei, șuruind prin paiele țepoase ale mirîștei înalte. Înainta, așa cum înaintează și focul cînd cuprinde o mirîște pe o secetă mare. La fel.

Oamenii stăteau îngrămădiți pe terasamentul căii ferate, privind apa care se strecura cu repeziciune, ca o dihanie ce se tîra pe furiș.

Viziru se repezi spre cele cîteva zeci de snopi care mai rămăseseră în curentul apei. Și deodată, după el, tot locul se înnegri de oameni, porniți să ridice snopii. Apa creștea cu șiretenie, nevăzut.

Cînd totul fu gata, oamenii rămaseră pe terasament tăcuți, adînciți în ei.

Curentul apei învîrtea pe deasupra un snop uitat. Paraschiva ridică fusta și se repezi să-l prindă, dar nu-l mai putu ajunge. De-abia mai devale, îl prinse Amanditei.

Apoi, mulțimea începu să se înșire spre sat.

Ultimele raze de soare le veneau drept în față.

Din mers, femeile își storceau broboadele, poalele fustelor de pe ele.

★

A doua zi a fost o zi de vară senină și caldă.

Dis-de-dimineață, colectiviștii au pus snopii în picioare și pînă-n seară s-au uscat.

În acel an al gospodăriei colective din Crețești, de pe tarlaua din dosul iazului lui Mazîlu, oamenii au avut 2.800 kilograme la hectar.

— Iar tu, Vizirule — zise moș Ipate — să nu mai spui că nu poți fi de folos...

Era prin anii 1929—'33, cînd criza economică zguduise și economia țării noastre. Numărul întreprinderilor din marea industrie scăzuse, din 1929 pînă în 1933, cu 249. Numai în 1930 mai mult de 50 de mii de muncitori șomau. În industrie peste 30% din totalul muncitorilor erau șomeri — prezență neatins pînă atunci nici chiar de țările capitaliste dezvoltate.

Mulți dintre șomeri nu aveau nici unde dormi și puteai găsi noaptea dormind în ganguri, sub poduri, pe străzi etc. În fotografie, reprodusă din presa vremii, vedem un grup de șomeri dormind sub un pod din Capitală.

EVADAT DIN BEZNĂ

I

Din acest reportaj — a cărui primă parte o publicăm în numărul de față — cititorii vor afla cum a devenit Rem Petrovici Moroz agent al serviciului american de spionaj. În această calitate el a pătruns pe teritoriul U.R.S.S., și s-a predat autorităților sovietice, recunoscîndu-și vina.

Taina sergentului Tkacenko

Ianuarie 1947... Curtea unui mare depozit militar sovietic din Berlin e plină de forfotă și gălăgie... Miroase puternic a benzină și motorină, țipă claxoanele, pocnesc puternic gazele țîșnite din eșapamente... E un du-te-vino necurmat, un mișun care pare haotic, de nestăpînit, ca întotdeauna cînd se distribuie echipament nou...

Așteptîndu-și rîndul, cîțiva șoferi se adunaseră în jurul sergentului Tkacenko... Din cînd în cînd, se auzeau hohote nestăpînite de rîs. Sergentul rîdea și el, mai sonor decît toți ceilalți, apoi începea o nouă anecdotă... Vorba domoală și accentul specific trădau în el pe ucrainean...

— Ei—continuă el vesel, răsucindu-și mustățile subțiri — să vă spun una cu Napoleon... Știți că soldații îl porecliseră Micul General... Într-o zi, în ajunul unei mari bătălii, nu-mi mai aduc aminte care, Micul General își inspecta dispozitivul de luptă... Cînd, ce să vezi? În fața lui apare un cavalerist mic de statură, cu nas de vultur, cu buze subțiri, care-i semăna leit... Pînă și mișcările parcă le copiase de la Micul General... Contrariat și amuzat în același timp, împăratul se apropie de sergent și-l întrebă:

— Sergent, mama dumitale a fost cumva prin Corsica?

Sergentul ia poziția reglementară, se gîndește cîteva clipe intens, apoi răspunde calm:

— Nu, tata...

Poanta anecdotei fu întîmpinată cu o nouă explozie de veselie...

Rîzînd încă, oamenii se dădură la o parte curioși, făcîndu-i loc unui plutonier de la depozite, care se uitase tot timpul cu încordare la Tkacenko...

— Rem—exclamă el cînd fu în fața sergentului. Tu ești, Rem? Oare nu mă-nșală ochii?

În mîna sergentului țigara tremura ușor, dar în privirea mirată pe care i-o aruncă celuilalt, șoferii deslușiră că nu pricepea despre ce este vorba...

— Cum, nu ești Rem Moroz, din Harkov?—repetă plutonierul stînjenit...

— Le-ai cam încîlcit, frățioare,— îl repezi cineva... Tkacenko al nostru nu prea seamănă cu Moș Gerilă[1])... În primul rînd pentru că n-are barbă...

— Ia mai scutește-mă—se oțărî plutonierul. Doar n-am căpătat orbul găinilor. E Rem — și pace! Și chestia cu Napoleon mi-a spus-o de o sută de ori la Harkov. Ce dracu' doar am copilărit împreună!

Șoferii se întoarseră mirați spre Tkacenko, care părea adîncit în gînduri... Nu avură prea mult de așteptat...

— Și spui că ai avut un prieten care-mi semăna leit? — se adresă el plutonierului, cu un ton batjocoritor.

— Doar n-oi fi vrînd să spui...?

— La Harkov?—întrebă Tkacenko, la fel de batjocoritor.

— Exact... — ripostă mînios plutonierul... Pe strada Sumski, numărul 126...

— Și avea o mamă frumoasă?

— Ei, parcă nu știi cum arăta maică-ta!

Sergentul păru că se gîndește iar, apoi răspunse:

— Știi, e posibil... A fost tata pe-acolo.

— Bravo, Tkacenko, bravo—începură să strige șoferii, cutremurîndu-se de rîs... L-ai dus! I-ai tras-o! Bombă!

1) Ded Moroz = Moș Gerilă.

— Ei, frățiilor, s-o ștergem, le curmă sergentul veselia. E rîndul nostru la încărcare...

Și se urcă în mașină, lăsîndu-l pe plutonierul Nikolai Soloviev țintuit locului în zăpadă, privind stupefiat și contrariat după el...

Semnalul fatal

Gonesc camioanele spre cantonamentul din Hannef. Unul după altul, mozolesc zăpada, o fărîmițează, o frămîntă. Roți după roți își întipăresc amprentele în covorul moale și murdar. În dosul parbrizului uneia din ele, un observator atent ar fi putut deslușî chipul unui om cu mustăți subțiri, fine, privind încruntat drept înainte, cu mîinile crispate pe volan. Tkacenko avu deodată impresia că tîrăște după el ceva nemaipomenit de greu și de murdar, că tovarășii lui îl arată cu degetul, deoarece acum, poate chiar acum, plutonierul Soloviev raportează superiorilor despre acest caz ciudat. El trece parcă prin fața a nenumărați soldați, ca un general care-și trece în revistă trupele... Dar în loc să-i prezinte spre onor arma, toți soldații, pe măsură ce el înaintează, ca la comandă, întind spre el degetul. Ochii lor sclipesc metalic, necruțător...

— Visez cu ochii deschiși—tresări el... Sînt un prost...

Încercă să se gîndească la altceva, la o Grettă oarecare, blondă și binevoitoare... Dar gîndurile o luară iar razna... Ca pe un ecran, în fața lui se perindară imagini vii, la început încîlcite, confuze, apoi din ce în ce mai limpezi...

El și Kolea mergînd la școală... Certurile copilărești... Tabăra de pionieri... Absolvirea celor 7 clase elementare... Bucuria părinților... Planurile lui Rem și Kolea, apoi...

Apoi o forfotă neobișnuită... Străzile pline de tancuri, camioane, autotunuri în drum spre front... Bombardamentele care cutremurau orașul... Retragerea... Încercarea de evacuare, învălmășeala de pe drumuri, oameni care se calcă în picioare, se împing, se izbesc unii pe alții... O mamă care urlă în mijlocul vălmășagului, căutîndu-și copilul... Apoi, întrecînd urletul mării umane, șuieratul strident, înspăimîntător al Messerschmidturilor, răpăitul sacadat al mitralierelor, oamenii prăvăliți la pămînt, pe marginea șanțului, țîșnete de sînge, fugi neputincioase, blesteme, urlete de agonie, toate contopite într-un vuiet înspăimîntător, care te asurzea, te înăbușea, te rostogolea fără sens, ametit, zăpăcit, ca într-un cazan imens de tunete, flăcări și explozii...

Regimentele hitleriste intrînd în oraș, cîntînd sălbatic „Deutschland, Deutschland über alles", bătînd cadența cu pasul de gîscă, neobișnuit, străin și amenințător... Execuțiile publice... Apoi groaznicul masacru care a preschimbat pămîntul de la marginea orașului într-o uriașă groapă comună, convoaiele nesfîrșite de deportați înghesuiți în vagoane de marfă, lipsiți de aer, de apă, lihniți de foame, secerați de boli... Într-unul din aceste vagoane a făcut și familia Moroz călătoria forțată spre Germania.

Eliberarea l-a pus pe Rem în fața unei situații greu de rezolvat. În Nürnbergul ocupat de americani, familia Moroz a fost transferată într-unul din așa-numitele lagăre pentru „persoane strămutate". Pe Rem l-a mirat și l-a îndurerat hotărîrea neașteptată a părinților săi de a nu se mai întoarce în patrie... El, împreună cu alți cetățeni, s-au repatriat... Rem a fost încorporat în armata sovietică dar, cum se temea să nu aibă neplăceri din pricina părinților, și-a însușit numele de familie al mamei sale, Tkacenko...

Și acum, neprevăzutul îi-l aducea în cale pe Kolea Soloviev, pen-

În fața autorităților sovietice, Rem Petrovici Moroz povestește... Nu lipsesc actele false de identitate, revolverul, banii și alte corpuri delicte.

tru a-l face să simtă că tîrăşte în urma lui acel ceva nemaipomenit de greu şi de murdar, lucru pentru care oamenii îl privesc cu dispreţ şi-l arată cu degetul...

Senzaţia aceasta a unei apăsări copleşitoare nu-l mai părăsi pe Rem. În suflet îi creştea zi de zi spaima că va fi demascat. Începu să muncească dezorganizat, fără tragere de inimă, încît pînă la urmă primi observaţii de la superiori... Veselul sergent Tkacenko devenise de nerecunoscut...

Într-o zi, un curier îi transmise ordinul de a se prezenta la statul major al batalionului...

Încercă iarăşi senzaţia aceea copleşitoare, insuportabilă, văzu iar miile de degete care-l ţinteau acuzator...

Ajuns la şosea, în drum spre statul major, sub impresia frămîntărilor din ultimele zile, Rem luă hotărîrea fatală... Nu avu mult de aşteptat pînă să se ivească o maşină în drum spre Berlin. Cînd maşina se apropie, Rem ridică în sus o mînă tremurătoare...

În ghearele maşinii infernale

Berlinul occidental îl izbi pe Rem foarte neplăcut prin contrastul izbitor dintre mizerie şi fast... Clădirile mutilate căscau găuri negre, din care se revărsau încă moloz şi fierărie. Geamurile oarbe îi făcură o impresie sinistră... În centru, reclame luminoase, baruri şi taverne din care răzbeau cîntecele răguşite ale beţivilor şi tropăitul unor dansuri sălbatice... Oraşul parcă se trezise dintr-o îndelungată letargie şi acum îşi serba prin orgii şi dezmăţ reintoarcerea la viaţă... Rem începu să regrete gestul nesocotit pe care-l săvîrşise, dar nu mai vedea nici o posibilitate de scăpare... Se simţea rătăcit într-un labirint imens, azvîrlit dintr-un coridor într-altul, veşnic în căutarea unei firide unde să-şi odihnească măcar pentru o clipă oasele istovite şi să pună rînduială în gîndurile care-i răvăşeau, nemiloase, creierul. Nici nu bănuia că era abia la începutul încercărilor.

Pentru început se angajă mecanic auto în oraşul Arolsen, dar n-avu noroc să facă prea mulţi purecі acolo. În curînd C. I. C. (Serviciul American de Informaţii) începu să se intereseze de el. Fu chemat şi supus unui interogatoriu amănunţit. Faptul că dezertase din Armata Roşie atrăgea cu deosebire atenţia anchetatorilor...

— Ascultă-mă pe mine, Rem, eu sînt păţit cu americanii— îi

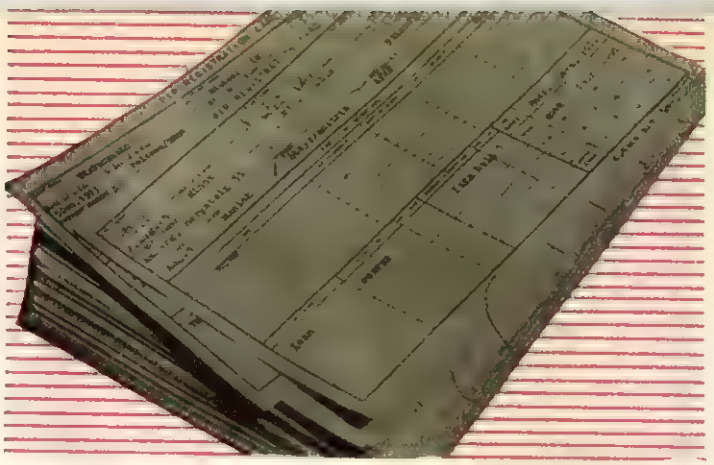

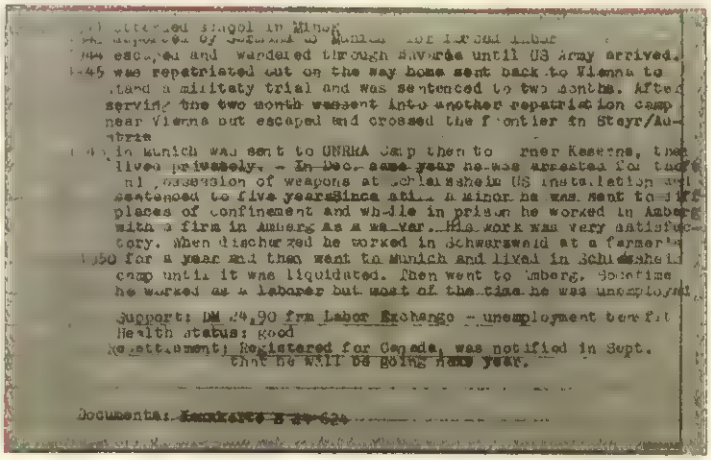

escaped and wandered through Europe until US Army arrived.
45 was repatriated but on the way home sent back to Vienna to
stand a military trial and was sentenced to two months. After
serving the two month weasent into another repatriation camp
near Vienna but escaped and crossed the frontier in Steyr/Au-
stria
in Munich was sent to UNRRA Camp there to ...ner Kaserne, then
lived privately. - In Dec. same year he was arrested for the
possession of weapons at Schlaisheim US installation and
sentenced to five years since ati... a minor he was sent to dif-
places of confinement and while in prison he worked in Amberg
with a firm in Amberg as a wa...ver. His work was very satisfac-
tory. When discharged he worked in Schwarzwald at a farmer's
for a year and then went to Munich and lived in Schlaisheim
camp until it was liquidated. Then went to Amberg. Sometime
he worked as a laborer but most of the time he was unemployed.

Support: DM 24,90 frm Labor Exchange - unemployment benefit
Health status: good
Resettlement: Registered for Canada, was notified in Sept.
that he will be going next year.

Documents: [illegible]

Aşa arată fişele trădătorilor recrutaţi de serviciul de spionaj american aflate în cartoteca lui Mr. Wulfert, reprezentant al „societăţii de binefacere" intitulate „Prietenii americani ai libertăţii ruse". Lui Wulfert îi fuseseră sustrase aceste documente de către nişte „clienţi" ai săi. Rem Moroz primise şi misiunea de a descoperi, printre hoţii din München, pe autorii furtului.

SIMPTOMUL „BARACĂ"

Ca să protesteze faţă de făţarnica atitudine a cercurilor culturale oficiale, care au acceptat entuziast „revoluţia" suprarealistă, pictorul Lorjou, preţuit pentru mesajul social al artei sale şi popular pentru manifestările sale care condamnă iraţionalismul în artă, şi-a deschis expoziţia într-o baracă. De altfel, nici un proprietar de sală pariziană nu şi-a putut permite să ofere o sală acestui artist luptător împotriva artei abstracţioniste. În această expoziţie-baracă, Lorjou expune celebrul „Masacru din Rambouillet".

Tabloul este o uriaşă compoziţie alegorică, reprezentînd o dramă a distrugerii, un delir militarist. Personajul central întrupează fecunditatea, luminînd cu o lampă simbolică fauna dezlănţuită, figurată pe pînză. Criticii o socotesc drept o nouă „Guernica", celebra pînză a lui Picasso. Opera e concepută în stil primitivist, urmărind un efect violent de frescă decorativă. Cu toate deformările imaginii, care ţin de concepţia modernă a artiştilor occidentali, trebuie să preţuim rostul ei social-militant, mesajul umanist şi popular.

Lorjou e socotit de mult un artist-luptător, un „franc-tireur". Luptător pe tărîm social, cu lucrări-rechizitorii ca „6 februarie", „Cucerirea Abisiniei de către italieni", „Deportaţii", „Vîrsta atomică"; luptător pe frontul artei realiste, cu manifeste şi afişe împotriva abstracţionismului, ca cele pe care le difuzează acum din poarta barăcii sale, şi în care absurditatea artei abstracte — oficial încurajată — e batjocorită în imagini şi termeni cît se poate de ireverenţioşi.

Din baraca sa, Lorjou face astfel un edificiu al demnităţii artei raţionale şi independente, un refugiu al rezistenţei faţă de narcoza abrutizantă a esteticii abstracţionismului.

1) Pictorul Lorjou.
2) Cabana în care Lorjou şi-a expus lucrările sale.

Foto: RODRIGUE-Paris

sfătul tatăl său, pe care-l întîlnise la sediul C. I. C. Dacă Unchiul Sam a pus ochii pe tine, e semn că-i placi şi n-o să te lase-n pace, cu una cu două. Ar fi bine să ne pierdem urma, măcar pentru cîtva timp. Avem posibilitatea să ne angajăm la minele de cărbuni din Belgia...

Rem fu nevoit să accepte... Maşina de spionaj americană îl detectase şi era clar că agenţii ei i se vor ţine pe urme.

Munca la minele din Belgia era insuportabilă. Rem nu rezistă mai mult de trei luni. Începu un şir de peregrinări obositoare, în căutare de lucru: fu, pe rînd, şofer, mecanic, vînzător, lăcătuş... Apoi, înfometata lume a şomerilor îl primi în rîndurile ei... Aşa îl prinse iarna...

Într-o zi, îngheţat şi lihnit de foame, intră într-un magazin să se încălzească... Mîna lui se întinse aproape involuntar şi apucă un obiect...

Rem făcuse primul pas în lumea hoţilor... O bandă din München îl primi în rîndurile ei... Nimerise într-unul din cele mai urîte cotloane ale labirintului. Era hăituit de poliţie şi mai ales de conştiinţa decăderii lui, care-l tortura.

Dar „acasă" nu se putea întoarce. Auzise doar că toţi cei care se întorc sînt deportaţi în Siberia... Pe el, ca dezertor din Armata Roşie, îl aştepta, fără îndoială, plutonul de execuţie...

Vrînd, nevrînd, Rem se lăsă prizonierul acestei bezne oribile.

Ne vom întîlni peste o lună

Într-o frumoasă seară de aprilie a anului 1954, doi inşi stăteau de vorbă la o masă, în restaurantul „Mateza" din München. Unul, ca de vreo treizeci de ani, scund, solid, într-un elegant costum cenuşiu, bătea mereu cu degetele în masă, lăsînd să se vadă strălucirea unui inel scump. Celălalt era un tînăr cu părul negru şi o mustăţă subţire, fină, ce-i umbrea buza de sus. Omul în cenuşiu părea un obişnuit al localului, după tonul respectuos cu care i se adresau chelnerii... Discuţia părea pe sfîrşite. Omul în cenuşiu tocmai ridică paharul:

— Succes, Rem!—ură el cu limba îmbîcită...

— Fie!—acceptă celălalt, cu un gest de lehamite. Tot n-am ce pierde...

— Nu fi prost, Rem... Ai să trăieşti ca un paşă... Parale-parale, locuinţă-locuinţă... Şi eu am învăţat într-o şcoală americană de spionaj.

— Lasă discursurile — îl întrerupse Rem, plictisit... Prezintă-mi-l pe prietenul tău.

Hanec, noua cunoştinţă a lui Rem, era un hoţ din München, ucrainean de baştină, care pe lîngă meseria de hoţ deţinea şi funcţia de agent de recrutare al C. I. C. Hanec se ţinu de cuvînt... „Prietenul" lui Hanec îl supuse pe Moroz unui interogatoriu detaliat asupra vieţii lui, a rudelor, a cunoştinţelor sale...

— Ne vom întîlni peste o lună... —îi zise el, în sfîrşit.

Rem simţi că s-a lăsat prins în tentaculele unui monstru groaznic.

(Continuare în numărul viitor)

Aurel COVACI

(După „OGONIOK")

— reportaj —

de

F. BRUNEA-FOX

Fotografii

de M. IVANCIU

Puțin înainte de Isaccea, căpitanul Anton, comandantul „Medgidiei", vas de pasageri ce deservește linia Brăila-Sf. Gheorghe, mă întrebă din fugă, coborînd scara tambuchiului, spre puntea inferioară, unde-l chemau nu știu ce treburi, ca de obicei urgente:

— Se apropie... Ce faci, nu debarci?

Pînă să-i răspund, se și mistui pe gîrliciul îngust al tambuchiului, operație ce nu înceta să mă minuneze, căci o efectua de nenumărate ori între două escale. Susjos, ba la pupă, unde se orînduiau mărfurile destinate descărcării, ba la mașini, și iarăși pe puntea superioară, controlînd cîrma sau declanșînd sirena, cînd zărea de departe lotci pescărești, pe care le avertiza să se ferească de turbarea elicei.

Deși tînăr, cunoaște Dunărea curat ca ...apa. Cu osebire în partea ei cea mai tentaculară, mai sălbatică și mai fabuloasă, care-i Delta. Între repezile lui apariții și dispariții, apucaserăm să schimbăm totuși destule impresii și observații dunărene, ca să-mi dau seama în ce grad este el familiarizat — nu numai sub raport nautic — cu „anatomia" fluviului. Acel sistem de artere ce se ramifică ca un păienjeniș viu și capricios, în organismul gigant al Deltei, el îl cunoaște aievea cu denumirile corespunzătoare. Ostroave, grinduri, sate înșirate pe cetaluri, cătune pescărești pitite în vegetația nemărginită, le știa cum știe astronomul puzderia constelațiilor. De micile porturi, de oamenii de pe aici și de activitatea lor, de cherhanalele pe unde face popas sau trece, încetinind viteza vasului, ca să coboare sau să se urce vreun riveran (dus și adus cu barca la bord), nici nu mai vorbim. De aceea nu-mi explicam decît ca un fel de simpatie profesională, recomandarea ce-mi făcea de a vizita Isaccea.

Trebuie să știți că vreme de patru săptămîni nu făcusem decît să zigzaghez între malurile Dunării, de la Porțile de Fier, la Sulina, împins de dorința de a vedea zvîcnirea vieții noi, în locuri depărtate de centrul țării în micile porturi altădată ignorate. Vizitasem pe îndelete vreo douăsprezece. Și acum, pe drumul întoarcerii, stînd la dunetă, recapitulam aromit de căldura amiezii, cu ochii pe jumătate închiși de reverberația soarelui în miile de oglinzi ale fluviului, însuflețitele lor imagini.

Dar oricît mă sugestionam, nu izbuteam să intercalez în fresca porturilor atît de vii și de pitorești, o imagine captivantă a Isaccei. Eram victima unei amintiri ofilite, plivite pînă la cotor de orice seducțiune. O amintire, e drept bătrînă de două decenii și mai bine, a unui mic port oriental, a cărui fizionomie se reducea la cîteva detalii banale. Le revedeam... O șosea prăfuită legînd, printre imense bălți cu sălcii și stuf, căpitănia portului de cafeneaua turcească situată sus, departe, în orașul anonim. Niște grădini periferice, unde mijeau, printre stupi, siluetele firave ale unor cresc ători de albine, trib de sectari spini, obscuri negustători de miere...

Aceste sărace elemente reprezentaseră două decenii bazarul amintirilor isacciene. Pînă-n momentul revenirii pe punte a căpitanului Anton, care se pregătea să manevreze acostarea.

— Tot te mai codești? Rău faci, pierzi cel mai original tablou apicol...

— Îl știu... Un pîlc de scopiți care vînd miere...

— Ești în urmă... Isaccea nu mai e cum ai cunoscut-o altădată... Dacă n-ar fi decît proporțiile pe care le-a luat apicultura, unice în țară, și încă ar merita cercetată... Dar mai sînt și altele...

Căpitanul Anton se repezi la maneta sirenei. La al doilea țipăt, printre sălcii își arătă brusc fața clădirea albă a căpităniei portului.

★

Îi datorez căpitanului Anton mulțumirea de a fi cunoscut „paradisul albinelor". E de menționat că, deși Isaccea e situată în cea mai prolifică floră furnizoare de nectar, apicultura era practicată altădată doar de sectanții de care am amintit mai sus. Însingurați cum trăiau în livezile lor, erau considerați drept deținători exclusivi ai tainelor albinăritului, un fel de vrăjitori ai mierii, inabordabili. Li se lăsase prin tradiție „monopolul" și prea puțini locuitori se încumetau să exploateze cîțiva stupi, pe lîngă casă, doar cu titlu gospodăresc. Deabia în anii din urmă, cînd factorii noi ai economiei socialiste au integrat în muncă și în ardoarea de progres a țării și acest izolat port, s-a pus în valoare uimitoarea floră, bazele dezvoltării de astăzi ale apiculturii în regiunea tulceană. O sumedenie de prisăcari, pînă nu demult aparținînd categoriei diletante, mulțumiți să scoată un fagure pentru nevoile casei, fără să-și bată capul — „asta-i treaba florilor și a albinelor", ziceau ei — și-au descoperit o vocație nouă, metodică și lucrativă. Nu se gîndiseră pînă atunci că au la îndemînă un colosal rezervor de nectar, de materie primă gratuită. Într-adevăr, Isaccea e cuprinsă între o dublă și uriașă perdea de păduri de salcie și tei. Cea dintîi nu constituie o surpriză pentru nici un om familiarizat cu fizionomia vegetației dunărene. De la un capăt la altul al fluviului, și cu osebire de la Brăila la Deltă, malurile nu sînt decît un nesfîrșit lanț de păduri de salcie.

Despre existența pădurilor de tei, întinse pe mii de hectare la poalele dealurilor dobrogene care mărginesc Isaccea, n-am avut o imagine reală decît recent, cu prilejul popasului mai îndelungat efectuat în raion. Se brodise vizita, tocmai în plină eflorescență a teilor, și nu voi uita niciodată efluviile de aromă năvălite o dată cu boarea serii în cuprinsul orășelului.

Regret că spațiul restrins al reportajului, obiectul lui mă împiedică să insist mai pe larg asupra aspectelor monografice ale orășelului de 6.000 locuitori, muncitori în port sau la carierele de calcar, plugari. Orășel cu interesant trecut istoric, cu vechi urme romane, așezare în care legendele otomane se împletesc cu fapte de hartă sau de pace ale cronicii străbune românești. Regret, de asemenea, că obiectul reportajului mă sustrage de la voința de a da o imagine mai amplă a activității portului. Ar fi fost interesant de arătat în ce constă traficul, de zugrăvit necontenita flotilă de șlepuri care încarcă trunchiuri de salcie și de tei stivuite pe o întindere de kilometri de-a lungul malului.

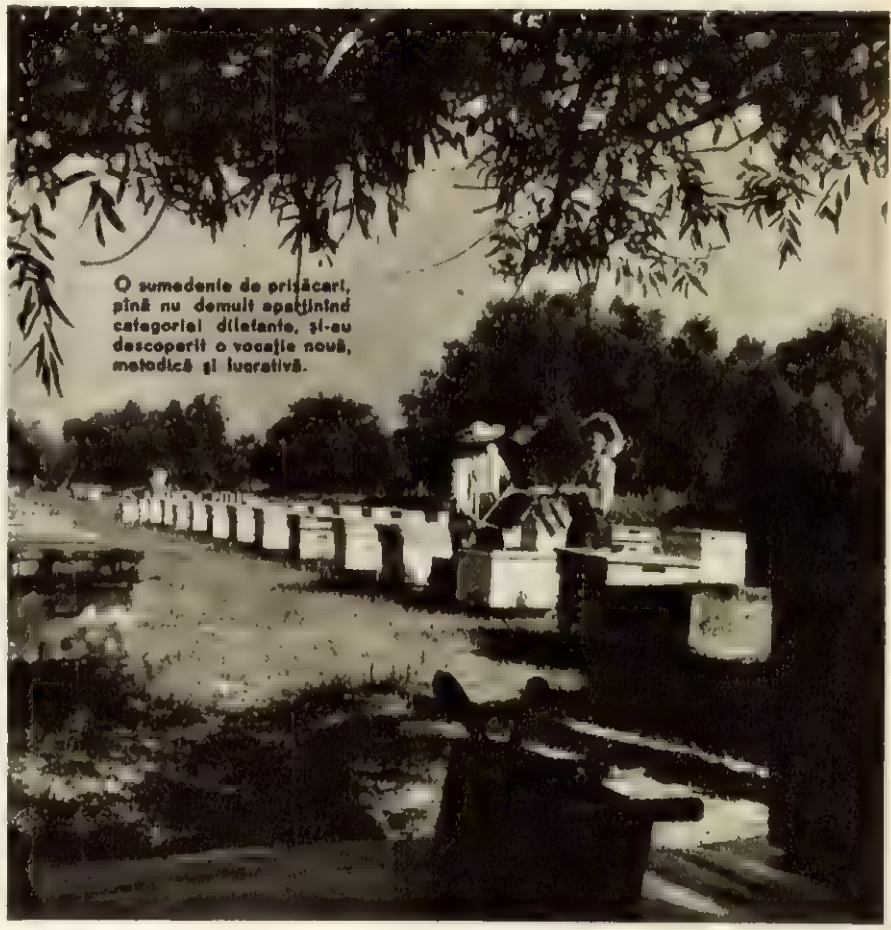

O sumedenie de prisăcari, pînă nu demult aparținînd categoriei diletante, și-au descoperit o vocație nouă, metodică și lucrativă.

Mă iertați, sînt grăbit să ajung la „împărăția albinelor".

★

— Cîți stupi socoți dumneata că se alimentează din florile ținutului?—mă întrebă, în chip de cimilitură, în drum spre pădurea teilor, Toader Zisu, conducătorul secției apicole a gospodăriei agricole colective „I.C. Frimu".

— Știu și eu...? O mie...?

— Tț! Mai mult!

— O mie cinci sute...?

— Ești încă departe de realitate.

— Ce spui, bădie? Să zic două mii, mi-e teamă să nu exagerez!...

— Nu exagerezi nici cînd spui șapte mii! — și se uită la mine rizînd.

Șapte mii de stupi? Eram uluit.

★

O dată cu primăvara, pe meleagurile astea începe una din cele mai uimitoare explorări. Prima fază e înfățișată prin marea convocare a prisăcarilor, căci, ducîndu-se buhul despre bogăția florală a acestui loc, oamenii n-au așteptat ca locul să vie la albine. Nu numai cei din raion, nici numai cei de la Niculițel, de la Sarica și din Tulcea, ci și cei de mai departe, de pe Ialomița și din Galați, și-au făcut obiceiul să-și transporte „muștele de miere" aici, încarcă stupii în căruțe cu coviltir, cînd pornesc pe uscat; pe luntre, cînd iau drumul apei. Pe la începutul primăverii s-au și adunat cu sutele, dacă prisăcarii țin să apuce ghioceii și lăcrimioarele.

Cu aceste prime floricele din pădure începe povestea — în patru capitole, cîte perioade florale — a acestei migrațiuni pastorale. Pădurea de tei e încă în muguri, dar prisăcarii au și durat tabără, cu colibe de crengi și stuf, cu focuri destinate și ceaunului, și înfiripării albinelor abia scăpate din iernat. Mai stau oamenii și pe la mănăstirea Cocoș, și în satele apropiate, iar cînd sălciile au dat în floare, se mută mai la vale, în preajma lor. Acum, abia, cu puzderia de sălcii înflorite —un copac ce rivalizează în număr cu teii — marea adunare a prisăcarilor se cheamă că e „în dricul ei", cum îmi spunea Dumitru Leahu, venit tocmai de la Măcin, cu zece stupi.

Isprăvind cu sălciile, regina albinelor („regina reginelor") vine la mai marele prisăcarilor:

— Ce fac oamenii. Dorm? N-au băgat de seamă că au înflorit salcîmii? Să mute știubeiele la salcîmi.

Și cît ai spune „bîzzz", știubeiele s-au instalat lîngă salcîmi.

În timpul acesta, pămîntul, nici cel care zămislește poetic flori de cîmp, nici cel făcut de osîrdia plugarului să zămislească, nu și-a neglijat menirea, n-a uitat că e vară. Dintre lanurile cu care își împodobește brazdele, acel al rapiței e în mare favoare la ginta albinelor. M-ar fi fermecat să-i văd pe prisăcari cîntînd din fluier cînd își mută albinele. Cîntă, dar pentru dînșii, cînd se odihnesc și stau la taclale despre unele și despre altele.

Pînă să înflorească teii, albinele nu refuză nici răsărită. Dar nu se deplasează anume. Dacă e prin apropiere, o cinstesc cu o vizită. O dulceață de floarea-soarelui e binevenită oricînd.

Să ne transpunem în miezul lui iunie, cînd toată pădurea, sutele și sutele de hectare de tei sînt în plină efloreșcență. N-am avut parte s-o apuc decît aproape de capătul perioadei, dar tot m-am scăldat, ca regele Solomon, în iazurile ei. Prisăcarii își mînă albinele la tei, ca păstorii turmele în altă pășune, unde-i troscotul mai fraged.

Această vizitare a albinelor mutate din loc în loc, după sorocul floral al anotimpurilor, ca și toată povestea asta, ce material pentru un poem!

Cînd Creangă a imaginat într-o poveste împărăția albinelor, teritoriul crăiei nu depășea prisaca din Humulești, iar numărul gîzelor, acela sălășluit în jumătatea de dușină de știubeie zumzăitoare. El zicea, ca să sugereze numărul de necuprins al albinelor, că „erau cît frunza și iarba". Cîte, reprezentate prin cifre? Zîmbesc, gîndind în ce încurcătură l-ar fi pus întrebarea și parcă-l văd scărpinîndu-și meditativ barba înainte de a răspunde șovăitor: „Douăzeci de milioane". Puțin. „Cincizeci de milioane". N-ar fi prea multe, pentru o împărăție de fabricante de faguri?

Ce-ar fi spus dacă ar fi avut ca model Isaccea? Las' că sînt sigur că localiza în cadrul ei împărăția himenopterelor. M-a amuzat să fac o socoteală a albinelor angajate în „muncă voluntară" acolo. Mi-au ieșit vreo 560 de milioane. Am mai prins un crîmpei — ce eufemism! — al tabloului zumzăitor, cînd am sosit aci. Dar ce poate da, în materie de forfoteală și zumzet, o bagatelă de — știu și eu — 100 milioane de albine? S-au mutat la florile de baltă, unde domină izma. E ultimul capitol al transhumanței. De acum înainte începe cealaltă parte, industrială, transformarea fagurilor în miere, tescuirea lor, adicătele.

★

— Vă rog să gustați din produsele noastre — mă îmbie tovarășul Toader Zisu, poposind la întoarcere la colectiva din apropierea Isaccei.

Puse pe masă cinci sorturi de miere.

— Cu care să încep?

— Ia-le și dumneata în ordinea nașterii, ca să vezi deosebirea de la floare, la floare.

Eram dator să mă conving și de aceea n-am mai așteptat și a doua invitație.

M-am delectat cu o întreagă gamă de gusturi și culori. Mierea asta limpede ca parafina lichidă provine de la ghiocei și brîndușe. Următoarea, puțin gălbuie, are un parfum ce nu figurează printre parfumurile vegetale cu care sînt familiarizat.

— Nu-l identific, bădie.

— Nu recunoști floarea salciei și a rapiței? Îți place?

— Dar ce, salcia și rapița cresc în București? Hm, ce aromă îți lasă în gură

Cea mai roșiatică aducea a salcîm, cea galbenă a tei. Dar cea verzuie? Păi, a izmă. Mare lucru să ghicești după gust o bomboană de mentă, bădie!

★

Camioanele cooperativelor vin în port, încărcate cu mii de bidoane și butoaie cu miere, destinate consumatorilor. „Medgidia" e nevoită să facă un popas mai lung, pînă a se urni avînd pe punte greaua, dar dulcea povară.

— Am avut dreptate, ce zici? — mă întreabă cu vocea-i sonoră căpitanul Anton.

— Îți mulțumesc. Am să-ți dedic poemul albinelor.

ÎNCHIS PENTRU RENOVARE... Biletele vîndute de Teatrul de Stat din Turda acum trei ani, continuă să rămînă valabile.

Fotografie de S. STEINER

ARĂTURI DE TOAMNĂ?... Aș... Așa arată strada Ianou Jianu, cărcis Sfatul popular al raionului Lenin nu s-ar spune că-i acordă o deosebită atenție.

Fotografie de R. RODA

O ILUSTRARE CONTEMPORANĂ A LEGENDEI LUI BUCUR

Întemeierea oraşului Bucureşti e legată de felurite legende. Dar cea mai răspîndită pare a fi aceea privitoare la ridicarea bisericuţei lui Bucur, care de veacuri întregi stă cocoţată pe malul abrupt dintre podurile Şerban-Vodă şi Radu Vodă.

Să citim, în privinţa aceasta, ce scrie istoricul G. I. Ionescu-Gion (în limba de acum aproape şase decenii, dar nu şi cu ortografia de atunci, cînd — de exemplu→ „o" se scria „uă" etc.).

„Bisericuţa lui Bucur — lăcaş şi faimoasa bisericuţă, care a fost atît de ciutată, de vizitată şi de discutată în secolul nostru, de cînd învăţaţii începură să studieze izvoarele istoriei Bucureştilor. Bucur-Ciobanul, povesteau unii cu emoţiune, păscîndu-şi oiţele pe colinele păduroase ale Dîmboviţei, a durat aci, în malul gîrlei, o bisericuţă de lemn ca să fie-şi şi moştenitorilor săi „sfînt locaş de rugăciune către bunul Dumneseu"... Este înduioşător".

Aşa începe G.I. Ionescu-Gion, descrierea legendelor bisericuţei lui Bucur în cunoscuta sa „Istoria Bucureştilor", tipărită în 1899. Iar mai departe, scrie: „Una din „cadrele" (tablourile n.n.) bătrînului colonel Papazoglu"... „arată, dacă memoria nu mă înşeală, o colină cu nişte oiţe, ca de lemn, ca acele de Nürenberg, cu ciobănaşul Bucur cîntînd din fluer lîngă ele, iar pe deal se desină (desenează n. n.), drăgălaşă, bisericuţa lui Bucur cu simpatica ciupercă ce-i servia drept turlă".

Una din legende, mai lungă, Ionescu-Gion o dă după romanul „Bukur" al lui Pelimon, în care se povesteşte dragostea lui „Bucur său Radu, fiul lui Laik, său Laiotă, său Ladislav Basarabă, său Vlad I — la alegere! — pentru preafrumoasa Iliana, fata lui Bogdan-Vodă" etc...: „Bucur-Radu face biserica de pe colină şi, cavaler cum era, îi pune hramul sfîntului Tănase, cel foarte apărător şi de binevoitor prea iubitei sale".

La rîndul lui, mai adaugă Ionescu-Gion, preotul Gr. Musceleanu „crede că a citit la uşa bisericii lui Bucur o pisanie, în care Mircea (cel Bătrîn n. n.) spune că la 1416 a zidit de piatră bisericuţa de lemn a lui Bucur, şi că a îngropat într-însa oasele ostaşilor căzuţi în bătălia de la Giurgiu, din ziua de 11 iunie 1416". Ionescu-Gion mai precizează: „am citit 32 de condice la Arhivele Statului şi la Academie şi am citit vreo 5.000 de documente tot într-aceste depozite, în care se păstrează faptele adevărate ale trecutului nostru — şi, cu toate aceste citiri, n-am dat peste un singur cît care să vorbească de biserica lui Bucur, zidită de Mircea cel Bătrîn".

Autorului „Istoriei Bucureştilor" îi este parcă ciudă că nici una din versiunile asupra aşezării lui Bucur şi a zidirii bisericuţei lui n-au consistenţă. El socoteşte bisericuţa mai curînd o „boliniţă" zidită probabil la 1743, lîngă mănăstirea Radu-Vodă.

Şi conchide:

„Nu; e frumoasă şi e duioasă încercarea de-a da Bucureştilor această origină idilică şi pastorală, dar nu e istorică".

N-am mai extins cercetările noastre asupra originii întemeierii Bucureştilor şi a bisericuţei lui Bucur, pentru că am socotit că e inutil. G. I. Ionescu-Gion e autoritate în materie şi el a invocat toate versiunile. Dacă am amintit totuşi descrierile de mai sus, am făcut-o mai cu seamă pentru una singură: acea în care se povesteşte că „Bucur Ciobanul... păscînduşi oiţele pe colinele păduroase ale Dîmboviţei, a durat aci, în malul gîrlei, o bisericuţă de lemn " etc.

Cîte secole sînt de atunci? În tot cazul, multe! Descrierea de mai sus este evocatoare, dar fotografii din acea vreme, care s-o ilustreze, nu ni s-au păstrat, pentru că fotografierea nu era cunoscută atunci. Fapt este că în stampele publicate în paginile 235 şi 250 ale „Istoriei Bucureştilor" nu sînt „oiţe", cum pretinde legenda. Ba, chiar în cea de-a doua stampă figurează, în loc de oiţe, cruci de morminte...

Dar acă treceţi cumva acum pe aceste locuri, se poate să aveţi norocul să surprindeţi un peisaj bucolic, ca acela ce vi-l prezintă fotografia noastră, făcută foarte recent — în 1957. E plină de duioşie şi parcă numai Bucur-Ciobanul lipseşte...

S. ALBU

NE	DAR	PI	TUL	ME	PI	NII	N-A	TI	TUNCI
ROG	PA	LA	JU	E	DE	O	CA	TA	PE
TRE	O	RA	RO	PI	GIS	E	GA	DUL	LI
TAU	DU	BAR	LO	BAR	DI	NU	A	CU	TI
FRUN	LE	TEA-N	DU	MI	AC	NA	E	LEA	RA
MI	RI	NU	CE	ZI	E	MA	AR	I	TA
MI	AI	NI	A	SO	CU	DOR	I	MIT	GHE
SAR	MAN	LE	LES	CA	CIZ	PI	ZI	MAR	BRA

TOPÎRCEANU ÎN SILABE

Din silabele de mai sus se vor tăia, folosind săritura calului, cele necesare alcătuirii cuvintelor de mai jos:

1) Le foloseşte Topîrceanu în poezia sa lirică, creînd prin ele comicul verbal. 2) Pronumele unei scriitoare în stilul căreia Topîrceanu a scris parodia „Vis alb". 3) Titlul uneia din baladele vesele şi triste. 4) Gen în care a excelat Topîrceanu. 5) Prin această poezie Topîrceanu l-a parodiat pe Coşbuc. 6) Titlul altei balade a lui Topîrceanu. 7) Foaie literară la care a debutat Topîrceanu. 8) Cele tragice şi comice sînt înfăţişate în „Amintiri din luptele de la Turtucaia". 9) Poet romîn despre care Topîrceanu a spus că este un poet francez care scrie din întîmplare în romîneşte. 10) Pe acest scriitor Topîrceanu l-a parodiat la „Psalm". 11) Critic romîn care a stimulat creaţia lui Topîrceanu.

Silabele rămase, citite în continuare, în linie dreaptă orizontală, începînd din stînga sus, dau o strofă dintr-o poezie a lui Topîrceanu. Iniţialele celor 11 cuvinte obţinute prin săritura calului indică titlul acestei poezii.

„AVION" CU REACŢIE ACUM 2000 ANI...

Ideea propulsării cu ajutorul reacţiei, îmbinată cu ideea zborului cu un aparat mai greu decît aerul, a căpătat încă acum peste 2000 de ani în mintea unui chinez, mandarinul Wan-Hu. El a construit un aparat uriaş, alcătuit din două zmee, de forma unor paralelipipede deschise la capete şi care, fiind legate între ele printr-un sistem de traverse, formau un singur corp. Dedesubtul zmeului era fixat un scaun pe care urma să ia loc cutezătorul mandarin. Pe muchiile dreptunghiului din partea posterioară a zmeului Wan-Hu a fixat 47 rachete încărcate cu praf de puşcă. Apoi a luat loc pe scaun, la „postul de pilotaj", cum am spune astăzi, şi a pus 47 de sclavi să aprindă simultan rachetele, cu ajutorul unor facle. Sclavii s-au rînduit fiecare la cîte o rachetă, ţinînd în mîini faclele aprinse, aşteptînd semnalul... Nu se ştie însă din ce pricină, una din rachete s-a aprins prea repede, a explodat, au luat foc şi celelalte, iar flăcările au cuprins tot aparatul, mistuindu-l şi pe Wan-Hu.

Istoria aceasta constituie tema pe care s-au brodat multe legende populare chineze.

LA GHIOL

— D-ta ai fost lucrător la confecţii ?!.

Desen de Gh. CHIRIAC

ELEVUL ÎN CURÎND ÎNCEP ŞCOLILE

Procuraţi-vă din timp manualele şi rechizitele şcolare care se vor difuza direct prin librăriile din oraşe şi prin cooperativele sătesti.

MODA

(De la Parada Modei — 1957)

1) și 2) Din jerse de culoare deschisă, o rochie mulată pe corp, cu talia marcată în față de cele cîteva fronsuri pe care le face mica gaică prinsă în doi nasturi. Se poartă cu un mantou asortat, larg, cu mînecă bufantă, ce poate fi ridicată pînă sub cot, simulînd mînecă trei sferturi.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Ciroza ficatului

Tovarășul N. Sterescu din București ne-a rugat să publicăm un articol despre ciroza ficatului. Prin materialul de mai jos, tovarășul dr. N. Georgescu răspunde acestei cereri.

Ciroza hepatică se datorește alterării, prin degenerare, a celulelor ficatului — și dezvoltării unui proces de scleroză întinsă a acestuia. Cercetările făcute în ultimul timp au adus o serie de date noi, schimbînd concepțiile mai vechi asupra tratamentului acestei boli.

În producerea cirozei un rol important îl au infecțiile ficatului și ale căilor biliare, în special hepatita epidemică. Apariția cirozei este de asemenea favorizată de abuzul de alcool și de tulburările de nutriție (alimentație săracă în vitamine și albumine). Atunci cînd la factorii de mai sus, se adaugă eforturile fizice sau psihice, acestea pot, la rîndul lor, favorisa sau grăbi instalarea cirozei.

Boala se manifestă la început prin tulburări digestive, ca lipsa poftei de mîncare, balonări, jenă dureroasă și greutate abdominală după mese, constipație sau diaree și, înafară de acestea, oboseală fizică și intelectuală. Probele de laborator care arată starea funcțională a ficatului sînt pozitive.

Durata acestei perioade variază între cîteva luni și cîțiva ani, după care, dacă bolnavul n-a urmat nici un tratament și n-a respectat un anume regim alimentar și de muncă, intră într-o perioadă mai grea, în care tulburările de mai sus se accentuează. Bolnavul slăbește mult, abdomenul se mărește prin acumulări de lichid în cavitatea peritoneală, i se umflă picioarele, are hemoragii pe nas și prin gingii și suferă de tulburări nervoase (insomnii, nelinișle). În această perioadă pot surveni și complicații infecțioase și hemoragice, agravînd boala.

Un tratament corect, aplicat la timp, poate avea ca rezultat o oprire în mersul bolii, o ameliorare accentuată și chiar vindecarea.

Un rol important îl are tratamentul profilactic, adică prevenirea bolii. Aceasta constă în tratarea corectă a hepatitei acute și urmărirea ei pînă la vindecarea completă, tratarea infecțiilor cronice ale ficatului, căilor biliare și intestinului, suprimarea alcoolului și administrarea unui regim bogat în vitamine și proteine, precum și evitarea eforturilor fizice și psihice de către persoanele predispuse la ciroză.

Boala, o dată constituită, impune aplicarea unei serii de măsuri igienico-dietetice și instituirea unui tratament medicamentos. Bolnavul va căuta să stea cît mai mult culcat, deoarece repausul în poziția aceasta favorizează circulația sîngelui în ficat. Regimul alimentar, care va avea un caracter lacto-făinos-vegetarian, trebuie să satisfacă nevoile în calorii ale organismului (2800-3000 calorii), să fie bogat în albumine, bidicarbonate și vitamine, și sărac în grăsimi. Pentru a ingera cantitatea necesară de albumine (140 - 160 gr în 24 ore), bolnavul va mînca în special brînză de vacă, carne slabă (100 gr brînză sau carne conțin 20 gr albumine); pentru ingerarea necesarului de hidrocarboranțe (450-450 gr în 24 ore), bolnavul va mînca dulcețuri, făinoase, pîine, cartofi. Astfel în regimul bolnavului de ciroză vor intra: ceaiul slab, laptele, brînza de vacă, iaurtul, sucul de fructe și de legume (morcovi, sfeclă), pîine albă și neagră rece sau prăjită, untul (60-70 gr), supele de zarzavat, carnea slabă de vacă, pasăre, pește slab fierți, făinoasele, înafară de alusturi cu drojdie, legumele și zarzavaturile de tot felul, afară de spanac și legume uscate (fasole, mazăre, linte), fructe crude și compoturi, biscuiți.

Bolnavul va lua 5-6 mese pe zi. Dacă are însă picioarele umflate, sau lichid în abdomen, va reduce sarea la mese sau chiar o va suprima.

În ceea ce privește tratamentul medicamentos, bolnavului i se vor administra vitamine și în special vitamina B complex, vitomina K (atunci cînd există tendințe de pierderi de sînge), injecții cu glucoză 30-40% (fără insulină), medicamente 2-3 gr pe zi, colina (colecitrină), extracte de ficat, plasmă, acid glutamic (cu glutamat de calciu, magneziu), cortigen sau cortiron, penicilină sau aureomicină în cazul infecții; acest tratament medicamentos poate fi asociat cu aplicări calde pe ficat, raze ultrascurte, raze infraroșii.

Apele minerale (Olănești, Slănic-Moldova) nu sînt indicate decît uneori, în perioade de început, în formele fără lichid, bineînțeles în funcție de starea celorlalte organe, în special a rinichilor și inimii.

Dr. N. GEORGESCU

SAH SAH SAH

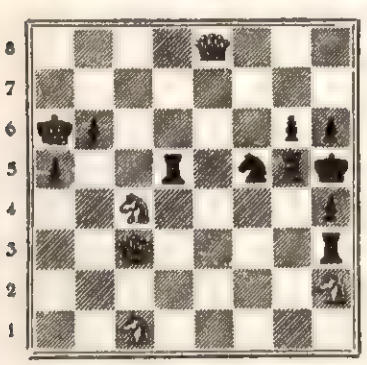

PROBLEMĂ

de Vladimir Pachman

Premiul I-II la concursul revistei „Ceskoslovensky Sach" 1956

Mat în 3 mutări

(Alb: Ra6, De8, Td5, Cf5, Ch2. Negru: Rh5, Dc2, Tg5, Th3, Cc1, Cc4, Pp. a5, b6, g6, h4, h6)

ATAC ÎMPOTRIVA REGELUI ÎN CENTRU

Este întotdeauna primejdios să rămîi cu regele în centru, mai ales după ce adversarul și-a terminat mobilizarea forțelor. Această veche regulă este încă o dată verificată de următoarea partidă jucată de curînd într-un turneu, la Praga.

JOCUL CELOR DOI CAI. Alb: Stulik Negru: Pithart. *1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d4 e:d4 5. e5 d5 6. Nb5 Ce4 7. C:d4 Nd7* (Varianta aceasta duce la poziții complicate, cum s-a văzut și în partida Liublinski-Lipnițki, din al 18-lea campionat al U.R.S.S.) *8. N:c6 b:c6 9. 0-0 Ne7 10. f3 Cc5 11. f4 Ce4 12. f5 c5 13. Cb3 Nb5* (13... d4 *14. e6! f:e6 15. Db3+*) *14. Tf3 c6 16. Ce3 C:c3 16. b:c3! c4 17. Cd4 Cc5 18. Tg3 De7 19. Ng6!* (Menține regele negru în centru, deoarece la Ne7 urmează 20. N:e7 D:e7 21. a4 Na6 22. e6! f:e6 23. C:e6 g6 24. Dd4 și alb cîștigă) *19... Ca4 20. Rh1 Tb8 21. Nf4 Tb2 22. Dg4 Db7 23. h3 Nf8 24. f6!* (Începe atacul final) *24... g:f6 25. Df5! De7* (Nu satisface 25... Ne7 26. e:f6 Nc5 27. Te1+ Rd8 28. Te7! N:e7 29. f:e7+ R:e7 30. Te3+) *26. Te3 Rd8 27. e6! c5 28. D:d5+* negrul cedează.

FILATELIE

Spre sfîrșitul lunii februarie a.c în Grecia au apărut o serie de timbre, înfățișînd portretul episcopului cipriot Makarios al III-lea, recent reîntors din exil. Sub portret se poate citi în greacă, franceză și engleză, următorul text: „Consider normal ca poporul cipriot, care este de origine greacă, să cultive cu dragoste și inaltă fierbinte ideea de a se alipi la patria sa mamă", semnează Winston Churchill — 1907.

Fără comentarii

★

O revoluție liniștită, dar de o importanță covîrșitoare începe în India, a declarat-o recent Nehru, cînd a prezentat decretul pentru modificarea subdiviziunii monetare, respectiv a unei rupii în 100 de naye paise. Este de reținut, a continuat el, că nu vrem să introducem ceva străin de spiritul indian, ci dimpotrivă, vrem să reluăm o invenție a vechiului geniu indian. India a dat doar lumii cifra zero. Rupia, care pînă acum se subdividea în 16 annas și 12 pie, se va subdivide în 100 de naye paise. O asemenea reformă cere timp, din această cauză trei ani de acum încolo se vor utiliza ambele subdiviziuni monetare. Reforma a fost introdusă pînă acum la timbrele poștale, vechile timbre fiind înlocuite cu o nouă serie de 9 valori. Aceasta s-a făcut chiar înaintea introducerii noii monede.

DEZLEGAREA JOCULUI „PE PLATOUL DE FILMARE"

ORIZONTAL: 1) Transparență — Parc. 2) Rezita — Întreba — Ei. 3) Afișată — O — Aruncat. 4) Ved — N — Liric — Coală. 5) Ruptia — Mn — Vorbit. 6) Laureați — As — Vals. 7) Lt — A — Rula — Ci - Mute. 7) I — Actor — Blendă — Ac. 9) Naut — Văgăună — To — R. 10) G — Tic — Ta — Năplăitâ. 11) Joc — Despărți — Nea. 12) Girafe — Tari — Lotci. 13) Ei — Becari — Săi — Auz. 14) Regizori — Atr — Artă. 15) Util — Recuzita — E — T. 16) Ic — Emanări — Artă. 17) Tău — Stă — Alegorice.

IN JURUL GLOBULUI

ÎNTRE ZIDUL AFLAT ÎN PRIM PLAN și casa ce se zărește în fund, este o diferență de... vreo două milenii. Zidul a străjuit cîndva o veche cetate romană, ale cărei ruine au fost descoperite în satul Aliar, din R. P. Bulgaria. →

↑ ÎN TAINELE BIOLOGIEI. Din ce în ce mai multe laboratoare de cercetări științifice din Uniunea Sovietică încep să fie înzestrate cu un nou tip de microscop, așa-numitul microscop luminiscent, cu ajutorul căruia se pot pătrunde noi taine din lumea biologiei.

AUTOMOBILUL CONTRAVENIENT a fost „arestat" și remorcat de duba poliției londoneze. Vina mașinii — mai bineîn a șoferului — este aceea de a fi parcat într-un loc interzis. Potrivit noului regulament de circulație introdus în Anglia, poliția are dreptul de a îndepărta, cu propriile ei mijloace, automobilele prinse în... „flagrant delict". ↓

DEOARECE CĂPTUȘELILE OBIȘNUITE ale hainelor bărbătești începuseră să facă insuportabilă viața londonezilor eleganți s-au creat pentru costumele de sport, căptușeli având imprimate scene de vînătoare. Ann îndrăzni o sugestie: căptușeli cu scene de balamuc pentru „rock and roll"-iști și cu cuiere nucleare pentru fabricanții de arme atomice.

O PARAȘUTĂ ORIGINALĂ. Un salt impresionant de la 25 metri înălțime, din turnul bisericii în mijlocul pieții, executat de „parașutistul" de ocazie Hans Albers, pentru ultimul său film turnat la Lemgo. Un cablu din material plastic și transparent îi asigură actorului german o cădere fără nici un risc.

Nici măcar riscul de a se vedea trucajul...

↑ TOCURI DE REZERVĂ... Oferă fiecărei cumpărătoare de pantofi un cizmar new-yorkez, care a găsit un mijloc practic de a lucra pantofi de damă cu tocuri — ca să zicem așa — „facultative".

Urmează ca doamnele elegante să poarte în poșetele lor tocuri de rezervă, spre a le schimba după loc și împrejurare sau după indicatorul modei...

→

LA O EXPOZIȚIE DE PISICI care a avut loc în sala Wagram din Paris, un cuplu de acrobați nu prea des întîlnit — o pisică și un porumbel — s-au plimbat pe afară, ca doi buni prieteni.

OTRAVA...LECUITOARE. Furnirov este un șarpe veninos care trăiește pe una din insulele chineze. Profesorul Wu Lu din Dairen a reușit să prepare din veninul său un medicament eficace împotriva leprei. În fotografie: o vînătoare de șerpi veninoși.

Eroul principal al filmului iugoslav „Valea păcii", aviatorul negru Jim, a fost interpretat de actorul de culoare John Kitzmiller, care a obținut, pentru creația plină de adîncime a rolului, Marele premiu de interpretare masculină al anului 1957, la Festivalul Internațional de la Cannes. Alte două roluri de seamă din filmul regizat de slovenul Franko Stiglici sînt deținute de doi copii, băiețașul Tugomir Stiglici, fiul regizorului, și micuța germană Evelyn Weltlieller.

Coproducțiile studiourilor cehо-franceze devin din ce în ce mai numeroase. După „Libertate supravegheată", film a cărui acțiune se petrece printre canotori și care e regizat de cehul Vl. Volecek și de francezul Henri Aisner, a început turnarea altei producții comune, „Suzana gîscuița", în care rolul principal vă va fi eroina îl deține simpatica Dany Robin.

Revolta lucrătorilor din domeniul cinematografiei argentiniene, cauzată de indiferența guvernului față de starea precară a producției autohtone, a dus la o manifestație deosebit de puternică, acum cîteva săptămîni. Peste 500 de actori, regizori și tehnicieni au ocupat localul Institutului Național Cinematografic, baricadîndu-se în interior. A fost nevoie ca însuși președintele Argentinei să facă promisiuni, pentru ca manifestanții să părăsească localul.

Apele învolburate ce asaltează țărmul de pămînt pe care se află farul constituie cadrul ambiant al unui film ucrainean pe care îl turnează la Odesa cineaștii din Kiev. Inspirat dintr-o nuvelă de O. Gonciar, filmul, regizat de Kirșon, va reuni în distribuție pe Ira Arepina și pe S. Romodanov.

Nagasaki a fost nu demult bîntuit de un taifun. Mai bine zis, de două taifunuri, care, din fericire pentru populație, au fost ambele de natură... cinematografică. Primul este filmul japono-francez „Taifun peste Nagasaki" realizat Yves Ciampi, cu Danielle Darrieux și Jean Marais în rolurile principale, iar cel de-al doilea e un taifun... sentimental, care a dus la călătoria regizorului francez cu micuța eroină japoneză a filmului, frumoasa actriță Keiko Kiși.

Uneori o simplă păcălire poate face popular un om. Așa se întîmplă și cu simpaticul domn Anatol, personajul central al noii comedii cinematografice poloneze „Păcălirea domnului Anatol", pe care a realizat-o Jan Rybowski cu talentatul comic Tadeusz Fijowski în rolul titular.

Laurence Harvey, tînărul interpret al lui Romeo în filmul lui Castellani, filmează actualmente „Soldatul de ciocolată", după o comedie de Shaw; și cum debutul și l-a făcut într-un rol shakespearian, regizorul îi-a dat ca parteneră tot o actriță care a triumfat de curînd într-o transpunere după Shakespeare. E vorba de Claire Bloom, care a fost lady Ann în „Richard al III-lea", alături de un alt Laurence, ceva mai celebru: Laurence Olivier...

REDACȚIA: BUCUREȘTI Calea Plevnei 139 Cutia Poștală 3507 et. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

O reuniu

Au crescut mari foștii ucenici strungari care au împărțit pîinea amară cîștigată la patron. Și dacă Nelu Popa (stînga) e azi reprezentant comercial la Praga, iar Voiti Marin a rămas în fabrică și e acum muncitor fruntaș, bucuria revederii e cu atît mai mare.

Mărturisesc că nu mă omor după reuniuni. Nu dușmănesc un pahar de vin bun, dar îmi place mai mult să stau la taifas, decît să dănțuiesc. Excepțiile, însă, după cum știți, exclud fatalitatea regulilor. Așa că reuniunea la care am fost oaspete sîmbăta trecută a consemnat în inima mea o bucurie profundă.

Pe scurt, lucrurile s-au petrecut așa: sîmbăta trecută, în zorii zilei, pe poarta uzinelor „Mao Țze-dun" din București au intrat cîteva zeci de tovarăși. Au venit din patru zări din țară. I-am văzut: ofițeri superiori, directori de întreprinderi, ingineri, activiști de partid și de stat. Cine sînt oamenii aceștia? Ei sînt foști muncitori la uzinele „Vulcan", azi „Mao Țze-dun". Și-au dezbrăcat hainele și au reîmbrăcat cu mîndrie salopetele. Au pornit la vechile locuri de muncă și au lucrat cîteva ceasuri la strung, la forjă, la turnătorie. Mulți dintre ei n-au mai recunoscut nici halele, nici mașinile. Înnoirea țării a adus și aici, la uzinele „Mao Țze-dun", cuvîntul de ordine al progresului tehnic.

Fiindcă am stat cu oaspeții din zori pînă în zori, am avut putința să aflu din gura lor istoria mai îndepărtată a muncitorilor de la „Vulcan". O istorie amară. Dar trebuie adăugat: pe cît de amară, pe atît de revoluționară. Astăzi aceiași muncitori, stăpîni peste uzină și țară, au temeiuri destule de laudă. M-au bucurat lauda lăcătușului Toma Morlova și cea a sudorului Marin Marinescu. Ei au spus oaspeților: „uzina e bogată și frumoasă ca o fată mare; noi am făcut utilaj petrolifer de mîna întîi; noi am făcut primele autobuse romînești; produsele noastre trec granița și au căutare în lumea întreagă".

Și oaspeților le rîdeau ochii de bucurie. Cei care se lăudau erau tovarășii lor de muncă, cei din mijlocul cărora și de către care au fost trimiși în munci de răspundere.

Și acum, după zece, după cinci ani de despărțire, au hotărît să se întîlnească din nou!

...Vă spuneam că nu mă omor după reuniuni. De data aceasta am petrecut însă pînă în zori. Bucuria comună, mîndria muncitorească a gazdelor și a oaspeților au m-au lăsat să plec. De altminteri, dacă-i rogi pe Constantin Țintea, inginer, Gheorghe Dîrțu, maior, Stan Barbu, activist de partid, să-ți spună cine sînt, dumnealor răspund cu mîndrie: „muncitor la uzinele „Mao Țze-dun". Și nu vorbesc la trecut, ci la prezentul istoric.

La reuniune, s-a băut, s-a dansat, s-au făcut poze, s-au luat adrese. De dimineață, de la întîlnirea la locul de muncă, și pînă în zorii celeilalte zile, cînd și unii și alții și-au luat adresele, reporterul a putut să constate că între oaspeți și gazde există o sudură organică. Îngăduie-mi, cititorule, să numesc această sudură: democrație.

George CIUDAN

„Nu te-ai schimbat, nenicule", constată maistrul Burcea Gheorghe despre lăcătușul Ilie Mîntuleasa, care e azi funcționar în aparatul nostru de stat. „Dar nici despre matale nu s-ar putea spune altceva!"

Seara, la reuniunea tovărășească cu cîntece și joc, au fost poftite și nevestele. ←

...ne neobișnuită

Fotografii de Maria PESCARU și A. MIHAILOPOL

O operație inversă celei pe care a făcut-o, cu cîțiva ani în ↑ urmă, strungarul Gheorghe Dîrzu, azi maior în armata noastră populară.

Ca și altădată, merindele împărțite la colțul mesei cu prietenul lui, Alexandru Laszlo, i se par fostului lăcătuș de întreținere Florea Pătruț nespus de gustoase.

„... Ghici: cine-i?" (Oare o fi ghicit meșterul lăcătuș N. Braha că e vorba de lăcătușul Bocăneală Constantin, care azi e ofițer?)... ↓

Femeile între ele!... În discuția dintre Maria Bărboi (dreapta), azi activistă a Crucii Roșii, și colega ei din fabrică, n-a fost neglijată nici moda...

În vechea salopetă (cam strîmtă), în dreptul vechiului strung! Firește că Nicolae Moraru, azi director general în Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, nu uită că în această fabrică a lucrat ani de-a rîndul. ↓

↑ E un obicei vechi al celor de la turnătorie: „Ți se strică forma, mai mirosse nițeluș pămîntul!" Dar formele făcute în acea dimineață de Dumitrache Constantin, azi activist sindical, și de Gheorghe Ștefănescu, maistru la altă fabrică, n-au avut nevoie de punerea în aplicare a obiceiului. Fotografia e făcută doar ca amintire

PREȚUL 1,50 LEI

SĂPTĂMÎNA CRUCII ROȘII a R.P.R.

8-15 septembrie 1957

Biblioteca Cop.

- Fotoreportajul săptămînii: Sus cortina!
- O elegie de Ovidiu în tălmăcirea lui Eusebiu Camilar.
- Eu, ma'mare şi alţii despre Rock and Roll de Dan Deşliu.
- O scrisoare pierdută – pamflet de George Macovescu.
- În ritm atomic – reportaj de C. Coporan.
- Evadat din beznă (II)

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ŞI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 24 (121)
Anul VI
14 sept. 1957

TRIO LASCU
(pag. 15)
Fotografie de A. LOVINESCU

fotoreportajul

SĂPTĂMÎNII

Sus cortina!

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Orice început de stagiune teatrală are un caracter sărbătoresc. Cu atît mai mult, în această toamnă, fiind vorba de cea de-a zecea stagiune a Republicii. Zece ani, în care numărul teatrelor din țara noastră a crescut de peste trei ori; zece ani, în care au apărut noi și noi promoții de actori, regizori și scenografi; zece ani, în care s-au creat nenumărate noi lucrări originale și s-au adus la lumină rampei cele mai valoroase opere ale dramaturgiei noastre clasice, precum și ale tezaurului dramatic universal.

Pentru a marca acest jubileu, cele aproape 40 de teatre de proză ale patriei noastre vor prezenta mîine zecilor de mii de spectatori cîte o premieră originală. Așadar, aproape 40 de piese românești, de la Alecsandri și Davilla și pînă la Ion D. Șerban, „prisilea" debutanților în dramaturgie.

Teatrele bucureștene s-au preocupat ca începutul stagiunii să coincidă cu începutul carierei unui nou autor dramatic. Astfel, alături de „Ovidiu" de V. Alecsandri, pe care îl prezintă Teatrul Național, și de noua piesă a lui Ștefan Tita, „Flacăra vie" (scrisă în colaborare cu un debutant în dramaturgie, Liviu Floda), pe care o va juca Teatrul Tineretului, vin să se înregimenteze în rîndurile autorilor dramatici originali cinci noi nume (unele din ele bine cunoscute pe tărîmul scrisului, noi însă în dramaturgie). Tuturor, în preziua premierei, o caldă urare de succes în teatru!

Puteți ghici din fotografie despre ce fel de piesă e vorba? Dacă nu, citiți „cartea de vizită" a lui Ion D. Șerban. În fotografie: actorii Geta Cibolini, Florin Stroe și regizorul Victor Bumbești.

În atelierele de tîmplărie ale Teatrului C.F.R. Giulești se construiește... un copac. ←

„Flacăra vie" de Ștefan Tita și Liviu Floda (Teatrul Tineretului) este numai pe jumătate o piesă de debut. Ea aduce în teatru un autor nou (Liviu Floda), o problematică nouă (fiind inspirată din activitatea unor savanți progresiști, ca dr. Babeș, Marinescu și Parhon) și o greutate nouă pentru interpreți: aceea de a crea tipurile unor intelectuali de mare anvergură. Iată-i pe actorii Al. Critico și Ipate Mureș în luptă cu această dificultate. ↓

„Ovidiu" de Vasile Alecsandri deschide stagiunea la Teatrul Național, sala Comedia, ca omagiu adus poetului latin la sărbătorirea bimilenarului său. Jucată pentru prima oară la 9 martie 1885, cu Grigore Manolescu, Aristița Romanescu și C. Nottara în rolurile principale, piesa constituie astăzi baza unui spectacol de factură modernă, realizat în regia Mariettei Sadova, avînd în distribuție pe George Vraca, Maria Botta ș. a.

TEATRELE DIN REGIUNI ÎN ÎNTRECERE CU CELE DIN CAPITALĂ

Și teatrele din regiuni prilejuiesc, la deschiderea acestei stagiuni, cinci debuturi în dramaturgie:

a) La Teatrul Național din Craiova *se va prezenta* „Tudor din Vladimiri", *lucrare de debut a poetului și eseistului* Mihnea Gheorghiu.

b) *Și* Teatrul de Stat din Constanța *a făcut o potrivită alegere, inscenînd o nouă piesă despre poetul* Ovidiu, *al cărui bimilenar îl sărbătorește întreaga omenire. Lucrarea, în versuri, se datorează lui* G. Sălceanu.

c) *Al treilea dramaturg debutant e în același timp creatorul primei piese de teatru (ce se prezintă pe scenă) inspirate din realitățile de azi ale populației germane din țara noastră. E vorba de* Johann Szekler *și de piesa lui* „După furtună", *pe care o va juca* Teatrul German din Timișoara.

d) *Și teatrele de limbă maghiară înscriu debuturi.* Teatrul Secuiesc de Stat din Tg. Mureș *prezintă lucrarea lui* Szabo Lajos, „Refugiul", *care va vedea lumina rampei și la secția maghiară a* Teatrului de Stat din Oradea.

e) *În fine,* Teatrul Maghiar *din Cluj va deschide stagiunea cu piesa de*

Nu încercați să regăsiți momentul din fotografie în spectacolul Teatrului Municipal; el se petrece într-o pauză, la una din primele repetiții cu "Horia" de M. Davidoglu și — spera Septimiu Sever, proprietarul figărilor, nu se va mai repeta.

Din nou „Ovidiu", privit de data aceasta din unghiul maestrului peruchier Romaniță.

Luminile își au și ele maiștrii lor. Iată-l pe unul dintre ei, Voicicov Wilhelm, de la Teatrul C.F.R.- Giulești.

În atelierele de croitorie ale Municipalului, sub „privirea" strălucitoarelor costume din „Don Carlos", se lucrează acum costumele pentru „Horia" și „Judecata".

O recunoașteți pe interpreta Annei Frank, de la Teatrul Evreesc de Stat? În „Raiul de pămînt", care va fi mai mult decît un obișnuit spectacol de estradă, o vom reîntîlni pe Lia König-Stolper în numeroase roluri: Cocoș, sugaci, luminare, cochetă... →

Se repetă „Secretul dr. Bergman". În fotografie: Magdalena Bunea și Mircea Cruceanu. ↓

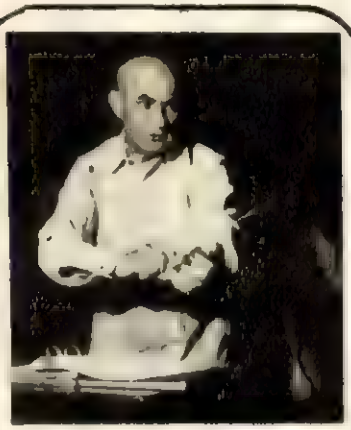

LA MULȚI ANI!

La a 70-a aniversare a sa, maestrul George Georgescu modelează cu aceeași energie și exigență interpretările sale muzicale. Tinerețea artistică a maestrului a fost dovedită încă o dată de ultimul său concert — o adevărată sărbătoare pentru participanții la concert și toți iubitorii de muzică din țara noastră. În fotografie: maestrul Georgescu, la o recentă repetiție.

Sidonia Drăgușanu
„SEARA RĂSPUNSURILOR"

comedie în 3 acte

Subiectul: Într-un colectiv de actori se întrețes intrigi care par la un moment dat să ducă la un deznodămînt sumbru; dar — așa cum ne-a învățat Shakespeare — totul e bine, cînd se termină cu bine.

Piesa se joacă la TEATRUL NOTTARA, cu Corina Constantinescu, Eugenia Bădulescu, Tatiana Iekel etc., în regia lui Ghebel Georgescu.

Al. I. Ștefănescu
„JUDECATA"

dramă în 3 acte

Subiectul: Într-o familie de comuniști se descoperă că unul din stîlpii casei își făurește situația și și-o consolidează desconsiderînd etica muncitorească; de unde decurge... judecata.

TEATRUL MUNICIPAL prezintă piesa cu V. Ronea, Tanți Cocea, Clody Bertola, Iulea Cazaban etc., în regia lui Ionel Olteanu.

Ion D. Șerban
„CASA LINIȘTITĂ"

piesă polițistă în 3 acte

Subiectul: Doi tineri care se iubesc, o soră care-i ocrotește, un intrus, revolver, spionaj — urmare în fascicola a doua.

Joacă: Maria Sandu, Geta Cibolini, Florica Milescu, Florin Stroe, Gh. Mazilu, Lucian Dinu, în regia lui Victor Bumbești, la TEATRUL ARMATEI.

Fred Vinea
„SECRETUL DR.-ULUI BERGMAN"

piesă în 3 acte

Subiectul: Un profesor universitar recunoaște într-unul din studenți, care e curtezanul fiicei sale, pe propriul său fiu, pierdut în anii prigoanei rasiale și găsit de niște țărani sărmani, care cu greu îl redau părinților adevărați.

Direcția de scenă: Lucian Giurchescu. TEATRUL C.F.R.-GIULEȘTI.

Al. Adamescu
„JUDECATA FOCULUI"

dramă în versuri în 3 acte

Subiectul: Acțiunea se desfășoară în veacul al XIII-lea, în ținuturile Oradiei.

Asuprire feudală, lupta comună a iobagilor romîni și maghiari.

STUDIO-TEATRUL NAȚIONAL: în distribuție: N. Brancomir, G. Ciprian, Emil Botta, Geo Barton, Marietta Anca, E. Pătrășcanu etc. Regia: Miron Niculescu.

MERDEKA!

Încă o perlă s-a desprins din coroana imperiului britanic. N-a căzut singură, ci a fost smulsă printr-o luptă dîrză și plină de jertfe. În amintire ne stăruie încă chipul hidos al colonialistului britanic ducînd în mîinile sale pline de sînge două capete retezate. Capete de oameni. Dintre acei oameni din Malaia, care la Londra erau numiți „rebeli"...

Și iată că acești rebeli — un popor întreg — au reușit prin luptă să aducă pe harta politică a lumii un nou stat independent: Federația Malaieza. La 31 august, la Kuala Lumpur — capitala tînarului stat malaiez independent — zeci de mii de localnici, ovaționînd și strigînd într-un singur glas „Merdeka!" — libertate — asistau la ceremonia solemnă a predării „documentelor constituționale" prin care Marea Britanie recunoștea independența Malaiei.

Lupta pentru deplina libertate și independență a poporului malaiez nu a luat însă sfîrșit. Malaia, rămasă dominion britanic, mai este încă puternic subordonată din punct de vedere economic metropolei britanice, trupele engleze mai rămîn pe teritoriul țării în baza unui acord cu privire la „apărare", impus de colonialiștii care cu greu se îndură să-și ia talpășița din regiunile unde pînă mai ieri erau stăpîni atotputernici.

Cîștigarea independenței politice a Malaiei — o dovadă în plus a destrămării sistemului colonial — constituie, însă, fără îndoială, o victorie importantă a poporului malaiez, chezășia victoriilor sale viitoare în lupta pentru libertate și progres social.

În ovațiile mulțimii, la miezul nopții, se înalță drapelul unui nou stat independent, ce a luat locul pentru totdeauna drapelului britanic în Malaia

„Vînătorii de capete" n-au reușit prin nici un fel de mijloace să înăbușe lupta pentru libertate a poporului malaiez. Malaia și-a cucerit independența. Și totuși — fotografia de față, transmisă de agenția Keystone la 17 august 1957, atestă aceasta — colonialiștii britanici au ținut pînă-n ultima clipă să demonstreze sentimentele „larg democratice" care-i animă. În mijlocul junglei, la Sungai Siput, au fost aduse trupe aeroportate pentru a distruge unitățile de „rebeli" malaiezi. Nici artileria n-a fost uitată: bombardează căile de acces ale forțelor populare malaieze. Aceasta cu numai cîteva zile înainte de recunoașterea independenței Malaiei!...

Pînă noaptea tîrziu, capitala Malaiei a fremătat de bucurie. Bucuria libertății cucerite...

Mareasărbătoare a poporului malaiez a fost subliniată și prin emiterea unui timbru special

Sir Donald Maggilliray, fost stăpîn atotputernic în Malaia, în ultima sa postură de înalt comisar britanic. O zi neagră din viața sa și, mai ales, a imperiului britanic!...

Primul ministru, Tengu Abdul Rahman, rostindu-și cuvîntarea la solemnitatea proclamării Federației Malaieze.

Pe acest stadion construit special pentru festivitatea de la 31 august a avut loc ceremonia solemnă a proclamării Federației Malaieze. Numele dat stadionului e semnificativ: „Merdeka"—Libertate.

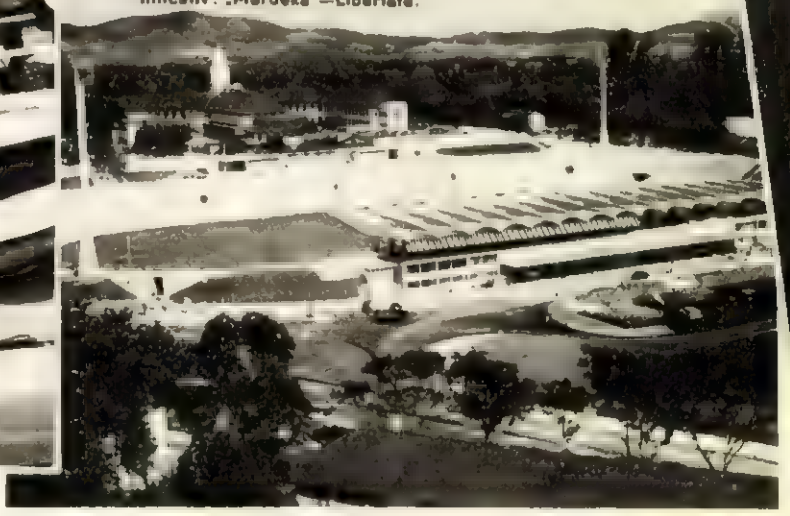

O scrisoare pierdută

Titlul acesta nu trebuie să dea naștere la confuzii. Nu este vorba despre cunoscuta piesă a lui Caragiale, deși... ceva asemănare există. Aici avem de-a face cu un alt fel de scrisoare. Gurile rele pretind că rîndurile de mai jos ar fi fost expediate de către fostul general american McCloy, fost înalt comisar american în Germania occidentală.

My dear KONRAD,

New-York, 3 septembrie 1957

Îmi închipui cît ești de ocupat în aceste zile din preajma alegerilor, dar nu mă pot reține să nu-ți scriu. De cîtăva vreme mă simt neliniștit, așa cum nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată. Să fie bătrînețea, să fie oboseala, nu știu ce dracu' se petrece cu mine, însă m-au cam lăsat nervii. Înghit medicamente, încerc să dorm cît mai mult, fac zilnic o plimbare pe jos de o jumătate de oră, fumez numai țigarete, beau numai cinci whisky pe zi, evit eforturile, în sfîrșit, fac totul pentru a mă liniști și nimic, nici un rezultat.

Medicii mi-au prescris să nu mai citesc ziare. Spune tu: poți? Pentru că de aici se trage totul. Nu apuc să deschid „New-York Times", că și văd: „Răscoală antiamericană în Taiwan"; „Expulzarea atașatului militar american din Siria"; „Arestarea unor spioni americani în Ungaria"; „Uniunea Sovietică deține racheta intercontinentală". Parcă-i un făcut: peste tot numai înfrîngeri.

De aceea m-am și gîndit să-ți scriu. Ar fi îngrozitor, dragă Kony, să pierdem alegerile în Germania Federală. Nu mă îndoiesc că ai luat toate măsurile, însă, ca specialist în problemele voastre, lasă-mă să-ți dau cîteva sfaturi.

Încă din vremea cînd eram Înalt Comisar, ți-am spus că trebuie să acordăm atenție muncitorilor.

Interzicerea partidului comunist a fost cît se poate de binevenită, numai că tu știi cum este cu comuniștii ăștia: cu cît strîngi șurubul, cu atîta sînt mai tari. Oricît, însă, faptul că nu se pot prezenta în alegeri constituie o ușurare, cu condiția ca să nu-i scapi din vedere.

Am auzit că aveți un plan, ca în ziua alegerilor centrele muncitorești să fie împînzite cu forțe polițienești, care să nu permită nici o mișcare. Mi-au plăcut foarte mult măsurile șefului poliției din Hamburg, care vrea „să-i țină pe muncitori tot timpul sub un control sever". Știu eu ce înseamnă aceasta! Konrad, dă-i dispoziții ca trupele lui să aibă armele încărcate și să nu ezite să tragă fără somație.

N-ar fi rău, dacă ar face apel la niște vechi specialiști. Vezi că și noi, și englezii, i-am eliberat pe toți cei arestați pe vremuri, cînd am făcut greșeala de neiertat de a respecta pactul de la Potsdam. Bieții oameni au stat atîta timp lipsiți de libertate, în vreme ce noi aveam nevoie de ei!

Ei, dar bine că mi-am adus aminte! Am citit cu mult interes că la Karlburg a avut loc întîlnirea internațională a S.S.-iștilor. Bună treabă Konrad! Nici nu se poate ceva mai potrivit pentru a le mai tăia nasul domnilor muncitori! Ai văzut ce frumos a vorbit Kurt Meyer, știi — fostul comandant al formațiilor de tineret hitleriste? N-am ce zice, i-a pus la punct pe toți, cînd a declarat: „Ne-am făcut datoria în timpul războiului... Poporul german trebuie să știe că S.S.-iștii au fost calomniați!" Păi, nu-i așa? Aceste trupe de elită au fost ponegrite pe nedrept. Nu zic, și-au mai făcut ei de cap pe ici, pe colo, dar ce frumos au lucrat în Polonia, Cehoslovacia și, mai ales, în Uniunea Sovietică!

Ai grijă de ei, Kony! Băieți buni și săritori la nevoie! De altfel, află că știu totul. Mi s-a raportat despre conferința de la Stuttgart a foștilor colaboratori ai lui Hitler, conferință la care l-ai trimis pe Gerstenmeier. N-am habar de ce ți s-a comunicat, dar noi sîntem informați că a făcut o bună impresie faptul că un colaborator intim al tău, președinte al Bundestagului, a promis foștilor conducători ai partidului lui Hitler o completă reabilitare, în cazul că vor da dovadă de loialitate față de guvernul tău. Vezi că poți conta îndeosebi pe Sepp Dietrich. Experiența lui de general S.S. îți poate fi de mare folos.

Dar să ne întoarcem la alegeri. Ai grijă, dragă Konrad, și concentrează-ți focul împotriva partidului social-democrat. Nu se poate să nu-și fi băgat nasul comuniștii pe acolo, pentru că masa social-democraților a cam luat-o razna. Ai văzut că au început să-i huiduiască pe conducători? Chestia e tare complicată. Cu șefii partidului ne-am înțeles și vedem că pînă acum respectă contractul. Așadar, foc împotriva partidului social-democrat „infectat de comunism", însă mai cu grijă pentru conducători.

Pe de altă parte, strînge legăturile cu Partidul German. Noi am luat măsuri ca ei să vă susțină, militînd pentru un guvern de mînă forte, pentru politica N.A.T.O. și pentru echiparea diviziilor voastre cu armament atomic.

După cîte știu și Partidul Refugiaților o să vă susțină. De altfel, programul lor nu diferă de al vostru: reînarmare, politică antisovietică, revendicarea frontierelor Germaniei din 1937... Dacă observi că în ultimul moment încearcă să vă șantajeze, adică să vă ceară bani, adu-le aminte că am dat dispoziție la „Chase National Bank" ca, prin „Asociația monopolurilor germane", să li se plătească două milioane de mărci pentru propaganda electorală. Mai mult, nici un pfenig!

De altfel, s-a hotărît ca aceeași asociație să verse în casa partidului tău, pentru ultimele cheltuieli în campania electorală, încă zece milioane de mărci, ajungînd astfel la treizeci de milioane. Vreau să-ți spun că industriașii voștri s-au cam tocmit. Voiau să dea mai puțin. Am impresia că acești cărpănoși nu înțeleg importanța alegerilor de acum; nu-și dau seama că dacă le pierdem, începe toboganul. În calitatea ta de membru în consiliul de administrație de la „Deutsche Bank", „Lufthansa", „Concernul electric renano-westfalian", „Concernul Wehrhan", ai putea să le atragi atenția să lărgească acum băierile pungii, cît nu este prea tîrziu.

Trebuie să recunosc că programul vostru electoral conține noutăți. Chestia cu capitalismul popular mi-a plăcut. Am folosit-o și noi și ne-au căzut destui în plasă. Dați-i înainte, fiindcă agitînd această lozincă, o să mutați vîntul din pînzele corăbiei social-democraților în pînzele voastre.

Nu-mi place, însă, că nu sînteți mai tari cu cei din Germania răsăriteană. Dacă nu poți tu s-o faci, dă-le drumul celor din Partidul Refugiaților, S.S.-iștilor, pune-i pe toți să strige că guvernul din Berlin este vîndut Moscovei. Cunoști formula, cunoști limbajul. Nici o jenă, dragă Konrad, pentru că altfel curentul existent la voi pentru reunificarea Germaniei devine fluviu, iar simpatia pentru Berlin devine o boală generală.

Cred, de asemenea, că n-ați făcut destulă propagandă antisovietică. Zău, parcă ați uitat meseria! Vezi că ai pe acolo niște băieți pricepuți, colaboratori apropiați ai lui Goebbels. (S-a sinucis, dobitocul! Ce treabă bună ne-ar fi făcut acuma!). Reluați vechea poveste cu „pericolul roșu", „invazia Europei", „pregătirile de război"; spuneți că pe Elba stau gata de atac 500 de divizii sovietice, spuneți ce veți vrea, mințiți, mințiți cît mai mult, pentru că, știi prea bine, cu cît minciuna este mai mare, cu atît este mai crezută. Luați exemplu de la presa noastră, de la Vocea Americii, de la Europa Liberă...

Mărturisesc că, scriindu-ți toate acestea, m-am mai calmat. Îți dai seama că dacă nu cîștigăm alegerile, dacă tu nu mai ești în fruntea guvernului de la Bonn, se năruie totul: N.A.T.O., bazele aeriene, business-ul postru, totul, totul, dragă Kony, se duce ca și cînd n-ar fi existat niciodată. Nu-i păcat de noi, de munca noastră? Adu-ți aminte de eforturile făcute în vremea cînd eram Înalt Comisar la voi, de planurile noastre!

Fii energic, my dear! Îmi pun toată speranța în tine, în experiența ta și în a celor ce te înconjoară. Nu precupeți nimic. Orice, pentru a învinge.

Heil!
McCLOY

Pentru conformitate cu originalul:
George MACOVESCU

ALEGERILE DIN GERMANIA

— Eu le-am dat un picior în război; voi trebuie să le dați un picior în alegeri...

desen de Rik AUERBACH

ÎN RITM ATOMIC

de Constanța
COPORAN

Fotografii de
E. IAROVICI

Ciclotronul... Acum un an și jumătate, cînd am dat drumul unei notițe ce cuprindea cuvîntul acesta ciudat, am controlat de vreo trei ori felul cum l-am scris și m-am surprins, înciudată, că-l rostesc mereu cu aceeași greutate. Lună de lună, viața mi-a impus apoi — dumneavoastră nu? — alfabetizarea atomică. Azi atom, mîine fisiune, poimîine reactor. Un fel de „az-buche" modern, ultramodern, cu care generația mea, din țara mea, nu credea să aibă de-a face atît de curînd. Cu cei mai tineri ca noi s-a petrecut altceva. Ei au învățat reacțiile nucleare o dată cu poeziile lui Eminescu. Au desființat, fatal, cercurile izolatoare de miraj și de legendă din jurul uraniului, al deuteriului. Discută despre ele ca despre pîine și despre apă, lucrează la construcții atomice, se specializează ca studenți, dacă vor, în fizică nucleară și au certitudinea că vor fi plasați în centre atomice așa cum au absolvenții în medicină certitudinea că vor fi plasați să lucreze în spitale sau dispensare. La cei din generația de pînă la zece ani, la onor puștimea noastră, procesul de însușire a mentalității atomice este și mai direct. La ei se petrece, dacă vreți, o osmoză. O trecere directă în conștiința, în constituția lor, a modernismului atomic. E mai mult decît firesc. Dacă tatăl lui Mihăiță construiește ciclotronul și tatăl lui Gică lucrează la reactor, atunci Gică și cu Mihăiță nu pot construi din cuburi decît reactoare și ciclotroane...

Da, cu generația noastră, cu generațiile mai bătrîne decît a noastră a trebuit să se petreacă un proces de acomodare. Mă gîndesc la încercatul constructor Grünn. Mă gîndesc la montorul Grandori și la alții. Cînd au auzit că urmează să se construiască un reactor și un ciclotron, s-au întrebat simplu: ce-or mai fi și astea? Cînd s-au dumirit, s-au hotărît să vină pe șantier. Cînd au început să lucreze, s-au antrenat. Cînd au dat de greutatea treburilor nemaivăzute și nemaifăcute, s-au înverșunat. Azi sînt entuziasmați. Grünn spune patern: „Ciclotronul nostru", iar Grandori îi asigură pe întîmplătorii reporteri că la montarea viitorului ciclotron va ști să lucreze cu echipa lui mult mai bine și mai iute...

CICLOTRONUL

Prin fereastra largă văd în față clădirea reactorului, coșul său zvelt, masivele sale turnuri de răcire. Această primă instalație atomică a noastră a intrat de curînd în funcțiune. A devenit, adică, un izvor de neutroni care servesc la cercetarea nucleului atomic și la producerea radio-izotopilor...

Curînd va intra în funcțiune și ciclotronul... Mă aflu în clădirea lui, într-o încăpere ce aduce ca dimensiuni cu o sală de festivități. În jur se agită zeci de oameni: montează, sudează, mîglesc legături electrice. Împreună cu viitorul șef inginer al ciclotronului, stau la o masă — mai bine zis stăm în picioare, lîngă o masă, și... discutăm fizică atomică. E o masă cu totul neobișnuită: masa de comandă a ciclotronului. De aici, peste puțină vreme, cînd constructorii, montorii și electricienii își vor fi terminat treaba, cînd nu va mai pluti praf prin aer, cînd totul va arăta ca în pozele despre automatizare care ne impresionează atît — de aici, omul cu care stau acum de vorbă va pune în funcțiune ciclotronul. Se vor dezlănțui atunci imensele energii. Particulele alfa vor fi accelerate pînă la 25 milioane electronvolți; deuteronii, pînă la 12,5 milioane electronvolți...

Deci aici e sala de comandă. Alături e sala experimentală, a observațiilor și măsurătorilor. De aici, cu ajutorul celor mai sensibile aparate, echipa de cercetători va urmări experiențele din sala ciclotronului. Cînd spui „experiențe" îți reprezinți un laborator în care cercetătorul lucrează imediat, nemijlocit, asupra experimentului. Aici, la ciclotron, va fi cu totul altfel...

Sala experimentală este despărțită de sala ciclotronului, a radiațiilor primejdioase, printr-un perete de beton lat de doi metri. În perete se află o ușă metalică. Cît de versat scriitor de povestiri științifico-fantastice ar trebui să fiu, ca să vă descriu? Cilindrică, înaltă de 3 m, cu un diametru de 2,40 m, ea e construită din oțel și va fi umplută cu apă, în vederea protecției. Iat-o glisînd pe șinele-i groase, rotindu-se și aducîndu-și în fața mea fanta de trecere din sala experimentală spre sala ciclotronului. Păsesc cu emoție prin deschidere... Cît de puțin se va trece prin această ciudată paserelă, la ciclotron, după ce instalația va intra în funcțiune!... Și cîte dozări de radiații va face dozimetristul, pînă se va convinge că aerul de la ciclotron nu mai este primejdios și că metalicul colos în chip de ușă își poate îmblînzi autoblocajul electric, pentru a permite omului să-i calce paserela spre ciclotron!...

În sfîrșit, sala ciclotronului... Teatrul de luptă al cercetătorului, cu tainele materiei. Iată ciclotronul, acceleratorul de particule încărcate electric. Privesc monumentala instalație și caut să identific părțile sale componente, după schița desenată în pripă, dar cu mult spirit pedagogic, de inginer, pe carnetu-mi de notițe. Iată electromagnetul de 120 de tone... Vă imaginați dimensiunile lui, nu? Cînd instalația va intra în funcțiune, el va crea cîmpul magnetic în care se vor mișca particulele încărcate electric emise de sursa de ioni din inima instalației.

Iată polii electromagnetului și, în capcana lor, camera de accelerare, vidată. Datorită cîmpului electric alternativ creat într-însa, particulele încărcate sînt accelerate pînă la colosale energii; și cu aceste viteze extraordinare ele aleargă ca niște spiriduși nebuni, prinși într-o ciudată horă spiralată. Imaginați-vă spiridușii dansatori: deuteroni (nuclee de hidrogen greu), particule alfa (nuclee de heliu), protoni (nuclee de hidrogen)... Și imaginați-vă viteza sarabandei lor corespunzătoare unei energii de 12,5 milioane electronvolți la deuteroni și 25 milioane, la particule alfa...

Inginerul Nistor Mihai și montorul Popescu Nicolae fac o verificare a camerei de accelerare a ciclotronului. ←

Sînt examinate cu grijă sudurile marii uși cilindrice cu fantă.

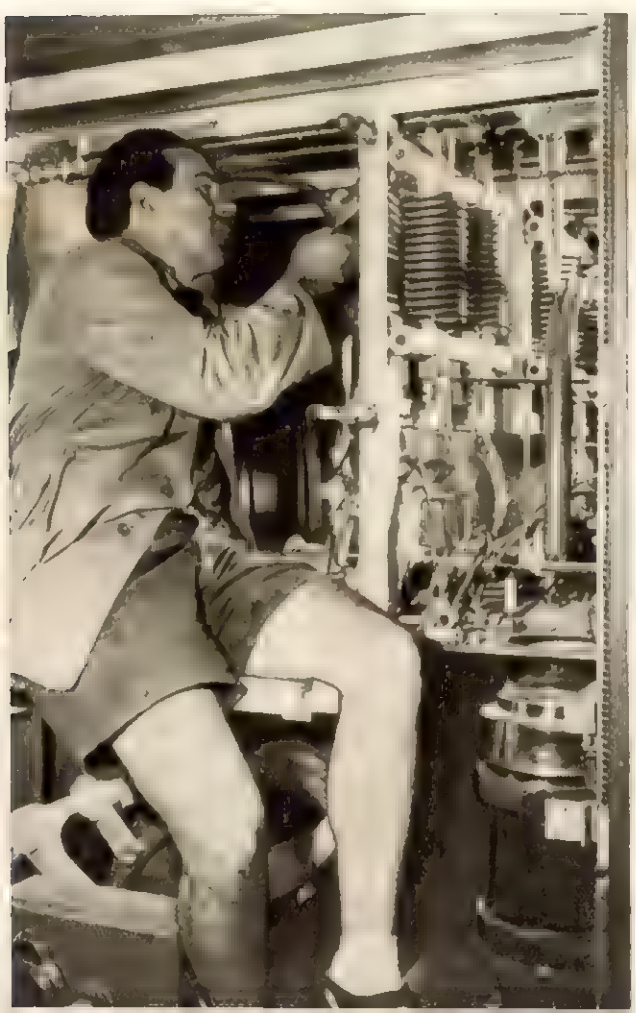

Accelerate în felul acesta, particulele încărcate constituie o imbatabilă artilerie. Începe bombardamentul. Arena este camera de reacție. Țintele sînt nucleele atomilor aflați aici. Nuclee de carbon, de sulf, sau de alte substanțe, a căror comportare sub bombardamentul particulelor încărcate îi interesează pe cercetători... Iată dar cum, cu ajutorul ciclotronului, se va putea pătrunde în miezul nucleului atomic, pentru descoperirea de noi secrete ale materiei... Și tot cu ajutorul ciclotronului se vor putea produce izotopi radioactivi, atît de necesari industriei, medicinei și cercetărilor din diferite domenii de activitate științifică.

OAMENII

Trec printr-una din zecile de săli ce adăpostesc instalațiile auxiliare ale ciclotronului. (Ca și ciclotronul, toate instalațiile ne-au fost furnizate de Uniunea Sovietică).

În dreapta mea, în fața unui tablou electric, un băiețandru. La vreo cîțiva metri de el, apărînd pe ușă, un altul:

— Terminași, Sandule?

— Terminai.

Vorbește din nou proaspătul venit, dînd din cap (în glumă), așa cum l-o fi văzut făcînd pe șeful lui (în serios), atunci cînd e sceptic:

— De terminat, oi fi terminat tu... Dar cum?

Jignitul se încruntă, tace, îl privește lung. Apoi, cu ciudă:

— Ascultă, bă, ce tot mă iei în balon?

Și deodată, ca suprem reproș:

— Crezi că mă joc de-a ciclotronu'? Ori lucrez serios, ori mă las păgubași...

Categoric, una din două. Ciclotronul nu admite o treabă tîrguită, mediocră. Aici ți se cere un ritm deosebit și un lucru de înaltă calitate. Și este impresionant cît de adînc au înțeles oamenii acest lucru.

...Stan Gheorghe, cu echipa lui de unsprezece zidari, a pus primele cărămizi ale ciclotronului. Cînd au început turnările de betoane, a trebuit să se treacă la lucru în două schimburi. În același timp, trebuiau executate, în paralel, lucrările de exterior. Volumul de muncă crescuse deci considerabil. Se impunea lărgirea echipei. Dar asta însemna timp pentru instruirea și calificarea noilor veniți; și nici o clipă nu putea fi pierdută. Și atunci cei doisprezece zidari au hotărît să-și ia asupră-le tot lucrul. A fost un asalt de muncă eroică, susținut uneori în lupta cu frigul și cu nesomnul, pînă la uitarea de sine.

... Montorul șef de brigadă Sas Alexandru. A lucrat și și-a îmbogățit experiența pe șantierele celor mai mari centrale electrice ale țării. Dar, așa cum o spune și el, niciunde munca nu i s-a părut mai interesantă, mai atrăgătoare, decît pe „șantierul atomic". După ce a terminat lucrările la reactor, a venit la ciclotron. Ca și Grandori, trece drept unul dintre montorii cei mai... „de temut". „De temut" sub aspectul cunoștințelor și al calificării profesionale, sub aspectul hărniciei sale, uneori ieșite din comun.

O verificare a circuitelor electrice ale stației de emisie radio; această stație alimentează ciclotronul cu tensiune de înaltă frecvență.

Virgil TEODORESCU

MEDGIDIA

De te-abăteai spre malul cu lintiță și șovar
pe drumul ce-alătădată tăia al bălții pîntec
te ameța duhoarea nămolului amar
și-ți chinuia auzul batracianul cîntec.

Se tolănea amiaza cu soare osîndă în stuf
în aerul ca sticla de Turda limpezită,
dar spre amurg țînțarii, besmetici de zăduf,
țîșneau în rotogoale, ca fumul dintr-o plită.

Prin casele de piatră bolnavă și chirpici
se aprindea țiitorul în fața uții scunde
care-mpletea o plasă, spre-a nu putea pătrunde
aceste fiare crude cu trompele lor mici.

Azi, însă, balta fuge-n pămînt, secată toată,
șovarul își trăiește coșmarul de sfîrșit
și în văzduh se stinge nocturnul zumzuit
al fiarelor de pradă cu trompa retezată.

AMINTIREA

Îți cade amintirea la picioare
În rotogoale moi, ca o ninsoare,
Și uneori rămîi pe loc și-nghețî
Cu tălpile-nfundate în nămeți.

Răsună vremea-n tine ca-ntr-o scoică
Dar spre-nserat cînd trece-n zbor o troică
Peste omătul gros, cu caii-n spume,
Faci semne să te ia — și-ajungi în lume.

VLTAVA

Trec peste poduri. Apa, gîlgîitoare, sumbră
se-apleacă pe sub ele ca o umbră.

Trec peste poduri. Cerul versui ca de petrol
atîrnă ca un pod imens în gol.

Ce sur e totul, ca-n legende vechi!
Trec spre coline-ndrăgostiți perechi

Și Vltava, prin ceața care cerne,
milenii la picioare le așterne.

Praga, 1957.

fată-l, tîrziu, simbătă după masă, prăfuit, nădușit, obosit după săptămîna de lucru. Dă ultimul raport inginerului, înainte de plecarea acasă. Și, la despărțire, îi spune că a doua zi va pune la punct o nouă lucrare.

- Mîine? — întreabă inginerul. Dar mîine e duminică. Nu-i nevoie să vii...

- Așa o spuneți dumneavoastră — răspunde simplu Sas. Eu am planurile mele, socotelile mele... Așa că...

Așa că lucrez. Pentru că am planurile și angajamentele mele. Pentru că mă atrage și-mi place munca la ciclotron. Pentru că mi-e dragă construcția aceasta, vreau s-o văd gata cît mai iute și — de ce să n-o spun? — vreau să mă mîndresc atunci că am lucrat și eu la ea...

ÎNCHEIERE

La ora cînd scriu aceste rînduri, inginerii, tehnicienii și muncitorii noștri, ajutați la fiecare pas de inginerii și tehnicienii sovietici specialiști, dau bătălia finisării lucrărilor ciclotronului. La ora cînd dumneavoastră veți citi rîndurile mele, lucrările actuale vor fi depășite. Dar veșnic prezente și vii vor fi faptele de muncă și dovezile de entuziasm ale constructorilor ciclotronului.

... Mă gîndesc la generațiile de după noi; la generațiile pe care încă nu le cunoaștem, care vor veni. Cred că ele vor învăța nu numai fizică nucleară, ci și istoria fizicii nucleare în țara noastră. Și alături de numele savanților noștri atomiști, alături de numele cercetătorilor descoperitori, vor fi trecute în această istorie și numele constructorilor primului reactor și ai primului ciclotron romînesc.

Articol scris special pentru „Flacăra"
de LANTOS László
redactor al ziarului Esti Hirlap-Budapesta

AL 115-lea MARTOR

A trecut aproape un an de la înfrîngerea contrarevoluției. Rănile au fost în mare parte vindecate. Au fost reparate aproape toate clădirile avariate, iar azi se mai lucrează numai la acelea care au avut foarte mult de suferit.

În Budapesta se desfășoară o muncă de mari proporții. Apar noi construcții, nu numai în locul celor care au trebuit să fie dărîmate din cauza gravelor avarii suferite în zilele contrarevoluției, ci și pe locurile rămase virane după cel de-al doilea război mondial. În locul „Galeriei Modei Maghiare", incendiate de contrarevoluționari, se va ridica cel mai mare și mai modern magazin din Europa centrală. Chiar la fostul sediu al contrarevoluționarilor, pe un teren uriaș, se lucrează intens. Piața va fi lărgită, circulația vehiculelor va fi rațională și, în felul acesta, se va rezolva o veche problemă de urbanistică. Pe calea Rákoczi a și început construcția unui mare bloc de locuințe cu șase etaje. În locul Palatului Regenței din Buda, care a fost aruncat în aer în timpul războiului, se ridică acum un bloc cu șapte etaje. În afară de numeroase locuințe, va fi amenajat aci cel mai frumos restaurant din Buda.

... Bătrîna Budapestă devine din zi în zi mai tînără și mai frumoasă.

*

Deasupra capitalei maghiare coboară pe nesimțite o seară liniștită și răcoroasă. Străbat străzile — calea Rákoczi, învăluită de la un cap la altul într-o pădure de schele, bulevardul care pornește întortocheat de pe malul Dunării — privesc casele și mă minunez. Dispar pe rînd din chingile lor scările constructorilor și dindărătul schelelor se ivesc fațadele întinerite. Sînt vechile noastre case budapestane, colorate în cenușiu pal sau în verde deschis. Jaluzelele portocalii zimbesc în umbrele serii. Mă minunez adăstînd urmele harnicelor mîini muncitorești, dar deodată vînzătorul de ziare îmi strigă în urechi, oferindu-și ziarul:

— Telegramă de protest adresată secretariatului O.N.U.... Telegrame de protest...

Glasul se pierde în vuietul străzii. Mă întorc la restaurant și cer un pahar cu bere. Lîngă mine vorbesc doi muncitori:

— La noi a fost azi miting fulger. A vorbit inginerul...

— Noi am semnat chiar la locul de muncă, așa, cu mîinile pline de ulei... S-a cam pătat hîrtia...

O frămîntare subită a cuprins azi Budapesta. Muncitorii de la Csepel au trimis vineri dimineață 24.000 de semnături la Ministerul de Externe. Cu miile, cu zecile de mii curg telegramele și scrisorile din toate colțurile țării, purtînd în ele un singur gînd, un singur mesaj:

— Să fie retrasă de pe ordinea de zi a O.N.U. așa-numita „problemă ungară"! Să nu se amestece nimeni în treburile noastre interne!

Pe șantierul celor 2000 de apartamente ce se construiesc în cartierul budapestan Lágymányos. Prin folosirea elementelor prefabricate, se scurtează timpul de construcție cu 80%. Pînă acum au și fost predate locatarilor 290 de apartamente, iar pînă la 1 decembrie vor fi predate încă 196.

Tovarășul Ianos Kadar, președintele Consiliului de Miniștri al R.P.U. și prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, în mijlocul participanților la un miting din Kisujszállás, cu prilejul sărbătoririi „Martirilor zile cumane".

După cum se știe, Comitetul special al O.N.U., avînd în frunte pe vechiul și înrăitul trădător de patrie danez Alsing Andersen, a întocmit un raport care cuprinde două volume cu un total de 500 de pagini, adică 150.000 de cuvinte, cu privire la așa-zisa „problemă ungară". Credincios sieși, Andersen a prelucrat în întregime declarațiile a 114 trădători de țară mai mari sau mai mici, aidoma lui. Dintre aceștia, 111 sînt necunoscuți, iar restul de trei sînt foarte importanți — cei trei „K": Kéthly — Király — Kővágó, figuri arhicunoscute în Ungaria. Kéthly Anna: socialdemocrată de dreapta, înrăită trădătoare a muncitorimii. Király Béla: rudă apropiată a lui Gömbös Gyula, generalul lui Horthy. Kővágó József, primarul de tristă memorie al Budapestei.

Desigur, în fața imperialiștilor, cuvîntul unor asemenea personaje are greutate; el poate fi cîntărit numai în dolari-aur. Pot fi crezute și declarațiile lor: că albul e negru, că da înseamnă nu, că ziua e totuna cu noaptea — atunci cînd este vorba de evenimentele de la sfîrșitul anului 1956 din Ungaria. Ei pot plăsmui oricîte asemenea baliverne în fața domnului Andersen, cu o ardoare demnă de o cauză mai bună, spre bucuria urechilor de măgar ale exportatorilor de „democrație" și „libertate" *made in U.S.A.*

Ar fi însă inutil să discutăm plăsmuirile acestor lepădături ale istoriei. Este de ajuns dacă autorul

acestor rînduri — ca al 115-lea martor — depune, fie și neinvitat, mărturie în fața opiniei publice. Fiecare cetățean al Romîniei — cărora li se adresează articolul — să fie, așa cum dorește și martorul, judecător sincer și nepărtinitor, alături de reprezentanții din cadrul O.N.U.

Martorul locuiește la Kőbánya, unul din cele mai mari cartiere muncitorești din Budapesta. În dimineața zilei de 23 octombrie 1956, el a fost la fabrica de automobile, apoi, pînă la ora 2 după miezul nopții, a stat la sediul organului central al partidului „Szabad Nép", și a văzut următoarele: înainte de amiază apăruseră la fabrica de automobile niște necunoscuți, avînd la ei manifeste. Muncitorii — în special cei vîrstnici — i-au luat la goană cu manifestele lor cu tot. Starea de spirit a fost destul de calmă; muncitorii își vedeau de treabă. La amiază, în birou a avut loc o serioasă discuție de specialitate în legătură cu aparatele de radio montate în automobile. După-amiază mulțimea a început să se strîngă în fața sediului ziarului „Szabad Nép". Către ora 6 s-a putut auzi următorul cuvînt de ordine: să fie stinsă steaua roșie de neon. Paza s-a conformat. Apoi s-a cerut ca steaua să fie dată jos. Pe la ora 8 niște indivizi necunoscuți, cu mutre suspecte, au pătruns în clădire. Aveau la ei niște pachete cu arme. Susțineau că din clădirea postului de radio s-a tras cu ele asupra demonstranților. La întrebarea martorului dacă se trage din interiorul clădirii și cum de au ajuns ei să dețină cartușe, s-a răspuns cu amenințări grosolane. Ceva mai tîrziu martorul a văzut cu ochii săi, civili înarmați în jurul Teatrului Național. În rîndurile celor care urlau se auzeau lozinci șoviniste și imprecații la adresa partidului. În jurul orei 10 bandele de huligani au început să devasteze sediul ziarului; pe la miezul nopții ei au pătruns în clădire și în cîteva clipe au consumat toate băuturile existente la bufet. Din acea clipă clădirea — din care nu se trăsese nici un foc asupra demonstranților — era plină de indivizi beți care umblau ca niște fiare. Martorul însuși a proptit de perete pe un individ cu o pălărie de vînător „à la Mindszenthy", care nu mai era în stare nici să se țină pe picioare. Martorul a petrecut noaptea de 23 spre 24 octombrie într-o clădire publică și a văzut cu proprii săi ochi acele arme noi-nouțe, de proveniență englezească, ce fuseseră confiscate de la banditii care atacaseră miliția. El a vorbit cu doi indivizi înarmați, care fuseseră arestați în cursul nopții. Unul dintre ei, evadat în zorii zilei dintr-un institut de cooperație pentru minori, avea asupra lui o armă, numeroase cartușe și două grenade, iar celălalt fusese implicat înainte de 23 octombrie într-un proces de vagabondaj.

În ziua de 24 octombrie martorul a fost la sediul central al unuia dintre șefi, Dudás József, și a văzut bandele constituite din deținuți. A fost martor ocular la măcelul din Piața Republicii, a văzut cadavrul unui tînăr soldat în vîrstă de 20-22 de ani și rămășițele a doi ofițeri masacrați în mod bestial. A văzut cum zi de zi creștea teroarea. În culegerea de basme a domnului Andersen (care, desigur, nu poate fi confundată cu opera marelui povestitor danez Hans Christian Andersen) se scrie că perioada dintre sfîrșitul lui octombrie și 4 noiembrie s-a caracterizat prin „consolidarea" situației. Martorul însă a văzut în zilele acelea cum huliganii jefuiau gara din apropierea locuinței sale. El însuși a participat la urmărirea unui bărbat care furase dintr-un magazin cîteva duzini de cămăși.

Între timp fuseseră arestați și închiși într-o clădire militară mai multe sute de comuniști, soldați, civili, femei, bărbați fără de partid, cu intenția de a fi executați în masă cu mitralierele în zorii zilei de 4 noiembrie. În curtea clădirii fusese deja presărat rumegușul.

În zilele acelea ajunseseră pe rug operele lui Gorki, Tolstoi, Petőfi și Andersen. Atunci fusese declarat războiul împotriva lui Sadoveanu, Maupassant, Byron și Beethoven, dacă întîmplător operele respective se aflau în ediții ruse. Operele clasicilor marxismului ajunseseră pe rug alături de Dante și Cervantes, ca și tot ceea ce mintea omenească a creat mai frumos. Deasupra rugului, ca pe vremea inchiziției, tronau mîinile însîngerate ale cardinalului crimelor: Mindszenthy. În numele lui, un grup de asasini, un așa-numit „Partid democrat-creștin", a atacat clădirea bibliotecii centrale tehnice, a ocupat casa oamenilor de știință și a cerut nimicirea imediată a operelor științei moderne precum și a celor sosite din Uniunea Sovietică și țările prietene. Numele cardinalului a putut fi citit de martor, în epoca așa-zisei „consolidări", pe afișele de pe pereți, pe documentele compilate unde imaginea vulturului negru apărea alături de crucea încîrligată a „partidului crucilor cu săgeți". În zilele acelea, conducerea comandamentului poliției sectorului VIII a fost încredințată — martorul o știe din surse sigure — lui Ujvári József, spărgător și vagabond cu nenumărate condamnări la activul său. În zilele „consolidării" au început în unele sate destrămarea sfaturilor populare, pogromurile antisemite și măcelurile în masă. Atunci a fost spînzurat de monumentul eroilor sovietici din Miskolc un voiajor comercial al unei fabrici de nasturi.

Cum să nu fii bucuros cînd te întorci acasă? Cei trei tineri au sosit în gara de est a Budapestei, înapoindu-se de la Paris, ca și alți cetățeni maghiari care au părăsit țara la sfîrșitul anului 1956 și se reîntorc astăzi în patrie.

În răstimpul acesta martorul nu a văzut un adevărat muncitor în rîndurile răzvrătiților, dar l-a văzut, cocoțat pe o rampă de încărcare din apropierea locuinței sale, pe președintele unui așa-numit „consiliu muncitoresc" — un baron. S-a întîlnit — în biroul directorial — și cu fostul patron capitalist al unei întreprinderi de calorifere. A văzut pe stradă ofițeri în uniformă horthystă. A vorbit cu președintele unui consiliu muncitoresc care fusese plutonier major în armata fascistă a lui Horthy. Pe la mijlocul lui decembrie, martorul a vorbit cu Toth Ilona, care mai apoi a fost executată pentru asasinatele comise și care, împreună cu complicii ei, a ucis fără milă pe laborantul Kollár István, pentru simplul motiv că găsise asupra lui o fotografie care-l arăta în haine militare. Unul dintre membrii bandei, condamnat pe viață, fusese criminal de război. În sfîrșit, în zilele așa-numitei „consolidări" a apărut în arenă Francia Kiss Mihály, zbirul horthyst acuzat de multiple asasinate în masă, scriitorul fascist Dövényi Nagy Lajos, de mai multe ori criminal de război; începuseră să se reîntoarcă din apus foștii moșieri, se aflau gata să intre în acțiune odraslele lui Chorin, izgonitul baron proprietar de mine...

*

Martorul își încheie aici depoziția. El adresează — în fața întregii lumi — două respectuoase cereri domnului Andersen:

1) ca depoziția lui — a celui de al 115-lea martor — să fie inclusă în raportul comisiei celor 5;

2) sugerează că, după toate acestea, ar fi mai interesant dacă, eventual, s-ar discuta cu precădere crimele colonialiste din Algeria, Oman și Yemen.

În acest fel omenirea ar avea un folos mult mai mare decît de pe urma amestecului O.N.U. — contrar statutelor ei — în afacerile interne ale poporului maghiar. Așa-numita „problemă ungară" s-a prăbușit o dată pentru totdeauna la 4 noiembrie 1956, conform dorinței marii majorități a poporului maghiar. Ca dovadă, martorul aduce scrisoarea unui muncitor budapestan adresată O.N.U.:

„Vă aducem la cunoștință că, fie că discutați sau nu raportul, în patria noastră nu va mai fi contrarevoluție!"

După modesta părere a martorului, aceste cuvinte sînt destul de categorice.

Clasa muncitoare maghiară e hotărîtă să-și apere cuceririle. Iată o unitate a gărzilor muncitorești la solemnitatea înmînării drapelului.

Un grup de studente într-o tabără de vară... Și comploștiții imperialiști care sperau ca studenții maghiari să aibă cu totul alte preocupări!...

Eu, ma'mare și alții despre ROCK AND ROLL

de Dan DEȘLIU

New-York-ul, în tranșă, lansează: „Zvîrcolește-te și tăvălește-te" — Idolul cu figura răvășită — Poliția și spitalele nu prididesc — Epidemia la proporții.

Sir Anthony — expediat în Australia de tatăl său, lordul Moynihan — propagă epidemia în cabaretele de la antipod.

— Vai de mine — zice ma'mare zărind colecția de poze întinse pe covor — asta ce-o mai fi?

— Dar dumneata — zic eu, interesat — dumneata ce crezi?

Bătrîna, persoană arhaică, parfumată cu levănțică, se apleacă să observe mai cu de-amănuntul; apoi se îndreaptă de șale, își face — pardon — niște cruci mari și mă privește cu un fel de teroare.

— De ce te crucești — o întreb — parcă n-ai mai văzut dansuri din ziua de azi?

Și dau să-i explic cum devine. Mă ascultă un timp, în tăcere. Tradiționalistă — nu agreează divagațiile; preferă fapte crude, nemestecate: cum d-ra Atkinson a căzut în cap, țopăind, și a decedat la spital; cum în Texas, la un concert, participanții au început să opereze cu pistoalele (șapte răniți, unul în comă); cum patru tineri englezi au bătut recordul mondial (care o fi fost cel vechi?) dansînd *Rock and Roll* 180 ore și 49 minute — pînă au abandonat arbitrii și s-au dus la culcare...

— Sigur — mă întrerupe ma' mare cu un gest decisiv — așa scrie și la carte!

— Ce spui — sar eu, ca ars — ai văzut undeva vreo carte cu d-aldeastea?

— Sigur, maică. Apocalipsa... sfîntul Ion Teologul...

Bătrîna — uitasem — studiază manualele cu pricina cam de șapte decenii.

— Păi, nu spune acolo: „... și nu au odihnă, nici ziua nici noaptea, cei care se închină fiarei..."?

— Lasă, ma'mare — mormăii eu dezamăgit — nu mă mai prelucra!

— Ce să las? Cum să las? — face dînsa, atinsă. N-o vezi pe asta cum se zbate pe dușamele cu limba scoasă? Taman ca la carte: „... și oamenii își mușcau limbile de durere".

(82 de ani — ce memorie, domnule!)

— Uite și dincoace, niște „indivíde" (de fapt s-a exprimat altfel...) mai mult despoiate — văz că le-ai pus așa, mai la față... Cum zice sfîntul? „Fericit cel ce privegheză și păstrează veșmintele sale, ca să nu umble gol și să se vază rușinea lui!"

— Ma'mare! — clamez eu, pudic.

Concomitent se aud răcnete alarmante: fiu-meu, element nevirstnic dar curios la culme, avînd un caracter viclean și moravuri incalificabile, a reușit să se furișeze de-a buș̦ilea și să-mi șterpelească o poză cu Elvis. Acum o mototolește violent și zbiară ca-n gură de șarpe, observînd că l-am observat. Eu,

Bucuria de „a trăi"...

Presley et Comp. la paroxism...

firește, mă enervez — îl fac haheleră — străbunică-sa se ofensează, îl ia în brațe și ies amîndoi valvîrtej din odaie.

În fine, sînt singur — pot să elaborez în tihnă următoarea

„Schiță pentru un studiu clinico-social asupra Rock and Roll-ului"

...Așadar, stimați lectori, ce este *Rock and Roll*? Concis, o maladie epidemică — ba chiar, putem zice, o epizootie. Flagelul s-a produs în S.U.A. unde, (citățm): „New-York-ul în transă îl lansează pe Elvis Presley, idolul cu figura răvășită".

Ca și în cazul pojarului sau al tusei măgărești, denumirea bolii („Rock": tremurici, bîțîială, zvîrcolire — „Roll": a se încovriga, a se tăvăli în noroi) ne sugerează cîte ceva din modul cum ea se manifestă.

Dr. Nerin Gun (Elveția), care-i consacră un mic studiu în paginile revistei „Schweizer Illustrierte Zeitung", o denumește „Isterie în masă a tineretului".

Principalul emițător de microbi, susamintitul Presley, băiat mare, a apărut într-o seară pe estrada unui local new-yorkez, înarmat cu o chitară electrică, și a început să facă (transcriu întocmai după presa occidentală) „Ah! Nee-hee-heeed Yew-who!" deci, în traducere, „Ah! Nii-hiii-hiii iuu-ho-ho!" — cam cum făceam noi pe la 4-5 anișori, ambiționînd să concurăm mîrțoaga primăriei.

... Ceea ce a provocat și continuă să provoace în rîndurile asistenței occidentale reacțiuni variate, menite să îmbogățească cunoștințele noastre despre simptomatologia respectivei maladii.

Extragem, din publicațiile de specialitate:

„Spectatorii se frîng în două, ca și cum ar primi niște directe la plex... Tinerii și tinerele cad în genunchi și-l aclamă pe vrăjitor, înainte de a începe ei înșiși să danseze. Nu există reguli, căci nu există profesori de „R'n R": predomină o lege unică: instinctul!"

(— Apocalipsa, maică, ascultămă pe mine!)

... Profitînd de faptul că obișnuiesc să repet cu glas tare ceea ce scriu, ma'mare, din camera alăturată, se dedă la comentarii insuportabile! Propun să i le trecem totuși cu vederea și să spicuim în continuare:

„La Londra, marea epidemie a debutat într-un cinema, unde se proiecta filmul „Zvîrcolește-te în jurul ceasorniculuî" cu Presley în rol titular. Teddy boys, adolescenți la 14-17 ani, dezlănțuindu-se, au devastat sala".

După cum vedeți, caracteristic flagelului este că se propagă vertiginos oriunde „clima" îl favorizează...

„La Mühlheim, în Ruhr, 59 de răniți la un concurs de „R'n R" — cînd s-au prăbușit cu mare tămbălău tribuna, cortul și „roata dracului" din vecinătate".

(Nu spuneam eu? „Și vor fi chinuiți zi și noapte, în vecii vecilor...")

„O sută de polițiști au fost scoși pe străzile din Copenhaga, pentru a potoli tulburările iscate de tinerii care vizionau „Zvîrcolește-te..." etc. Poliția a recurs la bastoane. Mulți tineri au fost reținuți pentru cercetări..."

(— Ce să mai cerceteze, măiculiță? Nu zice sfîntul Ion: „... Și aveau cozi și bolduri, asemenea scorpiilor, ca să vatăme pe oameni"?)

Cum e și natural, contorsiunile corpului la delir au efecte dezastruoase. S-au înregistrat fracturi ale claviculei, mergînd pînă la leziunea plexului brahial și ruperea arterei subclaviculare, consecință a tonusului sterno-cleido-mastoidal...

Sau, mai pe romînește, „Îi s-a rupt ceva pe dinăuntru".

La June Katherine Atkinson — 21 ani din Auckland (N. Zeelandă) — căzută, precum știți, în cap — s-au rupt nereparabilele vertebre cervicale. La doamna Simar, din Verviers (Franța), cele toracale. Ambele accidentate au sucombat la spital.

De remarcat și unele reacții ale persoanelor încă tefere din zona contaminată. Astfel, părinții elevilor din Florida (S.U.A.), constituiți în asociație, protestează energic împotriva lui „R'n R" pe care-l califică drept „o dezlănțuire isterică de animalitate".

La Londra, de cînd cu erupția teddy-boy-lor, polițiști prevăzuți cu lanterne supraveghează în permanență gambele spectatorilor...

(— Foarte bine, maică: cum mișcă unul, să-i și cîrpească!)

... În Iran, țară — oricît — ceva mai de demult, „R'n R" a fost proclamat dăunător sănătății și interzis prin lege...

Microbul, însă, ultravirulent, continuă să devasteze regiunile care-i oferă condițiuni prielnice — (chewing gum, stripes-girls, exercițiî de alarmă atomică, președinți evacuați cu helicopterul spre destinații misterioase ș.a.m.d.).

Tratament recomandabil: hapuri antlisterice, dezinfecție, dezarmare, destindere etc.

(— Și tămîie, maică, zii să afume cu tămîie!)

— Ah, ma'mare — oftez — ești absolut de nedescris! Dumneata nu pricepi că e vorba de chestiuni serioase?

— Serioase, cum nu — zice ma' mare, cutezînd să vîre capul pe ușă — parcă n-am auzit eu: Niii ho-ho-ho! Ptruuu, gloabă! Ca caii, ca alte alea — apără doamna și duce-s-ar pe pustii!

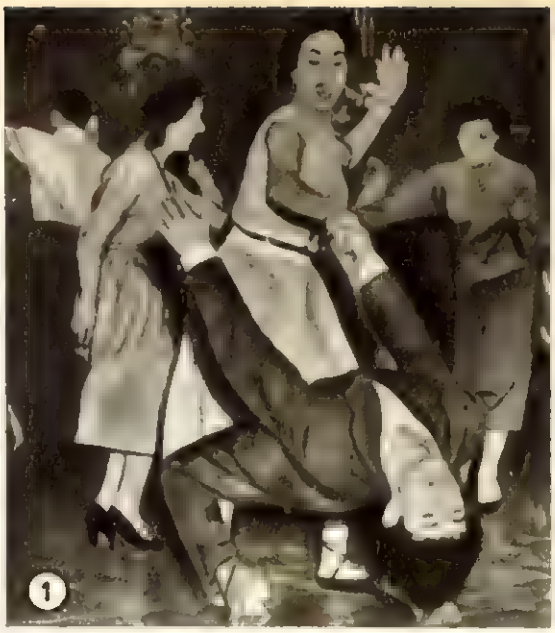

1. „Zvîrcolește-te și tăvălește-te"! 2. „Idolul cu figura răvășită". 3. După premiera filmului „Zvîrcolește-te în jurul ceasornicului"... 4. „Ah. Elvis, nimt cá-nebunesc !" 5. Copenhaga gustă delicille Rock and Roll-ului. 6. Extaz... 7. Rock and Roll în metroul londonez. Actrița Joy Webster dansează acompaniată de vîrful reginei. Batrînul domn a văzut multe în viața lui...

EXILATUL DE LA TOMIS

De la un capăt la altul al pămîntului, omenirea sărbătoreşte, începînd din toamna aceasta şi pînă în primăvara ce va veni, cei două mii de ani de la naşterea poetului Publius Ovidius Naso, născut la Sulmona, în ţara Pelignilor „cea cu fîntîni de gheaţă" şi mort, „victimă talentului său", după o viaţă de apoteoză în poezie, exilat pe meleagurile dobrogene, la Tomis.

Începînd chiar din luna aceasta, o serie de manifestări marchează în ţara noastră evenimentul. Teatrul Naţional din Bucureşti îşi deschide stagiunea cu piesa *„Ovidiu"* a lui V. Alecsandri (lucrare de altfel şi reeditată, în aceste zile, într-un elegant volum festiv); Filarmonica din Cluj va executa în primă audiţie *„Simfonia a III-a Ovidiu"* a lui Sigismund Toduţă, unica operă muzicală din lume inspirată din viaţa şi versurile poetului; o nouă traducere a *„Scrisorilor din exil"* a apărut într-o valoroasă transpunere a lui T. Naum; conferinţe vor fi ţinute în toate oraşele ţării; o expoziţie *„Tomisul pe vremea lui Ovidiu"* va îmbogăţi muzeul din Constanţa; o traducere în versuri a *„Metamorfozelor"* este în curs de elaborare; poeţi tineri şi virstnici se întrec să tourne în cuvinte meşteşugite admiraţia faţă de acest mare şi nefericit dăltuitor al cuvîntului.

Trăise cincizeci de ani de viaţă în care Parcele nu-i refuzaseră nici unul din darurile lor generoase, iar muzele-i stătuseră cu drag la căpătîi, ca să încrustez nepieritoarele versuri din *„Metamorfoze"* — acea „operă pe care nici mînia lui Joe, nici focul, nici fierul, nici dintele vremii nu vor putea-o distruge" — cînd, într-o toamnă, ordinul lui Octavian August îi porunceşte să plece la Tomis, în Sciţia.

Acolo era marginea împărăţiei romane, „un loc încremenit de ger, unde pămîntul e sterp, trist, fără roade şi fără copaci; acolo locuiesc Frigul rebegitor, Spaima, Paloarea şi Foamea flămîndă" — cum scriuse despre acest loc, cu ani înainte, cînd încă nu-l cunoscuse, în cartea „poveştilor cu oameni schimbaţi în chipuri nouă".

Din ce adîncuri îrupse mînia cezarului împotriva poetului? Exilatul este zgîrcit în vorbe; spune doar atît: *carmen et error* — poezia şi greşeala. Văzuse, poate — asemenea lui Acteon pe Diana scăldîndu-se goală — ceva ce nu trebuia să vadă? Fost-au de vină serile din grădina lui cu pini de pe Via Flaminia, care au tăinuit pe prinţesa îndrăgostiţi Iulia Minor, nepoata cezarului, şi Decimus Iunius Silanus, cel coborîtor din spiţa lui Enea, întemeietorul Romei, şi a căror dragoste ameninţa succesiunea la domnie a lui Tiberiu, stîrpul cezarului? Oare *„Arta iubirii"*, cîntecul anilor bucuriei de a trăi după decenii întunecate de război civil, să fi jignit fariseica moralitate a lui August?

Pe măsură ce cresc întrebările, pe atît răspunsul se cufundă în nesiguranţă.

„Într-o zi de iarnă, în februarie anul 9 e.n., cînd talazurile Pontului Euxin, vuind, muşcau amarnic ţărmul, iar ceaţa, ca un giulgiu cenuşiu şi rece, pătrundea pînă în oase, un car tras de bivoli, escortat de cinci sutaşi romani, intră pe poarta îngustă a cetăţii Tomis, aducîndu-l pe Ovidiu, înspăimîntat de furtunile de pe mare, dar şi mai îngrozit de localnicii „cu privire crudă, glas sălbatic", îmbrăcaţi în nădragi, cu cojoace mîţoase din blană de oaie, cu căciuli ţuguiate, înarmaţi cu arcuri şi săgeţi, la brîu cu cuţite, şi ale căror „plete adesea le sună împietrite în ţurţuri de gheaţă/Şi străluceşc ale lor bărbi încîlcite de ger".

Spaima pătrunde atît de adînc în sufletul „cîntăreţului iubirilor gingaşe", încît nici după ani nu se poate împăca cu soarta lui. Ce este el, de fapt, aci, în acest fort mereu asaltat de sarmaţi şi basterni, care, pe caii lor uşori şi răbdători la foame şi frig, se reped ca nişte haite asupra bietului avut al tomitanilor? Nimic altceva, decît un deţinut, un om condamnat pe nedrept ,care-şi strigă nevinovăţia în zguduitoare versuri. Şi pe cît clima, aspră pentru bardul mediteranian, moravurile, primitive pentru cetăţeanul capitalei lumii antice, coliba, sordidă pentru omul saloanelor, se permanentizează ca peisaj al existenţei lui, pe atît trebuie să lupte cu visurile în trezire în care apar marmoreana Romă, casa şi grădina lui, soţia şi prietenii, Forul, Capitoliul cu temple sclipind de aur şi eben, maiestuoasa şi tăcuta Via Appia, adumbrită de platani şi chipreşi, solemnul cîmp al lui Marte. Cîteodată se visează fericit dacă ar avea bucăţica lui de pămînt, plugul şi plăvanii cu care să are, să audă ciocîrliile avîntîndu-se în cîntec spre tărîi; altădată, stînd îngîndurat pe ţărmul mării şi adăstînd sosirea vreunei corăbii salvatoare din patria îndepărtată, aude zvon de glasuri cunoscute. Cîteodată chipul soţiei îi apare în faţă. „O, de-aş putea să te revăd într-o zi — îi scrie — şi să-ţi sărut scumpele încreţituri de pe faţa ta dragă. Să string în braţe trupul tău atît de slăbit, exclamînd: Toate astea din pricina mea. Să-ţi spun plîngînd suferinţele mele... să mă bucur de o revedere neaşteptată..."

Biete visuri, căci aci nu vin decît veştile triste!

Ani şi ani se scurg, mereu la fel în monotonia lor. Doar geţii — umili strămoşi ai noştri — încep să-i privească cu dragoste şi să-i asculte cuvintele vrăjite dintr-un poem pe care l-a scris în limba lor. Cînd a terminat de citit, un murmur prelung s-a auzit din rîndurile lor, iar tolbele cu săgeţi se loveau unele de altele în semn de bucurie şi preţuire. Acum şi poetul şi-a dat seama că nu sînt atît de sălbăticiţi geţii în sufletul lor, pe cît de aspri la înfăţişare i-a făcut viaţa.

Opt ani a trăit pe aceste meleaguri Ovidiu, cu candela speranţei tot mai scăzută în lumină. Cînd a murit, la 1 ianuarie 17, la Roma se aflau primele descrieri ale acestor pămînturi ale noastre, ale strămoşilor noştri.

Fiu al Italiei care l-a născut, Ovidiu este şi al nostru. De aceea, din toamna aceasta şi pînă în primăvara ce va veni, spre crestele Heliconului, unde l-au ridicat muzele, se va înălţa monumentul admiraţiei poporului nostru, pe al cărui pămînt a trăit, a scris şi a murit unul dintre cei mai mari poeţi ai lumii.

I. VOITA

OVIDIU: ELEGIA A XI-A*)

Tălmăcire de Eusebiu CAMILAR

Poemele acestea, cînd le-i citi, să ştii.
Că-s toate scrise-n lungul unor călătorii;
E una scrisă-n luna decembrie; şi-aşa
Un vifor adriatic şi frigul mi-o dicta...
Pe jos trecut-am istmul Corintului; apoi,
Plutind pe-o altă mare, scriam poeme noi.
Şi-n vuietul furtunii mă-nchipuiam, scrîind,
Prin versurile mele Cycladele urcînd —
Şi inima şi Marea s-au frămîntat atît,
Încît mă mir că geniul nu mi l-au omorît.
Îmi dam prea bine seama şi mă înspăimînta,
La nebunie dusă pasiunea mea era:
Cum mai puteai, o, spirit, spre vers să te întorni,
Cînd te lăsai, cu ură, ploiosii Capricorni,
Cînd steaua Steriope stîrnea orcane tari,
Şi copleşea lumina puterea Ursei Mari,
Sub ploile de noapte, sub vînt de Asfinţit,
Cînd nava zguduită pierea în infinit.
Cum izbuteai, o, spirit, să te ridici aşa?
Scriam fără-ncetare şi mîna-mi tremura...
Acum, vuieşte valul cît munţele crescînd,
Cu Acvilonul luptă odgoanele zdrobind,
Spre cer făgăduieşte cîrmaciul disperat,
Că nu se va atinge de cîrmă niciodat'...
S-arată pretutindeni, în groaznicul frămînt,
Sinistru chipul morţii, şi-l chem, şi mă-nspăimînt;
Deşi mă tem de tine, tu, port barbar, te chem,
Pămîntule te-arată, deşi mi te blestem,
Şi spada şi furtuna m-or aştepta în zări,
Şi mi-l arăt de frică, de oameni şi de mări,
Deşi se poate, spirit, ce-n spaime te deţuni,
Să nu te căsăpească nici spade, nici furtuni...
Fărădelegi, războaie m-aşteaptă la liman,
Dar suspine-ooi după cumplitul uragan,
O, Mare frămîntată de oţeliţi, o ştiu:
Regretul după tine mă va usca de viu...

Aşa am scris! Deci, iartă, cinstite cititor,
Poemele acestea în simplitatea lor,
Căci nu le-am scris în pacea grădinilor de-acas'...
Tu, dragul meu lectulus, pe seama cui le las,
Căci nu mai scriu poeme, întins în lungul tău
La o lumină stearsă, deasupra unui hău,
Eu scriu în noaptea Mării aceste elegii.
Şi-mi vin către papyrus talazuri albăstrii,
Şi Uraganul latră spre mine-nverşunat;
Că îi înfrunt, poeme scrîind neîncetat;
Te opinteşti, cu ură, spre mîna mea, în van
Şi ştiu că eşti mai tare, sălbatic Uragan,
Dar îndrăznesc şi-acuma să-ţi strig în faţă: nu!
Mă voi opri din cîntec cînd te-i opri şi tu...

*) Cartea I a Tristiilor

Peisaj din jurul Corabiei — 1902.

„Semănătorul", desen din 1902.

Desen pe o scrisoare adresată Anei Andrievici în 1917.

DELAVRANCEA - desenator

In Bucureşti sînt încă nenumăraţi oameni care l-au cunoscut îndeaproape pe Barbu Delavrancea. Avocaţi care l-au admirat şi au căutat să-l imite; magistraţi care au fost seduşi de vraja învăluitoare a cuvîntului lui, ingineri, doctori, scriitori, femei şi bărbaţi împricinaţi în procesele de la curtea cu juri sau simpli asistenţi, ca la un spectacol unic, în şedinţele prelungite pînă în zori, atunci cînd vorbea Delavrancea. Dar, mai ales, admiratori ai operelor literare ale maestrului. Mulţi l-au cunoscut în cerdacul de la Dragoslovenii lui Vlahuţă, citind din opera acestuia, din cea a lui Eminescu sau din schiţele lui Caragiale, aşa cum numai el putea citi; în saloanele Elenei Miller-Verghi, severa directoare a Pensionului din strada Primăverii; la „mecena" Grigorie Pănescu, ori în redacţiile ziarelor, la „Revista Nouă", la tribunal, în parlament, ori în Sala Dacia, peste tot cuceritor, ca un legendar posesor al flautului fermecat.

Despre opera lui literară, despre oratorul şi dramaturgul Delavrancea s-a vorbit mult. Niciodată însă nu i s-a consacrat un studiu care să pună în valoare una din cele mai interesante laturi ale personalităţii lui, aceea de a gîndi în imagini artistice grafice, deşi, poate, această însuşire a sa i-a înrîurit hotărîtor opera literară, publicistică şi oratoria sa.

N-au fost cunoscute manifestările lui plastice de către contemporani, sau poate aceştia s-au lăsat influenţaţi de puţina importanţă pe care Delavrancea însuşi a acordat-o acestui gen de creaţii ale sale?!

Este drept că Haşdeu, atît de zgîrcit în laude faţă de contemporanii săi, sub imperiul unei puternice impresii, nu şi-a putut zăgăzui admiraţia şi a declarat cu o convingere adîncă, fără rezerve, că Delavrancea „ar fi fost *mare*" în oricare domeniu s-ar fi manifestat. Haşdeu avusese ocazia să-l vadă pe Delavrancea desenînd de multe ori. El relatează, în „Revista Nouă" din 15 ianuarie 1888, cum a lucrat Delavrancea, prim-redactor al revistei, celebra „roată", reprodusă ca ilustraţie la studiul lui Haşdeu „Bucea şi căpăţînă":

„Prietenul meu De la Vrancea are în firea-i, pesemne, de a cugeta în imagini. Cum scrie, se ştie, dar şi atunci cînd vorbeşte, dacă voiţi a-l desboboci pe deplin, daţi-i un condei, ş-o să-l auziţi descriindu-şi prin grai ceea ce gîndeşte, ca şi cînd şi-ar vedea gîndul trup şi suflet înaintea ochilor; şi-n acelaşi timp, tot trage pe hîrtie linii peste linii, tot picură puncturi peste puncturi, le măsoară şi le dezbină, le umbreşte şi le luminează. Intr-o seară vorbeam amîndoi politică, ba nu... vorbeam istorie, dezvoltînd teoria lui Vico despre vecinicul dus şi întors şi iarăşi dus şi întors al întîmplărilor. De la Vrancea zugrăvea o roată. Şi aşa de aidoma era făcută, încît eu nu m-am putut îndura de a i-o lăsa pe masă, ci am pus-o tiptil în buzunar... Şi iată în ce chip, mulţămită lui De la Vrancea, al căruia desemn, drept

Carte poştală din 1904.

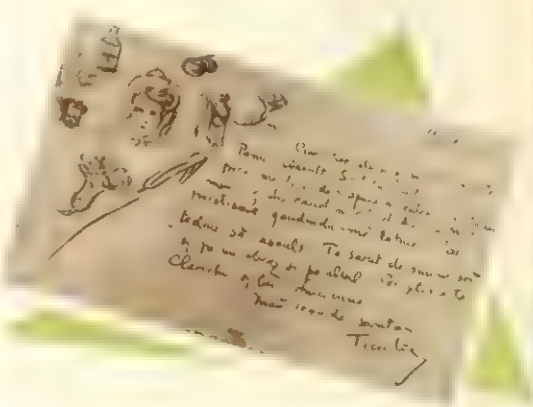

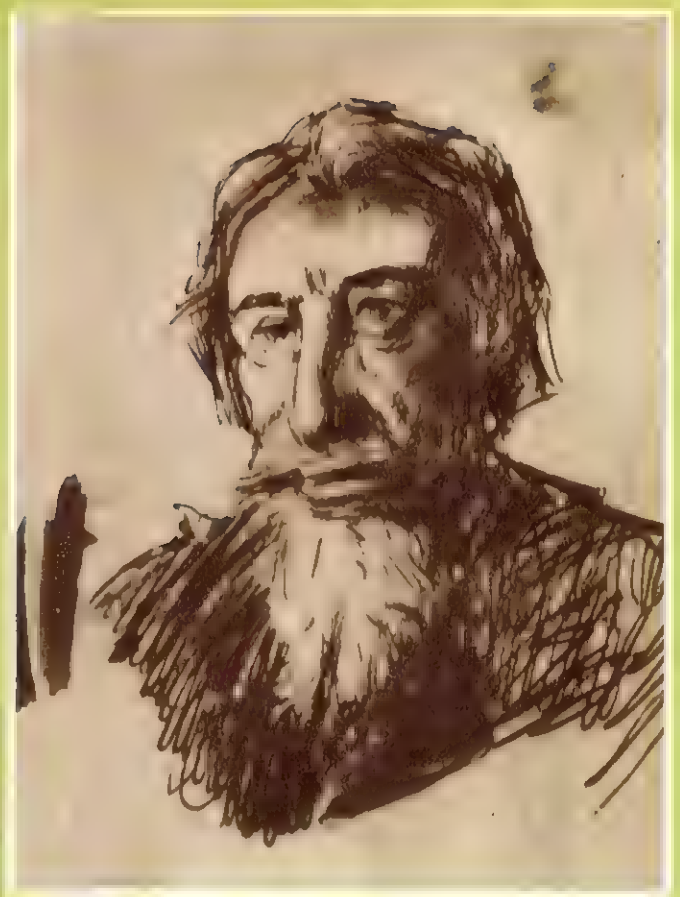

Unul din bătrînii desenați cu caldă înțelegere și compasiune de către Delavrancea.

Mulți au văzut acest portret al lui Anton Pann. Dar puțini știu că autorul său e Delavrancea.

recunoștință, îl reproduc mai sus, s-a născut pe neașteptate, cercetarea de față".

Așa își începea Hașdeu articolul citat, document revelator al modului cum lucra Delavrancea: firesc, concretizînd grafic imaginea pe care și-o făcea despre realitate.

Mărturii despre pasiunea lui de a zugrăvi cu creionul sau peniță au mai lăsat Victor Bițiurescu în amintirile sale, ca unul ce fusese meditat de Barbu Ștefănescu în Liceul Sf. Sava, Mărgărita Miller-Verghi și Delavrancea însuși — afară de multe mărturii orale.

În Liceul Sf. Sava, bursierul Barbu Gh. Ștefănescu, dintre anii 1870-1877, își avea locul lui favorit: un colț retras din sala de meditații, lîngă dulapul cel negru, unde ceasuri întregi desena, scria poezii pe care le caligrafia, le împodobea cu vignete și chenare.

„Colțul lui Barbu" a rămas în amintirea multor generații de elevi locul prielnic inspirației, banca încrustată cu chipurile colegilor și profesorilor lui Delavrancea. „Bursierul", cu toată viața tristă a internatelor epocii, a apărut întîi în repetatele desene ale lui Barbu și mult mai tîrziu în nuvela cu același nume.

Din această perioadă, însă, nu s-a păstrat nici unul din desenele lui, decît în amintirea celor ce le-au văzut. Mai tîrziu, scriitorul spunea că fiecare om își poartă de-a lungul vieții copilăria; în reuniunile duminicale ale Elenei Miller-Verghi, își însoțea povestirile de desene: un chip de copil din mahalaua Orzarilor, cu cămașa liliachie și părul vîlvoi, cu picioarele goale, bătînd cu convingere în fundul ghiozdanului spart ori rostogolindu-se în groapa de nisip a cărămidăriei lui Hagi-Tănase. În salonul directoarei, Vlahuță, Duiliu Zamfirescu, Wachman și „domnișoarele" simțeau ca o răbufnire de aer proaspăt, de naturalețe și sinceritate, tălăzuit din lumea oamenilor simpli, prin glasul și condeiul lui Barbu.

Schița rîvnită de toți era răsplata celei mai merituoase dintre tinerele ascultătoare.

Din timpul studiilor la Paris, portretul prietenului său Bebe Golescu și portretul-caricatură al lui Pathan (Ștefan) Sihleanu sînt operele cele mai vechi care ni s-au păstrat. Analiza lor dovedește un talent atît de puternic, încît s-a putut dispensa de orice școală.

Literatul și pictorul, îngemănați, realizează în 1882 capul de o izbitoare asemănare a lui Pathan Sihleanu în proporții uriașești față de trup. Îl înconjoară de simbolurile tuturor științelor și artelor cunoscute, justificînd astfel titlul tabloului „Pic de la Mirandole", prin care Delavrancea își caracterizează prietenul.

Dedesubtul titlului, un păianjen uriaș — Pathan — în plasa căruia se prind, ca mușteleștiințele și artele, într-o dublă simbolizare.

Semnătura: „Arguso fecit 1882".

Lucrat în peniță, din puncte și linii fine, tabloul a fost dăruit prietenului, așa cum a făcut în atîtea rînduri acest mare risipitor al comorilor de simțire și talent. (Scrisorile și dedicațiile operelor lui o dovedesc).

În 1885, cînd își publică în volumul „Sultănica" primele scrieri literare, pe un volum de lux, Delavrancea își face portretul și-l dăruiește Mariei Lupașcu, viitoarea lui soție. Fiul căruțașului din mahalaua Orzarilor încredința Mariei Lupașcu un medalion în care apare un chip prelung, încadrat de inele arămii, cu privirile undeva, departe, peste locuri și vremi. Mai tîrziu, într-o ramă ovală, deasupra paturilor, Noșcu (Barbu) așezase chipul delicat al Mariei, lucrat cu migală și finețe.

*

Discuțiile despre poezia populară, nenumărate în cercul lui Delavrancea, care le stîrnea și le alimenta ca nimeni altul, au adus deseori în descrieri chipul lui Anton Pann. Condeiul lui Delavrancea, mișcat de resortul dragostei și prețuirii pentru acest culegător al creației populare, l-a zugrăvit în două variante, din care numai una a fost cunoscută pînă acum.

Personajelor sale creionul le dădea conturul încărcat de atributele vieții autentice. Așa apare „Moș Fanta" din minunatul său poem-proză „Fanta Cella". Părul și barba albă, în lumina de argint topit, curg în cascadă pe fruntea și pieptul bătrînului care-și plînge unica iubire pierdută; o poveste în care frumusețea și puritatea depășesc măsura realului.

Pe manuscrise — capete de copii, ostași, clovni, oameni din lumea creațiilor sale, cioburi de peisaj, cu case de țară și umeri de deal îmbrăcați în lăstăriș, ca niște fragmente din marea frescă a frumuseților patriei, pe care Delavrancea o purta în suflet.

La tribunal, înainte de a-și rosti elegantele pledoarii pline de putere de convingere, Delavrancea decora cărți poștale pentru fetița lui, Cellica, desenînd chipul ei, flori și fructe, pui gingași de găină, ca niște bulgări de aur etc., cărora le zicea „mici prostioare".

Cînd răgazul îi era mai lung, Delavrancea zugrăvea chipuri aspre de țărani, cu priviri

Din blocul de desen din 1895. Portretul poetului Artur Stavri.

Din blocul de desen din 1895. Portretul unui țăran romîn.

Autoportret în peniță și tentă, aflat în vol. „Sultănica", ediție de lux, oferit în 1885 Mariei Lupașcu, viitoarea sa soție.

îngîndurate de oameni istoviți de muncă, cu păr crescut în neorînduială, neștiutori de foarfecă și pieptene, ca unii dintre cei pe care i-a apărat în fața instanțelor.

Familia și prietenii, cărora li se dăruia cu o dragoste sinceră și adîncă, își au locul printre subiectele desenelor lui: Maria Delavrancea, Puica — fiica lui — Niculina Dona, Artur Stavri, poetul cu chip frumos de mucenic, apar din paginile blocului de schițe, uneori numai cu o jumătate a feței, dar atît de bine prins esențialul trăsăturilor și al expresiei, încît înaintea ochilor îți apare imaginea întreagă, cu relieful, culoarea și căldura unui suflet cunoscut și înțeles de artistul Delavrancea, pînă în cele mai adînci cute ale sale.

Munca este și ea o temă prezentă în desenele lui Delavrancea. Mișcarea plină de grație a unei torcătoare, cu linie de cariatidă, strîngerea fînului înmiresmat, la care ia parte și el, lîngă care un scurt text explică imaginea: „P-aici am strîns fîn cu țăranii. Tu știi cît îmi plac sufletele simple, naive. Era un bătrîn, o babă și cu o fată a moșului și a babei. Tocmai ca în povești..." — îi scrie el soției.

Un semănător, cu pas mare, regulat, cu gest larg de dărnicie, înfrățit cu glia, este concretizarea într-o imagine plastică a dragostei lui Delavrancea pentru țărănimea muncitoare, exprimate în atîtea rînduri prin cuvinte și fapte, de-a lungul întregii sale vieți.

Peisajul legat de viața omului apare în multe desene ale lui Delavrancea. Locuințe modeste și cascade cu apă prefăcută în pulbere umedă și rece din localitatea Loeche-les Bains din Elveția, văzute în 1895, ocupă multe din schițele

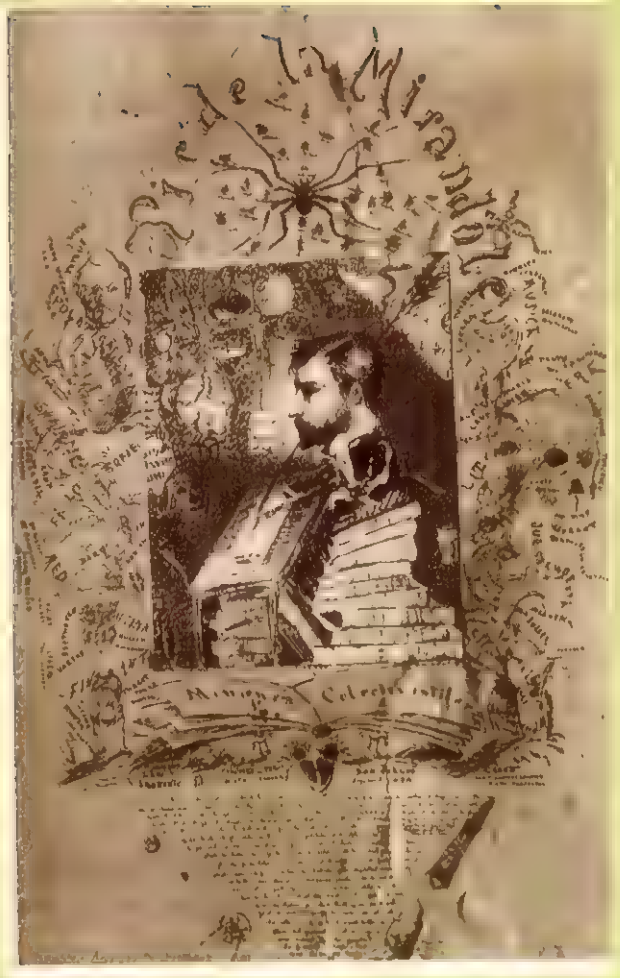

Desen - caricatură reprezentînd pe prof. Ştefan Sihleanu — 1882, semnat „Argus".

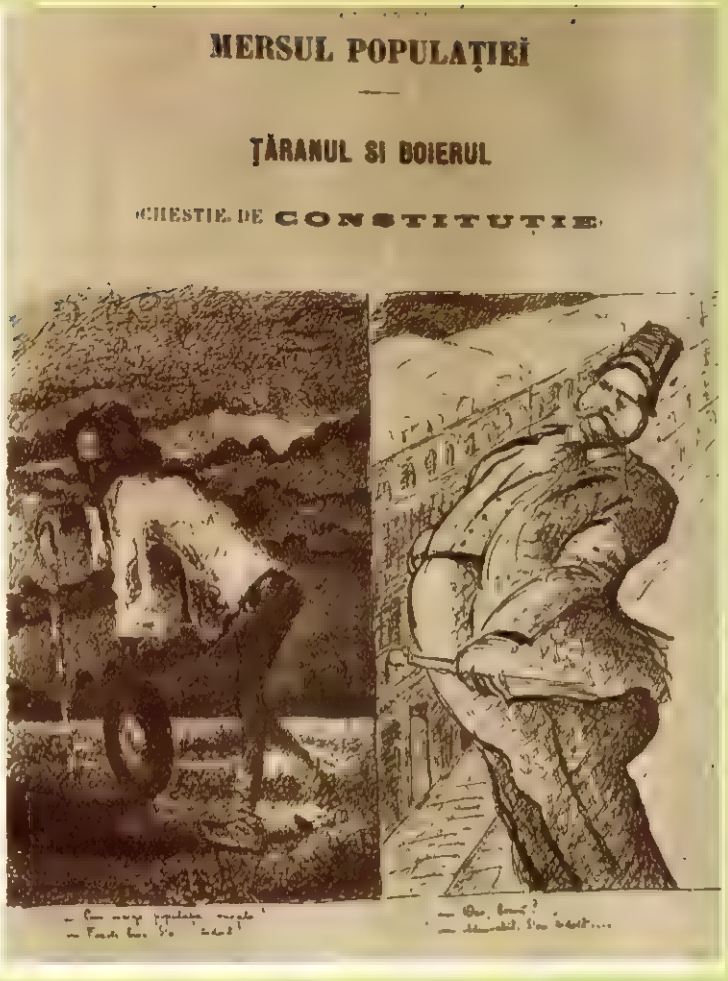

Desen reprodus în „Viaţa", 27 februarie 1894, în care Delavrancea demască crunta exploatare moşierească.

sale. Peisajului străin artistul îi împrumută o căldură care vine din sentimentul că, oriunde pe faţa pămîntului, natura, oamenii simpli merită aceeaşi dragoste şi preţuire.

Casele din Loeche-les Bains din blocul de schiţe intitulat „Colloquium" sînt surori ge-

„Roata" desenată în timpul unei discuţii cu Haşdeu, în 1888.

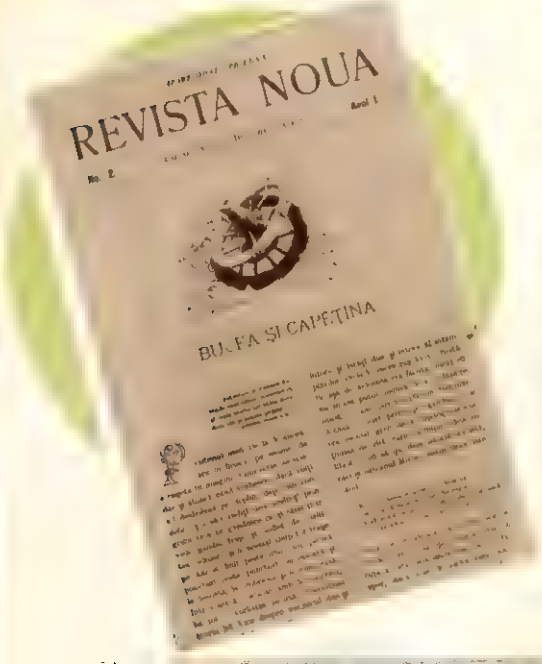

mene cu casa ţărănească din peisajul plin de poezie de la Corabia, văzut în jurul anului 1900, şi cu cea desenată în scrisoarea trimisă Anei Andrievici-Morariu în 1917, de la Iaşi, în care Delavrancea îi scrie, printre altele, să nu i se mai adreseze cu „Excelenţă", deoarece, spune el, „Nu pot suferi titlul acesta".

Aspectele realităţii, înregistrate şi filtrate prin temperamentul vulcanic al romanticului orator, se completează cu satira muşcătoare împotriva unei orînduiri nedrepte, care striveşte masele, asigurînd huzurul clasei parazitare.

Desenul „Creşterea populaţiei", reprodus în „Viaţa", este expresia spiritului de critică socială al lui Delavrancea, artistul plastic: profitorul se îndoaie pe spate din cauza pîntecelui enorm, elocventă dovadă a lăcomiei sale, în timp ce ţăranul exploatat se încovoaie istovit de lipsuri şi muncă. Totul e „chestie de constituţie", spune Delavrancea. Principalul este că, conform datelor din „mersul populaţiei", populaţia ţării „s-a îndoit"...

★

Materialul de care s-a folosit Delavrancea a fost creionul şi peniţa, dar nu exclusiv, căci în două veri, la Tibana, în judeţul Iaşi, a pictat în ulei peisaje al căror centru erau tot casele ţărăneşti.

Niculina Dona-Delavrancea, ea însăşi pictoriţă, îşi aminteşte coloritul cald şi lumina neobişnuită a acestor uleiuri, din care un tablou se mai afla acum cîţiva ani în posesia descendenţilor lui Eduard Ghica, cumnatul lui Delavrancea.

Admirator al peisagiştilor francezi în frunte cu Corot, al lui Ion Andreescu ale cărui pînze cu pădurile de fagi le-a analizat cu un simţ artistic rareori întîlnit în critica plastică, iubind pînă la veneraţie pe Nicolae Grigorescu, căruia îi sărută mîna, ca unui idol, desenatorul Delavrancea nu imită pe nimeni.

Delavrancea nu vorbeşte despre darul său de desenator, ci în jocul condeiului îşi zugrăveşte doar gîndurile, aşa cum spune Haşdeu, fără a cere direct sau implicit recunoaşterea vreunei valori pentru schiţele lui.

Nu ştim azi cîte desene ale lui Delavrancea a cunoscut Nicolae Grigorescu între 1880 şi 1907, dar marele pictor i-a propus în nenumărate rînduri să se apuce de pictură.

„Nenişorule, lasă tot şi hai cu mine un an în chervan. Mă voi întoarce cu un mare, mare pictor romîn".

Preţuirea superlativă din partea unui om cu o intuiţie artistică neegalată, dublată de o fire reţinută — cum era marele nostru Grigorescu — ne scuteşte pe noi de aprecieri mai puţin competente, în pragul centenarului naşterii lui Delavrancea, cînd alte condeie se vor ocupa de arta lui ca desenator...

Noi furnizăm un material şi atragem doar atenţia că înafară de Vasile Ştefănescu, profesorul de desen de la Sf. Sava, nimeni nu i-a dat vreo indicaţie privitoare la tehnica peisajului ori a portretului.

Din cele cîteva reproduceri alăturate se poate vedea că desenele lui Delavrancea au creşcut ca florile de cîmp într-un pămînt care-şi filtrează bozăţiile în pămătuful de păpădie, în ciorchinii de măzăriche, în petalele însîngerate de mac şi în cupele de azur ale clopoţelului fără grădinarul diplomat, dar nu mai puţin frumoase decît orhideele rafinate ale acestuia.

Emilia MILICESCU

COMOARA

de Dominic STANCA

Ilustrație de N. POPESCU

Ilie cel-Lung — lung, după cum îl arată și porecla — se întorcea în sat de la oraș, pe aceeași potecă strîmtă, deșirată, care se tîrăște și astăzi cale de cîțiva kilometri, de la Orăștie pînă la Beriu. Seara se lăsase ca un zăbranic des și piclos, prin care nu străbăteau stelele — și, o dată cu ea, se lățise, parcă din măruntaiele pămîntului, o liniște nefirească de grea. Ilie o simțea gîtuindu-l, ca o gheară îndărătnică. Nici firicelul de apă, care șerpuiește leneș printre răchite, nu se mai auzea șușăind și nici broaștele nu chirăiau în știoalnele căscate pe marginea cărării. Și pe deasupra, o zăpușeală cumplită! Asta îl făcea pe drumeț să sufle greu și să pășească leneș. Băuse el două pahărele mai mult la birtul din zăvoi, e drept, dar de mers, mergea ca un om teafăr, oblu, nesovăind. Nimeni n-are a se lega de el: nici vătaful de la moșie, nici jandarul!...

Și dac-a băut, ce-i? A vîndut fînul. Că tot n-avea ce face cu el, dacă i-a murit mîrțoaga. Pînă-i trăia, făcuse cărăușie — bani puțini și de acolo, totuși bani. Acum, pînă să-și poată cumpăra un cal care să arate cît de cît a cal, mai va! Are să muncească pe la alții, pe la moșier, pe la chiaburi, cum a făcut și altădată și cum au făcut și taică-său, și moșu-său, și strămoșu-său, și toți ai lui.

Ei, dacă și-ar cumpăra un cal! 'Un cal dereș, cum are Samoilă Murgoi. S-ar schimba socoteala! Ăla-i cal, nu giumă! Bate treizeci de kilometri fără să osteneacă. Ar face în fiecare zi un drum pînă la Costești, cu domnii care vin fără de nici o treabă, doar ca să caște ochii la niște pietre și la niște hîrburi, pe care, cică, le-au lăsat acolo dacii, te miri de cînd! Ar face un drum încolo și altul încoace, pînă la gara din oraș — și cum s-ar mai umplea de bani! Dar dacă ar avea un cal de povară, cum are Țiplea, ar fi și mai bine. Ce mai cal, parcă-i un elefant! S-ar duce la cariera din Sibișel, să care bolovani — și, mamă dumnezeule, ce bani ar mai scoate! Eh, toate ar fi bune, dacă l-ar da norocul cîtuși de puțin afară din casă! Pînă una-alta, cu banii care i-a luat pe fin, nu poate cumpăra nici potcoave! Adică, ar fi putut, dacă nu i-ar fi băut. Dar cum să nu bea omul, dacă e sărac? Ce, Buburuz bea? Buburuz are crîșmă! Trișcu bea? Trișcu are batoză! Iova bea? Iova are moară! Numai ei, oamenii săraci, beau — ei și aide Sivu Creștinii. Și Luță, și sărîntocul ăla de Bodea, cu coatele goale. Ei, și? Cel puțin așa să i se pară viața mai frumoasă. C-o să pliscăie iar nevasta ca o meliță? C-o să-l întrebe unde a zăbovit atîta? C-o să spună că de ce a băut? N-are decît! Spună ce-o vrea. A băut pentru că e om necăjit; pentru că n-are bani și pentru că trebuie să hrănească șase guri — cinci prunci desculți și o nevastă cicălitoare. Ș-apoi — era cît pe-aci să uite — mîine e sfîntul Ilie! Are tot dreptul să-și facă cinste. Numai ea, cu muierea, n-are să-nțeleagă. „Iară bei, Ilie, cînd n-avem un ban!" A mai auzit el vorbele astea. Na, mai bine să cînte! Zău așa, cum se cere unui om care a băut.

Încercă să-și dezmorțească glasul, dar îi fu peste putință să scoată măcar un ghiorțăit din beregată. Liniștea aceea mare îl gîtuia și pe el. Părea că o mînă puternică, nevăzută, încremenise pînă și frunzele cele mai jucăușe ale plopilor și acele subțiri ale ierbii, sub care, seara, se pitesc de obicei licuricii și saltă fără astîmpăr lăcustele verzi. Cel puțin broaștele dacă i-ar însoți singurătatea cu gălăgia lor!

Îi ardea capul. Nădușeala care încinsese în aer i se părea îmbîcsită cu miazme de catran și de pucioasă care-l înăbușeau. Mersese o bună parte din drum. De cîntat, nu izbutise să cînte. Rămăsese numai cu dorința și cu gîndurile, care-l năpădeau din nou.

De pe ce să scoată omul bani? De unde nu dă dumnezeu, n-ai ce lua. Și dacă n-ai noroc, n-ai! Pe unii îi află norocul cînd nici nu-l așteaptă, dar el poate să-l aștepte mult și bine, că n-are să-l afle, chiar dacă i-ar trece de sub nas. Vorba aia: cînd e să fie, te legi la ochi și te împiedici de noroc; cînd nu, șiua în amiaza mare dai în șanț. Vasilie Dănesc din Ludești, scormonind pămîntul cu plugul, a dat acum doi ani peste cîteva cioburi și peste cîțiva bani găuriți, buni să-i arunci pe gunoi — și, cînd colo, niște domni i-au plătit pentru vechiturile astea mai mulți bani decît scoate Vasilie pe zece mierțe de grîu! Asta nu se cheamă noroc? Ba încă porcesc. Numai tigorîtul de el, cît a arat și cît a săpat la viața lui, n-a găsit nici măcar un nasture de pleu. Asta se cheamă că are noroc cît păr pe broască...

Acum, chiar dac-ar fi îndrăznit să cînte, nu-i mai ardea s-o facă. Se mîniase. Mergea prin beznă, tîrîndu-și picioarele grele și mîinile care-i spînzurau din umeri, ca două bucăți de lemn, fără putere. În întunericul acela, dacă n-ar fi cunoscut drumul, ar fi putut să treacă pe lîngă sat, fără să știe. La ei nu prea sînt ctini, iar oamenii se culcă o dată cu găinile, ca să nu cheltuiască gazul, pentru care trebuie să stea la rînd. Dar el cunoștea drumul cu ochii închiși; cunoștea și hîrtoapele. Desigur, trebuie să fi ajuns în dreptul plopului cel înalt și uscat, unde se cioroválesc ciorile toamna, ca niște precupețe... Deodată o scăpărare îi fulgeră pe dinainte. Stătu în loc. Ce-a fost? A fost o flacără. O pală care țîșnise de undeva și luminase copacul. Dar de unde a țîșnit? Parcă din rădăcină... I s-o fi năzărit! Și, totuși, a văzut copacul...

Mai merse cîțiva pași și se întoarse, așteptînd. Ațintì ochii, adunîndu-și ciufurile sprîncenelor într-o cută adîncă, și stătu așa, neclintit, la pîndă. Un tunet surd se fărîmiță undeva, sus, printre nori... Ilie însă era atît de încordat, din cap pînă-n tălpi, încît nu-și dădu seama că liniștea aceea care-i strivise urechile începea să se scurgă în picături răzlețe de ploaie. Din nou o lumină îi luă vederea. De data aceasta o zărise bine — o flacără albăstruie, o limbă de foc, care se cățărase o clipă pe tulpina zbîrcită a plopului.

Își făcu cruce:

— Să fiu al dracului! Acolo-i o comoară! Numai pe comori arde para nepusă de nimeni... Și mirosul ăsta de pucioasă... Să nu te miri dacă dacii ăia nătrușnici au îngropat și pe aici cîte ceva... De ce nu? Dacă-i așa, atunci, frate Ilie, ți-a pus dumnezeu mîna-n cap!

Nu-i venea să creadă. Dac-ar avea cu el o secure, n-ar mai sta pe gînduri. Ar dobori copacul și-apoi ar vedea ei ce-i acolo... Degeaba! E beznă. N-ar vedea nimic. Mîine dimineață! Are să vină el mîine dimineață să taie plopul, care nu slujește nimănui, decît ciorilor, și pe urmă are să sape la rădăcină, pînă dă de comoară.

Se grăbi spre casă. De undeva, de departe, un alt tunet prelung sparse liniștea nopții. Ilie însă nu-l auzi nici de data aceasta. Mergea repede, împiedicat, gîfîind ca după o beție cruntă, deși nu băuse la birt decît, acolo, cîteva pahărele. Dar acum, nu mai era cîtuși de puțin băut. Era fericit. O fericire necunoscută pînă atunci i se cuibărise în inimă; în inima lui cît un purice.

★

Paraschiva, auzindu-l întrînd, îi strigă din pat:

— Unde-ai stat, mă omule, pîn-acum?

— Lasă... — făcu el. Am stat.

— Mîncat-ai?

— Mîncat.

— Ai și băut, că te simt.

— Treaba mea!

— Ba-i și treaba noastră, c-ai băut banii...

Ilie se opri din bîjbîială:

— Tu, muiere, ține-ți gura! Îți trebuie bani? Îi avea bani. Așteaptă numa'...

— Ce s-aștept?

— Așteaptă pînă mîine.

— De ce? Mîine-ți plătește fînul? Te-ai dus degeaba?

— Nu m-am dus degeaba, nu mai vorbi. Banii-s aici, la, în șerpar...

— Cîți?

— Cîți or mai rămas.

— Cîți ai băut?

— Nu mai știu. Cîți am băut, am băut! Am băut aldămașul.

Paraschiva se răsuci atunci pe strujac și oftă din străfundurile inimii ei de femeie săracă:

— Trăsnească-te dumnezeu, Ilie, să te trăsnească!

— Tu, muiere! — sări atunci bărbatul. Te trăsnesc eu, de nu te mai scoli! Spusu-ți-am că mîine ți-aduc bani? Amu, ce mai vrei?

— Da' de unde mi-i aduci? Omori pe careva? — întrebă stins, de sub cergă, nevasta.

— Omor pe dracu'! Îl vedea tu.

— Bine, bine... Oi vedea. Culcă-te. Ai trezit copiii.

Ilie se culcă pe laviță de lîngă fereastră, ca să vegheze zorii. Nevasta are totdeauna ceva de îndrugat — știe el bine. Mîine, însă, are să-i treacă harțagul.

Era obosit. Pleoapele îi cădeau grele, pe ochi. Căsca. Dar se luptă cu somnul și-i dovedi, oricît de greu i-ar fi fost.

Afară se stîrnise vîntul. Se auzea portița cînd deschisă, cînd trîntită, și duzii de lîngă geam, foșnind zgomotos. Apoi cîteva tunete înăbușite huruiră sus, prin văzduh.

„Vine ploaia — se gîndi el. Mîine-i sfîntu' Ilie; plouă sigur. Ei, are să-l ude — și? Atîta rău!"

De cum se răsfiră beznа, omul căută în șoprul din spatele casei securea și hîrletul și ieși cu ele în uliță. Cerul era acoperit de nori cenușii, grei, gata să cadă. Vîntul parcă se ostoise. Portița nu mai scîrțîia.

„Hai, Ilie, pînă nu te vede nimeni!"

Nu-i trebui mult s-ajungă. Plopul deșirat se înălța dintre răchitele scurte și butucănoase, ca un te miri ce uriaș, cu zeci de brațe ridicate spre cer, învăluite în vîrtejuri de ceață.

„Atîta și-a fost!" zise țăranul în sinea lui. „Doamne ajută!"

Înfipse securea în trunchi, jos, aproape de rădăcină. Mai izbi o dată; încă o dată și — poc! poc! poc! — se puse cu nădejde pe treabă. Nu era gros — era un plop tînăr, care crescuse uimitor de repede și tot atît de repede se și uscase. Cîteva lovituri bune îl vor culca la pămînt. Și cît mai repede, pînă nu începe ploaia... Fulgeră — și vîntul a stat... Are să-i tragă numaidecît o răpăială! Sau, poate, încă nu... Tăluna e — plouă, nu plouă! Comoara să fie comoară! Cum mai țîșnise para azi-noapte dintr-însa! Dacă n-ar fi zi, s-ar vedea poate și acuma țîșnind... Hei, nevastă, nevastă! N-ai visat de cînd ești așa noroc.

Deodată: trosc! Un trăsnet cumplit sfîșie pînzele norilor, cutremurînd văzduhul și zgîlțîind pămîntul din țîțîni. O lumină orbitoare se scurse în iarbă, învăluind, ca într-o haină de foc, plopul cel uscat și deșirat.

★

Nu peste mult, cînd ziua se limpezi, după ce turnase strașnic o ploaie ca de sfîntul Ilie, femeile care duceau lapte la oraș, trecînd pe acolo, zăriră copacul ars de sus pînă jos — și, la poalele lui, întins fără suflare, țeapăn ca o bucată de lemn, un trup negru, care fusese cîndva om și care — spuneau ele — semăna după lungime cu trupul neatîrnat al lui Ilie cel-Lung.

Dragoș VICOL

Lauda pădurarilor

În înserările molcome
cînd brazii-n albastre sutane
coboară din culmi
să cădelnițeze cu stele,

Laud oamenii simpli,
păzitori ai singurătăților,
prieteni ai frunzei și vulturilor,
oameni cu mustața cărunță
care ocrotesc cerbii și cerbițele,
podoabe-ale patriei mele...

Îi laud pentru nopțile-nfurtunate
petrecute-n prăpăstii,
singuri sub cupolele zărilor,
singuri pe nesfîrșirea cărărilor...

Îi laud pentru bocancii cu ținte
care striveșc șerpi și sălămîzdre-nveninate,
pentru bătăliile de nimeni știute,
pentru inima sunînd ca o scoică
lîngă inima grațioaselor ciute...
Îi laud pentru sorii de-argint
ce li se aștern pe pleoape
ca o încoronare a treziei,
îi laud pentru pînda la margini de ape
învăluiți în liniștile poeziei...

...În înserările molcome,
cînd brazii cădelnițează cu stele,
laud oamenii pădurilor, oamenii liniștii,
care pînă-n dimineața cetinii și cerului
pășesc peste frunzișe ierbilor
să vadă cum s-aprinde soarele
în roua de pe coarnele cerbilor...

Olga BRATEȘ

Ea n-o să știe niciodată

Domnicăi, mica mea vecină.

O ușă — atîta mă desparte
De-odaia-n care o fetiță
Și-a pus păpușile deoparte...
Și-o veste mare ce ne-mparte:
De mîine fi-va școlăriță.

Spre seară — aud că-n ușă-mi bate:
— Ghiozdanul, vrei să ți-l arăt?
Să vezi tu cum mi-l pun pe spate...
— Am și creioane colorate!
... Ce dulce rază-în ochi ți văd.

Ghiozdanul scoate la iveală
Comori la care abia visase.
Surîde gura — o petală.
— De mîine, dacă merg la școală,
Mă scol devreme: pe la șase.

Vreau să mai stea. Ea se ridică,
Nu, că-i sorită, cum să stea?
Dar, drăgăstoasă și peltică,
Mai stă un pic și îmi explică
Ce-nseamnă școală pentru ea.

Apoi și-a strîns îmbujorată
Ghiozdanul mare, cafeniu —
.....
Ea n-o să știe niciodată
Ce coardă veche și uitată
M-a-nfiorat pînă tîrziu!

Florin Mihai PETRESCU

Rafinării

Țițeiul smuls, cu luciu subteran,
Din dare, mișcătoarele bazine,
Din oas în oas alunecînd, devine
Ca sticla de suav și diafan.

Miresme tari din ere depărtate
Degajă moarte flore-n eprubete,
Și sufletul începe să se-mbete
De-adîncuri vechi și zări necercetate.

În străvezimi ce-acuma par lucesc
Țițeiu-i alb — transfigurare lină —
Iar oamenii în unda lui privesc
Ne-nvinsa lor putere și lumină.

Omul de pe catarg

Cartea lui Al. I. Ștefănescu, *„Omul de pe catarg"*, cuprinde în pa-ginile ei — după însăși indicația din subtitlu — o seamă de „povestiri, dialoguri și portrete", toate relatînd despre oameni și întîmplări din anii imediat următori eliberării patriei noastre.

De la început, trebuie să spunem că *„Omul de pe catarg"* se recomandă prin capacitatea autorului de a construi viabil tipuri de oameni caracteristici epocii evocate și de a reconstitui sugestiv atmosfera unor vremuri la care mulți dintre noi am fost nu numai martori oculari, dar și părtași la tumultul lor de lupte și prefaceri. E, mai ales, înfățișată în carte epoca în care *strada* devenise un factor decisiv în evoluția evenimentelor politice, cînd, sprijinind politica partidului clasei muncitoare, masele, prin uriașe mitinguri și demonstrații, își exprimau ferma lor voință pentru o adîncă democratizare a statului; vremea cînd înfrățiți reacționari din guvernele de atunci răspundeau cu gloanțe năzuințelor legitime ale poporului. Cele mai multe din povestirile „Omului de pe catarg" își trag seva din evenimentele acestei perioade, delimitate calendaristic pînă la data de 6 Martie 1945; o perioadă într-adevăr îmbietoare pentru un scriitor, prin interesantul material faptic și uman pe care aceasta îl conține, ca rezultat al unor fățișe ciocniri de țeluri și interese contradictorii.

Pe acest fundal social, Al. I. Ștefănescu proiectează o variată galerie de tipuri. Aproape fiecare povestire aduce în fața ochilor cititorului chipul unui om convingător creionat. Iat-o pe muncitoarea textilistă Ana Petrescu, „înfășurată în halatul ei cafeniu ca într-o uriașă frunză de tutun", din schița „Oameni cu scaun la cap", mocnind în sine — de trei ani — durerea pierderii soțului ei, împușcat pentru „încercare nereușită de trecere la inamic" și care numai în aerul tare al unei manifestații colective înțelege că trebuie să iasă din izolarea marii sale tristeți. În mijlocul tovarășilor ei de muncă, manifestînd pentru o viață nouă, liberă, Ana își limpezește gîndurile, găsind în luptă sensul adînc al vieții.

În povestirea care împrumută titlul cărții, întîlnim pe șeful unei echipe de turnare, Mitu Gherghel, a cărui înțelepciune crescută pe terenul unei vieți de aspre greutăți îl impresionează profund pe Mihai Bratu, un intelectual cinstit, dar încă nelămurit asupra drumului pe care trebuie să-l urmeze. Fără a cădea în păcatul tezismului neartistic, Al. I. Ștefănescu sugerează în finalul povestirii începutul luminării lui Mihai Bratu. Îi povestise șeful de echipă un episod dramatic din viața sa. În tinerețe, ca fochist pe un vapor, fusese pedepsit — în urma refuzului de a gusta mîncarea infectă ce se servea echipajului — să stînjenze trei zile și trei nopți, legat de catargul vasului ce naviga pe marea Mediterană. Dînd întîmplător de foaia unui atlas geografic ce reprezenta Europa, la vederea Mediteranei, lui Mihai Bratu îi revine puternic în minte imaginea șefului de echipă atîrnînd, cu pieptul gol, de catarg, îndurînd ziua arșița soarelui torid, iar noaptea frigul usturător. Emoția stîrnită în inima lui Mihai Bratu de amintirea acestui episod are darul, așa cu am mai spus, să sugereze lectorului drumul nou pe care va merge acest intelectual, stimulat de sfaturile și pilda vieții încercatului șef de echipă.

Reține de asemenea atenția, prin duioșia și umorul cu care e zugrăvit, *Nenea Achim* din narațiunea „Bobocica". Nu e lipsită de relief și interes nici prezentarea unor jalnice rămășițe ale fostelor clase exploatatoare: cinicul Toto, ușuratecii Barbu și Toni, sau vicleanul speculant Gică Postolache.

În genere, eroii narațiunilor lui Al. I. Ștefănescu prind viață nu din cine știe ce pretențioase introspecții psihologice și nici din vreo greoaie îngrămădire a amănuntelor. Eroii lui se conturează simplu, fără efort, dintr-un gest, o replică sau atitudine definitorie. Aceleași mijloace simple sînt utilizate și la crearea atmosferei; un detaliu, descrierea sumară a unei străzi sau clădiri, aducerea în prim plan, instantaneu, a unor singuratice siluete sau a unei mulțimi sugerează decorul sau ambianța necesară.

Dacă în întruchiparea figurilor omenești sau în stabilirea atmosferei nu avem prea multe a reproșa prozatorului Al. I. Ștefănescu, în schimb în ordinea invenției epice scrisul său e, pe alocuri, deficitar. Citățm, în acest sens, „Mînia", o povestire care nu depășește nivelul unui reportaj mediu. Pentru a cîștiga o mai mare consistență în proza sa, atenția scriitorului va trebui să se concentreze spre o mai interesantă evoluție a faptelor, spre dispunerea mai ingenioasă a lor, spre o compoziție mai închegată. Reușita atîtor pagini care fac, într-o mare măsură, din „Omul de pe catarg" o carte vie și utilă e o garanție că Al. I. Ștefănescu își va spori pe viitor meșteșugul.

Traian STOICA

*) Al. I. Ștefănescu: „Omul de pe catarg" — povestiri, dialoguri, portrete — E.S.P.L.A. — 1957.

Consemnări literare

UN DEOSEBIT INTERES a trezit în R.D.G. apariția cărții lui Georg Maurer „Der Dichter und seine Zeit" (Poetul și epoca sa), în care sînt discutate o serie de probleme legate de modul cum marii poeți ai lumii, inspirîndu-se din actualitatea vremii lor, au reușit să creeze opere care au înfruntat vremurile. Dintre poeții veacului nostru autorul citează pe Maiakovski, care, trăind din plin perioada Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a reușit să dea opere valabile, fără să mai aștepte „perspectiva clarificatoare". Un poet cu trăsături aremănătoare este astăzi chilianul Pablo Neruda.

În lumina acestor constatări, autorul cărții analizează apoi realizările poetice ale ultimului deceniu în R.D.G.

★

PRINTRE SCRIITORII TINERI CEHOSLOVACI care se bucură de mare succes, se numără Frantisek Hecko și Josef Sekera, ambii originari din Slovacia.

În „Satul din lemn", Fr. Hecko înfățișează aspecte din lumea țăranilor cehoslovaci de astăzi, insistînd în special asupra modului în care sufluI vieții noi pătrunde și transformă mentalitatea locuitorilor dintr-un sat de munte.

„Dansul de pe Waag", romanul lui J.Sekera, zugrăvește aspecte din viața țiganilor și este construit pe multe elemente pitorești. Acțiunea romanului se desfășoară pe mai multe planuri și urmărește destinul unei dansatoare țigănci și al iubitului acesteia, un muzicant, care ajung artiști de seamă la Budapesta.

★

ÎNTREAGA OPERĂ LITERARĂ A LUI GO MO JO, cunoscut scriitor și activist social chinez, este în curs de apariție. „Editura pentru literatura poporului" din Pekin a tipărit pînă în prezent patru volume, din totalul de zece. În aceste volume sînt adunate scrieri datînd din 1918-1920, anii cînd Go Mo Jo a pășit în arena literară și și-a asigurat un loc de frunte în beletristică.

★

ÎN NR. 32 AL REVISTEI „SONNTAG" Pierre Garnier, care a vizitat de curînd Grecia, semnează un vibrant articol închinat poetului grec Menelaos Ludemis, care a trăit zeci de ani în lagărul de exterminare de pe insula Makronissos, unde fusese deportat pentru convingerile sale democratice. În timpul deportării, Ludemis a scris un roman, „Copilul care a numărat stelele", și numeroase poezii care formează volumul „Voci din haos". Atît romanul, cît și poeziile vor apărea încă anul acesta concomitent în traducere germană și franceză.

TRIOLA ȘCU

Gata de plimbare, în „limuzina" proprie.

... Și-au făcut apariția pe lume într-o oarecare zi de iulie; mai precis: 8 iulie 1956. Nimic nu anunța senzaționala lor intrare colectivă în viață, nici măcar radiografia. Bine crescuți, cei doi băieți au cedat primul loc surioarei lor. Radu și Dan au rămas sobri și înțelepți pînă în ziua de azi: deși sora lor e mai în vîrstă, ei privesc cu condescendență și masculină superioritate capriciile ei de domnișoară răzgîiată și, chiar atunci cînd Rodica mușcă din perla de păr sau plînge fără noimă, ei se mulțumesc să o privească îngăduitor. Băieții au de altfel și simțul umorului: se amuză să-i păcălească pe cei din jur cu uluitoarea lor asemănare și, atunci cînd Radu a fost răcit, Dan a băut fără să clipească din ochi chaudeau-ul destinat fratelui (de altfel, s-o mărturisim, Dănuț e cam gurmand din fire!). Așa că, pentru a evita viitoarele încurcături, Dan a purtat la mînă numărul 9 — cel cu care fusese înregistrat la maternitate — pînă în ziua cînd i s-au observat alunița de pe brațul stîng și cei patru dinți de jos (de care Dan e foarte mîndru, pentru că frații lui n-au decît cîte doi). De la o vreme, însă, s-a emancipat și Radu, care a devenit cel mai guraliv și mai plimbăreț din toți trei, avînd astfel un incontestabil ascendent asupra lor.

În jurul celor trei pătucuri se învîrtește un întreg „stat major" (atunci cînd tatăl nu e acasă, pentru că principiile-i severe de educație opresc cu desăvîrșire: 1) luarea în brațe; 2) legănatul; 3) sărutările etc. etc.). Bunicul — arhitect pensionar — bunica, unchiul și, mai ales, mama (ah, biata mamă!) au grijă nu atît de tabieturile lor gastronomice, care au ore fixe, ci de dormit, de plîns și... de altele, care din nelegiuire nu pot fi programate la toți trei deodată. Așa că, exact cînd termină unul, începe celălalt!...

Și acum, să facem cunoștință cu „autorii" fenomenului: Eugen Lascu, inspector la Banca Agricolă, și Maria Lascu. Vîrsta: el 33, ea 25. Trăsături caracteristice: iubesc enorm copiii. Ca urmare: Rodica, Radu și Dan au apărut la exact 10 luni de la căsătorie. Și, dacă vreți să-i cunoașteți, faceți o plimbare prin Bucureștii Noi, unde veți putea vedea noul apartament primit de soții Lascu, nostimul lor căruț triplu, primit și el în dar, ca și pătucurile albe și încă multe alte daruri ocazionale sau periodice, prin care Rodica, Radu și Dan au simțit din prima lor zi de viață grija și dragostea statului nostru.

Fotografii de A. KESSLER

Grav și îngăduitori, Radu și Dan privesc cu superioritate la interesul pe care Rodica îl manifestă pentru o biată jucărie în formă de strecurătoare. Femeie, tot femeie!...

Îi trebuie multă fantezie tatii și multă răbdare mamei ca să poată amuza o societate atît de pretențioasă...

LOCUINȚA TA... ÎNCEPE DE LA POARTĂ

În oreme ce celelalte gospodine colocatare din apartamentul de la parterul imobilului din str. Ștefan Mihăileanu 38, fac ordine în bucătărie, în baie și în holul comun, locatara Veronica Bona este „de furnă" la măturatul curții, treabă pe care o face cu multă conștiinciozitate...

În dimineţile de vară îl văd adesea pornind de acasă. Ore întregi cutreieră agale străzile cartierului şi, de fiecare dată, caută să împărtăşească cuiva noile impresii culese. Este un bătrîn muncitor pensionar, vecinul meu.

Îmi spunea mai deunăzi:

— Îţi dai seama cum înţinereşte cartierul nostru? Este o forfotă şi o lucrare în tot raionul, de ţi-e mai mare dragul. Fă-mi pe plac — rogu-te — şi vină cu mine într-o zi, să colindăm împreună. În doi, parcă e mai mare bucuria...

Şi, într-una din zile, l-am însoţit în plimbările sale. De data asta, din spectacolul străzii, cu care mă obişnuisem, reţin forfota ce domneşte mai cu seamă în jurul şantierelor de construcţie mai mari sau mai mici. Pe bulevardul Tolbuhin se fac ultimele lucrări de finisare la un bloc cu patru etaje; blocurile de pe strada Austrului şi-au primit şi continuă să-şi primească locatarii; pe bulevardul Dimitrov un nou bloc s-a ridicat cu trei caturi deasupra solului; pe strada Pop de Băşeşti, tinichigiii încheie acoperişul unui imobil nou construit, în trei etaje; blocuri noi, în construcţie, pe strada Căluşei, pe Aprodul Purice. Pretutindeni, şantiere... Noi şantiere a deschis Întreprinderea de Locuinţe şi Localuri a raionului 23 August, în jurul unor case vechi, dărăpănate, foste magazii sau garaje. Acestea se transformă în spaţii noi de locuit, apartamente de cîte două camere cu baie, bucătărie şi dependinţe. Zeci de clădiri sînt îmbrăcate în schele: se execută lucrări de renovare sau de supraetajare. Numeroasele şanţuri săpate pe străzi dovedesc prezenţa unor noi branşamente de gaz metan. Bătrînul meu vecin avea dreptate: în tot raionul domneşte „o forfotă şi o lucrare, de ţi-e mai mare dragul".

O umbră, însă, parcă îmi tot dă tîrcoale, să-mi tulbure bucuria, amintindu-mi de lipsurile care, din păcate, mai există în munca Întreprinderilor noastre de Locuinţe şi Localuri. Dar cetăţenii, presa — într-un cuvînt: opinia publică — relevă aceste lipsuri, le combat, le critică fără cruţare. Şi, încetul cu încetul, vor dispărea — fără îndoială...

Ca şi celelalte sfaturi populare raionale din Capitală, Sfatul popular al raionului 23 August a organizat în aprilie anul acesta o consfătuire cu locatarii din imobilele naţionalizate. În cadrul acestei consfătuiri locatarii au fost informaţi cu cîte eforturi, cu cîte cheltuieli se realizează îmbunătăţirile aduse spaţiului locativ. Li s-a cerut şi sprijin: să întreţină în bune condiţii locuinţa, făcînd reparaţiile curente interioare; să întreţină cum se cuvine instalaţia de apă, lumină electrică, încălzire centrală, ca şi părţile comune, acolo unde sînt mai mulţi locatari principali. Şi, bineînţeles, să plătească la vreme chiria. Dar, mai ales, să ia atitudine deschisă împotriva celor ce nu respectă bunul obştesc. Obligaţii firești, atît de firești, încît s-ar părea că în legătură cu aceasta nu poate exista nici o neînţelegere. Şi, totuşi...

De cîteva zile, însoţind în munca lor „de teren" pe unii dintre şefii de sectoare ai I.L.L. 23 August, vizitez vreo 50 de apartamente situate în imobilele naţionalizate. Am prilejul să-mi fac o părere generală despre felul în care locatarii acestor imobile răspund obligaţiilor ce le revin prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri 1508/1953.

Am zăbovit mai mult în blocul din bulevardul Republicii nr. 86 A. Un bloc cu 30 de apartamente care adăpostesc vreo 90 de suflete, unde curăţenia şi mirosul de proaspăt, care te întîmpină de la intrare, te însoţesc în toată clădirea; unde nici un locatar nu este în restanţă cu chiria şi unde toţi locatarii sînt la zi cu plata cotelor de întreţinere.

Toate acestea mi le arată cu mîndrie un bărbat negricios, om între două vîrste (ardelean după grai), pe care l-am găsit în holul clădirii, trebăluind ceva la gazeta de perete. Doream să stau mai mult de vorbă cu el, pentru a afla cum s-a ajuns la această situaţie, cu care locatarii blocului se pot lăuda. Dar el îmi tot dădea zor:

— Acu' nu poci... Am făcut bine-fain curat la cremator... Trebuie să lustruim scările... Abia le-am dat cu ceară...

Dar deodată chipul lui se întunecă. Nu-mi dau seama de ce, decît după ce-i urmăresc privirile care caută spre scările „abia date cu ceară". Picuri mari de apă punctează o dîră în sus, pe scară. Omul mă părăseşte şi urcă în goană, pe cîte două trepte. De la etaj se aude curînd o discuţie. Făptaşul a fost descoperit: ducîndu-şi gheaţa, a lăsat urmele pe scări.

Intrarea imobilului din Calea Moșilor nr. 30

Nici lui Păcală nu i-ar fi trecut prin minte să spargă zidul ferestrei, pentru a-şi introduce garderobul în casă... Numai Mitică Constantin a găsit ingenioasă o asemenea năstrușnică soluţie...

După curăţenia din bucătărie se vede că locatara Volohov, din str. Liviu 4, este o bună gospodină...

Aşa arată intrarea din spate a imobilului din str. Victor Romano nr. 16, după ce dr. Laurescu a plecat cu mașina proprie în excursie...

— Ce mi-ați făcut? Iară mi-ați pătat scara... Iacă, s-a udat și parchetul din casă...

— Ce-ți pasă dumitale, nea Lazăre?— îi răspunde o voce de femeie. În locuința mea, n-ai ce să te amesteci... Eu fac curat aici...

— ...și eu pe scări, și-n toată casa... Numa' că eu vă *respect* munca. *Respectați-o* și dumneavoastră pe-a mea... Și 'acu' poftiți, mă rog frumos, de ștergeți pe unde ați murdărit. Și să nu uitați niciclnd, că locuința dumneavoastră începe de la poartă!

Mi-au plăcut grozav vorbele omului care se reîntorcea acum cu chipul răcorit parcă, după discuția avută. De aceea, încerc să-l laud:

— Ai avut dreptate, tovarășe administrator (administrator îl bănuiam a fi — și încă din cei cu leafă —socotindu-l după dîrzenia cu care pusese lucrurile la punct).

— Mai întîi, să știți că eu nu mi-s administrator—mă întrerupse el ritos. Cu treaba asta se ocupă comitetul de bloc. Eu sînt Lazăr Constantin — își aminti el să se recomande, întinzîndu-mi dreapta, după ce o șterse „bine-fain" de pantaloni — și am funcția de mecanic-porter...

Și astfel am aflat că acest bloc nu are administrator plătit, singurul salariat fiind „nea Lazăr", care poartă grija curățeniei imobilului, face mici reparații de întreținere în apartamente, are grijă focului la calorifer și... se ține de capul celor de la I.L.L. cînd este vorba de o lucrare ce intră în sarcina acesteia. Am vizitat casa caloriferului, îngrijită de nea Lazăr: arăta ca un laborator. Am mai notat în carnetul meu de însemnări: „administrația blocului se face de un comitet de bloc ales de locatari și care se conduce după un regulament de ordine interioară, elaborat și votat de adunarea generală a locatarilor, prevăzînd norme de bună conviețuire. Cei șase membri ai comitetului de bloc au sarcini concrete. Comitetul are la dispoziție un fond de rulment provenit din economiile realizate la cheltuielile de administrație. Din aceste economii s-au cheltuit aproape 3.000 lei,făcîndu-se reparații de întreținere la hidrofor, uluce și altele". E limpede: felul în care este administrat și întreținut blocul din bulevardul Republicii nr. 86 A reflectă conștiința cetățenească a locatarilor, dragostea lor față de bunurile obștești, cărora le acordă prețuirea ce se cuvine bunurilor lor proprii. De la acești locatari ar trebui să învețe nu numai cei din Calea Moșilor nr. 303, dar și mulți alții, ca, de pildă, locatarii blocului din bulevardul Republicii nr. 78-80, sau din strada Pop de Bășești nr. 56 și din toate blocurile în care locatarii, din nepăsare față de bunul obștesc, n-au înțeles pînă acum că locuința lor începe de la poartă.

Locuința ta începe de la poartă... De unde o fi începînd locuința cetățenilor din Calea Moșilor 303? La intrare, o ușă fără geamuri și alta bătută cu scînduri... Le-or fi lăsat așa, ca să se poată aerisi casa scării, în care domină un miros greu de gunoaie în descompunere? Se poate — de vreme ce sub scară se află un adevărat focar de infecție! Pereții sînt murdari, de ți-e silă să-i privești, necum să-i atingi. Ce altă dovedesc locatarii acestui imobil (toți laolaltă), decît lipsă de conștiință cetățenească, dispreț total față de bunul obștesc, nepăsare chiar pentru propria lor sănătate? (Ce părere are Sănepidul?)

Ce părere o fi avînd despre bunurile obștești cetățeanul Mitică Constantin, care a locuit pînă acum cîtăva vreme în șos. Armata Sovietică nr. 1? La această adresă se află un imobil pe care, nu demult, I.L.L.-ul l-a renovat complet. Aici a căpătat Mitică Constantin un apartament, la subsol. Mutîndu-se, a trebuit să-și introducă în casă, printre altele, un garderob. Și pentru că, după socotelile lui sumare, garderobul cu pricina nu putea intra pe ușă, a găsit imediat altă soluție: a tăiat tocul ferestrei pe o porțiune de circa 80 cm, l-a smuls și a dărîmat zidul pe o rază de circa 1 m. Și așa a intrat garderobul în casă... La mutare, noul nostru Păcală a băgat de seamă că garderobul poate fi scos și pe ușă. Ceea ce a și făcut...

(Cum de nu te-a mustrat conștiința dumitale de cetățean cinstit, tovarășe Gavril Scutăreanu, cînd, vreme de un an aproape, ai acoperit cu tăcerea fapta urîtă a vecinului dumitale Mitică Constantin? E drept că dumneata îți întreții bine propria locuință; dar asta nu-i destul, dacă rămîi nepăsător cînd alții o distrug!)

Citim!

UN VIADUCT PESTE BORSEC. O mare lucrare a fost terminată și dată în folosință: viaductul peste satul Borsec (R.A.M.). Făcînd legătura între doi munți, peste șosea și peste case, viaductul are o lungime apreciabilă. Pe el trece prima legătură feroviară (linie îngustă) dintre Borsec și Toplița. Linia a fost construită pentru expedierea sticlelor cu borviz de Borsec. Aceste transporturi se făceau pînă acum cu mașinile peste muntele Creanga, înalt de 1400 m.

TEZAURUL DIN CORLĂTENI. În comuna Corlăteni (raionul Dorohoi) un sătean, săpînd o groapă lîngă prispa casei, pentru a așeza un stîlp, a găsit la o adîncime de numai 40 cm un vas de aramă cu 6380 de monede de aramă argintată și de argint și o pungă din pînză de in, țesută în două ițe. Monedele poartă pe o parte inscripția în limba latină SIMOMOLDAVIENSIS, o cruce cu patru brațe, un ornament în formă de scut cu patru bare orizontale reliefate, iar pe verso inscripția SIMPETRIVOIVOD, un cap de zimbru cu semiluna și două rozete cu cîte cinci brațe. Din studiile efectuate de către colectivul muzeului din Dorohoi, s-a constatat că aceste monede au fost turnate în mai multe perioade din timpul domniei lui PETRU MUȘAT (1375-1391).

Cliseul alăturat reprezintă vasul de aramă în care s-a găsit tezaurul și o parte din monede, grupate după perioadele în care au fost turnate.

DOUĂ GENERAȚII. Familiile minerilor Emil BOKANCSOSZ și Constantin TRUFELEA din Rovinari, regiunea Craiova, trăiesc clipe de mare satisfacție și bucurie. Recent Emil Bokancsosz (în fotografie cu soția și fetița sa) a fost decorat cu Ordinul Muncii cl. a III-a, iar tînărul miner Constantin Trufelea (stînga, cu soția sa) a primit Medalia Muncii.

Felicitările noastre!

CONSERVE PENTRU INTERNATUL ȘCOLII. Cantități însemnate de zarzavaturi și legume au fost recoltate de pe lotul experimental al Școlii de 7 ani din comuna Lelești, raionul Tg. Jiu.

Din această recoltă membrele comisiei de femei a comunei pregătesc conserve pentru internatul școlii.

O ȘCOALĂ PENTRU... RECONFORTARE. Priviți această construcție modernă, așezată pe munte, între brazi, la 700 metri altitudine. Pare un hotel de primul rang. În realitate este Școala specială din Săcele (raionul Stalin). Mai exact spus , o școală pentru reconfortarea elevilor debili din școlile medii.La fiecare trei luni, o serie nouă de școlari fac aici o cură de refacere fizică, în timpul căreia li se acordă o îngrijire deosebită. Și cum elevii au datoria să și învețe, au la dispoziție un corp didactic pentru toate clasele.

Prima serie de 120 elevi a inaugurat recent anul de... refacere fizică.

CASELE MINERILOR. În afară de blocuri, pentru minerii familiști de la exploatarea carboniferă Doicești (raionul Pucioasa), s-au construit și zeci de locuințe individuale.

În fotografie: o stradă nouă, cu noile locuințe.

Reținem!

„Locuința ta începe de la poartă"... Pentru doctorul Virgil Laurescu, din strada Pictor Romano 16, aceste cuvinte au un înțeles *sui generis*. Dovada: și-a cumpărat omul o mașină. Foarte bine! Dar mașina presupune un garaj, sau cel puțin un loc special de parcare. Un garaj e mai greu de găsit. Locul de parcare și l-a amenajat, însă, singur. Unde? În curtea de serviciu a imobilului în care locuiește. Cum ? În doi timpi. Timpul 1: a dărîmat poarta de la stradă, cu gard cu tot, pe o lungime de circa 6-8 metri (adică în întregime)... Timpul 2: a tăiat tufele de liliac care împodobeau curtea. Terenul fiind astfel „amenajat", doctorul și-a propus să clădească aici un garaj. Bineînțeles, fără aprobarea prealabilă a I.L.L.-ului și în disprețul total al intereselor celorlalți locatari.

Am povestit bătrînului meu vecin cazurile de condamnabilă atitudine față de bunurile obștești relatate, mai sus. Bătrînul m-a privit lung și mi-a răspuns cu glas molcom:

— Nu-s de vină locatarii... Unii mai poartă în ei urmele educației din trecut. De vină-i I.L.L.-ul...

Iar I.L.L.-ul!— îmi zic. Bătrînul continuă:

— Îmi amintesc că, pe vremuri, cînd proprietarii își puteau face de cap speculînd la sînge, puneau în contract o clauză după care aveau dreptul să viziteze oricînd, fie noaptea, fie ziua, locuința închiriată, pentru a controla felul cum este întreținută casa. Era doar o chichiță, cu ajutorul căreia îl șicanau pe chiriaș, pentru a-i stoarce o mărire de chirie sau pentru a-l evacua, la cea mai mică abatere. Azi, I.L.L.-ul nu-și exercită cum se cuvine nici măcar dreptul de a controla felul în care sînt întreținute imobilele naționalizate, necum să ia măsuri corespunzătoare, acolo unde se ivesc cazuri ca acelea pe care mi le-ai povestit?

Dar mai bine ar fi ca locatarii din imobilele naționalizate să nu aștepte numai asemenea măsuri administrative. Gîndească-se aceștia că locuințele în care trăiesc ei azi și își cresc copiii sînt proprietatea întregului popor, deci și a lor. Și ei sînt datori nu numai să le îngrijească cu dragostea cuvenită unor avuții de preț, dar și să ia atitudine fermă împotriva tuturor acelor colocatari care dovedesc nepăsare față de bunurile obștești...

N-am răspuns bătrînului meu vecin. Mă gîndesc însă că are dreptate...

R. RODA

EVADAT DIN BEZNĂ (II)

Revolverul marca „T.T." seria J 0817, pe care spionajul american i l-a înmînat lui Rem Moroz.

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Rem Petrovici Moroz, cetățean sovietic, deportat în timpul războiului împreună cu familia sa în Germania, de către ocupanții hitleriști, se repatriază îndată după eliberare, înrolîndu-se în Armata Sovietică. Temîndu-se și rușinîndu-se de faptul că părinții săi, care rămaseseră într-un lagăr de „strămutați" din Germania occidentală, și-au trădat patria, el adoptă numele mamei sale, Tkacenko. Fiind recunoscut de către un vechi prieten, pe cînd se afla în Berlinul răsăritean, și temîndu-se de consecințe, dezertează în Vest, unde, căzînd pradă mizeriei, intră în rîndurile hoților din München, devenind apoi și agent al C.I.C. (Serviciul American de Informații). În scurt timp el „avansează" și i se încredințează o misiune importantă.

„Prietenul" lui Hanec se dovedi de o punctualitate nemțească. Se întîlni cu Rem la același restaurant și-i ceru autobiografia.

Peste puțină vreme, în fața casei în care locuia Rem stopă un automobil. Rem auzi bătăi în ușă: deschizînd, se pomeni în fața unui individ necunoscut...

— Domnul Moroz? — i se adresă acesta în ruseș'e... Vă rog să mă urmați... Vin în chestiunea care vă interesează...

Mașina porni în goană spre una din suburbiile Münchenului. Aici se afla sediul secției C.I.C.

Rem fu întîmpinat cu o politețe exagerată:

— Luați loc, vă rog!... Fumați?... Serviți!... Mie puteți să-mi spuneți Mr. Cristopher...

Urmă un nou interogatoriu, îndelung, istovitor și sîcîitor. Rem trebui să-și enumere în fața agentului toate rudele, prietenii, cunoscuții...

În sfîrșit americanul păru să fie mulțumit. Îi întinse lui Rem o mînă uscată și-i promise:

— Vă voi face cunoștință cu șeful dv. Rețineți adresa: Hochstrasse, lîngă restaurantul „Savaltor-Keller". Data și ora întîlnirii vi se vor comunica ulterior. Müller, sub conducerea căruia urma să lucreze Rem, cunoștea bine limba rusă. Era un bărbat de vreo 50 de ani, gras și de talie mijlocie.

Se despărți de Rem fără să-i fi spus nimic concret, decît:

— Rem Moroz a dispărut. Să fim bine înțeleși... Rem nu mai există... Numele dumitale conspirativ este Robert ..

Într-adevăr, gîndi Rem mohorît: bietul Rem Moroz nu mai există de mult... Eu nu sînt decît umbra lui. Am slăbit și haina mi-e prea largă... Tot trebuie să-mi confecționez una nouă... Această haină nouă se cheamă Robert.

DETECTORUL DE MINCIUNI

Müller îi explică pe scurt în ce consta prima lui misiune:

— De supravegheat „persoanele strămutate"... Comunicări asupra stării de spirit... Urmărire atentă...

Rem se achită conștiincios de aceste sarcini, lucru care-i aduse o nouă invitație din partea lui Müller. Acesta îi întinse două file dactilografiate:

— Citește, semnează, ordonă el.

Era textul angajamentului de colaborare cu serviciul de informații american, întocmit în limbile rusă și engleză.

În timp ce-și plimba ochii de-a lungul rîndurilor scrise, a căror semnare însemna certificatul trădării lui, Müller îl privea scrutător... Păru mulțumit cînd îl văzu pe Rem semnînd cu mînă sigură... Zîmbi și-i întinse o bancnotă de 100 de mărci.

— Pentru primele două săptămîni—explică el... Dar țin să te previn: cea mai mică nesupunere și, zut! Te înhață curcanii... E de ajuns un singur cuvînt din partea noastră... Joc dublu — justiția neoficială... Zut...

Și Müller își duse mîinile la beregată, semnificativ.

... Rem se afla instalat într-un fotoliu de piele, cu mînecile suflecate, într-o cămăruță goală, pătrată. În fața lui, un medic în halat alb și un colaborator al C.I.C.

Medicul îi unse palma stîngă cu un fel de soluție vîscoasă și aplică deasupra o plăcuță metalică. Pieptul îi fu încorsetat strîns într-un tub de cauciuc, iar mîna dreaptă, înfășurată într-o bandă neagră...

Rem Petrovici Moroz își povestește peripețiile la postul de radio Moscova

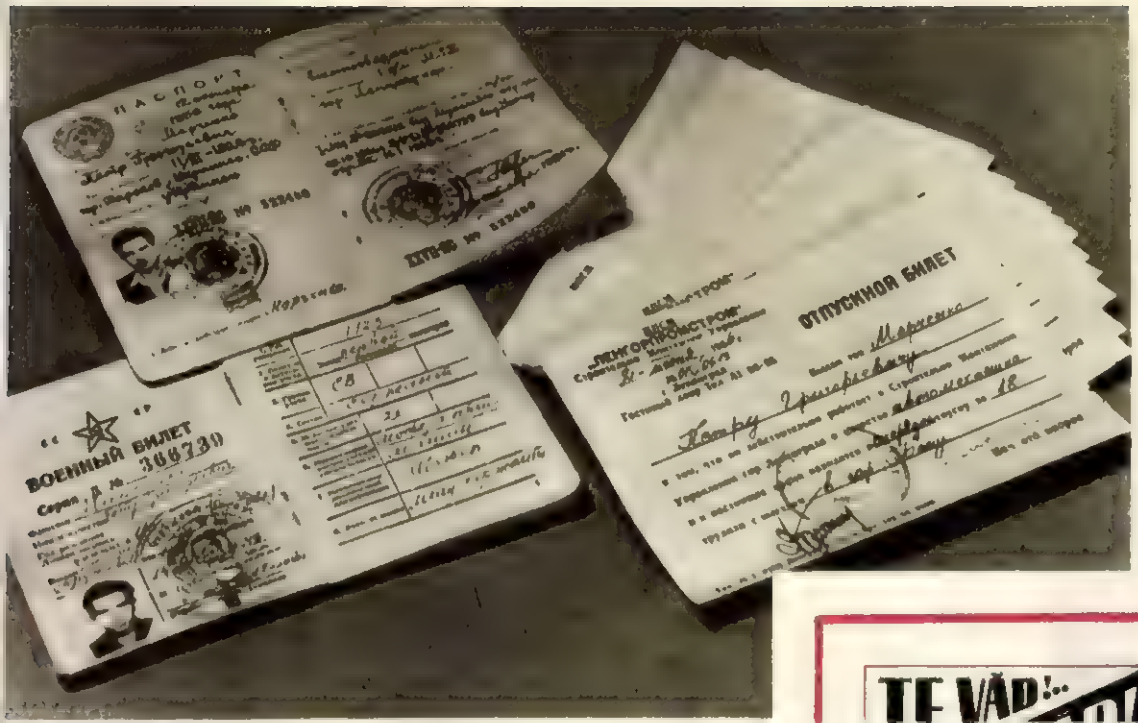

Actele false pe numele Piotr Grigorievici Marcenko, cu care Rem avea să pătrundă pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Plăcuța, banda și tubul comunicau prin conducte subțiri de sîrmă cu un soi de aparat de radio... Rem bănui că se afla în fața faimosului „detector de minciuni", un aparat care înregistrează bătăile inimii, presiunea arterială, regularitatea respirației și cantitatea de sudoare eliminată în cazul reacțiilor la întrebări neașteptate.

— Răspundeți repede și fără să vă gîndiți, prin „da" sau „nu"!— i se ordonă lui Rem...

Și întrebările curseră, una după alta, într-un ritm susținut.

— Vă numiți Rem Moroz?

— Da.

În detector fulgerară luminițele cîtorva baculețe.

— Purtați cravată?

— Da.

— Ați fost în armata germană?

— Nu...

Întrebările și răspunsurile se precipitară mai departe. Deodată șuieratul strident, țiuitor, al unei sirene, sparse liniștea încăperii. Ochii lui Rem fură izbiți de lumina orbitoare a unor reflectoare montate în tavan... Vocea medicului abia se desluși în mijlocul acestui vacarm... Devenise mai aspră și mai poruncitoare:

— Sînteți agent sovietic?

— Nu.

Rem avu senzația de gol a omului care se prăbușește, legat la ochi, într-o prăpastie... Fotoliul se clătină spre dreapta, spre stînga, înapoi...Capul lui Rem vîjîia...

— Sînteți agent sovietic?

— Nu...

Ajuns în stradă, Rem răsuflă ușurat...

TRIBUNALUL CONȘTIINȚEI

— N-o să-ți ascund—îi declarase Müller. Plecarea în America înseamnă pregătirea pentru lansarea pe teritoriul U.R.S.S. Reușita — asigurarea unei vieți lipsite de griji...

— Știu foarte bine ce mă așteaptă — replică Rem cu îndrăzneală. Îmi trebuie senzații tari, bani, femei... Discutăm o afacere și e în interesul meu să cîștig...

... La sfîrșitul lui octombrie 1955 Rem fu prezentat americanului Jackson. Acesta se îndeletnicea cu selecționarea definitivă a candidaților pentru școala de spionaj...

Urmară alte verificări cu „detectorul de minciuni", o verificare minuțioasă a memoriei, un interogatoriu îndelungat... Rem trecu cu succes prin toate aceste încercări. La sfîrșit fu botezat din nou. Acum îl chema John Smith, angajat în armata Statelor Unite... Sub acest nume a fost trimis la un spital militar. Pe la mijlocul lui ianuarie 1956 fu readus la München. Fu prezentat unui american în uniformă militară...

— Ești de acord să pleci? — îi întrebă acesta cu bruscheță...

— Știți foarte bine că da — răspunse Rem calm.

— Te-ai gîndit la...?

— M-am gîndit la toate—o scurtă Rem. Totul e în avantajul meu...

Se vede că felul hotărît de a se purta al lui Rem făcu impresie bună asupra americanului, deoarece fața i se destinse într-un fel de rictus care voia să pară zîmbet.

La 21 ianuarie, așa cum stabilise Jackson, Rem se întîlni cu Müller... Înregistră cu ușurință numărul mașinii : 6-S-49-050... Părăsiră Munchenul, făcură un scurt popas la Frankfurt pe Main, în casa conspirativă de pe Frauensteinstrasse nr. 4, apoi se îndreptară spre aerodromul din Wiesbaden. Un cvadrimotor de ultimul tip îi aștepta... Pe fuselaj Rem distinse numărul 05533.

Müller nu era prea vorbăreț, iar Rem nu avea nici el chef de vorbă... Îndată ce avionul decolă, Rem se adînci în răsfoirea unei reviste americane, pline de reclame care de care mai țipătoare...

În realitate, însă, Rem nu citea. Gîndea intens, febril. De undeva, dintr-o cută ascunsă a sufletului său, se ridicase un dușman temut care-l scormonea necruțător, îl sfîșia și-l mistuia... Luase cea mai groaznică hotărîre din viața lui... Monstrul mașinii de spionaj îl prinsese cu totul în tentaculele lui scîrboase... Va trebui să fure, să înșele, să saboteze și, cine știe, să împuște cetățeni sovietici... Poate o să-l întîlnească pe Kolea și va fi nevoit să-i trimită un glonț în cap... Cine știe!...

Deodată un gînd, care la început îse păru utopic, îi fulgeră creierul... Dar dacă?...

— Ei, mister Smith...?

Rem tresări...

— Ne îndreptăm spre America — resti Müller, ca și se afle în treabă...

— Da, da— răspunse Rem, căutînd să dea cuvintelor o notă de veselie...

„S-o creadă el — gîndi Rem, cu ură... Mă îndrept nu spre America, ci spre Patrie... N-am ce-i face: drumul spre Patrie trece prin America!"

(Continuare în numărul viitor)

Aurel COVACI
(după „OGONIOK")

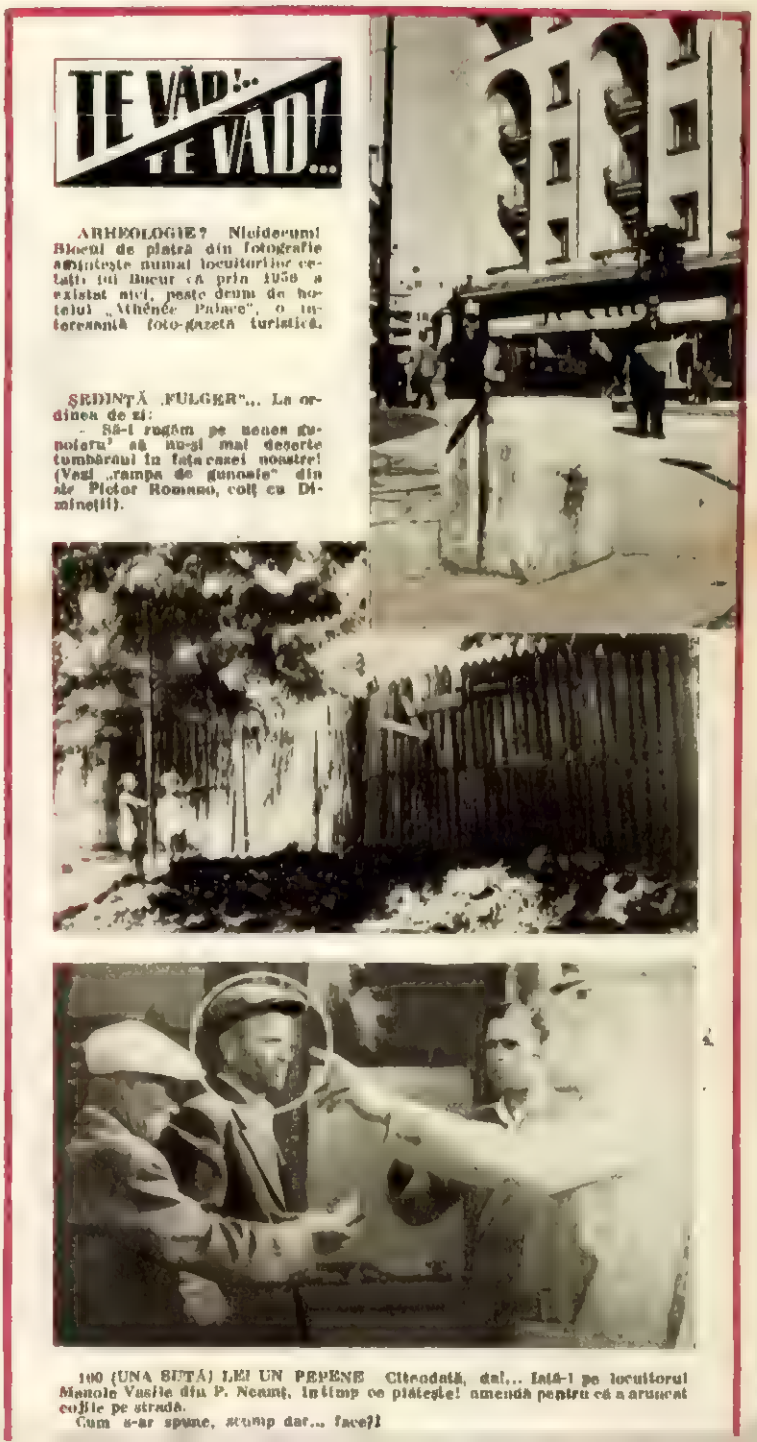

FELICITĂRI, tovarăși CHIRURGI!

Toracele a fost deschis. Acum este secționată pleura...

Sanatoriul Moroeni. Ai impresia că te afli într-un confortabil hotel turistic.

Dar ceea ce poartă departe faima sanatoriului este mai ales poziția sa de post înaintat pe frontul luptei antituberculoase. De aici, bolnavi considerați pînă de curînd nevindecabili se întorc însănătoșiți la muncă, la familiile lor.

În cadrul de ciudată seră pe care plantele exotice și geamurile uriașe îl conferă coridoarelor sanatoriului, l-am întîlnit nu demult pe unul dintre acești bolnavi, redați vieții și activității: țăranul muncitor R. T. Discuta cu chirurgul, dr. Eugen Zitti, al cărui pacient fusese. Se întorsese de curînd în sanatoriu, așa cum îi ceruseră medicii, pentru verificarea rezultatelor obținute. Era vesel. Pot spune, fericit: medicii erau încîntați de „purtarea" plămînilor săi...

Acum un an și jumătate, o caravană microradiografică descoperise că în plămînii lui R.T. se cuibărise boala. Și omul plecase de acasă, luîndu-și rămas bun de la nevastă și copii, cu simțămîntul că nu-i va mai revedea. Își amintea de unchiul său, care plecase cu zece ani în urmă, la fel, cu pieptul măcinat de boală, și nu se mai întorsese. Acum pornea și el pe același drum...

Momentul hotărîtor: se efectuează rezecția.

Și, totuși, după un an și jumătate, R. T. s-a întors acasă, sănătos și în deplină putere. Pe buletinul său de ieșire din sanatoriu scria: „Vindecat". Medicii îi spuseseră că nu va trebui să se ferească de copii și soție. Nu mai există nici o primejdie de îmbolnăvire a lor.

De ce oare avusese R.T. o soartă atît de deosebită de a unchiului său? Oare la intrarea în sanatoriu nepotul fusese mai puțin bolnav decît unchiul? Dacă am compara fișele radiologice ale celor doi, am vedea că R. T. se internase într-un stadiu mai avansat al bolii, decît ruda sa; R. T. avea cîte o leziune în fiecare plămîn, pe cînd unchiul intrase în sanatoriu cu un plămîn sănătos. Atunci, poate streptomicina, hidrazida, P.A.S.-ul, necunoscute încă acum zece ani, făptuiseră minunea? Ce-i drept, timp de șase luni medicii se străduiseră să-i vindece pe R. T. cu antibiotice. Dar acestea se dovediseră, așa cum se întîmplă de obicei în cazurile avansate, insuficient de eficace. În această situație, pe R.T. l-ar fi așteptat, desigur, un destin asemănător cu cel al unchiului său. Dar în cazul său, ca și în multe altele, și-a spus cuvîntul chirurgia modernă.

Pe doctorul Eugen Zitti și pe colegii săi, medicii L. Brand, M. Corbu și V. Popa, i-a pasionat încă de acum cîțiva ani problema tratamentului chirurgical al tuberculozei bilaterale (la ambii plămîni). Pe atunci se făcuseră progrese însemnate în chirurgia pulmonară. Îmbunătățirea tehnicii chirurgicale și pavăza antibioticelor permiseseră să se treacă de la operații în care se scotea un plămîn întreg — pneumonectomia — sau un lob pulmonar [1] — lobectomia — la operații mai avantajoase: segmentectomiile, în care se elimină din plămînul bolnav doar o zonă strict limitată din jurul porțiunii bolnave. Trecerea de la primul la cel de-al doilea gen de operație era un mare succes. Pneumonectomia și lobectomia duc la pierderi mai importante de țesut pulmonar, ceea ce poate să se răsfrîngă asupra stării generale a bolnavului. În ce privește segmentectomia, ea are nu numai avantajul conservării porțiunii sănătoase a lobului pulmonar respectiv, ci dă și posibilitatea redobîndirii aproape integrale a capacității respiratorii. Aceasta, datorită faptului că alveolele [2], care au capacitatea de a se dilata, de a se expansiona, își exercită din plin această facultate după eliminarea segmentului bolnav, ocupîndu-i locul. În acest chip volumul și suprafața alveolelor poate crește pînă aproape de valoarea lor inițială.

Segmentectomiile se practicau deci și la Moroeni, cu rezultate bune. Dar ele nu-i mulțumeau întru totul pe chirurgii noștri. Mulți pacienți aveau ambii plămîni bolnavi. Oare aceștia erau condamnați să nu poată beneficia de avantajele segmentectomiei? Echipa de la Moroeni a dat pentru prima oară în țară un răspuns negativ acestei întrebări. Ea a început să efectueze segmentectomii la bolnavii cu tuberculoză bilaterală. Operația avea loc în două etape: după ce primul plămîn era operat și rana se vindeca, bolnavul era supus unei noi intervenții, pe celălalt plămîn.

Rezultatele erau în general bune, totuși chirurgii nu erau încă satisfăcuți. Bolnavul trebuia să suporte de două ori neplăcerile unei operații. Șansele apariției unor complicații se dublau. Și, ceea ce era mai grav, în răstimpul dintre operații intervenea posibilitatea reîmbolnăvirii pe cale sanghină, a plămînului operat, de către cel bolnav.

Puteau fi înlăturate aceste inconveniente? Din nou chirurgii au dat dovadă de îndrăzneală. Au hotărît să facă operația într-un singur timp. Dar pentru aceasta era necesară reînnoirea întregii tehnici chirurgicale. Deosebit de grele și complicate se prezentau problemele anesteziei. Astfel de operații nu se executaseră încă în țară; totul trebuia pornit de la început. Nici un detaliu nu trebuia uitat. Aceasta ar fi putut costa o viață de om. Multe zile și nopți de cercetări, dibuiri, experiențe au fost închinate rezolvării acestor probleme. Și, într-o bună zi, cînd totul fusese riguros pus la punct, consiliul științific al sanatoriului aprobă intervenția.

Primul pacient indicat să fie supus acestei operații fu R. T. Începu să fie cercetat în cele mai mici amănunte. Inima va putea suporta oare șocul? Da, ea își făcea bine datoria. Dar alte afecțiuni, neobservate încă, nu vor profita de slăbirea organismului, ca să atace pe neașteptate? Nu, asemenea primejdie nu exista. Zecile de analize și probe o arătau din plin.

Și iată: dimineața zilei hotărîtoare pentru viața lui R. T. a sosit. Bolnavul este adus adormit în sala de operație. Medicii și surorile sînt la posturi. Deasupra măștilor albe privirea lor trădează o emoție neobișnuită. Îi așteaptă unul din examenele cele mai grele.

Operația a început. Nu se aude nici o șoaptă. O privire, un semn sînt de ajuns pentru primirea unei pense, pentru administrarea unei injecții.

Sub spatele bolnavului s-a introdus un sul. În felul acesta toracele oferă o expunere mai bună. Mîna sigură a chirurgului secționează pielea pe aproape întreaga lățime a pieptului. Acum el va tăia mușchii pectorali și sternul, pentru a ajunge la plămîni. Dar deschiderea simultană a ambelor cuști toracice va duce la „oprirea" plămînului, a respirației... În acest moment, însă, intervine tehnica specială a anesteziei; de ea depinde viața pacientului. Printr-un tub introdus în trahee și cu ajutorul unui aparataj corespunzător, medicul anestezist va regla de aici înainte, în tot timpul operației, intrarea și ieșirea aerului din plămînul „oprit". O dată instalată respirația dirijată, chirurgul poate opera în voie, mai departe.

Așadar, mușchii toracelui și sternul sînt secționați. După o linie paralelă sînt tăiați și mușchii intercostali. Apar plămînii, așa cum sînt descriși prin cărțile de anatomie... Se secționează membrana subțire a pleurei. Un depărtător este introdus între cele două capete ale sternului. Acum chirurgul poate să vadă foarte bine zonele superioare — apicale — ale plămînilor, în care se află leziunile. La comanda medicului anestezist, plămînii au început să „respire". Mîinile chirurgului palpează leziunile. Instrumentele încep să secționeze zonele bolnave. Momente încordate. Dacă o cavernă s-ar deschide în plaga operatorie, infectarea acesteia ar fi greu de evitat...

Pierderile de sînge au început să fie ceva mai mari. Dar sora transfuzoare veghează; sîngele pierdut este încontinuu înlocuit. Și pulsul, tensiunea? Acestea s-au menținut constante în tot timpul operației, datorită tehnicii de anestezie întrebuințate. Fără aceasta, inima ar fi avut poate de suferit...

Segmentele bolnave au fost înlăturate din ambii plămîni; vasele respective au fost închise, rezecția propriu-zisă s-a terminat. Pleura și mușchii sînt cusuți, iar capetele sternului apropiate cu ajutorul unor fire de oțel inoxidabil. Toracele s-a închis și bolnavul a început să respire, spontan, „singur". O nouă serie de aparate, pense, fețe sînt manipulate acum. Se procedează la coborîrea presiunii între pleură și plămîn. Aceasta va permite imediata expansiune a plămînului, micșorîndu-se astfel pericolul apariției de complicații în spațiile care altfel ar fi rămas „libere" după rezecție.

...Au trecut cinci ore de la aplicarea anesteziei. Bolnavul s-a trezit.

— Am fost operat?

Anestezia a șters din memoria sa orice amintire a „agresiunii" chirurgicale...

... S-au scurs șase luni de la operație. O nouă cură de antibiotice și o perioadă de repaus au desăvîrșit rezultatul intervenției chirurgicale.

Acum razele Röntgen arată medicilor că plămînul s-a expansionat satisfăcător. Segmentectomia bilaterală într-un singur timp a reușit. De pe frontul antituberculos, echipa de chirurgi de la Moroeni poate raporta o nouă victorie.

Felicitări, tovarăși chirurgi!

Dan STĂNESCU

1) Plămînul drept se compune din trei lobi, cel stîng din doi.

2) Elementele constitutive finale ale țesutului pulmonar, prin care se face schimbul de gaze între aerul din plămîni și sînge.

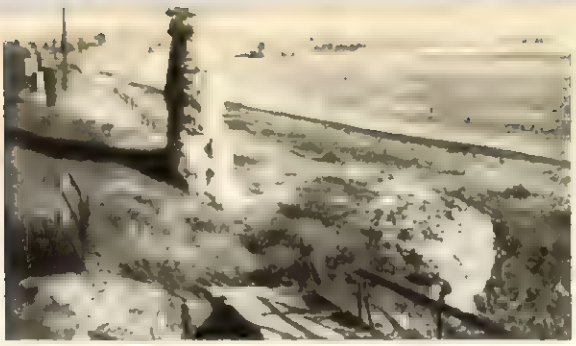

Rămăşiţe ale podului construit de Apolodor din Damasc.

TURNU SEVERIN ŞI CERNEŢII

Publicăm acest material scris de tov. Dan Berindei de la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R., ca răspuns la scrisoarea tov. Dan Radulescu din Bucureşti, care doreşte să cunoască istoricul oraşului Turnu Severin şi ce legătură există între acesta şi vechiul oraş Cerneţi.

Oraşul Turnu Severin este aşezat pe malul Dunării, la un punct de străveche circulaţie. Pe aceleaşi locuri a existat în vechime o aşezare dacă, numită Drubeta. După cucerirea Daciei de către romani, Apolodor din Damasc construieşte în preajma Drubetei — devenită oraş roman — cunoscutul pod de piatră peste Dunăre. Drubeta cunoaşte un timp o rapidă dezvoltare, împăratul Adrian înălţînd-o la rangul de municipiu, iar Septimiu Sever la cel de colonie.

Cu începere din secolul al III-lea Drubeta îşi încep însă — ca şi celelalte localităţi romane din Dacia — decadenţa, prelungită, se pare, pînă la venirea lui Justinian, care mai menţine încă aici un cap de pod.

Aşezarea renaşte în primele veacuri ale celui de-al doilea mileniu, documentele amintind-o în prima jumătate a secolului al XIII-lea. Se pare că din aceeaşi perioadă ar data şi Turnul lui Sever. Vechea Drubetă — care se numeşte acum Severin — este timp de cîteva veacuri cea mai însemnată cetate a acestor părţi, stăpînită alternativ de regatul ungar şi de voievozii munteni. Dar, o dată cu pătrunderea turcilor în apropiul dunărean, Severinul e cucerit şi dărîmat de cotropitorii otomani.

În apropierea fostului Severin, cu totul distrus, la oarecare depărtare de Dunăre, care era în acel timp o cale de comunicaţie deschisă doar prădăciunilor otomane, se ridică un nou centru, la Cerneţi. Numele vechii cetăţi nu piere însă, ci se păstrează sub forma de „cîmpul Severinului". Cerneţii se dezvoltă mai ales în veacurile al XVII-lea şi al XVIII-lea, cînd aflăm aici reşedinţa unei căpitănii, iar mai apoi a unui isprăvnicat. La Cerneţi se înregistrează de asemenea existenţa unui punct de vamă, ca şi înfiinţarea unei biserici, ridicate cu aprijinul domnului Grigore Ghica, în cel de-al treilea sfert al veacului al XVIII-lea. La începutul veacului al XIX-lea, Cerneţii numărau 7000-8000 locuitori, înregistrîndu-se prezenţa multor meseriaşi şi negustori.

Iniţiarea progresivă a jugului otoman asigură fostului Severin noi condiţii de renaştere economică. În timpul ocupaţiei din 1718-1739, austriecii proiectează reînfiinţarea Severinului, voind să renască oraşul sub numele de Caropolis. Acest proiect nu este însă înfăptuit.

La începutul veacului al XIX-lea, semnele decăderii Cerneţilor sînt din ce în ce mai evidente. După devastarea turcească din 1828 şi după pacea de la Adrianopol din 1829, care transformă calea Dunării într-o mare arteră de circulaţie, însuşi locuitorii Cerneţilor cer generalului Kiseleff, guvernatorul Principatelor, ca aşezarea lor să se strămute în cîmpul Severinului. Cererea lor se încadra în intenţiile de urbanizare ale generalului rus şi, în acelaşi timp, se potrivea şi dorinţei sale de a împiedica, prin ridicarea unui puternic oraş comercial, o prea uşoară pătrundere economică a Austriei în Principate.

La 22 aprilie 1833 se emite decretul lui Kiseleff privind înfiinţarea Turnului Severin prin cumpărarea moşiei Severinului, pe care urma să se ridice „un oraş de negoţ". Cînd totul părea rezolvat, cernetenii se opun, pe neaşteptate, la strămutare, cerînd despăgubiri şi refuzînd să-şi cumpere locuri în noul oraş. Turnu Severin ia totuşi naştere. Însuşi Kiseleff aprijinind reînfiinţarea vechii aşezări dunărene, prin acordarea unui dar de 510 iconari din casetа sa particulară.

Întemeierea formală are loc în 1833, iar cea efectivă în 1836, cînd inginerul Moritz von Ott este însărcinat să „croiască" oraşul după planul lui Villacroz. În 1841, reşedinţa judeţului este strămutată la Severin, iar după 1851, construirea portului pe Dunăre şi mai apoi a unui şantier naval, ca şi legarea aşezării printr-o şosea practicabilă cu Craiova şi cu restul ţării, determină, în bună măsură, grabnica dezvoltare a Severinului, care nu va mai şovăi în mersul său înainte, în timp ce Cerneţii vor porni cu paşi repezi spre decadenţă.

CEA MAI MARE AFACERE FILATELICĂ DIN LUME

Faptul că o serie de timbre este formată din 259 valori constituie în sine o afacere comercială. Aceste timbre, înfăţişînd portretele papilor, vor apare sub binevoitoarea şi interesata egidă a Statului Panama din America Centrală. Iniţiatorul întregii afaceri a fost cunoscutul financiar american I. E. Ross, care, cu ocazia aceasta, îşi face debutul în filatelie. Cuvîntul de „afacere" nu este cu nimic exagerat, dacă ne gîndim că rezultatul ei se concretizează în frumoasa sumă de 185 milioane dolari.

Cu acest obiectiv s-a constituit firma Stampco S. A., Tegucigalpa, capitala Statului Honduras. Peste 58% din acţiunile acestei întreprinderi aparţin marelui magnat al presei americane Robert Tyller din New-York, iar restul, firmei Jeffries Banknot Co. din Los Angeles. Conform buletinului emis de firma Stampco, capitalul iniţial este de 300 mii dolari, din care 184 mii dolari sînt destinaţi reclamei şi propagandei, 7 mii dolari pentru organizarea birourilor filatelice, 24 mii dolari pentru alte cheltuieli administrative. Deci, după cum se vede, o afacere cu „baze serioase".

Din venitul scontat, 45% urmează să primească Republica Panama, pentru că acoperă cu drapelul ei această... panama filatelică; 10% se vor repartiza diferitelor instituţii de binefacere din Panama, 10% la dispoziţia Vaticanului, iar restul rămîne acţionarilor. În schimbul celor 10%, domnul I. E. Ross a obţinut portretele oficiale ale celor 259 capete papale. Desenele timbrelor aparţin pictorului Herndon Davies. Seria se imprimă în heliogravură în „familie", la Jeffries Banknot Co. Los Angeles. Tirajul s-a fixat la 750 mii serii complete.

Filatelistii care vor dori să aibă în colecţie această „minune a secolului", pe cei 259 locuitori ai Sfîntului Petru pe pămînt, vor trebui să plătească pentru una serie un f'sac de 160 dolari — şi aceasta loco, Panama. Prima parte a acestei emisiuni, formată din 12 valori, s-a pus în circulaţie; ea însă nu poate fi procurată, după cum v-aţi închipuit, la oficiile poştale din Panama. Acest aperitiv de 12 „papi", care costă numai 8 dolari, se poate găsi numai la sediul firmei Stampco din Tegucigalpa! (deci capitala unei alte ţări) sau la negustorii de timbre din S.U.A.

Apariţia ei a coincis cu o serie de proteste ale diferitelor organizaţiuni filatelice, care în acelaşi timp avertizează colecţionarii „de caracterul speculativ al emisiunii şi recomandă boicotarea ei. Un energic protest a adresat Vaticanului şi organizaţia religioasă „Sfîntul Gavriil", care a cerut încetarea folosirii religiei ca pretext pentru asemenea afaceri.

Scandalul abia începe şi desigur, pe măsura apariţiei altor valori, el va lua amploare.

AGATUL din ŞURDO

În localitatea Şurdo din Gruzia au fost descoperite bogate zăcăminte de agat — un mineral care se caracterizează printr-o mare duritate.

În general agatul este de culoare neagră. Dar aici există pietre de agat cu cele mai variate culori — de la galbenul-chihlimbariu pînă la albastrul-violet.

Agatul se pretează la o prelucrare extrem de fină: se pot confecţiona dintr-însul piese, uneori de mărimea unei gămălii de ac, foarte preţioase pentru aparatele de precizie.

La carierele din Şurdo, se lucrează intens, sfărîmînd-se bazaltul în crăpăturile căruia se află agat.

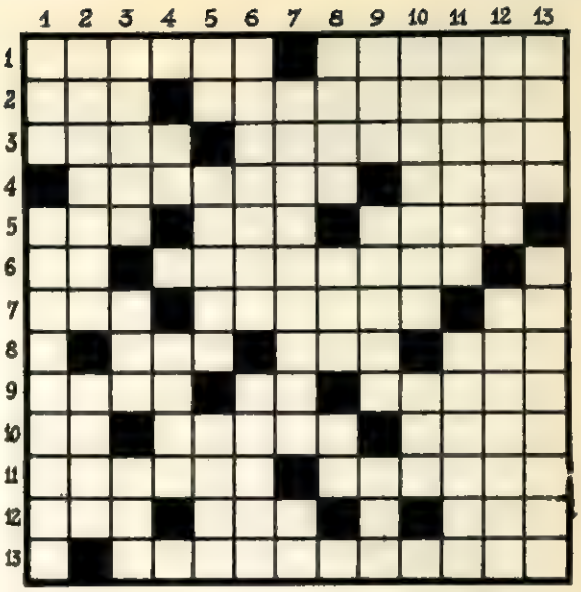

TEATRU

ORIZONTAL: 1) Omul cu o mie de vieţi! (pl.) — Stradă pe care o situat un teatru bucureştean. 2) Element important în teatrul antic — Celebră tragedie a lui Racine (subiect tratat şi de Euripide). 3) Apare la teatrul de estradă — Gen al literaturii dramatice (pl.). 4) Relativ la teatru — „Chestiunea...", cunoscută piesă de Konstantin Simonov. 5) Comedie cu gîsturi, la romani — Creangă — A apinaua, cerînd repetarea unei tirade, unui monolog etc. 6) „Ifigenia... Aulida", temă tratată în tragedii de Euripide şi Racine — Din Turan (adj. masc. pl.). 7) O piesă... sub tipar! — O parte din „Macul Roşu" sau din „Floarea de piatră" — Vasile Ursu. 8) Refren la leganat — Provincie în Japonia (şi în... cutise!) — Vapor ce pluteşte în aer! 9) Riu bănăţean — George Călboreanu — A munci din greu. 10) În antract! — „Coppelia", „Harap alb", „Fîntîna din Bahcisarai" etc. — Institut de învăţămînt superior. 11) Sînt distribuite de regizori — Inactivi. 12) Pui în trecut! — Se marchează înainte de intrarea în scenă — Cea mai cunoscută dintre tragediile lui Corneille. 13) Personaj din „Regele peirece" („Rigoletto").

VERTICAL: 1) Între... două pauze — Caracter analizat de Molière în comedia cu acelaşi nume (neart.). 2) Desparte publicul de actori înainte de începerea spectacolului! — Personaj principal. 3) Selecţionăm — Numele a doi fraţi dramaturgi sovietici — Părăsesc. 4) „Text" recitat la intrarea în scena vieţii — Lucru de care nu te poţi atinge. 5) Soarele... lui Radimea — Formă în care se asociau actorii în trecut — Desigur cea dramatică este vorba în acest caz. 6) Uşa teatrului sau preţul biletului — Autorul baletului „Călăreţul de aramă". 7) Referitoare la arta teatrală — Poftim! 8) Fluviu în U.R.S.S. — „Podoaba" lui Cyrano de Bergerac şi Constantin Tănase — Teatrul de Păpuşi. 9) Împlor — Ţi se cere la orice spectacol — Avanta). 10) „Martin Rogers descoperă..." piesă de A. Rogoz şi C. Constantin — Efectul scenelor comice. 11) A transpira — Dramaturg sîrb, autorul comediei „Doamna ministru" şi altele. 12) Sfîrşitul Desdemonei din „Othello" — Gen de comedie uşoară, cu cuplete, foarte popular în veacul trecut. 13) Serj sau rochie de serj (pop.) — Unul din marii scriitori eleni, autor al tragediilor „Oreste", „Ecuba", „Andromaca" ş.a.

SAH SAH SAH

PROBLEMA DE B. GHEBELT

Locul IV în al IV-lea Campionat unional de compoziţie, 1957.

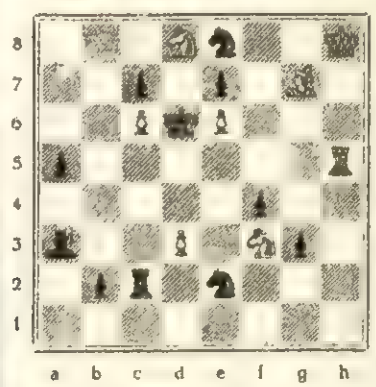

MAT ÎN 3 MUTĂRI

(Alb: Rh6, Th5, Ng7, Cd8, Cf3, Pp.c6, d2, e6. Negru: Rd6, Tc2, Na8, Ca6, Ce2, Pp.a5, b2, c7, e7, f4, g3)

SOLUŢIA PROBLEMEI DIN CRONICA PRECEDENTĂ. Soluţia este *1.De8-e4* cu ameninţarea 2.Dg4+ T:g4 3.Cg3 sau Cg7 mat. Şurvin următoarele variante: 1...T:h2 2.Cg7+ D:g7 3. Df3 mat; 1...Ce3 2. D:h4+ T:h4 3. Cg3 mat. 1...g:f5 2. De8+ Tg6 3. T:f5 mat.

ATAC PE FLANCUL DAMEI. APĂRAREA NIMZOVICI. Alb: Van den Berg Negru: Teschner. Jucată în meciul Olanda-Germania, 1957 (8: 12). *1.d4 Cf6 2.c4 e6 3. Cc3 Nb4 4. e3 b6 5. Cge2 Na6* (Mutarea marelui maestru Bronstein) *6. a3 N : c3+ 7. C : c3 d5 8. b3 0-0 9. Ne2 d : c4 10. b : c4 Cc6 11. a4 Dd7 12. Cb5 Ca5 13. 0-0* (În partida a 15-a a meciului pentru campionatul mondial, Botvinnik a jucat contra lui Smislov 13. Nb2 Ca5 14. Dc2 c6 15. Ca3 etc. cu joc egal) *13...c6 14. Ca3 c5 15. Nb2* (Mai bine decît 15. Cb5 c : d4 16. e : d4 Tfc8!) *15...De7 16. Dc2 Nb7 17. Tfd1 Tfd8 18. f3 Tac8 19. Nf1 h6 20. Td2?* (O greşeală care permite negrului să înceapă atacul pe flancul damei) *20...: d4! 21. e : d4 Nd5 22. Tc1?* (Trebuia neapărat jucat Tdd1) *22... Db6! 23. Tdd1 Ca5 24. Dc3 D :a4 25. Dd3 C : c4!* şi albul a cedat deoarece nu se poate juca 26. C: c4 din cauza 26... N : c4 27. T: c4 T: c4 28. D : c4 D: d1.

DE VORBA CU MEDICUL

Lăcustarul

UN OASPETE RAR ŞI FOLOSITOR

Lăcustarul (*Pastor roseus*) este o rudă a graurului şi se recunoaşte uşor prin coloritul penajului său. Capul, gîtul, aripile şi coada îi sînt negre iar spinarea şi partea ventrală au o delicată nuanţă roz. Pasăre migratoare, ea poate fi întîlnită din august pînă în aprilie, în regiunile tropicale ale Asiei, iar în apropierea epocii de cuibărire, porneşte în migraţii spre nordul Africii, Europa şi o bună parte din Asia. Spre deosebire de celelalte păsări migratoare, lăcustarul nu revine în acelaşi loc pentru perioada reproducerii, doi ani la şir.

Primele indicaţiuni asupra acestei păsări la noi în ţară datează din anul 1800. În Ardeal apariţia ei a fost semnalată pumai de 60 de ori, pînă în 1940, în restul ţării ea a fost pomenită şi mai rar.

Şi iată că, în vara anului 1955, cu ocazia unor cercetări ştiinţifice făcute în Dobrogea, s-a descoperit o colonie de peste 1000 de lăcustari care îşi alcătuiseră goluriile din stîncile ce împrejmuiau peştera de la Gura Dobrogei, pentru construirea cuiburilor.

Lăcustarul, acest oaspete rar al ţării noastre, este o pasăre foarte interesantă. Cele cinci-şase ouă din fiecare cuib sînt clocite 15 zile şi puiorii care ies sînt hrăniţi de ambii părinţi, cu lăcuste şi larve de fluturi, timp de 24-25 de zile. Această hrănire febrilă începe stînic la răsăritul soarelui şi se termină în amurg. Calculîndu-se numărul de lăcuste şi larve aduse la toate cuiburile coloniei, în timpul celor 25 de zile cît durează creşterea puilor în cuib, s-a constatat că aceste păsări folositoare distrug într-o asemenea scurtă perioadă, aproximativ 2.100.000 de lăcuste şi 1.000.000 larve de fluturi. Dacă la aceasta se mai adaugă şi hrana adulţilor şi a puilor, după părăsirea cuiburilor, ne putem da seama ce cantitate imensă de insecte dăunătoare distrug aceste minunate păsări, care, din păcate, ne vizitează atît de rar...

Sfaturi practice

PENTRU CEI CE SE AFLĂ LA ODIHNĂ

Dacă vă aflaţi la odihnă, căutaţi să profitaţi cît mai mult de zilele de concediu pe care le aveţi. Trebuie să ştiţi că o lună de odihnă bine folosită vă prelungeşte cu mulţi ani tinereţea şi vigoarea. Cum să folosiţi mai bine această lună de odihnă? Iată cîteva sfaturi practice:

● În primul rînd, trebuie să ştiţi că aerul curat şi, mai ales, cel de munte este ca un vin bun: îţi dă o senzaţie de ameţeală plăcută, face circulaţia sîngelui mult mai activă şi, în consecinţă, oboseşte. Nu măriţi, deci, această oboseală cu eforturi suplimentare. Mai ales în primele zile, cînd oboseala e mai accentuată, căutaţi să dormiţi cît mai mult — dacă se poate, chiar 10-12 ore pe noapte. Nu pierdeţi nopţi şi nu faceţi excursii de performanţă. Nu fumaţi.

● Cel puţin pentru timpul acesta de odihnă renunţaţi la ţigară şi lăsaţi corpul să se dezintoxice. Aerul curat face poftă de mîncare. Hrăniţi-vă bine, dar nu exagerat şi nu cu mîncăruri grele. Preferaţi cruditătile, legumele verzi, salatele, peştele, lactatele şi fructele. Şi din acest punct de vedere corpul are nevoie de o dezintoxicare.

● Faceţi în această lună cea ce probabil că nu faceţi cu regularitate în tot cursul anului, adică un exerciţiu de gimnastică, dimineaţa, în faţa ferestrei deschise. Începeţi această gimnastică printr-un exerciţiu de respiraţie. Cu corpul perfect vertical, cu mîinile în şolduri, expiraţi profund cît număraţi în gînd pînă la 4. Respiraţi apoi cît număraţi pînă la 6. Repetaţi exerciţiul de 10-15 ori.

Începeţi apoi exerciţiul de gimnastică. În această poziţie verticală, lăsaţi mîinile în jos de-a lungul corpului şi ridicaţi-vă de 10-15 ori pe vîrful picioarelor. Ridicaţi braţele în faţă şi lăsaţi-vă pe genunchi, sprijiniţi numai în vîrful picioarelor. Ridicaţi-vă pe un-un salt pe piciorul drept, cu mîna stîngă în şold, iar cu cea dreaptă şi cu piciorul stîng întinse în faţă. Repetaţi de 4 ori acest exerciţiu. Culcaţi-vă apoi pe spate şi, sprijinindu-vă cu torsul în coate, executaţi „foarfeca" în aer, cu picioarele.

Veţi vedea ce înviorat vă veţi simţi toată ziua, după acest exerciţiu.

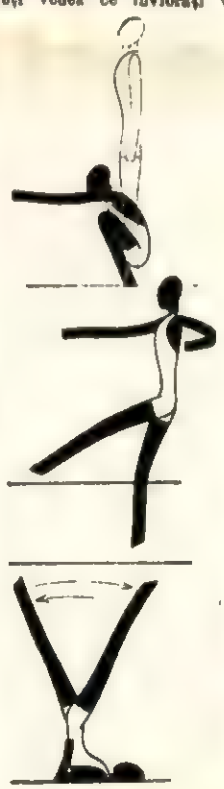

Obişnuindu-vă, veţi continua acest exerciţiu şi după întoarcerea din concediu şi aceasta nu va fi decît în folosul dv.

● Şi acum, un ultim sfat, pentru femeile care se vaită că vîntul şi soarele le ridează faţa: Ciupiţi uşor, cu vîrful degetelor, ridurile, înainte de culcare. De patru-cinci ori în fiecare loc. Sau aplicaţi, timp de zece minute, o mască astfel preparată:

Tăiaţi un măr în bucăţele, lăsaţi-l să fiarbă în puţin lapte pînă ajunge la consistenţa unui piure. Aplicaţi acest piure pe portiunile ridate. După zece minute, ştergeţi cu apă de trandafiri.

SATURNISMUL

Atunci cînd în organism pătrund plumb metalic sau diferite săruri ale acestuia, se produce o intoxicaţie. În vechime plumbul era înfăţişat, în cărţile alchimiştilor, prin semnul lui Saturn. De aici, denumirea de saturnism dată bolii provocate de plumb şi de compuşii săi.

Cum poate ajunge plumbul în organism? Sub formă de praf foarte fin sau de fum, format prin condensarea vaporilor care se degajă atunci cînd se topeşte plumbul. Căile de pătrundere în organism sînt diferite. Mai întîi, gura. Pe aici plumbul ajunge în organism atunci cînd nu se respectă regulile de igienă individuală, de pildă, atunci cînd cel care a manipulat plumbul mănîncă sau fumează fără să-şi spele mîinile sau să-şi clătească gura.

O altă cale prin care plumbul poate să răsbească în corp este cea respiratorie. Fumul, vaporii sau particulele foarte fine de praf de plumb (care au dimensiuni chiar mai mici decît un micron, adică o miime de milimetru) pătrund în plămîni o dată cu aerul inspirat. Această cale este cea mai periculoasă, întrucît suprafaţa prin care plămînul vine în contact cu aerul inspirat este foarte mare.

În sfîrşit, cea de-a treia cale de pătrundere este pielea. Pielea sănătoasă constituie de fapt o barieră de netrecut pentru plumb şi pentru compuşii săi insolubili. Dacă însă pielea prezintă mici răniri sau zgîrieturi, plumbul poate trece prin acestea, sub orice formă.

După ce a ajuns în organism, plumbul se dizolvă în sînge şi circulă prin corp. O parte din el se elimină prin intestin şi rinichi, uneori şi prin transpiraţie ori salivă. O altă parte, însă, rămîne în corp.

În ceea ce priveşte plumbul rămas, atunci cînd este în cantitate mică, el poate fi transformat în substanţe nevătămătoare. În această privinţă ficatul are un rol foarte însemnat. Cînd, însă, datorită lipsei măsurilor de igienă, în organism continuă să pătrundă zilnic noi cantităţi de plumb, ele nu mai sînt eliminate, nici neutralizate, ci se depun în diferite organe, producînd îmbolnăviri.

În prima perioadă — de absorbţie — plumbul se adună în corp fără să se constate vreun semn exterior. În perioada de impregnare, care urmează apoi, el se depune în diferite organe şi în special în oase, de unde poate să intre din nou în circulaţie, provocînd crize.

În sfîrşit, în ultima perioadă, cea de intoxicaţie, boala este constituită şi se manifestă prin diferite semne. De obicei, apare mai întîi o dungă de culoare cenuşie-albăstrie pe marginea gingiei. Mîinile încep să tremure, această manifestare fiind însoţită uneori de mişcări involuntare ale muşchilor feţei. Cel mai important dintre semnele timpurii ale acestei boli este culoarea caracteristică a feţei: palidă, cenuşie, cu o nuanţă spre gălbui. Albul ochilor prinde o coloraţie galben-deschisă. Se ivesc apoi şi alte simptome: anemie, tulburări nervoase, prezenţa anumitor substanţe în urină etc.

Mai tîrziu se iveşte semnul cel mai caracteristic al saturnismului: colica plumbului; timp de 8-10 zile, bolnavul are dureri violente în abdomen, însoţite de constipaţie şi adeseori de vărsături.

Pentru tratamentul saturnismului există astăzi metode care dau rezultate bune. Lucrul cel mai important este însă să se împiedice ivirea bolii.

Dintre măsurile pentru prevenirea intoxicaţiilor, trebuie să amintim în primul rînd măsurile tehnice care au ca scop să înlăture acţiunea vătămătoare a plumbului: mecanizarea proceselor tehnologice în care se foloseşte plumbul; realizarea unor instalaţii care să absoarbă vaporii şi pulberea de plumb etc.

Urmează apoi măsurile igienice, care se referă la întreţinerea încăperilor de muncă, înzestrarea muncitorilor cu echipament de protecţie şi asigurarea condiţiilor necesare pentru păstrarea igienei corpului. De asemenea, pentru prevenirea îmbolnăvirilor, trebuie să se facă examene medicale periodice la intervale de 3 sau 6 luni, pentru ca primele semne de îmbolnăvire să poată fi descoperite din timp.

Pe lîngă măsurile arătate mai sus, în ţara noastră legislaţia muncii prevede o serie de măsuri juridico-sociale care au drept scop să se obţină o creştere a rezistenţei organismului celor ce muncesc cu plumb. Printre acestea, se numără concediile suplimentare de odihnă, întreruperea muncii în mediul cu plumb a femeilor gravide, a celor care alăptează şi a tinerilor sub 16 ani, acordarea de alimente de protecţie gratuite etc.

dr. Petre ILIESCU

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut: „TOPÎRCEANU" în silabe

1. NEOLOGISME
2. OTILIA
3. ACCELERATUL
4. PARODIE
5. ŢIGANII
6. EPILOG
7. DUMINICA
8. EPISODURILE
9. MINULESCU
10. ARGHEZI
11. IBRĂILEANU

„Dar pîn-stînci la judecată/Pe trepiedul tău barbar/Cu fruntea-n mînă răzimată/Al adormit, sărman cizmar". (NOAPTE DE MAI)

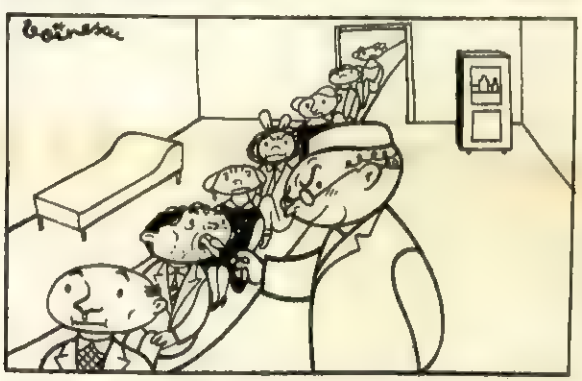

Consultaţie pe bandă rulantă, sau visul unora dintre mulţi de policlinică.

Desen de George VOINESCU

ÎN JURUL GLOBULUI

ATENȚIUNE, MEDICI! În Uniunea Sovietică a început construirea acestui nou tip de termometru: electrotermometrul pentru măsurarea temperaturii diferitelor părți ale corpului omenesc. Noul aparat de mare precizie înregistrează temperatura în numai 10-30 secunde.

44.800 DE CHIBRITURI ȘI 2360 DE ORE DE MUNCĂ i-au fost necesare renumitului fotograf Jacques Grognet pentru a construi macheta celebrei catedrale din Vernon (Franța), ce datează din secolul al XII-lea.

„BALETUL FOTBALISTIC". Opera din Stockholm a montat, cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a Federației de Fotbal Amator din Suedia, acest balet plin de... dinamism sportiv.

BAL MASCAT? Nu, nicidecum. Este „moda anului 1955" — după părerea unor creatori de modele din Paris: „simplă", „practică" și „estetică"! Ce credeți?!

HELEN este o girafă nepoliticoasă, care abuzează de superioritatea sa fizică asupra vecinilor ei din grădina zoologică din Whipsnade, pentru a le consuma acestora rația de nutreț.

LA EXPOZIȚIA DE ELECTRONICĂ. Pavilionul sovietic la cea de-a IV-a Expoziție internațională de electronică de la Roma a cunoscut o mare afluență de vizitatori. Iată, în fotografie, un tehnician sovietic dînd explicații unei tinere vizitatoare, asupra unei machete.

„MODELE NOI". În cadrul campaniei de întreținere a isteriei războinice și pentru mărirea beneficiilor diferitelor firme comerciale, cîțiva pseudosavanți americani „inventează" mereu alte și alte modele de haine de protecție împotriva... radiațiilor bombei atomice sau cu hidrogen. Fotografia alăturată reprezintă unul din tipurile cele mai... „garantate" și mai... „cochete".

LA ST. GALL, ÎN ELVEȚIA, o avalanșă a distrus un șantier de construcție, îngropînd sub dărîmături cîteva muncitori. Trei dintre ei au fost salvați, iar trupurile celorlalți doi sînt căutate cu ajutorul câinelui Clodo, dresat special pentru accidente provocate de avalanșe.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● bogatul repertoriu pe care și-l propune Teatrul Armatei din Moscova pentru noua stagiune. El cuprinde, printre altele, o dramatizare a vestitului roman „Pămînt desțelenit" de Șolohov, pe care o va regiza A. Satrin, decorator fiind N. Șifrin; de asemenea e prevăzută și o piesă nouă, inspirată din eroicele fapte ale marinarilor, din timpul ultimului război, pe care a scris-o de curînd I. Stok și a cărei punere în scenă o vor semna regizorii Tunkel și A. Popov.

● decernarea premiului „Albert Einstein" pentru realizări excepționale în domeniul artei, renumitului actor american Paul Muni, care a realizat, pe scenă ca și în film, o bogată galerie de roluri de neuitat, ca „Scarface", „Sînt un evadat", „Zola" și „Pasteur".

● deschiderea unui teatru în aer liber la Roma, în incinta vechiului coliseu roman de la Ostia. Compania, condusă de regizorul Luigi Squarzini, a prezentat un ciclu de piese clasice (printre care „Gemenii" lui Plaut și „Adunarea femeilor" de Aristofan), ce s-au bucurat de mare succes.

PUBLICUL CRITICĂ...

● interpretarea dată de actorul de film Tyrone Power rolului principal din piesa „Discipolul diavolului" de Shaw, pe scena teatrului new-yorkez „Winter Garden". Critica a subliniat că actorul a făcut din Richard un „star" hollywoodian, în loc să dezvăluie mușcătoarea satiră a comediei marelui scriitor irlandez.

● tentativele teatrului londonez Old Vic de a prezenta piesele lui Shakespeare în diferite formule „originale". Astfel a-au succedat, la mică distanță, premiera „Doi tineri din Verona" în decoruri și costume din epoca romantică byroniană și „Troilus și Cresida" în ambianța societății engleze din timpul lui Eduard al VII-lea, adică de la începutul veacului nostru. Și într-un caz, și în celălalt, deplasarea într-un alt cadru istoric s-a făcut în detrimentul ideilor și spiritului shakespearian.

● indiferența conducerii sindicatului actorilor parizieni față de alarmanta creștere a șomajului în teatru. O petiție semnată de 150 de actori, printre care Pierre Brasseur, Fernand Gravey, Simone Signoret, Ives Montand, Edwige Feuillère, cere aplicarea unei energice poziții pentru redresarea situației.

GONG!

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII — Căsuța Poștală 3507 o/. 33 — Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 7,50 lei; 6 luni: 15 lei; un an: 30 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

NOU RECORD EUROPEAN. În cadrul unui concurs de natație desfășurat în piscina Beach de la Monte-Carlo înotătorul francez Guy Montserret a reușit să realizeze cu timpul de 9:28,6 un nou și valoros record european în proba de 800 m liber.

JOCURILE UNIVERSITARE DE LA PARIS. Nigerianul J. W. Duncan, specialist în proba de 110m garduri, se interesează de antrenamentul atletului sovietic Țibulenko, care a câștigat detașat proba de aruncare a suliței din cadrul Jocurilor Universitare de la Paris, cu excelenta performanță de 80,53 m.

O AUTENTICĂ SPERANȚĂ A TENISULUI. La campionatele republicane de tenis tînărul jucător Berdan a obținut o frumoasă victorie în fața experimentatului Marin Vișinu.

LA CAMPIONATELE REPUBLICANE de natație Heidi Rotsching a câștigat în proba de 100m liber, stabilind și un nou record republican (1:100 10,0) (medalion).

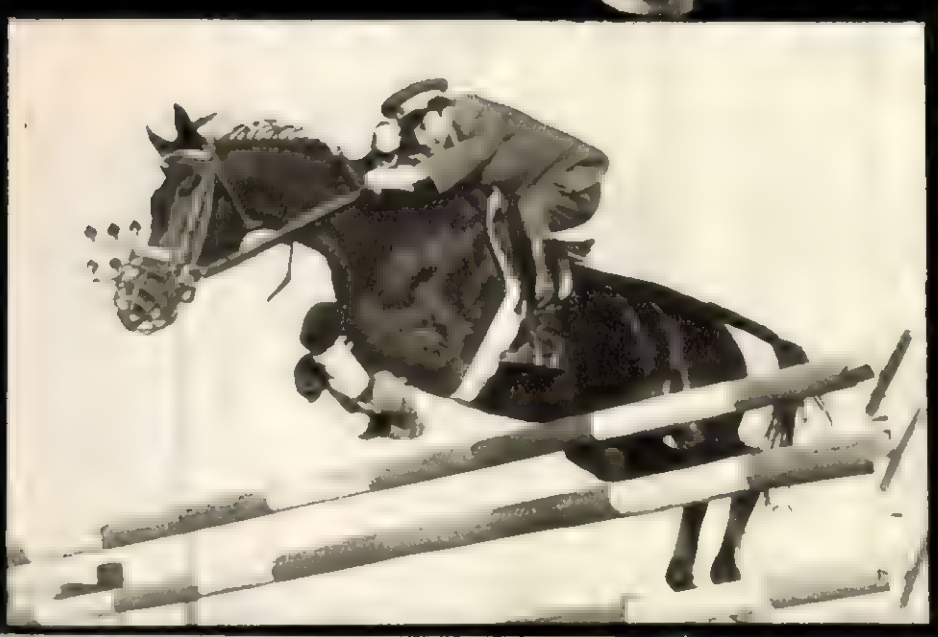

Interviu de la Paris

IRA MURCHINSON VORBEȘTE CITITORILOR NOȘTRI

Dorința de a afla mai din timp părerile lui Ira Murchinson, recordmanul mondial la 100 m plat, despre Campionatele internaționale de Atletism ale R.P.R., la care va lua și el startul, ne-a îndemnat să nu mai așteptăm sosirea sa în București, ci să-l chemăm la telefon la Paris, la Residence Universitaire de la Antony, unde se află împreună cu ceilalți participanți la Jocurile Universitare. Iată textul convorbirii telefonice avute cu celebrul atlet.

— Vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte pentru cititorii revistei „Flacăra" în legătură cu Campionatele internaționale de Atletism.

— Transmiteți-le, vă rog, că sînt extrem de nerăbdător să concurez pe pista stadionului din București, despre care am auzit că este excelentă și, firește, mulți suporteri ai acestora de aici, de la Charlety, cu care nu m-am putut acomoda de loc.

— Este o pistă moale?

— Da, foarte fragilă. În plus, am fost cu toții dezavantajați de ploaia și vîntul puternic, iar eu personal nu suport prea bine frigul. Sper că la București vom avea parte de timp frumos. Aceasta, fiindcă doresc să confirm în fața spectatorilor români recordul meu pe 100 m.

Și Ira Murchinson ne spune cu dorește această mai ales fiindcă prietenul și colegul său de universitate, Willie Williams, celălalt atlet american de culoare, co-recordmen în 100 m, i-a povestit de la trecuta ediție a Campionatelor internaționale ale R.P.R. numai lucruri bune despre publicul român, despre minunatul stadion al Republicii, despre această țară frumoasă și ospitalieră.

— Da, sînt convins că la București voi întîlni mulți prieteni și fiu cu tot dinadinsul să nu-i dezamăgesc în capitalul sezimi de secundă...

Acestea au fost cuvintele de încheiere ale celui care a dus recordul mondial de 100 m plat la acea cifră de necrezut : 10,1 sec.

O fotografie de la celălalt capăt al fîrului telefonic: Stanley, specialist în proba de 400 m plat, luînd masa împreună cu recordmanul mondial Ira Murchinson.

CONCURSUL HIPIC INTERNAȚIONAL. În frumoasa întrecere internațională de hipism desfășurată în București, călărețul român Gheorghe Anichi s-a clasat pe primul loc în proba de obstacole nenumerotate.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 25 (122)
Anul VI
21 sept. 1957

A crescut mare fetița... Anul acesta va merge la școală...
Fotografie de A. MIHAILOPOL

prima zi de școală

JUBILEUL A

Atletul romîn Ion Vîrgolmayer în proba de 400 m plat, în care a obținut victoria și a realizat un nou record al țării.

Vladimir Sitkin la 2,08 m

Recordmanul lumii Ira Murchinson cu recordmanul nostru Ion Moina și cu dl. Emil Declerc ↓

Constantin Grecescu trece învingător linia de sosire, în cursa de 5.000 m plat.

Primii trei săritori de la triplu salt: islandezul Einarsson și japonezii Sakurey și Shibata.

Pentru a zecea oară, din 1948 și pînă acum, sute de atleți din cele cinci continente și-au dat întîlnire la București, pe Stadionul Republicii. La ediția jubiliară a Campionatelor internaționale de Atletism ale R.P.R. au participat sportivi și sportive din 23 de țări. Și-au trimis reprezentanți la această frumoasă aniversare Japonia și China Populară, Uniunea Sovietică și Statele Unite, Austria și Ungaria, Cehoslovacia și Olanda... Unii au venit pentru prima oară la București, ca japonezul Shibata, americanul O'Brien, recordman mondial, egipteanul Farouk Tadros, campionul balcanic Papavasiliu (Grecia)— alții, ca sovieticul Iuri Lituiev, atleta bulgară Vaselina Kolarova, sînt vechi și dragi oaspeți. Toți au fost cuceriți de atmosfera de sărbătoare care a dominat pe Stadionul Republicii în toate cele patru zile de întreceri.

Printre oaspeți s-a aflat și atletul american Ernie Shelton, care a venit pentru a doua oară în țara noastră. „Voi veni oricînd, cu cea mai mare plăcere, să concurez la București — ne-a declarat cunoscutul săritor în înălțime. Am cutreierat trei continente, am văzut construcții enorme, am admirat minunate priveliști. Și totuși Bucureștiul mă atrage prin ceva aparte, prin oamenii lui cu inima deschisă, ospitalieri, veseli; ei m-au primit și anul trecut, și acum, cu multă dragoste".

Marile concursuri atletice anuale din țara noastră se bucură de un frumos renume în întreaga lume. În legătură cu aceasta dl. Emil Declerc din conducerea Federației belgiene de atletism, care a asistat la numeroase ediții ale campionatelor internaționale de atletism, ne-a declarat: „Am auzit deseori spunîndu-se, pe cînd urmăream importante concursuri atletice din Europa, că: „e fumos; dar nu e ca la București!"

Și întrecerile au început: tribunele freamătă, crainicul anunță primele rezultate, atleții obțin frumoase performanțe. Ira Murchinson a terminat 100 m plat în 10,4 secunde, Iuri Lituiev urcă primul pe podiumul învingătorilor, cu 51.6 secunde la 400 m garduri, iar olandeza Hannie Bloemhof înscrie pe tabela de marcaj 11,8 secunde la 100 m plat. Cursele în care s-au obținut toate aceste rezultate au dat spectatorilor mari satisfacții; dar nici una n-a electrizat tribunele ca cea de 5.000 de metri, în care Constantin Grecescu l-a întrecut pe campionul Uniunii Sovietice Vladimir Bolotnikov (învingătorul lui Kuț). În timpul desfășurării

Olandeza Hannie Bloemhof surîde mulțumită, după cele două victorii (100 m și 200 m plat).

Sitkin îi vorbește americanului Shelton despre performanțele obținute de săritorii sovietici.

Prietenii dragi: campionul balcanic Depastas (Grecia) și Zoltan Vamoș (R.P.R.)

TLETIC

Cronometrorii la posturi.

ultimelor ture ale acestei probe tribunele vuiau şi zeci de mii de glasuri se uneau într-unul singur: „Hai Grecescu! Hai Grecescu!"

După cursă, în vestiar, el nu se mai gîndea la rezultatul probei, ci era emoţionat de entuziasmul cu care a fost încurajat.

„După ce am trecut înaintea lui Bolotnikov, simţeam cum mă „poartă" tribunele. Nici nu vă închipuiţi ce important este lucrul acesta pentru un sportiv! Încurajările publicului îţi dau aripi şi aproape că nici nu mai simţi cînd, pentru victorie, pui în luptă şi ultimele resurse fizice".

În ziua a doua de concurs publicul bucureştean a aplaudat pe O'Brien şi Krivonosov, ca şi cele trei mari victorii româneşti obţinute de Ion Wiesenmayer, Ana Şerban şi Maria Diţi (la primii doi şi noi recorduri R.P.R.). Tot atît de mult a impresionat Parry O'Brien prin excepţionala sa viteză şi forţă, ca şi Ion Wiesenmayer prin splendida sa putere de luptă. De aceea victoriile amîndurora au fost aplaudate îndelung.

Concursul nu s-a încheiat în cea de-a treia zi, aşa cum a fost programat iniţial. Cu puţine minute înainte de începerea probelor din „ultima" zi s-a dezlănţuit o ploaie rece de toamnă peste teren şi peste tribunele înţesate de lume. Am avut atunci cea mai frumoasă imagine a marii popularităţi de care se bucură astăzi atletismul la noi în ţară, datorită în primul rînd Campionatelor Internaţionale. S-a dat plecarea în probe[illegible] (25 de ture pe pistă). Ploaia s-a înteţit, dar [illegible] pe nici unul dintre cei 30.000 de spectatori. Cu [illegible] participau doar prietenii şi familiile concurenţilor. [illegible] oricine ar vedea o fotografie a „tribunelor" care înfruntau ploaia ar putea crede că a fost făcută la un mare meci din campionatul mondial de fotbal!

... S-au încheiat şi întrecerile celei de-a zecea ediţii a Campionatelor Internaţionale de Atletism. Sub ploaia [illegible] rică de lumină a artificiilor trec, braţ la braţ, amer[illegible] Murchinson şi sovietica Taisia Cencik, japonezul Ya[illegible] chinezul J Sui-tiu, grecul Depastas şi atleta noastr[illegible] Şerban... Despre ceremonialul acesta nu s-a scris nimi[illegible] programele întrecerii. El a fost înscris numai în inimile participanţilor. De aceea a şi plăcut atît de mult!

Florin ŞERBAN
Fotografii de A. LOVINESCU

Maria Diţi înaintea unei noi victorii.

Recordmanul lumii la aruncarea greutăţii, campionul olimpic Parry O'Brien, în plină acţiune.

Se îmbrăţişează doi mari cîştigători: Grecescu şi Bolotnikov, surprinşi de fotoreporterul nostru împreună cu noul lor prieten C. Onal (Turcia).

Un aspect ce a putut fi des întîlnit în timpul campionatelor: manifestarea prieteniei sportivilor din diferite ţări.

Îşi dau mîna cele două protagoniste ale probei de aruncarea greutăţii: Zenaida Dolnikova (U.R.S.S.) şi Ana Coman (R.P.R).

Pe podiumul învingătorilor Miţa Krivonosov a fost încadrat de Răşcănescu şi iugoslavul K. Racici.

Ultimii metri din maratonul cîştigat de germanul L. Beckert.

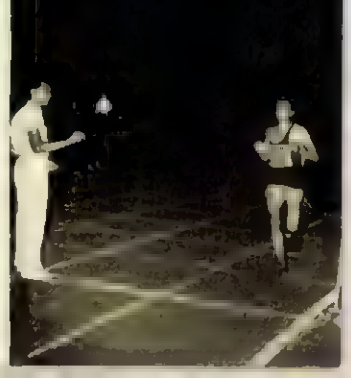

Inima oamenilor

Reportaj de Ştefan HALMOŞ
Fotografii de S. STEFĂNESCU

Brigada a 7-a obţine cele mai mari recolte din colectivă...

Cele ce vor fi povestite mai jos nu sînt de domeniul legendei, ci s-au întîmplat aievea; cine nu crede, să poftească aici, în acest capăt de ţară, prin părţile Careiului, şi să viziteze cavoul de sub biserica satului Căpleni. În acest cavou îşi odihnesc osemintele descendenţii grofului Karoly. Cîteva secole în şir grofii Karoly au domnit prin aceste părţi; ale lor erau pămînturile şi satele, animalele şi oamenii. Oamenii locuiau în bordeie, în care se retrăgeau iarna, ca urşii în scorburi pentru hibernare, fiindcă n-aveau ce încălţa şi îmbrăca. În cavoul din Căpleni se odihneşte şi un grof pe pieptul căruia se află aşezată o mică urnă. În această urnă se găseşte inima iubitei sale. Fiindcă era fată din popor, grofu nu a vrut să „profaneze" cavoul familiei cu un neam de sărăntoc...

Tot ce se vede în cele patru vînturi, prin părţile Careiului, era stăpînit înainte de grofii Karoly. Un singur lucru n-au reuşit însă să stăpînească grofii: inima oamenilor. De aceea inima bietei fete din popor, smulsă cu cruzime de grofu Karoly pentru a fi întemniţată într-un cavou străin, a rămas ca un simbol al încercărilor stăpînilor de odinioară de a subjuga — ceea ce au rîvnit ei mai mult — fără să reuşească: inima oamenilor.

În acest sat a luat fiinţă acum şapte ani una din primele gospodării colective din ţară. Servitorii grofului Karoly sînt azi nu numai liberi, dar şi înstăriţi: venitul în bani al colectivei „Înainte" din Berveni s-a ridicat anul trecut la patru milioane de lei. E o gospodărie colectivă puternică, ce numără 701 familii; tarlalele colectivei se întind pe mii de hectare; numeroase ateliere, începînd de la uzina electrică şi pînă la frizerie, o puzderie de animale, unelte, maşini agricole şi patru autocamioane se adaugă avutului obştesc al colectiviştilor.

Dar din toată această bogăţie, cel mai mult mi-a plăcut inima oamenilor.

CALUL NU-I ANIMAL

Fermele moderne ale colectivei, clădite în aceşti ani, sînt aşezate la capătul satului. Vizită la ferme nu se poate face decît cu mult înainte de ivirea zorilor, cînd animalele pleacă la muncă ori la păscut, sau seara, după ce soarele a apus şi la ferme se întorc „locatarii". În timpul zilei cîte un ţînc sau moşneag îşi mai caută ceva treburi şi pe aici. Viaţa fermelor cunoaşte însă tumultul muncii mai ales în zori şi seara.

Cerul e încă spuzit de stele, luna hoinăreşte printre nori, dar îngrijitorii sînt deja la ferme, unde pregătesc animalele pentru ieşire. Puţin mai tîrziu, în cumpăna zorilor, la capătul Bervenilor se dezlănţuie tărăboiul de fiecare zi: 120 de cai frumoşi pornesc cu căruţele, ridicînd colbul de pe drumul de ţară; zeci de mînji încep să se fugărească pe cîmp; pleacă la păscut vacile de lapte, boii, taurii, bivolii negri cu coarnele mari, juncile şi viţeii cu botişorul roz. Ciobanii deschid ţarcurile şi sute de oi se revarsă behăind pe cîmpie. Porci rotofei au pornit grohăind să răscolească cu ritul împrejurimile. Purceii ţipă în boxe că le-au fost luate mamele. E un tărăboi atît de mare, că n-auzi nimic altceva. Stai şi priveşti fascinat această paradă de fiecare zi.

... La ora 4 dimineaţa, la ferma de cai munca era în toi. Aici am aflat marea minune: calul nu e animal. Îngrijitorii curăţau ieslele la lumina electrică, dădeau ovăz cailor şi îi ţesălau de zor.

Mi-a atras atenţia un tînăr scund, care în timp ce ţesăla caii, muştruluia un ţînc venit de la brigadă să-i ia în primire.

— Să-i spui brigadierului că nu mai pupă el cal de la mine. Ce, el nu pricepe că la şase seara trebuie să mi-i trimită înapoi?!

Puştiul îşi ridică privirea din pămînt şi zise sfios:

— Nene Geza, nu te supăra, dar brigadierul nu şi-a terminat ieri planul la căratul paielor de pe cîmp şi i-a mai ţinut un ceas.

Îngrijitorul se făcu roşu de mînie.

— Da' ce, calul n-are plan? Ce crede brigadierul tău, de-l munceşte cît poftеşte? Ce-i ăsta? Cal sau animal?

Bineînţeles că, pînă la urmă, după muştruluială, i se dădură ţîncului caii.

M-am oprit să stau de vorbă puţin cu acest îngrijitor, ca să aflu de ce nu-i calul animal.

Csaki Geza a fost băiat sărac...

Csaki Geza are în grijă opt cai frumoși. În fiecare zi se scoală la trei, ca să ajungă devreme la fermă. Până la 6-7 are treabă, nu glumă. Apoi pleacă și vine seara, când i se aduc înapoi caii. Îi hrănește, îi adapă, îi curăță și-i culcă pe fîn proaspăt; pe urmă se duce și el la culcare, pentru ca în zori să fie din nou la fermă. Geza face în fiecare an peste 400 zile-muncă. Iar la colectiva din Berveni, 400 zile-muncă e o avere.

Geza a fost băiat sărac, n-a avut nici un dram de pămînt. Munca a fost pentru el în tinerețe o grea povară. Dar de cînd a intrat în

Am cunoscut în colectivă un om, îți spune Mitracska Iosif... E secretarul organizației de partid.

Bology Sandor, cere fiecărui membru al brigăzii să muncească după metode științifice.

colectivă, munca este viața, bucuria și averea lui. Și această bucurie a sa este legată de caii pe care-i îngrijește. Cum să nu-i îngrijească ca pe ochii din cap și cum să-i socotească... animale?

— Care-ți place cel mai mult — am întrebat.

Geza și-a trecut privirea pe fiecare cal și fără să ia ochii de la ei a șoptit:

— Toți!

LA O NUNTĂ

Am cunoscut în colectivă un om, îți spune Mitracska Iosif, care nu și-a putut săruta nevasta în casa ei, fiindcă acolo locuiau împreună 22 de frați și surori. Mitracska și-a luat fata și căsătorindu-se cu ea, a adus-o în altă cocioabă (el avea numai... 11 frați), unde au continuat să mănînce pîinea neagră și amară, cîștigată cu sudoare pe moșia grofului. Pe atunci căsătoriile așa erau: îți luai nevasta din cocioaba părinților ei și o duceai în cocioaba părinților tăi. Asta era toată nunta.

. . . . . .

S-a căsătorit nu demult și utemistul Krausz Iosif. A fost o nuntă ca toate nunțile colectiviștilor, cu nimic mai deosebită. Iosif o cunoștea pe Kun Magda din anul 1950. Au lucrat în aceeași brigadă. O curtează pe fată de patru ani, dar de căsătorie n-a putut fi vorba pînă acum, căci erau prea tineri.

Cu cîteva săptămîni înainte de nuntă, după obiceiul de aici, părinții lui Iosif au plecat în pețit la părinții Magdei. Iosif e un fecior chipeș, cu părul castaniu și ochii căprui; dar e, mai ales, un flăcău sfrijuncios: anul trecut a avut 454 zile-muncă. În ce o privește pe fată, e una din mîndrele Bervenilor; brunetă, cu părul lung, împletit în cozi; cînd rîde își descoperă șiragul de dinți, aidoma mărgăritarelor. Și Magda are multe zile-muncă realizate în acest an.

Părinții au fixat ziua nunții și apoi s-a băut pentru sănătatea și fericirea celor doi tineri.

Nunta a pornit cu toată veselia, cu nuni, cu flăcăi, cu muzică... După ceremonie, tot alaiul s-a strîns mai întîi la mireasă. Aici a început petrecerea. După ora opt seara nuntașii au plecat la mire, unde se dădea masa cea mare. Petrecerea a durat pînă dimineața.

Colectivistul Krausz Iosif a avut la masa nunții sale 90 de invitați. A tăiat un porc — în cocină au mai rămas cinci. Apoi rațe, găini, pui. Mai stai să numeri în asemenea împrejurări? Mesenii au fost cinstiți cu vreo 350 litri de vin, cu must dulce și cu țuică tare ca focul. Nu mai vorbim de prăjiturile, dulciurile și uscățelele care acopereau mesele.

Într-o clipă de răgaz l-am întrebat pe mire cu ce au fost ajutați de colectivă. Krausz Iosif m-a privit mirat:

— De ce să ne ajute? Ajutoare se dau numai în colectivele unde se cîștigă puțin. Soția mea are două brațe vrednice. Prin munca ei și-a cumpărat un dormitor bun, mobilă de bucătărie, albituri și multe altele. Mă rog, o adevărată zestre. La anul părinții ei construiesc casă, vom da și noi o mînă de ajutor și pe urmă ne vom muta în casă nouă. Ca să avem de nuntă, colectiva ne-a avansat din banii noștri — mie 2.500 lei și ei 2.000. De ajutor însă n-avem nevoie, tovarășe; nu sîntem săraci.

Toată noaptea, întreaga uliță a fost zguduită de veselia sărbătorii, de jucători, de strigături și urări. Să nu greșim: cîteva clipe s-a lăsat o liniște adîncă.

Atunci cînd Mitracska Iosif, secretarul organizației de partid, le-a urat tinerilor multă sănătate și fericire. Mitracska, acela care nu și-a putut săruta nevasta cînd îi făcea curte, fiindcă locuiau 22 de frați și surori într-o cocioabă...

ȚĂRAN SAU OM DE ȘTIINȚĂ?

Brigada a 7-a obține cele mai mari recolte din colectivă. De aceea m-am grăbit să-l cunosc pe Bology Sandor, brigadierul de la a 7-a, să aflu cîte ceva despre secretele brigăzii. Am aflat multe lucruri interesante și-n primul rînd despre Bology, un om de vreo 54 ani.

De cinci ani brigadierul experimentează cultura sfeclei de zahăr. Încercînd diferite soiuri de semințe, de îngrășăminte chimice și aplicînd iarovizarea în fiecare an, a obținut rezultate mai bune. Pe lotul de un hectar și jumătate al echipei a II-a, anul trecut s-au scos 67 tone de sfeclă. Toamna, ogorul a fost arat și primăvara semănat cu sămînță iarovizată de 20 zile. Cum a răsărit, Bology Sandor i-a dat superfosfat. Rezultatul: recolta de mai sus. De doi ani Bology Sandor experimentează obținerea unui cartof de vară, pentru sămînță de o calitate superioară. Anul trecut s-au obținut primele rezultate îmbucurătoare. Bology a semănat cartofii imediat după secerișul secarei și a obținut cartofi de o mărime neobișnuită, de cîte jumătate și chiar trei sferturi de kilogram fiecare. Acești „uriași" au fost folosiți în această vară ca sămînță.

Tot de ani de zile, brigadierul experimentează încrucișări de diferite soiuri de porumb. Bology Sandor a obținut un interesant soi de porumb. Pe ogoarele colectivei se cultivă soiul de porumb numit „Fister", care este de o calitate slabă. Se mai cultivă și soiul „Portugal", un porumb de calitate superioară, însă foarte mic. Prin încrucișarea acestor două soiuri, Bology a obținut un soi nou de porumb, care a moștenit calitățile bune ale ambelor.

Brigadierul nu se mulțumește însă cu ce a obținut. Anul viitor vrea să se apuce de obținerea unui soi și mai bun, prin încrucișarea „Fisterului" cu un porumb de calitate din Debrețin.

Am fost nevoit de multe ori să-l întrerup pe brigadier, cerîndu-i lămuriri asupra termenilor tehnici, care izbucneau cu nemiluita din gura lui. Uimirea mea a ajuns la culme cînd i-am făcut o vizită acasă. Nu m-a mirat nici „Medalia Muncii", nici cele două diplome ale brigadierului, ci masa lui de lucru plină de cărți și caiete și biblioteca lui impresionantă, care cuprinde cărți de specialitate, din domeniul agriculturii și biologiei. Parcă nu m-aș fi aflat în casa unui țăran. Înfățișarea camerei și toată atmosfera de aici aducea cu biroul de lucru al unui om de știință.

Cînd am ieșit se înserase. M-am oprit puțin la marginea casei și fără să vreau mi-au venit în gînd figurile oamenilor pe care îi întîlnisem în Berveni. Și am mai stat așa un răstimp, cu gîndul la ei și la inima lor de azi și de altădată. Apoi am plecat...

Anul acesta s-a făcut o recoltă neobișnuită de cînepă.

Adevărul despre Hoover și al său FBI

El, ca și căţelul. Strada e pustie. Deci, el poate face confidenţe, ţinîndcă nici nu bănuieşte că în poşeta doamnei ce aşfă un mic şi sensibil radioemiţător, că zgarda căţelului este o antenă şi că fiecare cuvînt ce-i rosteşte se imprimă pe banda de magnetofon din automobilul. F.B.I.-ului, staţionat după colţul străzii.

Istoria F.B.I.-ului este de fapt istoria Americii însăşi şi a luptei pentru un ideal.. F.B.I.-ul reprezintă străduinţile depuse de popor pentru înfăptuirea unei forme de guvernămînt bazate pe legalitate. El este o instituţie a dreptăţii . În asemenea cuvinte pline de evlavie îşi rezumă Don Whitehead, reporterul lui „New-York Herald Tribune", tema recentei sale lucrări, *Istoria F.B.I*-ului, o lucrare plină de nenumărate osanale la adresa poliţiei secrete americane — în a cărei prefaţă însuşi şeful F.B.I.-ului, J. Edgar Hoover, dă personal asigurări cu privire la corectitudinea „plină de grijă" a cărţii.

Denaturările, omisiunile şi falsurile cuprinse în cartea lui Whitehead sînt atît de numeroase, încît ar fi nevoie de un alt volum numai pentru a le cataloga — fără a mai fi vorba de demascarea lor. Mă voi opri deci numai asupra cîtorva aspecte din adevărata istorie a F.B.I.-ului, pe care scribul dlui Hoover le-a omis cu bună ştiinţă.

Colecţionarul de amprente

Cu sprijinul substanţial al Congresului, F.B.I.-ul a crescut vertiginos ca întindere şi complexitate, mai ales către mijlocul deceniului al patrulea. Dosarele pe care Hoover a început să le întocmească încă din anii 1919-1920 au căpătat proporţii impresionante. O „Secţie a identificării" a ajuns repede să aibă în clasoare milioane de amprente. „Din toate ungherele Americii—a declarat Hoover cu emfază — din sate, oraşe şi mari metropole, ele vin şi sînt strînse la Washington, unde alcătuiesc un vast indicator..."

Şeful F.B.I.-ului a înfiinţat un laborator criminologic şi a fondat Academia Naţională de Poliţie, menită să slujească drept „universitate pentru metodele poliţiei" şi pentru a instrui ofiţerii de poliţie din toate colţurile ţării. Faptul că programul de studii al academiei era destinat să instruiască studenţii nu numai în vederea prinderii criminalilor, ci mai ales în vederea unor operaţii de reprimare a maselor, spargerii de greve şi diferite forme de război civil, a fost arătat în cuvîntarea lui Hoover la o adunare a Asociaţiei Internaţionale a Ofiţerilor de Poliţie.

Vînătorii de comunişti

În *Istoria F.B.I.*-ului, Whitehead afirmă că în epoca postbelică F.B.I.-ul „a luat asupră-şi şi sarcini mai mari în domeniul securităţii" şi că în vreme ce cu multă grijă „ocrotea drepturile cetăţeneşti", Hoover „a pornit pur şi simplu la război împotriva partidului comunist", care punea la cale „răsturnarea prin violenţă a guvernului Statelor Unite".

Cum stau de fapt lucrurile?

Era firesc ca în anii de neagră reacţiune a războiului rece, o organizaţie de poliţie secretă ca F.B.I-ul să prospere. Cînd isterice cercetări împotriva „armatei comuniste" a „roşilor" şi „vînătoarea de vrăjitoare" se întindeau peste toată ţara, Hoover a devenit, după expresia lansată de un articol din *Coronet*, „maestru de vînătoare".

Cu toate acestea — lucru destul de curios — în ciuda înscenărilor spionilor lui, F.B.I.-ul n-a fost în stare să dovedească cu adevărat măcar un singur act al vreunui membru al acestei „armate comuniste", menit să răstoarne prin violenţă guvernul; de fapt, nici un singur act care să aibă cel mai slab caracter subversiv. Desigur, avînd la îndemînă legi ca legea Smith, Taft-Hartley şi McCarran, s-au putut înscena cu oarecare uşurinţă, procese întemeiate pe „dovezi" furnizate de F.B.I. şi pe mărturiile mincinoase ale agenţilor săi, împotriva fruntaşilor comunişti, a activiştilor sindicali şi a democraţilor hotărîţi.

Înscenarea proceselor Rosenberg şi Sobell

Repetînd papagaliceşte baliverna răsuflată potrivit căreia Ethel şi Julius Rosenberg au fost „spioni atomişti" şi „agenţi ai unei puteri străine" descoperiţi de F.B.I., Whitehead lasă deoparte asemenea „mărunţişuri" cum ar fi declaraţia vestitului fizician dr. Harold Urey, potrivit căreia soţii Rosenberg n-ar fi avut efectiv posibilitatea să comită faptul pentru care au fost executaţi. El uită să pomenească că Harry Gold, unul dintre cei doi martori ai acuzării pe a căror mărturie s-a bazat condamnarea, avea un lung trecut de mincinos psihopat; uită, de asemenea, că celălalt martor, David Greenglass — după însăşi declaraţia soţiei lui — avea o „înclinaţie spre isterie" şi era „gata să susţină un anumit lucru, chiar dacă el n-ar fi corespuns adevărului". Whitehead afirmă foarte candid că Morton Sobell a fost „eliminat" din Mexico, deşi s-a dovedit că el a fost răpit de agenţii F.B.I.-ului fără ştirea autorităţilor mexicane.

Sperjurii profesionişti

În paginile *Istoriei F.B.I.*-ului, Whitehead apără cu îndîrjire — şi nu o singură dată — metoda F.B.I.-ului de a folosi informatori plătiţi, pe care el îi numeşte totdeauna — cu multă delicateţe şi folosind limbajul lui Hoover — „informatori confidenţiali". El îl citează pe Hoover: „Informatorul confidenţial există de cînd există şi omul pe pămînt, fiind de fapt utilizat la fiecare pas din viaţă... ca un mijloc de stabilire a adevărului". Ori de cîte ori „seriozitatea" unui informator devine „îndoielnică" — relatează Whitehead — respectivul individ este „părăsit de F.B.I.", iar „toate forurile interesate sînt încunoştinţate".

S-ar părea totuşi că există o oarecare flexibilitate în aplicarea acestei politici, căci altminteri nu s-ar putea explica menţinerea unor informatori ai F.B.I.-ului dovediţi de altfel ca mincinoşi notorii. Harvey Matusow n-a fost ultimul dintre aceştia, iar astăzi el execută o pedeapsă de cinci ani de închisoare (dar nu pentru jurămintele false asupra cărora a revenit, ci pentru vina de a le fi recunoscut ca mincinoase!) Cînd David Brown, un alt informator, a fost întrebat de ce a mînţit în cadrul acuzaţiilor aduse împotriva a zeci

Articol scris special pentru „Flacăra"
de Albert KAHN

de cetăţeni, a răspuns: „Tocmai pentru această treabă eram plătit de F.B.I."

După modelul Gestapoului

„Hoover — se spunea de obicei — a făcut din F.B.I. un Gestapo american în miniatură". Astăzi ar fi mult mai potrivit să spunem că Gestapoul a fost un F.B.I. în miniatură. Personalul oficial încadrat în F.B.I. se ridică astăzi la 14.000 de oameni. F.B.I.-ul dispune actualmente de 52 de secţii de teren şi 1.200 „agenţi locali" în „centrele strategice" de pe tot cuprinsul ţării. Secţia de Identificare, potrivit ultimelor cifre, are în clasoare 141.231.773 amprente digitale. Cu greu ar putea fi socotită consolatoare, indiferent cît adevăr cuprinde, afirmaţia făcută de Hoover în cuvîntul introductiv la *Istoria F.B.I.*-ului: *„Oamenii noştri sînt în permanenţă tot atît de aproape de tine, cititorule, ca şi telefonul de pe biroul tău."*

Acum cîţiva ani ziarul *St. Louis Post Dispatch* a făcut această propunere — nu lipsită de înţelepciune: „Ar fi nimerit ca Congresul să dea deoparte vechile argumente conform cărora activitatea poliţienească trebuie neapărat păstrată secretă şi să cerceteze, pentru a scoate la lumină, activitatea F.B.I.-ului şi a şefului său atît de dornic de publicitate".

Poate că astăzi sînt şi mai potrivite cuvintele rostite în 1909 de J. Swager Sherley, reprezentant al statului Kentucky în Camera Reprezentanţilor, la scurtă vreme după înfiinţarea Biroului de Cercetări. „Nu-mi aduc aminte — a spus el — din tot ce am citit în istorie, vreun exemplu de regim politic care să fi pierit din pricina lipsei unei poliţii secrete; dar multe au dispărut din pricina sistemului ultrapoliţist". Sherley recomanda totala dizolvare a F.B.I.-ului. La urma urmei, s-ar putea să fie cea mai bună dintre toate soluţiile.

Iată ce se poate găsi în corsajul unei rochii de tip „F.B.I.": un microfon (M), un transformator (B), două baterii (B) şi o antenă de emisiune (A). Purtătoarea corsajului — „informatoare confidenţială" — n-are decît sarcina de a sta prin preajma persoanelor urmărite, pentru a transmite convorbirile respective postului de recepţie.

← *Crucișătorul „Aurora”.*

SALVA ISTORIEI

S-a întîmplat și cu grupul de romîni ceea ce în mod obișnuit se petrece cu toți vizitatorii de azi ai crucișătorului „Aurora”. Cîteva minute după urcarea pe vasul-muzeu, toți cereau să-l vadă pe Timofei Ivanovici Lipatov.

Lucrurile au decurs și decurg cam în felul următor. Într-un colț al muzeului se află o poză veche, înfățișînd un bărbat tînăr, îmbrăcat în obișnuita uniformă a matrozilor. Oprindu-se în fața ei, ghidul explică:

— Bolșevicul Timofei Ivanovici Lipatov, unul dintre cei care au luat parte activă la tragerea celebrei salve din noaptea de 25 Octombrie (7 Noiembrie) 1917; în prezent e comandant adjunct al vasului; singurul dintre vechii marinari ai revoluției, care se mai găsește pe Aurora.

Aci se oprește zîmbind. Știe ce va urma: toți cei de față vor cere să fie conduși la comandantul adjunct al vasului. Nu s-a înșelat!

— Dacă se află pe vas și nu e ocupat, va accepta, cred, invitația. Comandantul ne întîmpină prietenos și amabil.

E un bătrîn frumos, cu o ținută dreaptă, tinerească, în ciuda anilor ce-i poartă. Doi ochi albaștri, blînzi, și un surîs vioi. Vorbește rar, alegîndu-și cu grijă cuvintele, cu glas liniștit.

— Tovarășii sînt veniți din București. Au ținut să vă cunoască.

— A, romîni. Foarte bine. Romînii îmi plac mult.

Surîde, oprindu-se aci, fără să ne deslușească totuși pricina simpatiei ce ne-o poartă. Profit de această primire călduroasă și-l rog să-mi acorde un sfert de oră.

— Veniți mîine dimineață, la 10.

Așa s-a întîmplat că a doua zi mă aflam din nou pe puntea crucișătorului. Abia urcasem pe vas, că m-am pomenit strigat din urmă:

— Unde mă cauți, tovarășe Murgu?

Îmi reținuse, așadar, nu numai figura, dar chiar și numele. Se arăta mai bine dispus, mai prietenos chiar decît îmi apăruse ieri.

— Să-ți vorbesc despre istoricul vasului? Sînt lucruri pe care bănuiesc că le cunoști... Crucișătorul a fost lansat în 1900 și a fost construit în șantierele navale ale Petrogradului. Lungimea 123,7 metri, lățimea 16,8 metri, tonajul 6731. A colindat lumea toată. În 1905 a participat la războiul cu japonezii. În primul război mondial a luptat împotriva flotei germane. Ei bine, toate datele acestea s-ar fi pierdut în neștire (și dumneata nu le-ai fi însemnat acum în bloc-notes) dacă n-ar fi fost istorica lovitură de tun trasă de la prora vasului în noaptea lui 25 Octombrie 1917. Acesta a fost, după cum știi, semnalul dezlănțuirii Marii Revoluții Socialiste. Dacă în noaptea aceea n-ar fi bubuit tunul nostru, ar fi bubuit alt tun, desigur. Sau poate n-ar fi răsunat niciunul, și bolșevicii s-ar fi folosit pentru atacarea Palatului de Iarnă de alt semnal. Guvernul provizoriu trebuia oricum să cadă în noaptea aceea. Dar fiindcă s-a întîmplat așa, vasul nostru a intrat în istorie.

— Totuși, nu întîmplător semnalul revoluției a fost dat de tunul Aurorei...

— Nu întîmplător, desigur. Îmi amintesc că, înainte cu cîteva zile de începerea insurecției, Lenin ne-a întrebat cîți dintre membrii echipajului fac parte din comitetul bolșevic revoluționar. I s-a răspuns: există 42 de bolșevici și 587 marinari. Lenin a răspuns că partidul poate avea încredere deplină în toți, bolșevici sau nebolșevici; nici unul nu mai trebuie verificat. Da, în felul acesta aprecia Lenin echipajul vasului nostru.

Timofei Ivanovici Lipatov începe apoi să se intereseze de țara noastră. Dorește în special să afle cît mai multe lucruri despre viața muncitorilor și a țăranilor din gospodăriile agricole colective.

— Am stat mai mult timp pe malul Prutului. Am avut atunci ocazia să-i cunosc pe romîni. Mi s-au părut oameni de ispravă, veseli, vioi și inteligenți. Încă de pe atunci mi-am pus în gînd să vizitez Romînia. Am citit și o carte despre țara voastră. Scrisă de Ehrenburg prin '45-'46. În ea se spune că Bucureștiul e un oraș al contrastelor. Pe străzi, alături de limuzinele cele mai moderne, se văd căruțe dintre cele mai hodorogite. În timp ce în saloane elegante cercuri de erudiți discută savant despre cine știe ce curent nou literar, milioane de oameni simpli nu știu să-și scrie nici numele. Desigur că acestea au rămas și la dumneavoastră de domeniul trecutului. Așa a fost și la noi pînă la revoluție. Niciunde în lume, dezmățul, trufia și opulența pe de o parte, mizeria și sclavia pe de alta n-au fost mai mari ca în Petersburgul țarist. Și cred că dacă la noi această situație a fost lichidată, nici voi nu v-ați lăsat mai prejos.

Reia după un timp de gîndire:

— Există la Ermitaj un tablou celebru. Celebru ca document al timpului: transportarea spre Petrograd a monolitului de granit pe care e așezată statuia ecvestră a lui Petru I. E iarnă. Stînca se află așezată pe niște tălpălăgi de lemn. Corpul ei e prins în frînghii groase la care sînt înhămați... oameni. Un șir întreg de mujici, mînați de la spate cu biciul. În jur, din cupeuri elegante, domni și domnițe privesc prin lornioane spectacolul. Da, oameni adevărați înhămați la un munte! Într-un oraș ca Petersburgul totul a fost posibil. Prințul Potemkin pierde la cărți într-o singură noapte, un întreg palat. O împărăteasă ca Ecaterina I lăsa la moarte o garderobă cu 15.000 de rochii. Ecaterina a II-a oferea favoriților ei castele, așa cum ai dărui dumneata flori. Iar cei care nu erau mulțumiți cu aceste rînduieli erau poftiți de cealaltă parte a Nevei, la Petropavlovsk, închisoarea din care nu a reușit să evadeze nimeni niciodată. Locul unde au fost spînzurați decembriștii și unde au fost întemnițați pe rînd Pugacev, Radiscev, Cernișevski, Dostoievski, Gorki. Pentru toate acestea și pentru multe altele a răsunat la 25 Octombrie lovitura de tun a Aurorei.

— Crucișătorul a luat parte activă la cucerirea Palatului de Iarnă?

— La 25 Octombrie, ca și în tot timpul revoluției, echipajul a luptat cot la cot cu insurgenții. Mulți tovarăși și prieteni buni de-ai mei au murit eroic. Dar tunurile Aurorei n-au tras în zilele lui Octombrie decît o singură lovitură: cea a semnalului. Ele au amuțit pînă în 1941, cînd, demontate de pe vas, au fost instalate pentru apărarea orașului asediat de fasciști.

O singură lovitură de tun trasă în noaptea revoluției! Dar ecoul ei se mai aude și azi în toate colțurile lumii. Pretutindeni unde cei mulți și obidiți se ridică la luptă împotriva oprimării.

— La 7 Noiembrie toți cei din echipajul Aurorei care mai sînt în viață se vor strînge aci pe vapor. Atunci să vii să scrii. Va fi una din cele mai emoționante zile ale vieții mele. Vom retrăi atunci cu toții neuitata noapte de acum 40 de ani.

Surîde. Iar la plecare îmi notează numele și... numărul de telefon din București.

— Doresc, cum ți-am spus, să vizitez Romînia. Am fost de mai multe ori invitat acolo. Dacă vin, te caut neapărat...

De jos, de pe chei, îl zăresc pe puntea vasului, urmărindu-mi pașii. Îmi face semn cu mîna pînă ajung departe, departe de tot.

Ilarie MURGU

Fotografiile autorului

Studenta Olga Petrova a venit tocmai din Vladivostok pentru a vizita crucișătorul „Aurora”. Iat-o împreună cu comandantul adjunct Lipatov, poziad în fața istoricului tun al vasului.

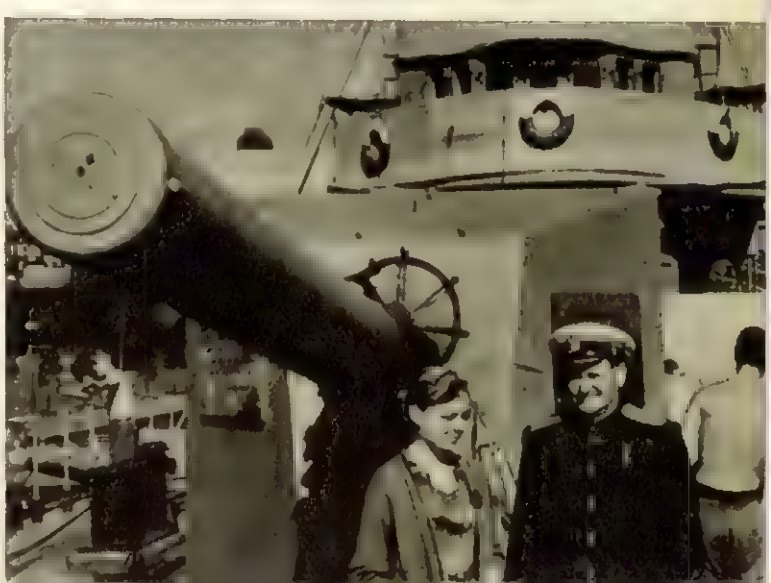

Numai în 8 ore

— O MAȘINĂ AȘTEAPTĂ ÎN NOAPTE — SUNĂ TELEFONUL — CARE SÎNT INDICIILE? — PRIMUL CORP DELICT — CÎTEVA PETE DE SÎNGE — O FIRMĂ CA MULTE ALTELE — TAINA CÎINELUI DIN CURTE — DUPĂ 8 ORE.

Fotoreportaj de
D. TABACU și
S. IAROVICI

Pe agenda noastră ne-am însemnat o zi la întîmplare... Cîte nu se pot petrece într-o zi!... Orele se scurg unele după altele și viața se desfășoară, trepidantă și intensă, în ambianța marelui oraș.

S-a făcut seara... E o seară înstelată, pogorîtă ca o năframă peste decorul improvizat al reclamelor luminoase. Oamenii sînt veseli; își petrec orele de repaus, ca o răsplată binemeritată după o zi de muncă. Și-au lăsat treburile lor și acum se plimbă pe marile bulevarde, urmărind feeria nocturnă a orașului. Mîine în zori vor porni din nou la lucru...

Dar sînt oameni și „oameni"... Dacă marea majoritate caută să-și asigure un trai mai bun prin muncă cinstită, sînt și unii care rîvnesc la un trai de huzur dus pe spinarea altora. Sînt elemente izolate, străine societății noastre. Nevrînd să muncească, ei bagă mîna în buzunarul vecinului, în vistieria statului, fură cu nerușinare bunul agonisit cu trudă de concetățenii lor. Da, sînt și dintre aceștia — și legile țării îi pedepsesc așa cum se cuvine. Nici nu s-ar putea altfel. Pentru hoții și defraudatorii bunului comun, nici o îngăduință!...

Nu e însă totul să se proclame acest lucru. E nevoie, în primul rînd, de acțiune. Și de oameni care s-o întreprindă. Și aceștia există. În nopțile acestea înstelate, cînd dumneata, cititorule, te plimbi liniștit pe stradă, acești oameni nu se odihnesc. Sînt cei ce lucrează în organele de miliție. Ei veghează la apărarea liniștii și avutului tău, al nostru, al tuturor cetățenilor țării... Munca lor nu este de loc ușoară... Li se cere multă abnegație, multă perspicacitate, de foarte multe ori sacrificiu și eroism...

Să povestim o întîmplare culeasă din activitatea lor.

Povestea noastră începe la...

Ora 2... O mașină așteaptă în noapte. E trasă discret, aproape de magazia fabricii „Kirov". Ce se întîmplă oare? Dacă ar exista aici un magnetofon, s-ar putea înregistra niște zgomote curioase: un geam tăiat, scrîșnetul unor foarfece...

Ora 4... Țîrr!... Țîrr!... A sunat telefonul. La o circumscripție de miliție s-a semnalat că într-un punct al orașului s-a săvîrșit o spargere. Din acest moment miliția intră în acțiune. Cum anume? Vom vedea îndată...

Ora 4,15... Apărătorii liniștii cetățenilor, milițienii, s-au pus la treabă. Se consultă. Își fac planul operației. La început numai simple supoziții... Dar ei nu se lasă învinși. Trebuie găsite indicii sigure de la care să poată porni la urmărirea infractorilor.

Ora 5... Între timp o mașină i-a lăsat pe infractori într-un punct al orașului. De acolo, au plecat să-și adăpostească marfa. Iată că, în revărsatul zorilor, doi oameni fug cu saci în spinare. La somația milițianului din post, au lepădat sacii și au fugit. E o parte din pielea sustrasă de la „Kirov": primul „corp delict".

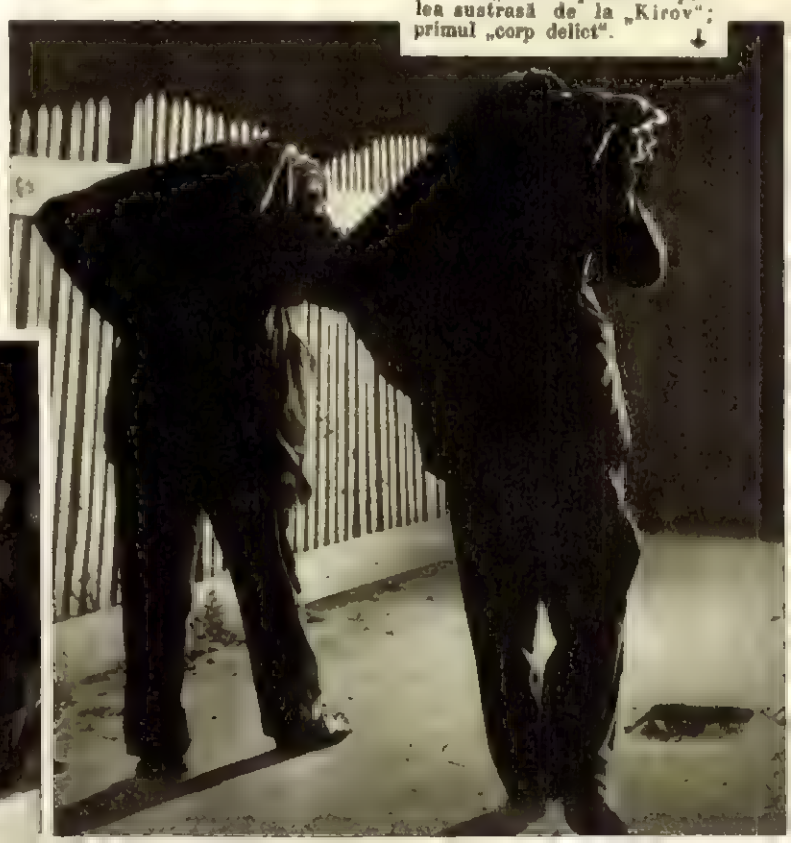

Ora 5,15... O motocicletă a Miliției a plecat spre locul spargerii. Cel dintîi indiciu fusese aflat la găsirea primului corp delict: pe unul din sacii aruncați în grabă de spărgători se afla scris: „Iordache — Tîrgoviște". La locul spargerii s-au putut afla noi indicii. Din magazia fabricii „Kirov" fusese scoasă o cantitate de piele în valoare de peste 300.000 lei... Desigur că infractorilor nu le-a fost ușor să comită spargerea. Și în graba „lucrului" unul dintre ei, spărgînd geamul, s-a tăiat. Probabil că s-a șters de sînge cu o hîrtie. Anchetatorii, atenți la cele mai mici amănunte, au găsit această hîrtie. Analiza minuțioasă a petelor de sînge poate fi un prețios indiciu în descoperirea infractorilor...

←

Ora 7... Priviți ce inofensiv pare acest cîine. Și, totuși, e — fără voie — complicele lui Radu Ilie. Aceasta, deoarece sub cotețul lui a fost îngropată, cu puțin timp înainte, pielea furată. Radu Ilie și Leancu Dănilă au mărturisit că pielea le-au adus-o infractorii: Petre Enache, Ion Helteanu și Constantin Lepădatu.

Ora 10... Au trecut numai 8 ore de la comiterea furtului. Spărgătorii au fost aduși în fața organelor de anchetă. Acum mărturisesc totul. Oare a fost o întîmplare că au fost prinși atît de repede? Nicidecum.

Ora 6,45... Folosind indiciile descoperite cercetările au dus la cizmăria lui Radu Ilie, din strada Pasărea nr. 3. O firmă ca multe altele. Dar ce se ascunde în dosul ei? Vom vedea îndată...

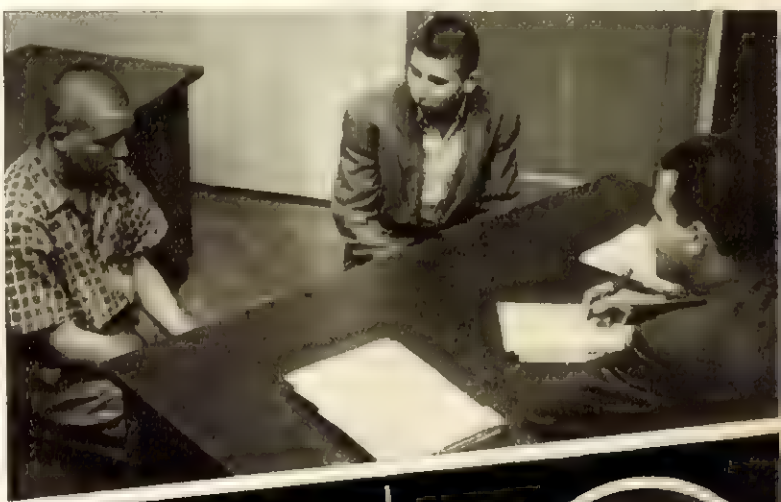

Ei își vor primi pedeapsa!

SPĂRGĂTORII ȘI COMPLICII LOR

1. ION HELTEANU — După felul cum își ține țigara, se vede că este „nervos". E supărat că a fost prins. Nu are nici o ocupație. „E fără nici un căpătîi" — cum se spune... Era greu să muncească cinstit, să-și câștige onest pîinea. Prefera să fure, să ducă o viață ușoară...

2. ENACHE PETRE — Un tîlhar ieșit în rele. O singură nedumerire mai are: Cum oare n-a prins-o așa de repede?...

3. CONSTANTIN LEPĂDATU — Dă „din colț în colț". El nu știe nimic. Ba, parcă își amintește... A supravegheat locul spargerii. Nu cunoaștem încă amănunte. Dar ceva este? Un înger?! Dar legile dreptății ale țării îl vor pedepsi după faptă.

4. RADU ILIE — Tîlharul pare pocăit acum... Priviți-i figura. Șiretenia i se citește pe față. „Să vedeți, pielea o „luasem" pentru... Dar ne mai poate înșela pe nimeni. Hoțul a fost prins. În fața instanței de judecată își va primi vrednica pedeapsă meritată.

5. LEANCU DĂNILĂ — „Specialist", fără ocupație și fără specialitate". Cum s-ar spune, învîrte căi pică în mînă. Numai că de data asta a picat el. Iar de acum încolo, n-o să mai facă afaceri pe sub... m'năi...

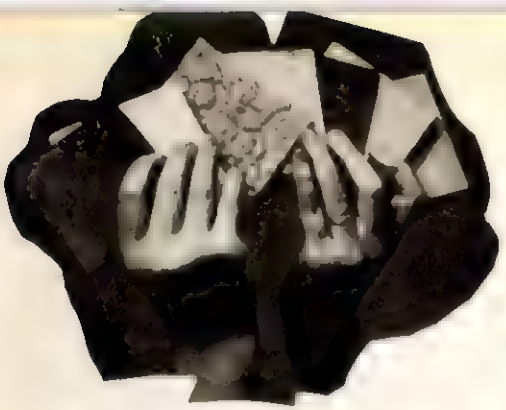

Plăci de diferite culori și forme, produse din noul porțelan.

MAI „TARE" CA PORȚELANUL

de Constanța COPORAN

Regret pentru dumneavoastră, distinse și drăgălașe Colombine, magnifici elefanți și diafani pescărușI din porțelan. Regret, dar trebuie s-o dezvăluI: plămada nobilă din care sînteți zămisliți a fost întrecută. Tehnica a cunoscut de curînd un nou material, mai „tare" decît porțelanul. Mai rezistent, mai ieftin, incomparabil mai ușor de fabricat: porțelanul din sticlă, realizat de inginerii romîni D. Popescu-Haș și Lungu Stelian.

Invenția aceasta e cunoscută azi în aproape toate țările europene, care au brevetat-o, iar actualmente sînt în curs formele de brevetare în S.U.A. și în Canada.

STICLA ESTE... NUMAI STICLĂ

Porțelan din sticlă... Dar ce este, în fond, porțelanul și ce este sticla?

Dacă ar mai trăi bietul Johan Friederich Böttger, alchimistul, ne-ar putea lămuri el asupra porțelanului, căci el îi este autorul. Dramatică invenție... Într-o bună zi, unul dintre regii statelor germane îl întemniță pe Böttger, cerîndu-i să producă... aur. Bineînțeles că sărmanul Böttger nu reuși. În schimb, de-a lungul amarelor lui căutări, inventă porțelanul.

Fabricarea industrială a porțelanului este foarte complicată și costisitoare. Întîi se prepară pasta; din caolină, silice, feldspat potasic. Amestecul rezultat se macină printr-un procedeu special, apoi, împreună cu apă, dă pasta de porțelan. S-ar spune că totul ar fi aproape de sfîrșit; dar de-abia începe... Pasta trebuie ținută timp îndelungat în pivnițe speciale, unde, dospindu-se, capătă proprietățile necesare fasonării. Apoi dintr-însa se modelează obiectele. Astfel modelate, obiectele sînt supuse uscării lente, apoi arse, glazurate și iar arse...

Sticla e mai puțin pretențioasă și mai puțin „complicată". Materiile ei prime sînt mult mai ieftine: nisip, piatră de var și sodă. Topitura acestora, obținută la 1400 grade, e prelucrată prin suflare sau presare în forme speciale, apoi obiectele fasonate sînt arse în cuptoare, care le asigură o răcire lentă, evitîndu-le crăparea.

Materiile prime și procesele tehnologice utilizate conferă produselor respective calitățile și numele pe care le au. Respectiv: porțelanul... este porțelan, iar sticla este... numai sticlă.

O APARENȚĂ MODESTĂ ȘI UN UNIVERS CRISTALIZAT

Să-mi ierte sticla mulțimea de mai sus, dar am deprinderea sinceritățII. Și m-am pronunțat în absolută cunoștință de cauză. Am văzut-o, prin indiscreția microscopului, în toată „goliciunea" ei. Are o prezență modestă, o masă omogenă și transparentă. Am văzut la microscop și porțelanul. Este spectaculos. Parcă ar fi un pămînțeniș de flori de gheață încrustate pe un geam. Masa sa e împînzită de mii de cristale în chip de ace, care-i dau aspectul unui ciudat univers.

Deci cristalele ar constitui lacuna sticlei. Și, totuși, un sticlar mi-a spus o dată că și sticla are uneori cristale. Dar cristalele ei mai bine ar lipsi... Atunci cînd există, ele nu sînt repartizate uniform în masă, ci apar numai în unele porțiuni. Și cînd văd asta, sticlarii se amărăsc și spun: defect de fabricație...

ȘI, TOTUȘI, STICLA TREBUIE SĂ DEVINĂ... PORȚELAN

Atunci cum se pot împăca lucrurile? Să lăsăm sticla-sticlă și porțelanul-porțelan. Inginerii romîni au fost însă de cu totul altă părere: vom obliga sticla să devină porțelan.

A început munca. Asiduă, încăpățînată. Studii de laborator, experimentări, examene microscopice, roentgenografice, probe pe scară semiindustrială... Și, în sfîrșit, într-o bună zi, miracolul s-a împlinit: pentru prima oară în lume, la București a fost obținut porțelan din sticlă!

Dar cum a fost posibil? Ei, bine, în fabricarea porțelanului a fost adoptat procedeul fabricării sticlei. Bineînțeles, cu remanieri.

Articolele fasonate din topitura de sticlă nu mai suportă procedeul obișnuit de recoacere. Ele sînt supuse unui tratament termic special. Și, în timpul acestuia, sticla cristalizează integral. Structura ei devine analoagă cu a porțelanului. Sticla devine porțelan.

VĂ PREZINT PORȚELANUL DIN STICLĂ

S-a realizat, deci, porțelan din sticlă. Dar ce fel de porțelan este acesta? Iată o curiozitate legitimă și o întrebare firească pe care mă simt datoare să vi le satisfac.

Să vă prezint porțelanul din sticlă. Calitatea lui este mult superioară calității porțelanului obișnuit. Rezistențele mecanice ale noului porțelan sînt, de asemenea, mult mai mari. Cîteva date: la întindere el rezistă la peste 1000 kg/cm², la încovoiere — 1500 kg/cm², iar la compresiune rezistența sa atinge 7000 kg/cm². Și rezistența lui la șoc dinamic este mare. Ea o depășește de 2-3 ori pe cea a porțelanului obișnuit.

Noul porțelan prezintă încă multe alte avantaje. Astfel, construirea și utilarea unei fabrici pentru producerea sticlei (și deci a noului porțelan), necesită investiții de 3-5 ori mai reduse decît construirea și utilarea unei fabrici pentru porțelan propriu-zis. Apoi, în ce privește țara noastră (și cred că și multe alte țări), ea dispune din belșug de materiile prime necesare fabricării noului produs. De altfel, în cursul acestui an, la una din fabricile de geamuri din R.P.R. se va trece la fabricarea pe scară industrială a porțelanului din sticlă.

Ce se va putea fabrica din noul porțelan? O gamă foarte largă de produse. Articole tehnice și electrotehnice de joasă tensiune, diferite materiale pentru construcții, printre care cele pentru placat pereți și pardoseli, articole de menaj cu o rezistență superioară și multe alte articole de larg consum.

În sfîrșit, putînd fi realizat în orice culoare, în orice nuanță sau cu aspect marmurat, deosebit de frumos, noul porțelan va putea fi folosit și la confecționarea bibelourilor.

Și atunci, dragele mele Colombine, dragi elefanți, magnifici și diafani pescărușI, vă voi vedea replămădiți și renăscuți. Veți fi mai puțin nobili ca origine, e drept, dar mai viguroși, mai nostimi și — hai să fiu prozaică, dar practică — mai ieftini. De cinci ori mai ieftini!

Mihu DRAGOMIR

Cîntec vechi

Frăgezime străveche, domoală
și sălbatică zbatere-n noi,
ca o iie de foc, muzicală,
peste sîni feciorelnici și goi...

Ai crescut ca o flacără iute
din poieni și-arături romînești,
ani trecură cu mii și cu sute
ca mai simplu și sfînt să-nflorești.

Am umblat bărăganele tale
și cu cît te cunosc — te aștept.
Rupi din mine cu gheare de jale
și-mi sădești înc-o inimă-n piept.

Poate Dunărea ți-e surioară
și cumnat ți-e baltagul tăios,
frățiorule, cîntec de țară,
glas străvechi, ciobănesc, dureros.

Urcă-n tine un vaier de care,
simt un foșnet de lotci și păduri,
trec sălbatici flăcăii călare,
bate-un clopot și sună securi,

cucuvea este foamea în tindă
peștiorii se-asvîrle ca-n zbor,
babe fac de descîntec, s-aprindă
de iubit, sau de ură, sau dor.

O, tu cîntec năprasnic și dulce
clocotind de nădejde mereu,
în ce vîrste-ai crescut, de răscruce,
lîngă vatra poporului meu?

Treci prin vreme și-aduni ca-ntr-o ghiață
nemurirea vieții de-o zi,
și vei duce și zbaterea noastră
către-un secol cînd nu vom mai fi.

O, și-n tine ca aprig va bate
tactul inimii noastre fierbinți!
Cît de mîndru-ai să urci mai departe,
cît de mîndru-ai să fii de părinți!

În virtejul și-n struna ta lină
voi doini despre falnicii ani
cînd țîșnit-a o rapie lumină
peste neamul străvechi de ciobani.

Doar trecutul atunci va mai geme,
printre tunet și goapă de brazi...
Te aud tot mai clar peste vreme,
frățiorule, cîntec de azi!

În laboratorul Institutului de Cercetări pentru industria materialelor de construcții: Inventatorii porțelanului din sticlă încearcă rezistența noului produs.

Pentru a rupe o bară din noul porțelan, e necesară o forță de circa 800 kg pe centimetru pătrat!...

POEMUL

care a înfrînt flota războinică

de Kristjan E. ANDRÉSSON
scriitor islandez

Islandezii ştiu să savureze vraja poeziei. De-a lungul veacurilor, ei au creat nenumărate legende slăvind puterea magică a versului. În multe din aceste legende apare zeul păgîn Odin, despre care se spune că ar fi lăsat moştenire rapsozilor islandezi o forţă poetică miraculoasă, avînd deseori un rol covîrşitor în istoria milenară a micului popor insular. În ţara mea, poeţii investiţi cu „harul lui Odin" se numesc kraftaskáld. Iar potrivit legendei strămoşeşti, versurile lor şi-ar exercita puterea în împrejurări dintre cele mai diferite. Cînd, bunăoară, un kraftaskáld, îndrăgostit de o tînără preafrumoasă, doreşte ca fiinţa visurilor lui să-i răspundă cu aceeaşi înflăcărare, el îi strecoară sub pernă madrigalul pe care i l-a închinat. Iar atunci cînd rapsodul este cuprins de mînia răzbunării, fiecare vers al poemului său e străbătut de ura aprigă ce cheamă urgia nenorocirilor asupra vrăjmaşului. De aceea se spune în popor că cei ce deţin puterea magică a poeziei ar fi în stare să atragă de partea lor chiar şi forţele naturii.

Poezia islandeză şi-a păstrat pînă în zilele noastre puterea ei magică şi tocmai pentru că s-a inspirat mereu din viaţa poporului, după cum veţi vedea şi din cele de mai jos, ea continuă să aibă o înrîurire pozitivă în viaţa şi lupta islandezilor.

După cum se ştie, Islanda, împotriva voinţei marii majorităţi a poporului ei, este membră a N.A.T.O.-ului. Ca urmare a aderării ei la acest bloc agresiv, americanii şi-au construit pe pămîntul ţării mele una din cele mai mari baze aeriene, precum şi o bază navală. Aceasta pentru a demonstra cu orice preţ „atotputernicia" N.A.T.O.-ului.

O dată instalaţi pe teritoriul islandez, musafirii nepoftiţi au şi programat o reprezentaţie în „stil american" a forţelor navale ale N.A.T.O.-ului. Săptămîni în şir s-a bătut toba în legătură cu „grandioasele" manevre ce urmau să se desfăşoare pe coasta de nord-vest a Islandei. Ziarele publicau „senzaţionala" ştire cu litere de-o şchioapă, iar posturile de radio avertizau populaţia să nu se apropie de zona manevrelor.

Ţărmul de nord-vest al Islandei este foarte stîncos şi abrupt; pantele repezi ale masivilor muntoşi coboară aici de-a dreptul în apele reci ale Oceanului Arctic. Prin depresiunile munţilor din această regiune, izolată de restul ţării, dar de o frumuseţe impresionantă şi stranie, încă nu de mult trăiau oameni. Duceau o viaţă aspră, luptînd din greu cu sărăcia. În ultimii ani însă, mulţi dintre ei şi-au părăsit pitoreştile locuri natale, pornind în căutarea unei existenţe mai puţin dure. Printre aceştia s-au rupt de munţii austeri şi de văile răcoroase atît de dragi, se afla şi tînăra Jacobina Sigurdardottir, unul dintre cei unsprezece copii ai unei familii de oameni obidiţi. Fata a locuit un an sau doi în Reykjavik (capitala Islandei), unde a cunoscut un flăcău de la ţară, cu care s-a căsătorit curînd, plecînd apoi la ferma lui din nordestul insulei. Aşadar ei trăiesc acolo, împreună cu cei doi copii ai lor.

Cînd — în urma mişcării populare de protest împotriva sarvei războinice „atlantice" — tînăra soţie a fermierului a aflat că manevrele navale ale N.A.T.O.-ului vor tulbura liniştea adîncă a ţinutului în care s-a născut şi a crescut ea, a cuprins-o o tristeţe şi o indignare fără margini. Mînia răzbunării a îndemnat-o să compună un poem în forma tradiţională a kraftaskálzilor, prin care îşi exprima dragostea fierbinte pentru frumuseţea majestuoasă a pămîntului natal şi invoca plină de ură forţele naturii, zeii oceanului şi spiritele munţilor ei dragi să-şi dezlănţuie forţele împotriva vaselor N.A.T.O.-ului şi să le îndepărteze de singuraticul ţărm al copilăriei ei.

În fapt poemul cu acest înveliş literar făurit în stilul străvechilor legende, constituia o chemare înflăcărată la luptă contra ocupaţiei americane.

Armată americană pe pămînt islandez, la mii de kilometri depărtare de S.U.A.!

Întregul popor islandez e solidar în faptul că împotrivitorii săi nu sînt doar cîteva sute de oameni, ci întregul popor, care se bucură de sprijinul popoarelor iubitoare de pace din întreaga lume.

Poemul a fost trimis ziarului Thjodviljinn, organul Partidului Socialist Unit, care l-a publicat cu cîteva zile înainte de începerea mult trîmbiţatelor manevre ale flotei N.A.T.O.-ului.

În acel moment, în portul Reykjavik erau ancorate o mulţime de vase de luptă şi distrugătoare, ce aşteptau ordinul de plecare spre coasta de nord-vest a ţării.

...Dar, tocmai în zorii zilei în care trebuia să înceapă manevrele, printr-o coincidenţă uluitoare, forţele naturii pe care le invoca de altfel şi poemul ţărancei islandeze, s-au trezit pe neaşteptate şi, cu o furie nestăvilită, au dezlănţuit o adevărată furtună, un uragan înspăimîntător. În cursul nopţii, amiralul-şef al flotei atlantice debarcase la Reykjavik. Şi iată că în clipa cînd falnica lui navă ar fi trebuit să plece spre locul stabilit pentru manevra navală, mugetul oceanului devenise atît de înspăimîntător, iar valurile dezlănţuite se năpusteau cu atîta furie pe punte, încît amiralul nici nu îndrăzni să pună piciorul pe bordul vasului, preferind să se adăpostească mai departe în oraş... Cîteva distrugătoare atlantice au încercat să lupte cu apele răscolite pînă în adîncuri de furtună, dar, suferind avarii grave, temerarele lor echipaje n-au ştiut cum să le cîrmească mai repede îndărăt, spre port. Uraganul a răscolit întinsul apelor toată ziua şi toată noaptea următoare. Planul manevrelor navale a eşuat lamentabil. Totuşi, peste cîteva zile, ziarele descriau, cu multă fantezie şi lux de amănunte, lupta navelor cu uraganul sălbatic, iar comunicatul oficial, dat pentru presa mondială, anunţa că manevrele N.A.T.O. au fost încununate de... „un mare succes", dovedind astfel tăria forţelor navale ale blocului atlantic, capabile, cică, să înfrunte orice atac al inamicului...

Islandezii, însă, se distrau copios pe seama acestor întîmplări.

★

Poemul Jacobinei Sigurdardottir nu este nici prima, nici ultima creaţie literară islandeză care îndeamnă poporul să se ridice împotriva folosirii ţării noastre drept bază militară pentru scopuri războinice. În 1954, cu prilejul celei de a 10-a aniversări a republicii islandeze, a apărut o antologie ce cuprinde poeziile scrise în ultimul deceniu. În volum sînt reprezentaţi peste 20 de poeţi contemporani ai Islandei: unii dintre ei aparţin vechii generaţii, ca Johannes úr Kötlum, Snorru Hjartarson, Jòn Neigason, Gudmundur Bödvarson sau Halldór Laxness; alţii sînt tineri, ca Jòn Oskar, Hannes Sigfusson, Hannes Pétursson şi, printre ei, Jacobina Sigurdardottir. În spiritul tradiţiei populare, versurile lor evocă fapte vitejeşti din istoria Islandei, laudă vechea mîndrie naţională a islandezilor, cîntă frumuseţea ţării sau preamăresc pe eroii care în veacurile trecute au luptat pentru independenţa patriei. În acelaşi timp poeţii adresează chemări înflăcărate poporului, cerîndu-i să nu fie mai prejos decît strămoşii lui. Inspiratele poeme sînt străbătute de la un capăt la altul de îndemnul la luptă pentru a impune retragerea forţelor militare americane din Islanda, pentru independenţa totală şi libertatea deplină a ţării.

Antologia de poeme naţionale a fost publicată în 5000 de exemplare (într-o ţară cu numai 160.000 de locuitori). Şi de bună seamă nu... forţele naturii, cît mai ales întregul popor dă ascultare vocii poeţilor săi.

Noi, islandezii, avem toate motivele să credem în puterea mobilizatoare a poeziei, mai ales că dispunem în mica noastră ţară de o minunată forţă poetică. Iubim frumuseţea versurilor şi cunoaştem puterea pe care o au ele de a fi îmbold în munca paşnică şi în lupta pentru libertate şi independenţă naţională.

I. AGÎRBICEANU
la 75 de ani

I. Agîrbiceanu

La 19 septembrie, academicianul Ion Agîrbiceanu a împlinit 75 de ani. S-a născut în anul 1882, în satul Cenade, în preajma Blajului. Tatăl, ca și bunicul său, fusese pădurar; era stăpîn de carte, abonat la unele reviste și ziare românești, om cu dragoste pentru lectură. Mama, țărancă și ea, nu știa scrie și citi, dar era o femeie de o mare sensibilitate, cu un ascuțit simț al frumosului, iubitoare de istorisiri și bună povestitoare.

Copil, viitorul scriitor mergea cu oile la păscut, ceea ce l-a introdus, de la vîrsta cînd impresiile rămîn pentru totdeauna nețerse, în tainele și frumusețile naturii. S-au adăugat la acestea experiența, cunoașterea vieții satului în toată intimitatea și varietatea ei, cunoașterea literaturii populare și apoi a literaturii marilor scriitori români și străini.

„Întîia mare înțelnire estetică am gustat-o în baladele lui Alecsandri, în poeziile populare din colecția lui Teodorescu..." mărturisea el, arătînd mai departe că: „citirea lui Balzac, Flaubert, Zola, Tolstoi, Dostoievski, Gogol, Gorki a fost pentru mine ca o lovitură de măciucă... contactul cu scriitorii francezi și ruși a fost una din marile mele experiențe, „mediul" care m-a influențat adînc, dîndu-mi conștiința marei serioxități pe care o cuprinde literatura".

Îndemnul de a se consacra scrisului i-a venit de la paginile prozatorilor care, în revista „Semănătorul", zugrăveau viața satului și a țăranilor. „Din prozatorii de la „Semănătorul" — mărturisește el mai tîrziu — M. Sadoveanu mi-a rămas scriitorul cel mai iubit pînă azi".

Primul său volum, *„Dela țară"*, al cărui titlu e grăitor pentru lumea din care își lua eroii și subiectele, apare în 1906.

Este începutul unui lung șir de volume de schițe, nuvele, povestiri și romane ce au urmat: *„Două iubiri"* (1910), *„În clasa cultă"* (1910), *„În întuneric"* (1910), *„Datoria"* (1914), *„Popa Man"* (1920), *„Ceasuri de seară"* (1921), *„Trăsurica verde"* (1921), *„Chipuri de ceară"* (1922), *„Amintirile"* (1940), *Legea trupului"*, *„Povestea unei vieți"* (1912), *„Arhanghelii"* (1914), *Legea minții"* (1927), *„Stana"* (1927), *„Dolor"* (1930), *„Biruința"* (1931), *„Răbojul lui Sf. Petru"* (1934), *„Sectarii"* (1938), *„Licean... odinioară"* (1942) și multe altele.

Ne aflăm, așadar, în fața unui roman în care autorul urmărește cu pasiune felul cum se naște, cum se dezvoltă o idee, devenită în secolul nostru port-drapel al luptei de eliberare a muncitorimii din toate țările lumii. Subordonînd acestui scop toate acțiunile și personajele, autorul a folosit un procedeu interesant: a reconstituit biografia spirituală a acelor doi mari promotori ai socialismului științific — Marx și Engels — insistînd cu precădere asupra momentului de la 1848, și a zugrăvit cu o bogată paletă deruta din diferitele cancelarii europene care se străduiau să mențină viața în organismul îmbătrînit al absolutismului și autocrației. Ca într-un amplu mozaic se conturează harta morală a Europei, în ale cărei țări se coc premizele revoluției.

Prima fază, aceea a fundamentării științifice a ideologiei proletare, elaborată cu meticulozitate de Marx, va cuceri de la început pe un Annenkov, Blanqui sau Herzen, dar va găsi înverșunați adversari în Bakunin, Proudhon și grupul de utopiști și anarhiști. Lupta se dă pe viață și pe moarte, iar de temporalele disensiuni se vor folosi șefii de cancelarii sau regi-marionetă care se alteză cu ministrul francez Guizot, cu intenția de a crea o brești în unitatea proletară.

Dar Guizot și, o dată cu el, toți ceilalți cancelari fac un calcul greșit crezînd că prin teroarea polițienească, prin arestări și expulzări succesive vor putea înfrînge mișcarea. De astă dată ei nu mai au de-a face cu utopiști gata la orice compromis și tranzacție, ci cu oameni care au dat o formulare științifică luptei proletariatului, o formulare care, trezește conștiințe tot mai multe, pretutindeni.

Cînd aparatul represiv absolutist intră deci în funcțiune împotriva reprezentanților ideologiei proletare, orice vexațiune, orice măsură de opresiune se dovedesc ineficace: ideea aruncată a căzut pe teren prielnic, a prins rădăcini viguroase, iar lupta împotriva ei cu arme polițienești este de-a dreptul ridicolă. Marx și Engels au reușit să înfigă lancea și să deatrame viesparul.

De aci pînă la faza a doua, aceea a ridicării baricadelor, nu este decît un pas pe care masele oprimate nu vor ezita să-l facă.

Ținta loviturilor nu vor mai fi mașinile, ca în 1830, ci sistemul de exploatare a omului de către om, orînduirea absolutistă și autocrată, așa cum preconiza „stafia" care începuse să străbată Europa.

Tronuri, regate și cancelariate se prăbușesc ca niște puerile construcții din cărți de joc.

În cea de-a treia fază reacțiunea reușește printr-un efort extrem, mobilizînd drojdia societății și pe trădători, să zăgăzuiască uriașa ridicare a maselor și să creeze — mai ales în Franța, centrul mișcării revoluționare — o „republică imposibilă", sperînd că în felul acesta a sugrumat și mișcarea și, mai ales, ideologia care o anima. Dar pentru opresori totul este pierdut, fiindcă popoarele și-au dat seama că „există momente în care nu mai e curaj nebun, ci datorie, să rostești adevărul".

Aparenta înfrîngere a maselor — prin trădarea ideilor generoase de către burghezie — devine în realitate o mare victorie exprimată prin cuvintele de mai sus ale lui Engels, așa încît, în ciuda aparențelor, „lupta merge înainte".

Evocînd paginile glorioase din istoria proletariatului la 1848, Theun de Vries a pătruns adînc în substratul social al epocii a descifrat cu migală evoluția diferitelor teorii care au fost fluturate înainte și în timpul revoluției și a demonstrat convingător că o cale de mijloc nu există: luptînd, proletariatul nu are de pierdut decît lanțurile.

Romanul evocă ajutorul dat de către revoluționarii ruși aflați în exil — revoluționarilor francezi. Nu de o însemnătate mai mică în această carte este prezentarea celor doi autori ai Manifestului: Marx și Engels. Insistînd asupra diferitelor amănunte din viața lor particulară, familială, Theun de Vries a reușit să redea adînca lor umanitate, țelul nobil al luptei lor.

„O stafie umblă prin Europa", mare frescă a revoluției din 1848 în apusul Europei, captivează pe cititor, îl educă și-i oferă un bogat material de gîndire.

I. VOITA

* Theun de Vries — *O stafie umblă prin Europa*. Editura de stat pentru literatură și artă, 1954.

Prozatorul și dramaturgul a fost mereu preocupat de problemele majore; se publică studii care scot în lumină valoarea creației sale ample, complexe, masive și impunătoare; scriitorul a fost ales membru al Academiei R.P.R., distins cu înalte titluri.

E foarte firesc, de altfel, ca astăzi opera lui Ion Agîrbiceanu să fie mai prețuită ca oricînd. Ea este o operă legată de popor. În această operă, se desenează clar două coordonate. Una este umanismul ei; cealaltă, tendențiozitatea ei.

Aflat în mijlocul țăranilor de mic copil, revenind mai tîrziu — ca preot — în mijlocul lor, între acei muncitori „din întuneric", de la băile de aur, Agîrbiceanu rămîne, ca om și ca scriitor, alături de această lume. Opera lui, de la schițele cele mai mărunte sau nuvelele mai mari, de la notațiile ce au constituit volumul *„În întuneric"* și de la *„Fefeleaga"*, pînă la romanul *„Arhanghelii"* — care înseamnă, fără îndoială, realizarea lui artistică cea mai de seamă — redă cu mijloace realiste una din cele mai puternice și mai complexe imagini ale satului transilvănean, situîndu-se alături de opera lui Slavici și a lui Rebreanu.

Cea de-a doua coordonată a creației academicianului Agîrbiceanu este tendențiozitatea ei, nobila tendință de a pune fiecare pagină în slujba omului, în slujba desăvîrșirii lui. Întrebat o dată, prin 1932, ce crede despre rostul literaturii, el spunea: *„Ea trebuie să vină în ajutorul omului, în lupta împotriva instinctelor oarbe... O operă literară care nu adaugă nimic la gîndul nostru, la simțirea și voința noastră, la bucuria noastră de viață, cred că e sadarnic scrisă, sadarnic citită... Nu există artist conștient care să nu știe ce vrea, cînd lucrează la o operă de artă. Dacă așa-numita tendință în artă se reduce la această voință conștientă, nu există operă de artă fără tendință. Orice creație adevărată e o sporire a vieții"*.

Dacă adăugăm la aceasta marea artă a scriitorului Ion Agîrbiceanu, remarcabilul său dar de a povesti, impresionanta construire a personajelor, amplele fresce sociale pe care le realizează, poezia ce plutește deasupra minunatelor sale pagini, dragostea robustă de viață pe care o respiră, configurăm, în cîteva puncte extrem de sumare, temeiurile prețuirii de care este înconjurată opera acestui însemnat scriitor al nostru, de la a cărui naștere se împlinesc 75 de ani și căruia îi dorim mulți ani rodnici de acum înainte.

G. C. NICOLESCU

DIN PLASTICA MEXICANĂ

În orașul mexican Fritzutzan trăiește o femeie care, pentru a-și cîștiga pîinea, pictează farfurii și platouri. După ce i-a văzut lucrările, Picasso i-a scris o scrisoare în care i s-a adresat cu cuvîntul „maestră". Arta Mexicului este într-adevăr o artă a maeștrilor care, cu 4000 de ani în urmă, au construit piramide uriașe, palate și temple monumentale, observatoare astronomice și au cizelat bijuterii de o rară frumusețe. Cultura străveche a mayașilor, toltecilor, zapotecilor și a altor bătrîne popoare de pe pămîntul mexican, peste care apoi s-a suprapus cultura invadatorilor spanioli, constituie solul fertil în care înflorește astăzi o artă plastică militantă, care s-a impus conștiinței artistice a întregii omeniri. Vitalitatea neobișnuită a acestei arte se explică prin legătura ei nemijlocită cu revoluția mexicană începută în 1910, revoluție care tindea la lichidarea ordinei semifeudale, existente încă pe atunci în Mexic, și care avea un puternic caracter antiimperialist. Artiștii plastici au trebuit să spună, prin cuvîntul penselei și al culorii, ceea ce cuvîntul scris nu ar fi putut să comunice marilor mase de analfabeți existente în popor. Și atunci s-a născut acel fenomen extrem de interesant și prețios al picturii mexicane murale: edificii întregi — școli, biblioteci, universități, palate guvernamentale, spitale — au fost acoperite literalmente cu povestea în imagini a istoriei luptei pentru libertate a poporului mexican.

Paginile alăturate nu vă reproduc pictură murală — lucrul ar fi fost dificil și poate neconcludent — ci cîteva lucrări din pictura și grafica mexicană contemporane, a căror puternică efervescență a urmat îndeaproape pe cea a frescelor murale. Liniile lor dominante sînt evidente: realismul viguros, urmînd tradiția vechii arte mexicane, mărturisita intenție de a arăta o crudă realitate socială, dar și la fel de clară dorință de [illegible] na la luptă împotriva acestor realități.

Jose Gaudalupa
POSADA

Execuţie

DIN PLASTICA MEXICANĂ

Gabriel Fernandez
LEDESMA

Moartea lui Zapata

Luis ARENAL
Înmormîntarea lui Zapata

Francisco DOSAMANTES — Şomer

Roberto GARIBAY — Porumbiţa

Jose Chavez MORADO

Spre carierele de piatră

Naya MARQUEZ

Vînzătoare de cărbuni

Raul ANGUIANO

Chinezoaică

Ezequie NEGRETE

La semănat

Un frumos profil grec...

de H. ROHAN

H. Rohan

Nevasta căpitanului era cam sprințară: Hamalii din port spuneau, făcîndu-și cu ochiul, că e cam rea de muscă. Iar mahalagioaicele din curțile în care se uscau tricouri marinărești și pește sărat îi spuneau și mai rău...

Căpitănia portului funcționa într-o clădire mare de piatră, cu frontoane în stilul grec antic, cu ușile vopsite în alb, cu draperii grele de pluș purpuriu la ferestre, cu multe birouri la care lucrau funcționari cu chelii arse de soare, referenți tineri, cu mustăcioară și păr ondulat, dactilografe în uniforme de satin negru cu guleraș alb. Toată această atmosferă de minister era opera căpitanului. Căpitanul portului era scurt și gros. Avea o burtă țuguiată, pe care și-o strîngea cu o curea lată marinărească, trasă printr-o pafta de alamă. Un specialist în tatuaje, priceput și la gravură în metal, săpase în pafta, cu un știc, aceste cuvinte: „Nihil sine me". Și, într-adevăr, nimic nu se mișca în micul port, fără autorizația căpitanului.

Cînd se îmbrăca de gală, decorațiile — marea lui slăbiciune — îi ajungeau pînă pe uriașa protuberanță flască a burții. Adunase o colecție întreagă de insigne și decorații străine, cumpărate de la marinari, și le afișa ca un adevărat vicerege. Avea trei perechi de ochelari — pentru citit, pentru distanță și de soare — și bea numai apă. Duminica mergea cu gravitate la liturghie, apoi juca popice cu primarul și preotul micului port pierdut la capătul uneia din gurile Dunării.

Dar nevasta căpitanului era cam sprințară...

Casa căpitănie — în care se afla și locuința căpitanului — era tristă și severă, portul era plicticos și murdar, văzduhul fierbinte invadat de muște albăstrii, veșnic atîtate și nervoase, trotuarele pline de coji de pepene galben care se sfărîmau la soare. Căpitanul era scurt și gros — și căldura te topea. Dar nevasta căpitanului era sprințară și domnul Pipide voinic și frumos, un adevărat profil grec. Chiar așa îl și alinta ea: „Frumosul meu profil grec".

Domnul Pipide era proprietarul celei mai mari agenții de transporturi fluviale și maritime din port și era foarte bogat. Cel mai mare „transporter"! Grozav îi plăcea să-și spună astfel, arătîndu-și frumoșii săi dinți sănătoși și albi. Văzîndu-l, erai gata să crezi că toți grecii din Romînia sînt voinici, au profilul grec și dinții sănătoși și albi. Și, vai, în greu păcat ai fi căzut. Fiindcă, uite, avea domnul Pipide un hamal grec — adică nu avea numai unul, dar l-am luat pe acesta la întîmplare — pe nume Panaiot. Și Panaiot ăsta, dracul știe de ce, nu era nici voinic, nici profil grec nu avea și nici dinți sănătoși și albi. Domnul Pipide era curat și neted ca un șalău. Panaiot — să nu-ți fie necaz? — avea o cicatrice adîncă pe ceafă de la un balot legat cu fier, care i-a alunecat o dată de pe spinare, din pricina sfîrșelii. Un capăt al fierului stătea înafară și i-a intrat în carne ca un brici. Cînd soarele arde tare, pielea crapă acolo și stîngerează. Pe domnul Pipide nu-l durea capul. Pe Panaiot, ciinele, da. Ridica la saci și parcă-i punea cineva capul la cazană între două grinzi și strîngea, strîngea strașnic un șurub. Ce mai grec și ăsta, fără profil, și pe deasupra să-l mai doară și capul! Curat urmaș al lui Ulise. Dar vezi că totul era pe dreptate: domnul Pipide nu era însurat, n-avea casă grea, pe cînd Panaiot, da. Avea o nevastă bolnavă și șase copii, care colcăiau într-o cocioabă lîngă plajă. Și se sucea domnul Pipide, se sucea și Panaiot. Se învîrtea domnul Pipide, se învîrtea și Panaiot. Dar oricum se sucea, oricum se învîrtea Panaiot, oricîte ore suplimentare lucra, tot nu-i ajungeau să facă din copiii lui niște greci voinici, cu dinți albi și sănătoși. Nici pe departe n-aduceau cu domnul Pipide, cînd era mic. Și ce profil!

Deși orizontul mării este atît de larg, cînd vor fi buni de muncă, copiii lui Panaiot vor avea un orizont al lor, care va începe de la rogojina de papură, la ora 5 dimineața, și se va sfîrși tot la rogojina de papură, la ora 10 seara.

Nu se știe de ce, domnului Pipide, oamenii îi spuneau grecoteiul, lui Panaiot nu.

Dar, vorba lui Emilian, parcă numai Panaiot avea o nevastă bolnavă, o cicatrice și șase copii? În acel port plictisit, cu casele mici și urîte, ca niște bube crescute din pămînt — atît de pitorești pentru turiști — trudeau din zori, cînd ploia nu se ridica încă de pe mare, și pînă seara, cînd nu se mai vedea, patru sute de hamali. Ba, de două ori pe săptămînă, cînd se descărcau portocalele, se lucra și noaptea, la lumina reflectoarelor.

În port erau patru transporteri. Patru sute de hamali erau la dispoziția acestor oameni.

O sută de „păduchi" de cap, cum spunea foarte pitoresc domnul Pipide.

Dar nevasta căpitanului era sprințară și soarele o păstrase bine, toți cei 38 de ani pe care-i împlinise de curînd. Domnul Pipide era măgulit cînd putea să danseze cu căpităneasa la balul ofițerilor. Balul avea loc o dată pe lună, în folosul invalizilor de război. Domnul Pipide dansa cu căpităneasa toată seara. Dar numai atît. Alte avansuri nu-i făcea. Căci domnul Pipide cunoscuse multe femei la viața lui și avea planuri mari.

„Pe femeie trebuie s-o șantajezi, dacă vrei să te iubească—rînjea el, povestindu-le tinerilor ofițeri aventurile sale galante. Pe femeie, dragii mei ofițerași, trebuie s-o cucerești numai lăsîndu-te cucerit".

Într-adevăr, căpităneasa se topea după domnul Pipide și, cînd pleca la plajă, îi trimetea vorbă să-i aducă ceva bun. Domnul Pipide îi aducea ceva bun și căpităneasa era fericită și îi mîngîia frumosul lui profil grec.

Într-o zi, însă, domnul Pipide nu veni la chemarea dragostei sale. Asta făcea parte din planurile lui. Căpităneasa simți un ghimpe în inimă. Ea își închipuia că domnul Pipide, ca grecotei ce era, ar trebui să se simtă mai mult decît măgulit că ea, căpităneasă romînă, îi acordă grațiile ei. El îi datora respect pentru asta. „Grecotei îngîmfat"—se înfurie ea, ungîndu-și pielea bronzată cu grăsime.

Dar numaidecît se înduioșă și deveni sentimentală. În închipuire îi apăru frumosul profil grec al domnului Pipide și căpităneasa înțelese că e îndrăgostită nebunește de el.

Iar domnul Pipide nu veni nici a doua zi, nici a treia zi. O săptămînă nu apăru pe plajă.

Acum căpităneasa nu se mai simțea jignită în mîndria ei națională, ci numai îndrăgostită. Suspina în fața oglinzii:

„Îndrăgostită ca la șaisprezece ani..."

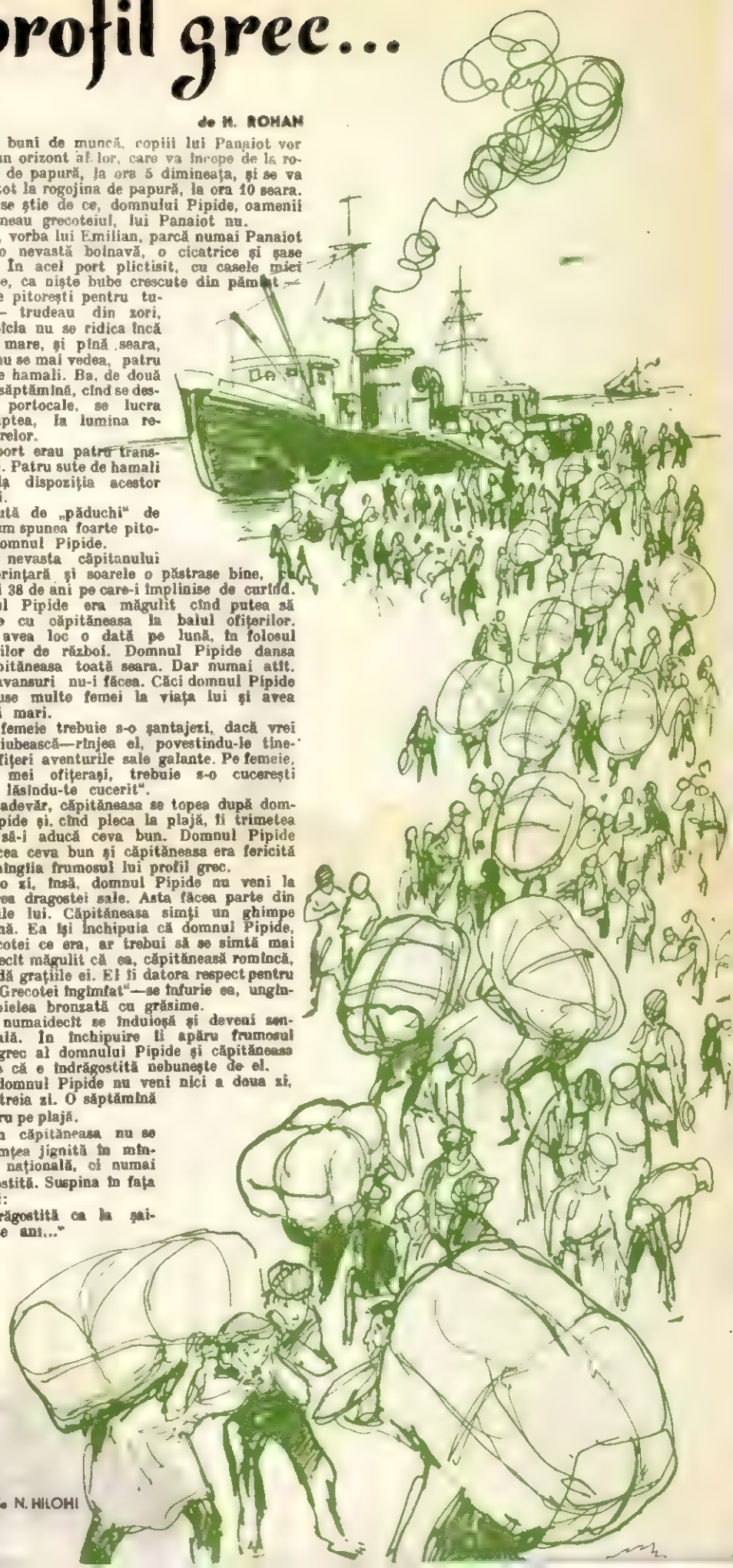

Ilustrație de N. HILOHI

Duminică dimineața, cînd căpitanul era la liturghie, domnul Pipide apăru, elegant, cu o lumină jovială vibrînd pe frumosul său profil grec și șterse lacrimile nefericitei căpitănese cu o splendidă brățară de aur, încărcată de pietre scumpe, și cu o lirică îmbrățișare.

„Dacă reușesc să obțin mîine de la căpitan concesiunea generală a transporturilor — gîndi domnul Pipide pe drum, după ce ieși de la căpitănească — am dat lovitura cea mare. Ce-o să mai plesnească concurența! Adio „Transitum!" Adio „Exportrans". Adio!... Adio!..."

Era sigur de sine, triumfător, îmbrăcat în alb, cu garoafa căpitănesei la butonieră, pătruns pînă în adîncul sufletului de o nemărginită mulțumire. Lumea aceasta, scăldată în soare, în care trăim, e minunată!

Ce lovitură! Concesiunea transporturilor și patru sute de „păduchi". Trăiască regele!

Valurile bat puternic în coastă. Prin pleoapa ușoară, soarele, cît un fund de sac, răsare din apă la orizont, împurpurînd dintr-o dată tot cerul. O sirenă șuieră grav și prelung în zorii proaspeți. O ancoră e aruncată cu scrîșnet de fierărie. Domnul Pipide a venit devreme, să se bucure din plin de farmecul primei zile de muncă a marii sale agenții; nu cea mai mare, ci singura! „Păduchii" săi apar unul cîte unul în fața ghișeului de pontaj. Sînt de toate națiile „păduchii". Romîni, greci, evrei, lipoveni, turci, țigani, armeni. Printre ei, doi chinezi și un negru. Domnul Pipide se simte puternic, ca un împărat roman.

Munca începe. Mîinile apucă gura sacului. E strașnic!

Domnul Pipide se așează la biroul său. Afară se muncește din plin. El „simte" munca. De aici o „simte", fără să se mai uite. Și pe la opt soarele începe să ardă. Plăcile de fier se încing. Catranul de pe scînduri se topește, pămîntul arde. Pămîntul, ca și oamenii. Sudoare și sînge. Pipide „îl vede" de aici, fără să se uite. Vede trupurile lucioase de sudoare, vede sîngele apărînd dintr-o crăpătură a pielii, dintr-o rosătură (trece!) și astfel simte că se muncește bine. Și e mulțumit, cum nu se poate mai mulțumit. Vai, dar nu e mulțumire mai mare decît munca!

Boc! Boc! Boc! — aude domnul Pipide tălpile de lemn pe punți, pe pasarele, pe platformele de scînduri gudronate, pe asfaltul topit. Elevatorul urcă și coboară baloturile grele. Zgomotul ascuțit al motorului acoperă murmurul ce se aude de jos, unde „păduchii" forfotesc cu poverile grele în spinare.

Boc! Boc! Boc!

Domnul Pipide începe să se obișnuiască cu proporțiile mărețe ale întreprinderii sale, pe care i le sugerează bocănitul sutelor de pași, pe punți, pe pasarele, pe platformele de scînduri gudronate, pe asfaltul topit. El nu se gîndește la muște. Formidabilele muște ale acestui port împuțit, care te pișcă în cinci locuri o dată, se plimbă lipicioase pe ceafă, pe brațe, pe buze, încît îți vine să arunci jos povara și să înjuri... să înjuri...

Domnului Pipide nu-i vine să înjure. El stă în biroul său, răcorit de două ventilatoare, cu perdele de tifon la geamuri, bine prinse, să nu intre muștele, și cu paharul de mentă la gheață, pe masă. Scrie, telefonează, calculează, aprinde țigară după țigară, privește pe geam la „păduchii" lui dragi și-și trece degetele nemuncite peste frumosul său profil grec, într-o mișcare delicată.

Ce lovitură! Patru sute de „păduchi" și un cap!

Din ziua aceea nu se mai duse la nevasta căpitanului. Ea îl căuta, îi trimitea bilețele, dar domnul Pipide își aprindea rîzînd țigările cu ele, fără să le citească. La balul ofițerilor din luna următoare, căpitănească zadarnic îl îmbia cu privirile, zadarnic îl provoca și-l fulgera cu ură. Domnul Pipide se distra cu tinerii ofițeri, ciocnea des cupa cu șampanie franțuzească și povestea anecdote deșănțate. Privirile ei furioase îl enervau totuși.

„Ce mai vrea? — gîndea indignat. M-am purtat cinstit cu dînsa. Am plătit împărățește. Ce mai vrea? Barem dacă ar fi ceva de capul ei..."

— Ei! Nimic nu-i de capul ei, domnilor — spuse el tare, ciocnind cupa cu șampanie.

Ofițerii se uitară nedumeriți la el.

— Poftim?

Domnul Pipide rîse vulgar, fără să dea nici o explicație.

În clipa aceea în sufletul căpitănesei se petrecu o schimbare profundă. Toată dragostea ei pentru domnul Pipide se transformă în ură. Ah! Dacă ar putea să-l nenorocească.

— Știți ce ne lipsește, domnilor? — exclamă pe neașteptate domnul Pipide. Un triclinium. Ce ar fi să amenajăm la club niște separeuri?

Ofițerii aplaudară zgomotos și ciocniră servii cupele. El îi privi pe rînd și izbucni deodată în rîs. Toți erau oamenii lui, „păduchii" lui secreți, dar nu știau unul de altul. Erau băieți frumoși, atrăgeau tinere fete de prin partea locului, le nenorocea și le aduceau domnului Pipide să le „salveze". Domnul Pipide le trimitea la București cu scrisori de recomandație către prietenii lui, să le dea o slujbă...

— Da, un triclinium ne-ar trebui, domnilor — repetă ei, rîzînd, în timp ce în aur îi răsunau tălpile de lemn ale celor patru sute de „păduchi" ai lui, pe punți, pe pasarele, pe platformele de scînduri gudronate.

★

În aceeași seară, hamalii hotărîră să declare grevă. Se vorbea de mult. Dar niciodată pînă atunci nu avură curajul să înceapă.

Pipide era prieten cu ofițerii. Ofițerii nu te omoară: trag numai în picioare și te nenorocesc pe toată viața. Căpitanul portului îl pune pe șeful de post să percheziționeze casele și-i găsește manifeste bolșevice.

A doua zi, domnul Pipide nu mai auzi bocănitul tălpilor de lemn pe punți, pe pasarele, pe platformele de scînduri gudronate. „Păduchii" stăteau toți la locurile de încărcare și descărcare, stăteau pe vine și fumau.

Căpitănească nu mai putu de bucurie cînd auzi. Dar căpitanul se uită atît de crunt la ea, că înlemni.

— Ce te-a găsit bucuria?

Căpitănească îl privi lung, cuprinsă de o poftă nebună să-i arunce în față: „Fiindcă e un grecotei ordinar, fiindcă și-a bătut joc de dragostea mea". În loc de asta, rosti sfidător:

— Așa, că s-a purtat mojic cu tine...

Căpitanul se apără:

— Vai de mine, niciodată!

— Niciodată? Dar dacă am să-ți spun că mi-a făcut mie curte...

— Ccc... um?

Mîna grăsuță a căpitanului căzu greoaie și, din obișnuință, se agăță de catarama pe care scria: „Nihil sine me".

Apoi se răsuci brusc pe călcîie și ieși urlînd. Jandarmii nu făcură percheziții în case. Dar ofițerii traseră în picioarele lui Panaiot, sfărîmîndu-i gleznele. Traseră noaptea, cu alice de urs. Nouă au căzut.

Șeful de post, instigat de căpitanul portului, se plînse comandantului garnizoanei de isprava ofițerilor „puși la cale de grecoteiul care atentează la mîndria națională". Comandantul porunci să fie încărcați răniții într-o șalupă și duși la spitalul din Galați.

Domnul Pipide se plînse și el comandantului garnizoanei că șeful de post nu la nici o măsură pentru încetarea grevei, fiindcă se împotrivește căpitanul portului, „din motive de intrigă: vrea șperț".

Șase zile după împușcarea celor nouă, greva continua încă. În a șasea zi, dimineața, domnul Pipide trimise un bilețel căpitănesei. După masă, cînd căpitanul dormea, se întîlniră. În aceeași noapte, jandarmii găsiră manifeste bolșevice în casele hamalilor și arestară douăzeci de oameni. A doua zi, ofițerii primiră ordin să se pună în fruntea trupelor și să-i someze pe greviști să înceapă lucrul. Delegația greviștilor fu arestată și duminică după-masă se auzi din nou bocănitul tălpilor de lemn pe punți, pe pasarele, pe platformele de scînduri gudronate.

Seara, înainte de culcare, căpitanul rosti:

— Știți, colierul e veritabil.

Notăm!

O NOUĂ FABRICĂ DE PÎINE

Noua fabrică de pîine din Tîrgu Jiu este înzestrată în întregime cu utilaj modern, fabricat în țara noastră. Fabrica are o capacitate de producție de 20.000 de pîini în 24 de ore, putînd să prelucreze nouă sortimente.

Fotografie de V. BARBU

PRINTRE FOȘTII TOVARĂȘI DE MUNCĂ

Corespondentul nostru din Orașul Stalin scoate la fabrica de încălțăminte din Agnita, l-a găsit în mijlocul unui grup de muncitori pe tînărul Vasile Grevuțu, și el fost elmar, azi student în anul III al facultății de medicină veterinară. Acum cinci ani, Grevuțu, sprijinit de întreprindere, și-a continuat studiile, absolvind facultatea muncitorească; apoi s-a înscris la facultatea de medicină. Vacanța i-a oferit prilejul de a-și revedea foștii tovarăși de muncă, cizmarii din fabrică, și astfel, iată-l în mijlocul lor, interesîndu-se de mersul muncii și bucurîndu-se de revedere.

Fotografie de Ion FRIDMAN

MECANIZAREA ÎN MINELE DE SARE

Havesele sovietice, cu ajutorul cărora se face tăierea orizontală a straturilor de sare, au ajutat la depășirea planului cu aproape 10 la sută în salinele de la Slănic-Prahova.

În fotografie: havesa în acțiune și minuirea ei de către havatorul Gh. Șopaită.

Fotografie de I. VERMONT

... Ca în sudul Italiei, ca în nordul Africii, palmierii veghează coasta.

AMINTIRI ŞI POVEŞTI DIN SUD

de Camil BACIU

Din mare se înalţă o stîncă neagră, cu acolade, ce se urcă mereu, pierzîndu-se într-un abur ceţos. Crimeea! Crimeea luptelor de la Balaklava şi Sevastopol, Crimeea primăverii veşnice; războiul a săpat în mintea noastră mai multe imagini decît primăvara, dar acum, cu siguranţă, ultima va învinge. Prima întîlnire a muntelui cu marea, nebănuita, surprinzătoarea întîlnire a muntelui cu marea! Valurile verzi, calde, catifelate, nu se sparg pe plaje cu nisipul fin. Ele izbesc neîncetat coaste de piatră, spuma lor se stinge sub coroane de brazi. Muntele a adus bradul din nord, marea a adus palmierul din sud. Pădurea rusă se întîlneşte aici cu flora Mediteranei. Arbori care cunosc răceala zăpezii se întîlnesc aici cu palmierii sudului, plini de sevă în cea mai cumplită secetă. Alături de aceştia apar chiparoşii, care luînd trunchiul stejarilor şi frunzişul mlădiilor, au devenit imenşi, scorţoşi, dar purtînd pe ramurile răsucite buchete de ace verzi ce ar putea împodobi o delicioasă coafură japoneză...

„Piotr Velikii" ancorează şi, ca şi la Odesa, se urează bun venit, se dăruiesc ilustraţii, insigne, copeici. Pornim apoi de-a lungul ţărmului. Senzaţie tulburătoare de sud. Nu sute de kilometri ne despart de ţară, ci meridiane. Ne fotografiem sub palmieri, cu tot entuziasmul drumeţului care simte nevoia de amintiri tip şi săvîrşeşte un ritual de călătorie după un Baedeker.

Ghidul ar putea să anunţe acum piramidele şi sfinxul, templul din Memphis, chiar izvoarele Nilului. Sudul clasic al călătorilor e sublimat pentru noi în acest palmier. El nu e un arbore — e un leitmotiv, o incantaţie, un copac magic. Nimeni nu se miră de scoarţa solzoasă, parcă de peşte vegetal, nici de frunzele mari ce se arcuiesc leneş. Amănuntul botanic ar tulbura emoţia de neofiţi pe care o încercăm. Credincioşul, pătrunzînd pentru prima oară în catedrală, nu cere relaţii asupra picturii murale. El se lasă învăluit de atmosfera din jur, se vrea străbătut de spiritul lăcaşului.

Dacă femeia-pasăre din Sadko ne-ar întîmpina, am socoti aceasta ca o cinste cuvenită şi nimeni dintre noi nu şi-ar îngădui să se mire, pentru a nu tulbura feeria.

Abia după cîteva ore ne dezmeticim, pe terasa unui mare restaurant, a cărui orchestră e aşezată sub o frunză uriaşă de bananier, confecţionată din ipsos. Comandăm îcre de Manciuria, răcoritoare, fileuri, ne înţelegem cu ospătarii prin semne şi cu ajutorul primelor cuvinte învăţate: „praşu, daiti minea...", „la haciu sok".

Înainte de a ne reîntoarce în port sîntem înconjuraţi de copii — mai ales fete — care ne oferă în dar poze şi copeici. Ştiind că sînt aşteptaţi nişte oaspeţi indieni, dansatori pare-se, le punem în gardă pe fetiţe, glumind: „Nu sîntem indieni". „Nici noi"—răspund dînsele şi rîd de se prăpădesc. Ospitalitatea e atît de covîrşitoare — şi cei mici o au parcă în sînge — încît te simţi de-a dreptul emoţionat.

A doua zi ne îndreptăm cu autobuzele spre cel mai vestit punct a ceea ce se numeşte „Coasta de sud a Crimeei", şi anume către Simeiz. La coborîrea din maşină sîntem întrebaţi: „Vi bolgarski?" „Niet, ruminski". Cineva fluieră cu degetele băgate în gură şi numaidecît sîntem înconjuraţi de sovietici şi din grupul acesta mobilizat sui-generis izbucneşte pe patru voci: „Oraş iubit, Bucureşti!", iar toată lumea se ţine de talie şi se leagănă.

Abia ne desprindem dintre corişti şi alergăm în parc. Aleea pe care trecem e mărginită lateral de chiparoşi, iar la mijloc e străbătută de *Din nou, portul e plin de copii care ne aplaudă.*

un şirag de statui înfăţişînd atleţi. Înafară de colonade şi ipsoserii împodobind balustradele şoselelor, parcurile şi scuarurile, statuile de atleţi sînt al treilea element decorativ comun întregului litoral al Crimeei şi al Caucazului.

Străbătînd parcul aflat la poalele munţilor Ai-Petri, ne îndreptăm către ţărmul pe care odinioară, în legendă, a păşit Iphigenia. Căci aici au locuit Tavrii (Taurii), de unde şi numele de Taurida. Pe coastele noastre, Tomis şi Calatis sînt nume ce deşteaptă rezonanţe doar în mintea celor ce învaţă la şcoală istoria antică sau a celor pasionaţi de ea. Dar aici Simeiz-ul nu e decît pronunţarea uşor deformată a cuvintelor greceşti „Semeiz" pentru semnul pămîntului. Stîncile, coborînd în mare, le vor fi amintit anticilor navigatori de ţara lor, de ceea ce pentru ei putea fi „pămînt" în hotarele Oicumenei (pămîntul locuit). Venind din Mediterana însorită triremele lor roşii, cu prova foarte înaltă şi îngustă, ca un gît de lebădă, şi debarcînd pe aceste maluri pietroase, asemănătoare cu ale lor, bărbaţii în tunici, femeile în himaton şi hiton se vor fi aşteptat să audă vorbindu-li-se în elenă. Dar căştile războinicilor de aici, împodobite cu coarne, le apărură bizare şi cu totul sălbatice. Nu cumva, în loc să urce spre ţările de zăpadă, coborîseră către cele de foc, din întunecatul Ta-Chemt (Egipt), unde semnele zeului Apis — boul sfînt — erau purtate şi de războinici, nu numai de marii preoţi? Se obişnuiră însă curînd cu aceşti locuitori, pe care-i numiră Taurii, şi secole de-a rîndul vasele greceşti reveniră în Taurida, pentru negoţ. Piscurile stîncoase au fost numite pe greceşte, mult mai tîrziu, Ai-Petri (Sf. Petru), Ai-Todor (Sf. Teodor); unele nume s-au deformat: „Alupka", pare-se de la Alepu — vulpe— şi „Aludag" — stînca ursului.

Ţărmul acesta e plin de legende — a fecioarei, a ursului, a sirenei — legende ale pietrelor şi peştilor. Din înaltul lui Ai-Petri orizontul pare imens, pierzîndu-se în Marele Arc de Ape ce înconjoară Oicumena — după credinţa elinilor. Jos apar golfurile mici, desenate în alb şi verde strălucitor, şi din tufişuri răsar colonade albe. Acolo unde se termină Simeizul, unde muntele Plaicii pătrunde în mare, un bloc de piatră, înalt de treizeci-patruzeci de metri, aflat la o sută de paşi de ţărm, se apleacă uşor către valuri. I se spunea „skala devi", stînca fecioarei, dar, cu timpul, pronunţia s-a alterat şi unii îi spun „skala divo" — stînca minune. După cum se va vedea,

Apare coasta Crimeei.

... Și munții se întîlnește cu marea.

bună, numele ei adevărat e legat de „deva" — fecioară — și iată o întîmplare, pe care unii o numesc legendă și care va dovedi aceasta.

Demult, o fată venise aci să se spovedească la un călugăr, căci pe țărmii aceștia schivnicii se refugiau departe de lume. Zile de-a rîndul ea și-a mărturisit păcatele, iar sfîntul om se ruga pentru iertarea ei. Dar, cu cît fecioara devenea mai curată, el devenea mai necurat și, cu groază, începu să înțeleagă că sînii fetei și buzele ei rumene și pline îl amețesc mai tare decît postul sau munca istovitoare. Călugărul se hotărî atunci s-o alunge, ca fiindu-i trimisă de diavol; dar cînd n-o vedea, se simțea încă mai rău decît atunci cînd o vedea și îl ardeau ochii s-o mai privească puțin. Zadarnic începu călugărul să se roage pentru mîntuirea lui — fata îi plăcea din ce în ce mai mult și, în loc să se gîndească cu ură la ucigă-l toaca, el începu să blesteme în gînd sfînta sihăstrie. Diavolul, care-și băgase coada într-asta, îl perpelea pe călugăr pe frigarea dorinței, mai rău decît ar fi făcut un bun creștin cu un hartan de porc. Pînă cînd, într-o zi, sihastrul nu mai putut răbda și se repezi cu toată făptura lui, cu gura, cu mîinile, cu obrajii, cu pîntecele să se amestece cu făptura fecioarei. Ea fugi îngrozită către mare, gata să se înece, decît să păcătuiască cu sfîntul om, iar dînsul se luă după ea. Dracul, strecurat în urma lor sub înfățișarea unei pisici uriașe și cafenii, se prăpădea de rîs, zburlindu-și țepii de pe spinare. Dar dumnezeu nu îngădui păcatul. Norii se adunară pe dată și un trăsnet despică văzduhul, cutremurînd străvechiul Simeiz. Fecioara împietri în clipa cînd se pregătea să se arunce în valuri; călugărul, în urma ei, gata s-o prindă, se prefăcu în bolovan, iar dracul încremeni pe mal, sub chipul pisicii.

Fecioara de piatră nu mai seamănă acum cu ce a fost odată — numai felul în care se apleacă spre talaz îți amintește de groaznica ei teamă; monahul a fost înghițit de mare, nu demult, cu ocazia unui cutremur. Păcatul lui nedus pînă la capăt a otrăvit — ca orice dorință neîmplinită — pînă și piatra, care și-a pierdut tăria. Iar dracul — despre care se zice că n-a fost însuși Belzebut sau Lucifer sau Talpa Iadului, în sfîrșit, nici unul din dracii mari — a rămas pitit, cu botul la pămînt, silit să poarte veșnic în spinare stînca Ai-Petri.

Aici copacii sînt tot timpul verzi și frigul se transformă rar în ger. E aproape tot timpul primăvară și multă vreme vară, iar toamnei i se mai spune și „vara de catifea". Dar nu pentru că tufișurile, frunzișurile ar deveni ruginii în lunile acestea, ci pentru că, după strîngerea recoltei, în septembrie — înainte de Revoluție — toți boierii, prinții, conții, boiernașii veneau aici să se desfete; și pentru că era la modă, în capitală, catifeaua, năvala aceasta a protipendadei crease „vara de catifea".

În secolul al XIX-lea — mai ales către sfîrșitul lui — și începutul celui de-al XX-lea, printre catifele începură să „îndrăznească" a se amesteca artiștii și scriitorii.

Înghețat de orașele din nord, înăcrit de viața de provincie, Cehov venea mereu aici și, cu cîțiva ani înainte de a se îmbolnăvi, și-a ridicat o casă la Yalta și și-a săpat grădină. Anton Pavlovici simțea cum munca aceasta îl umple de vlagă, îl curăță de colcăiala absurdă a micilor orășele și, obosit de muncă, se odihnea înconjurat de flori, de multe flori, de ramurile gingaș îmbobocite. Își săpase răsadurile, spunînd că dacă fiecare rus ar face la fel Rusia ar deveni o grădină. Și își îngăduia pe acest țărm însorit să fie liric, să se amuze, să facă planuri.

Era curios să afle totul, acest Anton Pavlovici, de o curiozitate de copil și de savant. Se pregătea îndelung pentru călătorii, emoționat, acceptînd cele mai năstrușnice sfaturi ale prietenilor — cum a fost acela de a pleca înarmat cu pistolul în Sahalin. Îi plăceau femeile frumoase — și dacă nu o spunea prea des, aceasta se datora discreției lui. Și poate că nu s-ar fi păstrat asemenea mărturisire în scris de la dînsul, dacă nu și-ar fi îngăduit-o față de Gorki, care îi istorisea, la rîndul său, într-o epistolă, despre o dentistă pe care o lăsase să-i scoată dinții, numai ca să-i pupe mînușițele...

Portretele aflate în casa lui din Yalta (azi muzeu) ni-l arată pe Anton Pavlovici înconjurat de cei mai cunoscuți scriitori, regizori, actori ai timpului: Tolstoi, Gorki, Bunin, Nemirovici-Dancenko, Kuprin, Mamin Sibiriak, Reynhold. Două figuri îți reține atenția în aceste compoziții fotografice în care mai toți bărbații poartă redingote, veste, pantaloni în dungi și gulere tari. Prima, a lui Gorki îmbrăcat într-o rubașcă neagră, pantaloni bufanți, cizme grele, cu părul lăsat rusește peste frunte și peste tîmple; a doua, a lui Anton Pavlovici, de o mare grație spirituală, chiar cînd își privește cățelul. Privești figura atît de delicată și fin ironică a lui Cehov și îți amintești de hazliul Cehonte, dar deodată deosebești expresia ușor amară a gurii sale și te gîndești la credința dureroasă a Mașei într-o viață mai bună. Ai putea bănui că luciditatea lui arzătoare e inamica duioșiei, dar iată un dulap vechi, în care mama sa ținea dulciuri și căruia el îi spunea, pînă înainte de a muri, „dragă dulapule" și-l alinta. Te gîndești la discreția lui, la oroarea lui de publicitate și socotești că abia urmașii i-au descoperit genialitatea. Iată însă niște pachețele cu mărci, sute de mărci. A fost Cehov filatelist? Nu, sînt timbre dezlipite de pe scrisorile pe care le-a primit la Yalta, de la cititorii săi.

E o casă simplă, casa asta pe care Cehov și-a dorit-o toată viața și pe care a putut-o cumpăra în ultimul an al secolului trecut, locuind în ea numai 5 ani, pentru că a murit înainte de a împătrîni, bolnav de tuberculoză. Aici l-au vizitat personaje din fotografie, toți acei mari artiști și scriitori ruși. Aici trupa MHAT a dat un spectacol cu „Pescărușul" numai pentru Anton Pavlovici, care era bolnav.

Nimic nu s-a clintit în odăi din clipa în care el a plecat la sanatoriu — trusa de voiaj, butonul de cămașă, lavaboul cu lighean, cana, savoniera, „dragul dulap", pistolul, hainele stau așa cum le-a lăsat el. Nimeni n-a mai întors filele calendarului; a rămas deschis la 27 mai 1904, data cînd Cehov a părăsit casa, grădina, biroul la care scrisese „Doamna cu cățelul", „Livada de vișini", „Trei surori", cînd și-a părăsit instrumentele medicale pe care le folosea de cîte ori era chemat de un pacient, accidental.

Palmierul ne apăruse ca altarul panteist al Yaltei, casa lui Cehov, ca monumentul ei spiritual. După ce ne desfătasem cu arome și culori, acum ne reculegeam în locuința modestă a unuia dintre cei mai subtili, integri, delicați oameni — nu numai din Rusia, ci din lume.

Florile de oleandru sînt aici enorme, ca niște lămpioane.

EVADAT DIN BENZĂ (III)

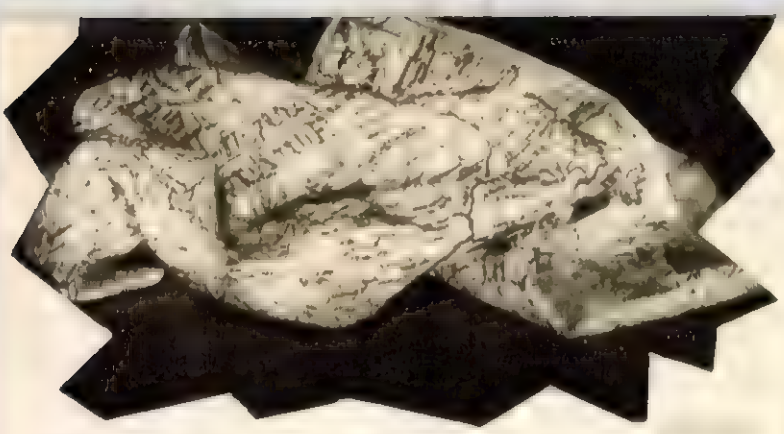

Harta — imprimată pe o mătase foarte subțire, cu o vopsea specială, rezistentă la apă — cuprinzînd regiunea în care urma să acționeze Rem, potrivit indicațiilor spionajului american.

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Rem Petrovici Moroz, cetățean sovietic deportat în Germania de către ocupanții hitleriști, ajunge după război — printr-o serie de împrejurări — în rîndurile hoților din München și apoi agent al C.I.C. (Serviciul American de Informații). În această calitate, i se încredințează diferite misiuni, culminînd cu acea de a pătrunde pe teritoriul Uniunii Sovietice, pentru acțiuni de sabotaj și spionaj. În drum spre Statele Unite, unde trebuia să urmeze o școală de spionaj, Rem e sfîșiat de remușcări și în mintea lui încolțește ideea ca, îndată ce va ajunge în U.R.S.S., să se predea autorităților sovietice.

UN ELEV SÎRGUINCIOS...

Cînd aterizară, Müller îl bătu prietenește pe umăr:

—Welcome—rosti el, zîmbind mulțumit...Bun sosit în Statele Unite!

Apoi se întoarse spre un bărbat înalt, de vreo 45 de ani, care purta un costum maro...

— Hallo, Ralf! — îl salută Müller, fluturîndu-și mîna... Omul îi răspunse la salut, scoțîndu-și pălăria... Rem observă că are părul fîns și puțin încărunțit...

— Noul dumitale șef, Mr. Ralf Petterson — îl prezentă Müller lui Rem, care-și umflă pieptul și bătu călcîiele militărește...

— Să mergem, Mister Vasilii Ciubakov — rosti el în rusește, după ce-l examină pe Rem cu o privire pătrunzătoare...

— Io-te-te—gîndi Rem amuzat... Iar m-au botezat...

Petterson îl duse într-o casă conspirativă din Alexandria, un orășel din apropierea Washingtonului. Fu interogat de Petrov, un emigrat alb; trecu ușor prin încercările de verificare a memoriei, păcăli cu succes „detectorul de minciuni", cu toate că probele la care fusese supus erau istovitoare... Obținu o permisie de două zile, pe care le petrecu la New-York, împreună cu Müller.

La 1 februarie 1956 Rem fu adus la „școală". Școala era situată într-o pădure deasă, din apropierea autostrăzii de la sudul Washingtonului. O fermă mică, un fel de *cottage* de lemn, se pitula în desiș... Doi inși — soț și soție — îngrijeau de fermă... În afară de ei nu mai rămîneau aici decît Rem și instructorul de serviciu... Acesta se numea Arnold, era blond, solid, cu ochi albaștri, și părea de vreo 40 de ani... Se străduí să se împrietenească de la bun început cu Rem:

— Ai a-o duci bine la noi. Sîmbăta poți să mergi la restaurant la Washington, Baltimore sau Fairfax. Sînt pe acolo niște „girls", de-ți lasă gura apă...

Arnold îi preda „Istoria spionajului", îl puse să vizioneze filme de specialitate. „Cursurile" durau aproape toată ziua. Rem studie fotografia, topografia, sistemul de pază al frontierelor U.R.S.S., scrierea cifrată; urmă pînă și un curs de prim-ajutor medical. Un alt instructor, Hull, îi preda tirul:

— Ochește întotdeauna în burtă—îl povățuia el cinic... Chinuri îndelungate, moarte sigură...

Apoi trecu în grija instructorului Dick... Acesta îi predă un „curs practic de observare a obiectivelor militare." În acest scop se construise un poligon special amenajat...

Apoi, cel mai sever dintre instructori, îl inițiă în arta procurării documentelor:

— E sarcina dumitale de bază — îl lămuri el... Avem nevoie de buletine de identitate, de livrete militare, legitimații personale și diverse adeverințe. Acționează prudent, nu te ocupa de furturi mărunte...

În acest domeniu Rem corespunse de asemenea așteptărilor... În calitate de membru al bandei de hoți din München, acumulase o experiență serioasă, care acuma se dovedi de preț...

Sîrguința și mai ales aptitudinile evidente ale elevului îi satisfăcură pe instructori. Ralf Petterson, șeful școlii, îl vizita adesea pe Rem: îl obligă să citească regulat presa sovietică, să se pună la curent cu literatura, cu filmele. Îl îndopa însă, în același timp, cu romane polițiste și filme cu gangsteri. Sîmbăta și duminica era dus în orașele din apropiere, unde era obișnuit cu băutura, cu mîncărurile alese, cu „dancing-girls"-urile din baruri...

Rem se străduia să-și întipărească bine în minte totul...

MISIUNEA LUI PIOTR GRIGORIEVICI MARCENKO

— Ei, Piotr Grigorievici — îi spuse Ralf amical — povestește-mi cîte ceva despre dumneata...

Rem se achită cu ușurință... Tocise și cunoștea pe de rost biografia lui Marcenko...

Instructorii îi prelucrară amănunțit misiunea de spionaj...

I se încredințau spre cercetare raioanele Tbilisi și Baku din R.S.S. Georgiană. Trebuia să țină sub observație cîteva importante obiective de apărare, să găsească un teren prielnic pentru aterizare la 50 km de Tbilisi... Terenul să aibă o suprafață de cel puțin 300 mp. Trebuia să observe în permanență șoselele, căile ferate, eșaloanele militare, să țină minte numerele și indicativele unităților.

Mai trebuia să caute locuințe conspirative, să găsească oameni gata să găzduiască pe oricine fără a anunța autoritățile. Trebuia să asculte și să înregistreze convorbirile, anecdotele, să aprecieze moralul populației. Bineînțeles, sarcina cea mai importantă consta în procurarea diverselor documente...

I se fixă și locul de întîlnire cu un alt agent din Tbilisi. În zilele de 22 și 29 iulie, la orele 16,55, trebuia să se prezinte în fața Institutului de Marxism-Leninism din oraș și să se plimbe timp de un sfert de oră, purtînd sub braț un pachet în hîrtie albă, iar în buzunarul din spate al pantalonilor un număr din „Pravda" cu titlul vizibil. În timpul plimbării, urma să-și scarpine mereu urechea stîngă.

Parola:

— Nu știți unde se află strada Stalin?...

— Nu, eu știu unde se află strada Lenin — urma să răspundă Rem.

Omul îi va înmîna un pachețel pe care trebuia să-l ia cu el la întoarcerea în Statele Unite...

ÎN CAZ DE PRIMEJDIE... FIOLA I

Rem se afla într-o stare de agitație febrilă necurmată. Se temea ca nu cumva șefii lui să-i bănuiască intențiile... Dar nu se întîmplă nimic. Le cîștigase încrederea. Data plecării din S.U.A. îi fu în curînd anunțată: 15 mai.

În dimineața zilei respective, lui Rem i se înmînă harta regiunii în care trebuia să acționeze... Era o hartă amănunțită, imprimată cu vopsea specială pe o pînză de mătase extrem de subțire. Mai primi 20.000 de ruble și un aparat de fotografiat marca F.E.D.

— Vei fotografia portul Baku — îi dete instructorul ultimele indicații...Dar fii prudent... Să curte vreunei fetișcane, care, desigur, va fi bucuroasă să-ți pozeze pe fond marin. Pe urmă, fotografiezi portul. Noi avem nevoie de un fond clar...

Apoi îi împuiară capul cu sfaturi interminabile:

— Evită înregistrările... Înnoptează numai în locuințe particulare... Evită cărțile... Nu intra în conflict cu miliția... Dacă ești reținut, întrebuințează pistolul. În caz de pericol inevitabil...

Rem deveni atent.

—... Fiola—îi lămuri cinic instructorul... Meseria asta comportă riscuri... Ai o fiolă cu acid sinilic ascunsă în colțul gulerului... O mușcătură ușoară și... o moarte fulgerătoare.

...Același cvadrimotor, purtînd nr. 05538, îi duse pe Rem, împreună cu Fred, Mike și un necunoscut, spre Europa. Aterizară pe aerodromul din Wiesbaden. Acolo îi întîmpină Müller, la fel de scump la vorbă ca totdeauna:

— Odihnește-te, prinde puteri...—îi sfătui el sever.

Mecanicul Rem Petrovici Moroz, în atelierul sovhozului unde lucrează astăzi.

Îi era categoric interzisă ieșirea din casă. Putea să dea nas în nas cu vreunul din cunoscuții alături de care lucrase în Belgia...

În ziua de 30 mai, Rem, Müller și Fred (Mike rămăsese la München) luară cvadrimotorul spre U.R.S.S.

Pe Rem începură să-l chinuie întrebările... Apropierea de Patrie îl atrăgea și-l înspăimînta în egală măsură... „Mă vor înțelege, oare?" — se întreba el necontenit... Și iar simți că trăște după el acel ceva greu și murdar, iar văzu nenumăratele degete care-l țintuiau necruțător și privirea cu reflexe de oțel a milioane de ochi. Dar dacă îl vor înhăța și-l vor trimite pur și simplu în fața plutonului de execuție?... În urechi îi și răsuna vocea aspră a procurorului militar, rostind rechizitoriul... Vedea defilînd prin fața lui plutonul de execuție... Auzea ordinul...

Rem se scutură înfiorat și-și frecă ochii, ca după un coșmar...

„Nu, nu se poate... Sînt sigur că mă vor înțelege — își spuse el hotărît... Oți, chiar dacă nu, îmi merit soarta... Așa nu se mai poate trăi."

Müller îi dăduse o valijoară în care se găseau un costum, o pereche de încălțăminte și rufărie, toate de producție sovietică... Rem se simți altul, îndată ce îmbrăcă hainele de lînă aspră, pantalonii atît de cunoscuți și de rusești, cu mînecile largi, și cizmele de pînză. Un impermeabil îi completa îmbrăcămintea... Șapca dintr-un material ieftin îi aminti de una asemănătoare din anii copilăriei.

Ajuns la graniță, Rem dădu cu ochii de Fred și încă un american.

Müller îi dădu ultimele instrucțiuni:

— Ți se va indica precis dispozitivul picheturi... După ce treci fîșia arată, schimbă cizmele cu pantofii... E acolo un mic lac... Aruncă cizmele... Ascunde geamantanul... Memorează totul... Același drum la întoarcere... Good look!

Turismul în care îl urcară pe Rem purta nr. 173...

— Granița este alături — îi șopti Fred... Și-i înmînă un pistol T.T. cu 47 de cartușe.

Se lăsase întunericul... Era frig. Rem își aruncă în spate o învelitoare flanelată din valiza pe care i-o dăduse Müller... Tremura mai mult de emoție, decît de frig...

Rem apăsă butonul lanternei și se uită la ceas. Era ora 21,15... Se ridică și porni cu băgare de seamă înainte...

Își simțea trupul străbătut de fiori, ca niciodată...

Cînd trecu de fîșia brăzdată, îi veni să plîngă...

„Mîine — gîndi el — sau cel mai tîrziu poimîine, lumea întreagă va afla că Rem Moroz a evadat din beznă".

EPILOG

Întîmplările descrise în această povestire sînt reale. La data de 19 decembrie 1956 presa sovietică a informat publicul asupra cazului lui Rem Petrovici Moroz, agent al spionajului american, care s-a predat de bună voie autorităților sovietice...

Ținînd seama de faptul că Rem și-a recunoscut vina, s-a hotărît ca el să nu fie deferit justiției.

Astăzi Rem Petrovici Moroz lucrează ca mecanic-auto într-un sovhoz cerealier...

Aurel COVACI

(După „OGONIOK")

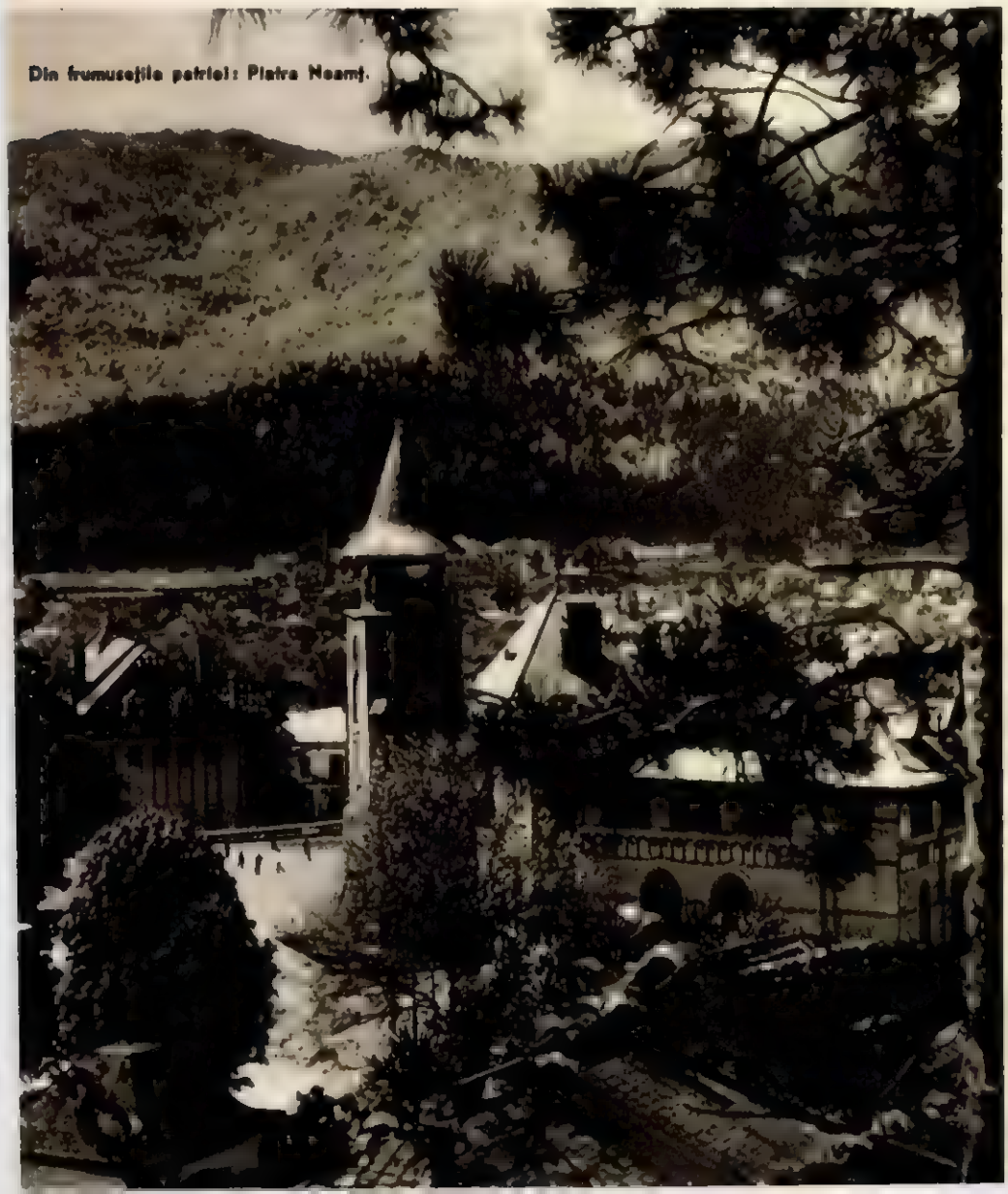

Din frumusețile patriei: Piatra Neamț.

TE VĂD!... TE VĂD!...

BUNĂ RECOMPENSĂ

... oferim oricărei persoane care ne aduce vești asupra locului unde se află sabia de la statuia Ecaterinei Teodoroiu din Brăila. (Poți participa la acest concurs chiar și „unii" tovarăși de la Sfatul popular orășenesc).

„NU VĂ REZEMAȚI DE GARD"...

...avizează o tăbliță în parcul din Brăila. Și oamenii s-au conformat: nu se mai rezimă...

Fotografii de B. PETROVICI

MOARA... FĂRĂ MOROC...

Peisaj rustic din regiunea Craiova, reprezentînd ruinele fostei mori din comuna Dejoi, intrate în reparație acum un an și mai bine. Pe chipurile locuitorilor se poate citi adînca satisfacție de a parcurge drumul pînă la Lădești (40 km), unde se află cea mai apropiată moară.

Fotografie de M. IVANCIU

Vă doriți o casă?

Depuneți treptat economiile la

CEC

și o veți putea construi mai ușor.

ISTORICUL Clujului

Vedere din Cluj.

Prin materialul de față răspundem lou. Gheorghe Lazăr, tehnician — Baia Mare — care ne-a rugat să-i dăm cîteva date cu privire la trecutul orașului Cluj.

Clujul este o veche așezare, situată în zona de contact a Carpaților Apuseni cu podișul Cîmpiei ardelene, la o încrucișare de ținuturi cu caractere economice diferite. Aci se găsesc urme ale vieții omenești încă din neolitic. Vechea Napoca — numele din antichitate al orașului — a fost un însemnat centru al Daciei libere și apoi al Daciei romane.

Retragerea romană a dus la o decădere a vieții urbane din spațiul dacic; Napoca dispare. De-abia la începutul celui de-al doilea mileniu al erei noastre, vechea așezare începe să renască. Astfel, în veacul al XI-lea se stabilește în preajmă-i o veche mănăstire benedictină (cea din Mănăștur), apoi, în secolul următor, apare comitatul de Cluj și castrul de la Cluj, în apropierea cărula — probabil — se așează „oaspeții" regelui ungur — sașii. Năvala tătară din 1241 a adus distrugerea acestei așezări primitive medievale; ea renaște însă sub regele Ștefan al V-lea, în deceniile următoare. Totuși, pînă în primii ani ai veacului al XIV-lea, Clujul nu este decît un sat. Secolul al XIV-lea aduce adevărata dezvoltare a orașului medieval. Meșteșugurile iau avînt, apar breslele; în acest veac se înregistrează prima revoltă a maselor, meșteșugarii clujeni luptînd alături de țărani împotriva abatelui de la Mănăștur.

Noile caracteristici ale orașului se accentuează în secolul al XV-lea. Se remarcă o creștere a populației — care ajunge la vreo 4500 de oameni — o creștere a numărului meșteșugarilor — cel puțin 400. Se ridică în jurul orașului fortificații mai largi și mai puternice. Și în acest veac populația de jos a orașului dezvăluie elocventoarea viață socială a Clujului, prin participarea sa la mișcările țărănimii din 1437.

Veacul al XVI-lea reprezintă apogeul dezvoltării meșteșugurilor clujene în cadrul modului de producție feudal; pe plan religios, el este veacul trecerii clujenilor prin frămîntările Reformei. Istoria acestui veac se deschide prin participarea orășenilor la răscoala din 1514. Spre sfîrșitul secolului se înregistrează circa 1000 meșteri, la o populație de 7500 locuitori.

Veacurile ce urmează sînt veacuri de decădere. Conflictul din ce în ce mai strîns dintre turci și austriaci lovește deseori teritoriul ardelean, orașele decad și-și pierd libertățile. Nobilii pătrund în Cluj, meșteșugurile — lipsite de materii prime, de debușeuri și de siguranța circulației — decad. În ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea, apar semnele timpurilor noi, capitaliste. Zidurile se dărîmă, viața nouă pătrunde în orașul anchilozat. Acesta se modernizează în cursul veacului al XIX-lea și-și dezvoltă industria. De la 10.600 locuitori, în secolul al XVIII-lea, orașul ajunge să numere, în 1910, 60.808 locuitori, cifră care a crescut pînă la 154.752 locuitori în ziua noastre (ultimul recensămînt).

În anii puterii populare Clujul a devenit un oraș modern, un puternic centru industrial, cultural și științific, a cărui populație își dă din plin aportul la lupta poporului nostru pentru construirea socialismului.

PROBLEMĂ

G. LATZEL

Premiul I la concursul revistei „Deutsche Schachzeitung" pe 1956.

MAT ÎN TREI MUTĂRI

(Alb: Rd1, Tf2, Tf6, Na7, Cd8, Ph2. Negru: Rg1, Df7, Th1, Ph7).

Deschideri de linii. Următoarea partidă s-a jucat într-un mic turneu disputat de curînd la Odense (Danemarca). Împotriva regelui negru înțirzîat în centru, albul a dat un atac clasic bazat pe tema deschiderii liniilor.

PARTIDA SPANIOLĂ. Alb: E. Pedersen Negru: Norman-Hansen 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5.0-0 C: e4 6. d4 b5 7. Nb3. d6 8. d : e5 Ne6 9. De2! (Mutarea marelui maestru sovietic Keres) 9... Ca5 10. Cd4 Dh4!? (O idee originală, dar legată de riscuri) 11. c3! C : b3 12. a : b3 Nd7 13. f3 Cc5 (13... Cc6 14. b4 Ce6 15. Cf5) 14. N:g5 D : g5 15. e6! (Deschide liniile în centru. Acum la 15... f ; e6 ar fi urmat 16. C : e6 N : e6 17. D : e6 + Ne7 18. T : a6 T : a6 19. D : a6 De3 + 20. Rh1 De2 21. Dc6 + și alb cîștigă) 15... Nc8! 16. f4! Df6? (Trebuia jucat 16... Dh6 deși și atunci albiștii mai bine după 17. De5!) 17. e : f7 + + R: f7 18. Dh5 + g6 19. D : c5 + și albul a cîștigat după cîteva mutări.

Soluția problemei din cronica precedentă. O problemă foarte interesantă pe tema maturilor prin descoperire. Cheia este 1. Nc3 cu amenințarea 2. Ce5 și 3. Ce4 mat. Acum la 1... T:c3 urmează 2. Cd2 și 3. Ce4 mat, iar la 1...C : c3 2. Cd4 și 3.Cb7 sau 3. Cf7 mat. La 1... Cb6 2.Cg5 Rc5 3. Ce4 mat; 1... Nb4 2. Ne5 + Rc5 3. Nd4 mat.

Din cauza climei sau a configurației teritoriului, în multe țări serviciul poștal este asigurat cu ajutorul diferitelor animale. Climele, acești prieteni credincioși ai oamenilor, este întrebuințat în Iunile de iarnă în nordul Uniunii Sovietice, în Alaska, în Canada, în Groenlanda etc.

În nordul Europei, întîlnim și renul. În țările muntoase ale Americii de Sud, pentru transportul poștei sînt utilizați măgarul, catîrul și lama. În țările asiatice găsim, în locul calului, cămila cu una sau două cocoașe, cea din urmă fiind mai rapidă. Prin regiunile Kalahari, lipsite de apă, și părțile învecinate ale Kapitonului își face apariția bivolul.

Vechii egipteni au întrebuințat pentru transportul știrilor de la vasele plecate în larg, porumbelul. Mai tîrziu poșta cu porumbei la o deosebită dezvoltare, începe chiar creșterea unor specii speciale.

S-a mai încercat în Belgia întrebuințarea piticilor pentru transportul corespondenței, dar nici aceasta și nici încercarea unui apicultor francez, care în acest scop a întrebuințat o albină, n-au dat rezultate.

Cu toată dezvoltarea mijloacelor mecanizate pentru transportul corespondențelor, calul, catîrul, cîinele, renul, cămila sau porumbelul călător rămîn un prețios ajutor al omului în executarea serviciului poștal

REZULTATELE CONCURSULUI NOSTRU DE PROBLEME DISTRACTIVE

Juriul concursului de probleme distractive organizat de revista „Flacăra" și Muzeul de Artă Populară al R.P.R. a acordat — prin tragere la sorți — următoarele premii și mențiuni:

Premiul I: MARIA ANDREI (195 puncte), București, str. Avrig 65.

Premiul II: ARH. GHEORGHE ANDREI (195 puncte), București, calea Călărași 166.

— **ELENA BOTEZ** (127 puncte), București, str. Dionisie Lupu 51.

Premiul III: ANA HALMAGHI (125 puncte), Sibiu, str. Stalingrad 41;

— **MARIANA BĂDILĂ** (125 puncte), Sibiu, str. Stalingrad 41;

— **CONSTANȚA STANCIU** (124 puncte), București, str. Dr. Iatropol 37.

Mențiunea I: Prof. Constantin V. Mahu (122 puncte), Cîmpulung, raionul Muscel, str. Ilie Pintilie 12;

— **Dan Culiciu** (121 puncte), București, bd. Nicolae Bălcescu 32;

— **Ana Bruțiu** (120 puncte), Timișoara, str. Horia 9;

— **Dr. Silviu Băitan** (117 puncte), Cluj, str. Szecsenyi 167;

— **Mihai Cataraliș** (115 puncte) Brăila, str. Rahovei 4;

— **M. Aragon și O. Bedighian,** (112 puncte), Tekirghiol, str. Babadag 2;

— **Cezar Rădulescu** (95 puncte), București, calea Dudești 18;

— **Rodica Pintilie** (90 puncte), București, str. Teodor Dragu 12;

— **Paul Neicu** (85 puncte), Cîmpulung, raionul Muscel, str. L. Catargi 16;

— **Ana Petrov** (85 puncte), Cîmpulung, raionul Muscel, str. 30 Decembrie 12.

Mențiunea a II-a: Aurel Ioanoviciu (85 puncte), Timișoara, str. Gh. Doja 26;

— **Dr. Lionin Astra** (82 puncte), București, str. Izvor 2;

— **Lucrețiu Lazăr** (81 puncte), Sibiu, Piața Unirii 10;

— **Av. St. Gh. Ștefănescu** (81 puncte), Pitești, str. Cuza Vodă 5;

— **Stînghe Vasile** (80 puncte), București, str. Matei Constantin 52;

— **Margareta Stoicescu** (80 puncte), Brăila, str. Generalissimul Stalin 194;

— **Farm. Francisc Graffius** (79 puncte), Cluj, str. Molotov 36;

— **Ing. Felicia Popescu** (78 puncte), Cîmpulung Moldovenesc, str. V. Alecsandri 1;

— **Marcel Malea** (76 puncte), București, str. Arcului 26;

— **Ștefan Ionescu** (76 puncte), Ploești, str. 23 August 184;

— **Dan Hîrsu** (75 puncte), București, str. Progresului 91;

— **Elena F. Gheorghe** (54 puncte), Craiova, str. Al. I. Cuza 107;

— **Marin Marinescu** (54 puncte), București, str. B.P. Hașdeu 25;

— **Ofelia Toma** (52 puncte), Lugoj, str. Sirul Artileriei 8;

— **Nicolae Stanciu** (52 puncte), Lugoj, str. I. Ehrenburg 1;

— **Gheorghe Gilea** (51 puncte), Galați, str. M. Kogălniceanu 17 A;

— **C. Dîschi** (51 puncte), București, str. Drumul Serii 11;

— **Gh. Zănescu** (51 puncte), București, str. Drumul Taberei 2;

— **Florina Popescu** (51 puncte), București, str. Ecoului 4;

— **Emil Vîlțilan** (51 puncte), București, str. Mihail Cornea 25;

Premiile și mențiunile se pot ridica de la Muzeul de Artă Populară al R.P.R., Calea Victoriei nr. 107, în ziua de 29 septembrie 1957, ora 12 a.m., iar abonamentele la revista „Flacăra" se vor trimite cîștigătorilor la domiciliu.

Juriul a evidențiat pentru unele dezlegări corecte pe următorii participanți la concurs:

Eugen Zare — P. Neamț; Dan Bițică — Pitești; Peter Carol — Craiova; El. Popescu — București; Ilie Matei — Pitești; Victor Zbarcea — Bușteni; Bică Pisoschi — Craiova; Iorgu Savu — Galați; Teodor Graur — București; ing. Andrei Cireș — P. Neamț; Stelian Pisoschi — Craiova; Pandele Dianu — Tr. Măgurele; Galina Pop — Pitești; Ene Alexandru — Or. Stalin; Ion Mantie — Filiași; M. Stancu — Segarcea; Iolanda Popescu — Petroșani; Constanța Dianu — Tr. Măgurele; C. Horjea — București; Elena Crișan — Cluj; Em. Todea — Cluj; L. Persolu — Călărași; C. Lupea — Hidrocentrala Sadu V; Otilia Ionescu — Craiova; Traian Ciocîltea — Craiova; Mihai Predescu — com. Lalos, reg. Craiova; Victoria Lupea — Sadu; Gh. Fometescu — Tg. Jiu; Marin Iliescu — București; Romeo Matei — Brăila; Venera Popoviciu — București; C. Vlad — Buzău; C. Burulană — București; I. Borangu — Caracal și C. Creteanu — Galați.

Celorlalți participanți le urăm succes la viitoarele concursuri.

Nu au fost luate în considerație plicurile unor participanți la concurs, întrucît data poștei era depășită de cea fixată în condițiile de participare:

1) Dr. Nicolae Andrei — București. 2) Grosu Nineta — Roșiorii de Vede. 3) Costin Istrătescu — Or. Stalin. 4) Dutu Damian — Pitești. 5) Mariana Zăruiescu — Iași. 6) Maria Ciurea — Iași. 7) Gică Mădărășan — Vama Curtici. 8) Merșa Sinziana — com. Satchinez, reg. Timișoara. 9) Pigii Traian — Timișoara. 10) Ing. N. Popescu — București. 11) Șerbu Alina — București. 12) Ciocîltea Elena — Craiova. 13) Dr. St. Dumitrescu — Curtea de Argeș. 14) El. Georgescu — București. 15) Romeo Traian — București.

Nu au fost luate în considerație plicurile următorilor participanți la concurs, întrucît nu au trimis „cuponul de dezlegări":

1) N. Pipera — Predeal. 2) Gluroescu Constantin — com. Tomnatic, reg. Timișoara. 3) Gh. Constantinescu — com. Piatra, raionul Zimnicea. 4) Păuți Aurel — Timișoara. 5) Corcodel Cristea — București: 6) Ana Cireș — Piatra Neamț. 7) Lt. Marinescu Ion. 8) Zoe Petrov — București. 9) Nițescu I. — București. 10) Grigoriu Mircea — București. 11) P. Popovici — București. 12) Vodă Adela — Toplița. 13) Varga Elena — Oțelul Roșu. 14) Zoe Georgescu — Lugoj. 15) Horea Delabrad — com. Ticu, reg. Cluj. 16) Mihăilescu Dumitru — Timișoara. 17) Ofelia Cărpinișan — Timișoara. 18) Lidia Sabău — Toplița. 19) Cotrău Felicia — Arad. 20) Nica Nicolae — Sibiu. 21) Constantinescu Vasile — Pitești. 22) Lupu Sofia — Mediaș. 23) Lucia Jucu — Timișoara. 24) Stoenescu Costică — Tg. Mureș. 25) Tocan Ion — București. 26) Nițu Vasile — Tulcea. 27) Buciuc Ștefan — Tulcea. 28) Nicolau Virgiliu — Cîmpulung, reg. Pitești. 29) Trofin Eugenia — București. 30) Irimia Petre — com. Bîrca, reg. Craiova. 31) Silvestrovici Eliza — Timișoara. 32) Hojda Elisabeta — Timișoara. 33) Roventa Vasile — Pitești. 34) Ana Voiculescu — Caracal. 35) Marinescu Paula — Pitești. 36) Elena Custici — Caracal. 37) Chiru Vasile — Constanța. 38) Ing. Cibian Florin — Arad. 39) Maria Nicolau — București. 40) Popa Matei — Galați.

Nu au fost luate în considerație plicurile următorilor participanți, întrucît au trimis „cuponul de dezlegări", dar nu și... dezlegările:

1) Piut. Popa Vasile — Breaza. 2) Merșa Pavel — Timișoara. 3) Marinescu Nicolae — Or. Stalin. 4) Magdalena Șerbu — București. 5) Cantuniari Alexandru — Breaza.

Literară

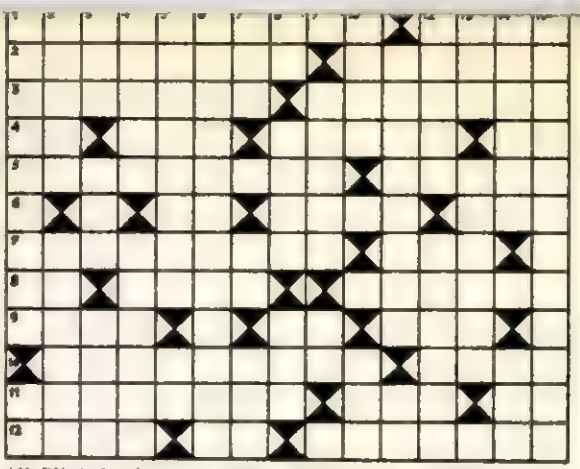

ORIZONTAL: 1) Cea din R.P.R., închinată celor mai înalte năzuințe ale poporului, merge pe calea realismului socialist — „Mai fericit ca legendarul Noe/ Din toată omenirea înnecată/ În... mea nu am decît o fată". (Topîrceanu, volumul „Migdale amare"). 2) „Omul" din „povestea" lui Boris Polevoi — Poet romîn contemporan, membru al Academiei R.P.R. 3) Melodios, armonios, așa cum e versul marilor poeți — Cea a literaturii noastre o găsim în scrierile cronicarilor. 4) „Tăvălită prin seu și printr-oleacă de alifie de..., căruța i se mai zice și usturoi" (Sadoveanu, „Frații Jderi") — Ciung (mold.) — Ne delectăm cu o operă literară — Ion Dumitrescu. 5) Mișcare social-politică și culturală ce s-a produs în Europa occidentală în ultima perioadă a Evului Mediu, căreia i-au aparținut Rabelais, Shakespeare, Lope de Vega și alți titani ai literaturii și artei — A crea (fig.). 6) Cobalt — Aceste (pop.) — O temă netratată pînă la sfîrșit... 7) Scopul pentru care toți notabilii orășelului în care se petrece acțiunea comediei „Revizorul" de Gogol cred că a venit Hlestakov în localitatea lor (pl.) — Localitate în Belgia. 8) Pronume personal — Localitate în Franța, unde a fost ucis de hitleriști și înmormîntat Gabriel Péri, eminent conducător al clasei muncitoare franceze; uciderea sa a constituit subiectul unei cunoscute poezii a lui Louis Aragon — Cel întîi ale literaturii au și ei revista lor: „Tînărul scriitor" (sing.). 9) Lac și oraș în S.U.A. — Carte — Organizație revoluționară a tineretului din țara noastră, a cărei eroică activitate a inspirat pe mai mulți dintre scriitorii noștri. 10) Titlul unui roman al scriitorului german Stefan Heym — Căi. 11) Plină de vigoare — Pronumele unui compozitor francez din veacul trecut, autor al operei comice „Lakmé" și al baletului „Coppelia" — Octavian Nicolescu. 12) Nu le face nici ploul, atunci cînd răchita se încăpățînează să nu facă micșunele... — Dinsa — Clasic al literaturii romîne, maestru al descrierii vieții satului ardelean de la sfîrșitul veacului trecut.

VERTICAL: 1) Poet romantic francez din secolul trecut, care în activitatea politică, intensificată mai ales în a doua jumătate a vieții sale, a avut o atitudine reacționară, antirepubicană și antirevoluționară — Eugen Petrescu. 2) Concepția de bază care determină conținutul unei lucrări literare — Împărat roman care, închipuindu-se scriitor, a dat foc Romei pentru ca incendierea cetății să-i inspire în scrierea unui mare poem. 3) Ideal — Cel mai celebru din literatură l-a purtat eroul lui Rostand — Pictor romîn contemporan, artist al poporului din R.P.R. 4) A aminti — Rămîn după trecerea apei... 5) Mare scriitor, revoluționar și filozof materialist rus, din secolul al XVIII-lea — Artur Gorovei. 6) Au demascat-o în operele lor scriitorii realismului critic rus. 7) Nu spun nimic — Teodor Ypsilanti — Romancier portughez. 8) Veche notă muzicală — Despre cel de la Curtea Veche a scris Matei Caragiale — Măsură cunoscută de pe timpul lui Cuza. 9) Pronume — Literă grecească. 10) Fac să devieze — Întreprindere aparținînd sfaturilor populare, a cărei activitate constituie adesea tema unor lucrări satirice. 11) Cel mai strălucitor luceafăr de pe firmamentul poeziei romînești — Pronume. 12) Însuflețește — Scriitor satiric sovietic; printre altele a scris împreună cu E. Ilf romanul satiric „12 scaune". 13) Fluviul poeziilor lui Heine — Romancier romîn contemporan. 14) La strunguri, la cîntare, la rotative, în mîinile chiriurgilor și în ale bucătarilor (pl.) — Unealtă a scriitorului. 15) Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Geo Bogza, Mihai Beniuc, Zaharia Stancu ș.a.

Cuvinte rare: SPA, IVRY ERIE, ECA.

DEZLEGAREA JOCULUI „TEATRU".

ORIZONTAL: 1) Actori—Uranus.2) Cer — Andromaca. 3)Trio — Tragedii.4) Teatral — Rusă. 5) Mim — Ram — Bisa. 6) În — Turanici — R. 7) Zaț — Petală — Ve. 8) A — Uia — Ise — Nor. 9) Nera — Gc — Tredi. 10) Tr — Balet — I.S.E.P. 11) Roiuri — Pasivi. 12) Oaă — Tea — T — Cid. 13) P — Sparsefuelle.

SFATURI PRACTICE

Cîteva sfaturi pentru reușita conservelor. Toate gospodinele, exceptînd debutantele, pretind că știu să prepare conserve. Nu însă toate le reușesc. Și aceasta, din cauza unor amănunte — neînsemnate în aparență — dar care, pînă la urmă, se dovedesc importante.

De aceste cîteva amănunte, care condiționează reușita conservelor preparate în casă, ne vom ocupa acum.

● Mai întîi, o gospodină trebuie să știe că legumele sau fructele pot fi conservate bine numai dacă sînt absolut proaspete și sănătoase. Pentru fructe am mai adăuga că nu trebuie să fie prea coapte.

● În al doilea rînd intervine ca o condiție de bază pentru reușită, curățenia. Atît fructele, cît și legumele alese, cît și vasele în care se prepară și se păstrează trebuie spălate cu multă atenție. Borcanele în care se păstrează conservele se opăresc cu apă clocotită și apoi se usucă bine.

● Nu e prea indicat să folosim, la închiderea borcanelor, cauciucuri vechi pe care le-am utilizat cu un an în urmă. În orice caz, înainte de a le așeza pe gura borcanelor, aceste cauciucuri trebuie să fie unse puțin cu o grăsime vegetală.

● Să nu se umple niciodată borcanele pînă sus. Să se lase cel puțin 2 cm între conținut și capacul borcanului.

● În cazanul de sterilizare borcanele să se introducă în apă clocotită, iar timpul de fierbere să se calculeze din momentul cînd apa a dat în clocot — nu din clipa introducerii borcanelor.

● Cînd scoatem borcanele din baia de sterilizare, să le așezăm pe o masă de lemn, sau pe suporturi de hîrtie — nu pe plita mașinii de gătit sau pe ceva de metal — și să le înfășurăm în cîrpe pînă se răcesc.

● Păstrarea borcanelor cu conserve se face în locuri potrivite, ferite de lumină, de căldură și de umezeală.

● În sfîrșit, cînd deschidem un borcan, să-i consumăm repede. Un borcan deschis nu rezistă mai mult de 48 de ore iarna și 24 ore vara.

★

Respectați cu strictețe aceste reguli de amănunt, precum și indicațiile exacte ale rețetelor și veți vedea că toate conservele reușesc.

Corespondență

VICTOR SALEMAN—TURDA. Vom satisface dorința dv., publicînd în unul din viitoarele noastre numere un material despre celebrul cîntăreț Șaliapin.

SANDA LINIȚCHI — TURDA. Actrița care vă interesează se numește Alla Larionova. Regretăm, dar nu putem verifica dacă este aceeași persoană cu prezentatoarea modelelor de care ne întrebați.

MOLDOVAN VIORICA —CLUJ. Vom continua să publicăm portrete ale actorilor străini, de celebritate mondială.

MEDY MEDELEANU — CONSTANȚA. În unul din numerele viitoare ale „Flăcării", veți putea citi și o scurtă prezentare a compozitorului de care vă interesați.

VREMEȘ VIORICA — VASLUI. Revista noastră a publicat cu cîteva numere în urmă un material despre Gérard Philippe, însoțit de mai multe fotografii.

GRIG. ZINCOVSKI — ORAȘUL STALIN. Vă mulțumim pentru invitație, căreia, pe măsura posibilităților, îi vom răspunde.

ȘTEFAN ANDRONACHE — TECUCI. „Flacăra" va publica în continuare reproduceri după piciuri de valoare, precum și portrete ale actorilor de film cunoscuți pe plan mondial.

ȘTEFAN M. TARA — LOCO; CTIN BABEAN — LUGOJ; I. PORUMB — ORADEA. Am luat notă de propunerile dv.

PAUL REZEANU — TURNU MĂGURELE. Regretăm că deocamdată nu avem posibilitatea de a vă trimite exemplarele ce vă lipsesc. Vom include în planul nostru propunerile trimise.

VICTOR JIMBORI — TR. MĂGURELE. Careul trimis are greșeli care îl fac nepublicabil. Mai încercați.

T. ZERLESCU — LOCO. „Săritura" e foarte ușoară din cauza cifrei 23. Asociația de litere din careu dă loc la confuzii. (Vezi cuvîntul din ultimul rînd al careului).

MODA

Manșetele trei sferturi se mai poartă. Remarcați materialul, în dungi pe lat.

Complet de toamnă format din fustă și mantou confecționate din același material sumu, de culoare deschisă. Observați talia înaltă a fustei, precum și linia simplă a bluzei, asortate la culoare cu pălăria.

(Din *Femeia Modei* — 1957)

ÎN JURUL GLOBULUI

TELEVIZORUL CU ECRAN MARE. Televizoarele „Moskva", create pentru cluburi și palate de cultură, oferă un ecran mărit de 90 × 120 cm.

TELEVIZIUNE ÎN TEMNIȚĂ... Nu ca să alunge plictiseala deținuților, ci pentru întărirea pazei. Închisoarea centrală din Huston (S.U.A.) a fost înzestrată cu un sistem special de televizoare, pentru supravegherea principalelor puncte prin care s-ar putea produce evadări. →

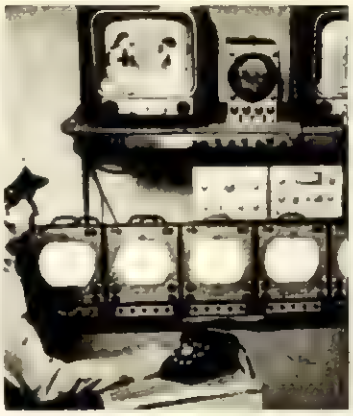

O NOUĂ LINIE ELECTRIFICATĂ. Recent a fost inaugurată în R.P. Polonă o nouă linie ferată electrificată, lungă de 344 km. Construcția și electrificarea ei s-au realizat într-un timp record. ↓

CARAMBOL! Ciocnirea dintre un autocamion de 15 tone și un hipopotam — în Camerun — s-a soldat cu răsturnarea autocamionului — din fericire, fără a face victime în rîndul pasagerilor.

CU ADEVĂRAT ÎNTRAT ÎN PĂMÎNT. Acest accident, puțin obișnuit, s-a produs nu demult pe străzile orașului Bruxelles. Cauza pare a fi o prăbușire de teren, survenită în urma ploilor torențiale ce au căzut aci. →

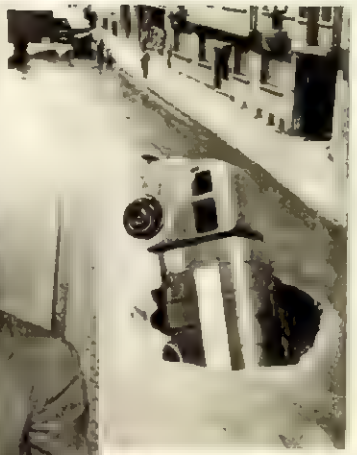

SALTUL MORȚII? O mulțime de trecători s-au adunat deunăzi în fața unei clădiri înalte din Viena, urmărind cu groază saltul în gol al unui sinucigaș. Prezența salvatoare a pompierilor n-a scutit de emoție pe cei de jos. Pînă la urmă, însă, ei au aflat că totul nu era în fapt decît repetiția unei scene dintr-un nou film.

BUCURIA CASIERIȚELOR! — A fost prilejuită de un avocat danez, care a inventat o interesantă casetă de sortat monede. Nici că se poate un mijloc mai practic pentru reducerea timpului pe care casieriței de prețutindeni sînt silite să-l irosească zilnic, la închiderea magazinelor sau instituțiilor, pentru sortarea puzderiei de monede de diferite valori. Caseta cu șapte rafturi înlocuiește această muncă, clasînd banii cu iuțeală uimitoare. Casieriței nu le rămîne decît să clatine caseta, asemenea unei site prin care se cernu mălaiul... În fotografie, inventatorul agitîndu-și caseta.

O „CAPODOPERĂ" CARE NU GĂSEȘTE CLIENȚI... Arhitectul australian Peter McIntyre este autorul acestei „case", pe care a botezat-o Steaua. Din lipsă de clienți, a trebuit să se mulțumească să locuiască el singur în ea. Evident, în așteptarea consacrării... →

Eroina vestitului roman al lui Flaubert „Doamna Bovary", scris acum un veac, a inspirat de curînd pe scenariștii francezi Jean Aurenche și Pierre Bost. Filmul va fi regizat de Henri Verneuil, care se pare că o vizează pentru rolul principal pe Michèle Morgan.

Copiii pierduți se intitulează un nou film al studiourilor cinematografice cehe, pe care-l realizează doi tineri regizori — Brdecka și Makov. Inspirîndu-se dintr-o întîmplare adevărată, petrecută în timpul veacului al XVIII-lea, filmul denunță războiul și ororile lui.

Renumitul ghitarist argentinian Atahualpa Yupanquy, care a vizitat acum cîțiva ani țara noastră, a compus muzica noului film argentinian „O inimă caută dragoste", realizat de Roman Viney Barrete după romanul „Corro bavo" al aceluiași Yupanquy.

Aventurile captivante ale romanului lui Jules Verne „În fața steagului" sînt transpuse pe ecran de regizorul ceh Karel Zeeman, în studiourile de la Gottwaldow. Filmul va fi unic în genul lui, deoarece Zeeman și-a propus utilizarea colectivă a marionetelor, desenelor animate și actorilor, îmbinînd posibilitățile variate ale acestor diferite procedee cinematografice.

Noul film al regizorului german Arthur Maria Rabesam, care a realizat „Căsnicia drului Danwitz", se numește „Călărețul norocos" și este o mușcătoare satiră la adresa marii burghezii din Germania occidentală. Echipa de actori cuprinde din nou pe colaboratorii din filmul precedent: Heidemarie Hatheyer, Eva Kotthaus și Paul Hubschmidt.

Una din cele mai populare opere clasice coreene, „Legenda fortăreței Sa-Do", a fost transpusă pe ecran de producătorii din R.P.D. Coreeană, care au păstrat cu fidelitate atît desfășurarea muzicală, cît și admirabilele dansuri tradiționale ale locurării.

La filmele biografice vine să se adauge încă unul, pe care îl va turna în Franța regizorul Jacques Becker și care va repovesti viața pictorului Amedeo Modigliani, italian de origine, dar a cărui creație e legată strîns de cartierul Montmartre din Paris. Filmul va fi intitulat „Cei din Montmartre" și în rolul lui Modigliani va putea fi văzut Gérard Philippe.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1284. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

E un lucru știut: dintotdeauna spectatorul a încercat o atracție puternică spre lumea așa-zisă magică a filmului, dintotdeauna a încercat să afle și să-și explice tainele acestei miraculoase arte care prinde viață pe îngusta fîșie de celuloid ce se proiectează pe pătratul de pînză albă. O curiozitate nevinovată și legitimă. Dar cred că mulți ar suferi o amară dezamăgire aflînd că „misterele" acestei cinematografice ascund, de multe ori, o foarte prozaică și migăloasă — dar ingenioasă — muncă tehnică; că figura chipeșului june-prim e mult corijată de machior și că, după cîteva scene, ea

INDI

trebuie refăcută, întrucît căldura reflectoarelor a topit pur și simplu grima. Chiar cu riscul de a spulbera iluziile liceenilor naivi, ne-am hotărît să vă dezvăluim cîteva din acele „taine" de loc taine, ale studiourilor cinematografice, și am ales pentru aceasta una din cele mai celebre case de filme din lume: „Mosfilmul".

În anii trecuți exterioarele studioului îți puteau

cinematografice

SCRETII

Fotoreportaj de A. GUBANOV (Moscova)

sugera orice, numai lumea creatoare de ficțiuni artistice a cinematografiei, nu: o febrilă acțiune de ridicare a unor noi clădiri — lîngă masiva clădire a „Mosfilmului" construită la începutul anului 1930 — utilarea celor eliberate din schele cu utilaj ultra-modern (ziduri impermeabile la sunet, săli de proiecție, plafoane mobile, platouri uriașe) dau „Mosfilmului" aparența unei gigantice întreprinderi industriale. Din această complexă și uriașă „fabrică" modernă vor ieși, într-adevăr, produse din cele mai prețioase ale muncii omenești: cele cîteva zeci de filme anuale, care vor fi apoi proiectate pe ecranele cine știe cărei metropole sau cătun din cine știe care continent.

Fotografiile corespondentului nostru moscovit A. Gubanov sînt — dacă vreți — atotputernicul „Sesam, deschide-te", cu ajutorul căruia vom putea pătrunde în spatele ușilor pe care scrie categoricul „Intrarea strict oprită". Să le privim deci, fără a fi nevoiți să pășim încetișor și să vorbim în șoapte.

1) Cît de ciudată e apariția beretului și a vestei de lucru, în mijlocul acestor rochii de epocă, coafuri cu pene, barbișoane și fracuri! În film, însă, nu-l veți putea vedea niciodată pe regizorul G. Roșal, pe care fotoreporterul l-a surprins într-una din intervențiile sale făcute pe parcursul filmării „Calvarului"; cel mult, îi veți citi numele pe generic.

2) Uluitoarea capacitate de sugestionare pe care o deține Kio pare a nu fi cu exclusivitate apanajul său. Aceste două femei cu atît de modestă înfățișare vă vor convinge că micile case de hîrtie și scîndurele, că aceste cupole din carton aurit pe care le vedeți în fotografie sînt niște impresionante clădiri autentice din beton, cărămidă și fier. Firește, nu acum, cînd priviți indiscreta fotografie de față, luată în atelierul de machete și butaforie al „Mosfilmului", ci cînd veți vedea pe ecran filmele „Calvarul" și „Afanasi Nikitin". Filmate la distanța cuvenită, ele vă vor da iluzia cuvenită.

3) „... Iar valurile mării se sparg liniștite de mal, în timp ce briza adie răcoritor din larg". Și în timp ce crainicul va rosti cuvintele de mai sus (sau, mă rog, altele, dacă acestea nu vi se par suficient de poetice), iar urechea dv. va prinde, într-adevăr, tălăzuirea mării, numai un spirit cu totul și cu totul prozaic își va putea imagina că, în realitate, zgomotul a fost produs în mai sus arătata... cadă de baie.

4) „Băiatul de gutapercă" — un titlu atrăgător de film, cu o muncă pregătitoare la fel de interesantă: pentru acest film, sculptorița R. Guseinova lucrează statuia pe care o vedeți în fotografie.

5) Acest costum aparținînd unei epoci de mult trecute are o vechime de... o jumătate de oră. Proaspăt adus din atelierele de croitorie ale studioului, el trece sub exigentul control al pictorului K. Efimov, cunoscut creator de costume.

Trebuie să încetăm a rosti al nostru „Sesam, deschide-te", pentru că nu ne-ar ajunge paginile unei reviste întregi, dacă am oferi imagini din toate încăperile „Mosfilmului" și despre munca uriașei sale armate de lucrători, deținînd peste 100 de profesiuni. Cîteva informații despre peliculele aflate în prezent pe platourile sale de filmare ar fi poate mai interesante.

Precum ați putut afla din fotografii, Grigori Roșal, cel mai în vîrstă regizor sovietic (creator al remarcabilelor filme „Nopți la Petersburg", „Mussorgski", „Volnița"), lucrează în prezent la transpunerea cinematografică a trilogiei lui Alexei Tolstoi, „Calvarul", un film amplu, în două serii. Interpreta rolului principal, tînăra actriță Rufina Nifontova, a debutat acum doi ani în „Volnița", tot sub îndrumarea regizorală a lui Roșal, și se pare că realizează în „Calvarul" o creație deosebită, alături de partenerii ei Vladen Davîdov și Nikolai Grițenko. Filmul acesta, evocînd și evenimente din anii Marii Revoluții, face parte din seria de filme pe care „Mosfilmul" o închină aniversării celor 40 de ani de la Revoluția din Octombrie și dintre care cităm: filmul în culori „De la Februarie la Octombrie" în regia lui Mihail Romm, „Comunistul" (regizor Iuli Raismann), „Torentul de fier" (regizor Efim Dzigan).

În cele trei pavilioane noi ale „Mosfilmului", cunoscutul regizor V. Petrov (realizator al filmelor „Petru I", „Revizorul", „Furtuna" și altele) dă viață unui vechi vis al său și anume ecranizării nuvelei lui Kuprin, „Duelul".

Ținem a nu dezvălui chiar toate planurile și „tainele" „Mosfilmului". Nu de alta, dar nu am mai lăsa nici o iluzie celor ce vor să creadă totuși în farmecul „magic" al culiselor cinematografiei, fără a înțelege că farmecul acesta constă doar într-o muncă pasionată, febrilă, creatoare, de neîntrerupte și chinuitoare căutări și oferind cu generozitate mari satisfacții

4

5

O delegație a Partidului republican al radicalilor și radical-socialiștilor din Franța, în frunte cu Edouard Daladier, vicepreședinte al partidului și președinte al grupului parlamentar al radical-socialiștilor, a întreprins recent o vizită în Uniunea Sovietică. În fotografie: delegația vizitînd cabinetul de lucru al lui V. I. Lenin de la Kremlin.

La invitația Marii Adunări Naționale a R. P. R. a sosit într-o vizită de prietenie în țara noastră o delegație a Adunării Populare a R. P. Albania, condusă de Pilo Peristeri, vicepreședinte al Prezidiului Adunării Populare a R. P. Albania, membru supleant al Biroului Politic al C. C. al Partidului Muncii din Albania, președintele Consiliului Central al Sindicatelor din Albania.

Fotocronica FLACĂRII

← La Budapesta, pe locul fostei case a regentului de pe Martirok-utja, dărîmate în timpul războiului, se ridică în prezent o impunătoare construcție, care va cuprinde 64 de apartamente. În fotografie: macheta noii construcții.

Biata trudă a ocupanților britanici din Cipru de a face să dispară inscripțiile antiimperialiste de pe ziduri și șosele!... În fiecare dimineață îi așteaptă asemenea „surprize" →

Poporul japonez, care a suferit cel mai mult de pe urma ucigașei arme atomice, se ridică cu tot mai multă vehemență împotriva pregătirilor imperialiste de [illegible] unui măcel atomic. În fotografie: aspect de la una din recentele demonstrații prin care populația japoneză cere interzicerea armelor atomice și cu hidrogen.

O echipă mixtă sovieto-engleză, condusă de un specialist al televiziunii sovietice, turnează în prezent la Londra o serie de filme documentare ce urmează a fi prezentate spectatorilor sovietici. În fotografie: se filmează pe Moscow Road Paddington.

← După o dezbatere de patru zile, tribunalul din Kempten a dat la sfîrșitul lui august sentința în procesul celor trei militari, considerați vinovați de moartea celor 15 recruți ai armatei lui Adenauer, în cursul unei aplicații militare. Este vorba de locotenentul-major Sommer și subofițerii Schaffler și Julitz. Julitz a fost condamnat la 8 luni închisoare cu suspendarea pedepsei, iar Schaffler și Sommer au fost achitați.

Cu alte cuvinte, nimeni nu a primit nici o pedeapsă... Atît valorează viața a 15 tineri în republica lui Adenauer.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 26 (123)

Anul VI

28 sept. 1957

Teme de luptă, cîntec de viață. Foloreportaj de A. LOVINESCU

pag. 2-3

TEMĂ DE

Fotografii de A. LOVINESCU

Un bun ostaş, disciplinat, cu o desăvîrşită pregătire fizică şi de luptă; un dîrz şi înflăcărat patriot, gata oricînd să-şi dăruiască toate forţele — la nevoie şi viaţa — apărării Republicii Populare Romîne; un cetăţean demn, instruit, iubind viaţa, munca, creaţia... Un bun ostaş, un bun cetăţean...

Iată ce virtuţi sădeşte armata noastră nouă în sufletele tinerelor vlăstare încredinţate ei.

Închinăm Zilei Forţelor Armate ale R. P. R. aceste cîteva imagini din viaţa ostăşească prinse de reporterul nostru pe de o parte pe terenul de instrucţie în timpul unei teme de luptă, iar pe de altă parte urmărind pe cîţiva dintre executanţii temei în orele lor de repaus.

↑ E duminică. Învoit să meargă acasă, soldatul Gachi Dorel îi povesteşte bunicii...

...despre măiestria militară.

fotoreportajul SĂPTĂMÂNII

„Dragă Elena — îi scrie soţiei sale, soldatul Enescu Mihai — am primit scrisoarea ta şi tovarăşul comandant m-a învoit să vin acasă să petrec pentru colectivă...“

...Cu cîtă ardoare învaţă soldatul Enescu Mihai să lupte pentru apărarea patriei, a pămîntului său. Al său pentru totdeauna...

←

Să nu vă închipuiţi cumva că, aruncînd o privire şăgalnică unor fete în Cişmigiu... ...ochii celor doi ostaşi vor fi mai puţin atenţi la mitralieră

←

Pe cîmpul de instrucţie şi caporalul Zaharia Matei este felicitat în faţa frontului pentru exemplara lui comportare în timpul temei...

...Curînd după aceea Zaharia Matei execută o treabă extrem de plăcută: o mică modificare la epolet, deoarece caporalul Zaharia Matei a devenit *sergentul* Zaharia Matei.

↓

LUPTĂ-CÎNTEC DE VIAȚĂ

↑ Între lt. maj. Iordana Ioan și sergenții Tătaru Gheorghe și Deculescu Vasile s-a legat o strînsă prietenie. Împreună își aleg noi cărți pentru citit...
...și împreună execută unul din momentele temei de luptă.

← Se numește soldat Comanici Nicolae și e glumețul companiei...
Dar pentru seriozitatea cu care muncește în timpul temei poate fi dat exemplu.

Istorie

de Nicolae TĂUTU

De largul Mureș unde treceau prin foc pandurii,
În vadu-n care rana, din umăr, mi-am spălat,
Pluteau bronzate zale din inima pădurii,
Armure lungi de frunze prin valul înspumat!

În curgerea lor lină păreau că-s batalioane
—Cum se-ndreptau atuncea spre Oarba, la asalt—
Zăream iar pistolarii trecînd printre bulboane
Sau opintind la brandturi pe mal abrupt și-nalt.

Și căutam în undă pe cei ce-odinioară,
Pe-atîția ce-n fundul apei cu toamna au rămas,
Unul mi-a dat o pîine, un altul o țigară,
Al treilea prioitrea i din cel din u-mă ceas!

Cerneam bătrîna matcă, în suflet să-mi rămînă
Relicve'e de-atuncea, ca aurul de soi,
Și scîlpitorul prund l-am înălțat în mînă,
De a luminat cîmpia departe — pînă-n noi!

Azi apele-nspumate îmi par că-s oseminte,
Sfioasă, dimineața le-acoperă ușor,
Iar soarele se-nclină plecînd fruntea-i fierbinte
Să le sărute urma subțire ca un nor!

Cînd, după marș, ostașii beau apa argintie,
Întinși pe locul unde părinții au căzut,
Par Feți-Frumoși sorbind din apa veșnic vie
Iar Mureșul pocalul etern și ne-nceput!

↑ Două bilete pentru ora 5...
Un film bun e binevenit,...
...după orele de încordare din timpul exercițiului de atac.

Strategie combinată: la masa de șah, atac...
...și pe cîmpul de instrucție, contraatac. ↓

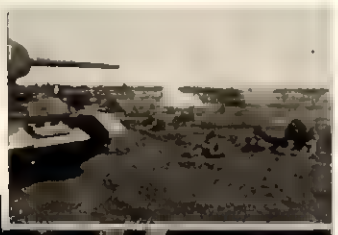

Ura! — un îndemn la atac...
...și un cîntec de luptă pentru viață, pentru pace. →

Foto CRONICA

Eminentul veteran al mişcării muncitoreşti franceze şi internaţionale Marcel Cachin a fost distins cu Ordinul „Lenin" pentru neobosita şi îndelungata sa activitate pusă în slujba prietenei franco-sovietice. În fotografie: Marcel Cachin şi soţia sa, la redacţia „L'Humanité"

La sediul din New York al Organizaţiei Naţiunilor Unite se desfăşoară de două săptămîni dezbaterile celei de a 12-a sesiuni a Adunării Generale O.N.U. În fotografie, un aspect de la şedinţa de deschidere a sesiunii

D. BITTAR, ministru de Externe al Siriei, adresat în cadrul unei conferinţe de presă campania duşmănoasă dusă împotriva ţării sale de puterile imperialiste, în cap cu S.U.A. „Doctrina Eisenhower" — a spus Bittar — nu ă mutat abate Siria de pe calea ei independentă".

O delegaţie comercială sovietică a sosit la Tokio pentru negocierea unui acord comercial

Frontierele mărţime ale R.P. Chineze sînt apărate cu sîrăşnicie şi de unităţile flotei de război chineze. În fotografie, un submarin chinez în larg.

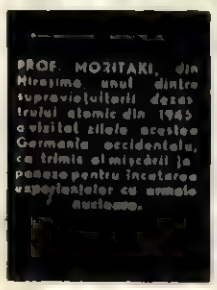

PROF. MORITAKI, din Hiroşima unul dintre supravieţuitorii dezastrului atomic din 1945 a vizitat zilele acestea Germania occidentală, ca trimis al mişcării japoneze pentru încetarea experienţelor cu armele nucleare.

Cursa înarmărilor [illegible] se desfăşoară în ţările [illegible] sub semnul jecmănirii [illegible] a populaţiei.

ARMSTRONG, vestitul solist de jaz american care a împlinit deunăzi vîrsta de 50 de ani, a fost invitat să concerteze în U.R.S.S. Departamentul de Stat al S.U.A. i-a refuzat însă viza respectivă.

20 de vase pescăreşti au luat parte la o demonstraţie navală de protest împotriva faptului că manevrele de război N.A.T.O. prejudiciază pescuitul în regiunea Knechtsand (coasta de nord a R. F. Germane). În fotografie, mulţimea, pe ţărm, îşi manifestă solidaritatea cu pescarii. →

Acum 40 de ani

BATALIONUL REVOLUȚIONAR ROMÎN DE LA ODESA

Mă aflu în camera de consultații a Arhivei Institutului de Istorie a Partidului. În fața mea, pe masă, se află mape cu documente — îndeosebi manifeste, ziare și fotografii — care înfățișează episoade din învolburarea oceanică a neuitatului an 1917.

Fotografiile îmi oferă prilejul să întîlnesc chipurile unora dintre cei peste o mie de fii ai poporului nostru ce s-au înrolat voluntar, în ianuarie 1918, în Batalionul revoluționar romîn de la Odesa.

Neasemuit de frumoase, de tari, au fost zilele acelei ierni pentru romînii aflați în Odesa revoluționară. Licărul ochilor avea tăria torței aprinse ce spintecă bezne, dar și dorul de cei de acasă, înlănțuiți încă de o stăpînire nevrednică și ticăloasă.

Spiritul de revoltă și de acțiune ce sălășluia în inimile năpăstuiților romîni aflați în pribegie și-a găsit descătușarea în Odesa sovietică.

La mitinguri și manifestații, în paginile gazetei „Lupta", în manifeste, întrebările care sfredeleau și chinuiau inima și conștiința oamenilor aflau răspuns: *„Conducerea țării trebuie luată din mîna dușmanilor poporului... La arme!... Veniți cu toții în primul Batalion revoluționar romîn... Soldați, muncitori și țărani! Adunați-vă cu toții în jurul steagului roșu al libertății, dreptății și frăției dintre popoare... Voi sînteți făuritorii Romîniei de mîine, libere și democratice. Veniți la lupta cea mare, la lupta cea dreaptă, pentru doborîrea regelui și oligarhiei romîne... Trăiască revoluția!"*

În localul unui liceu din strada Prohorovskaia, aflată în cartierul Moldovanka, înspre gara de mărfuri a Odesei, cartier cu tradiții revoluționare, acolo a început, spre mijlocul lui ianuarie 1918, organizarea Batalionului revoluționar romîn. Zi de zi veneau, manifestînd pe străzile și bulevardele marelui oraș, grupuri de voluntari care cereau să fie înscriși în această formație militară revoluționară a proletariatului romîn — întîia în istoria poporului nostru. Pînă către sfîrșitul lunii, batalionul — batalion de infanterie — se afla, în bună parte, bine echipat și în mare măsură înarmat. Chiar și în această fază a organizării batalionul a început să participe la acțiuni coordonate de comandamentul Gărzilor Roșii din Odesa, printre care și acela de lichidare a atacurilor contrarevoluționare ale bandelor naționaliste ucrainene ale lui Skoropadski.

Cleștele intervenției străine își îndrepta ghiara împotriva Odesei sovietice: dinspre Bender (Tighina) — trupele lui Ferdinand, Brătianu et Comp.; dinspre Jmerinka — puhoiul armatelor austro-germane.

La Bender un detașament al batalionului a intrat în luptă alături de unitățile Armatei Roșii. Susținute de tirul artileriei unui tren blindat, unitățile revoluționare au trecut podul de peste Nistru și, dînd peste cap rezistența trupelor cotropitoare, au izbutit să elibereze orașul.

Aproape simultan cu această luptă grea — dușmanul era numericește cu mult superior — un alt detașament al batalionului, cot la cot cu unitățile Armatei Roșii, a luptat eroic la Slobodka, punînd stavilă de foc înaintării armatelor austro-germane.

Plină de învățăminte — învățăminte deosebit de dureroase pentru voluntarii batalionului — a fost noua ticăloșie a burghezo-moșierimii din țara noastră: guvernul de la Iași (antantofil), în înțelegere cu guvernul de la București (germanofil), a lăsat drum liber armatelor germano-austriace să treacă peste teritoriul Romîniei (Galați-Reni) pentru a invada teritoriul Statului Sovietic, pentru a strangula cît mai repede Odesa sovietică. Din cauza acestei ticăloșii Odesa trebuia evacuată.

Înainte de a se îmbarca pe vaporul „Dacia", care se îndrepta spre Feodosia, voluntarii batalionului au străbătut, în frunte cu fanfara lor, sub flamuri roșii fîlfîinde, largile bulevarde ale orașului. De data asta însă manifestația lor era lipsită de exuberanța obișnuită. În acordurile fanfarei răzbătea tristețea doinei. Voluntarii pășeau într-o cadență încetinită. Între oțelele a sute de baionete, încadrate în flamuri roșii de care atîrnau panglici de zăbranic negru, umerii voluntarilor batalionului purtau zeci de sicrie. În sunetele marșului funebru revoluționar, batalionul romîn de la Odesa mărșăluia spre parcul din preajma gării centrale a Odesei, spre a încredința pămîntului pe eroii săi căzuți în aprigile lupte de la Bender și Slobodka...

Clocotul salvelor trase peste proaspetele morminte se ridica asemenea unui ecou al viitoarelor lupte de pe fronturile de apărare ale întîiului stat socialist, ecoul luptelor grele pe care voluntarii batalionului le vor purta în rîndurile Armatei Roșii, dovedind astfel simțămintele adevăratului lor patriotism și atașamentul la frontul internaționalismului proletar.

Iosif H. ANDRONIC

Batalionul revoluționar romîn întrunit la un miting, pe cheiul mării, la Odesa.

O coloană de ostași roșii din Batalionul revoluționar romîn, cu pancarta „Trăiască revoluția romînă", în marș pe o stradă din Odesa.

UN OM grăbit...

Iată-mă-s, tovarăşe secretar de redacţie!... Reportajul?... Gata şi el. Dar nu l-am mai făcut eu... Cum?... Stai să vezi!

M-am dus la Atelierele Griviţa-C.F.R. Pînă aicea, bine... Acolo, zgomot de maşini, forfotă, macarale, ciocane... Ateliere, ce mai încoace, încolo! Oamenii tocmai ieşeau din schimb. Vasăzică, bine şi pînă aici. M-am dat în vorbă cu ei. Unora le mai ardea de-o tacla. Altora, nu. Ăl mai grăbit se arăta unul ocheşiu, nu prea înalt, cu şapca aruncată niţeluş pe ceafă. Dau să-i spun o vorbă. El — nimic.

— Nu vezi c-am treabă? — zice.

Zic:

— Treabă ai avut pînă acuma.

— Aş! Ce ştii dumneata? Am terminat una, încep alta...

— Bine, bine, dar o vorbă-două, acolo, putem schimba.

— Mă tem că nu! Am ceva urgent. Dau fuga să termin.

Şi-mi întinde mîna.

— Stai — zic — atunci te aştept!

Omul începe să rîdă:

— Aştepţi dumneata trei luni, aici?

Mă gîndesc: „Să ştii că mă ia peste picior". Da' şi eu:

— Trei luni? Oho! Atunci chiar că e urgent...

Celălalt pare însă că mi-a ghicit gîndul.

— Dumneata vei fi crezînd că glumesc. Dar uite, îţi spun: dacă îmi vine azi scîndura, pînă în trei luni n-am ce alege de ea.

— De cine, frate? — fac din ce în ce mai mirat.

— Cum de cine? De casă! Casa mea: două camere, sufragerie, baie, bucătărie...

M-a fulgerat o idee, tovarăşe secretar de redacţie. Chiar ideea reportajului.

— Îţi faci casă? — întreb. Şi cum ţi-o faci?...

— Asta-i bună! Ţi-am spus că sînt grăbit!... Hai cu mine la faţa locului...

Şi de aici, tovarăşe secretar, răspunsurile grăbitului meu interlocutor, pe nume Constantin Niculae, ajustor la secţia a IV-a mecanică formează chiar reportajul de faţă. Dar, reportajul nu-l mai scriu eu. Îl scrie tovarăşu Constantin Niculae. Să-i dăm cuvîntul:

Preşedintele comitetului nostru de întreprindere e tovarăşul Turcu. Într-o zi, mă cheamă:

— Ai făcut cerere de împrumut, să-ţi faci casă. Uite ici aprobarea. Douăzeci şi cinci de mii. În cît timp crezi c-o termini?...

...şi după patru luni de zile, iată-mă pe acoperiş. Am ajuns la ţiglă...

O dată cu mine, aprobări au mai primit şi Petculescu de la tîmplărie, montatorul Popescu, Verban şi încă alţi şaptezeci şi cinci de tovarăşi... Muncă, nu jucărie. Ca... cum ieşeau din schimb, glonţ aici, la şantier.

De-un lucru îmi pare rău. În zorul care l-am avut, nu m-am putut duce şi eu cu ai mei în cele cîteva excursii organizate de către conducerea atelierelor şi comitetul nostru de întreprindere. Excursii tare frumoase. Mi-a povestit Gheorghe Dumitru de la „pompe-aer". Nu l-a costat nimic. Nici pe el, nici pe ceilalţi peste o mie, care au fost în excursie... Da' pe unde n-au fost?! La Buşteni, la Poiana Stalin, la Cumpăna

Cetăţenilor Republicii Populare Romîne le sînt asigurate:

„Dreptul la odihnă; punerea la dispoziţia oamenilor muncii a caselor de odihnă, sanatoriilor şi instituţiilor de cultură" (art. 78).

„Asistenţă medicală gratuită acordată celor ce muncesc şi punerea staţiunilor balneare şi climaterice la dispoziţia oamenilor muncii" (art. 79).

„Concedii cu plata salariului femeilor însărcinate; maternităţi, creşe şi cămine de copii" (art. 83).

(Extrase din Constituţia R.P.R.)

Eu, în timpul ăsta, doar aşa, pe la „Club" ce mai dam.

... mai îmi aruncam ochii pe o carte...

... mai un şah...

Dar stai, bine că mi-am adus aminte! Avem un club!... Cinematograf, cu teatru, echipă de dansuri, cu... Na, că ne luarăm cu vorba! (Avem şi biliard...)

Şi, cum îţi spun... fă aia, fă aia, nici nu ştiu cînd a trecut vara. Da' mă rog, am casă? Uite ici! Ziduri de cetate! O cărămidă juma'... Două camere, sufragerie...

Ehe, de cînd îmi doresc eu aşa ceva! Pentru că, vezi, nu mai sînt nici eu la prima tinereţe... Încă de copil am deschis ochii pe fabrică... Dac-am muncit? Am robit!... Să-mi fac casă?... Haida-de... N-aveam nici ce băga în oală!

Acum, vorba aia, dacă munceşti, te alegi cu ceva. Nu zici c-am fost şi la băi!? Dana! Şi fetele amîndouă...

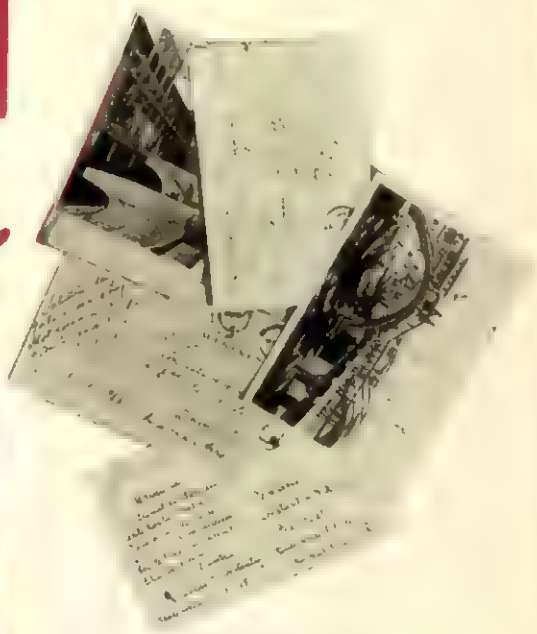

Sanatoriul l-ai văzut?... Lasă-l pe-ăla de la Vasile Roaită! Ăsta al nostru, de la ateliere. Sanatoriul de noapte, frate...

Ora 1... la cerere sanatoriului de noapte

...Aici s-a îndrăgostit alde Dina Florea de la noi din echipă, Vasile Dumitru de la „biele", Vlăican de la „cilindre"...

Da, da! S-au făcut și se mai fac multe. Nu mai departe, colea, la doi pași de ateliere, pe locul unde în „treizeci și trei" femeile muncitorilor, cu copiii în brațe, cereau pîine, e acum casă de nașteri. Alături, creșa și căminul de zi.

Creșa și căminul de zi.

Aici omul se oprește, ca să arunce o privire rîndului de țiglă proaspăt așezat. Le mai numără o dată.

— Vezi?—îmi spune pe ton de reproș. Dacă ne ținem de taclale!... Am greșit socoteala la țigle.

Am înțeles. Cu alte cuvinte, să-l las să-și vadă de treabă.

Înainte însă de a pleca, a trebuit să-i făgăduiesc solemn că n-am să lipsesc de la inaugurarea casei.

— Nu cumva să faci să nu vii!—mi-a strigat el din urmă.

★

...Și acum, tovarășe secretar de redacție, cred că reportajul e aproape gata. Vezi, grăbitul meu interlocutor mi-a vorbit de fapt despre ceea ce se cheamă: *salariu social*.

Bineînțeles că aici autorul reportajului — e vorba de tov. Niculae Constantin de la Atelierele Grivița-C.F.R. — mai trebuia să amintească, dacă n-ar fi avut zorul cu casa (două camere, sufragerie, baie etc.) și despre policlinică, despre farmacie, despre cantină... Dar, după cum ai aflat și dumneata, nu mai era chip să lungesc vorba cu el. Ceva mai mult, plecînd de acolo am avut chiar impresia că-i dau o mînă de ajutor.

Silviu GEORGESCU

Fotografii de A. LOVINESCU

La căminul de zi: după somnul de după-amiază, Liliana are veleități de primadonă...

La maternitate: — Într-un ceas bun și... socru mare să te vedem!...

... și cabinetul nostru dentar: — Gura mascare... Așa! — Asistență gratuită.

O farmacie fără... casă. (Majoritatea medicamentelor se dau gratuit).

La cantină: felul trei, prăjitură cu struguri. Excelentă: 25 de puncte!

Violeta ZAMFIRESCU

Frunză amăruie

Frunză amăruie sufletul mi-ngină...
Unde-i crinul fluturării, unde-i alba-ți mînă?
Ciuta mea ce-mi ieși în cale răscolindu-mi toate
rănile ce par închise, răni nevindecate!

Mîneca ta goală, mîneca ta goală,
n-o să culce niciodată pe-al ei braț copilul
Și îți rîd de frumusețe ochii viorii!
Și te joci ca primăvară-n drumul tău spre școală!

Răni ce par închise, răni nevindecate!
Înapoi nu ne dă nimeni zilele furate,
anii rătăgniți de bombe și bătuți în cuie!

Nu mai vreau să simt pe buze frunză amăruie!

Să-mpart iar bucuriile

Simțeam nevoie de liniște, liniște,
Nu mai voiam pe nimeni aproape,
M-am trîntit pe spate singură-n iarbă,
Tăria abia o simțeam printre pleoape.

Cum țîrîiau în amurgul de iunie
Lăcustele, greierii — lăcustele, greierii,
Pămîntu-mi dezlega parcă din junie
Sîngele, gleznele, umerii, creierii.

Visele, visele-așteptări sub tîmplă.
Dar gîndul, sătul de răcoare și miere
Vibră cu putere. Ce se întîmplă?
Prea mare pustiul! Prea mare tăcere!

M-am arcuit și am țîșnit în picioare,
Nu puteam, nu, printre morți să mă număr!
Ce dor, ce dor îmi era de viitoare.
S-arunc cerul cu stele pe-un umăr,

Să-mpart iar bucuriile o clipă uitate
Îmbrățișînd oamenii cu mîini de iubită.
Să-mi risipesc sufletul imens în toate.
Neostenită, neostenită!

Liniștea mi-a murit, greiere-n palmă.
Năvălea și striga iubirea în mine.
Ce sinucidere-i viața prea calmă!
Dorul de liniște nu ține, nu ține!

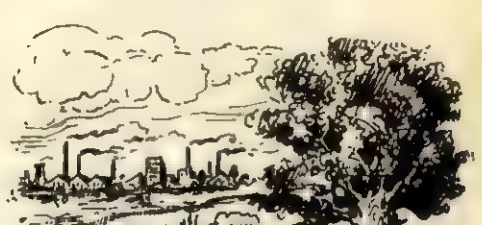

Aurel STORIN

Perspectivă de toamnă

Vor ține iar cocorii un curs de geometrie
cînd, unghiular, s-or tipări pe cerul sur,
și vîntul o să-nginе o tristă melodie,
și toamna o să plîngă cu frunze, prin păduri.

Pe clape ruginite, furtuna va cînta
concertul ei solemn, ca altădată,
și arborii de piatră, smeriți, s-or apleca,
și piatra va scrîșni îndurerată.

Păduri de crengi uscate s-or jelui în cor.
O mînă nevăzută va da pe cer cu smoală.
... Și prin acest fantastic și-autumnal decor,
un prichindel va trece, cu pași voioși, spre școală.

Furnalul nr. 3 de la Anşan.

FIERBE

Note dintr-o călătorie în R. P. CHINEZĂ

Peisajul se desfăşoară monoton de-a lungul şoselei. Ogoarele orezăriilor inundate par o mare mocirloasă. Soarele se ridică leneş, dar dogoritor, pe bolta senină, fără urmă de nor. Vîntul, care adiase de dimineaţă, a încetat pe nesimţite.

Brusc, locul imensei bălţi este luat de dealuri mărunte, acoperite cu livezi. În faţa noastră cerul nu mai este albastru ca pînă mai adineauri. O ceaţă roşietică pluteşte subţire la orizont. Acolo, deslușim coşurile (sînt o sută la număr, după cum am aflat ulterior) celor optsprezece uzine şi treizeci şi unu de fabrici care alcătuiesc complexul siderurgic din Anşan.

Şoseaua pătrunde în oraş printre două şiruri de case uniforme. Clădirile sînt lungi, cu un singur cat. Şi numai cărămiziul zidurilor netencuite ne dă certitudinea că nu sînt barăci. Aruncînd priviri fugare la răscruci, zărim străzi care se aseamănă cu cea pe care o străbatem. Aşa a fost construit de japonezi Anşanul: o aglomeraţie de cazărmi muncitoreşti, înşirate una lîngă alta. Fără verdeaţă, fără ornamente arhitecturale. Pentru chinezi, şi atît era „prea mult".

Străbatem o stradă largă, care înconjoară asemenea unui cerc un parc umbros. Este centrul oraşului; principalele artere se adună aici ca spiţele unei roţi imense şi tot aici se întîlnesc şi se întretaie toate liniile de tramvai şi autobus.

După ce ocolim aproape tot parcul, ca şi cînd şoferul ar căuta strada cea mai arătoasă care se deschide din acest loc, înaintăm pe un bulevard ce se desfăşoară între clădirile impunătoare ale Institutului de proiectări siderurgice şi hotelul Păcii. Aici se face simţită o nouă concepţie arhitectonică.

Pînă la porţile combinatului, unde se înfundă bulevardul, defilează prin faţa ochilor noştri nenumărate clădiri noi: un mare restaurant, clubul siderurgiştilor, magazinul universal, cinematografe, blocuri de locuinţe. Acesta este, ca să folosim o expresie a localnicilor, noul Anşan, construit de la eliberare încoace. Evident, există un Anşan nou şi unul vechi, deşi istoria vechiului oraş nu a împlinit încă jumătate de veac.

★

Anşanul s-a născut ca oraş abia pe la mijlocul celui de-al doilea deceniu al secolului nostru. Atunci au apărut primele furnale. Pînă atunci, pe aceste meleaguri cerul era de un albastru intens, limpede ca şi cristalul. Culturile de gaolean erau singura nădejde a ţăranilor chinezi ce populau colibele de lut ale cătunelor. Cărămida încă nu era folosită aici. La începutul secolului al douăzecilea viaţa chinezului nu se deosebea prea mult de traiul strămoşilor lui, care s-au statornicit în aceste locuri cu multe mii de ani în urmă. Istoria Anşanului—oraş care în 1905 încă nu exista şi care în 1949 număra 270.000 de locuitori, iar azi numără peste 700.000 — începe o dată cu istoria combinatului siderurgic, ale cărui prime cuptoare au fost puse în funcţiune în anul 1915.

S-ar putea presupune că existenţa

OȚELUL

unui complex de uzine producătoare a sute de mii de tone de oțel și fontă ar fi exercitat o influență puternică în dezvoltarea regiunii înconjurătoare. Nu-i decît o simplă și naivă presupunere, căci dincolo de zidurile uzinelor, unde începeau să se întindă ogoarele, se ara tot cu plugul de lemn. Minereul și cărbunii pe care minerii chinezi îi scoteau din inima pămîntului chinez se transformau, în furnalele și cuptoarele Martin de la Anșan, în fontă și oțel ce purtau marca japoneză și erau transportate în porturi, unde le așteptau vapoare cu steagul țării „soarelui-răsare".

★

Am nimerit la Anșan în ziua cînd era sărbătorit unul dintre oamenii cei mai de seamă ai combinatului. Min Thai, care luase parte la aprinderea focului în primul furnal de la Anșan, împlinise 40 de ani de serviciu. Pe atunci, nu fusese decît un copilandru. Acum i se spune „Bătrînul erou".

Acest tînăr oțelar — unul dintre nenumărații elevi ai lui Ku Po San — mi-a făcut o plăcută surpriză, adresîndu-mi cîteva cuvinte în românește... A fost la Festivalul Mondial al Tineretului de la București.

Min Thai își merită cu adevărat renumele de erou, pentru faptele lui. De altfel el este purtător al titlului de „Erou al muncii socialiste". Mai sînt și alții distinși cu acest titlu. Lui Min Thai, însă, renumele i se trage din timpul războiului de eliberare, cu toate că nu a fost pe front.

După ce cotropitorii japonezi au fost înfrînți și izgoniți de Armata Sovietică, Anșanul a început pe mîna ciankaișiștilor. Aceștia s-au zbătut să repună în funcțiune combinatul, cu toate furnalele și cuptoarele lui. Le lipseau însă piese importante, ce nu puteau fi înlocuite. Și în fiecare zi dispăreau noi și noi piese de la furnale.

Ruinele unei căscioare de lut de la marginea Anșanului ascundeau taina lui Min Thai, organizatorul misterioaselor dispariții. Timp de trei ani, cît a durat stăpînirea ciankaișistă asupra Anșanului, vetrele furnalelor au rămas reci. Tăcerea din vremea cînd în aceste locuri se legănau în soare boldele de gaolean luase din nou locul vuietului de vulcan în erupție al marelui combinat. Din cînd în cînd, liniștea era întreruptă doar de bubuitul îndepărtat al tunurilor sau de țăcănitul mai apropiat al mitralierelor. Anșanul a trecut

Ku Po San nu este numai un bun oțelar, ci și un părinte iubitor.

de trei ori dintr-o mînă în alta și tot de atîtea ori ciankaișiștii au vrut să dinamiteze uzinele, care păreau pustii. Păreau numai... Uzinele combinatului erau însă ocupate de detașamentele lui Min Thai, formate din muncitori, care le apărau cu îndîrjire de distrugere, zădărnicind aruncarea în aer a instalațiilor.

Detașamentele de apărare ale lui Min Thai s-au transformat, după victoria Armatei Populare de Eliberare, în detașamente de reconstrucție. În fruntea lor se afla tot Min Thai.

Numai opt luni au fost de ajuns pentru ca uriașul ce lîncezise trei ani să se trezească la viață. În iulie 1949, coșurile combinatului aruncau din nou spre cerul Anșanului nori groși de fum. Zeci de mii de oameni au muncit fără plată, pentru repunerea în funcțiune a uzinelor și a fabricilor.

Cînd a izbucnit prima șarjă de fontă din furnalul lui Min Thai, cuptorul Siemens Martin nr. 1 ar fi putut începe să fiarbă oțelul. Dar — există și aci un „dar" — în Anșan nu se afla nici un singur oțelar chinez.

În oțelărie lucraseră numai japonezi. Chinezii nu aveau voie să se apropie de cuptoarele Martin, decît cel mult ca oameni de serviciu. Pe aceasta se bizuise pesemne directorul japonez care, fugind din Anșan, strigase ca un blestem că „aci va crește din nou gaoleanul. Anșanul nu va produce niciodată oțel; chinezii nu sînt în stare".

Bucuria zecilor de mii de oameni, care simțiseră o clipă gustul triumfului, se risipise. Nu erau oțelari...

În ziua aceea s-a auzit la Anșan pentru prima dată de numele lui Ku Po San. De fapt, Ku Po San muncea de mulți ani în uzină. Cine să-i știe însă numele aceluia care de mai bine de zece ani spăla vasele la cantină! Și iată că tocmai chinezul acela slăbănog, cu mîinile reșii, pline de lături, susținea că știe să fiarbă oțelul. De atunci numele necunoscut al lui Ku Po San a devenit celebru; numele primului oțelar chinez din Anșan!

Ku Po San se angajase odinioară ca măturător în oțelărie. Măturînd, chinezul furase meșteșugul japonezilor care fierbeau oțel. După o vreme, ținea locul, în schimbul de noapte, unui oțelar japonez care, după ce-și bea sticla de rachiu, adormea fericit că măturătorul chinez este un băiat isteț, pe care poate conta. Toate au mers bine pînă cînd, aflînd despre asta șeful oțelăriei, l-a trimis la cantină să spele vasele.

Însă Ku Po San visa în fiecare noapte, zvîrcolindu-se pe rogojina lui de pai de orez, că îl dogoresc flăcările cuptorului Martin și că fierbe oțelul...

Au trecut ani. Și iată că a venit ziua în care visul a devenit realitate...

Ku Po San a început să fiarbă oțelul fără teamă. Ziua și noaptea fierbea oțelul și era fericit. Somnul

În uzina de laminate.

se lipea greu de genele lui, abia o oră-două pe noapte. Se grăbea parcă să recupereze vremea cînd fusese ținut departe de para oțelului încandescent. După ce a inițiat zeci și sute de muncitori în tainele muncii lui, Ku Po San a început la rîndu-i să învețe.

...În vara lui 1955 se întorcea de la Moscova un inginer siderurgist: era Ku Po San. O oțelărie nouă a combinatului, cu o capacitate de peste un milion tone-an, își aștepta șeful...

Niciodată, nici chiar în visurile cele mai îndrăznețe, Ku Po San nu se văzuse șef al oțelăriei.

Acum, zvîrcolirile de odinioară pe rogojina din pai de orez sînt înlocuite de frămîntarea intelectualului în fața hîrtiei pe care mîna, ieri roasă de lături, așterne planul unei noi tehnologii de elaborare a oțelurilor rapide.

★

Cunoscînd viața acestor doi oameni, am cunoscut de fapt viața a optzeci de mii de muncitori, oțelari și furnaliști — însăși istoria combinatului și a orașului Anșan.

Viață aspră, plină de îndrăzneală și eroism.

Povestea lui Min Thai și a lui Ku Po San mi-au istorisit-o siderurgiștii înșiși, în timp ce vizitam uzinele, în mijlocul vacarmului în care se amestecă respirația celor optzeci de mii de muncitori cu vuietul șarjelor de metal clocotind, cu șuieratul sirenelor și pufăitul locomotivelor ce trag după ele trenuri încărcate cu fontă și oțel spre uzinele constructoare de mașini din Șanhai, Tolen, Pekin, Cianciun, în nordul, sudul, estul și vestul continentului chinezesc.

Solo IUSTER

NAVA

de Fan PING

Cu întinsele vintrele,
Pe-oceanul vremii noastre,
Trece nava vieții mele
Fără teamă de dezastre.

Eu sînt nava! Și în largul
Apei, pe-nspumate creste,
Celce-mi duce-n zări catargul,
Vîntul bun, partidu-mi este!

În furtună ori prin ceață,
Biruind a morții mînă,
Comunismul îmi dă viață
Și-al lui far spre țărm mă mînă.

În românește de
Victor TULBURE

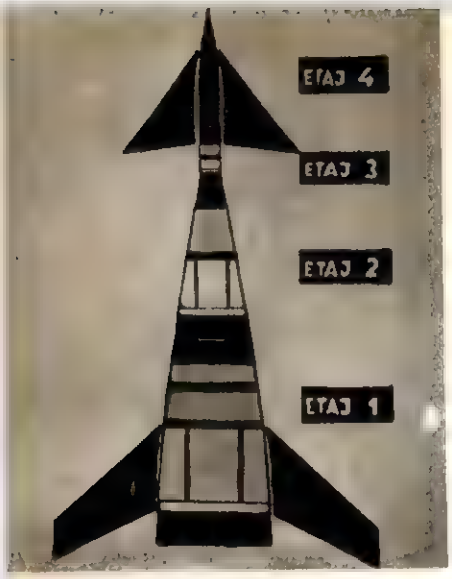

Macheta unei rachete cu 4 etaje, destinate zborului interplanetar.

↑ Racheta multietajată care poate parcurge sute de kilometri în cîteva minute. Lansate de pe submarine, astfel de rachete realizează un puternic efect de surprindere.

ARMA absolută

Experimentarea cu succes în U.R.S.S. a rachetei balistice intercontinentale înseamnă o victorie uriașă a forțelor păcii.

Transportînd astfel de arme teribile ca bomba cu hidrogen, rachetele balistice intercontinentale pot fi trimise într-o clipă în cele mai îndepărtate regiuni ale globului pămîntesc. De aproape 20 de ori mai iuți decît sunetul, zburînd la înălțimi de 100 de ori mai mari decît altitudinea la care se ridică cel mai perfecționat avion și atingînd distanțe de peste 8.000 km, aceste proiectile gigant, care cîntăresc mai bine de 300.000 kg fiecare, sînt astăzi cele mai puternice mijloace de apărare ale lumii pașnice, împotriva oricărui agresor.

Racheta balistică intercontinentală este imposibil de interceptat. Viteza ei, de aproape 7 km pe secundă, face ca unei stații de alarmare, care a detectat racheta cînd ea se găsea la 300 km de obiectiv, să-i rămînă la dispoziție mai puțin de un minut pentru contramăsuri. Or, în acest timp scurt nici un mijloc de luptă, oricît de perfecționat, nu poate efectua operațiile de recepționare a comenzilor, de lansare și de conducere spre interceptare.

Într-un eventual război, teritorii socotite pînă acum inaccesibile din cauza depărtării lor geografice vor fi la fel de vulnerabile ca și bazele militare din vecinătatea țării atacate.

Cei care pînă acum au gîndit că dezlănțuind un nou război vor culege — sub adăpostul distanței — numai foloasele sînt în situația de a reflecta dacă nu cumva, fiind în joc propria lor piele, e mai bine să devină realiști și să accepte năzuința popoarelor de a trăi în pace.

★

Așa cum a declarat recent mareșalul K.A. Verșinin, comandantul suprem al Forțelor Aeriene Militare ale U.R.S.S., Uniunea Sovietică dispune de puternice mijloace de apărare cu care „poate da agresorilor lovituri zdrobitoare, atît de puternice și de o amploare atît de mare, încît să nimicească toate bazele militare cu care este încercuită".

E timpul ca acele guverne care au permis construirea de baze militare străine pe teritoriul țărilor lor să judece dacă situația în care s-au lăsat atrase de „protectorii" lor este chiar atît de convenabilă, pe cît li s-a părut.

★

Deși puternică și bine înarmată, Uniunea Sovietică luptă cu hotărîre pentru eliberarea omenirii de teamă și nesiguranță, pentru folosirea principiilor acestor arme distrugătoare în scopul păcii și al progresului.

Dezvoltînd și perfecționînd neîntrerupt vehicule uriașe, construite pe principiul proiectilelor balistice intercontinentale, savanții sovietici aduc o valoroasă contribuție la dezvoltarea științei și tehnicii contemporane. Creînd cele mai eficace mijloace de transport în spațiul înalt — rachetele intercontinentale — constructorii sovietici sînt astăzi gata pentru lansarea primului satelit artificial al pămîntului, cu ajutorul unei rachete cu 3 etaje. De aici pînă la călătoria în jurul Lunii, nu mai e mult. În viitorul apropiat nava interplanetară, o rachetă gigant cu mai multe etaje, va purta spre adîncurile cosmosului mărturii ale geniului creator al omului.

Și tocmai în numele apărării acestui geniu în stare să-și supună universul, în numele celor mai arzătoare năzuințe populare, s-a născut „arma absolută" care să răspundă cum se cuvine oricărui atentat la viața omenirii.

Căpitan inginer D. St. ANDREESCU

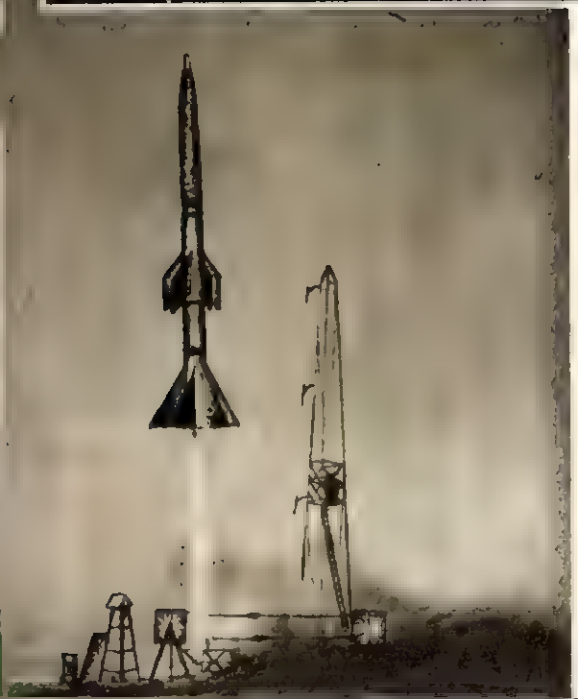

Înconjurul pămîntului s-a devenit o cursă uşor de efectuat cu ajutorul rachetelor. Plecînd din acelaşi punct A, în momentul decolării celui mai modern avion, racheta balistică intercontinentală parcurge în mai puţin de o jumătate de oră distanţa de 8.000 km (pct. B), în timp ce avionul rămîne la o depărtare de peste 7.000 km, în urma sa (pct. C).

←

Lansat vertical, proiectilul gigant porneşte în lunga sa călătorie.

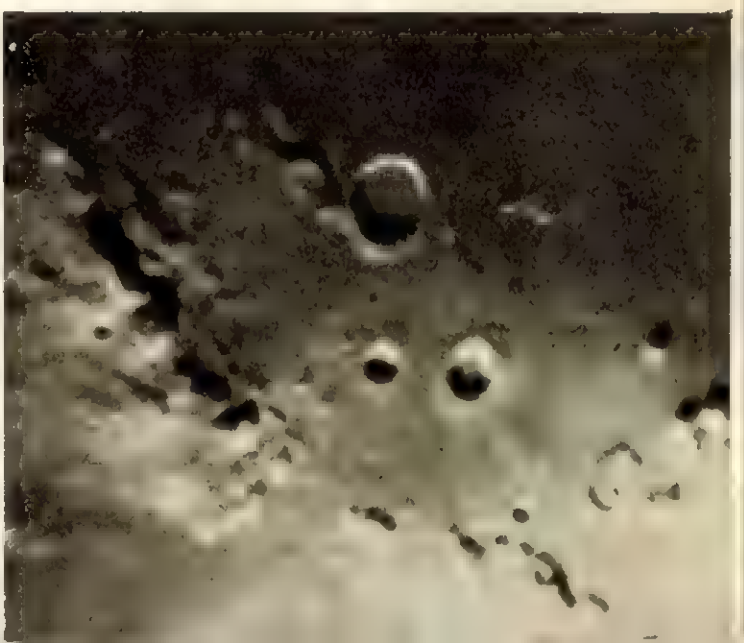

→

O porţiune din Lună, fotografiată cu ajutorul unei rachete gigant. Sînt vizibile: craterul Archimede, Apeninii cu marea lor arcuire şi Valea Alpină, în Alpii Lunei.

SCRIITORI și CĂRȚI

DESTINUL LUI LAURENȚIU BARNA

Întreaga existență a eroului noii cărți a lui Francisc Munteanu pare a fi croită special pentru a demonstra valabilitatea tezei că omul — produs al societății în care trăiește și purtător al ideilor clasei sociale căreia îi aparține — este făuritorul propriului său destin. Orfan al unui contabil ardelean, fost casier al Băncii Imperiale, care imediat după primul război mondial a emigrat în America pentru a-și asigura o existență ce aici i se refuza (dar care nici în țara de peste ocean nu a aflat îmbogățirea visată, ci doar o muncă epuizantă și moartea rapidă), Laurențiu Barna își trăiește copilăria în unul din cartierele muncitorești ale Aradului — în acea stradă a Semaforului, a cărei viață Francisc Munteanu o descrie în mai multe din povestirile sale.

În mod inevitabil, trăind în strada Semaforului, Laurențiu va veni în contact cu copiii mahalalei. Copii flămînzi, siliți prematur să recurgă la munci întîmplătoare și mici furtișaguri, pentru a-și potoli foamea. În mijlocul acestor copii Laurențiu este la început socotit un intrus: nepotul unui mare avocat aparține unei alte lumi. Dar adaptabilitatea lui rapidă la preocupările și ocupațiile lumii — pentru el necunoscute — în care a pătruns îl fac, în cele din urmă, să fie primit în rîndurile lui Pisu, Gavril Tămaș și ale celorlalți băieți — copii de oameni necăjiți din strada Semaforului.

De aci îți se pare că întrezărești destinul lui Laurențiu Barna: integrat în viața mahalalei, va aparține probabil el însuși acestei lumi, devenind un om al muncii, poate muncitor într-o fabrică, poate chiar un luptător împotriva nedreptăților ce apasă existența celor de-o seamă cu dînsul. Lucrurile nu se petrec însă astfel. În viața sa intră unchiul său, avocatul afacerist și politicianul oportunist Virgil Barna. Singura avere a văduvei contabilului Augustin Barna — o casă — este vîndută; banii îi ia avocatul veros, care se obligă să-și crească nepotul, în timp ce mama, socotind că astfel asigură fiului ei un „viitor", ajunge pensionară a unui azil „filantropic", crunt exploatată și distrusă fizicește de aburii unei spălătorii.

În sufletul băiatului mai există încă urme de cinste și noblețe. Dar educația filistină ce o primește în casa unchiului său e mai puternică: ele dispar, treptat, treptat, una după alta, lăsînd loc numai trăsăturilor negative pe care familia avocatului burghez și întregul mediu în care trăiește se străduiesc să i le sădească în inimă și în creier. Laurențiu învață că banii sînt în viață mai mult ca orice, că lumea trebuie înșelată și înfrîntă, altfel te înșeală și te înfrînge ea; că relațiile dintre oameni nu se bazează decît pe reciprocele încercări de exploatare; că acelea dintre soț și soție nu au alt rost decît înșelarea reciprocă; că activitatea politică nu poate avea alt scop decît îmbogățirea etc. Într-un cuvînt: i se insuflă întreaga morală putredă a societății burgheze.

Cu aceste „idealuri" depășește el anii copilăriei, intrînd în cei ai adolescenței; cu ele trece prin liceu și tot ele îl însoțesc, în anii studenției, la București.

Aici are prilejul să cunoască tot ce poate fi mai sălbatic în societatea burgheză: fascismul. Oportunistul pe care l-a crescut și format avocatul burghez Virgil Barna se simte chemat spre bandele de cuțitari legionari; în același timp, însă, reminiscențele din anii de copilărie petrecuți în strada Semaforului par a-i trimite semnale ce-i provoacă repulsia față de fascism. Cine va învinge în această luptă: nepotul avocatului sau tovarășul de joacă al lui Pisu și Gavril? Contactul cu un student comunist și un profesor progresist par a-i croi o nouă cale lui Laurențiu Barna. În cele din urmă, însă, lichelismul sădit în sufletul său va învinge. Nici nedreptățile pe care se întemeiază puterea burgheziei (de care el e conștient), nici arestările samavolnice pe care el însuși le suferă, nici mizeria materială pe care o îndură în ultimii ani ai studenției nu-i vor mai schimba destinul. Fire slabă, incapabilă de o luptă a cărei dreptate părea la un moment dat că a înțeles-o, Laurențiu Barna, crescut pentru ticăloșie, se cufundă în lumea ticăloșiei. De aci înainte destinul său este hotărît!

★

Terminînd de citit cartea am încercat un sentiment de regret: acela de a nu fi putut urmări mai îndeaproape firul vieții lui Laurențiu Barna în anii ce au urmat răsturnării fascismului. Francisc Munteanu ni l-a sugerat — cu mult prea pe scurt, deși cu destulă măiestrie: fostul avocat fascist și afacerist mai păstrează legăturile cu elementele reacționare, dar în același timp oportunismul său îl îndeamnă să intre în partidul clasei muncitoare. Dar pînă la urmă, demascat și exclus din partid, el se dedică vieții pentru care a fost pregătit: „fericit negustor", își încheie jalnica existență la o tarabă.

V. SAVIN

Francisc Munteanu: „Fericitul negustor" — E.S.P.L.A., 1957.

„MARE FESTIVAL ARTISTIC"

(*Parcul de cultură „23 August"*)

Publicul este rugat să mai aștepte 2-3 ore peste ora anunțată, fiindcă, de venit, echipa de dansuri și corul fabricilor de încălțăminte „Ștefan Gheorghiu" vin sigur... (Spectacolul a avut loc vineri, 23 August a. c.).

Fotografie de A. MIHAILOPOL

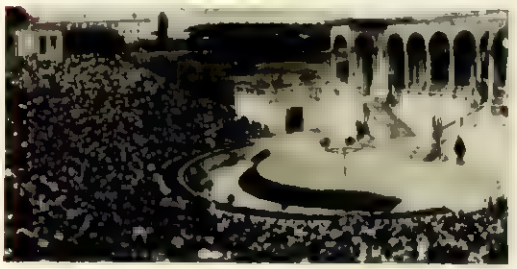

TE VĂD!... TE VĂD!...

RĂBDARE ȘI TUTUN...

Tutun da — răbdare însă nu mai au locuitorii din Calea Rahovei, de un an și mai bine de cînd tot așteaptă să sosească și reviste la chioșcul nr. 548. (Pentru orice lămuriri, adresați-vă cu încredere la Difuzarea Presei).

Fotografie de F. URSEANU

PENTRU IUBITORII DE FLORI

Apa trece... zidurile rămîn!...

Cum rămîn, se poate vedea în str. Maior Coravu nr. 41.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

ANECDOTE

DESPRE MARK TWAIN

Mark Twain avu o dată, în societate fiind, un duel verbal cu un editor care, nemaiputînd ține piept spiritualelor dar și înțepătoarelor replici ale scriitorului, exclamă supărat:

— Nimeni n-ar trebui să stea de vorbă cu idioții.

Ultimul cuvînt îl avu însă Mark Twain:

— După cum ai văzut, sînt de părere contrară!

★

În timpurile sale — pe cînd purta încă numele de Samuel Langhorne Clemens — Mark Twain umbla să se angajeze ca elev-marinar. Căpitanul vasului căruia i se adresase se uită cu neîncredere la acest băiețaș pirpiriu și mormăi: „Cunoaștem noi! Cine nu-i bun de nici o treabă acasă, pe acela-l trimit părinții la marină".

Mark Twain se uită la căpitan țintă și răspunse cît mai serios cu putință:

— Nu, domnule căpitan, s-au schimbat lucrurile de cînd ați fost dumneavoastră tînăr...

CONSEMNĂRI LITERARE

De curînd a apărut în R.P. Chineză o culegere de poeme ale lui Lu Yu, unul dintre marii poeți ai Chinei, care a trăit între anii 1125-1210. Scriitor extrem de fecund (a scris peste 9000 de poeme), Lu Yu reflectă în opera sa aspecte din lupta poporului chinez împotriva cotropitorilor tătari, care, înainte de migrațiunea lor spre Europa, au năvălit în China, pustiind numeroase regiuni. Dotat cu multă sensibilitate și spirit de observație, Lu Yu a lăsat în poemele sale descrieri din viața țăranilor chinezi de acum opt sute de ani, astfel că opera sa are și valoare de document social al vremii.

Ediția care a apărut acum, îngrijită și adnotată de Yu Ku-en și Li I, cuprinde 260 de poeme rînduite cronologic. Prefața scoate în evidență valoarea poetului și a operei sale.

„Editura scriitorilor chinezi" din Pekin a publicat un catalog al romanelor chinezești, în care sînt consemnate, după genuri și în ordine cronologică, titlurile tuturor romanelor din literatura chineză apărute în decurs de aproape o mie de ani, adică între anii 960-1911. În dreptul fiecărui titlu sînt menționate edițiile cele mai importante, precum și data apariției ediției de bază. Catalogul se adresează îndeosebi specialiștilor în istorie literară chineză.

Un colectiv de prozatori chinezi a dat la iveală un volum de scrieri alese traduse din opera literară în proză a lui Heinrich Heine. Volumul cuprinde, între altele, bucățile: „Brief von Helgoland" (Scrisoare din Helgoland). „Die romantische Schule" (Școala romantică), „Prefața" la ediția franceză a „Luteției" precum și un număr de articole și eseuri cu caracter politic. În prefața volumului ni se oferă un studiu asupra vieții și operei lui Heine.

În editura în limbi străine din Pekin va apare romanul lui Mao Tun, secretarul Uniunii Scriitorilor chinezi, intitulat „Miezul nopții". Romanul zugrăvește stări și fapte din anii în care China era încă o țară feudală semi-colonială, iar populația ei era exploatată de către imperialiști și marii compradori. „Miezul nopții", unul din cele mai bune romane ale lui Mao Tun, va apare acum în limba engleză, urmînd ca, mai tîrziu, să fie tradus și în alte limbi europene.

L. V

CHINA DE AZI
ÎN GRAVURĂ ȘI DES[illegible]N

Lin Kiun: În fața cooperativei.

Li Hao-yen: Un vis bătrîn de 40 de ani a devenit realitate: drumul de fier de la Seciuan.

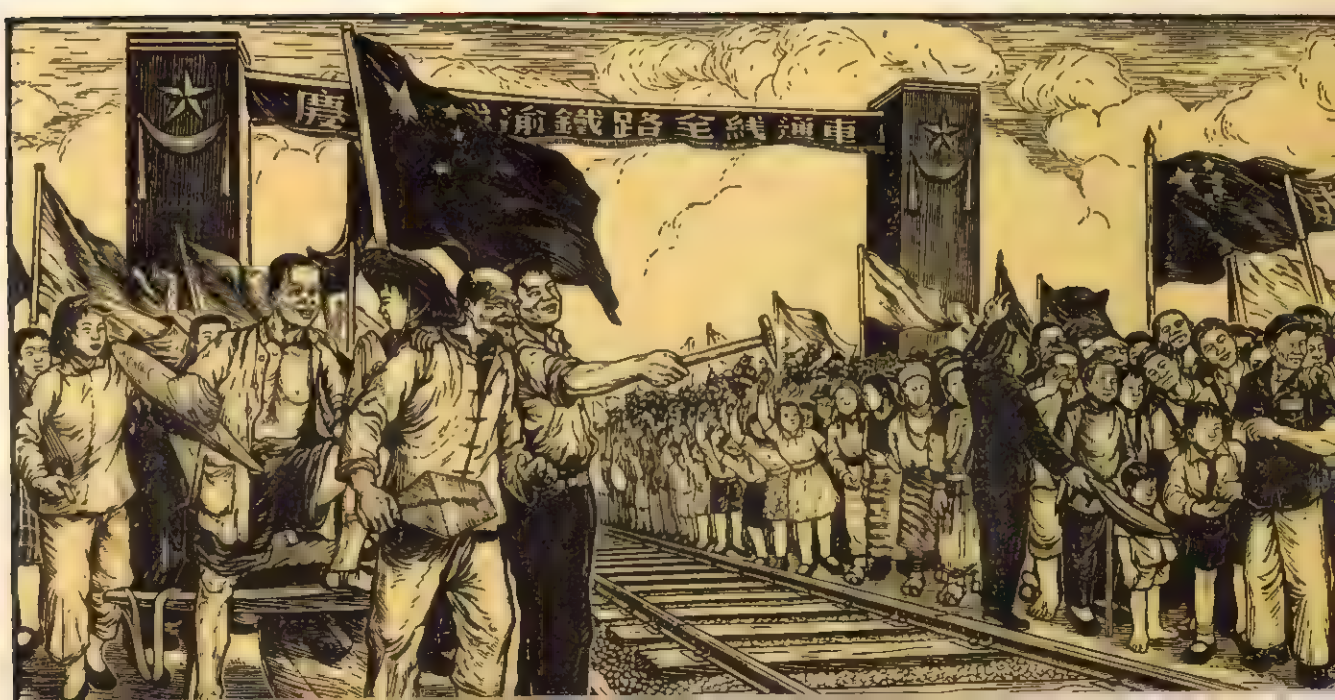

Li Kiun: Se discută planul de muncă.

Ciang Jang-ți: Locul de la apus — Hangceu.

Ciang Tien-ven: Decupôm hîrtiuțe.

Kiang Ping: Șantier naval.

Niu Ven: Studenți tibetani în drum spre Universitatea din Pekin.

Huang Ciao-xiang: În pădure

Ciu Ming-kang: Cu voință, izbutești în toate.

Sub palmierii Mării Negre (III)

Castele, stînci, Aiudag

de Camil BACIU

Strada îngustă coborînd rapid, zidul tăiat drept, chiparosul — iată sudul.

Prin „Coasta de sud a Crimeei" se înțelege litoralul de la Simeiz la Gurzuf. Centrul acestei coaste sudice e Yalta și stațiunile se înșiră una lîngă alta, aproape una într-alta, mascate în spatele stîncilor. La aproximativ o sută de kilometri de țărm, în adîncime, se află Bahcisaraiul, ale cărui ruine au inspirat poema lui Pușkin. În partea cea mai estică a coastei e Gurzufui, care, între toate localitățile, se remarcă prin caracterul său sudic și levantin — străzi înguste urcînd și coborînd în pante repezi, umbrite de cerdacuri mult ieșite înafara clădirilor. Casele sînt de piatră și cerdacurile lor de lemn sînt închise ca niște cutii și aplicate pe fațadă, imediat sub streașină. În lipsa zăpezilor, acoperișurile au o pantă foarte dulce, iar la unele case aproape că n-au de loc. Adeseori clădirile sînt străjuite de cedri și frunzișul lor de un verde întunecat, alături de peretele de piatră, ars de soare, îți sugerează sudul, imensa regiune ce se întinde din Siria pînă în Maroc.

Vizitarea coastelor și a grădinilor am început-o cu palatul Voronțov, ale cărui fațade sînt lucrate în stiluri diferite, începînd cu goticul englez și sfîrșind cu stilul maur. În vremea conferinței de la Yalta, Churchill a locuit aici și castelul acesta, construit la fel cu altul aflat în Scoția și aparținînd lui Walter Scott, l-a făcut să exclame: „Mă simt aici ca în bătrîna și buna Anglie".

Nu departe e palatul din Livadia (unde, în timpul conferinței mai sus pomenite, a locuit Roosevelt), ridicat în piatră albă de Inkerman, în stilul Renașterii italiene. Palatul lui Voronțov e muzeu, acesta e sanatoriu-casă de odihnă.

Stilul Renașterii italiene, în care a fost construită clădirea, a ajutat-o să devină figurantă cinematografică. Ea a apărut în întregime în „Tăunul", ca palat al cardinalului Montanelli, iar în „A 12-a noapte", datorită grădinii sale interioare acoperite cu o plasă ce o ferește de păsări.

După vizitarea palatului, ar fi trebuit să vedem și grădina, dar am renunțat, pentru a o admira în voie pe cea de la Nikita, care împlinea cam un veac și jumătate și întrunea aproximativ șapte mii de varietăți vegetale. Înființată în 1812, atunci cînd Suvorov sfărîma armata napoleoniană, grădina aceasta a fost concepută de botaniștii ruși pentru aclimatizări valoroase. Gîndiți-vă — continentul Siberia, Uralul, nordul Rusiei europene, însoritele provincii ale sudului; într-o parte a țării se ciocnesc arme, drumurile sînt presărate cu morți, satele arse, se sfarmă „Invincibila Armada" franceză, corbii croncănesc peste cîmpuri — iar aici, în sud, botaniștii fac să se nască o grădină de basm, în care adierile parfumate mișcă evantaiele palmierilor din îndepărtata Japonie.

Plantele din grădina asta au treizeci de ani, cincizeci, o sută cincizeci de ani. Pinul italian, ale cărui gogoși sînt comestibile, a fost plantat pe vremea războiului cu Napoleon; cedrul libanez împlinește un veac și un sfert; pînă și grațioșii palmieri-evantai de Japonia, care-și înfășoară trunchiurile în pîslă, ca să nu înghețe iarna, au optzeci de ani. Pentru ca grădina să capete înfățișarea asta luxuriantă, a fost nevoie de munca a șase generații de savanți-grădinari. Ei nu s-au frămîntat pentru a găsi secretul lalelei negre; dar datorită lor, pe meridianul care trece prin Constanța și Pitești se coc lămîi, portocale, smochine. În cinstea lor aș pune la intrarea parcului Nikita un smochin, un Onerqus ilex (stejar de piatră) și un arbore de aur. Primul pentru dulceață, al doilea ca simbol al veșniciei, al treilea, pentru că frunzele sale pătate cu galben par a fi neîncetat luminate de soare.

Pe poteci repezi, cotite, am ieșit din parcul Nikita la țărm. Am urcat în șalupe, îndreptîndu-ne spre Gurzuf și Artek. Nu am vizitat celebra tabără a pionierilor, ci am zărit numai de departe pălăriioarele acelea albe, pleoștite, numite „tomi".

După o scurtă plimbare prin Gurzuf, ne-am întors pe o puternică hulă, nu înainte de a vedea cîteva stînci celebre care străjuiesc vestul coastei de sud.

Sînt mai întîi doi bolovani uriași, doi gemeni, pe limba locului „Adalari", în apropiere de țărm, și care, pare-se, n-au fost totdeauna pietre, ci și-au început existența ca oameni. Este, apoi, băgată în mal, o stîncă — numită Stînca Genoveză, pentru că pe dînsa construiseră genovezii o cetate (cumva o îndepărtată soră a lui San-Giorgio, Giurgiul nostru). Aici stătea adeseori Pușkin și își scria versurile, la orele acelea cînd zarea e purpurie și pescărușii roșii sidefați. În vreme ce spuma se destramă pe coastele tăioase, învăluit în mantie, poetul părea că plutește deasupra mării. Și poate că într-adevăr plutea...

Alături de Stînca Genoveză, întrind mult în mare, e o alta, care a servit de podium lui Șaliapin. Închipuiți-vă marea legănată de hulă, sub cerul întunecat. În jurul stîncii se înalță și coboară bărci luminate de felinare. Talazurile deferlează pe stîncă, bărcile gem, vîslele se ciocnesc de copastii, coamele înspumate se sparg în aer și deasupra acestui vacarm se înalță o voce care se ia la întrecere cu marea. Se simte în glasul puternic, copleșitor, încîntarea pricinuită de victoria asupra hulei. El cîntă în fața mării, stăpînind tot universul sonor; nu murmurul dulce al pîraielor, nu gungurițul porumbeilor, ci însuși vuietul acesta imens, crescînd de pretutindeni, se pierde, se stinge sub vocea lui izvorîtă dintr-un piept de Titan.

Să bați marea cu vergile, ca Darius, pentru a o pedepsi, a o învinge? Neputință omenească! Dar să-i acoperi vuietul cu glasul tău, să cînți, să cînți, să simți cum melodia gravă cu care aproape te confunzi acoperă totul, *este* totul!...

Și Pușkin, și Gorki sînt înfățișați în tablouri pe malul mării. Primul, într-o mantie romantică, cu bărbia scoasă înainte, visător, privind către depărtări; al doilea, ținînd deasupra capului nou născut al unei femei sărmane. (Ilustrație la o povestire biografică). Marea — leagănul vieții, izvorul vieții — primindu-l pe noul Om, pe care marele umanist, cu figura strălucind de bucurie, îl ridica sus, cît mai sus. Pușkin, Gorki, Șaliapin — ce impetuozitate rusească îi unește într-o imagine comună pe țărmul Crimeei, ea și cum de aci ar putea îmbrățișa întregul univers cu iubirea lor! Firi aprinse, dezlănțuite, simțindu-se pe acești țărmi, în fața mării, liberi, înafara Rusiei țariste, liberi să-și strige dragostea și ura în gura mare, deasupra valurilor neostenite, către toate zările.

Dacă întinderile de apă, nemișcate, te poartă către începutul lumilor și neființă, rostogolirea regulată a talazurilor te umple de neliniște — ea materializează mișcarea perpetuă și infinitul. Întinderile de apă încremenite sau necontenita înlănțuire a valurilor sînt cele două fețe ale monotoniei, ale nemișcării și ale mișcării veșnice. Dar dacă talazurile se frămîntă, dacă vîntul smulge spuma de pe crestele de apă și o spulberă în văzduh, dacă marea aceasta enormă și grea urlă, se zbuciumă, șuieră, chiuie, geme, se zvîrcolește — atunci omul o simte omenească. Inima plină de pasiuni a artistului se simte una cu această clocotire a văzduhului și a mării.

Clocotul inimii lui nu mai e închis de nevolnice coaste, singele nu-i mai bate în tîmple și în degete, ci el se zbuciumă cu totul, în totul. El e marea, el e furtuna. În clipa aceasta, cînd insul a dispărut și poetul se zbate o dată cu văzduhurile, uriaș, cumplit victorios, îndurerat, ei trebuie să se avînte mai sus, deasupra norilor grei, mai sus, mereu mai sus, pentru că numai universul întreg ar putea să încapă furtuna dintr-însul:

Și atunci poetul, ale cărui mari aripi îl poartă peste norii grei, în văzduhurile zbuciumate, cîntă sălbatic, deasupra lumii:

Tot mai tare și mai tare te dezlănțuie, furtună...

Iar furtuna e însuși el.

Marea aceasta a sudului se întîlnește pe toată coasta cu pădurea rusă, nu numai semănînd palmieri printre stejari, dar împletind legendele.

Una din ele s-a născut din ceața albastră ce învăluie în zori stînca Aiudag — stînca ursului. E un bolovan uriaș, care aduce cu un urs culcat pe burtă, cu capul cufundat în mare. Cînd valurile sînt furioase și se sparg de țărm, se pare că ursul ridică fruntea din apă, gemînd, și spuma mării i se prelinge pe colțurile botului. El ar vrea să se miște — dar de mii de ani coastele i-au înțepenit, s-au acoperit de pămînt și deasupra lor a crescut o pădure. Bătrînul urs își afundă atunci din nou capul sub talazuri și rămîne așa, orb și surd, doborît de neputință.

Dar cu multă vreme în urmă el era liber și mormăia prin pădurile din nord. Era un urs mare și cafeniu, cu ochi mici, de chihlimbar, cu colți galbeni și blană moale. Era atît de furios, încît ceilalți urși se ascundeau de el și veverițele mureau bolnave de inimă, numai ascultîndu-i mormăitul. Iar cînd se îmbăta cu băutură de afine, înjura atît de groaznic și din senin, că nimeni nu mai ieșea din scorburi. Îi părea bine ursului că-i temut și-și cînta singur de beție, sufiind pe nas și scuipînd în toate părțile.

Într-o seară, cînd era mai beat ca niciodată, ursul întîlni în pădure o fetiță. Era o fetiță mică și ursului îi păru la început că e un iepuraș încremenit de groază. Se apropie de iepuraș să-i rînjească sub nas și să-l vadă cum pică de groază, dar cînd colo deosebi un păr lung și galben, niște obraji de piersică și doi ochi mari și albaștri, ca florile de cîmp.

De uimire, ochii mici ai ursului se făcură mari — două lumini galbene — și atunci fetița întinse mîna rizînd și-l mîngîie pe bot.

Nu pot să vă spun ce se întîmplă atunci în sufletul ursului. Pe de o parte se mînie de faptul că fetița nu arată speriată — iar pe de alta, ceva se topi în inima lui, atît de dulce fusese mîngîierea fetiței.

— Ce faci aici? — întrebă el cît putu de încet.

— Caut o floare — spuse fetița.

— Ce fel de floare? — întrebă ursul.

— O floare albastră, care zboară. Uite, așa zboară — și fetița dădu din mîini ca o pasăre.

— Oho-ho—rîse ursul, ascunzîndu-și colții galbeni — aia nu era o floare, era un fluture.

Și i se făcu milă de prostia fetiței, care nu deosebea un fluture de o floare. O duse sub o tufă de rosmarin, îi făcu un pătucean de mușchi, o înveli și o vegheă să adoarmă. În noaptea aceea, pentru prima oară se gîndi că a ajuns atît de fioros numai pentru că trăiește singur. Cînd se făcu dimineață, ursul încă mai stătea lîngă fetiță, posomorît și totodată mulțumit. Un fel de căldură îi cuprinsese

pieptul păros și-i făcuse urechile să se pleoștească.

Până la prînz află toată pădurea de fetița ursului și născoci pe seama lui fel de fel de povești. Iar dînsul aștepta înfricoșat venirea părinților fetiței, care, desigur, o căutau ca s-o ia înapoi. Dînșii însă nu se arătară în ziua aceea. Nu se arătară nici după o zi, nici după două, nu veniră nici la începutul toamnei. În vremea asta, fetița se obișnui cu pădurea și pădurea cu ea. Umbla îmbrăcată într-o rochiță furată din sat de o coțofană și era încălțată în opinci de coajă de mesteacăn. Ursul o însoțea pretutindeni și, pe măsură ce trecea timpul, nu-i mai ieșea din cuvînt.

Astfel trecură ani și fetița crescu. Ochii ei albaștri se alungiră, ca ochii chinezilor de pe farfuriile de porțelan, părul galben, crescut pînă la jumătatea spatelui, i se înroșise puțin și cînd fata alerga printre copaci, pletele ei păreau flăcări ce joacă pe comori. Vestea frumuseții ei se duse peste mări și țări și mulți veniră s-o caute. Ursul însă o păzea strașnic și o ferea de toți. Pînă într-o zi, cînd, beat de vin de afine, adormi într-o poiană, sforăind gros și mormăind. De cum începu să sforăie, un călăreț se strecură printre arbori, ducîndu-și calul de căpăstru. Era un războinic cu pieptar de zale argintii, cu mîneci de mătase și sabie încovoiată pe șold. Avea ochii negri, mustață neagră și părul negru și inelat. Fata îl văzu și înmărmuri. Semăna cu un diavol, dar zîmbea și dinții îi străluceau albi. Se îndrepta spre ea cu mîna întinsă, pășind ușor și chemînd-o cu ochii. O cuprinse de mijloc, o săltă pe crupa armăsarului și, cînd dînsa vru să țipe, îi astupă gura cu un văl de mătase.

Ursul se trezi la tropăitul calului. Înainte de a afla nenorocirea, simți că s-a întîmplat ceva și răcni fioros, cum nu mai făcuse de mulți ani. Apoi ajunse în poiana unde o lăsase pe fată, văzu urmele calului, urmele omului și înțelese. Răcni atît de tare bătrînul urs, că cintezoii se rostogoliră de pe crengi, veverițele înghițiră alunele pe nemestecate, vulpile țîșniră din vizuini și iepurii începură să fugă bezmetici, ciocnindu-se între ei. Ursul se aruncă pe urma răpitorului. Urla și mormăia, lacrimi fierbinți îi curgeau de-a lungul botului și o durere ascuțită îl înțepa în pieptul său mare și păros. Din goană smulgea copacii și vîntura pămîntul, iar urletul lui, mereu mai răgușit și mai cumplit, părea însuși strigătul morții. Ajunse astfel la marea cea mare, care scaldă țărmurile de stînci, și o văzu pe fată, pe fata lui, urcată pe o corabie smolită, chemîndu-l și plîngînd în hohote.

— Vinnnn, vinn—strigă ursul și, răcnind de furie, se aruncă în valuri.

Dar era prea mare și prea greu, ca să-l țină apa.

Atunci sări iarăși pe țărm, se trînti cu burta la pămînt și începu să soarbă marea. Dragostea și durerea îi frigeau pieptul, iar talazurile nu puteau să-l răcorească. El nici nu voia alinare — voia să sece marea și să ajungă corabia tîlharilor. Bău talazuri întregi, apa care ar umple un iaz de moară, care ar ajunge unui rîu, unui lac. Labele i se afundară în pămînt și rămase întins pe pîntece. Sorbi astfel apa mării zile și nopți. Grumazul îi înțepeni, apoi picioarele, spinarea — și, încet, încet, împietri cu totul.

Trecură ani mulți, sute și sute de ani.

Cine ajunge azi la tabăra Artek, lîngă Gurzuf, poate vedea alături de aleile pe care forfotesc cravatele roșii, un urs uriaș, culcat pe burtă și sorbind apa mării. În nopțile de furtună își scoate botul din apă și privește către Sud. Dar numai o clipă, o frîntură de clipă, ca o părere. Apoi grumazul i se apleacă din nou și el soarbe mai departe apa mării, căci iubirea pentru fata pe care a crescut-o nu-i dă pace și nu se ostoiește după attea sute de ani.

Cu unul din cetățenii taberei Artek.

LA ORA 9,59 ȘCOALA

— Alarmă în sud — Ard școlile în Tennessee — K.K.K. ordonă: „ucide-l pe negru!" — Huliganii rasiști la lucru — Elevii de culoare înfruntă baionetele guvernatorului din Arkansas — Rușinea Americii.

Încă din ajun orașul era cuprins de alarmă. Redeschiderea școlilor, anunțată pentru a doua zi, nu prevestea nimic bun nici celor din Phillips (statul Alabama). Din gură-n gură se zvonise că glugile albe au jurat în fața „marelui dragon" să-i lichideze pe toți negrii care ar cuteza să pășească pragul școlilor în care vor învăța odraslele albilor-pur sînge. Hotărîrea luată la Washington acum trei ani de Curtea Supremă a S.U.A. de a aboli segregația rasială în școlile americane nu putea fi ținută în seamă de superrasiștii din Alabama. De altfel, crucile uriașe aprinse în miez de noapte la marginea orașului dăduseră semnalul marii răfuieli din zori. Cu două ore înainte de începerea cursurilor, un telefon misterios avertizează: „**La ora 9,59 școala va sări în aer**". Drept represalii pentru faptul că pastorul de culoare Shuttlesworth, sfidîndu-i pe rasiști, înscrisese cîțiva copii negri la școala din Phillips.

La aceeași oră, în aceeași dimineață, puternice explozii ale fanatismului rasial s-au produs simultan în mai multe state ale sudului. Lozinca „**No integration!**" declanșase pretutindeni un adevărat război împotriva elevilor și studenților negri, culminînd cu dinamitarea școlilor și bombardarea cu pietroaie a bisericilor oamenilor de culoare.

Anul trecut, la Clinton, Oliver Springs, Sturgis, Texarcan, Birmingham, Montgomery. Anul acesta la Birmingham, Nashville Greensborough, Phillips, Charlotte, Little Rock. Mereu aceeași imagine a orcrit rasiste, mereu aceeași orgie canibalică.

În America libertăților cu nemiluita a devenit o sumbră tradiție ca anul școlar să înceapă cu vărsări de sînge provocate de dezmățul rasist.

Copilul nu uită prima zi de școală; elevul sau studentul este copleșit de emoție la reluarea cursurilor. Așa se întîmplă de obicei. Dar pentru copiii negri sau albi, pentru elevii și studenții albi sau negri din Alabama sau din Arkansas, din Tennessee ori din Carolina de Nord, prima zi de școală a însemnat un coșmar îngrozitor. În acea zi zeci și zeci de negri micuți au fost bătuți cu pietre, scuipați sau fugăriți de huligani „albi", elevi și studenți de culoare au înfruntat baionetele guvernatorului rasist Faubus în Arkansas.

Copii negri și-au văzut tații linșați sub ochii îngăduitori ai domnilor ofițeri. Iar la Birmingham, urlînd „**să-l ucidem pe negru!**", 15 huligani au tăbărît asupra unui pastor de culoare, maltratîndu-l cumplit pentru că voia să-și înscrie fiica la școală.

Au urmat noi acte de violență în numeroase orașe ale sudului S.U.A.

Sute de haidamaci ai Ku-Klux-Klan-ului, protejați de armată, și-au făcut de cap, urlînd pe străzi ca niște bezmetici, spărgînd geamurile școlilor și dedîndu-se la o adevărată vînătoare de negri. Accesul negrilor în școli a fost împiedicat deopotrivă de cordoanele huliganilor și de cele ale trupelor înarmate. Pe trotuarul din fața unei școli din North Little Rock, rasiștii au tras o linie albă cu inscripția: **negrul care va trece peste această linie albă va muri!** S-au trimis scrisori de amenințare cu moartea studenților de culoare. Pe drumurile ce duc spre școală, „albii" au încercat să-i calce cu automobilele pe colegii lor negri.

Pentru ca pogromul să se desfășoare întocmai după ritualul Ku-Klux-Klan-ului, a fost eliberat din temniță (pe cauțiune, bineînțeles) faimosul propagandist al urii, huliganul rasist Kasper, care operează în Tennessee.

Și în timp ce, la lumina crucilor în flăcări, tinerii „puritani" se răfuiau nestingheriți cu concetățenii lor de culoare, oficialitățile de la Washington, neliniștite probabil de amploarea luată de „jocul teribil" al băieților din sud, purtau discuții telefonice ... „de principii", cu șerifii refractari... Însuși președintele Eisenhower a fost nevoit să-l tempereze (de altfel fără prea mult succes) pe zelosul guvernator al statului Arkansas; dar pînă una alta, bandele asmuțite contra școlarilor și studenților negri își desăvîrșiseră opera. „**Dacă a curs sînge de negru, apoi am conștiința împăcată**" — a declarat cu sadism Faubus. Iar în clipa cînd mister Herbert Brownell, ministrul de Justiție al S.U.A., se pregătea să-i dojenească, prin... corespondența oficială, pe „extremiștii" de categoria senatorului Faubus, ziarele din New-York anunțau cu litere de o șchioapă ultima performanță a rasismului american: „**La Nashville (statul Tennessee) școala elementară „Hat le Catton" a fost dinamitată și aruncată în aer**".

...Spre „gloria" Ku-Klux-Klan-ului...

...Spre rușinea Americii.

D. BABOIAN

VA SĂRI ÎN AER!

Iată-l, fără glugă, pe unul dintre cei mai floroşi cîrmuitori ai Ku-Klux-Klan-ului, **„marele dragon"** al statului Indiana (S.U.A.). Condamnat la moarte pentru asasinat, el a fost scos recent din temniţă, ca să-şi reia vechile îndeletniciri, cu sau fără glugă. Cine ar putea afirma că acest ucigaş cu privire de călău hitlerist a fost străin de nelegiuirile săvîrşite de rasişti la redeschiderea şcolilor în S.U.A.?

Săptămîni în şir, înainte de începerea anului şcolar, organizaţiile oculte ale K.K.K. au desfăşurat o susţinută campanie pentru pregătirea loviturii de la 9 septembrie. În cadrul unor reuniuni şi procesiuni nocturne, la care au fost convocaţi tineri huligani albi gata oricînd de aventuri criminale, **„marele vrăjitor imperial"** în persoană a ţinut predici aţiţătoare la „război civil rasial".

„Iată primul şi ultimul negru care a pus piciorul în această şcoală. Amin!" După ce au fixat la poartă o pancartă cu această inscripţie, preacuvioşii rasişti au spînzurat manechinul negru la intrarea în şcoală, în semn de sinistru avertisment dat elevilor de culoare.

↑
Priviţi fotografia aceasta reprodusă din revista **„Schweizer Illustrierte"**. Numai pentru că elevul negru a avut curajul să înfrunte pe huliganii rasişti care-i barează drumul spre şcoală, el este escortat cu străşnicie, ca un răufăcător, de soldaţi americani cu baioneta la armă. Orice s-ar zice, este de-a dreptul impresionantă această „grijă" deosebită pentru libertatea individului în S.U.A.!

Una din şcolile din Nashville devastate de rasişti. Imagine transmisă prin Telefoto ziarului italian „Unità".
↓

Nimeni nu-i poate şti amărăciunea. Dar în echii lui se citeşte toată drama copilului căruia i-a fost [illegible] pentru ca pieter [illegible] tuciurie... Şi cînd te gîndeşti că în S.U.A. două milioane şi jumătate de copii nu pot calca pragul şcolilor din aceeaşi pricină!

Fantomele din peșteră

— povestire științifico-fantastică —

de Octavian SAVA

Nu știu dacă ați aflat cît sînt de curajos. Vă spun eu. Sînt formidabil. Noaptea, de pildă, dorm cu lumina stinsă. Nu las să ardă decît o lămpiță mică de noptieră. Apoi nu mi-e frică de cîini. Dacă sînt bine legați, mă apropii pînă la o distanță de zece pași de cușca lor. Însă dovada cea mai grăitoare a curajului meu o constituie faptul că scriu din cînd în cînd cîte o povestire, deși știu foarte bine că orice critic are dreptul să mă facă harcea-parcea, chiar mai înainte de a fi apucat să-mi încasez drepturile de autor.

Dar nu despre critici voiam să vă povestesc, ci despre comportarea mea plină de bărbăție față de niște fantome.

Așadar, să încep. Trei zile după ce fusesem numit medic în satul L... din Ardeal, un tînăr geolog, Titus Opran, originar de acolo și venit să-și petreacă concediul la părinți, mi-a istorisit următoarea întîmplare:

Prin partea locului hălăduia, înainte cu un veac și jumătate, un haiduc vestit, pe numele lui Vasile Rupea. În iarna geroasă a lui 1784, oamenii haiducului au atacat un poștalion care aducea solda pe ultimele trei luni pentru regimentele cantonate în orășelul B... Soldații lui Iosif al II-lea fuseseră trimiși aici pentru a înăbuși răscoala lui Horia, iar intendența chesaro-crăiască avea tot interesul să-i plătească bine. De aceea nici prada lui Rupea nu era de lepădat.

Haiducul făgăduise oamenilor săi că trei sferturi din aurul împărătesc va fi dăruit lui Horia, să-i slujească la cumpărarea de arme, și numai un sfert va păstra pentru ceata lor. Rupea s-a lăcomit însă și, punînd mîna pe toată prada, a tăinuit-o într-o peșteră știută numai de el. După aceea a fugit în munți, cu gîndul de a se întoarce mai tîrziu să-și ia comoara. Dar soarta i-a fost potrivnică. Haiducul a fost prins de austriaci, pus la cazne și ucis. El a murit blestemat și hulit de foștii săi tovarăși. După această moarte năprasnică, haiducii au căutat în zadar peștera unde se găsea ascuns aurul. Nimeni n-a fost în stare s-o afle. În sat, s-a țesut legenda că mult rîvnita comoară ar fi păzită de niște strigoi și că acel care o vede își pierde de îndată lumina ochilor. Oamenii mai povestesc și astăzi legenda și foarte mulți cred în ea — a încheiat inginerul, scuturînd cu un gest grăbit scrumul țigării care se mistuise aproape toată și-i arsese degetele.

Mărturisesc că tot ce-mi spusese nu mă prea impresionase. Eram sătul de propriile mele minciuni privitoare la niște meteoriți de aur căzuți în Africa Ecuatorială și nu mai aveam nici un chef să ascult balivernele altora.

— Poveștii! Basme de adormit copiii!

— Poate... — mi-a răspuns inginerul. Oricum, eu cred. Rupea a existat cu adevărat, iar urmașii lui trăiesc și astăzi în L... Pe unul dintre ei vreau neapărat să-l cunoști. Crede-mă că este un individ foarte interesant...

A doua zi Titus sosi însoțit de un om mic de statură, îmbrăcat în haine de pădurar.

— Vasile Rupea — se prezentă fără altă introducere noul venit.

— Cum? — am bîiguit eu.

— Da, nu te mira, interveni inginerul. Îl cheamă exact ca pe haiduc.

Poftit să ia loc, pădurarul nu se lăsă mult rugat ca să-și înceapă povestirea. Cînd vorbea, își ascundea mereu privirea și clipea des, ca un om obișnuit să stea mult în întuneric și care ieșise brusc la lumină. Era ceva în înfățișarea lui, care îmi amintea de un liliac speriat.

— Și eu am căutat peștera — începu el — dar n-am găsit-o. Acum douăzeci de ani, însă, fratele meu a dat de ea. S-a strecurat înăuntru printr-o crăpătură, pentru că intrarea era acoperită de o stîncă. Acolo a găsit grămezi de aur. Dar cînd să-și umple bine buzunarele, deasupra comorii a început să joace un norod de stafii. Hîrci fioroase, numai oase, care țopăiau și se răsuceau de-ar fi putut băga în sperieți un sfînt, da' mi-te un pădurar păcătos. Fratele meu a lăsat dracului comoara și pe aici ți-e drumul. Cînd a ajuns afară a mulțumit fierbinte lui dumnezeu c-a scăpat teafăr și s-a jurat că nu mai calcă în peșteră. Dar chiar de a doua zi i s-a pus o pînză neagră pe ochi și în mai puțin de o săptămînă a orbit.

— Dar dumneata cum de cauți comoara? Dumitale nu ți-e frică, că ai să orbești? — am întrebat eu neîncrezător.

— Îmi este. Dar aurul blestemat nu-mi dă pace. Noaptea aud o voce din pădure care mă strigă: „Hai, vino mai iute! Te chem eu, Rupea hoțul. Aurul este al neamului nostru, tu trebuie să-l găsești". Atunci nu mai pot sta locului, pornesc să caut peștera. Dar ce folos... Nimeni n-o s-o găsească vreodată...

Vorbea cu multă patimă acest urmaș de haiduc. Cuvintele lui m-au urmărit vreme îndelungată. Parcă vedeam aievea schelete'e înspăimîntătoare prinse în vîrtejul unui dans macabru...

Totuși, cînd Titus Opran îmi propuse să-l însoțesc în căutarea peșterii, nu știu nici eu cum și de ce m-am lăsat convins și am pornit împreună cu el.

Aici, dragi cititori, ar urma în mod obișnuit descrierea fazelor expediției și a coclaurilor pe unde am colindat. N-am să comit însă această greșeală din două motive:

1. Pentru că nu-mi place să fac descrieri de natură.

2. Pentru că dumneavoastră nu vă place să le citiți în cadrul schițelor științifico-fantastice.

Important este, însă, că de cîteva ori în decursul ascensiunii am fost gata să las naibii aurul haiducului și să mă întorc acasă. Dar, împins de o nobilă hotărîre, m-am tîrît gîfîind în urma lui Titus, care sărea sprinten din stîncă în stîncă, pînă cînd — ah, moment fericit! — mi-a alunecat o piatră de sub bocanc. În clipa aceea m-am rostogolit în gol, vertiginos, păstrînd în suflet un singur regret: că nu-mi făcusem încă testamentul.

Cînd m-am trezit din buimăceala aterizării forțate, mi-am dat seama că ajunsesem în fundul unei ripe.

O, tu, bătrîne Esculap, zeu al medicinei! O, tu, muză a povestirilor științifico-fantastice, care încă nu ai nume, pentru că Jules Verne n-a fost contemporan cu Homer! O, voi, duhuri ale munților! Voi mi-ați răsplătit îndrăzneala, zvîrlindu-mă la intrarea peșterii pe care o căutam. Da, descoperisem peștera. Ea corespundea exact descrierii făcute de pădurar. Deci partea cea mai importantă a misiunii noastre era îndeplinită. Nu ne mai rămînea decît să descoperim și comoara. Despre fantome, ce să spun, preferam să nu le descoperim. Nu pentru că aveam ceva special împotriva lor. Dar spuneți și dumneavoastră: ce rost ar fi avut să ne întîlnim nas în nas cu niște fantome, tocmai acum, în plină campanie împotriva superstițiilor?

Coborînd pe o coardă prinsă solid de colțul unei stînci, Titus ajunse repede lîngă mine și pătrunserăm amîndoi în peșteră. Primii treizeci de metri i-am străbătut mai mult vîrîndu-ne printr-un coridor strîmt și umed. Din tavan se prelingeau picături reci de apă, a căror atingere înghețată ne dădea fiori. Drumul ni se păru mai greu cînd coridorul se frînse brusc și înaintea noastră se deschise o pantă abruptă. Din fericire, apa scobise peretele de piatră și formase o scară naturală, pe care începurăm s-o coborîm plini de grijă.

Peștera era scufundată în întuneric și tăcere. Nu se auzeau decît pașii noștri și susurul monoton al apei. Nici un alt zgomot nu tulbura liniștea. Cînd eram însă mai încrezători că expediția noastră va decurge fără nici un incident neplăcut, se dezlănțui din senin un uruit asurzitor, care ne băgă în sperieți. Părea că tușește un animal gigantic. O tuse seacă de fumător, dar amplificată la maximum.

— Ciudat zgomot, Titus — am murmurat eu, căutînd să-mi stăpînesc clănțănitul dinților. Un dinosaur care... fumează.

Titus nu-mi răspunse. Am tăcut și eu. Dar gîndurile îmi fugeau nebunește. Ah, blestemată idee. Cine m-a pus să devin căutător de comori păzite de strigoi? Mai bine mă făceam filatelist; e în orice caz o manie mult mai puțin primejdioasă...

Coborîrea se sfîrși pe neașteptate. Ajunserăm într-o adevărată sală de bal. Coloane fin sculptate de mîna unui artist neîntrecut înconjurau platforma de dans. Din loc în loc se deschideau loji tainice, din care cei mai în vîrstă ar fi putut urmări în tihnă vîrtejul amețitor al perechilor de dansatori. Oare aici aveau să danseze și fantomele?

Folcsindu-mă de lanternă, eu și începusem să le caut. Raza gălbuie luneca pe pereții de stîncă, dădea o strălucire ireală stalactitelor și stalagmitelor, se strecura pînă în colțurile cele mai ascunse și, pentru prima oară de cînd se născuse această peșteră, alunga întunericul.

Uimiți de frumusețea din jur, uitarăm de uruitul suspect care mă tulburase atît și înaintarăm într-un gang înalt, menit parcă să-ți pună curajul la încercare... Deodată, un fenomen ciudat mă făcu să mă ciupesc pînă la sînge, ca să-mi dau seama că nu visez. Peretele din stînga noastră era luminat... Avea o strălucire pală, galbenă, irizată, de parcă ar fi fost poleit cu aur. Fără a-și primi razele de la vreo sursă luminoasă, ecranul de piatră licărea în noaptea veșnică a grotei, la fel de uluitor ca un joc multicolor de artificii pe fundul întunecat al oceanului.

— Asta să fie comoara? — am întrebat eu, apropiindu-mă de peretele luminos și trăgîndu-l pe Titus după mine.

Necugetate gînduri. Ca la o comandă niște schelete hidoase începură să joace pe perete. Am simțit cum mi se ridică părul măciucă. Un șiroi de gheață îmi lunecă pe șira spinării, iar inima îmi bătea să-mi spargă cușca pieptului. Am strîns brațul prietenului meu. Stăteam amîndoi încremeniți, fără să putem scoate un cuvînt. Stafiile încetară dansul macabru, iar noi rămaserăm ca hipnotizați de spectacolul de necrezut la care asistaserăm. Și probabil că regizorul necunoscut care aranjase toată această punere în scenă, socotind că ceea ce făcuse pînă acum nu era suficient de tare, mai puse și o voce misterioasă să strige de undeva, dintr-un ungher ascuns al peșterii:

— Mîinile sus!

Strigătul făcu ocolul grotei, fu reluat de sute de glasuri din bolțile și cotloanele fără sfîrșit, iar acum reveni amenințător în gangul în care ne aflam noi. O dată cu el, luminat de o facă, îndărătul nostru, la capătul coridorului, răsări ca din pămînt Rupea, pădurarul. Limbile de foc aruncau umbre tremurătoare pe obrazul lui, dîndu-i o înfățișare sinistră. Ținea pușca cu țeava îndreptată către noi.

— Ispita comorii v-a adus și pe voi aici! Dar ați uitat că bătrînul

haiduc a șingerat pentru ca aurul să fie numai al nostru, al neamului Rupea! Dumnezeu m-a ales pe mine să găsesc peștera și să mă bucur de comoară. Pe voi nu v-a chemat nimeni și nu aveți nici un drept asupra ei!

Ochii pădurarului, atît de tulburi de obicei, sticleau acum, ca și cum în ei ar fi ars o văpaie fierbinte, mistuitoare. Privirea amenințătoare, tonul lugubru al vocii lui, pușca îndreptată nu prea binevoitor către noi mă determinară să caut un glas cît mai blînd cu care să-l liniștesc.

— Ai dreptate. Comoara e a ta și nouă nu trebuie să ne dai absolut nimic!

Apoi, ca nu cumva să-i jignesc intențiile bune, adăugai prevenitor, în timp ce, părăsind culoarul, ne îndreptam spre el:

— Cel mult, dacă vrei să ne oferi un premiu de consolare, ceva, acolo, care nu contează... Asta primim...

Țeava neagră a puștii se ridică înspre noi și mai vehementă. Am înțeles. Pădurarul nu era de acord nici cu această propunere modestă. Ce zgîrie-brînză! La urma urmelor noi am fi fost mulțumiți să plecăm și cu mîna goală, fără nici un fel de pretenție. Dar ți-ai găsit! Lui Rupea nici asta nu-i era pe plac

— Veți muri amîndoi! Așa făcea și străbunicul meu. Cînd cineva afla locul unde-și tăinuia prada, îl tăia. Scurt! Pădurarul Vasile Rupea nu e mai bun decît haiducul Vasile Rupea.

— Dar unde e aurul? — îl auzii deodată pe Titus întrebînd.

Ei, poftim! Ce mai întrebare! Nu e pădurarul ăsta destul de nebun? Acum, precis o să creadă că vrem să-i luăm pleașca de sub nas. Ce i-a trebuit lui Titus întrebarea asta? Rupea vrea să ne omoare și lui îi arde de întrebări... Dar uite-te că pădurarul nu s-a supărat!

— De fapt, de aur încă n-am dat. Dar toate semnele arată că aici trebuie să fie. Acolo unde zac îngropate comori, duhurile joacă deasupra și ies flăcări din pămînt...

— Ei, așa mai vii de acasă — mă luă pe mine gura pe dinainte. Hai să căutăm împreună...

— Împreună? Niciodată... numai singur!

Dar ce se petrece cu Rupea? A scăpat pușca din mîini. Își duce palma la ochi. Acum o ridică la făclie. O să-și ardă degetele. Și le-a ars. S-a schimonosit de durere...

— Făclia nu s-a stins! Atunci de ce e întuneric? Spuneți-mi de ce nu mai văd?

Cum nu vede? Doar e lumină. Arde și torța lui, și lămpile noastre electrice au rămas aprinse...

— Oameni buni, spuneți-mi, voi vedeți ceva... sau e beznă?

Nu mai înțeleg nimic. Ce vrea Rupea? Doar e limpede. Peretele din gang e luminos, lămpile, torța... Doar în colțurile mai îndepărtate ale grotei e întuneric. Dar dacă...

— Fraților, sărmanul de mine, nu mă lăsați... Mi-au mîncat strigoii ochii... sînt orb... Nu mai văd nimic...

Pădurarul plîngea în hohote. Noi stam și-l priveam înfiorați. Comoara lui Rupea făcuse încă o victimă..

Trei zile mai tîrziu, după ce am mai vizitat o dată peștera, Titus mi-a dat o listă de întrebări privind întîmplările misterioase la care fusesem martori. Lista era cam următoarea:

1. Ce crezi despre peretele luminos din peștera?

2. Ce părere ai: există sau nu stafii? Și dacă nu, cum explici apariția scheletelor?

3. De ce au orbit frații Rupea?

4. Există vreo comoară în peșteră?

Am încercat să răspund la toate întrebările. Dar nu pe rînd. Am început cu ultima întrebare—există vreo comoară în peșteră?

Da, există, însă nu aurul lui Rupea, ci un lucru mult mai prețios. În peștera se găsesc mari zăcăminte de elemente radioactive. Acestea emit radiații alfa, beta și gama. După nume, nu spun nimic, dar să știți că sînt grozave. Uneori, în doze mici, ele pot fi folositoare organismului; dar acțiunea lor intensă și de lungă durată distruge diferite țesuturi ale corpului. Și acum, ajung la prima întrebare. Peretele era luminos din pricina unui fenomen de fluorescență. Ce înseamnă asta? Vă explic îndată. Sub influența emanațiilor radioactive anumite substanțe, cum ar fi sărurile de argint, de bariu, de stronțiu și altele, devin luminoase. O analiză serioasă a rocilor din peretele luminos al peșterii va stabili care din aceste săruri intră în compoziția lor.

Întrebarea a treia: există sau nu stafii?

Spre regretul cititori'or superstițioși, trebuie să mărturisesc că nu am avut plăcerea să întîlnesc în peștera lui Rupea nici o stafie veritabilă. Bine, dar atunci, veți întreba dumneavoastră, ce erau scheletele pe care le-ați văzut?

A, din păcate nu erau decît niște... surogate de stafii. Aparițiile misterioase nu erau altceva decît propriile noastre schelete.

— Cum asta?

Vai, dar nerăbdători mai sînteți. Citiți în continuare. Radiațiile gama sînt analoage cu razele X, obținute cu ajutorul aparatelor Roentgen pe care le fo'osim în radioscopii și radiografii. Perete'e alcătuit din substanțe fluorescente imita foarte bine ecranul aparatului. Ca stare, razele gama emise din peretele opus celui luminos străbăteau trupul subsemnatului și al prietenului său și erau absorbite mai pronunțat numai de oase. În felul acesta, pe ecranul fluorescent se proiecta tocmai imaginea scheletelor noastre...

Ce vă mirați așa? Ați crezut poate că sînt un fricos care se sperie și de umbra lui... Nu, eu sînt un curajos care s-a speriat de propria sa radioscopie, ceea ce e cu totul altceva.

— De ce au orbit frații Rupea?

Pentru că, supunîndu-se vreme îndelungată radiațiilor din peșteră, acestea au avut o influență dăunătoare asupra organismului lor. S-ar putea, însă, ca un bun tratament să salveze, sperăm, vederea pădurarului.

Ar mai rămîne încă o întrebare care nu se găsește în chestionarul geologului Titus Opran. Ce s-a întîmplat cu comoara haiducului Vasile Rupea? Mai există vreo posibilitate de a fi găsită?

La această întrebare n-am fost în stare să răspund decît un an mai tîrziu, cînd, răscolind niște documente cu privire la răscoala lui Horia, am dat peste o scrisoare a lui Rupea, scrisă cu un ceas înainte de execuție. Haiducul istorisea că trei zile după ce ascunsese aurul, cuprins de remușcări, l-a scos din peșteră pentru a-l duce lui Horia. Dar a fost prins de o patrulă împărătească, aurul i-a fost confiscat, iar el însuși a plătit cu viața păcatul său...

*

Vedeți că sînt un om curajos? Am scris și povestea asta, cu toate că orice critic are dreptul să mă facă harcea-parcea... chiar înainte de a apuca să-mi încasez drepturile de autor.

De la IEROGLIFE la ALFABET

de M. MUNTEANU

Ieroglifele chineze constituie unul din cele mai străvechi sisteme de scriere ale omenirii. Pornind de la redarea grafică fidelă a obiectelor și, treptat, mergînd spre abstractizare prin folosirea de combinații de reprezentări concrete și unele ieroglife cu valoare fonetică, scrierea chineză a trecut în decursul vremurilor printr-un proces de lentă stilizare și rafinare, devenind în primele veacuri ale erei noastre — atunci cînd meșterii chinezi au născocit hîrtia și tiparul — un sistem extrem de complicat, dar desăvîrșit în felul lui: scrierea modernă chineză.

Ieroglifele chineze depozitează, în inepuizabila lor varietate de forme, una din cele mai strălucite culturi ale omenirii. Filosofi, matematicieni, astronomi, medici și agronomi de geniu au încredințat ieroglifelor roadele bogate — ivite pentru întîia oară în lume — ale cercetărilor lor, iar poeți, dramaturgi, povestitori și romancieri au creat, folosind aceleași ieroglife, o literatură unică în lume, în care subtilitatea și adîncimea se aliază forței și patosului revoluționar.

Dar, cu toate aceste merite istorice, sistemul de scriere chinez, prin complexitatea lui, este o piedică serioasă în opera de ridicare a nivelului cultural al maselor. Pentru a reține, recunoaște și scrie un număr de 6.000-8.000 de semne, se cer eforturi îndelungate și stăruitoare, iar mijloacele moderne de comunicare între oameni sînt îngreunate și complicate: în tipografii, setarii lucrează cu mii de semne, în transmisiunile telegrafice se folosesc coduri complicate, mașina de scris poate fi mînuită numai de specialiști cu înaltă calificare etc.

Evoluția ieroglifei „ma" exprimînd noțiunea de cal.

Încă în 1951 președintele Mao Țze-dun a spus că limba scrisă chineză trebuie să urmeze drumul comun al marii majorități a limbilor scrise din lume, drumul unei scrieri alfabetice.

Din această problemă derivă însă o alta: unde să fie folosit acest alfabet? Limba chineză are numeroase dialecte, asemănătoare în general prin morfologie și sintaxă, dar deosebite în pronunțare.

Eliminarea ieroglifelor și folosirea unui alfabet sînt deci în funcție de existența unei limbi comune ca mijloc de comunicare valabil în întreaga țară.

Dar care sînt perspectivele răspîndirii pe scara întregii Chine a unei vorbiri comune, a unei limbi naționale unice? Iar acest proces corespunde oare evoluției istorice a limbii chineze?

Istoria limbii chineze este foarte complexă. Poporul chinez, ca și clasele conducătoare din China veche, și-au făurit, fiecare, de-a lungul veacurilor, nu numai o cultură proprie, dar și dialecte proprii. Limba folosită în cultură și în administrația feudală s-a îndepărtat din ce în ce mai mult de limba poporului, devenind „ven-ien"-ul, limba aristocrației și birocrației feudale. Limba vorbită de mase— așa-numita „bai-hua" — s-a dezvoltat pe căi proprii. În timpul dinastiilor Sun, Iuan și Min, scriitori chinezi au creat opere literare de înaltă valoare, în care au folosit un dialect foarte apropiat de acela din Pekin, numit „putun hua". Lucrările scriitorilor din nordul Chinei s-au răspîndit și în sud și astfel a început în ritm lent procesul de răspîndire a acestui dialect. Povestitorii de meserie, „bien șin"-ii, au avut un rol deosebit în promovarea romanelor populare și, implicit, a dialectului în care erau scrise.

O dată cu începuturile dezvoltării capitaliste, „putun hua" se răspîndește în afere și mai larg. Cercurile mai înaintate ale revoluției burgheze din 1911 au luat și ele unele măsuri pentru promovarea acestei limbi, iar „Mișcarea din 4 mai 1919" a zdruncinat serios poziția pînă atunci dominantă a „ven-ien"-ului și a obținut rezultate pozitive în promovarea limbii unice. Ulterior, lupta pentru o limbă unică a fost dublată de aceea pentru alfabetizarea scrierii ei. Toate acestea au reflectat năzuința poporului spre unitatea lingvistică și spre făurirea unui sistem de scriere simplu și lesne de învățat.

După eliberare, paralel cu dezvoltarea masivă a economiei țării și cu descreșterea analfabetismului, numărul acelora care vorbesc „putun hua" a crescut tot mai mult în orașe, centre industriale, școli, armată, radio, cinema, teatru etc. Se apreciază că aproximativ 400.000.000 oameni folosesc dialectul „putun hua".

Dar chiar această așa-numită „putun hua" nu este o limbă absolut omogenă. Ea cuprinde deosebiri de pronunțare, chiar unele diferențe de construcție gramaticală și numeroase dublete (caractere diferite, dar cu aceeași semnificație). Este deci necesară și o muncă de standardizare a acestei limbi. Se apreciază că procesul de răspîndire a limbii „putun hua" pe scara întregii Chine va dura 10-12 ani. Pînă atunci, ca o treaptă intermediară, s-a trecut la simplificarea caracterelor și înlăturarea dubletelor. Simplificarea constă în a micșora numărul de puncte și de linii necesare scrierii caracterelor uzuale complicate. În total se vor simplifica aproximativ 1.000 de caractere, din care pînă acum s-au și simplificat mai bine de 500. Acestea au fost de altfel și soluțiile la care s-a oprit Conferința pe întreaga Chină pentru reforma scrierii și standardizarea limbii chineze moderne, care a avut loc la sfîrșitul anului 1955 la Pekin și anume:

1. standardizarea limbii „putun hua"; 2. promovarea pe scara întregii țări a acestei limbi; 3. introducerea unui sistem de scriere alfabetică în momentul cînd „putun hua" va deveni limba comună a poporului chinez; 4. ca măsură tranzitorie: simplificarea caracterelor.

Este nelndoielnic că imensa operă de unificare a limbii, al cărei act final este scrierea alfabetică a limbii chineze, va fi încununată de succes; ea este o verigă a construcției socialismului în Republica Populară Chineză și corespunde năzuinței spre cultură a marelui popor chinez.

China a devenit o uriașă școală. Iată două tinere țărănce din provincia Cehian, care își însușesc știința de carte.

DE 20 DE ANI JUNE PRIM

Da, ați citit bine! E vorba de Jean Marais, junele prim de douăzeci de ani... încoace... Douăzeci de ani de cînd... Vi se pare cam mult și sînteți gata să exclamați: „vai, dar e bătrîn!"... Nu, nu vă pripiți. Favoritul dumneavoastră abia păşeşte în vîrsta maturității. Nu s-au împlinit nici 44 de ani de cînd...

Primii ani, primele meserii...

... de cînd, în preajma primului război mondial, se năştea la Cherbourg cel de-al doilea băiat al medicului Alfred Marais — Jean.

Dacă ar fi să romanțăm evenimentul, ar trebui să ne referim la peisajul fermecător al coastei normande, la portul scăldat în valurile zbuciumate ale Mării Mînecii, la... Dar preferăm să amintim că undele mării și ale poeziei erau departe de a crea ambianța căminului părintesc în care a văzut lumina zilei Jean Marais. Erau zile plumburii, triste, ploioase. Uniforme cenușii, pregătiri de război, cozi la gheretele de pîine, concentrări... Apoi războiul. Ce altceva ar fi putut reține micuțul Jean, din acei primi ani ai vieții? Dar o dată cu pacea, a venit mutarea la Paris, într-una din suburbane, la Vesinet...

Peste anii de școală, dacă am fi — repet — romanțioși, am trece în mare fugă. Asta deoarece și elevul Jean Marais tot cam așa a procedat: cu fuga. Doamna Marais și-ar fi putut alcătui un dosar compact cu înștiințări de felul acesta: „Sînteți rugată să vă retrageți fiul"; sau: „Elevul Marais Jean este exmatriculat din liceul nostru". Și toate acestea nu atît pentru că nu-i plăcea să învețe, ci mai ales pentru că prea se ținea de șotii.

Și pentru că mamei nu i se puteau cere la infinit sacrificii — și așa abia reușea să-și hrănească copiii, migălind broderii complicate — Jean renunță definitiv, la 15 ani, să frecventeze liceul. (Nu vă grăbiți să-l luați ca exemplu, tineri cititori aflați pe băncile școlii, căci singur el știe cît de greu i-a fost, din această pricină, să-și împlinească mai tîrziu lacunele din bagajul său de cunoștințe!)

Iată-l ajuns pe Jean la primii bani cîștigați prin munca lui. O muncă obositoare, plicticoasă și fără nici o perspectivă: aceea de „culegător de mingi" pe terenurile de golf. Meseria asta Jean o schimbă în curînd, devenind vînzător de ziare. (Vă rog să nu faceți un popas în lectură, închizînd ochii și suspinînd mental: „Vai, ce carieră romantică! Ca în filme!" Citiți mai departe și veți vedea că nu a fost atît de simplu).

Fotografie — pictură — cinematograf

În fine, la 17 ani se decide pentru o meserie adevărată și intră ca ucenic în atelierul fotografic al domnului Laurent, din suburbana lui. Va rămîne mai bine de trei ani să trebăluiască în cămăruța obscură, despărțită de atelier prin marele ecran de pînză pictată cu coloane dorice și vegetație luxuriantă. Muncă grea, dar care, în sfîrșit, îi place. Mai ales pentru că, printre picături, timid, începe, de unul singur, să desluşească și tainele picturii. (De copil îi plăcea să deseneze, numai că atunci o făcea cu predilecție — și cu cărbune — pe pereții școlii). Dar cum munca din atelier nu-i dădea prea mult răgaz să deseneze peisaje după natură, se specializase în a picta după fotografii. Și, mai ales, după cele din filmele timpului, cu Pina Menicheli, Max Linder și Mary Pickford. Tot pictînd imagini cinematografice, Jean se simți atras de arta aceasta, care se dezvolta cu pași uriași. Un coleg îl sfătuiește să urmeze conservatorul. Iar învățătură? De data asta însă nu mai e nici el copilul poznaș și nici nu mai e vorba de algebră sau de sintaxa latină, așa că Jean va porni o muncă îndîrjită, împărțindu-și timpul între zilele laboratorului, serile cursului particular de pregătire actoricească și nopțile de „toceală", pentru completarea învățăturii altădată disprețuite și neterminate la vreme. Și, la capătul acestui efort de zi și noapte, nereușita examenului de admitere la conservator! Se va consola, rămînînd fotograf? Nu, va stărui, va învăța mai departe cu și mai multă perseverență și cu sacrificii, va încerca din nou. Dar pînă la noua sesiune de examene mai e un an și Jean se decide să folosească răstimpul. Începe să bată la ușa fiecărui studio de filme, pînă ce, ajutat de regizorul Marcel l'Herbier, se strecoară pe poartă. Pe poarta cea mică a figuranților.

Cei trei de T și al patrulea T: Teatrul...

Face figurație în mai multe filme, răbdător, așteptînd, învățînd. Începe să înțeleagă că arta actoricească nu se poate dobîndi decît cu trudă. *Trudă, tenacitate, timp...* Cei trei T pe care îi desenează, uriași, pe o coală așezată pe perete, în camera lui. E în această laconică deviză un crez pe care Marais nu-l va abandona de aci înainte și care îi va duce la reușită. Deocamdată, tînărul figurant, care încă nu s-a despărțit de atelierul fotografic, înghebează în cartier o echipă de actori amatori și dă primele spectacole. La un moment dat, amatorii se gîndesc să monteze „Oedip", piesa poetului Jean Cocteau. Și cum Marais avea de interpretat personajul principal, se hotărăște să-l consulte pe autor în privința rolului. Astfel, Jean Marais îl cunoaște pe cel care îi va sprijini de acum înainte drumul în artă. La cei trei T ai crezului lui Marais, se adaugă un al patrulea T: Teatrul. Căci Cocteau îl ajută pe tînărul diletant să urmeze cursurile unui mare dascăl, actor și animator, Charles Dullin. Iar după mai puțin de un an, primește un rol important în noua piesă a lui Cocteau: „Cavalerii mesei rotunde".

Aceasta se întîmpla în 1937, adică acum douăzeci de ani...

De douăzeci de ani june-prim

În curînd, la teatrul parizian Bouffes, Jean Marais va relua, într-o nouă montare, piesa de debut, „Cavalerii mesei rotunde". Va fi, desigur, o încununare a acestor douăzeci de ani de perseverente strădanii și căutări, soldate cu un mare număr de succese, obținute atît în film, cît și pe scenă. Căci cei trei T, desenați cu o mînă sigură pe coala de hîrtie de adolescentul Marais, stau și astăzi cu un îndreptar permanent, în camera de lucru din locuința lui.

Trudă, tenacitate, timp! Grație acestor devize, Jean Marais e azi un actor matur, popular, creator al atîtor roluri dificile, ca Oreste din „Andromaca", Cleante din „Avarul", profesorul Higgins din „Pygmalion" de Shaw, Cezar din „Cezar și Cleopatra", a aceluiași autor, Britannicus din tragedia lui Racine, ca și al majorității rolurilor principale din piesele lui Cocteau. Iar pe ecran, cîte chipuri care au rămas în amintirea spectatorilor din lumea largă: Tristan din „L'éternel retour" (Legenda îndrăgostiților) alături de Madeleine Sologne, „Ruy-Blas", „Vulturul cu două capete", tatăl lui Roberto Benzi în „Chemarea destinului", Edmond Dantès în „Contele de Monte-Cristo" și atîtea alte creații, în care Jean Marais și-a dovedit pe deplin calitățile, cîștigate prin trudă, tenacitate și timp... O simplitate dublată de multă simțire, o poezie a expresiei, o adîncă înțelegere a personajelor, o dicțiune și o plastică impecabile, iată ce a dobîndit, grație strădaniilor lui de ani și ani, iată ce a dus la popularitatea celui care... de douăzeci de ani... este încă un june prim.

R. MIRON

1) Împreună cu Roberto Benzi, în „Chemarea destinului". 2) În „Contele de Monte Cristo". 3) Scenă din „Strengărița", film pe care îl veți vedea în curînd pe ecrane.

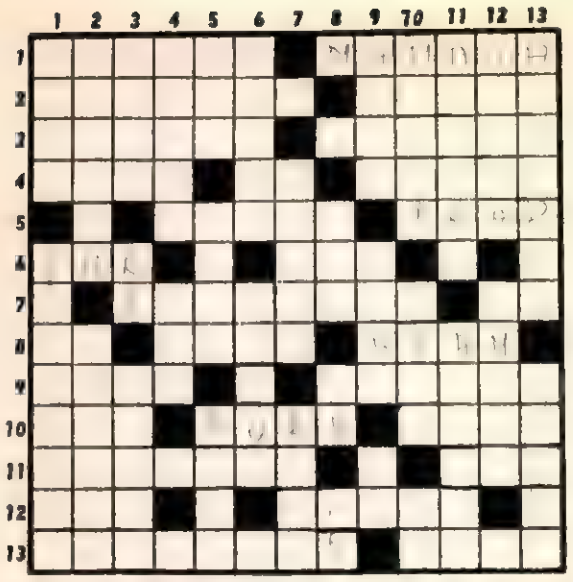

MAREA NEAGRĂ

ORIZONTAL: 1) Lac între Constanța și Vasile Roaită, cu o stațiune de cercetări zoologice marine — Cunoscută stațiune balneară de lîngă Constanța, cu cea mai mare plajă maritimă a litoralului nostru. 2) Locuri mici de pe litoral, formate datorită grinduriilor și cordoanelor care le-au separat de mare — Gura prin care se varsă Nistrul în mare. 3) Insulă joasă la vărsarea brațului Sf. Gheorghe în mare — Celălalt. 4) ... Veche, punct de frontieră pe țărmul Mării Negre, spre R.P. Bulgaria — Simbolul plumbului — Una din bogățiile Mării Negre (se cunosc în această mare circa 150 specii). 5) Îngrădire pentru vite — Mera al calului. 6) Turn așezat pe țărmul mării, prevăzut cu un proiector puternic pentru navigație de noapte — Oază în Libia. 7) Cap pe litoral, la nord-est de golfulVarnel — Prepoziție latină. 8) Tinut locuit cîndva de tătari (istmul Perekop) — Navigator portughez, a ocolit primul Africa pe mare, în 1486, descoperind Capul Bunei Speranțe — ... Jora, eroul romanului „Pasărea furtunii" de Petru Dumitriu, a cărui acțiune se petrece printre pescarii Mării Negre. 9) Zi — Propriu stelelor. 10) Numele turcesc al Ocneakovului (oraș pe gura Niprului) — ... Demetriad, autorul melodiei „O barcă în larg" — Se obțin din pescuitul de primăvară al scrumbiilor albastre din Marea Neagră. 11) Cale pentru anotimpuri — Localitate în Siria, lîngă Alep. 12) Riu în Alsacia — Mici ape curgătoare. 13) Populația mitologică de femei războinice care au coborît de pe coiimile Caucazului, în Asia Mică — Metal descoperit în munții Caucazului, a urmat bronzului în civilizația omenirii.

VERTICAL: 1) Mare în nordul Mării Negre, cu o suprafață de 50.000 km² — Una din localitățile de pe insorita coastă a Crimeei. 2) Cap pe țărmul bulgar al Mării Negre, situat la sud de Varna — Lac situat de-a lungul litoralului, între peninsula Dunavăț și capul Midia, pe o lungime de 70 km. 3) Apărem — Rece! — Cap pe litoral, la 20 km sud de Constanța, cu un cunoscut far ce orientează navigația de noapte. 4) Gonaci — ... Kale, insulă pe Dunăre. 5) Judecător în infern — Ale tale, la Iași... — Porecla lui Ovidiu, poetul roman exilat la Tomis (Constanța de astăzi). 6) Localitate pe țărmul nordic al Mării Negre, între strîmtoarea Kerci și Novorosiisk — A navigat pe Marea Neagră spre Colhida, în fruntea Argonauților, pentru cucerirea lînii de aur (mit.). 7) Frumoasă stațiune balneară, situată la vărsarea Nistrului în mare — Fiecare din cele trei mari diviziuni în care sînt clasate corpurile din natură: animal, vegetal și mineral. 8) Sînt denumărate pe litoralul românesc al Mării Negre (sing.) — Cara - ..., veche albie a unei ape ce curgea de la Cernavodă spre mare — Bluză țărănească. 9) Oraș în Siria — Fiecare din ramificațiile prin care se varsă Dunărea în mare — Simbolul bromului, metal ce se găsește în mare cantitate în alga „Cystoseira", foarte răspîndită de-a lungul litoralului nostru stîncos. 10) Oraș de pe coasta Asiei Mici, de unde au venit coloniștii care au înființat Histria, prima cetate grecească pe litoralul Mării Negre — Taxă vamală — A doua parte a unui golf... 11) Localitate în Turcia, situată pe țărmul Mării Negre — Sagani..., lac pe litoral, între gurile Dunării și Nistru. 12) Oraș mult iubit de Cehov, situat pe litoralul Mării Negre — Ochi de mare pe cîmpia Bărăganului. 13) Punct de pe suprafața pămîntului, diametral opus altui punct — Rîu dunică de mare.

Cuvinte mai puțin cunoscute: *GAB, OR, OZU, BAB, ILL.*

O BUCURIE ÎN CASA DV.:
UN TELEVIZOR TEMP 2.

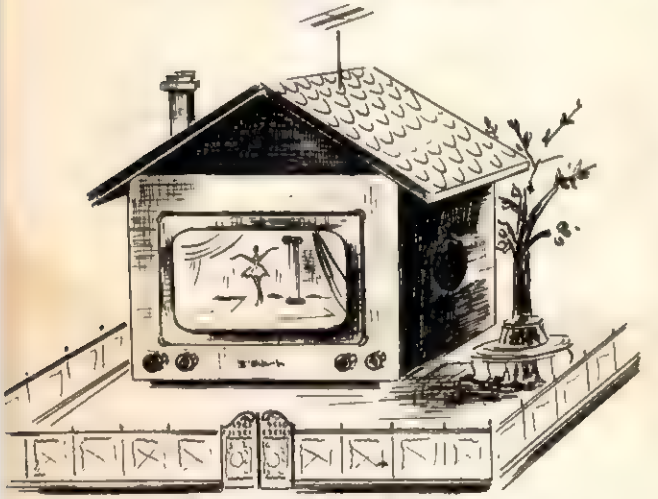

Dimensiunea utilă a ecranului 32 × 28 cm.
Recepționează emisiunile de televiziune pe cinci canale iar emisiunile radiodifuziunii pe trei canale de unde ultra-scurte.
Poate fi folosit ca amplificator pentru Pick-up și magnetofon.
Pentru salariați, televizoarele Temp 2 se vînd în rate, cu prețuri reduse.

SFATUL MEDICULUI

ENDOCARDITA

Publicăm acest material la cererea tov. Tioo Viorel, din comuna Ilia-Hunedoara.

Vorbind despre endocardită, trebuie să precizăm de la început că avem de-a face nu cu o singură boală, ci cu un grup de boli, cunoscute sub numele de endocardită. Într-adevăr endocardita, adică îmbolnăvirea foiței lucioase care căptușește pe dinăuntru miocardul (mușchiul inimii), poate fi dată de diferite cauze care provoacă inflamația endocardului. Astfel, cea mai răspîndită dintre endocardite este cea reumatică acută, provocată de localizarea infecției reumatice (reumatismul poliarticular acut) la endocard și în special la acea parte din endocard care căptușește valvulele (clapele) care despart cămărușele inimii una de cealaltă (valvula mitrală, valvula tricuspidă, valvulele sigmoide aortice).

Întrucît este vorba de o boală generală care atacă întreg organismul și nu numai inima, manifestările ei sînt numeroase și variate, deosebindu-se de la caz la caz. De multe ori, bolnavului i se umflă mai multe încheieturi (ale genunchilor, coatelor etc) care devin roșii și dureroase, anchilozîndu-se complet. Bolnavul poate avea febră mare, transpirații, stare generală proastă. La inimă se aud diverse zgomote anormale (sufluri, bătăi neregulate). Există însă și cazuri cînd manifestările bolii sînt mult mai reduse: nu există febră, nici umflarea încheieturilor, boala putînd fi confundată cu o simplă stare gripală. În timpul acesta, însă, infecția reumatică poate ataca inima, lăsînd urmări grave, despre care vom vorbi mai jos,la capitolul endocarditei cronice.

Infecția reumatică pornește cel mai adesea de la un focar de infecție aflător în organism (amigdalite, dinți stricați), precum și de la unele boli infecțioase, ca scarlatina. De aci se poate desprinde importanța înlăturării focarelor de infecție care pot favoriza infecția reumatică (extirparea amigdalelor, care au fost înflamate în diferite rînduri, tratarea dinților stricați etc). Tratamentul endocarditei reumatice acute trebuie făcut în spital, unde există posibilități mai bune pentru lupta împotriva acestei boli. Tratamentul constă în primul rînd în repaus absolut la pat, cu regim alimentar corespunzător (lichide multe, fructe, dulciuri etc.), precum și administrare masivă de salicilat de sodiu, o armă principală în combaterea infecției reumatice.

O altă formă de endocarditită este endocardita bacteriană subacută sau endocardita lentă. Spre deosebire de prima, care poate ataca o inimă sănătoasă, endocardita lentă se localizează de obicei pe un endocard dinainte atacat. Această infecție este produsă de un microb periculos, numit streptococ viridans, și se manifestă printr-o stare febrilă mică (37-38 grade) care durează luni și luni de zile, slăbind organismul și în special inima. Înainte de descoperirea penicilinei, această boală a făcut adevărate ravagii; cazurile de vindecare erau foarte rare. Introducerea penicilinei, precum și a altor antibiotice (streptomicină etc.) în tratamentul endocarditei lente a făcut să se obțină rezultate bune (peste 80% vindecări).

În sfîrșit, o altă formă de endocarditită este cea bacteriană acută,care reprezintă o localizare cardiacă a unei septicemii (infecție generalizată a sîngelui) cu diferiți microbi. Această formă este mult mai rară, are manifestări grave: febră mare, stare generală proastă; dar tratamentul cu antibiotice aduce vindecarea în majoritatea cazurilor.

Tot în cadrul endocarditelor trebuie să vorbim despre endocarditele cronice, adică urmele pe care le lasă endocardita acută reumatică asupra valvulelor endocardice, provocînd diferite cicatrice. Acestea deformează orificiile de comunicare între cămărușele inimii (auriculele și ventriculele) ducînd la stenoze (strîmtorări) sau insuficiențe (lărgiri) ale valvulelor: stenoză mitrală, stenoză tricuspidă, insuficiență mitrală, insuficiență aortică, stenoză aortică etc. Aceste deformări impun inimii eforturi suplimentare în împingerea sîngelui, ceea ce duce pînă la urmă la oboseală ei (insuficiență cardiacă).

Firește că este greu să vorbim pe scurt despre tratamentul endocarditelor, deoarece acesta presupune un întreg complex de măsuri pe care le prescrie medicul, analizînd boala de la caz la caz. Ceea ce trebuie reținut,însă, este necesitatea prevenirii cauzelor care pot duce la endocardite și în special înlăturarea focarelor de infecție din organism.

dr. M. SOLOMON

Zeul Mitras a fost adorat și la noi...

În sfîrșit, iată-ne ajunși în fața deschiderii întunecate a peșterii mici de pe valea Gurii Dobrogei. Peștera nu are frumusețî care să te impresioneze. Totuși, unii dintre noi avem convingerea — pe baza explorării altor peșteri dobrogene — că ea ne va oferi surprize.

Începem activitatea, imediat după instalarea cortului, cu scopul de a găsi resturi de oseminte, fosile ale mamiferelor cuaternare.

Speologi, paleontologi, sîntem cu toții în plină activitate. Începe săpatul. Rînd pe rînd, scoatem diferite obiecte interesante: fălci de hienă, dinți de leu, de mamut, șlefuri, ceramică neolitică—și lucrul continuă cu entuziasm. Cînd, deodată, ajungînd la trei metri adîncime, sapa unuia dintre paleontologi se lovește de un corp tare și destul de mare. În fața ochilor noștri miraț apare o iespede de piatră aproape pătrată, cu latura de 60 cm și grosimea de 15 cm.

În mijlocul iespezii se vede, sculptat în basorelief, un tînăr bărbat cu o bonetă frigiană și cu genunchiul stîng îndoit pe spinarea unui taur, pe care îl ține de bot, în timp ce-i înfige un pumnal în grumaz. În partea de jos a basoreliefului se găsește o inscripție grecească. Ne uităm plini de nedumerire, cînd unul dintre noi exclamă: „Dar asta e reprezentarea zeului persan Mitras! Uite și cîinele ce sare în fața taurului, iată și șarpele, la picioare cele două persoane cu făclia în mînă, luna și soarele în colțuri..." Într-adevăr, oficierea cultului zeului luminii avea loc de cele mai multe ori în peșteri. Aici i se sacrificau pe altar diferite animale și tot aici se făceau poate uneori și sacrificii omenești.

Apariția acestui cult în Dobrogea se datorește legiunilor romane care l-au importat din Asia, la începutul erei noastre introducîndu-l în tot imperiul roman. Basoreliefui este sculptat pe material autohton, în calcar iar inscripția grecească, perfect clară, arată cine l-a lucrat și pentru cine: „Rimos macedonianul administrator a restaurat după ordin ceremoniile cultului în cinstea zeului neînvins Mitras, în pădurea sfîntă tăinuită. Euphrat i-a adus închinare cu gînd curat, zeului soare. Nicomedes a făcut icoana".

Basoreliefui se află acum la Institutul de Speologie din București.

Prof. Margareta DUMITRESCU

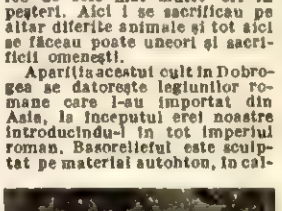

Basoreliefui descoperit în peștera de pe Valea Gurii Dobrogei.

ȘAH — ȘAH

ATAC PREMATUR

În partida care urmează, jucată în campionatul R.P. Ungare pe 1957, albul a început atacul înainte de a-și termina mobilizarea forțelor. Cum se întîmplă de obicei în asemenea cazuri, pînă la urmă negrul a respins amenințările și a trecut el însuși la un contra-atac decisiv.

DESCHIDEREA ENGLEZĂ.

Alb: Sebestyen Negru: Honfi, *1.c4 Cf6 2.Cc3 d5 3.c: d5 C: d5 4.g3 g6 5. Ng2 C: c3 6.b:*

Bobiță, detectiv amator...

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘIU!

(CAPITOLUL 1: „TELEFOANE ÎN NOAPTE")

DE GEORGE Voinescu

ȘAH — ȘAH — ȘAH

că cé 7.h4?! (O încercare de atac prematură) 7... Ng7 8.h5 Cc6 9.Tb1 Dc7 10.Nb2 Nf5 11.d3 Td8 (Amenință c4) 12.c4 e5 13. Nc3 0-0 14. Db3 b6 15. Db2 Cd4! (Printr-un joc simplu negrul a obținut superioritatea în centru, ceea ce-i va permite să respingă, la momentul oportun, atacul de flanc al adversarului) 16.h:g6 f:g6 17. Nd5+ (Dacă negrul ar fi obligat să joace acum Rh8, atunci atacul albului ar triumfa. Dar...) 17... T:d5! 18.c:d5 e4! (Clasicul contraatac în centru) 19.e3 c:d3! 20. Td1 Cc2+ 21.Rd2 N:e3+ 22. D:e3 Ne4 23.Th3 Cb4 24.Ch3 b5! 25.Tc1 C:d5 albul cedează.

SFATURI PRACTICE

Cînd constatați că nu puteți dormi normal, nu folosiți preparate somnifere decît cu avizul medicului, deoarece riscați să vă obișnuiți cu ele. Puteți însă încerca unul din următoarele remedii absolut inofensive, care dau uneori rezultate bune:

● O ceașcă de lapte cald, îndulcit, înainte de culcare.

● Un măr crud mîncat în pat.

● O plimbare pe jos de o jumătate de oră, înainte de culcare.

● O ceașcă de ceai de tei îndulcit cu miere.

● Un exercițiu scurt de gimnastică a respirației. Adică respirați de 5-10 ori adînc, în fața ferestrei deschise.

● Pentru firile mai nervoase se recomandă comprese fierbinți în jurul gleznelor.

● Dacă nu aveți un cîntar de bucătărie și vreți să preparați mîncăruri sau prăjituri după rețete precise, folosiți lingura și linguriță ca unități de măsură, ținînd seama că o lingură de supă rasă conține:

15 grame făină
20 grame zahăr pudră
20 grame sare
25 grame orez
15 grame lichid

Iar o linguriță rasă conține:

5 grame făină
6 grame zahăr
6 grame sare
4 grame grîș sau lichid
3 grame cafea rișnită.

De asemenea, cînd vedeți într-o rețetă indicat: unt de mărimea unui ou, să știți că înseamnă 50 de grame unt.

● Cînd e cald afară și laptele are tendința să se taie, adăugați-i o linguriță de bicarbonat înainte de a-l pune la fiert. Acesta nu-i schimbă cu nimic gustul.

● O ceapă întreagă necurățată, pusă în interiorul unei găini tăiate cărela i s-au scos mărunțaiele, păstrează carnea nealterată de pe o zi pe alta.

● Cînd vi se pare că înainte de a o găti, a luat carnea miros, înmuiați-o în apă clocotită în care ați stins doi-trei cărbuni.

★

Și acum un exercițiu pentru a vă subția talia și a vă întări mușchii abdomenului:

Culcați-vă pe spate, cu mîinile pe creștetul capului. Ridicați-vă ușor de la mijloc, oprindu-vă puțin în poziție oblică. Continuați ridicarea torsului pînă la poziția perfect verticală față de picioare și țineți mîinile coroană deasupra capului. Porniți mișcarea înapoi tot ușor, pînă la poziția inițială.

Repetați de 8 ori acest exercițiu în fiecare dimineață, în fața ferestrei deschise.

SPORT

BUCURIA DE A FI CAMPION. În finalele campionatului republican de box metalurgistul Dănilă Done a cucerit titlul la categoria semi-ușoară. După această frumoasă victorie, tovarășii lui de muncă și sport îl poartă pe brațe.

CAMPIONATELE INTERNAȚIONALE DE TIR ALE R.P.R. au adunat pe poligonul Tunari din pădurea Băneasa sportivi din opt țări ale Europei și Asiei. În cadrul primelor întreceri reprezentantul nostru Iulius Pleștea a câștigat proba la pistol liber, realizând cu 561 de puncte și un nou și valoros record al țării

DOUĂ MECIURI — DOUĂ VICTORII — acesta este bilanțul dublei întâlniri internaționale de volei dintre echipele de tineret ale Republicii Populare Romîne și Republicii Populare Ungare, desfășurate la 22 septembrie în București. În clișeu, una dintre cele mai talentate jucătoare ale noastre din tînăra „promoție" — Elena Busoicescu (nr. 7) trăgînd puternic peste blocajul jucătoarelor maghiare.

TITUS OZON DESPRE MECIUL DE MÎINE

Marele și justificatul interes stîrnit de meciul de fotbal dintre echipele R.P.Romînă și R.P.F. Iugoslavia, din cadrul preliminariilor campionatului mondial, ne-a îndemnat să ne adresăm jucătorului Titus Ozon, cu rugămintea de a ne împărtăși părerile sale în legătură cu această partidă. Iată ce ne-a declarat:

„Mai întîi, vreau să vă fac o mărturisire. E pentru prima oară cînd vorbesc despre un meci înaintea desfășurării lui. Îmi place mai mult să fac analize, decît pronosticuri. E și mai.. sigur! Totuși, pentru că m-ați întrebat, voi încerca să fac cîteva aprecieri înaintea acestui dificil examen al echipei noastre reprezentative.

În totalul meciurilor susținute în decursul anilor de echipele reprezentative ale Romîniei și Iugoslaviei există un echilibru aproape perfect între numărul victoriilor și al înfrîngerilor, de o parte sau de cealaltă. Este știut însă că întîlnirile echilibrate stau întotdeauna sub semnul întrebării. Am auzit, după meciul cu „Szeged", multe aprecieri greșite în legătură cu potențialul echipei noastre. E adevărat că, după valoarea individuală a jucătorilor, echipa ar fi putut funcționa mai bine. Dar care acesta a fost scopul meciului de verificare: să jucăm în forță, să luptăm pînă la ultimul efort? Nici nu mai e nevoie de răspuns la o asemenea întrebare.

Pentru obținerea unei victorii în meciul de duminică noi sîntem hotărîți să facem totul, să luptăm pînă la epuizare. Un mare rol îl va avea însă și publicul spectator. De obicei tribunele încurajează echipele noastre cînd conduc sau sînt în atac; dar jucătorii vor să fie susținuți și atunci cînd se află în situații mai dificile. Să sperăm că jucătorii nu vor dezamăgi tribunele și tribunele vor încuraja pe cei de pe gazon .."

Acesta e singurul gest pe care a mai putut să-l schițeze portarul echipei „Szeged", în fața mingii trimise cu atîta forță și precizie de Titus Ozon, în plasă.

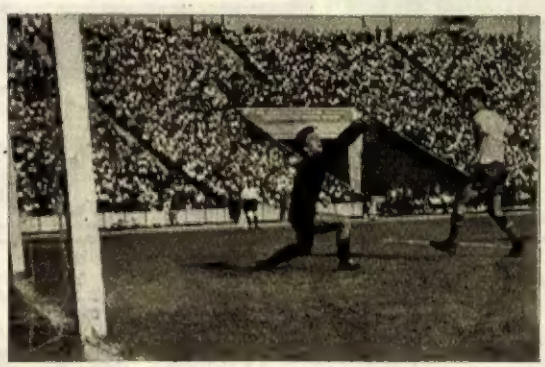

AU ÎNVINS, DAR NU AU ARĂTAT TOT CE ȘTIU — aceasta este concluzia noastră după întîlnirea internațională de fotbal dintre echipele de juniori ale R. P. Romîne și R.P. Polone, în care tinerii noștri jucători au învins cu scorul de 4-1. Iată o fază în care au fost surprinși stoperul Motroc — bine inspirat în această partidă — și centrul înaintaș al echipei poloneze, Marciniak

ÎN JURUL GLOBULUI

MOTONAVA ZBURĂTOARE. O nouă realizare a uzinei „Krasnoe Sormovo" din Gorki (U.R.S.S.) este rapida motonavă „Racheta", destinată transportului fluvial. I se spune și „înaripată", nava fiind prevăzută, atît la pupă cît și la prova, cu niște aripi originale care, în momentul punerii în mișcare a vasului, îl ridică deasupra apei, dînd călătorilor impresia că zboară. Aceasta reduce considerabil rezistența apei și permite o viteză sporită de 60-70 km pe oră.

ACUM 50.000 ANI... Autorul acestui „tablou" reprezentînd trei femei dansînd a rămas anonim. Se presupune că a trăit acum circa 50.000 ani și că a locuit în peștera Minastenda, din partea de răsărit a Spaniei, pe ai cărei pereți și-a realizat „opera"...

„CIVILIZAȚIE". În săptămînalul englez de mare tiraj „News of the World" a apărut următorul anunț:

„Cea mai bună hîrtie de toaletă a civilizației noastre, ANDREX. Acum, în patru culori nu-mă-uita, trandafir, agliciu și ferigă... ANDREX este admirat, deși despre aceasta nu se vorbește".

CUM SĂ DEVII UN CRIMINAL PERFECT? Acesta este titlul „educativ" al unui nou film realizat pentru televiziunea britanică. În acest scop, secretara regizorului a venit să se „documenteze" în muzeul în care sînt expuse figurile de ceară ale tuturor marilor criminali. Fără îndoială că filmul va contribui la îmbogățirea rapidă a colecției muzeului...

CEL MAI ÎNALT DIN LUME. Comisia însărcinată cu construcția uriașului turn de televiziune al Moscovei studiază în prezent cele 40 de proiecte propuse de ingineri și arhitecți. Turnul de oțel va fi cea mai înaltă construcție din lume și va asigura difuzarea programelor de televiziune pe o rază de mai multe sute de kilometri. Iată schița unuia din proiecte.

MODELUL ESTE GATA! Străină construcție din fotografie reprezintă modelul unei rachete pentru zborul în Lună. El a fost prezentat, alături de alte nenumărate modele și machete, la recența expoziție a rachetelor prezentului și viitorului, care a avut loc la Praga.

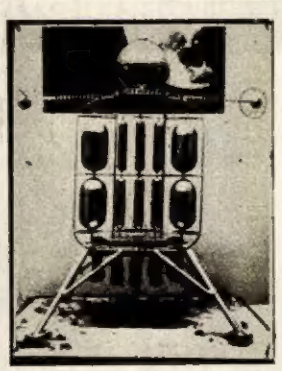

„URSUL LA DENTIST" s-ar putea intitula acest moment fotografic, în care chirurgul veterinar italian Tagliavino extrage dintele dureros al ursului Micky de la circul „Orfeu" din Legnano. După cum se vede, operația extracției este efectuată prin gratii; nu de alta, dar dentistul prevăzător a ținut să-și apere propria dantură de furia „pacientului" din cușcă.

CU 22 MORȚI ȘI 58 RĂNIȚI s-a soldat catastrofa de cale ferată de la Villaverde, în apropiere de Madrid. Una din numeroasele catastrofe feroviare ce se țin lanț în Apus.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

●ultima premieră a teatrului muncitoresc londonez „Unity", cu drama „Cynamida", ce aparține tînărului scriitor al școlii realiste americane Burt Marnik. Piesa, regizată de Joe Mac Collum, aduce în scenă lumea muncitorilor dintr-o fabrică de produse chimice din Statele Unite și oglindește împotrivirea acestora la fabricarea unor substanțe destructive sortite unui viitor război.

●noua comedie a lui Al. Korneiciuk, „De ce scîlpesc stelele", pe care a înscris-o în repertoriul noii sale stagiuni Teatrul Mic din Moscova. Înscenarea se vadatora regizorului B. Ravenski.

●creația actorului german Willy A. Kleinau de la Deutsches Theater din Berlin, în rolul regelui Lear din tragedia shakespeariană. Noua înscenare, apreciată de către presa de specialitate ca deosebit de robustă și dinamică, se datorește lui Wolfgang Langhoff.

●bucuria artistică oferită de teatrul moscovit al Comsomolului, amatorilor de teatru din Chișinău. Turneul făcut la sfîrșitul verii a ocazionat prezentarea cîtorva piese din repertoriu, susținute de artista poporului Serafima Birman, de artistul emerit B. B. Vsevolodov și de ceilalți membri ai colectivului moscovit.

●invitația făcută de teatrul „Maxim Gorki" din Berlin, regizoarei engleze Joan Littlewood, directoarea teatrului „Workshop". Ea va monta în prima parte a stagiunii piesa scriitorului Evan Mac Coll „Ramura de măslin".

PUBLICUL CRITICĂ...

●slaba regie a piesei lui Shaw „Maior Barbara", prezentată la New-York acum cîtva timp. Acuzația se îndreaptă împotriva cunoscutului actor Charles Laughton, care a realizat un foarte bun rol, dar a neglijat total crearea ambianței cerute de piesă, ca și îndrumarea restului ansamblului.

●slăbiciunea a două lucrări dramatice recent prezentate în Uniunea Sovietică: „Pasager de tranzit" de Sinov și Zolotarevski și „Micuța drăguță" de Bagmut și Sokol. Într-o analiză făcută de colegiul Ministerului Culturii din U.R.S.S. s-a subliniat lipsa de valoare artistică și ideologică a acestor piese.

●trista reîntrare în teatru a unei foste celebrități a scenei și ecranului german, Liane Haid. Ea a fost nevoită să apară pe scena unui cabaret periferic din Hamburg, cu un program de cîntece format din fostele ei succese de acum 25 de ani.

●dezinteresul oficialității italiene față de mișcarea teatrală. Ceea ce a dus la dizolvarea celor mai multe companii și la plecarea peste granițe a unui mare număr de actori italieni.

GONG!

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 18 lei 6 luni: 36 lei un an: 72 lei

CONCURS ÎN HALATE ALBE

Pe Stadionul Tineretului din Capitală a avut loc duminică şi luni cel de-al III-lea Concurs republican al grupelor sanitare ale Crucii Roşii din R.P.R. Timp de două zile, în faţa unei numeroase asistenţe s-au întrecut 18 grupe sanitare, cele mai bune din ţară. Primul loc a fost ocupat de grupa sanitară de cartier 109 (raionul Lenin, Bucureşti), urmată de grupele uzinelor „Gheorghe Gheorghiu Dej" din Baia Mare şi „1 Mai" din Ploeşti. Iată câteva aspecte de la acest interesant concurs.

1) În mijlocul grupei sanitare a uzinelor „Gheorghe Gheorghiu Dej" din Baia Mare au sosit oaspeţi dragi conducători ai partidului şi ai statului, în frunte cu tovarăşii Gheorghe Gheorghiu Dej, dr. Petru Groza şi Chivu Stoica.

2) Asistenţa în timpul desfăşurării concursului.

3) Demonstrează grupele din raionul Tudor Vladimirescu.

4) Reprezentanţii celor trei grupe câştigătoare au primit distincţii.

5) Smeu Durie, cea mai tânără dintre membrele grupei 109.